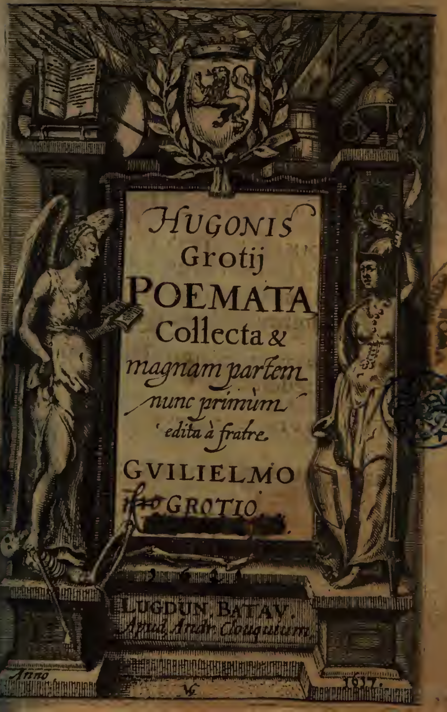

HUGONIS
Grotij
POEMATA
Collecta &
magnam partem
nunc primùm
edita à fratre
GVILIELMO
GROTIO.
[redacted]

LUGDUN. BATAV.
Apud Andr. Clouquium

Anno 1617.

INDEX POEMATVM.

SILVARVM LIBRI III, quorum primus habet Sacra, ſecundus Patria, tertius Nuptialia.

ELEGIARVM LIBER VNVS.

FARRAGINIS LIBRI III.

EPIGRAMMATVM LIBRI II: quorum ſecundus habet Currum veliferum & res geſtas ductu principis Mauritij: item Inſtrumentum domeſticum.

PARS INSTITVTIONVM Iuſtiniani carmine reddita.

TRAGŒDIA CHRISTVS PATIENS.

Et alia quædam, cum amicorum elogijs.

Nobiliſſimo Ampliſſimoque
Viro,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

D. CORNELIO VANDER MYLEN

EQVITI,

DOMINO IN MYLEN, DVBBELDAM, BLESKENSGRAVE, ANTONIS-POLDER, &c

In ſummo Fœderatarum Nationum ſenatu conſiliario,

Illuſtris Academiæ Lugdunenſis Curatori, &c.

NOBILISSIME DOMINE,

CVm ijs, quos reip. negotia occupant, aliqua ſit concedenda laborum remiſsio, neq; ulla honeſtior eſſe poſsit, quam quæ à poëticæ ſtudijs petitur: puto apud eos, qui rationem in conſilium adhibent, hoc velut interjungendi genus patrocinio non indigere. Si qui tamen adverſus rationem animum obduraverunt, eos exemplis obruere facile eſt. Sufficerent ſanè maxima Auguſti Cæſaris & Germanici, qui graviſsimi oneris, quod ipſorum humeris impendebat, laxamentum non aliunde quàm a Muſarum exercitijs petiere. Sed ſi invidioſum eſt Principes citare auctores

ctores

ctores, Silius quoque Italicus vir graviſsimus, Conſul Romanus, ejus reip. quam conſilijs tutatus erat, gloriam verſibus editis propagare non erubuit. Neque Plinium Secundum itidem Conſulem, neque culmen illud ſapientiæ Senecam poëtis adſcribi puduit. Sed quid tam antiqua loquor? magnus ille Hoſpitalius Galliæ Cancellarius, & unicum ævi noſtri decus Thuanus, viri & eruditione & præſtantibus factis immortale nomen conſecuti, hac etiam laudum parte apud poſteros noſci voluerunt. Quod ſi magis placent domeſtica, habemus quidem hic ſuffragatores non paucos, ſed pro multis unus ſatis eſt Curiæ Hollandicæ princeps, idemque graviſsimis tempo-

ribus optime de rep. meritus, A-
drianus Mylius, tuus parens, vir no-
biliſsime, cujus carmina tuo bene-
ficio legimus. Horum ergo aucto-
ritas cùm omnibus calumniantium
telis opponi poſsit, fratrem meum,
non perinde ut illi fuerunt, ſuis ta-
men diſtrictum negotijs, rogare
cœpi, ut ſi ipſe edere aut nollet aut
nõ poſſet, a me ſaltem edi poemata
ſua pateretur: quippe cui vitio ver-
ti nõ poſſet id, quod in viris maxi-
mis docti admirantur, nemo certe
candidus reprehendit. Erat autem
eo juſtior mea petitio, quòd jam
multa carmina ab ipſo auctore di-
vulgata erant, alia etiam latêre vix
poterant, cũ penes eos eſſent, quo-
rum honori imputabantur, quæ
cum ſingula placuiſſe ſcirem, ope-
ræpre-

ræpretium me facturum putavi, ſi univerſa in unum volumen congregata emitterem. Nec leviter metuebam, ne alij, in quorum manus aliqua horum veniſſent, ea vel mutila, vel minus correcta in publicum darent: præſertim cum exemplum extaret ab ijs, qui nuper in Germania Belgicos poëtas in unum faſcem conjecerunt: quorum quidem ego conſilium magis probo quam eventum: tria enim aut quatuor tantum fratris carmina, nec ea quidem ſatis emendata, publicarunt, nec judicio lecta, ſed quæ ſors obtulerat. Has ob res cœpi ſchedia fratris evolvere: & quæcunque vel edita vel ἀνέκδοτα erant conquirere, ut ſi mea non poſſet induſtria, labor tamen lectoribus

prodeſſet. Obſervavi autem in libellis ſingulis temporis ordinem, ut poſtremò ſcripta poſtremò legerentur. Hunc ego jam laborem meum tibi, vir nobiliſsime, offero: & cui juſtius? tibi enim hæc debentur, ſive judicium conſidero, quo in alijs, tum in his quoquè rebus plurimùm vales, ſive quâ fratrem dignaris amicitiam, quæ iudício tuo obſtare non poteſt, cum non niſi judicio diligas.. Peritia in te harum litterárum merito te adeundi cauſam præbuit: nemo enim rectus æſtimator eſt eorum, quæ non didicit. Ipſum ſanè amorem, quo bonarum artium ſtudioſos proſequeris, illuſtre eruditionis tuæ teſtimonium habeo. ſemper enim virtutibus ijs unuſquiſque in-

inſtructus ſit oportet, quas in alijs ſuſpicit. In fratrem verò tua benevolentia certam ſpem facit placitura quæ damus, ſi non artis, ſaltem artificis nomine. Sed ipſum etiam opus, & horum carminum materia, ut ad te mittatur flagitat. Et quidem prima ſilvarum pars, ſacra, nemini melius quam tibi dedicabuntur, cui pietas & rerum divinarum ſcientia hæreditariæ ſunt laudes. Liber autē ſecundus, in quo patria celebratur, totus tuus erat vel ſine epiſtola. Cui enim ſe potius ſummi ducum Mauritij pręclara facta & ſtudia verſibus deſcripta committent, quam ei quem ille conſilijs ſuis jampridem admovit? Ideoque cum iſta omnia tibi uni ſint notiſsima, teſtem te advoco,

cujus auctoritate fidem inveniant apud eos, qui quod ipſi non faciunt ab alijs factum haud facilè credunt: Reliqua vero, quę patriam ſpectāt, meritò ei inſcribuntur, cui patrię nō uno nomine cura commiſſa eſt. Omitto legationes Ordinum Fæderatorum mandato apud Henricum magnum, ejuſque filium, Galliæ reges, & ſereniſsimam Venetorum remp. geſtas, quæ dubium tibine plus laudis, an patriæ plus utilitatis & gloriæ attulerint. Hoc ipſo tempore, ſummo Fœderatarum ſenatui, allectus, rem militarem & quæ alia ad communem remp. pertinent conſilio tuo diſponis, cum jam ante inter nobilitatis principes prærogativi ſuffragij in Hollandiæ conſeſſu factus eſſes particeps.

ceps. Tantis laboribns, quibus vel multi ſuccumberent, tu unus ſuffi-cis, quoq́ue magis negotijs preme-ris eo minus opprimeris. Sed hæc bonis omnibus nondum ſatis pro dignitate de te dicta, tibi nimia vi-debuntur: quippe laudes tuæ tibi citius tædium afferant quam nobis ſatietatem. Alij ſuccedant oneri, cui me ferendo imparem agnoſco, vel propter tuam magnitudiné, vel propter meam tenuitatem. Scio à te alijſque annales, quos de patriæ bello frater compoſuit, expectari: & à te hoc magis, quod eorum par-tem jampridem legeris. hoc quo-que deſiderium liber hic ea, quam dixi, ſilvarum parte ſolabitur, præ-ſertim ſi Epigrammata quædam addideris. Nam & Guilielmi Arau-ſio-

ſionenſium Principis, quem auctorem ſuum libertas noſtra profitetur, genus hic actaque aſpicies: neque minus incredibiles victorias, quibus Princeps Mauritius patrios fines aut tutatus eſt aut protulit: nec tantum quæ terra, ſed & quæ mari proſpera atque illuſtria contigerunt. Carmen de inducijs finem ut bello ita & libro imponit: atque ita ingẽtis hiſtoriæ materiam verſus veluti compendio exhibent. Tertius quoque ſilvarum liber peculiariter tuus: quippe ab auſpicatiſsimis tuis nuptijs initium ducens, atque inde gradum faciens ad eos, quos amicitia aut etiam affinitate complecteris. In Elegijs quoque, Farragine, Epigrammatis, nulla erit pagina, in qua non tuos agno-

ſcas

ſcas. Leges ſubinde nomen viri illuſtris Buzanvallij, qui regius apud nos Galliarum legatûs, tibique conjunctiſſimus fuit, & qui extrema quoque vitæ parte tui non meminiſſe non potuit. Invenies & venerandum illud Scaligeri nomen, qui quanti te faceret etiam in teſtamento ſuo voluit apparere. Leges & Douſas, quibus tu arctiſsima familiaritate devinctus fuiſti, ita ut verſus de ijs ſcriptos non minus avide ac ſi ab ipſis ſcripti eſſent, lecturum te confidam. Agnoſces hic magnum Bezam, alioſque viros inſignes defunctos, quorum & vita tibi jucunda fuit, & mors acerba. Habes & hic plurima ad Academiæ noſtræ profeſſores ſcripta, cujus cum tibi cura ſit credita, non poſ-

ſunt

ſunt à te aliena videri, quæ ad eam ornandam pertinent. Sunt & epigrammata in picturas domus tuæ ſcripta. denique nihil fere hic occurret, quin tu optime noveris & id quod ſcribitur, & eos quibus ſcribitur. Fratris poemata laudare non eſt fratris: lectori porrigimus judicij calculum, cui ut non placeant ſingula, certe ipſa univerſitas ob magnam rerum varietatem ingrata eſſe non poterit. Porro quod ſupereſt, rogo te obnixe, vir nobiliſſime, ut hunc laborem noſtrum boni conſulas, parvum quidem donum eſt quod tibi offero, nec mei ingenij fœtus, ſed alumnus tãtum, quem quæſo eodem, quo fratrem meum & omnes litterarum ſtudioſos ſoles, affectu proſequaris.

Quod

Quod ita futurum mihi certo certius ſpondeo, cùm mores tuos, alijſque inſolitam, ſolitam tibi benignitatem propiùs intueor, quæ mihi quoque magna favoris ſigna exhibuit: hunc ſi in hac quoque cauſa mihi præſtiteris, nihil ulterius petere poſſū, quàm ut me ſaltem inter cæterōs ames. Vale vir nobiliſſime, & diu librum hunc patrocinio, bonos omnes auxilio, patriam conſilio juva. Lugduni Batavorum Calendis Sept. Anni cIↃ IↃ CXVI.

Nobiliſſimæ tuæ amplitudini addictiſſimus

GVLIELMVS GROTIVS.

HVGO

HVGO GROTIVS
GVILIELMO GROTIO,
Chariſſimo Fratri S.

IAmdudum, mi frater, quid agas video. quæ ſcripſi carmina aut obſecutus animo aut amicis gratificatus, in corpus revocas, & audes illis propitium ſpondere lectorem. Quàm vereor ne aut de noſtris luſibus aut de clementia ſæculi nimis benignè judices? Effluxit illa ætas, qua verſus facere decorum, etiam non optimos excuſabile erat. Præcipuum ſcriptionis patrocinium ſeritas editionis decoquet. Qua nunc fiducia tot in me naſos concitabo? Pueros etiam balbutientes amamus, quia in ea ætate ſemen ingenij ſpectari ſatis eſt, frugem ab ipſa exigere importunum. At viro ſilere quam balbutire eſt ſatius. Adde, quod quæ nunc eſt hominum ſeveritas, non mala tantum poeſis diſplicet, ſed ipſa poeſis ut mala: multoque gravius videtur & πολιτικώτερον forum

alea-

aleatorium calfacere, quàm libera verba vinculis includere non neceſſarijs. Sed hic video, quod tibi effugium pateat. Potes enim à pedarijs judicibus ad ſummum auditorium provocare, in quo facilè abſolvetur hæc opera tua, annitentibus Rocho Honardo & Apollonio Scotto, viris ſummis & extra controverſiam digniſſimis, quos non ſemper lites exerceant: quorum ille Thamare Tragœdia editâ ſalivam nobis cum moverit, nunc Moſis legiferi exſpectatione nos cruciat: alterius Eccleſiaſtes jamdudum carceres mordet. Scelus ſit ab his ſejungere Voſbergium, poetarum ut exactiſſimum judicem ita candidiſſimum amatorem: & qui me quoque, ut arbitror, non tantùm ut affinem, ſed & ut harum literarum ſectatorem diligit. Et, ut intra meos potiùs collegas maneam, noſtri credo, certè noſſe debes, Simonem Bellimontium, cujus conſilijs civitas Middelburgenſis feliciter utitur. Is me non tantùm hortatus eſt ſæpe, ſed jure amicitiæ prope impulit, ut facerem, quod tu nunc facis: & jamdudum me vir diſertiſſimus permoviſſet ver-

bis, niſi idem prudentiſſimus abſterruiſſet exemplo: quippe cui facillimum erat de ſuo præſtare,quod de meo exigebat. Sed demus hoc tantorum virorum auctoritati, ut liceat & viris & occupatis verſus & ſcribere & legendos alijs tradere. nihil adhuc tibi confectum erit, cum ſingulæ carminum meorum partes multò plus deprecandum habeant. Multum juvit ijs argumentis operari, quæ pietatis profeſſionem continent. Sed hæc artem cum vix patiantur omne pretium ex affectu excolentis accipiunt: quam voluptatem ut ſæpe in ſcribendo ſenſi, ita in legentes transfundere non poſſum. Quare futurum video, ut & Theologi poeticam libertatem, & poetæ Theologicam jejunitatem accuſent. Et ſunt quædam in hoc genere ſermoni ſoluto tam vicina, ut veniam niſi a rebus ipſis ſperare non audeant. Ut verò in his Chriſtianum magis quàm poetam, ita in ijs quæ ad patriam & res pro patria ductu Mauritij Principis fortiſſimè ac feliciſſimè geſtas pertinent, nihil exhibemus præter bonum civem. Videbor exteris res noſtras paulolætius extuliſſe,

ijs

ijs præſertim,qui earum magnitudinem non intelligunt. Sed poſteritatis noſtræ intereſt omni memoriæ genere conſecrari, quibus cauſis ſumta ſint arma, quibus animis geſta,quo eventu depoſita. Erunt qui me criminabuntur in hoſtes nimis acerbè,id eſt hoſtiliter locutum ; monendi ſanè ſcripta hæc,cùm fas belli talia permitteret. Et erat is hoſtis,cum quo non de gloria aut propagandis imperij finibus certamen habebamus, ſed de vita &, quod vitæ proximum, antiquâ libertate. Hæc ereptum qui it viris fortibus,poteſtne in eum aliquid quàm par eſt animoſius dici? Attamen induciæ nunc ſunt. Video quid ſis reſponſurus. legantur ut ante inducias ſcripta, quomodo & trophæa aſpicimus. Habent & Epithalamia quod excuſent, ſuam nimirum,id eſt nuptialem linguam, ſine qua ne Epithalamia quidem ſunt. Longè quidem ſtetimus citra Feſceninos : ſed juvenes eramus, & conceſſum putabamus alludere ad conceſſas voluptates. Hæc feſtivitas ſi culpa non caret (& cur ego id operosè defendam?) auctor ſum lege caveatur, ne

quis poſthac velit Epithalamia ſcribere. nam & ſine illis vivere poſſumus, & facere, quę nunc fiunt. Quid ſi etiam ſiniſtrorſum aliquis rapiat, quod more poetarum, recepto magis quam laudabili, Deos interdum nominaverim? quod profecto vigente Paganiſmo flagitioſum fuerat: nunc periculo caret. ſciunt quippe omnes ea voce modo ſidera, modo elementa, modo mentes ætherias, modo inſignes viros, modo Dei unius virtutes ac dona intelligi. Chriſti Patientis editionem non jam tu, ut cætera, ſed ego tuendam habeo. Ut enim lucem videret ego jampridem auctor fui. Audivi qui non ferrent in ſcenam produci ſalutis noſtræ myſterium. Quaſi id ageretur, & non potius *παραφράσεως* genus eſſet, ea quæ ſacræ literæ *διηγηματικῶς* enunciant, *δραματικῶς* proferre: quod & Patres olim, & paſtores hodie in homilijs faciunt. Venit & illud in mentem, fore qui accuſent varietatem & deſultorium ſcribendi genus. Nimirum non unius ætatis hoc opus eſt. Aliud fert ver, aliud æſtas. Nec animus ſibi ſimilis: modo liber & ſui juris: modo tædij plenus

nus & quærens ubi reſpiraret: ſæpe amicorum imperijs ad definiti argumenti neceſſitatem adſtrictus. Neque verò conſtantis arbitror, jocis & ſerijs eundem vultum impendere. Accedit quod ingenium mihi ſequax ac ductile, ut à cujuſq; poetæ lectione incaluerat, ita ad ejus imitationem rapiebatur. Agnoſco me ipſe alibi Lucani ſpiritu plenum, interdum Manilij pluſquam ſatis eſt ſtudioſum, nonnunquam caſtigatius aliquid ad Statij & Claudiani inſtar conantem. De Epigrammatis quid dicam? quæ ut artis ejus peritiſſimos decebat facile eſt ſcribere: at libros Epigrammatum ſcribere perdifficile. Quota enim quæque materia hunc cultum recipit, ut jam ipſe eligas, quod rarò conceditur. Nihil autem poteſt eſſe tam fatuum quàm extortum epigramma. Neque verò nobis licuit, quod ſibi permiſit Martialis, cui ſæpe ſola obſcœnitas epigramma facit. Hiſpanis relinquamus hanc ſcabiem. Vides quantum hic ſit excuſationum. Quanto erat facilius non committere quod excuſationis indigeret? Habes tamen quod reponas. alia ſparſim

edita : alia apud amicos exſtare, & vereri ne corruptiora exeant : præſertim quum jam ejus rei experimentum è Germania habeas. Potes & illud adjungere, ſi quæ ſunt ἐννοήματα minùs mala, ea me non vindicante facilè repertura dominum. Scis exiguo de Oſtenda carmini quam multos magnoſque auctores vacillans fama aſſignaverit. Neque ſemel mihi accidit, ut in aliorum ſcriptis ea legerem, quæ a me nulli ſubrepta, ſatis eſſem mihi conſcius. Sed levis eſt jactura tam parabilis annonę. Cæterùm ego quod vis, nec veto, nec jubeo. Utere eorum conſilijs, qui iſtis de rebus rectius judicant; quales ſunt harum literarum principes Heinſius atque Rutgerſius, & ſpectatiſſimæ probitatis atque doctrinæ Voſſius. Utcunque res ceciderit, multum mihi gratulor de te, qui non me tantùm, ſed & mea tam fraternè diligas. Roterodami xv. Decemb. cIↃ. IↃ. cxv.

HVGONIS GROTII

SILVARVM

LIBER PRIMVS,

In quo SACRA.

HVGO-

HVGONIS GROTII

SILVARVM LIBER I.

in quo Sacra.

HISTORIA IONÆ PARAPHRASTICO CARMINE.

TEmpore quo cunctas præ ſe cõtemſerat urbes
Fortunâ famulante Ninos, partæq; rapinis
Divitiæ luxu contra certante furebant,
Ipſe pater, vindex ſcelerum, ſed lentus ad iram
His Amithaoniden dictis affatur Ionam,
Os cui veridicum dederat, mentemq; capacem
Fatorum & poſitum longe ſpectare futurum.
I citus Aſſyrij tumidam rectoris ad aulam,
Et quæ vaſta rapax defendit Mœnia Tigris,
Immerſum vitijs populum clamoribus urge,
Cujus ſancta mihi dudum verſantur ob ora
Et pœnam commiſſa petunt, ſcelerumq; nefanda
Implevit terras, nunc ſcandit ad æthera moles.
Hæc refer atque minas verbis & jurgia miſce.
At miſer, heu, ſperans complentem numine cuncta
Effugiſſe Deum (nec enim mandata placebant)
Ad Cilicum terras vicinaq; littora Tauro
Funeſtum molitur iter. Iacet inclita portu,
Summa Palæſtinæ tellus ubi deſinit ora,
Vrbs vetus, Andromedes quæ vincula jactat Ioppe.
Huc male ſanus abit vates, & forte carinam

Invenit ad liquidi properantem flumina Cydni,
Addit ſe nautis comitem, pretioq; ſoluto
Hoſpitium capit infelix & numinis almi
Deſertor fragili mauult ſe credere ligno.
Principio faciles auræ, ſperataq; Tarſos
Non procul. at ſubitò fatalis inhorruit aër
Pontum omnem turbante Deo. ſonuere procellæ
Et fudere nouum nubes mare. nec ſuper vllum
Diſcrimen rebus: cælum nox vna ſalumq;
Miſcuit: ereptam reparabant fulmina lucem.
Nec temere inſani perdunt ſua murmura venti:
Circum vela fremunt: & ſe jacit omnis in vnam
Tempeſtas collecta ratem. jamq; hiſcere credas
Compagem fractamq; trahi ſub fluctibus alnum.
At trepidi nautæ & pallentes morte futura
(Heu gens indocilis veri, fictiq; parentum
Relligione nocens) partiti numina votis
Inclamant gemitu fruſtra precibusq; fatigant
Quos homines fecere Deos: hic Belon, at ille
Aſtarten, ſquammisq; inſignem corpora multis
Dercetin: at patrios alij, nunc ſidera, reges,
Iaſiden totàmque domum, generumque volucrem
Horrida geſtantem Phorcynidos ora Meduſæ:
Atque hunc præcipuè, dotali vt ſede profectos
Incolumes det poſſe ſuàm contingere Tarſum,
Tarſum pennigeræ referentem nomina plantæ.
Quin etiam merces, auri ſpes vna parandi,
Cuius amor tantos docuit perferre labores,
Iactantur pelago, navem ne verteret omnem
Accedens ventis onus & demitteret alto.

Ille autem interea tantorum cauſa malorum
Ima puppe jacens ſomnum capiebat Ionas:
Seu pavor abſtulerat ſenſus, nec corporis ægri
Illa quies, ſed torpor erat, ſeu talis imago,
Hoc agitante Deo, ſua magna oblivia vati
Objecit, preſſumq; animum graviore veterno.
Non tulit hoc rector trepidæ ratis, & tibi, dixit,
Nunc unde iſte ſopor? quin noſti tu quoq; ſi quem,
I, ſupplex venerare Deum, rituq; parentum
Sollicita, ſi forte aliis clementior ille
Reſpiciat miſeros & fata inſtantia vertat.
Nec dubitant nautæ cæli quod ſuſcitet iras
Eſſe caput ſecum, culpamque unius in omnes
Ferre necem. motis quin ergo quærimus urnis,
Exclamant omnes, quem pœnæ fata repoſcant?
Quis nunc præcipiti volvi putet omnia caſu,
Ac non lege data? certum ſors miſſa peregit
Arbitrium, vereq; reum damnavit Ionam,
Et vates de vate fuit. tum quærere nautæ,
Quis genus, unde domo, cur & quibus adſit ab oris,
Quod vitæ ſectetur iter, quo crimine ſontem
Incuſent ſuperi, quæ tantæ cauſa procellæ?
Sic illi inſtabant. ſic contra Amithaone natus.
Gens Hebræa mihi. ſtudium fuit (atq; fuiſſet
O utinam ſemper) rerum ſervire parenti,
Qui cælum movet & cæli ſtellantia ſigna,
Cujus opus terra eſt pontiq; hæc mobilis unda.
Obſtupuere viri majusq; per ima cucurrit
Oſſa gelu. ſubigunt ſontem delicta fateri,
Spretaque magna Dei mandata, fugamq; rebellem.

Tum quid opus facto rogitant, quave arte parandum,
Sideret ut tumidis infenſum fluctibus æquor,
Creſcenteſq; minæ: cum jam nihil ille precatus,
Tollite me me, inquit, quem veſtris fata periclis,
Quem toto petiere mari, me mergite ponto:
Jam pacatus erit. merui, nec ferre recuſo:
Exſolvam inſontes & navem morte piabo.
Certavere quidem connixi remige multo
Eluctari undas proramq; advertere terris:
Nequicquam: longe littus fugit, undaq; contra
Inſurgens nullam patitur ſperare ſalutem.
Ceſſit turba malis, tuq; o juſtiſſime, dixit,
Parce Deus nobis hanc velle aſcribere cædem
Prædamnatæ animæ, nec leto ulciſcere letum.
Nil male de nobis illum meruiſſe fatemur:
Nec nocet ira viro, nec habendi cæca cupido,
Sed motæ non ſponte manus, tibi reddimus illum
Quem repetis. cogit tua nos invicta voluntas.
Talia vix fati ſumma de puppe volutum
Præcipitant. ſimul ille cadit, ſimul omnia cœlo
Nubila diffugiunt. poſitis quoq; fluctibus unda
Detumet & lenes veniunt ad ſuppara venti.
Perculit attonitos divina potentia nautas,
Atq; ejurato falſorum horrore Deorum
Supplicibus votis æternum numen adorant:
Hunc & muneribus placant & ſanguine fuſo.
Interea ſulcans immani corpore pontum
Bellua miſſa Deo vivum deprendit Jonam
Fluctibus in mediis & vaſto ſorbet hiatu.
Ille in viſceribus monſtri (mirabile dictu)

Illæſus manet & pelago novus incola fertur.
Sentit & incumbens capiti mare, ſentit & æquor
Impelli tranante fera. quis credere poſſit
Captivam tantis animam duraſſe ſub undis?
Duravit tamen & tam dira ſede morantem
Tres interpoſitis Soles videre tenebris.
Hoc tunc navigium miſero carcerq; domusq;,
Hoc templum fuit. hinc calidas effudit ab imo
Corde preces, cecinitq; hæc triſtia carmina vates.
Quanquam terrificis me fata ultricia monſtris
Exagitant vitamq; traho vix anxius ultra,
Spes tamen eſt has me interea non perdere voces.
Hinc etiam cœlo dabitur via. piſcis in alvo
Conditus, infami tumulatus membra ſepulchro
Verba loquor ſupra nubes & ſidera ſupra
Exaudita Deo. tu me his, rex magne, nocentem
Merſiſti tenebris, ubi me premit alta vorago
Undaq; fluctusq; tui, mixtiq; profundo
Gurgite longinquis procul e regionibus amnes.
Et merui ereptus ſuperis amittere lucem
Aſpectuſq; tuos. tamen hæc fiducia mœſtum
Solatur, fore me Solymas ut ſiſtat ad aras
Læta dies feſtoſq; adytis inſtauret honores.
En tot aquæ circum rapidiſq; intorta fluenta
Vorticibus: tum multa caput circumplicat alga.
Vix ſpirare datur. tellus ſuper urget acutis
Hærentem ſcopulis & duris vectibus obſtat:
Quin etiam æquorea redituro in ſæcula rupes
Præcluſere viam. tu ſpes ſuper unica reſtas
O Deus, e mediis animam tu faucibus orci

Eripies reddesque diem. cum perdita ſeſe
Quæreret, in mortis regno cum vita jaceret,
Dulce fuit meminiſſe tui. cæleſtia templa
Perrupere preces felixq́ audacia voti.
Vos nunc ite, quibus pietas errore profano
Circumuenta perit, quorum ſibi quisq; figurat
Sponte metum, & mendax in vanum cura laborat,
Seq́ bonis ſpoliat contemto auctore bonorum.
Me juuet æterno grates perſoluere regi,
Votivumque adolere ſacris altaribus ignem:
Ille pater bonus, ille hominum tutela ſalusque.
Talia dicentem toto vehit æquore piſtrix:
Ac tandem vndiſono multum ſpatiata profundo
Littora ſumma legit, propiusq; adnavigat oræ.
Hic ſeſe immenſo patefecit bellua rictu,
Numinis imperio magnisq; exercita fatis,
Ejectumque virum vaſtæ penetralibus alui
Impoſuit terræ. Tum ſic bonus arbiter orbis
Edoctum ſua juſſa pati compellat Ionam,
I propere celſasq́ Nini pete nuntius arces,
Et mea fer totam late mandata per vrbem.
Ille iter accelerans precepto paret herili,
Aſſyriasque domos ſpatioſaque mœnia tangit,
Quæ non ante citis circum ſit paſſibus ire,
Quam ter Sol oriens ter merſerit æquore currus.
Iamque emenſus erat quantum via ſiverat urbis
Lucis ab exortu ſupremam ad veſperis horam,
Triſtia perculſas referens oracula ad aures.
Intra bis decies geminatæ tempora lucis
Corruet excidio Ninos & deſiecta jacebit.

Submiſere Deo trepidantia pectora ciues,
Reſponſóque habuere fidem. tum triſte celebrant
Juſtitium, nulloque ſibi diſcrimine cuncti
Jndixere famem: nec ſueto gaudet amictu
Turba, ſed hirſutis indurat corpora velis.
Ipſe Nini dominus, quem circum mille tuentur
Excubiæ, cui tot pendunt famulare tributum
Ignotæ gentes, cujus victricia ſigna
Terrarum pars tanta timet, ſimul horridus aures
Nuntius impulerat, ſolio deſcendit avito,
Unde triumphatis Aſiæ regnator opimæ
Iura dabat populis, trabeaque exutus & auro
Cyniphiis præfert horrentia tegmina ſetis,
Et tellure ſedens inſpergit puluere membra.
Adijcit exemplo legem, procerumque vocato
Concilio jubet hæc populis mandata referri.
Ducite turba Nini longo jejunia luctu.
Ipſa etiam mœſta in ſtabulis armenta dolores
Teſtentur noſtros, & equorum bellica proles
Balantumque greges. non vlla aut graminis herbam
Attingat quadrupes, aut fluminis hauriat vndam,
Dura ſed in nudo ſedeant velamina tergo,
Jdem homines, idem pecudes exæquet amictus.
Jnclamate Deum findentibus æthera votis:
Sed ſimul exactæ damnantes crimina vitæ
Et longas ſcelerum furias, inſiſtite rectæ
Mentis iter, fœdaque manus purgate rapina.
Quis ſcit an avertat nobis quod triſte minatur
Exitium Deus & poſita deferbeat ira?
Spem probat euentus. peccati pœnitet vrbem,

Supplicijq́; Deum. vidit namque omnia facta
Omnipotens, vidit pertæſas crimina mentes,
Nec jam ſuſtinuit decretas ſumere pœnas.
Sed non tam clemens animi indignatur Jonas
Stare Ninum, cupiens immenſis cladibus emtum
Eſſe ratas diro tulerat quas carmine voces.
Ergo bile tumens & amaro percitus æſtu,
Hoc erat, exclamat, tua cur mandata ſubire
Defugerem, hoc patria mecum tellure loquebar,
Hoc & Corycia peterem cum littora terræ.
Noram ego quam clemens & quam placabilis eſſes,
Quàm veniæ largus faciliſq́; ignoſcere lapſis
Protinus & culpas precibus donare priores,
Non odij retinens, omni ſed ſuetus ab ævo
Humanos placida miſerari mente labores.
Nunc quando Aſſyriæ viſum tibi parcere genti,
In me verte minas: atq; hanc, precor, eripe vitam
Quam vix æger ago, qua mors mihi lætior ipſa eſt.
At pater omnipotens, quin hoc te expendere, dixit,
Æquius, an juſto temet mœrore fatiges,
Et tibi qua cauſa tanto cor fluctuet æſtu.
Exijt inviſam proles Amithaonis urbem,
Nec procul a muro, qua Titan parte reducit
Matutinus equos, parvo ſibi culmine tectum
Exſtruit, exſpectans urbem quæ fata manerent.
Hic ſedet, hic umbras & frigora captat opaca.
Nam Deus hac ipſa ſtirpem regione locarat,
Quam cici dixerunt Eoo nomine gentes.
Hæc amplexa caſam ſinuoſaq́; brachia latè
Protendens rapidos arcebat frondibus ignes,
Dulcia

Dulcia turbato præſtans ſolatia vati.
Poſtera ſed cum ſe roſeis aurora quadrigis
Tolleret, exiguo ſuccedens corpore ſerpens,
Sponte Dei, certo radicem vulnere lædit,
Vitaleſq́; trahi ſuccos vetat: illa reciſis
Procumbit foliis demiſſo languida collo.
Interea primo procedens Phœbus ab ortu
Igne coquit terras: Phœbo Deus addidit Eurum,
Omnia peſtiferæ torrentem flatibus auræ.
Atq; ea flamma poli nudo dum vertice vatem
Urit anhelantem, fracta vi corporis omni
Marcidus extremam ſibi queſtibus advocat horam.
Et quid adhuc, clamat, quid adhuc miſer ille mora-
Spiritus? invideo fatali ſorte peremtis. (tur
Pontus ubi? mala cur toties in tanta reſervor?
Tum rogat omnipotens, merita num percitus ira
Æſtuet, ereptam repetens clamoribus umbram.
Ille refert, magnis incendi pectora cauſis,
Et, ſi vota juvent, votis accerſere mortem.
Tum pater: Uſqueadeo vili pro caudice pugnas,
Huic parci fas grande putas, quem non tua ſevit
Dextera, non olim ſumti coluere labores,
Quem genitum nox una dedit, nox abſtulit una?
Tu florem Aſſyriæ, tu plenam gentibus urbem
Me ſervare vetas? ſi non te armenta movebant
Pro frutice iratũ (mihi ſunt tamen hæc quoq; cordi)
An nihil & decies hominum biſſena putabas
Millia, materno pendentes ubere natos,
Aut modò deſertis reptantes deniq; cunis,
Indociles dextrum quod iter, quæ ſemita lævo

Calle ferat prauiq; & honeſti noſcere fines?
Conticuit vates jam ſe quoque judice victus,
Et ſua manſuris commiſit crimina chartis.
Hoc monitore, Dei ſanctos audire vocatus,
Quisquis es, & lapſus non deſperare memento:
Vtque ferâs veniam, veniæ placabilis eſto
Tu quoque, nec vitiis ſuccenſe longius æquo.
Fer caſus duroſq; animo conſtante labores.
Crede revicturos artus morituraq́ue mortis
Imperia. hoc ſuperis iterum donatus Ionas
Monſtrat enim, Chriſti tumulo redeuntis jmago.

Ad Christvm.

C*Hriſte caput rerum, vitæ melioris origo,*
Immenſi menſura Patris, quem mente ſuprema
Miratus ſeſe Genitor de lumine lumen
Fundit, & æquali ſe ſpectat jmagine totum,
Cujus ad exemplum Mundus, tutelaq; Mundi
Factus homo: ſed enim ferus hic & ſponte rebellis
Perdiderat ſublime decus. preſſusq; jacebat
Criminibus, pœnæq; reus, ſemperq́ue jaceret,
Ni Pater æterno gentem miſeratus amore
Te prius arcana ſecum ſub luce latentem
Donaſſet populis, non jam per ſomnia verum
Prodere, non vatum commotis mentibus uti,
Sed vivam terris cupiens oſtendere legem,
Fœdus & immotum tanto ſponſore paciſci.
Humanos igitur vultus, mortale ſubiſti
Corpus. & hos artus: ſed non te fæda voluptas

Progenuit: caſtæ ſed virginis edidit aluus
Cæleſti virtute ſatum. ſi purpura non te
Excepit de matre novum, ſi ſpicula nulla,
Nullus eques, nullæ puerum cinxere cohortes:
At genus ætherium cives ſtellantis Olympi
Non deſunt illic, aulaq́, auguſtius omni
Excubijs præſepe tuum, cantuque celebrant.
Stant pecudes circum, ſtat circum innoxia turba
Paſtorum, pauper, ſed rege beatior omni,
Cui te noſſe datum. terris nouus advena cælo
Monſtrabare tuo. ſydus non ante notatum
Expauere magi: quis tantus naſcitur, aiunt,
In cuius laudes nova ſydera parturit æther?
Signiferi cedant ignes, & credita ſeptem
Perpetuas miſcere vices vaga ſydera, cedat
Dux Helice Graijs, Tyrijs Cynoſura carinis.
Per varios rerum fluctus, incertaq́ vitæ
Hæc dat ſtella viam, quæ non Babylona ſuperbam
Regibus Arſacidis, validas non Tybridis arces,
Non Solymæ turres, ſed paſtoralia ſignat
Limina, Bethlemiq́ caſas: ne quærite regem,
Iudæi lituos inter ſtrepitusq́ tubarum,
Quæque humana ſibi rabies circumdedit arma.
Neſcitis miſeri quam ſit res proxima cælo
Paupertas, quam dulce pati. vos dicite Parthis,
Dicite Romanis, Herodi dicite veſtro:
Det cæco ſpectare diem, det currere claudo,
Det ſurdis audire ſonos, det reddere, mutis,
Tartareas pellat peſtes, morboſq́ tenaces
Non herbis, ſed voce fuget: freta mota tacere
Imperet

Imperet, & fluctus: modica dape millia paſcat
Seq́; diu nulla, jubeat remeare ſepultos,
Vino mutet aquas, ſiccuſq́; perambulet æquor.
Hæc faciant quos gemma tegit, quos claſſica cingũt:
Hæc pauper meus ille poteſt. nec corpora tantum
Ille, ſed & mentes obſeſſaq́; pectora purgat,
Fœdaq́; corruptis adimit contagia ſæclis,
Verum ingreſſus iter, cum nec diffidere lapſos,
Nec ſtantes turgere ſinit. quis in æthere motus,
Quive labor rerum, dum tot cumulata bonorum
Congerie, tibi ſupplicium crudele reponit,
Non Scytha, non Nomades, non dura civis ab Arcto,
Sed ſoboles Abræ cunctis e gentibus una
Gens delecta tibi. tantum valet atra malorum
Ambitio, quoties odijs accenſa ſuperbis
Sub ficta pietate furit. nec ſimplice fato,
Latronum ſed morte peris, tu purus & inſons,
Vt noſtras pœnas & crimina noſtra ſubires.
Quicquid ad hoc æuum prima peccatur ab hora
Adamus vetita cum carpſit ab arbore pomum,
Cunctorum te facta premunt. nos illa manebant
Vincula, nos ictus, actaq́; in tempora ſentes,
Nos trahere in pœnam lictor, nos figere clavi
Debuerant, noſtriſque cruces inſurgere membris,
Et mortis differre moras. Patris iſta voluntas
Et tua: ſic placuit facilem miſcere ſevero.

EVCHARISTIA.

MYſtici ſecreta ritus, priſca relligio ſacri,
Cœtibusq́ ſancta ſemper Chriſtianis Orgia,
Addo me vobis Epopten, totque poſt ſuſpiria
Perfruor deſiderato candidatus gaudio.
Munus agnoſco tabellis Chriſte legatum tuis
Proximum pergentis ire mortis ad periculum.
Hæ dapes ſunt funerales, hoc ſacrum Propter-viam:
Cœna jam mori parantis inque procinctu data.
Ipſe tu, quanquam ſupremo triſtis in convivio,
Ipſe panem di videbas, ipſe libabas merum,
Et ſalutis liberali porrigebas dexterâ.
Hic, ais, ſanguis ſodales; hoc ais, corpus meum:
Corpus hoc vobis jacebit: ſanguis hic vobis fluet:
Hic bibendus: hoc edendū: grande mnemoſynū Dei.
Ergo cum cæleſtis aula me procul raptum ſibi
Non ſinet coram tueri, panis & vinum mei
Semper erga vos amoris eſto teſtimonium.
Hâc ero præſens ſub arrâ: nec citatus pignore
Deſtitutos vos relinquam: nec Chaos nos dividet
Illud immenſum, quod alto dividit terras polo.
Ritui ſic indicato Principis juſſum ſui
Perſequens Apoſtolorum præfuit collegium,
Et vicem functum magiſtri Chriſtianorum choros
Ad ſacras epulas vocavit, & propinavit merum,
Et ſacrum ſolenne ſeris tradidit nepotibus.
Hæc initia quiſquis ambit, antè diffidat ſibi,
Seq́ damnet ipſe judex, teſtis, auctor, & reus,
Nec niſi gratis favente ſperet abſolvi Deo:

Hoc precatus, immerentis ut necem nati pater
Inſolutum ſumat almâ largus indulgentiâ,
Et fidejubente Chriſto nomen acceptoferat,
Cuius inſonti cruore deleatur cautio,
Cautio quæ tanta, quantam nemo ſolvendo fuit:
Ne Dei dirus ſatelles, ille noſter carnifex
Debitores in profundum carcerem nexos trahat,
Creditumq́ perſecutus ducat addictos ſibi.
Gentis humanæ redemptor mancipatos inferis
Noluit ſervire pœnis Ditis ereptos jugo,
Noſq́ liberos abire juſſit, & miſit manu.
Menſa teſtis eſt herilis, cujus exſortes prius
Arrogati filiorum more nunc accumbimus:
Hinc procul, procul profani, quos vel error credulus,
Vel ſuperſtitioſa veri fallit ignorantia,
Quiq́ trunco, quiq́ ſaxo funditis ſurdo preces.
Ite quotquot à catervâ tranſſugæ deſciſcitis,
Et repudium Chriſtiano nuntiatis cœtui:
Augures, aruſpiceſq́ qui futura venditis,
Quiq́ Circeæ tenetis artis horrendum ſcelus,
Quiq́ ſupremi negatis eſſe nos curam Dei,
Et quibus juris ſuperſtes nulla jurati fides.
Ite Regum perduelles, & quibus vivax pater,
Aut nimis longæva mater: impiæ linguæ procul
Ite, & ite factioſi, nata diſſidijs cohors.
Ite ventres, ite turpi ſerva gens libidini,
Cumq́ mœchis ebrioſi, voſq́ turba peſtilens,
Vos cohors morboſa noſtris exſulate finibus,
Qui ſimultates fovetis, hoſticoq́ ſpiritu
Impetenter æſtuantes quatitis irarum faces.

Ite queis jus eſt in armis, dexteras innoxijs
Cædibus contaminati, quoſq; ditant fœnora.
Ite fures & rapaces, & quibus nîl eſt ſatis,
Et deeſt quod poſſidetis, aleaq; lubrico
Qui datis cenſus, & horas cariores cenſibus.
Ite quorum nos puderet: ite quos noſtri pudet:
Hac nefas arcana veſtro pollui contagio:
Hac triumphis deſtinati teſſera eſt exercitus,
Quam Sacramento ligati militari poſcimus.
Hinc notis arcemus iſtis partis adverſæ duces,
Atque diris exſecramur omne Titanum genus,
Arma diuino mouentum claſſico contraria,
Donec ad meliora verſos, deditoſque, & in fidem
Publicam cernat receptos ſacra vexillatio.
Nos Deo culpam fatemur, criminum quos pœnitet,
Vtque condonet precamur: hæret, hæret intimis
Oſſibus labes avita, cujus heredes ſumus,
Vrimurque blandientis carnis impetigine,
Pullulante ſemper Hydrâ: nec poteſt radicitus
Virus evelli repugnax, & vetuſtiſcens malum.
At Dei tamen renati ſpiritu genitabili
Calle cedimus ſiniſtro, nec pedem caſus frequens
Cogit infirmum referre: ſemper emerſus luto
Greſſus in dextrâ reponit ſemitâ veſtigium,
Nitimurque pervicaces ire virtutis viam,.
Hoc viatico refecti, robur vt creſcat, cibo
Quem dapi primæ parentū Chriſtus antidotū dedit,
Addiditque potionem liberantem viſcera
Priſtino Lethes veterno præſtitis medici manus.
Alter hic Melchiſedechus ſempiternus Pontifex,

Pacis

Pacis hic, æquique princeps Abrahami poſteros
Læta geſtantes opima pane donat & mero.
Hæc dat ambo ſigna nobis Paſchatis priſci loco
Ille noſtrum Paſcha Chriſtus, fœderiſq; ſymbola,
Fœderis quod immolatus ſanxit ipſe ſanguine.
Panis hic eſt illud olim Manna lapſum cœlitus,
Quo reliquit Iſraëlem ſæva deſerti fames.
Longa ſoluunt Chriſtianis mentibus jejunia
Succus ambroſiæ ſalubris, nectariſq; poculum,
Quo ſemel perfuſa largè corda dediſcunt mori.
Cœna lotis eſt parata: poſt aquam diſcumbitur:
Ipſe nam modimperator, ipſe rex convivij
Iuſſit hunc ad apparatum corrogari ſingulos,
Amne quos puro rigatos luſtricus vidit dies.
Væ ſuperbè contumaces, væ recuſantes ſequi,
Quotquot excuſationi, cum vocet rex optimus,
Vel boves emptos, vel agrum, vel thorum prætenditis.
Pœna nec minor manebit vos, ad hæc qui fercula
Veſte non purâ venitis impudenter ſordidi.
Dulcis hæc medela vobis, nobiliſq; mattya
Cedet atrox in venenum, cujus infectas lue
Vret arcanus medullas ignis ut Neſſi cruor,
Mortis æternæ miniſter. Durat hæc ſententia
In caput prolata veſtrum: quadrupedem conſtringite,
Et profundi ferte triſtes in tenebras Tartari,
Quâ reſultant ejulatus, horridum dentes crepant,
Et vetat ſemel perire ſemper occidens dolor.
O mihi grex ſancte ſalve: magnus upilio tibi
Pabulum, potumq; præbet: ille te regit pedo,
Ille quondam læta Olympi pollicetur paſcua.

Ille nec fures ovilis, nec lupi rictum fugit:
Obvius currit periclis, ſanguinuſque prodigus
Dum gregem poſſit tueri non timet paſtor mori.
O cohors conuiua Chriſti (namque te myſterij
Compotem, ſacraque fecit ipſe cerimoniæ
Patris æterni ſacerdos) corpus hoc ipſum cape,
Corpus, infelix quod arbor geſſit affixum cruci,
Mole quod jacuit ſepulchri nocte binâ conditum
Et, ſubactâ lege fati ſponte ſurrexit ſuâ,
Nos vt exemplo doceret lucis hæc ad limina
Perditæ retro patere morte defunctis viam:
Inde porro viſuique tactuique obnoxium
Rebus humanis perire neſciens interfuit:
Hinc in alta nube raptum ſede in excelſâ tenet
Dexteram rerum parentis. Sanguis hic idem datur
Qui cadens infame pœnis Golgothæ tinxit ſolum,
um ſariſſa militaris mortuum fodit latus.
anis animæ vi recoctus, & caloris fomite
Quem reſartorem perennis corporum diſpendij
Addidit Natura mater) omnibus ſuccos vijs
ividit late fruendos, inque partem vertitur,
que transformans in artus ſuſtinet vitæ fugam:
alit mentes Ieſu corpus æternans cibus,
ritusque quo vegemus ſpiritus Dei Deus
to fervore Chriſto nos facit concorpores,
coacta membra membris jungit, & mēbris caput
ugali temperata partium concordia
et immortale puram ſacra compages diem.
Lyæi mitis hauſtus vt perurit gaudio
per exta dulcis imber ſerpit, artus humidi

Flammeos halant vapores, & voluptatem bibunt:
Vulnerum ſic ille Chriſti, qui pedes per & manus
Perque coſtas purpuranti rore manarit cruor,
Pectoris ſecreta noſtri permeante ſpiritu,
Intus occulti madoris fumigat ſuffitibus:
Perque fibras, perque venas, ipſa per præcordia
Pervium ſui tenorem ſanguinali tramite
Imbuit, piâque mentes incitat temulentia.
Carne paſti quotquot huius ſacra menſæ carpimus
Hoſpitem Chriſtum precemur, ebriiſque ſanguine
Maximi nato parentis ſupplicemus gaudiis,
Carminumq; duplicata conſeramus jubila.
Mutuo fraterni amoris copulati vinculo
Ad ſuprema templa cœli mentis unanimi gradu
Ite concordes ad unum: proq; turis polline
Gratias adolete regi, qui clientes ſoſpitat,
Qui ſaluti civitatis univerſi mortuus
Vivit, & largitione publicâ nos educat.
Ipſe panis eſt celebris, nulla quo paſtum ſemel
Nulla temporum ſequentum vexat eſuritio:
Ipſe potus, quo rigatos nulla diſtorquet ſitis.
Ipſe cum ſpectandus illo, quo cibamur, corpore
Pendulus ſcandat tribunal ſtare juſſum nubibus,
Ipſe præſes jura dicet, aſſidebunt Angeli,
Cumq; ſex labor dierum ſæculorum termino
Ibit orbis in favillas, & rogum perdet rogo,
Cum cadaverum citatrix clanget accenſi tuba,
Ipſe nos ſolvet ſepulcri compeditos nexibus
Parte ſecretos ab unâ: nam ſiniſtros ordines
Turba complebit reorum, criminum pœnas pares,

Et ſuos paſſura manes. Nos ſequemur principem
Qua ſuper Phœbi meatus & dierum patriam,
Menſtruiq; incerta motus, totq; palantes globos
Purioris ora cœli lactis oſtentat viam,
Aetherisq; candicantis ducit ad palatia.
Turbo non verſabit ultra ſortis humanæ vices:
In locum ſæcli fugacis, inq; momenti locum
Illud æternum ſubibit, & perennis circulus.
Nos beati, nos profundâ luce vibrantes domos,
Et reformati colemus Totius pomœria,
Extimi flammata mundi ſepta, rerum vertices,
Luminis campos patentes, & quietis liberæ,
Nox ubi nunquam timetur, conſciusq; gaudij
Dulce vernanti ſereno blandus arridet dies:
Tecta per gemmantis aulæ ſpargit immenſum iubar
Dia Maieſtas, nec ullo paſſa ſe faſtigio
Mentis attingi, nec ullo vocis æquari ſono,
Et ſui vultus coruſci pectus afflatum beat.
Muſicos inter canores, cœlites inter choros
Detinebit feriatos pervigil tranquillitas.
Tunc Ieſu præbitore contubernalis cohors
Cum Cherubino ſenatu fulta ſublimi thoro
Non dato felicitatis fine convivabimur.

PARAPHRASIS

IN PSALMVM. LXXXII.

FOrmidare deum diſcite judices,
Qui magnis procerum cœtibus intereſt,
Et ſuffragia regum
Pendit conſiliantium,
Secretusque foro præſidet arbiter.
Quo tandem nocuos ſine fovebitis
Auctores ſcelerum, nec
Cedet gratia legibus?
Quiſve injuſtitiæ ſtat pudor, aut modus
Venales animæ dicite: cernitis
Vt vos præda ſuperbi
Actoris vocet orbitas;
Et ſimplex pueri fallere neſcij
Aetas fraudibus obnoxia divitum
Nullo vindice? tandem
Pupillis & egentibus
Gratis jura date, & pauperis exterì
Cauſam juſtifico ſolvite calculo.
Quin illum ſine labe
Fortuna tenui gregem
Crudeli dominorum eripitis jugo;
Aſſertúmque ſui jus inopi datis
Turbæ? Saucia veſtram
Libertas ad opem fugit.
Sevæ ludibrium triſte potentiæ.
Sed ſurdis canimus: quippe animos tenet

Alta inſcitia legum,
Et ſocordia pertinax
Defendit triplici pectora nubilo.
Denſatum tenebris eſt iter: horrida
Vis caliginis atra
Cæcâ mentem agitat viâ.
At res ſe interea publica conſilî
Expers mole ſuâ præcipitat: ruunt
Fundamenta: ſoluta
Compages patria labat.
Sic eſt: vos, fateor, gloria nobilis
Terrarum dominos evehit ad deos,
Heroeſque ſupremi
Auditis ſoboles poli
Rectoris: veniet mors tamen vltima
Rerum meta. pari lege neceſſitas
Plebem deprimit vnam,
Et regum pueros: ſua
Nec ſervat tumidos purpura principes.
At tu magne Deus, tu potius veni
Iudex, & tibi dictas
Gentes imperio preme.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PARAPHRASIS
in tres
VERSVS POSTREMOS
CAP. X.
PROPH. IEREMIÆ.

QVod procul Aſſyria veniens exercitus ora,
Magne parens, verſis in nos victricibus armis
Palmiferum nemus & valles populatur opimas,
Caſtrorúmque minas circum ſacra mænia tollit
Auſpicijs fundata tuis, iamque imminet urbis
Excidio, non hos Euphrate aut Tigride motus
Ille Semiramia ſecum devexit ab aula:
Non á coctilibus venit hæc fiducia muris:
Sed lapis ut quondam Balearide tortus habenâ,
Quos non ante habuit ſub nubibus invenit ignes,
Sic Babylon, ſic regna Nini quæ poſſidet heres
Nempe manus ſunt tela tua: cæleſtibus itur
Imperijs. Nam ſidereos qui temperat orbes,
Idem humana regit veſtigia: quicquid ab alto
Imminet huc ultro tendens ruit obvia fatis
Turba, ſimulque venit ſupera cum lege voluntas.
Nos autem, quocunque vocas, meruiſſe fatemur
Omnia: pro populo pœnam non deprecor iſto,
Qui toties divûm ſurdas proſtratus ad aures
Impia thuricremis placavit marmora flammis,
Seu morbos ſævire jubes, ſeu protinus atram
Mittis in arva famem, pluvias & ſubtrahis imbres:
Sive aliud quodcunque paras, præbemus ad ictus
Devotum caput: ipſa reis placet ultio: ſed quem

Crimi-

mina noſtra negant, tua det clementia finem.
am, ſi dum iuſtæ furor in nos æſtuat ira
d pœnas & flagra venis, damnabimur omnes
citio, & pridem populis invíſa profanis
nus erit Iudæa ſui. Sed parce precamur,
ec totum ultorem noſtris impende ruinis,
d multũ miſerantis habe quanquã horrida, poſcunt
pplicium peccata, pater tamen eſſe memento,
ndictam venia metire, animoque tumenti
ne modum: vel ſi nondum deſerbuit ardor,
ateriamque petit, diræ ſunt undique gentes,
uas tua maieſtas, æternaque gloria nulla
lligione tenent: cælum pars magna ſolumque
rtificis ſecura videt. Ferus ille tuoſque
Marte premens, Belum pro te Chaldæus adorat:
gumque exuviis, & noſtra clade ſuperbus
Mithræ ſacra facit. Nullos miſere juvencos
d tua templa magi: nullum cæleſtibus aris
ſſyrii fudere merum. Tamen ecce triumphat
rbarus, & vaſtat populum tua ſacra colentem,
Dum te poſſe negat, quos obſidet ipſe, tueri)
one, & campis tentoria figit in illis,
r quos ſanctus oves armentaque ſæpe ſecutus
Jeſſæ ſobolis genitor, tua magna voluptas,
nemora & colles docuit reſonare Tonantem.
in etiam, depaſcit agros, & ovilia raptat
cidum, ne qua hinc Salomonis ad atria magnis
ctima ducatur ſolemnibus: utne perennes
o foci ſileant, Solymæq; (o dedecus) arces
matum vacuis videant penetralibus hoſtem.

Ah melius tales, ſi quid miſereris, in ipſos
Verte minas: noſtri fiant medicina doloris.

ODE IN NATALEM.

NAtalis auræ conſcia me dies
Et tot reductis orbibus in caput
Iuſſere ſoles dedicatas
Ferre preces, animumq; cœlo.
Ter ergo ſeptem lubrica circulos
Evolvit ætas? quæ ſteriles fuga
Protruſit annos? nos inertis
Tempora non reditura vitæ
Amiſſa ſero quærimus. Interim
Verſatur æther, nec citior jugis
Dejectus Alpinis Batavos
Irruit, & mare belluoſum
Tot gentium per nomina, cum nives
Dimiſit horror, Mauritijs nitens
Rhenus trophæis, quam fugaces
Aſtra dies tenebraſq; mutant.
Tenebit horas dum licet, & ſequi
Parcet querelis, qui ſapientior
Fatigat ardentem juventam
Conſilijs, & adhuc negantes
Invadit annos. da ueniam parens
Aeterne munus ſi perijt tuum:
Tu ferre cæleſtem dediſti
Effigiem, neq; de pudendo
Naſci parentum ſanguine, ſed quibus

Avita

Avita virtus notaq́ gloria:
Utcunq́ præſentem fatemur
Poſteritas meruiſſe culpam.
Quin & valentem corpus & indolis
Cepit beatum non famulans humus,
Quem ſacra libertas quietum
Paſceret, & patrio vocaret
incera cultu relligio. Sed heu
ontaminati incuria ſæculi
Æterna corruptrix, graviq́
Segnities onerata luxu
Merſere rectum. Tu ſemel excita
ordis veternum; tu juvenilibus
Exſolve delictis prioris
Flagitij bene pœnitentem.
cis quo redemtum jure piaverit
nſons magiſtri pœna. Precor, precor
Da luce natali novatam
In melius properare vitam.
t mens ſuperbi conſcia gaudij
nmota rerum non paveat vices,
Seu poſcor in leges & acri
Iura foro, populiq́ rebus
artire curas, ſeu melius fuit
Mandare ſeris acta nepotibus,
Atq́ interim grates ſonanti
Dulce lyra tenuare carmen.

ODE PRO INDVCIIS.

CHriſte, quem cunis puerum jacentem
Impius toto procul orbe Mavors
Fugit, intacti ſcelerum nec ulla
Cæde madentis
Imperî regem, ſatis o precamur,
Longa jactatæ per acerba belli
Gentis exemplum dedimus Batavi
Sanguine noſtro:
Qualis ereptum nimis imminenti
Saucius dudum gladiator hoſtem,
Vulnerum ſecurus adhuc per omnem
Quærit arenam.
Dicat hoc noſtrum mare, dicat æquor
Creditum ſolis relevare currus,
Dicat & ſeptem vetitus tueri
Signa trionum
Qui colit terras habitator Indus,
Quanta crudeles ſatiarit iras
Militum virtus inimica noſtris
Funera miſcens.
Nunc furor clauſus, manibuſque fœdis
Horridum Bellona tenens flagellum
Carceri immugit, nihil & paventes
Sævit in umbras.
Abſit o tantum dolus & ſimultas
Fraudium cæcas meditata nubes,
Biſque pugnato graviora luſtro

Otia

Otia Teurcis:
Omnis ut mundi meritura famam,
Cladibus multis, totidem triumphis
Emta libertas, eat in nepotes
Munus avitum.

EVCHARISTIA.

PRocul profani, qui quod os & quod manus
Oculique monſtrant, nec quid ultra creditis,
Queis una mens exſenſa, ventri obnoxia
Humoque prona gens, & ut ſummam loquar,
Homines, niſi qua beſtijs differt homo:
Quid has ſtupetis ad dapes? ejus quod eſt
Nihil videtis: quod videtis id eſt nihil.
At vos, quibus lux aurea & rerum color,
Quem ſole fuſum vultus hic noſter videt,
Tantum paternæ lucis eſt radiatio,
Et oculus animi eſt hoc quod eſt animus Dei,
Audite Myſtæ: Mundus hic unus triplex,
Incorpor, immortalis, & mortalis eſt,
Quæ ſic vocantur, ſpiritus, cælum, ſolum.
Mundi ſator divinus a ſummis Amor
Per media ad ima vênit: & varijs modis
Hoc univerſum particeps fecit ſui.
Sic eſſe cæpit quicquid eſt: ſimul exſtitit
Perfector, ima copulans medijs Amor,
Et media ſummis, ut potirentur bono.
Sic coijt ingens circulus: ſic omnia
Tum per deum fuere, tum propter deum,

Quæ-

Quæq; alia fuerant, quia quod unum eſt non erant,
Ut facta ab uno rurſus unum facta ſunt.
Sed reliqua quod ſunt hoc ſemel debent deo:
Soli bis homines, quos creator perditos
Ut recrearet eſt Deus factus caro,
Caroq; noſter panis. Inverſo ordine
Quare neceſſe eſt & recurrenti vice
Ut iſte panis caro, caro fiat Deus.
Panis caducus, fragilis: at contra caro
Celeſtis, immortalis: incorpor Deus,
Mens ipſa mentis unde ſpirant ſpiritus.
Mediumq; principiumq; cum fine eſt idem,
Caro Deus, & caro panis, & panis Deus.
Utriuſq; ſedis qualis in confinio
Locatus aſtri ſemilucentis globus
Nunc quo coruſci ſolis orbem reſpicit
Vultu niteſcens, deſerit nigra abditas
In nocte terras, nunc ab inferna micans
Regione nobis candidum obvertit jubar,
Inimica cernens lucis auctorem ſua:
Sic noſter animus corpori datus à deo
Hinc medius ipſe lucis & caliginis,
Felix profecto, ſi quod eſt clarum ſui
Tenens ſuperne luce lucem reſpicit,
Altusq; formam cuncta formantem videt,
Damnans tenebris hoc tenebroſum chaos.
Miſer ſed idem, jubare depreſſo Deum
Si derelinquit, inq; materiam cadit,
Quæ quantum abivit à bono tantum mala eſt.
Si jure periyt ſanguinis noſtri parens

imulátque in epulas à deo deſcenderat,
Qui contra ab epulis ad Deum ſcandit, bonum
Eſu recepit, ſicut eſu perdidit.
Nullæ pateſcant ſenſuum nobis fores:
Intus vocandum eſt quicquid animo eſt virium:
Hebent amantum lumina atque artus ſtupent
Quos entheatos ſanctus externat furor.
Res tota mentis vertitur: ſurſum viri,
Surſum eſt eundum. vivere hoc noſtrum eſt mori:
Nam caro per animum vivit, animus per Deum:
Ille animus animi, quo ſine animus mortuus.
Terrena ſic pars ſeq; & ætheriam necat:
Niſi vitâ in iſtâ, vita naſcatur nova,
Quæ vita mors prioris, & mors mortis eſt.
Vitaipſa vita mortua hanc vitam dedit.
Quid illud ergo eſt quo creamus denuo?
Aqua prima rerum mater. At quæ ſuppetunt
Alimenta natis duret ut uitæ tenor,
Et aucta virtus robur in ſolidum exeat?
Panis, merumq;. Sanguinem terræ, merum
Dixere veteres: farra ſunt terræ caro.
Ut ergo fomes ille naturæ calor
Vitæ priori conſulens, vultum novat
Faciemq; rebus, unit & difformia,
Vinum ut ſit homini ſanguis, & panis caro:
Sic ignis alter iſte, naturæ nihil
Leges moratus, noſq; perficiens amor,
Ut intus hominem paſcat, & vitæ alteri
Miniſtret auctus, tranſitu miro facit
De pane carnem deque vino ſanguinem,

Car-

Carnem ſalutis, & ſalutis ſanguinem:
Vt ille potus & cibus, qui corpora
Hominum ſolet nutrire, mentes nutriat.
Ita quod merum panisq́ carni & ſanguini eſt,
Hoc jam caro ſanguisq́ fiunt mentibus.
Antiquus hic eſt ſermo: mentis filium
Porum fuiſſe, cum madenti nectare
Permiſta Penia pignus ediderit ſacrum,
Hunc eſſe Amorem. Scilicet natus dei
Aeternus ipſe, mente ab æterna ſatus,
Pulchrumq́ princeps, forma vitalis boni
In quo refulget, & perennis gratia,
Exemplar univerſi, & exemplum patris
Species quod omnes continens unum facit,
Quo cuncta vis divina ſeq́ intelligit,
Sic ille dives, inſitæ quem conſcia
Privationis noſtra paupertas adit,
Vt ejus opibus ipſa, quæ nil poſſidet,
Famem ſitimq́ ſatiet. hæc veriſſima
Amoris eſt origo: ſed nemo deum
Amare poſſit quem Deus non ante amet:
Nam ſicut oculus luce non tantum ſuâ,
Sed ſolis ipſum luce ſolem conſpicit,
Idemq́ qui videtur & viſum facit:
Adverſus & nos ſic dei prior eſt amor,
Et cauſa noſtri amoris adverſus deum.
Hic ut beetur quærit, ille autem ut beet.
Nos certe egeſtas noſtra propellit, deum
Non ſua, tamen ſua, quippe ſimulachri ſui:
Dei eſt profecto, noſtra non eſt copia,

Et

t noſtra tamen eſt, cum ſit in nobis Deus.
Quod amat in id quod amatur ipſum vertitur:
Deus homo factus, ut hominem faceret deum.
Ac ſicut uxor virq́; conſortes thori
Inter ſe amoris fœderantur vinculo,
Unumq́; fiunt corpus, haud aliter deo
Cœtus fidelis corpus eſt ipſum dei.
Fuere grana plurima, uvæ plurimæ
Qui panis eſt nunc unus, atque unum merum,
Quanquam caro olim fracta, panis frangitur,
Sanguisq́; fuſus, funditur vinum, caro
Tamen una, ſanguis unus, panis unus eſt,
Unumq́; vinum: nec minus quorum uſibus
Franguntur & funduntur, unum ſunt & hi.
Rex unus, unus populus eſt: rex in ſuo
Populo: populus in rege, populus, rex idem.
Sed populus eſt ut corpus, & rex ut caput.
In capite mens eſt ordinatrix corporis,
Ita ut ſit eadem tota toto in corpore,
Eademq́; tota ſingulis in partibus.
Vitæ prioris ille miſerandus parens
Contaminatam poſteris carnem dedit:
Hac pariter omnes a deo diſceſſimus,
Et ab altero alter, quodq́; fuimus non ſumus,
Sed aliud ex uno, ſed ex aliquo nihil.
Novæ ſed auctor optimus vitæ, ſua
Pura, innocenti carne donavit ſuos.
Hac reſtituti nos & uniti deo,
Et alteri alter, quod fuimus iterum ſumus,
Et aliud unum eſt, & nihil factum omnia:

Con-

Conjunctus animus carne cum noſtra, facit
Vitam priorem, carne cum prolis Dei
Vitam ſecundam. Non amans tam ſe penes
Quam penes amatum eſt: unde non tam nos caro
Noſtra maculoſos, quam Dei puros facit.
Mors amor, & idem uita: mors idem domi
Foriſq; uita: propter hæc noſtra mori
Nos carne decet, ut carne vivamus Dei.
Lex vetus amare nec nova aliud præcipit,
Primo Deum, deinde & effigiem Dei.
Deus ipſe ſeſe, Deus & ipſe homines amat:
Homines amemus igitur, ut amemus Deum:
Propter ſe amandus Deus; homo propter Deum.
Per multa amoris motus, at in uno quies:
Utcunq; late circuli patet ambitus,
Tamen omnis inde linea in centro coit.
Fructus hic amoris eſt voluptas maxima,
Terram colentes quæ ſupra cœlum locat,
Aeternitatemque antevertit tempore.
At & hic amoris uſus, ex ſe gignere
Quod ſimile amato eſt: hoc in animo dicimus
Meditationem: noſtra mens igitur Deum
Figurat ipſumque imprimit pulchrum ſibi
Ligante vero: namque cognitio eſt duplex:
Illa eſt amoris mater, hæc eſt filia:
Sed matre multo filia eſt perfectior:
Ut illa pulchro ſimile, ita hæc pulchro eſt idem.
Si prima virtus mentis eſt ſapientia:
Eademque nobis ultima eſt felicitas,
Et ſapere cuncta eſt ſcire; felices erunt

Qui-

icunq; poterunt cuncta in vno diſcere:
ſtare ſola quod poteſt ſapientia
vina, per quam cuncta & in qua cuncta ſunt.
atitatem donat hanc nobis amor:
io noſter intellectus, is qui non capit
rmas quidem omnes, capere ſed tantum poteſt,
tique natus agere nil per ſe valet,
purus intellectus, inq; actum venit,
cuncta agenti iunctus intellectui.
finis abſq; fine mentem perficit,
mque ſine primordio primordium eſt.
nunc precamur optimumque & maximum,
ui ſolus unus atque ſimplex es, quod es:
auſa cauſarum, & ſoluta neceſſitas,
ies ſuprema, motus unde omnis venit,
hil ipſe patiens, cuncta agens, primum, vltimum,
lediumque, vitæ vita, lux lucis, bonum
rum boni, natura naturâ prior,
per & vbique totus, immutabilis,
ra ſupraque mundum, at in quo mundus eſt:
erna tua mens hoc quod eſt intelligens
ientiam progenuit æqualem ſibi,
nenſa quanta eſt compari ſub imagine.
t hinc videntem colligans viſumque amor
ceſſit, in ſe vim repercutiens ſuam,
umq; tria ſunt: nam quod es, ſcis, vis idem eſt:
mus ergo qualis exiſtis tibi,
em ipſe te per opera nobis exhibe:
morque primum ſancte purgans Spiritus,
repelle virus, & qui nos Deus

Amore amarit inde ſenſum mentibus,
Fac iſtum amorem nos amemus mutuo,
Ut igne natus ignis ignem nutriat.
At tu ſuprema maximi pietas patris,
Verbumque primum ratioque & ſapientia,
Quem monſtrat ille tectus in nobis amor,
Quiq; ex amore facta nos propter caro es,
Sine patre homo, ſine matre qui fueras deus,
Homo mortuus es ut vinceres mortem deus:
Mors nata falſi: uita tu & veri parens:
A te fluens nos imbuat ſapientia,
Vox vera, vox juſtifica, vox exſuſcitans,
Via ad ſalutem, qua tuam ſapientiam
Sapiamus omnes: ergo tenebras diſyce,
Ut lux ab ipſa luce lucem proferat.
At tu parens ingenite, fons ſubſtantiæ,
Tua ipſe origo, mens coæternis prior,
Ad quem tua illa nos rapit ſapientia
A te profecta, quique amoris ſpiritu
Permotus omne hoc eſſe juſſiſti, tuo
Sapiente verbo, quod prius fuerat nihil,
Hominemq; rurſus aliter effectum nihil,
Revocaſti ad eſſe motu eodem ſpiritus,
Per idemq; verbum, tolle quodcunque eſt mali,
Bonuſque ſummo fac bono ſimus boni,
Noſtrum eſſe, ab eſſe, ut eſſe concipiat tuo
Deus unus, unus in tribus, fac nos ita
Amare, & intelligere, & eſſe, unum ut ſimul
Fiamus alter alteri, atque unum tibi.

HVGO-

HVGONIS GROTII

YLVARVM

LIB. II.

in quo Patria.

GENEALOGIA

NASSAVIORVM.

SEPTEMPLEX *genus ex vno, ſtirpemque renatâ*
Fœcundam virtute cano, cui fata tuendi
Iuſtitiam partes tribuunt, vt ſemper iniquos
Fortunâ famulante premat: quam ſæpe rebelles
Horribilem, placidamq́; hoſtes ſensêre ſubacti.
Non illa exiguâ paulatim ab origine creſcens
Temporis auxilio, magis vt procederet, vſa eſt:
Non æui laſſata moris poſt tanta ſeneſcit
Sæcula, defectaq́; à nobilitate remittit
Degener: exſuperans alias ſe ſemper adæquat.
Hàc cœpit quà finis erat: jam tempore magnis
Elapſo ſpatijs tanquam modò nata vireſcit.
Romulei vectum dedit hæc ad culmen Adolphum
Imperij: felix, felix foret ille, negatum
Iure niſi Auſtriades bello quæsiſſet honorem,
Et conjuratis ambiſſet ſceptra Bohemis.
Quinque hæc ipſa duces gaudenti protulit orbi,
Quos penes optandi jus eſt ex more vetuſto
Cui domino parere velint, & vivere cuius
Cæſareis totum cupiant ſub legibus orbem.
Nam tu Didericum germano Cæſare clarum
Trevir habes: Ianum populoſa Moguntia adorat,
Et cum Gerlaco geminatum nomen Adolphos.

Quis genus egregium, formidatámque tyrannis
Progeniem, & belli tot fulmina, totq́; canenti
Semideos, quorum pietas victricibus armis
Æmula teſtatur non ſolo robore vinci,
Hippocreneo labijs arentibus hauſtus
Sufficiat de fonte liquor? maiora poëtæ
Omnia cum referant, ſunt hæc maiora poëtis:
Cum nihil haud fingant, ſi gens ſpectabitur iſta,
Nil veris æquale dabunt: non Caſtalis iſtis
Vnda ſat eſt. Dic Serna mihi, cur ſanguine miſtus,
Quoq́; fluas auctore, tuas quis pinxerit vndas:
Et vos Cappadoces populis narrate coloni,
Vicina Iconij qui manibus arva iuvencis
Finditis, offenſo quoties ſub vomere teli
Diſſiliant fragmenta ſolo, vel qualia paſſim
Oſſa crepent, tractisq́ue impulſa cadavera raſtris.
Rapta quod integrior Sultani è faucibus eſſet
Pars Aſiæ, nec victa foret pars tertia mundi
Vnius prædonis ager, ſi vera fatemur
Naſſaviæ eſt virtutis opus : namque agmine primo
Millia ductabat decies ibi ſena Robertus.
Arbitrio felix hoc Barbaroſſa fuiſti,
Qui primus, quod nos quoque poſt tot ſæcla videmus,
Vidiſti, & toti ſenſiſti congrua mundo,
Huic generi ſervire Deos : quis vincere cordi eſt,
Naſſavios optate duces : ſpes certa triumphi.
Hoc quingentorum decies cum ſtrage virorum
Ad Guinegata docet cæſis victoria Gallis

Ex

x ipsâ revocata fugâ, dum verſa repente
Agmina dux tumidum rapit Engelbertus in ho-
ſtem.
dem etiam miſſus feriendi federis autor
Exemplo docuit non ſolo Marte potentes
Naſſavios: idem Flandras moderatus habenas
Brugarum indomitam toties compeſcuit iram,
Dum verbis animos regit,& fera pectora mulcet.
Sic nullis ingratus erat, populique ferocis
Rectorem metuebat amor. Ferrique togæq;
Henricus geminis patruum virtutibus æquans
Legatus cum laude fuit: paciſque negandas
Poſcere te leges, contemtaque, Galle, paciſci
Federa fulmineo perrumpens Marte coëgit.
Quo feſſum Cabilone vocas? tua maxima virtus
Auguſto ſpectata diu mea carmina terret,
Infirmaſq; oneri tanto ſuccedere Muſas.
Nos priſcos potius Comites, ſtirpemque canamus,
Quam ſtantes aptat ſuſtentans linea ductus
Mauritio, noſtroque duci jugat arduus ordo,
Decliveſque gradus: cuius protendere nomen,
Si nihil egiſſet tanto iam tempore dignum
Gloria præſentes cuius pertingeret annos,
Unica ſufficeret tam magni fama nepotis.
Pannonius patrij numen iuraverat Iſtri
Devicto galeas demum deponere Rheno:
Non illud toleravit Otho, vindexque pudoris
Teutonici, & toties jam rupti federis ultor
Intrepidam domuit gentem: nam cæſa cruentis
Mille quater decies iacuere cadavera ripis:

Hoc Rhenum tenuere modo, fronteſq́ reliquit
Caſſida: non ante in iugulum Germanicus enſis
Altius Hungaricum deſcenderat: hoc duce primum,
Imperij reparatus honos: Alemannia tantum
Huic debet, quantum tot dudum amiſerat annis.
Sed præter domitos celebrandis cladibus Hunnos
Qui Colopinque Savúmque bibunt, amnemque Bagunti,
Naſſovijs ſemper Mars quantum indulſerit, armis,
Dalmata teſtis erit, meritusque vocabula Sclavus,
Illyricusque, & qui Naronis flumina potat.
Felicem nimium gentem, cui militat ipſe
Militiæ pater, & iurant in claſſica Divi!
Quos ſucceſſoris Walravum iure ſecutos,
Eſt toties miratus Otho, Magniq́ probavit
Naſſovio ſudore notam. Nîl fortius illo:
Ne cauſam mrere tamen, nîl iuſtius illo.
Cum tibi vicino peteretur culta Triboccho
Alſatia, & multis felix Lotharingia caſtris
Gallorum, Lodoïce, manu, Walravia virtus
Emicuit, cauſaq́ nihil confidere iniquæ
Admonuit: iuſſis rurſum tibi miſſus in armis
Suppetias tulit, & duros vltura rebelles
Patria Parrhiſiam tentoria fixit ad urbem,
Pallida tranſlatum cum vidit Gallia Rhenum
Deſpectas auſum per tot iuga ducere leges.
Tanta fides, iuriſque metus ſervator honeſti
Huic fuit, & quotquot tanto ſunt ſemine creti.

Hic

Hic Wenceſlai fraternâ cæde madentem
Eſſe Deum docuit, regeret qui bella, Bohemum:
Cum fatum ſecum traheret, nil profuit illi
Luſtrorum mora longa trium. non degener idem
Nunquam maiores infami cæde fugavit
Pannonios, galeiſque Lycum victricibus hauſit.
Hunc ſequitur patrij Walravus nominis hæres:
Ille Roberte tibi pater eſt: te prælia bina,
Et decies ſenas Henrico Cæſare pugnas
Intrepidâ geſſiſſe manu, (quis credere poſſet?)
Non dubitant nunquam dubitandi tradere faſti.
Reſtituens puero rectori totius orbis
Depoſitum ad iuſtos fovisti principis annos.
Vincenti toties non vnquam defuit hoſtis:
Semper erat tibi Saxo ferax: tua dextera & ipſam
Sub iuga vt captam Romam Romana redegit,
Pannonicis eadem toties ditata trophæis.
O ſemper te digna gerens, ſemperque renatâ
Nobilitate virens, nunquam tibi degener ipſi,
Et cuius ſobolem genitorum fata ſequuntur,
Vna domus toties una de gente triumphans.
Hinc alius Walravus adeſt: gratiſſimus ille
Cæſar erat, Conrade, tibi: qui fidus vbique
Cæſareas Aquilas Romanáque pila ſecutus
Saxonas, & Bavaros domuit, fratremq́, Superbi
Hungaricis fretum auxilijs, Siculoſque minantem.
Illius & Phrygiæ valles, quas clade cruentâ
Montibus æquavit, virtutem dicere poſſint,
Mæandrique vagos toties mutantia curſus
Flumina, quæ largos mutarunt ſanguine fluctus.

Quàm prope tunc fuerat Solyme ut devicta fuiſ-
ſet!
Hoc quoque debuerat titulis accedere tantis.
Perfide cur Manuel ſociorum laudibus obſtas?
Filius Henricus ſtudioſum pacis Othonem
Progenuit, natuſque iterum eſt Henricus ab illo
Nomine avum referens, pacatâ mente parentem.
Hos poſt tot magno genitos Mavorte Quirinos
Profuit eſſe Numas. Hinc nomen Divitis illis.
Optimus Henricus latè ditionibus æquis
Teutonicos ſaltus, & Norica rura tenebat.
Teſtis opum ſolus naſcentis conſcius Iſtri
Abnoba, quem citra locuples regnabat, & ultra.
Henrico generatus Otho, cui Loïna ritè.
Fraternas diſtinxit opes, atque arbiter amnis
Fines rexit, aquisq́; interluit arva ſequeſtris.
Tertius Henricus genitorem jactat Othonem,
Qui Dillenbergas æquavit nubibus arces.
Poſtquã Henricus erat cupidis prær eptus ab aſtris,
Tu ſuccedis Otho Viti cognomine Burgo,
Parteq́; Grimberga, dotalique aucte Viandâ.
Sic etiam magni princeps ſucceſſor Othonis
Clivia ceſſiſſet, ceſſiſſet Marcia tellus
Iane tibi, niſi jura ferox tenuiſſet Erinnys,
Quæ ſpolium de dote tulit: nec tæda jugalis
Engelberte tibi nil profuit: addita Breda
Lecca tibi eſt, & jure tua eſt Polana marito.
Et tibi Burgundo junctiſſime Iane Philippo,
Maxime gentis honos, expugnatorque Dynanti
Auſpiciis Caroli, non parvam fæmina dotem . . . .
Attu-

Attulit, & patribus duro Mavorte paratas
Fert Hymenæus opes: ſic vobis maximus æther
Servit, & effundit pleno ſe Copia cornu.
Quid ſuccedentem Iani hunc quoque nomine natum
Moribus extollam, aut nulli cedentibus armis?
Exſuperat laudes, quicquid laudabile geſſit.
O Pietas, ô rara fides! non deſijt ejus
Ceu vitæ connexus amor meminiſſe ſepulti
Regis, at in ſobolem tranſcurrit gratia patris.
Nam comes Auſtriaci Caſtellæ in regna Philippi
Vt quondam coluit cum ſceptra teneret, & auras,
Sic coluit poſt fata virum: nec pignora (mirum)
Plus unquam ſua, quàm natum curavit herilem:
Cumq; ſolo evecti Regis raperetur iniquis
Bæticolæ inſidijs bello quæſita ſupellex,
Obſtitit, & gemmas, & magni ponderis aurum,
Detulit hæredi: cæleſti ex arce Philippus
Vidit, & (heu fruſtra) cælo clamavit ab alto:
Quotquot ab Auſtriacâ ſurgetis gente nepotes,
Diſcite ab eventu: tutò qui credere vultis,
Credite Naſſavijs: Hiſpano fidite nulli.
Illum Bolſuarti obſidio flavente Sicamber
Cæſarie ſtupuit: Friſius miratus eundem eſt,
Quiſque foret ſensêre hic hoſtis, & alter amicus.
Illum bis ſeptem celebrat Neoporta diebus
Hoſtili ſubrepta jugo, & donata Batavis
Aſpera, cum Geldros ſævâ modò cæde tumentes
Iam profugos unâ docuit dare terga ruinâ.
Hoc natus Guilielmus, opes cui præter avitas

Cattho-

Catthorum acceſſit ditio te iudice Cæſar.
Hic ditis quoque nomen habet, ſed ditior idem,
Si non pura foret veneratus ſacra, fuiſſet.
Sic ſincera nocet pietas, odiumque meretur
Religio: ſemperque bonis mala ſæviùs inſtant.
Magnus Arauſiades, ſequitur parnomine patri,
Par pietate patri, ſed cui par nullus in armis,
Ille niſi ſolus qui ſe cupit eſſe minorem,
Præferriq́ patri meritorum laude recuſat.
Aſpice nos, ſi forſan adhuc mortalia curas,
Nec pietas Batavos erga, Guilielme, receſſit,
Quos tua felices fecit manus, aſpice natum,
Qui nos non patitur, licet haud patiamur & ipſi,
Non meminiſſe tui. Quis relligionis amorem,
Prudentemque animum natum iſtis rebus agendis,
Virtutemq́ canat? Manſueta modeſtia pura
Mentis erat cuſtos, exſulq́ ſuperbia ceſſit
Corde pio, nunquamq́ nimis tua canduit ira.
Peſſima cum paterere diu, meliora putâſti,
Sperâſtiq́ tamen: nec ſi quid forſan Iberus
Prætendens nomen proprio regale furori
Auſus erat, poteras irato aſcribere regi,
Quin etiam in mortem magna mercede petitus
Nil metuis, lethumque iuvat præferre timori:
Cumq́ tibi placeat, quam nobis, ſancte, dediſti
Libertas, quàm iura tui te perdere mavis.
Evenêre Tagi nunquam caritura pudore
Crimina, queîs nondum reperêre vocabula linguæ,
Nec titulum natura dedit: quo nomine dicas
Prodere, cumq́ ſuis alienas vendere vitas?

Bar-

Barbara ſemiferis nutrix Hiſpania Mauris,
Vnam de cunctis meritò te cernere terris
Sol metuit, mergitq́ diem: cum noſtra cohortes
Arua tegant, equitentq́ tuæ tot collibus alæ,
Ad cædem ſine Marte venis! dic perfida tellus,
Indorum tantis nondum ſatiata ruinis,
Quis tibi bella negat? cur talibus vteris armis?
Vindictam, tanto ſceleri quæ debita, nullis
Supplicijs explere potes, licet ipſa cremetur
Hiſpalis, & toto ſeſe Tagus exuat auro,
Sanguineis ſpectandus aquis, teſtabor inultum
Funus Ayauſiadæ. ſi quid tamen arma valebunt
Hoc noles feciſſe nefas. quid dira paveſcis?
Nulla fraude cades. dabimus concurrere campo:
Heſperias clades totum ſpargemus in orbem.
Cantabrica centum ſcindant freta noſtra carinæ:
Nos face, nos ferro votum faciemus Iberis
Naufragium feciſſe tuis. Te claſſe ſequemur.
Gadibus exuſtis terrarum meta peribit,
Et fortunatæ nomen mutabimus oræ.
Hinc Brabanta tuo tellus, hinc Flandra madebit,
Sanguine nec noſtro tantum ſub Marte jacebis:
Te tua ſigna prement. non eſt odijſve maliſve
Terminus. vltores ipſos veniemus ad Indos:
Vindictâ Batavûm populus gaudebit Eoüs.

HISTO-

Obſidet: illa prius redit in præcordia virtus,
Ingenuoq́; graves verſat ſub corde dolores:
Concita Libertas furit, & ſe diſcere quiſq́;
Incipit: inventi qui per diſcrimina vitæ
Eſſe ſui quærunt, dominum præ morte timentes.
Excuſſere iugum tota cervice Batavi
Rectores ſpumantis aquæ, virtuſq́; ſecunda
Mattiacûm, Friſyque, paludicolæq́; Sicambri.
Quis bene tantarum nobis molimina rerum
Pandat, & infandi repetens exordia motus
Inclita Arauſiadæ conſignet bella papyro,
Albaniq́ue Ducis furias, & mobile vulgus,
Ambiguamq́; fidem toties, & ſanguinis æquor,
Spemq́ue unam ſperare nihil? te patria, Borri,
Deſtinat immenſo iudex non falſa labori.
Si quas cura tibi Quæſtoria liberat horas,
Sedulus his totos fugientes atteris annos:
His victura diu luci vigilatur & auræ
Belgias: ô quotquot rerum monimenta priorum
Scribitis, humani per vos iniuria ſæcli
Vincitur, & curſus properantis ſiſtitur ævi,
Sævaq́; penſantur noſtræ diſpendia vitæ:
Dumq́; legunt homines quæ geſta, geruntq́; legenda,
Ante diem partus vivunt, poſt funera vivunt.
Quis leget hæc, quem non aut gloria gentis avitæ
Incitet, aut odium diri crudele Tyranni
Armet, & in lachrymas cognata cadavera cogant!
Pacarat domitos Parmenſis cura furores:
Vilia ſævitum iamdudum in corpora vulgi,
Et iuſſi patriæ ſummum valedicere terræ,

Quos patriæ ſtimularat amor: ſuccedere miſſus
Alba ferox, longeque ſua truculentior vnda,
Herculeis vbi meta viis freta feruida Calpe
Claudit, & oppoſitam ſpectat ſublime columnam
Surgere, qua terra mutat cum littore nomen.
Perfidus innocui, quodcunq; ſuperfuit ille
Sanguinis exhauſit: nec jam plebeia placebant
Funera, ſed proceres detruſi in carceris umbram,
Heroumq; genus, damnataque colla machæræ,
Quæ non paſſa iugum. Capital ſit crimen Ibero
Diſplicuiſſe Duci: ſcelerique (ô ſæcula) tanto
Ius datur. Hornanum vidit Bruxella cadentem:
At tibi quid laudata tui clementia regis,
Aut quid donatum Phryxæi velleris aurum,
Et Grevelingana prodeſt victoria pugnæ?
Scilicet ereptus Gallorum, Egmonde, periclis,
Carnifici ſervatus eras. Metus vnicus Albæ eſt,
Ne nihil auderent hoc rerum in turbine cives:
Et cauſam bellis patientia tanta negaret.
Venerat armatus nullo prohibente, nec uſus
Militis ullus erat: tamen extorquenda videntur
Prælia: quærendum, quod erat prætendere Marti,
Nec ſervare iuvat, ſed diro quærere Belgas
Marte, ſed imperij iuratas frangere leges,
Et ſibi mancipio totas aſſcribere terras:
Ut Tarteſſiaci foret vna colonia regni
Quicquid Moſa rigat, Scaldiſque, aut oſtia Rheni,
Unus ager regis. Capita ire in ſingula, magnus
Iudicibus nimis ille labor. Rea Belgica tota eſt:
Damnaturque ingens regio, damnantur & vrbes:

Accu-

ccuſans ſedet Alba, & ait, migrate rebelles.
quoque migraſti, ſed enim damnaris, Arauſi,
ſens, inq; tuo contemnis fulmina regno
ius, & ô vtinam tecum tuus ille maneret
ilius, heu, Grudijs qui nunc abreptus Athenis
udit (at ignoras) crudelis barbara Vergæ
ſſa, patremq; procul vocat, & ſacra jura Lycæi.
le tamen, quanquam tum primum ſupplice vultu,
Munus it Heſperio regi: Tu Cæſaris aures
ollicitas nequicquam, & magnos cogis amicos.
nterea fumant ambuſtis civibus urbes,
Sanguineiq; fluunt rivi: ſpes una tyrannis,
Aënæ ſurgunt arces: loca fæta laborant
Præſidijs. Quid non ſedes Antiſtitis olim
Nobile Trajectum, quid non Antuerpia paſſa es?
Tu Ducis, heu, faſtus, tituloſq; ſubacta videbas,
Et poſitum victâ de libertate trophæum.
Reſtiterat decimis animos tentare ſubactos,
Et precibus nunquam rectorum addicta priorum
Exigere armato nova vectigalia juſſus
Ergone collatis pretium tibi Belgica gazis
Servitij luet ipſa ſui? ſic quicquid habebit
Fiſcus erit? ſulcabit, Iber, tibi navita pontum,
Aut procul ad veſtras fugient commercia Gades?
Dî tantum prohibete nefas: vos, ſi quid in iſto
Reſtat adhuc ſanguis populo, prohibete coloni.
Omnibus amiſſis vetus eſt, iraq; coactos
Res tentare novas. Sic vis Romana premendo
Crevit, & injuſti fremitus deſpexit Amuli.
Tunc quoque vicinis terrores gentibus ambo

In luſtris latuère Duces: latuiſtis in illis
Vos quoq;, qui experti longe genus omne ferarum
Mitius Hiſpano, fugiſtis ab vrbibus illis
In quibus hoſtis erat, tutiq; habitaſtis in antris.
Inde vbi creverunt animi, vindictaq; fortes
Fecit, & extremis urgens in rebus egeſtas,
Hoſtibus ereptas nemoroſis condere caſtris
Divitias, raptoq; inopem traducere vitam
Silvicolæ didicere manus. Ex legibus illis
Lex ſuprema fuit populi ſervaſſe ſalutem,
Et prope conciderant, & poſſent jura renaſci.
Altera pars Albam gremio ſecura fefellit
Hoſpitis Oceani, mortiq; pericula certæ
Prætulit armatis ſcindens freta vaſta carinis,
Littoribus, ripiſque timor. Quo patria credam
Te latuiſſe loco, terris dominante Tyranno,
Civibus at pelago belli mutantibus æſtum?
Non tu fixa ſolo. Reſpublica ſparſa per æquor
Claſſis erat, pelaguſq; focos, araſq; tenebat,
Quotque rates totidem ſteterant in fluctibus vrbes:
Ite boni cives: vobiſcum Belgica terris
Exſulat, & noſtros peregre vehit unda Penates.
Alba ſibi metuat. Fugitivis contigit ultor,
Et, quiſquis tamen ille, venit, qui pulſus ab Anglis
Cogitur in Batavo navalia quærere portu.
Brila celebrabunt te divitis oſtia Moſæ:
Libertas incapta magis: tibi poſtera laudes
Heſperio non preſſa jugo meditabitur ætas,
Fluſſingaq; pari meritis, niſi tempore cedat.
Accenſi exemplis animi, dum nemo recuſat

Mon-

onſtratâ ſemel ire via. jamque vnda Bamcſtra,
que potens Enchuſa mari,& contermina Flavo
ænia:& a Friſijs quæ ſeparat ora Batavos
tingens Zephyro Friſios, Aquilone Batavos,
ſere minas nil tale timentis Iberi,
te vrbes cepere ſibi:mea patria Delphi
daque nomen aquæ referens Thuridreſq; ſecuti,
numque tuæ Gorichemum Corbulo foſſæ.
& Bommelia,& Veronae proxima noſtrae
nera dives opum, ſedéſque futura Camœnis
dunum proavis habitata Colonia Cattis,
e ſalum quondam delapſi conſcia Rheni.
nta fames illam,quae peſtis & altera peſtis
dio quam dira premet? tamen ille fidelis
rtatis amor,præfractaque pectora durant,
iſſaque ſervantur volucri mandata columba.
quoque quae magni cunabula jactat Eraſmi,
viſura iterum cædes tot inulta ſuorum,
ditur,& veteres Hiſpani dedecus vndæ.
ec dura diu, ſed nec Schonhovia ceſſat
ius Harlemumque Caninefatibus olim
viris,quorum ſerratis cognita roſtris
Peluſiacos venit victoria fines.
tamen ingenio quantum fas fidere Ibero
plum decepta dedit,cum mutua ſeptem
nſibus exactis poſt prœlia,ſpemque metumque,
ta crudeli ſævitum in corpora ferro eſt.
nen,ô,ferro tantum,neque pœna fuiſſet
uor & infami lethalis in arbore nodus:
ea Batavis dum tanta geruntur,ab omni,

Feruere parte Duces, armisq́ laceſſere Maurum:
Ante alios fratrem Lodovici dextra iuvabat.
Illius Hannonium cepit ſollertia Montem:
Victa Valentena eſt: hujus brevis uſus: at illam
Tempore poſt aliquo Dux cingit Ibericus urbem,
Obſeſſaq́ue diu præſens vix ipſe potitur.
Gens Friſia a multo jamdudum effræna, jugiq́
Impatiens ævo, domini pertæſa ferocis,
Jamq́ armis impulſa ruit. ſed motus inanis
Ille nimis, populiq́ trucis deferbuit ira
Succedente metu, cum nîl patre mitior Alba
Filius, in pariter trepidos tulit arma Sicambros.
Namq́ illos etiam, quoſq́ alluit Iſala campos
Traxerat in partes magis imprudentia vulgi,
Quam patriæ cordatus amor. didicere quid eſſet
Non bene firmato meditari pectore bellum,
Zutphaniæ cives. nuſquam crudelius actum.
Ingenij certamen erat, quæ pœna placeret,
Qua ſibi ſemanimes ſupereſſent morte negata.
Heu quot vbique ruunt vtriuſq́ cadavera ſexus,
Vxoréſque virûm puerique ante ora parentum!
Iſala fert primos, & corpora prima ſecundos.
Credimus, an mendax augendæ fama laborat
Invidiæ, vt ſteterit congeſtis ſtragibus amnis,
An prope vera fuit: niſi (quod puto) gurgite pleno
Prorumpens feciſſet iter ſibi ſanguis, & una
Hærentes traxiſſet aquas, ſecumque tuliſſet.
Ipſa fatetur ab his vinci mala cuncta vetuſtas
At ſua, Narda negat: quæ cives teſtibus aris
(O ſcelus infandum!) truncatos vidit inermes.

Dira,

a, nec ætati, generi nec dextra pepercit:
cipitata ſenum, puerûm prærupta, virorum
a fera violata manu! cecidiſſe ſub uno
pore quis binos, commortua viſcera matri
dat, & infanti nec viſum lumen ademptum?
dijt hanc veniens Brabantis victor ab oris
ſtor Arauſiades cladem, multaſque ſequentes,
, obiter partis ſibi vix ſupereſſe triumphis
ellam, Grudioſq; & fluminis oſtia Ruræ.
tior inſurgit tamen, & navalia pugnat
ia, & in terris arctatus, in æquore regnat:
idet & exiguis depellere viribus hoſtem
ore Zelando, Valachrorumq; obſidet urbes,
trudiſque capit ſervantem nomina Bergam.
c minus Alba furens animi tamen omnia verſat
eſſu caritura ſuo, rapit omnia contra
verſum toties frangenti fœdera cœlum,
uſq; deus. Seu Medemelaca jubetur,
dolis Enchuſa peti: jam prodita noſtris
litio: ſive obſidio placet Alcmera, Narda
us ante oculos, cineresq; & funera circum.
ſibi quiſq; timet: depellit cominus hoſtem
uris armata cohors: imbellior ætas,
meriæq; nurus ingenti pondere ſaxa,
ntemq; picem, rapidæque incendia flammæ
ibus & fracti jaculantur culmina tecti.
habet immiſſis ratibus, qua ſpectat ad auſtros
um pelagus, capitur prætoria puppis,
us & hoſtilem trahitur Boſſujus ad Hor-
nam,

…nit, & ſextum conſignat Borrius annum,
…rius hac felix opera: mirabitur hoſpes
…s leget hac, Belgas tot paſſos ſumma, tot auſos:
…ius at cives. diras tum ſolvet Ibero
…rica poſteritas, ſcriptori præmia laudum,
…e libertatis merces manet una magiſtrum.

… Pars Hiſtoriæ obſidij Lugdunenſis.

Conſul Petrus Adriani Wervius ciues quoſdam tumultuantes ita alloquitur.

O Nimium facilis domino ſeruire minanti
Plebs ignara mori. ſi vobis, debita cunctis
…ors tam grande malū, fuerant patienda Tyranni
…; nefas illos pro libertate moveri
…itÿ finem qui plusquam regna paueſcunt,
…mpe truces Albæ furias, & dira cataſtæ
…licia, & decimas, & quicquid bella merentur
…epulere animi, non gens in fata ruentes,
…neis ſumma mali famulantem ducere vitam?
…d mihi monſtratis veniens a morte cadaver
…modo pallentes oculos? hæc ſpectat Iberum
…dia & populos Baldæi ſigna ſequentes.
…rauis vſque adeo eſt, quam virtus priſca virorum
…e tulit nec juſſa famem, diſcedite turba
…ener atque epulas dominorum quærite caſtris.
…lat & intrepidam contactu liberet urbem
…i prece dignatur non longi temporis æuum

bertas Batavûm. Quanquam deprenſa periclis
on videt optatos hominum prudentia caſus,
uid votis pendere vetat? Tam juſta tuentes
ſpondere animum ſcelus eſt. Habet iſta fauentem
uſa Deum. ſiquid ſolitum crediq́ue meretur,
gduno prodeſſe nefas. pars vera ſequatur
ius atque pium, quæ noſter Arauſius arma
luat, an videat regnorum injuſta probetq́ue,
ciet æternum noua per miracu a u.nen.
n deerit fractis omnis fiducia rebus,
piet ſpes prima mihi. Si terra negabit
uxilium, veniet totis cum fluctibus æquor,
cluſiſq́ue vijs ibunt mandata per auras.
curret miſeris quicquid natura recuſat.
ihil hæc proſunt, ſi certæ pignora vitæ
gritis, & video jamdudum infenſa loquenti
as paret ira minas, nihil hoc terrore movemur.
icunq́ue eſſe poteſt perituri corporis uſus,
ipite. infecto quæ manat ab aëre tabes,
fragiles artus penuria ſoluat edendi,
furioſa manus, quæ veſtra eſt ſola poteſtas,
moror. huc omnes ignaui vertite ferrum,
ergite adhuc ſiccos in ſanguine conſulis enſes.
e patriam & leges & nomina vana cientem
dite. quid fertis prohibentem alimenta paciſci,
cibus eſſe poteſt? conſumtis omnibus eſcis
dudum, menſæ quas non nouere priores,
nanis dapibus ſupereſt homo. rodite juſtis
ibus æquali diuiſum vulnere corpus,
mel inſueto jejunia ſoluite morſu.

En ultro jugulum, mortemque vocantia vobis
Membra fero. tantum precor hoc pro luce, refecti
Viſceribus noſtris, ſeruantes mœnia paucos
Exſpectate dies, dum qua licet omnia Princeps
Comparat, & ſocio veniunt a littore claſſes.
Hoc ſatis: ante jugum moriar, trabeasq́ relinquam.
Soſpite me Batauâ non ſtabit in urbe poteſtas
Major, & aut leges & libera jura manebunt,
Aut fruſtra me quæret Iber. Sic ille profatus
Ediderat Batauo dignas & Conſule voces.

Oratio ad milites quoſdam conſternatos poſt victoriam Neoportanam.

SAnguinis hoc igitur pretium tantoq́ labore
Quæritur e victi terris fuga? claſſibus æquor
Teximus, hoſtiles turmis onerauimus agros,
Scilicet ut liceat flandrâ tellure reverti,
Totq́ ſimul populos & tanta moventibus arma
In votis exire fuit? Num Scotica virtus
Et qui de Valachro veniebat littore miles
Cum perijt nobis, hoc credidit? ah nimis illi
Vilis vita fuit cui contigit unica merces
Quod ſocijs abijſſe datur. Quin agmina tanta
Cum premerent, nec ſpes miſeris foret ulla ſalutis,
Talibus inter ſe firmabant pectora dictis:
State viri: patriæ certas impendite mortes.
Quo caditis campo, quem veſter ſanguis inundat,
Hoſtibus iſte perit: non victe ſed obrute miles

apotes arva tenc. victori Flandria cedet:
ua fides cras in Batavâ tellure jacebis.
icet æternos tumuli florentis honores,
nemores titulos, ſtructas & in aggere pradas
ſſaviaq́; manu ſolatia fortibus umbris
rabant. queis ſi meritos a morte potiri
n fuit, at melius certe fortuna negaſſet.
nc ultro nos illa reos agit, arma viroſq́;
olorans. ſuperûm neſcimus dona tueri.
elus ignotum nullis non hactenus armis:
egij manes cælo pelagoq́; teguntur.
is ſocios viciſſe putet? præcidite funem,
erite infauſtum littus, terraſq́; nocentes.
lia quis loquitur victor? Dic improbe miles
id faceres aliud, traheret ſi compede ſæva
uritium Mendoza ducem? quæ præmia belli
imus. alterno mutatum ſanguine littus,
tivumq́; ſenem? Quis enim ferat hoſtibus iſtos
robrare fugam? nam quod Burgundica ſigna
entant, Hagæ nihil eſt hæc poſſe videri,
æ melius Brugis Gandavíq; arce locaſſent.

ANNA-

ANNALES
DOVSARVM.

VLtima decrepito currunt dum ſæcula mundo,
Mæonidæ poſt tempus, Ariſtoteliſque ſuperbum
Ingenio, metuens jamdudum effœta videri,
Auſa recollectis uteri conatibus uno
Quicquid erat veterum partu ſuperare recenti,
Douſiade natura dedit, legumq́; ſuarum
Tranſfuga felici tam ſeri temporis ævo
Ætherium donavit opus: te, Douſa, parentem
Cœleſti dedit infanti, qui lucis in oras
Editus ipſe ſua tellurem luce bearet,
Æmulus aſtrorum radijs. ſurrexit in altum
Igneus ille animi vigor, & ſublimis origo
Propulit ardentem. non illum priſca latebant
Tempora, non longos quot mundus vixerat annos,
Non loca, non toto nobiſcum diſſita cœlo
Auſtralis plaga ſæva poli, ceu quicquid vbiq́ue
Conſpiceret ſol ipſe, ſuo dictaret alumno.
Nec vili contenta ſolo noſtratibus hæſit
Partibus, in patrium ſed mens migravit Olympum,
Cœlitibusq́ue dedit leges, & vt ordine juſſo
Sidus in ætherios ſe quodq́; revolveret orbes,
Motator cæli fuit, aſtrorumq́; magiſter.
Tandem vbi per paucos terras contempſerat annos
Spiritus, anguſto nimium ſe carcere claudi
Indignatus abit, repetit ſua ſidera Janus

Lu-

ſtrorum vix quinque ſenex, quemque ante tene-
bat,
genio, nunc totus habet, nunc liber Olympum,
ortunæq́; vices, & rerum lúbrica ridet.
amque Lyram pulſat fidicen, quæ proxima Nixo
gna tenet, cantatque Deum mundiq́; figuras,
Antiquumque chaos: miratur carmina Delphin,
Atque novo nuper ditatus ſidere Cygnus.
uccinit ipſe æther, & ducunt aſtra choreas.
pſe ſupernati ſedem ſibi legit in aula,
Vnde ſuis vultu Batavis affulget amico,
Quaque poteſt contra Belgarum nominis hoſtes
Fata movet, nobis felices temperat urnas.
At vos Douſiadæ ſalvete o poſthuma proles
Annales, fidi quos patria pignus amoris
Servat, & hâc totum circum mare navigat aura
Antiquas Batavûm ſedes, oriundaque Cattis
Nomina, Romulei ſocios fratreſq́; vocatos
Imperij, raramq́; fidem, cui tempore tanto
Depoſitum vitæ dominorum credidit orbis,
Audiet extremus Ganges, Guineæq́; colonus
Audiet, & iam non vltra pars tertia terris
Afer, & Heſperijs ſubjecta ſecuribus omnis
India, in occiduum latè qua tenditur axem.
Quæ Didricos tellus noſtros, quæ neſciet ætas,
Et Friſios domitos, & Trajectina Batavûm
Prælia? Douſiaden iam iam, Douſamque parentem.
Qui canit Arctoo fuſas ex littore claſſes,
In quo Ianus adhuc nobis genitore ſuperſtes
Vivit, & exſpectat non fruſtra digna laboris

Sups

Supplementa ſui, totus legit orbis, & ambos
Æterno ſuper aſtra vehens dignatur honore,
Ambos laude pares, hunc vitâ, hunc morte priorem,
Poſteritas totidem quos grata remunerat annis,
Quot nobis tribuere ſuis Annalibus annos.

MATHEMATICA
PRINCIPIS
MAVRITII.

QVis liber ætherios cenſus, & divite charta
Naturæ partiris opes? Niline papyrus,
Et Peluſiacæ tibi decrevere paludes
Inter Mercurij tabulas, aut ſiſtra reperto
Iſidos, & vultus imitantia ſigna ferarum?
An vetus aula Phari genuit, priſciq; Necephi
Archivis ſervata manus? te Bactra dederunt,
An Ninyæ domus, & magni penetralia Beli?
An decus hoc partus exploratricibus undis
Rhenus habet? Batavo natales amne probati
Promeruere fidem: nobis ea gloria ſurgit:
Quæq; nec Euphratis populus, nec civis Eoi
Audijt, invictum ſolitus qui quærere Mithram,
Aſſyrio ritu magus, & prece cogere Lunam,
Aut exoratos omento ducere Divos:
Nec tumulis ignem celebrat qui meſſe Sabæa,
Fertq; Deo ſua dona Deum, nec torrida Memphis

rtilis Arctoï ſedes tulit vltima mundi.
nt animis rebuſq́ue vices. ſapientia migrat
ſa, nec immotas retinet per ſæcula ſedes.
Principio Danaës populos habitarit, an Indos
Ambiguum: certant Babylon, & regia Nili,
Brachmanumq́ue genus: nec vos, pia turba, ſilebo
Celtarum Druides, quorum commenta tegebant
Avia lucorum, concretaq́ue robora viſco.
Gloria in incerto eſt: veſtigia priſca ſuperſunt
Temporis, & quantum ſatis eſt periiſſe videri.
Græcia ſucceſſit ſtudiis, Ciliceſq́ue, Samoſq́ue,
Et Pandioniæ multum dubitaſtis Athenæ
Socraticâ præeunte domo. radiantibus aſtris
Parcus honor Latio: ſecuri diſcere cœlum,
Aſſeruere manu terrarum regna Quirites.
Vana ſuperſtitio legem donare futuris,
Figmentoq́ue favens nimis, & ſibi credulus error
Auſoniæ, tantum placuere potentibus aulæ
Hactenus & ſeptem tetigerunt ſidera montes.
At ſerus plus vidit Arabs, Nabathæaq́ue diri
Regna Muhammedis, pelagiq́ue extrema rubentis,
Hos egreſſa ſinus ratio ſibi conſcia cæli
Nunc ad Hyperborei glacialia venit Olympi
Culmina, divinas huc poſtquam tranſtulit artes
Tycho Getes, radianſq́ue ſuis Copernicus aſtris.
At neq́ue privatis contenta penatibus ultrà
Tangit Arauſiacis parentem legibus orbem,
Hoſpitio dignata Ducis, qui gentibus aſtra
Dividit, & terras & quod tenet omnia cœlum
Unus mente tenet, cui maximus imputat æther

Iam

Iam noſci meliore fide, tantumq́; moventi
Miratur patuiſſe polus. quæ ſæcula credent?
Ille pater patriæ, cui jam bis ſeptima vincit
Meſſis, & Heſperios exarmat dextra furores,
Cornua dum Rheni toties, Vahalimq́; Sicambrum
Fulmineo Mavorte domat, Moſæq́; rebellis
Mœnia, Palladias animum demittit in artes,
Evincitque ſuam non una laude Minervam:
Nec ſatis eſt ſuperatus Iber, victoria mundus
Major, & immenſus rerum natura triumphus.
Sic alterna juvant: ſic poſt tot caſtra, tot acies,
Poſt clades Turenhouta tuas, & Flandrica nuper
Littora, Varaxi multum lætatus opimis,
Mendoſamque trahens, inter ſquallentia campis
Funera, & Hiſpanis infectum cædibus æquor
Tranquillum meditatur opus, ſibiq́; otia rebus
Indulget graviora ſuis, & cedere regum
Exuvias, cœloque jubet ſervire trophæa.
Qualis ab Heſperio quondam Tirynthius orbe
Victor, ubi ſolis nocturna cubilia Gades
Liquerat, & triplici terras rectore madentes
Geryonæ dives ſpoliis, Atlante remiſſo
Suſtinuit ſuperos, & poſt fera juſſa novercæ
Extremus labor aſtra tulit, meruitque ferendo.
Iam bellatorem Macetam mirata vetuſtas
Deſinat, Iliacas quanquam ſub caſſide pugnas
Legit, & Euphrati Gangem cum jungeret armis,
Carmine prælatum ſibi ſuſpiravit Achillem,
Æaciden Hecubæque faces, & amore feroces
Diſcere Tantalidas, Ithacique biluſtribus armis

quatum pelagus, quæ gloria deſidis hæc eſt
mporis! Ille, cui Tellus anguſta Triumphis,
m peteret plures, vnum male noverat orbem.
Mauritium maiora decent. nec bella, nec Ammon
uic animo genuere parem. Cum claſſica ceſſant
ictrices ſtridere tuba, quæ verterat vrbes
ſt radijs armata manus: vocat alter euntem
ulvis, & inſcriptum formarum ductibus æquor.
unc fata exigere, & totos penetrare receſſus,
Taſſaviasq́, datum ſub leges mittere mundum.
Non tantum Germanus eques, Rhodaniq́, catervæ,
Quosq́, ſub hybernis Alpes aluere pruinis,
Huc frameas & gæſa ferunt: non Belgica tantum,
Non Friſij, Latioque auſi ſe dicere fratres
Gens invicta mari, non æquore cincta Britanno,
Quæque Caledonijs horreſcunt agmina ſilvis
In numeros, & ſigna ruunt; venit omnis Olympus
Ad lituos: Ledea venit concordia fratrum;
Argolicum mutavit herum, faſſusque laborem
Deficit Alcides, & cum duce vincere vellet:
Mauritio minor it Perſeus, neque tantus Orion:
Militat ipſe pater Mavors, & ſidera Divûm
Conjurant, fertq́, arma ſibi contraria veſper.
Gratulor hoc nobis: Batavi, cælumq́, ſub vno
Vivimus imperio. Tuq́, o, Germania tantis
Quam quondam impoſuit populis caput, inclita gaude
Lugdunum: neq́, te Romani gloria Montis
Tam iuvet, aut veteri Cattorum ab origine regnum,
Quam famulum vidiſſe polum: tu patria libro
Principij hunc ipſa voluiſſent ſcribere Parcæ.

Hunc amet Uranie tanto didiciſſe magiſtro.
Præſens numen adeſt: multumque oracula rerum,
Plus auctoris habent: nec enim tam Delphica rupes
Certa canit, nec virginibus bacchata Sibyllis
Antra Deûm, quam ſcripta ducis. Quis ſemina rerũ
Et Palamedeæ momenta potentia ſummæ,
Sacraque Pythagoræ numeros, nec cognita priſcis
Pondera metiri labor eſt, abaciq; figuras,
Huc omnes coëant animi: quæq; æthera totum
Provocat ingenio, cæli ſpatia ignea luſtrans,
Ardenteſque a ſole vias, huc longa vetuſtas
Confluat, & victam ſeſe miretur in uno.
Nil Cnydos objiciet Batavis; nil mœnibus ultrà
Pellæis, Megaræque damus: Salaminia tellus,
Oſtiaq; aſtiferi cedent Peluſia Nili,
Sic quoque victus Iber: ſcrutatoremq; profundi
Ætheris Alphonſum ſuperavimus: Heſperus illi
Quo ſuus, aut ſolem propius vidiſſe cadentem!
Et tu nequicquam patrijs exceptæ ruinis
Marcelli victoris amor, ferventia menſus
Littora, & innumeras primo inficiatus arenas
Das palmam non ſponte Duci, titulumq; ſepulchri
Diſſimulas, clauſum jactas nec in orbe Cylindrum.
Atque utinam, cum tu deſpectans curva Pachyni
Littora in Auſoniam torſiſti fulmina claſſem,
Ille Syracuſias potius ſediſſet ad arces
Dux Italæ pubis: nec enim victore periſſes
Mauritio. Tanta imperij reverentia caſtris.
Et jam Sicanios curru raptante triumphos
Vellet Arauſiades etiam te vincere Ductor,

Arethuſaos magis admiratus amores,
ammas coëuntis aquæ,quam cærula curſus
therei ſpatia,& fragilis mendacia mundi,
ereoq́; tuam noctem radiare metallo:
in potuit monſtrare tibi certamine vitri
nelius præſtare Iovem:ſive iret in artes
lonæ,raperet medias ex æquore claſſes
limi per inane fugam,ſuſpenderet vrbes
ëre,telluremq́; nova tellure moveret.
udax ingenii,poſtquam ſatis aurea vertit
ſtra poli ,cœloq́; ſuas circumtulit horas,
d terrena redit,nihil hîc ſuperare relictum.
ſa animo natura minor,furtoq́; latentes
Mauritij felix reperit ſolertia cauſas:
venit in Terræ venas iter:unde Veſevi
lamma jugis,Hieræq́; faces:quibus Ætna caminis
Ardeat,& quantis eructet fluctibus ignes
tua polo: quæ tanta coquant incendia terras ,
Quid faciat montes,ſparſasq́; per æquora cautes;
Quid per operta ſoli,per credita manibus antra
Depoſitas ſubmittat opes:cur æquora turbet
editio,dum Luna procul pendentibus undis
Erigit Oceanum,dimiſſaq́; cærula rurſus
Reddit aquis:quæ ſit ratio creſcentibus arvis:
Unde Paretonio fœcunda licentia Nilo:
Cur ruat in Borean, Arctoaq́; ſidera magnos
Ceu terram ductante polo;quis molibus undis
Arva neges,& juſſa feras in littora Pontum:
Prævertit mens omne vigil:tot ſæcla tenebris
Damnat,& humanis ſolvit miracula curis.

Multa dedit vitæ diverſi temporis ætas
Sic artes partita ſibi. nec parva reperta
Detrivere dies, & nondum nota reponent.
Multa latent, noſtriq; fugit commercia ſenſus
Indeprenſa fides: adverſumne aſtra laceſſunt
Orbis iter, penſantq; fugam labentis Olympi?
Credimus? an terræ referuntur deſide mundo,
Noſq; rotat vertigo ſoli, nos currimus annum,
Invitique diem rapimus, dum fluctuat aër
Vaſtus & octavo trepidat vaga ſidere tellus?
Namque etiam noſtris (mirum) ſub paſſibus infra
Tot populos, urbeſq; premi merſaſq; videri
Alternis gentes non omnis credidit ætas,
Cum parcè tentata fides maris, & ſua tellus
Grata ſatis, pelagúſque novos ſubmoverat orbes.
At nunc auriferum velis arceſſimus Indum,
Sinarumque plagas: dum vota fugacibus auris
Credimus & dubio deponimus æquore vitam,
Nulla remota ſatis ſunt littora, quaque cucurrit
Lyncibus Eoïs ingens ululatibus Evan,
Et qua pacatis ſtatuit divortia terris
Maximus Alcides: neque gentibus vltima Thule.
Iam ſacra Parrhaſij ſecreta reteximus Axis,
Arctoümq; chaos, pereunt vbi terra tenebris,
Vnda gelu, nebuliſq; dies, & noctibus anni:
Tantum triſtis hyems & cano gurgite Tethys
Regna tenent habitata feris, Boreæq; furenti
Pervia. Victores quo pervenere Batavi,
Non potuit ſol ipſe ſequi: Naturaq; rerum
Interit a noſtris nondum deſerta carinis.

Quin

Quin etiam oppoſitum patriis ſulcavimus æquor
Fluctibus, atque tuâ puppim religavimus orâ,
Qua Libyen Aſiamq; ſimul, qua virginis æquas
Littus Agenoreæ, rerum pars maxima, ſeu tu
Cecropiæ fueras Atlantica terra ſenecta,
Seu procul atra fugis noſtræ contagia vitæ
Hactenus antiqui ſæclo ſervata metalli,
Et vel adhuc ignota fores, niſi dira libido
Batin & abſtruſi ſitis inſatiabilis auri
Ferret in abruptum. quam nunc America velles
Indomitâ cervice mori! quam pondera clavæ
In dominum ſociis cuperes librare Batavis!
Nec tantum qua regnat Iber, ſed fervida terræ
Clauſtra Magellano nomen debentia nautæ
Perfregere rates, & mundi ſedere rupto
Adverſi coïere poli: ſtetit æquore claſſis
Noſtra ſuum mirata diem, ſtupuitq; reverſam
Temperiem, & patrios alieno cardine ſoles.
Signiferi flammæ dextros referuntur in ortus,
Et paria haud pariter nobiſcum ſidera ſurgunt.
Terra Noto ſubjecta jacet, ſupraq; Canopum
Auſtri ſigna videt: tantundem poſſidet axis
Mauritio fulgore minus, quo vincitur aſtro.
Salve prime ducum, libertatisq; reductæ
Magne parens, & vince diu: tibi capta Batavæ
Roſtra ferant puppes, & totum ſerviat æquor.
Imperii dos iſta tui eſt. Cum prima iuventus
Poſt ſcelus Heſperium patriis ſucceſſit habenis,
Ingentem pelago debellatura Philippum
Bellona concurrit hyems: ardentia tranſtra

Viderunt Morini, formidataſq́; Britannis
Velivolas acies non ſolum perdidit æquor.
Bella etiam noſtris ratibus pendentia mœret,
Et raptas Tarteſſus opes, quæq́; arva priores
Fortunata vocant: tibi conſummatur in orbem
Orbis iter: toties mutata nauibus vmbrâ
Dum redeunt perit vna dies, damnoq́; probantur
Arctati rerum fines includere Faſti.
Inde fretum, ſemperq́; novo ſub ſidere terræ
In nomen crevere tuum: tu proxima Plauſtro
Regna tenes, titulîſq́; tuis inſcribitur ortus:
Sceptra maris dominum te nunc Eoa ſalutant,
Legatîq́; procul ſupremo littore miſſi
Taprobanes ſocias inclinauere tiaras.
Sis felix ſtudijſq́; fave. nil cara morabor
Tempora ſolennes domino meritura triumphos.
Iam ferrum belli maculis inſigne coruſcans
Vertice deſpectas acies, dum cornua juſſum
Concipiunt, lituiq́; ſonis clauditur aër:
At ſonipes tibi Marte calens, & murmure rauco
In turmas, inque arma ruit; tremit ærea caſſis,
Et cono radiatus apex, & flammeus auro
Diſcutit umbo jubas, ſpargitque a puluere nubes.
Mœnia vel quaſſas, collapſurumque ſuperbæ
Turris opus: tua vel circumdas agmina vallo,
Cogis & invitos famulari legibus enſes:
Aut ubi Pierij ſtudijs placuere receſſus,
Hic quoq́; caſtra locas, bellumq́; per otia ludis,
Et pugnæ ſimulacra cies: jam pingit arenam
Et loricato metatur limite campum

Ingenioſa quies. alias ſervator Olympi
Mente vaga Etranſis hominem, mundoq́ potiris.
Mox cadit in terras animus, vel frænat habenis
Canitiem ſpumantis aquæ, cæcumque per æquor
Quærit ab occaſu quæ linea ſeparet ortum:
Sæpe agitas conſulta togâ, cum teſte Senatu
Arma moves, clademq́ truci promittis Ibero.
Sæpe Magiſtratus populis, belloq́ magiſtros,
Ductoresq́ legis, patriam partitus in omnes,
Aut vitæ das jura reis, parciſq́ ſeveris
Legibus, & veniæ vindictam judicis æquas.
Horarum pars nulla perit. non parcior ævi
Scipiades, curis indelaſſabile pectus,
Perfidiae terror: Libycæ qui tranſtulit in ſe
Annibalem prohibens Tarpeijs arcibus ignes:
Nec cui debentur Latij primordia regni,
Cæſareumq́ tuo tranſmiſſum nomen Adolpho
Iulius: hic quanquam dubio minus ordine juſſit
Ire diem, Phœbumq́ novum verſavit in orbem,
Et domito faſtos audet præponere Rheno,
Arma tamen faſceſque tibi ſubmittit, & annum.

HVGONIS GROTII
MYRTILVS,
SIVE
IDYLLIVM NAVTICVM,
AD
DANIELEM HEINSIVM.

PRIMA *mihi ſyluis, & amæno fonte relicto*
Fiſtula ad Oceani fluctus, & ad æquora venit,
Æquora quæ Batauis potius cantanda Poëtis.
Nam neque me tantum ſaltus, aut paſcua circum,
Aut Hagæ nemus omne meæ iuuat, inuia quantum
Littora, pendenteſque domus, ſcopuliq́, cauernæ:
Non audita cano: Labor hic tibi ſumitur Heinſi;
Heinſi noſter amor, ſi quid mea carmina poſſunt,
Te Libycus Garamas, te Iaua loquetur, & Indi,
Et puppes Auſtrina ferent ad ſidera cœli
Dia Sophocleo tua pulpita quaſſa cothurno.
Dicite formoſæ Nereides, inclyta Ponti
Numina, quas voces, quæ carmina Myrtilus inter
Aërias rupes, & reſpondentia ſaxa
Cochlidis inſano iactarit ſaucius igni.
Iam defuncta malis pelagi ratis, acta per altum
Venit ad hos fines, vbi diuidit inſula pontum

Caræ

Cara mihi, & ſolo notiſſima Cochlidis antro.
Tiphy ratim ſerua: ſi nox collegerit Euros,
Anchora demiſſo deſcendat in æquora ferro,
Aut littus prætexe, malus ſi ſæuiet Auſter:
Sed breuia, & rapidos æſtus fuge: dextera multis
Eſt via cæca vadis: ſecurius ire ſiniſtra.
Cochli, quid exſpectas? quin, vt prius ipſa ſolebas,
Proſpicis intonſi ſpecula de montis in vndas,
Meque procul reducem longo clamore ſalutas?
Heu, quis mutauit mihi te Deus? an tibi pectus
Tranſuerſum nouus egit amor? ne fallite nautæ,
Sumne alius, quam nuper eram, cum candida Dorcas
Diceret, Heſperiis Dorcas praelata puellis;
Pulcher es: ipſe tibi me iudice cedat Amyclas.
Illa quidem dixit: ſed vix ego credulus illi.
Ipſe tamen, tamen in placido me flumine vidi,
Hirſutaſque genas, & latae frontis honorem,
Et roſeos crines, & cærula menta notaui,
Qualia vel Neptunus habet, vel qualia Nereus.
Teſtis anus Crotale, quæ ter mihi, Myrtile, dixit,
Deſpue: lingua tuos ne faſcinet inuida vultus.
Haec eadem canto, quæ cum cantaret Arion,
Mulceretq́; Deos pelagi, circumſtetit omnis
Delphinum chorus, & vatem ſeruauit in vndis:
Scilicet aut Boreæ veteres, & Erichthidos ignes,
Aut Phorci laudes, aut cæruleam Amphitriten.
Æmulus at concha mihi perſtrepit æquora Triton,
Miranturque ſonum Panope, Panopeſque ſorores,
Et Proteus, & Glaucus, & Inoüs Melicerta.
Heu placeo Nymphis: at non tibi: ſola marinos

Deſpicis amplexus crudelis,& oſcula vitas.
Quem fugis ah demẽs?ſecuerunt Dî quoq. Pontũ,
Et magni Minyæ Reges,& primus Iaſon
Per freta duxerunt abituram in ſidera puppim.
Naufragis jactatus aquis incendit Vlyſſes
Sole ſatam Circen, Atlantiademq́, Calypſo,
Et ſibi Nauſicaë tales optauit amores.
Quid iuuat,illa ſuum ſi me faſtidit Vlyſſem,
Quæ mihi Nauſicaa,Circe prior,atque Calypſo?
Sæpe ego te vidi, meminiſſes improba Cochli,
Cum per arenarum tumulos,& litora, conchas
Oceani legeremus opes:nam tunc ego primum
Cum patre tentaui raucum mare,veris adulti
Tempore,nęcdum vlla pictus lanugine malas.
Sæpe etiam,ſera quoties ſub nocte venirem,
Siccaſti æquoreïs manantes imbribus artus:
Nec te pœniteat.prius hoc quoque fecerat Hero,
Cujus ego & turrim Seſtæo in littore vidi,
Nataque collegi vicinis oſtrea ſaxis.
En etiam tibi dona fero miſer,en nucis Indæ
Pôcla,quibus potauit Arabs,Siniſq́, petitum
Fictile: non aliâs tremui propiore periclo,
Et niſi Leucotheen mea tunc in vota vocaſſem,
Infelix Stygias iuiſſem nauta ſub vndas.
Quin & Teutonicis mecum fero condita teſtis
Smegmata,in Oceanum labentis munera Rheni.
His etenim Batavi,ſoli ſulcare periti
Puppe ſalum Batavi,cœloque indicere ventos,
Martia gens toto pelagi diuiſa profundo,
Menſe quater rutilant nodatos arte capillos:

Hęc

Hoc ego pigmentum poſcenti nuper Erinnæ
(Nata fuit magni Barcemonis illa) negavi:
Quamuis multa diu per Dorida, per Galateam,
Per Thetin, erroreſque meos quemcunq. per orbem,
Luminibus patis, & blanda voce rogaret.
Et poteram donaſſe tamen: nam ſaxea non eſt.
At tu nil miſereris: in hoc ego pactile ſertum
Effundam rabido flagrantes corde dolores.
Ipſe tibi Rubro prædatus in æquore ſiluam
Alternas laurus, & Medicæ mala iugaui.
Nunc labor ille perit: nam tu mea munera curas,
Quantum dura ſilex pontum, vel littora pontus.
Huc ades, vt caſta velatus tempora quercu
Portuno ante alios, & Dîs, quorum æquora curro,
Sacra feram, reddamque reus ſolemnia vota,
Quæ rerum Oceanus genitor, quæ Tethys, & ipſe
Nympharum accipiat Nereus pater. O mea Cochli
Huc ades, vt cellis mecum deprompta Falernis
Muſta bibas, cæſaque canens epulere iuuenca:
Aut ſi forte iuuant thynni, molleſque plateſſæ
Te magis, & ſoleæ, mecum piſcabitur Olpis:
Eſt mihi nanque domi non inuidioſa ſupellex,
Fiſcellæ virides, nodoſaque texta plagarum,
Filaque, & hærentes maculis humentibus algæ,
Cum Labyrintheo plexis errore ſagenis.
Sunt iacula, & tumido fluitantes cortice fundæ.
Pendet & æquoreo pecori lethalis arundo,
Setaque, & impliciti lumbricis pinguibus hami.
Quid loquor infelix? Cochlis nihil audit, & îdem
Qui mea vela ſolent venti, mea verba tulerunt.

Si tibi dulce mei nihil eſt, o ferrea, vere
Ferrea, dulce tamen mea mors erit: aſpice tantum.
Ibo per has cautes, ſummoque cacumine lapſus
Deſtrar in fluctus: nomen mihi debeat æquor,
Myrtoumque nouum fiat mare: viuite rupes.
Fallor? an huc Cochlis reſpexit, & omnia circum
Flabra ſilent, blandique fauet pellacia Ponti?
Hic recubans cantabo: jubet locus, altaque ſubter
Saxa ſupercilio cohibent vmbracula rupes.
Cochli, quid in ſolis conſumere cantibus æuum
Te juuat, & penſis viridem donare juuentam.
Dum teneros multo digitos ſubtemine laſſat
Mater anus? noſtram potius conſcende carinam.
Illic & vitrei fluctus & marmora Diuûm
Prona jacent, ſpeculoq; ſali ſtat ſolis imago,
Et picturato reſplendet in æquore cœlum;
Sacraque Naturæ miracula, gurges aquarum
Inſequitur Phœben, caudam Cynoſurida magnes.
Quid mirum? ſua quæque trahunt: te, Myrtile,
Cochlis.
Illic falſa ſalo labentibus inſula, cete,
Et validæ Piſtres, & Phyſeteres anheli,
Phocarumque natant examina: Pompilus illic
Per mare vel ſerum puppim comitatur euntem.
Illic nata Venus, comitata Cupidine paruo,
Nunc etiam concha patrias quae nauigat vndas,
Nudatoque ſinu pulcherrima Cymodocea
Captat in apricis vernantes fluctibus auras.
Nam neque ſemper aquæ furit implacabilis æſtus,
Ventorumque fremit laxato carcere vulgus.

Sunt

Sunt etiam Ponto ſua gaudia; ſæpe per æſtum
Gurgite pacato ridet mare: ſæpe remotis
Vulturno, & Borea, pluuiamque cientibus Auſtris
Oebalios tantum Zephyrus ſuſpirat amores.
Longa Miniſteriis ſunt otia, pace ſerena
Mitia cum placidi requieſcunt terga profundi,
Altaque languenti deſcendunt cornua velo.
Aut igitur tacito luctantur in æquore tonſæ,
Aut vbi iam ferrum premit vnco dente carinam,
Nos genus irrequies, alij, quorum indiget vſus,
Buxea ligna damus rudibus tornata figuris:
Pars facilem oramus reditum, ventumq́; ferentem
Ingentes in puppe Deos: pars ſidera cœli
Metimur radio, & totum deſcribimus Axem.
Sollertis labor ille Tyri: quæ prima meatus
Ætherios, & ſigna Polo labentia vidit.
Tunc noſci cæpere Feræ, cuſtosq́; Ferarum
Arctophylax tarde pelagum ſubiturus; & alter
Ille quis eſt, lucet trino cui baltheus igne?
Heu miſer excludor, duraque in rupe relinquor
Imbribus: ipſe parat radijs liuentibus atrum
Sol Tarteſſiacis immergere fluctibus orbem.

IN-

INAVGVRATIO REGIS BRITANNIARVM ANNO CIƆIƆCII.

BIna Caledoniæ ſocientur regna coronæ,
Biſq́ nouum Iacobi debetur crinibus aurum.
Hunc ſibi, quem poſſit cunctis impendere ſæclis,
Delegit natura diem. Tria ſceptra profundi
In magnum cojere ducem, donumque Britannæ
Tethyos ad cultus tandem revocata viriles
Gaudet Hydaſpeis incendi purpura gemmis.
Ille diu votum populi, qui voce petitus
Unanimi procerum, qui, ſi non jura dediſſent
Sanguinis, imperium potuit virtute mereri,
Rector adeſt, viduasque manu tranſumit habenas.
Nubila diſiiciat Phœbus, placidique ſerenum
Principis ignaris oſtentans gentibus æther,
Sic Iacobum regnare probet: lucemq́ Britannam
Mundus agat, quam vix tenui caligine turbat
Iuppiter, & cæcas prohibet ſuccedere noctes.
Anglica dum ſolitæ peragit ſolennia pompæ
Majeſtatis honos, ſceptroq́ inſignis avitæ
Scotus adoratur Normanni nominis hæres,
Regia ſolares teneant ſpectacula currus,
Totque dies eat una dies: fax aurea nuſquam
Occidat, & ſoli tenebris damnentur Iberi.
Tuq́ parens rerum (nec enim mentita vetuſtas
Omnia) quo primum complexo infirmia regna
Emerſit natura rudis, præſentia priſcis

Quando

Quando fidem faciunt, & te iam pignore tanto
Credibile eſt genuiſſe Deos, age cærula maior
Oceane, extremum nunc te procul addere ponto
Littus, & invita quamvis fas creſcere luna.
Sume animos a rege tuo, meliore leuatus
Sidere, nec cælo populos quocunque calentes
Sole, per immenſum quem circum volveris orbem,
Quis det jura mari. ſciat hoc ferus axe nivoſo
Sauromates, ſciat hoc Libyes ardentis alumnus,
Et qui Boſphorias arces, quiq; vltima ſervat
Ecbatana, & patrij cuſtos Gangeticus auri.
O mihi ſi nullo deſes torpore iuventus,
Menſque capax aſtri tantos perferre tumultus
Audeat, an potius ſcelerata crimina Phlegræ,
Thebarumque nefas toties, & mœnia dicam
Hectorea defenſa manu, quam Nereos almi
Orcadas & refluo pendentem gurgite Thulen!
Teque o Juvernæ qui littora, quique Britannos
Tot quondam validis partitum gentibus orbem
Unus habes, quantus mihi ferret in æthera cantus
Spiritus, imperio ſimul & virtute parentum
Majorem, regnoque decus? ſed ſumma poteſtas
Impatiens modici, nulliſque æquanda Camœnis
Terret adhuc. non ipſa mihi Parnaſſia rupes
Plus uno poſſeſſa Deo, cætusque ſororum
Sufficiant. At ſi qua tamen nos ire per altum
Aura jubet, majus ſedeat mihi pectore numen.
Ipſe veni, vireſq; tuas, ſonitumq; beatæ
Da, Princeps Auguſte , lyræ. Tua ſola per orbem
Implicuere ſibi noſtras diademata laurus.

Nam

Nam quis veliuolas acies, fluctusq́ cruentos
Ionij (par iſta Cypro tum reddita clades)
Neſciat, extremos etiam cantata per Indos?
Tantus & heroas patrios qui dicere poſſes
Solus eras. Quæ cura Dei, non ſimplice regum
Sanguine, non quovis quod te demiſerit oſtro,
Sed quo nobilius nihil eſt, aut laudis avitæ
Ditius, & digno naturæ a principe naſci.
Certa ducum retro ſeries, ſed cuius origo
Oceani cum fonte latet: ſeu credimus orbis
Merſi relliquias, cum littora prima ſequendi
Ius fuit, & viſos ventis arceſſere montes,
Hic quoq́, poſt tantos fluctus jam longius auſus,
Humanum reparaſſe genus: ſeu fœta virorum
Celtica gens populos Æbudum miſit in æquor,
Artabricæ pertaſa plagæ: mox maior Ierne
Cepit, & in veteres Brittonum tranſtulit oras:
Seu propiore fide Scythici commercia reſtant
Nominis, & multum crudæ virtutis imago,
Seu quodcunq́ genus, ſoli non invidus æther
Stare diu, nullisq́ dedit ſuccumbere ſæclis.
Iam toties redeunte polo bis dena per orbem
Circumflexa tulit centenus ſæcula Titan,
Signa Caledonijs ſteterunt cum Scotica campis
Fergusij clangente tuba: manet ille nepotum
Sanguis, & in ſobolem cognata potentia durat.
Interea viros Macetûm, fuſceſq́ Latinos
Vertit longa dies, nullaq́ a tempore tanto
Succedunt in ſceptra manus. Quid fata parabant,
Tam conſtans aut unde favor? cur Scotica tantum

Nil

Nil annis in jura licet? Tu ſcilicet olim
Accepturus eras: te conſcia fata verentur,
Inq; ſuas cum regna vices damnaverit, unum
Excepit fortuna tibi. Licet omnia caſus
Magna ſuos metuant, Jacobo promiſſa poteſtas
Cum terris, pelagoq; manet. Quæ ſidera gentis,
Stuartos Proceres, an te Duglaſſia virtus
Muſa canat, paucisq; datum duo tangere ſceptra,
Bisq; atavos numerare duces utriusque Britanni,
Et totum regale genus. vetus iſte tuorum
Eſt labor, & memores ingentia nomina. magni
Sanguinis Albino ſacrarunt carmine Bardi.
Nos propiora vocant. Quæ tecum traderet aulæ
Prima dies, cælumque ſuo ſpoliaret alumno,
Aſtra polo fulſiſſe putem? Terras ne reviſit,
Et ſua naſcenti donavit ſæcula virgo,
An chelæ fulſere pares, an cardine Eoo
Cæſaris Auguſti capricornus reddidit ortum?
Arx habuit ſuprema Iovem: nil triſte minanti
Sole Cleonæum radij preſſere Leonem,
Qua cordis flammatur honos. præſagia lecti
Blanda Venus Geticas placide reſpexit ad Arctos.
Fert viſum Majæ ſoboles: manifeſtior ignis
Phryxeas oſtentat opes. Cur omnia candent
Aſtra Lyræ? Reginæ fides prælufit Iernes,
An vatem lux iſta dabit? nam fulminis ales
Major Arionium cernit clareſcere ſidus.
Quid, quod Cyaneis nil territa rupibus Argo
Tota patet, trinisq; nitent convexa coronis?
Tunc Gades tremuiſſe ferunt, quaq; ultima Phœbus

Regna videt, nondum vicino flumine merſum
Quæſiviſſe diem: Rutupinaque littora gemmis
Luxuriaſſe novis, quales nec divite concha
Legit Erythræi populatrix turba profundi.
Sponte ſua nato ſtupuerunt melle Brigantes.
Paſſim etiam venæ rutuli fluxere metalli
Largius, & pontum non auſa laceſſere flabra
Alternus tacitas cum falleret æſtus arenas.
Regnorum pax iſta fuit. Pater ipſe Tuada,
Et vitreis Solvæus aquis, quo fine ſecatur
Albion, & juris faciunt divortia ripæ,
Delituere vado teſtataque flumina nullum
Imperio ſe ferre modum, cum fata dediſſent
Terrarum commune caput. Sic Herculis ortu
Mundus ſigna dedit: ſic nato forte Lyæo
Sobrius ignota gemmabat vite Cithæron.
Quam feſtinus honos? Fert ad cunabula regum
Patria, & altricis dum parvus ab ubere pendes,
Non intellecta dominum te voce ſalutat.
Nec tenuere rudes privata crepundia ſenſus:
Ludus erat diadema tibi. reptantis in oſtro
Principibus jurata ſalus, & publica ſigna
Vagitus texere tuos. veſtigia quantæ
Indolis, ut primæ rupere ſilentia voces
Præſtructæ matura loqui? quodcunque parabas
Non pueri, ſed regis erat. primæva ſenectus
Fulſit in ingenio: timuit prudentia juſtum
Expectare diem, latuitque ſub actibus ætas.
Talis in Idæo tentabat fulmina luco
Parvus adhuc, (ſi vera canunt) ſimiliſque ſorori
Iuppi-

Iuppiter, & tonitrus terrebat murmure matrem.
Mirati puerum comites, Dictaeaque circum
Tympana Curetum manibus delapſa tacebant.
Nec minus in tenero meditantem pectore regnum
Te Proceres ſtupuere tui. mens alta negavit
Vota ſequi. ſemper ſpes a properante relicta eſt,
Prælatuſque labor: quantum non cura magiſtri
Præceptrix natura fuit. Non barbarus error
Traxit in exemplum, quæque eſt nunc gloria regni
Scire nihil: ſed enim puero perlecta vetuſtas,
Graiugenæq; duces, & quondam maxima bellis
Res Italûm: quo jure feras compeſcere gentes,
Quo veniat ſervanda quies: nec claudere vallo
Bella, nec armatas neſcis committere partes.
Sic tua Mavorti quanquam pacata juventus
Incubuit, nec plus quiſquam profecerit armis,
Ut quæcunq; vocent olim diſcrimina, factum
Inveniat Bellona ducem. Tum ſiqua vacabant
Tempora, quæ ſtudium, quæ regni cura remiſit,
Non vitæ pars ivit iners: Permeſſus in illa
Ius habet, & raris potata regibus unda.
Hic quoties odiis incenſum, & virginis igne
Æaciden, ſemperque moras errantis Vlyſſi
Percenſes animo, non pagina mallet Homeri
Pellæam laſſare manum, qua regia Pori
Concidit, & famulus ſubmiſit cornua Ganges.
Te Phrygis Æneæ vates, te carmine mulcet
Turba minor, metuitque legi ſub judice tanto.
Seu tua Pierias curat facundia leges,
Quantus & ipſe virûm pugnas decurrere cantu,

Socraticas tellus animoſior ivit in artes
Æmula naturæ, palmamq; negauit Athenis.
At quæ conſilij virtus, quam provida mentis
Omina, & ambiguo numquam decepta futuro,
Imperijq; artes? quanta præverterat uſum
Indole turbatis præſens ſollertia rebus,
Ante etiam quam flore tibi matura iuventas
Vmbraret vultus. Toti prudentia regno
Sufficit, & molem patriæ complectitur omnem,
Nec partes ſibi cura facit. Sic arbiter alni
Quanquam ſollicitus cœlo labentia ſervat
Sidera, nec tardi dimittit plauſtra Booteæ,
Conſulit & nubes, & cur Lunaria nutent
Cornua, quos cœli præſentiat unda tumultus,
Interea decimi fluctus memor effugit iram,
Et quærit, quas frangat aquas. Te præſide canis
Legibus & magno conſtat reverentia Iuri,
Nec venale forum. Rigido munitus honeſto
Fœdari tua ſæcla vetas, gaviſaq; cernit
Æquatos Aſtræa reos: nec ferris ab ira,
Sed ſævire doles. Hinc quanquam crimina damnas,
Pronior in veniam pateris reſipiſcere vivos.
Non tibi crimen opes, non inſons gratia vulgi,
Non genus: innocuo regnant terrore ſecures.
Qualem centenas moderantem legibus urbes
Fama vetus Minoa refert, & jura Laconum
Qui populo ſanxit Delphis auctoribus exſul.
Quæ tibi rara fides, & ſi præconia morum
Augentur leviore bono, quæ gratia vultus

Sanctaque majeſtas, & qui non tollit amorem
Frontis honos? Coa redeat ſi gloria ceræ,
Te velit exemplum ſuperos picturus Apelles.
Non te ſollicitant iræ, non tetra cupido
Securum, regemque ſui. Procul exſulat aula
Luxus, & ambitio rebus ventoſa ſecundis:
Deſpicitur quisquis laudem virtutis & æqui
Privatum putat eſſe decus. Tolerare labores,
Et veterum menſas corrupto reddere ſæclo,
Nec cultu præferre ducem, tibi debita ſoli
Gloria: ſic duris Scotorum exercita rebus
Promeruit virtus, quos non optavit, honores.
Ipſe tibi primis Deus explorator ab annis
Contemptas ingeſſit opes, & credidit Anglos.
Quis non præcipiti ſpe tanta impellere vota,
Et cupiit, rupiſſe moras? Te celſior intrat
Contentum fortuna ſuo. Non illa juventam
Regnorum commune nefas ſcelerata libido
Exagitat: Thalamis totos addicis amores.
O quam feſta dies, populis o quanta duobus
Gaudia, cum tetigit littus Regina maritum
A Cymbro deducta mari, ſacrumque jugale
Nexuit oppoſitas æterno fœdere gentes.
Tunc quoque Codanum conſperſa floribus unda
Credibile eſt riſiſſe ſinum, carmenque ſecutam
Orcada tunc virides inter ſaltaſſe ſorores.
Hoc tibi certa thoro ſoboles, & fulta verendis
Aula puerperijs. Miſeri quos proximus urget
Succeſſor, dubijque metus. Tu gentibus audes
Hæredem monſtrare tuum, qui congrua mundo

Vota

Vota facit, numquamque velit ſuccedere regnis.
Hunc olim percepta doces, auumque remenſus
Ipſe tuum patrios creſcentem ducis in actus.
Tu regis ætatem, te dante & ſemina laudum,
Sacraq; & imperij leges, Regalia dona,
Accipit, & pacis mores, & fulmina belli.
Iamq; Caledonios Reges, Mavortiaq; auſa
Gentis Hyperboreæ non vano diſcere motu
Incipit, & magnum promittit utriſque nepotem.
Vt leo, quem parvum, nondumq; mapalibus hoſtem
Iam metuit Maſſyla cohors, quanquam horrida primum
Creſcunt colla jubis, fulvi genitoris ad iram,
Cum fremitum procul omnis ager, maternaq; rupes
Reddidit, & teneros audax reſpexit ad vngues,
Verbere ſe ſtimulat cauda: tum cornua denti
Deſtinat, & multo non vult ſine ſanguine paſci.
Dum tua te tellus videt in commune maritum,
In commune patrem, meritis te credidit iſtis
Anguſte regnare polus, totoſq; Britannos
Intulit. O felix triplicis concordia regni
Cui ſervata venit; magnis quod regibus olim
Tentatum toties meminit, totieſq; negatum
Priſca Caledonijs comprenſa Annalibus ætas.
Federibus nullis tantæ coaleſcere vires
Ante tuum potuere diem. Tibi maxima rerum
Inſula, cui nullam terras defuſus in omnes
Cæruleus Nereus æqualem fluctibus ambit,
Cæſaris invicti novus orbis, & altera tellus,
Subditur imperio. Tibi non fera paret Ierne.

Ipſa ſuæ plebes quæſitam duxit in arcem.
Non ſtudia & partes tibi conjurata dicauit
Nobilitas: belli non turbine rapta poteſtas
In jugulos jus enſe dedit. Nec ſanguine partum,
Nec pretio diadema tenes. natura, Deusque
Te fecere ducem, Procerum ſententia dixit,
Optavit populus: nec Principe ſenſit adempta
Imperium confuſa ſui moderamina clavi.
Te, quod inauditum, vacuus, nulliq; petitus
Expectauit honos, & majeſtate futuri
Tuta quies. primus meruiſti ad regna vocari.
O fati miranda fides, & credita ſero
Omnia: non illud nihil eſt, quod nobile marmor
Obſide quo Scotos unquam diffidere regno
Fama vetat, caſus Londini vexit in aulam.
Hæc faſto ſignata dies, quæ duceret illuc
Scotorum dominum, Tameſiſque imponeret urbi.
Oblitas clades Bannoci flebilis unda,
Cum Fluidone tace. veteres delere triumphos
Iam juvat, & miſſis famam ſervare trophæis,
Ceu fuerit civile nefas. Generoſa Britannûm
Corda bona coiere fide. Quos inſula jungit,
Nunc & regna ligant, cupiunt gens una videri.
Non & apes aliter, quas Attica vidit Hymettos
Infeſtas miſcere acies, & ſpicula contra
Tendere, ſi regem, ſquammis qui clarus, ad unum
Summa redit, ſocio properant examine caras.
Hic dat jura favis, huic propugnacula ſervant
Excubijs, rapiuntq; thymos & mella laborant.
At tibi, quæ toto diducta Britannia mundo

Nil ultra, nil majus habes, quas dicere laudes
Vox humana queat? Rerum natura creatrix
Diviſit populos, & metas ipſa notavit.
Sic juga Pirenæ, ſic olim Rhenus & Alpes
Imperijs menſura fuit: Te flumine nullo
Detinuit, nulla nimboſi verticis arce:
Sed totum complexa parens hic terminus ipſa
Subſtitit, atq; uno voluit ſub limite claudi.
Te ſibi ſepoſuit ſupremo in gurgite Nereus:
Finis hic eſt, qui fine caret: quæ meta Britannis,
Littora ſunt alijs: regnique acceſſio tanti eſt,
Quod ventis, velisq; patet. Non altera credam
Arva beatorum potius dignata fuiſſe
Nomine, jam longo quanquam decus iſtud abavo
Intervertit Iber, & ſeris addidit undis.
Nam quibus hoc regnum non exundare videmus
Terrarum, pelagiq; bonis? Dant littora baccas:
Cultis læta ſeges: multis ditata metallo
Floret humus: pecori longe tamen optima tellus,
Formoſiq; greges. Nulli violabilis aſtro
Servat temperiem regio: non uritur æſtu,
Non reditura timet glacialis ſidera brumæ.
Diffugiunt angues & non conceſſa veneno
Rura tenet tacito mirabilis igne Gagates.
Longior ipſa dies, indeprenſæque tenebræ,
Cum cancrum ſol altus habet. Felicior omni
Terra ſolo, meruit quæ ſemper poſſe videri.
Et nunc quot habitus procerum, quos illa ſuorum
Præſtat opes! certat radijs ſolaribus aurum,
Flammati certant lapides. Quis littus Eoum

Tranſtulit,& totam Tameſi donavit,& Humbro
Taprobanen? ſedet ipſe toga,cultuque verendo
Purpureus: crines rutilant,ſceptroq́; parentum
Inſignita manus ſacrat proavita Britannis
Iura,fidemque refert. Illum vultu ſupplice regem,
Et flexo innumeræ venerantur poplite gentes.
Qualis ad Euphraten Macedo concurrere victos
Auroræ populos,feſſiq́; Hyperionis orbem,
Teque metum vidit donis Hiſpane fateri.
Prima loqui properat toto pulcherrima vultu
Anglia,veliferis tunicam variata carinis
Quæ merces,quæ bella ferunt. O Maxime regum,
Quem mihi nobilibus deduxit curia turmis
Tot procerum ſtipante manu,me ſume rogantem,
Nec ſcotis diſtingue tuis:nam ſanguine toto
Non minus es noſter,propior quoq́; gente paterna.
Quis thalamum Henrici,quis fœdera neſcit Eliſæ,
Compoſitaſque thoro partes,cum publicus Hymen
Inclita cognato pepigit connubia regi,
Diſcordeſque roſas geniali jungere ſerto
Manſurus permiſit amor? Tibi ducitur ingens
Inde genus: Finem bellis,odiiſque daturum
Pacifico decuit regum de ſedere naſci.
Tu tamen externi ne tollas ſanguinis uſum:
Hæc neſcit ceſſare manus. Quas ipſe Britannûm
Admiraris opes,totus quibus invidet orbis,
Non tantum pax longa domi,cognatáque terræ
Munera,& Eoi nobis commercia cœli,
Sarmaticæque plagæ,quantum victoria fecit.
Cauſſa mihi ſupereſt,& qua ſpoliabitur hoſtis:

Anna

Iuratamq́ fidem, quæ gens truncarit inermes,
Et qui te: ſed non vacat indulgere dolori.
Mox poſito ritu patriæ feritatis Ierne:
Primum da veniam: quicquid deliquimus, inquit,
Culpa quidem gravis eſt, & noſter credulus error,
Sed ſcelus Hiſpani: liceat peccata piare:
Dicemus cauſſam jugulo. iam ſentiet hoſtis
Quo pretio conſtet populos feciſſe rebelles,
Expertus regnare virum. Tua, Rector, origo
Deprecor: Illa ego ſum Scotorum maxima nutrix,
Unde Caledonios Pictum comitatus in agros
Exiit æterni per ſæcula nominis auctor.
Pignora quæ potius, quam tanta exordia gentis
Defenſura ream? placidis tum Gallia verbis
Dulce tuens blandumq́ ſubit. Jam mille per annos
Fœdera cum Scotis ſanctè ſervata recordor.
Majus amicitiæ ſenium nec ſæcula norunt,
Nec ſol iſte videt. Lux tanto tempore nulla
Gratior effulſit, quam qua tria ſceptra tenentem
Te tueor, Francis majoribus orta propago.
Creſcit, & ipſa tuum ſequitur concordia regnum.
Si qua ſimultatum reſidet ſub pectore nubes,
Dono tibi. Quæcunq́ tuas gens audit habenas,
Hanc odiſſe nefas. omnem tibi maximus ultro
Henricus promittit opem. ſolet ille favere
In regnum genitis: cauſſa pugnavit eadem:
Quanquam bella Tagus, totumq́ effuderat aurum,
Vicimus. Hinc Cimbrum tellus. Quod tãta poteſtas,
Binaq́ vicinos tibi tradidit inſula fluctus,
Gratulor affini: nam te moderante Britannos,

Si qua fides, priſco videor conſidere regno.
Ultima, quam ſociæ circumfulſere ſorores,
Edidit intrepidas turrita Batavia voces.
Felices nimium cives, quos Principis æqui
Cura fovet, ſub lege ſua, ſub lege ſuperna,
Cùm modus imperij uis eſt, cum ſponte recuſat
Utilis & recti tranſire licentia fines,
Acceptumque deo fert ſummum culmen honoris,
Expenſum populo. Dedit hoc fortuna Britannis.
At nos heu miſeras. certe poteramus, Iberi,
Non tam dira pati. cur das documenta Batavos
Quo liceat furor uſque tibi? non tradita flammis
Oppida, non hauſtas tædis hoſtilibus urbes,
Sed vivos arſiſſe queror. Duo crimine noſtras
Irrupere domos, & tot ſtravere ruinis
Artifices ſcelerum? quid tantum fecimus, in quod
Mors non una ſatis! Flammas, ferrumque meretur
Noſſe Deum, juſſiſque nihil diſcedere ſacris.
Hoc Hiſpane tuis nimirum obtenditur armis,
Unde etiam regum, qui ſtant cervice ſoluta,
Qui diadema niſi cælo debere recuſant,
Te facis hæredem: ſed ſi tibi quærere regnum
Unica relligio eſt, nos jam ſervire videbas.
Quid prodeſt vaſtare tuos, procerumque cruorem
Fundere? quis tantus timor eſt non vincere bello?
Egmundi teſtor cineres, totaque illa meorum
Exſilia, & quicquid crudeli ceſſimus Albæ,
Invita mihi bella dari. Sed numen amicum
Sic voluit, cauſſamque ſuam bene credidit armis.
Mox tamen optavi quoties deponere ferrum?

Pax inſida dolis vetuit,periuraq́ue ſemper
Federa. Quam recte fidei credatur Ibera,
Nos exempla ſumus. Deus hic, Deus ipſe profecto
Externam monſtravit opem,teq́ue Anglia nobis
Addidit. O felix peregrino Marte virago,
Quæ potes oppreſſas gentes impune tueri
Oceano defenſa tuo. Nec dicere tentem
Quanta tibi domitis victoria creſcat Iberis.
Ipſa tenes.partos ſed ne demitte triumphos,
Quare nec Heſperium pretioſis mercibus aurum,
Cum ferro bene poſſit emi:ſic fata reſedit
In genua,& regem multum venerata quievit.
Inde iterum. Lætor: Dominæ non morte prioris,
Quam colui,& nimium ſoli quæ vixit Ibero,
Sed quod ſæpe tuum, Princeps, experta favorem,
Plus credo te poſſe mihi:quod ab æthere venit
Par animo fortuna tuo:quod ſceptra tuliſti
Sancta pijs verus ſimul,& digniſſimus heres:
Aucta quod his regnis,atque inconcuſſa poteſtas
Hiſpanos terrere poteſt. ſi ſenſa recludat
Pectus, & oſtendant animi præcordia motus,
Quam me gaudentem videas,quam ferre ſaluti
Vota tua? contra calantem corde dolores
Heſperiam furijs ardere,& inanibus iris,
Nec vultus præferre ſuos. Equidem omnia cernis:
Haud dubitem: tibi corda patent:nec fallit utrinq́ue
Explorata fides. En hæc ego ſemper amica
Principibus,cuius vicit ſocialibus armis
Roma diu:merui cunctis e gentibus una
Quæ mundi ſervare caput:nam maxime ſemper
Cæſa-

Vt modo naſcentis taceam, pronæque diei
Littora quæ veſtris repetit Antonius armis.
Nulla deeſt juris ſpecies victoribus unquam.
In te, ſi quando faveat fortuna, paratus
Jam color: infeſto peragetur judice cauſſa.
Damnatos ritus alienaque ſacra ſecute
Iam ſceptrum priuatus habes: Sed fœdera certe
Prætendit, ramumque ſuæ tibi mittit olivæ.
Hoc eſt, abſque dolis nil jam ſe poſſe fatetur,
Vindictamque timet. ſociata Britannia neſcit
Non incauta capi, bello domuiſſe profeſſos
Sufficiens hoſtes, & tantum pervia fraudi.
Nunc parat inſidias, nunc captat commoda rebus
Tempora, quæ bello melius, quam pace caventur.
Quæ ratio ſuadet dignari fœdere gentem,
Cui violare fidem fas eſt, quæ gaudet abuti
Pollicitis, juratque Deum, quem fallere quærit?
Donec tuta ſibi nondum perjuria cernet,
Pax erit: interea ſi ſpem victoria fecit,
In claſſem cadet omne nemus: ſimulabitur ire
In Flandros: tu Flander eris. ſin arma videbit,
Deſperata ſibi, ſupereſt atrocius unum,
Hiſpanumque nefas. Gens plusquam barbara reg-
num
Vel Regum cervice parat, pietasque vocatur
Sacratum petiiſſe caput. contemnere diſcit
Et ſcelus, & mortem, dirisque armata venenis
In reges furiis proficiſcitur acta juventus.
Sic bellant, pacemque colunt. Non Anglia tan-
tum

Hoc docet, & Celtæ toties in rege petiti.
Nos magis: O utinam numquam niſi cominus auſint.
Et meus heu nullis cecidiſſet Arauſius armis.
Quis ſcit, an vt nihil eſt quod credi poſſit Ibero,
Nunc quoque legatos cum mittat, miſerit enſes,
Et cædem cum pace petat? punire nefandum
Tu genus, & læſos quæ res ſanctiſſima, reges
Vlciſci rex ipſe potes. Sic illa beata
Principis exemplum, non ficto fœdere nuper,
Sed bello ſecura fuit: ſemperq́; nocenti
Non ſuſpectus Iber. nam ne Hiſpalis arma timeret,
Terruit, atque ſuos pacavit Marte Britannos.
Iudicium noli dominæ quæ ſceptra reliquit,
Vel noſtram damnare fidem. Si fracta venirem
Sollicitare tuas adverſa in prælia vires
Poſſe tamen flecti reor, & miſereſcere damnis,
Meque ſimul miſeram, ſinceraq́; ſacra tueri.
Nunc gens nota tibi, quam centum tanta coronant
Mœnia, & indomitæ cui ſulcant æquora puppes,
Vicino ſtudui fortunam ferre faventem,
Victriceſque manus: florentibus utere rebus.
Aut ſi perſuadet melius timor, undique preſſa
Scis Oſtenda mihi quam triſtes computet annos.
Ne littus contra videas hoſtile, cavendum eſt.

EPI-

EPICEDIVM
IACOBI HEMSKERCKII.

LÆtantes inter populos, & ſigna triumphi
Nuntia, dum feſtis reſonant clamoribus urbes,
Nos tacitos mærere juuat, magnumq́; putamus
Cum patria gaudere nefas. alit ipſe dolorem
Plauſus, & ingenti celebris victoria cantu
Victricem noſtris commendat luctibus umbram.
Ergo per hoſtili ſuccinctos littore fluctus,
Et quæ vaſta tuas timuerunt æquora puppes,
Hemskercki, non tu caros viſurus amicos,
Nec talis promiſſus ades: miſerosque fefellit,
Nequicquam ſperata dies, qua claſſe ſuperba
Captiuum Oceanum referens, Solisq́; cubile,
Tempora felici premeres roſtrata corona:
Qualis Achæmenias regna ad Telamonia ductor
Cum merſiſſet opes ratibus, Phœboque monente
Seruatas iterum muris inuexit Athenas.
Nunc eheu tua vota quidem non irrita, noſtræ
In vanum cecidere preces. tu ſumere pœnas
Seu face, ſeu pelago, crudeli ex hoſte, nec ultra
Orabas, quicquid belli fortuna tuliſſet.
Securus reliquum, & cæleſtia fata remittens:
Herculeo cum nanq́; jugo ſubiiſſe videres
Velivolas arces, & caſtra natantia ponto,
Et ſummam obductis Calpen latuiſſe carinis,
Clamabas: nunc ite viri, mundoq́; probate
Non eſſe Hiſpani regnum mare, ſæpe minores

Supplentur virtute rates. in vulnera ſemper
Moles magna patet. ſed enim non fluxa Batavis
Corpora, nec molles, fractique caloribus artus.
Gens innata ſalo duriſque exercita uentis,
Et quibus eſt ludus pelagi labor, utimur alto
Ceu noſtro, ſtabilemque gradum nutante carina
Figimus, ac patriam mediis agnoſcimus undis.
Quin & cauſa fauet. non hæc nos bella mouemus
Sponte, nec Heſperiæ populatum uenimus arua,
Sed natale ſolum, & leges ſeruire uetantes,
Et thalamum, & natos iuſtis defendimus armis.
En ille hoſtis adeſt, toties commercia rumpens
Libera qui famulo damnauit pectora remo:
Et nuper turbam pelago prædatus inermem
Diuiſit miſeris mortes, lacerataque cernens
Viſcera, quæſivit qua primum parte perirent.
Felices quorum iſta manus vindicta popoſcit.
Audentes laus certa manet, ceſſuraque nullis
Hactenus exemplis. magna virtute parandum eſt,
Ne plus abſtulerit Rutupinum littus Ibero,
Et Morinum flammis lucens vltricibus æquor.
Hoc tantum moneo, nemo hoſti parcere quærat,
Nemo ſibi: ſummum ſed belli credite munus
Vincendo meruiſſe necem, vitaque ſoluta
Nil patriæ debere ſuæ: ſic fatus, & hoſtem
Eligis ex acie tota, cui maxima puppis
Tollitur, & paſſis nubes tranſuerberat alis.
Iam quoque perfoſſus violenti ponderis ictu
Dum cadis, extrema ſolatus voce dolentes
Spectabas ſocios, lætus, quod fortior ira

Sur-

Surgeret hinc animis, & non impune futurum,
Inferiasq; tua magnas promitteret umbra.
Implerunt euenta fidem: teque optime ductor,
Extincto, tua mors tamen & prudentia vicit.
Viderunt trepida noua rurſum incendia Gades,
Nec leuiora ſuis: depreſſa fluctibus alni
Anguſtum fecere fretum, carcheſia paſſim,
Diſiectasq; trabes, reſupinaq; corpora uentus
Iactat vtroque mari, refugusque a littore Nereus
Europa monſtrat fractas, Libyaque carinas,
Membraq; dum ratium numerant immania nauta
Tot claſſes periſſe putant. O maxima clades
Heſperia, & nullis non exaquanda trophais,
Sed magno nimis emta tamen. vicere Batani
Scilicet, at Batauos docuit qui vincere poſſe
Ille jacet. minus ipſe dolet ſua damna Philippus,
Et velut aquali bellatum ſorte fuiſſet,
Componit cum claſſe virum. nec patria multum
Baticolis audet tales jactare triumphos:
Vnde etiam merito gaudentis murmura vulgi
Fracti intercurſant gemitus, & fœdere miro
Confuſi ſimul affectus in vultibus errant.
Pracipue nos turba prius tibi nota ſodales
Vix premimus lachrimas, perculſaque pectora luctu
Duramus virtute tua. nunc ora recurſant
Lumine pacato rapidum calantia Martem,
Nunc labor, & toto diuiſa pericula cœlo.
Ipſe ego te memini quondam didiciſſe magiſtro,
Qualis Hyperboreum tellus projecta ſub axem
Vltima, concretis cingit quam montibus aquor,

Tandem hyeme infanda & longis deprenſa tene-
bris
Juſſerit amiſſam fruſtra te quærere lucem,
Extra hominum, famæque vias, cum triſte ſub arcto
Natura pugnante chaos, Scythiciq́; profundum
Littoris, atque alium reſerares gentibus orbem:
Et tamen audacis miſeratus fata carinæ
Nubila ſol ortu rupit clemente, ſuasque
Præueniens leges cælo caput extulit alto.
Nec minus eoo poſitas ſub cardine terras,
Turbatum & magno Gangi mare, ruraq́; plena
Meſſis odoratæ cumulis te ſæpe canente
Mirabar, Batauumq́; orantes fœdera reges.
Heu quis ad auroræ populos, aduerſaq́; noſtris
Sidera ſideribus tam clari funeris ibit
Nuntius? ereptum te nobis India triſtis
Audiet Hemskercki, regum plangere lacertis.
Nanq́; illi armigera jam te cum claſſe putabant
Venturum auxilio, qualis ſpectante Malacca
Deuictis veniam Hiſpanis, vitamq́; dediſti:
Te fore qui pulſa terris, pelagoq́; ſuperba
Gente Tagi, cunctis faceres mortalibus æquum
Ius maris, & toto merces diſcurrere mundo.
Sed quanquam fera mors tantos interſcidit actus,
Vixiſti ad laudes certe ſatis. ipſa labores
Noctis regna tuos norunt, te Marte potentem
Prima canit, te ſera dies. Fæcunda virorum
Patria, cum dubiis prope jam fiducia rebus
Ceſſiſſet pelagi, tua tunc reſpexit ad arma,
Oſtenditq́; inter titulos, & nomina magna

Virtuti

Virtuti patuiſſe locum. Iam gloria leti
Nobilior nullis potuit contingere votis.
Tela inter, præcepta tuis, animoſq; miniſtrans
Occidis, intentus perituris hoſtibus, illo
Nil minor, incubuit ſtratis qui victor Achiuis,
Et ſpartæ ambiguos aſcripſit ſanguine fines.
Nec nos te lachrimis igitur, mæſtiſq; ſequemur
Planctibus, ad manes luctus nam gratior ibit
Ille tuos, quo flet demerſam Hiſpania pubem,
Et Tarteſſiacae plorant ſua funera matres.

INDVCIAE BATAVICÆ.

Cognati cineres, longum manſura per ævum
Nomina, voſque umbræ, Batavis quibus alta ſub armis
Gloria quæſita permiſit mortis honorem,
Quorum in magnanimis agnoſcit patria fatis
Virtutes, cladeſq; ſuas, quocunq; jacetis
Cardine, ſeu noſtram pinxiſtis ſanguine terram,
Seu vos hoſtili trepidæ ſub gurgite Gades,
Seu fluctus agitant Indi maris, & novus orbis,
Mercedem contemtæ animæ, tantique laboris
Hic annus, gaudete, dabit. nam veſter agebat
Hoc cruor: hoc vitam voluiſtis claudere voto,
Ut quæ vos genuit tellus obnoxia nulli
Servitio, poſitis olim requieſceret armis.
Ipſe pater verus patriæ, quem poſtera Bruto
Sæcula component, ſeruatoriq; Camillo,
Motus inexhauſtis populi cum fletibus in ſe

Verteret Albani furias, vireſque Philippi,
Ambiguas animo curas circumtulit iſtum
Non auſus ſperare diem. leuet ardua cælo
Brila caput, Fliſſinga ſuis exſultet in undis,
Et quicunq; dedit tam magnis ſemina rebus:
Quis tunc ad Batauum venturos fœdera reges
Crederet? armatis nantes in puppibus urbes,
Lugdunique fames, & merſa ſub æquore rura,
Hoc peperere decus. nunquam niſi fortibus auſis
Libertas emitur. nec tu non ſanguine multo
Decolor in Latia ſediſti Roma curuli,
Egiſtiq; tuis dictos a faſcibus annos.
Limite Pannonio trepidum pacauerat Iſtrum,
Et prope ſumta manu Venetis excuſſerat arma,
Cum, ne non totum ſua munera ferret in orbem,
Venit & ad bifidi tandem diuortia Rheni
Diua ſalutifera frontem quæ veſtit oliua.
Qua fert illa pedes, circum veſtigia fruges
Protinus emergunt: non ulla aut murmura ventis
Aut pelago: rabies jacet exarmata ferarum.
Ipſæ etiam duro ſudantes Marte cohortes,
Turmarumq; acies, & bellatricia roſtra
Aduentum ſenſere Deæ. negat horrida muros
Sternere ſulfureis ardeſcens machina nimbis,
Et retro pauidis fugiunt mucronibus enſes.
Tum miſerata graues Batauum Pax alma labores,
O mea, ſed quondam mea, gens, ait, vnde ruendi
In ferrum tibi tantus amor? quæ tanta cupido
Cognatas miſcere manus, veſtrumq; cruorem
Fundere per cunctas quas ſol videt aureus oras?

An potius non dulce malum, nec ſponte ſequentes
Mars trahit, inuitæ veniunt ad prælia dextræ?
Credo equidem: ſic nota fides: ſic moribus æquis
Incorrupta vehis toto commercia mundo:
Sic mea dona tibi medijs quæruntur in armis.
Irarum ſatis eſt: jam noſtros reſpice vultus
Digna vel octavo ſaltem requieſcere luſtro.
Hinc dea Brabantûm ſe fert rectoris ad aulam,
Regia quem gremio conjunx complexa jacebat
Auro ſtrata torum, fulcris radiantibus auro.
Dux bone, tranquilli ſoboles pia Cæſaris, inquit,
Quo melior nemo tenuit Germanica ſancta
Sceptra manu, quondam ſtudijs aſſcripte quietis
Ipſe, nec ad ſævos bellorum nate tumultus,
Seu tu (ſexus enim cædes fugit iſte) rogari
Mollior, Heſperij proles generoſa Philippi,
Quem capient hæc bella modum? quid perditis æuum
In curas, triſteſque metus? quæ gaudia vobis
Cum nunc iſta tremant propter volitantibus alis
Mœnia, juratæ tua nunc in verba cohortes
Mœrentes ſpolient abrupto jure colonos?
Cernite quem vobis mala ſors obiecerit hoſtem:
Siue opus ingenio, nauali conditus aluo,
Ceſpitibusque atris medias erumpit in arces.
Qualis equi latebris ferus exultabat Ulyſſes
Exitium tibi Troia ferens: ſiue agmine magno
Ipſe minor premitur, Latias conuerſus ad artes
Flumina tuta legit, ſinuoſique obijce valli
Defenſus patrijs ſecludit finibus arma:
Eluſæ pereunt vanis conatibus iræ.

Cum venit obſidio, ſecuris tendit in urbem
Flexibus, & nullo conſtat victoria damno,
Sed vel vulneribus ducunt labefacta ruinam
Mœnia, vel lento ſuccedens vinea tractu
Aggeribus furatur humum, vel cæta meatus
Flamma per infernos ſuperas procul exit in auras.
Prælia cum ſuadet ratio, non impetus illi,
Spargitur in cuneos bellum, brevibuſq; maniplis
Ante fatigatas pellit vis ſumma phalanges.
At tibi per quantas veniant & proſpera clades
Oſtenda metire tua: veniſtis in urbem
Sed prius amiſſi magnos calcaſtis acervos
Militis, & veſtro rubuerunt ſanguine foſſæ.
Poſt Martis morbiq; graves, pelagiique tumultus
Gens invicta malis ubi tertia venerat æſtas
Deſeruit fatale ſolum. Sic vincere vinci
Pene fuit. quæ ſpes igitur vos viuere cogit
Munitos gladijs Hiſpanaq; ſigna vereri?
Imperijne ſitis? Mores non omnibus uni
Gentibus. oblatum ſibi libertatis honorem
Cappadocum ſpreuit populus, mirante Latino,
Suetus regna pati. gaudet coluiſſe tiaras
Medus: & Euphrates dominos & Nilus adorant.
Sed non Cecropidis ea mens, nec Dorica virtus
Quiuit ferre jugum. Vinxerunt ſceptra Lacones
Legibus, & juſſi reges ſeruire Lycurgo.
Sic fera Cattorum ſoboles durare iubentes
Neſcit heros, ſibi ſueta regi. Vetus illa Batavis
Nobilitas animi. junxit ſibi fœdere juſto
Roma, nec armorum ſocios ſpreuere Quirites.

Fas

Fas ubi mutatum violataque jura rapinis,
Tempore quo domitum ſpoliabat Flavius orbem,
Surrexere animi. Quantus Civilis in armis,
Quanta virum virtus? aquilis dux ipſe fugatis.
Dis patriæ ſoluit rutilantis vota capilli,
Lancea cum frameas, & pilum gæſa timeret,
Atque nouos Senonum tremerent Capitolia motus.
Vos immite ſolum mixtasq; paludibus undas
Proijcite ex animo. Vobis quæ pinguia Scaldis
Arua ſecat, fortisque Atrebas, & Nervia proles
Sufficiant: populos inter regnate volentes.
Sic poſtquam Auſtriacam blandis ſermonibus aulam
Flexerat, occiduas curru defertur ad oras,
Curru quem geminæ raptant per inane columbæ:
Atque ubi Laurentes aduenit cominus arces
Magnum regis opus, ſolio ſublime ſedentem
Conſpicit in multa gemmarum luce Philippum.
Centum illic populi centum reſponſa petebant:
Hinc quibus Aetnæas datur aſpectare fauillas,
Et quos Sirenum mittit domus, unde ſuperbus
Inſuber & rapidæ tortor Balearis habenæ,
Et quas tot titulis diſtinguit Iberia gentes,
Et Libys, & primi mirator luminis Indus,
Ignotisq; auium velat quæ corpora pennis
Mexica, vel fului diues Peruana metalli,
Inque notos vergens alius quos deſpicit axis.
Non tot continuit Romana potentia terras
Tunc cum ſumma fuit, nec ad hæc faſtigia rerum
Sub duce Pellæo Macetum venere ſariſſæ.

Nunc

Nunc quoque Biſtonij quamuis ſunt vaſta Tyranni
Regna: nec exiguo claudatur limite Parthus,
Et late gelidi glacialia littora ponti
Sarmata poſſideat: plauſtriſq; vagantibus exul
Mutet ſæpe domos Scythicorum victor equorum,
Multaq; perpetuo defendat millia muro
Sinarum dominus: vix & ſua nouerit arua
Qui regit Aethiopas damnatum Solibus orbem:
Heſperijs nemo regnorum finibus exit
Longius, & multum mundo fortuna pepercit
Quod tantas disiecit opes, vetuitq; coire
Tam procul auerſo poſitas ſub cardine vires.
Cum tibi ſol gignat, populos orienſq; cadenſque,
Pax ait, o proavos rex prætergreſſe potentes,
Et tibi tranquillas vltro dent ſidera luces,
Cur aliquid bellis vis in tua regna licere,
Et tibi perpetuos gens ſubijcit una labores!
Exhauris populos quos torrens ambit Iberus
Cladibus, exhauris gazas quas aurea donat
Gleba Tagi; ſiccis quas Africa mittit arenis,
Indorumq; amnes, & nuper cognita tellus.
Quæ merces operum? cur hoc feret vltimus orbis
Per tot luſtra brevi concluſam littore gentem
Aequari potuiſſe tibi? Proh quanta Batavis
Ex te fama venit! poteras ſpreviſſe videri
Qui nunc hoſtis obeſt & magnos inquinat actus.
Quid non hac Aſia potuit Libyæque parari
Sanguine, barbaricum ſi Mars tuus iſſet in hoſtem.
Iam tibi ceſſiſſent veteris veſtigia Byrſæ,
Teque ſibi dominum geminis imponeret oris

Boſpho-

Boſphorus, & Solymi non ſolo nomine montes.
Terreſtres taceo pugnas. quis navibus ardor?
Staret inoffenſis cum Pœna potentia rebus,
Carthago non tanta mari, nec Medica claſſis
In ſe tranſlatas gravius perſenſit Athenas.
Hoc Morinûm dicent turres, Hiſpanaque tranſtra
Qui tulit Arctoas, Nereus diſiecta per vndas,
Vltimaq; exuſtæ terrarum littora Gades.
Nuper & Eoa raptas regione carinas
Flet Tagus. ipſa nouos ventura claſſe paratus
Contremit audaci tellus monſtrata Columbo.
Et nunc ecce tuos hoſtis ferus obſidet amnes
Fluctibus inſultans, atque eripit æquor Iberis
Oceani quondam domitoribus. ardua Calpe
Teſtis, & Herculeis pelago via facta lacertis
Quos animos gens illa ferat. dux ipſe ſuperbum
Pertulit ad manes venalem morte triumphum.
Ille vir, ille fuit, gelidi qui clauſtra trionis
Primus, & æterno concretum frigore pontum
Irrupit, totumq; diem poſt terga reliquit.
Siſte gradum, neque tu tam fortia pectora perge
Exercere odijs. quid enim virtutibus addis
Materiam, queis Celta favet iunctuſque Britanno
Cimber, & applaudit tellus Germana trophæis?
Dixerat: & ſubito tendens ad Gallica rura
Inde petit Tameſin, regemq; affatur vtrumq;
Hunc pacis ſtudijs, aſt illum Marte priorem.
Illum per dubios Bellona iudice caſus,
Notaque non vlli melius mala, perq; reductas
Et leges & opes, auguſtaq; culmina regni

Et bene ciuiles vetitas concurrere dextras:
Hunc per jura piam ſemper ſuadentia pacem
Admonet, & per quæ ſcriptis ſapientibus ipſe
Edidit in populos, properent ut ſiſtere claram
In ſolido gentem trepidiſq́ auferre periclis.
Sic Batauum per bella fidem, ſic icta maneri
Fœdera. quin ipſis manſuræ pignora pacis
Hinc etiam non parua dari, ſi lege perenni
Heſperijs Batauum decedat gloria rebus,
Vicinoſq́ metu levet, invidiaque Philippum.
Talibus exitium cœptis ſibi dira creare
Senſerat, & totos erexit verticis hydros
Damna timens dudum dilectæ ſedis Enyo.
Nec ſe faſſa tamen fucatis vultibus addit
Mendaces habitus, Libertas aurea qualis
Euganeos cœtus Alpinaq́ tecta celebrat:
Calcato ſic alta jugo, ſic pilea ſumit:
Conciliumq́ petit, Batavos ubi maxima patres
Ceperat in ſeptem diſtinctos curia gentes.
Quid faciis, clamat, proceres? adeone priorum
Immemores nondumq́ dolos ſentitis Iberi?
Tranquillas nunc ille comas & vellera tendit,
Paupertas dum nempe jubet, quia clauſimus æquor
Claſſibus, & toto Betim ſpoliauimus auro.
Iam laxate fretum, dimittite roſtra Philippi.
Cogat opes rurſus: mox cum ſua viſa poteſtas
Magna ſatis, ſubitis in nos novus ingruat armis.
Non tunc blanditiæ, non tunc hæc fœdera vobis
Sed ſcelus Albani nimiumq́ oblita parentum
Tempora. ſic vobis Egmundi ſanguis & Horni

Exci-

Excidit, & fruſtra juratas fuſus ad aras
Zutphaniæ Nardæq; cruor? Percurrite faſtos:
Hiſpana latuit ſemper ſub pace venenum.
Fœdera nunc ſimulans Lugduni ad mœnia venit
Vix pelago, vix illa auibus defenſa miniſtris:
Gandaui vix parta quies, a Veſpere miſſus
Altera ciuilis jaceret qui ſemina pugnæ:
Teutone quæſitum gladies finire ſequeſtro
In Moſam Mavors ferus irruit: hinc nova rurſus
Colloquia & fallax belli mora, cum ſuper ingens
Claſſis adeſt, tectumque latet ſub puppibus æquor.
Poſt alia ex alijs fraudes: tempuſq; ſub unum
Miſſi oratores aderant, emtuſque ſatelles
Viſcera Mauritij dira qui cæde feriret.
Ille quidem vivit fatis ereptus amicis:
Sed non & genitor, ſævi qui victima regis
Procubuit foſſus ſcelerato vulnere venas.
Quin mirum, feritas quando nec regibus iſta
Parcit, & Heſperios exercet ſica Pothinos?
Hinc veſtri ſanxere patres gens provida veri
Spernere congreſſus, aureſq; avertere dictis,
Noxia ceu quondam Sirenum carmina fugit
Dulichio monſtrante ratis. Dementia quæ vos
Mutavit miſeri? declinant retia piſces
Quæ novere ſemel, vitat ſus horrida caſſes:
Vos toties capti toties in damna reditis.
At non illum animi quantumvis luminis orbum
Conſcripti ſtupuere patres, qui clade recepta
Chaonio Romam vetuit cum rege paciſci,
Quippe id grande nefas, ſed poſcere fœdus inermem

Juſſit

Juſſit,& Auſonia primum diſcedere terra.
Sic nunc impoſitas Belgis ſi detrahit arces
Hoſtis & artifices ſcelerum deducit Iberos,
Qui belli nobis titulus,quod fœdera quondam
Scripta jubent,populisq́ decem ſua iura relinquit,
Fas audire puto: Sin noſtri corporis artus
Seruitio premit & nondum delicta fatetur
Signa canant,omni quærantur ab æquore prædæ.
O patriæ,magniq́ patris fortiſſime vindex,
Cuius bis decimo jam mortem vlciſceris anno
Prime ducum,quos noſtra tulit,quos longior ætas
Aut quos ſera feret,ſub cunis deficit actis
Noſtra fides,retro majus nam computat æuum
Incipit immenſos quisquis numerare triumphos,
Quos nunc extremis ſupplex canit India terris,
Tu partum tutare decus,nec mitte quod vnum
Gloria pandit iter.nondum ſat Flandra biberunt
Littora: Mendoſam ne ſolum vincula norint.
Vos quoq́ magnanimis quorum perterritus auſis
Subſtitit Honta rubens,vere Neptunia proles
Si dubitatis adhuc monſtrent quam fata ſalutem,
Cernite diuitias, belli quas tempora vobis
Addiderint. pax hos aditus, hæc commoda rerum
Tranſcribet populis hoſtilia regna ſecutis.
Adſtabat Pietas(ſemper comes illa Batauis
Addita conſiliis)&,quanquam fallere credis,
Non patiemur,ait,mentito illudere vultu.
Libertas non iſta ſoror,ſed ferrea iactas
Deceptis Bellona viris.ego certior auctor.
Credite non veſtra ſollers induſtria mentis,

Clara-

Claráque Mauritij virtus milesque paratus,
Obſequijs vobis tam res fecere ſecundas,
Quam Deus & blandi conſtans clementia fati.
Viderat omnipotens miſerorum inſontia paſſim
Supplicia, atque uſtis fumantes cimbris urbes,
Turbatum fas atque nefas; exuta ſub armis
Iura: bis oratus, bis caſtra ingentia vindex
Moverat, eluſa vires, roburq́, caducum.
Extorres, contemta manus melioribus auſis
Monſtravere viam. cum ſpes defecerat, hoſtis,
Perfidus in ſocios, ignarus parcere victis:
Impulit extremis animum praſtare periclis.
Ah quoties dubios caſus animóſque labantes
Reſtituit diſcors ægre parentis Iberi
Seditio? refugum quid protinus hoſte fugato
Nerea, quid juſſo venientes athere ventos,
Aut externa canam trepidis ſolatia rebus?
Nomen ut ipſa ſuum veſtris inſcriberet actis
Reſpuit humanas diuina potentia vires.
Hinc grandes cecidere mina, nec proſpera rurſus
Sperata venere via. Deus ille tueri
Vos & pace poteſt, (quid fata affligitis armis?)
Et mauult: dubitare nefas. an cædibus ille
Gaudeat & patrio dejectis rure colonis?
Illum flamma iuuet tectis ardentibus, & qui
Sontibus inſontes gladius diſcernere neſcit?
Nunquam bella licent illi cui legibus æquis
Vti pace licet. cœlum niſi bella coacta
Nō probat. ibo equidem, damnataq́, ſigna relinquam
Funeſtaſque acies, ſi ferrum ſponte tenetis.

Si ſacra,ſi veſtris libertas quæritur armis,
Fas huc usq; fuit.neutrum nunc eripit hoſtis.
Non ita perpetuis læti ſucceſſibus anni
Vt faſtu vitient animos, Mars integer ex quo
Incubuit Batavis,vicinaq; regna quierunt.
Sæpe timor vobis,ne mox trans flumina nota
Staret & in trepidas hoſtis prorumperet vrbes.
Et nunc ille quidem multo cum ſanguine,portas
Impellit tamen,aut ſummi ſuper aggere valle
Improviſus adeſt Ligurum dux gente profectus
Non animi,non laudis egens. Nec lene tributum
Quod datis,aut veſtræ ſuperant impendia gazæ.
Sed tamen vt fluerent avidis concordia votis
Omnia,fortunæ par eſt vos iura vereri,
Incertasq; vices & nunquam longa ſuperbis
Exitia.Imperio contenti vincite veſtro,
Hoc ſatis eſt,nec ſpes protendite longius æquo.
Quid vos ſollicitat populi ſeruire volentes?
Forſitan inſidias & ſemper mixta timetis
Pacta dolis:laudo,ſi vobis rurſus Iberi
Impendent domini:ſin libera jura relinquunt,
Excubijs portas, ratibus vallate profundum,
Implete ambiguas validis legionibus vrbes,
Quæ bellum ſine cæde gerant.quæq; optima cura eſt,
Conſulite in medium:quod copia parturit aurum
In commune fluat: privatis publica præſtent:
Stet ſcriptas adamante tenens Concordia leges.
Præterea ſocij validis accedite regnis,
Et certate fide.non hæc munimina bello
Fida minus,quæ non ſolet hoſtis ab hoſte paciſci.

Sed

Sed dat quiſq; ſibi: ſint non ignobile vobis
Helvetij exemplum, quos arma capeſſere quondam
Cauſæ egere pares. non illis gentibus vltra
Arma domi: parta ſed libertate fruuntur
Unamines: ſocios omnis vicinia donis
Ambit & Auſtriaci mercantur federa reges.
Talia dum patres ſapienti corde volutant,
Suſpenſis paulum gladijs, vt figere greſſum
Cominus alternoſq; datum cognoſcere vultus,
Detumuere truces iræ, ſed multa manebat
Suſpicio, cautique metus. ſic flamina poſtquam
Laſſa jacent, ſidunt pacatis æquora ſenſim
Fluctibus, ambiguo nondum confiſa ſereno.
Iamque odium belli proceres plebemque tenebat.
Nondũ pacis amor. magnũ tamẽ hoc quoq; magnum
Quod durata malis, quod per quinquennia ſeptem
Gens addicta tubæ, geminis aſſuevit in annis
Otia poſſe pati. primis congreſſibus arces
Præbuit Haga ſuas. tanti capita ardua belli
Quorum conſilijs ſteterant aut robore partes,
Innocua commune nemus complectitur vmbra.
Addunt ſe medios præceptaq; fida miniſtrant
Quos magni miſere duces. Hic grandior ille eſt,
Eripuit qui ſceptra feris raptoribus & nunc
Legibus exornat patriam ſanctisque repertis,
Ipſe magis nullo ſe Sequana iactat alumno.
Alter hic Aſtrææ cuſtos, qui gente Britanna
Nobilis, ingenio laudes implebit auorum.
Hunc Nicer, hos Getici veneratur regia ponti.
Illi autem poſitis qui nunc concorditer armis

Mutant verba duo,nuper metus vrbibus ingens
Aduerſas traxere acies:vigor acer habebat
Tunc oculos longeq́, alijs occurſibus ambo
Implerant animos. Saluete o maxima belli
Nomina,quos ætas nunquam ventura ſilebit.
Virtuti ſi verus honos & præmia rebus,
Non Epheſi par majus erat , cum Scipio Pœnum
Contigit,& Cannas illi Trebiamque remiſit.
Non tamen in Batauo potuit coaleſcere fœdus
Limite:legati nulla cum pace remiſſi
Et Marti ſpes vana redit.Clariſſima noſtri
Gemma poli, lux una tuis Antuerpia Belgis,
Hic te manſit honos.ibi nos,non integra vultu,
Sed clare ſpectanda tamen Pax alma reuiſit,
Otiáque in populos totidem promiſſa per annos,
Annua quot menſes complectitur orbita Phœbi.
Armorum fructu generoſa Batauia gaude:
Libertas,velisque patens & peruius orbis
In pretium ceſſere tibi. Tu Belgica demto
Exſulta ſecura metu:non oppida caſtris
Non turmis jam rura gemunt, non puppibus amnes.
Clauſa diu reddunt longinquas æquora merces,
Terraque fert puras & non e ſanguine fruges
Jam domino fœcunda ſuo. Monumenta malorum
Deleat iſta dies:præſenſque ſequentibus auctor
Annus eat.quoſcunque poli mox janua pandet,
Biſſeno primum ſubeuntes ordine fratres,
Hinc alij,nulla turbantes fraude quietem
Temporis iſtius veſtigia ſemper adorent.

HVGONIS GROTII

SYLVARVM

LIB. III.

qui habet Nuptialia.

EPITHALAMIVM CORNELII VANDER MILEN ET MARIÆ AB OLDENBARNEVELT.

SIDERA jam tandem noſtris clementia votis
In Batavos poſuere minas, ſtudioq́; reuerſa
Erubuit juſtis regnatrix turba querelis:
Nec velut ante diu flammantes luminis iræ,
Sed pudor iſte fuit, vitio quod morbida cœli
Gens invicta manu tam fæda clade periret.
Auſpicio meliore nouos procedere menſes
Aſtra jubent, quæ certa fides, teſtata fauorem
In primore domo. ſit fas ita dicere, cælum
Non potuit veniam pretio majore mereri.
Federe ſignantur thalami concorde penates,
Poſtquam luctus abit: nec enim ſubtraxerat illos
Parca ſibi, contenta domos vaſtare minores.
Vidimus heu miſeri. ſed enim lux feſta referri
Iam prohibet lacrimas, ſinceraq́ gaudia poſcit.
Ille togæ princeps, quem patria luxerat orbum,
Iam ſocer eſt, audetq́ alios ſperare nepotes.
Inclita progenies virgo defuncta periclis
Nuper, & erepta nimium vicina ſorori
Ibit in amplexus, maternaq́ gaudia diſcet
Æquali ſociata viro. Nos fecimus omnes
Inuidiam fato, tunc cum dolor vreret artus,

Et decus hoc formæ mors in ſua regna vocaret.
Dum dubitata ſalus, metus & lamenta fuerunt
Publica: priuatum laribus nil contigit iſtis.
Sed populi gemitu Lacheſis deuicta remiſit
Hoc caput, & patri natam dedit, ille marito.
Sanguinis illuſtres titulis, legumque potentes
Conuenere domus, & patria ſedere in vno
Commiſit decus omne ſuum. connubia non hæc
Mortales fecere manus: namque ipſa ſuorum
Rectorum ſobolem ſub vincla tenacia miſit
Pronuba felicis regina Batavia lecti.
Stare jubet currum, quo magno ſæpe triumpho
Signaque captiuoſque duces reſpexit Iberum
Sub juga mox necti geminos ferrata leones
Iactantes ceruice jubam, Berecynthia quales
Mater agit, teretiq; citat per inania buxo.
Audijt imperium ſuperari neſcia virtus,
Iniecitque feris Libertas ipſa lupatum.
Hæ ſemper dominæ comites, ſeu Martia bellum
Roma parat, ſocioſque jubet ſervire Batauos,
Seu gens ſæua Tagi populum crudelibus vrgens
Imperijs pariter leges atque otia turbat.
Hinc vbi flammiferis demerſa paludibus ora
Exeruit veneranda parens, inſultat in axem,
Peltatas imitata nurus, potiusque Mineruæ
In ſpeciem: ſic vultus erat bellator, & idem
Sedatus ratione tamen: ſic gratia ſimplex
Ut nihil auguſta de majeſtate periret.
Aurea gemmatam ſtringebant cingula veſtem,
Quæ genuum demiſſa tenus radiabat Eois

Mercibus, atque alio raptis a littore prædis.
Tantas præter opes, quas contulit axis vterque,
Fecerat ars pretium: variaverat ipſe figuris
Tegmina Nereidum populus, dominæque potenti
Nobile ſub vitreis munus properaverat vndis.
Corniger hic Rhenus, Moſæque ruentis in illum
Oſtia: ſed geminum qua flumen deſinit, oræ
Vltima cæruleo lambebat gurgite Tethys,
Et quantum Batavis famulatur claſſibus æquor.
At coma non molli fluitabat devia cultu,
Sed nodis implexa ſibi geminaverat orbes
Aurea cæſaries, rutilo quam ſpuma colore
Tinxerat: hunc etenim capiti conceſſit honorem
Ex quo raſa comam, cum primum triſtia fugit
Imperia, & totum pepulit cervice Tyrannum,
Erexit genitos in libertate capillos.
Talem quadrupedum moderantem colla capiſtro
Abripit in cælum Boreas: patuere ſereno
Nubila, laxatusque dies quacunque veniret.
Iamque procul terras flatu ſubvecta miniſtro
Deſerit, & ſeptem ſuccedit cominus aſtris.
Lactea ſidereos interiacet orbita curſus
Heroum domus: hic niveo candore coruſcant
Semideûm ingentes animæ, dignataque cælo
Nomina. diſpexit proceres Germana virago
Agnovitque ſuos. Quanta ſe mole ferebat
Obſeſſor Veterum Civilis, regia proles,
Par magno decus Arminio? cui proximus ibat
Cariovalda ferox animo, victorque Cheruſci
Morte ſua: ſequitur Cauchorum optatus ab armis

H 5 Gan-

Gannaſcus populator aquæ. tum cætera turba
Qui ſceptrum tenuere manu, ſine rege Philippo.
Hi Cimbros docuere truces, gelidiq́ Trionis
Agmina littoribus claſſes avertere noſtris.
Hos Peluſiaci ſequitur pia laurea Nili,
Impoſitumq́ jugum Friſiis, & limite ab omni
Rapta tropæa manu: ſed victor Arauſius ibat
Ante alios, venas & pectora ſaucius empto
Vulnere, vindictamq́ ciens. huic fidus, vt olim
Hærebat Mylius lateri: nam ſæpe ſolebat
Ancipitis belli dubias committere curas
Illius arbitrio ductor, fideiq́ probatæ
Conſilÿs armare manum: mox prima poteſtas
Et radians ſanctæ Themidis jubar, inq́ Senatum
Ius datur. Egregium mirata Batavia ciuem
Hic Mariæ ſocer, inquit, erit: gauiſaq́ læto
Omine ſublimi greſſum celeravit Olympo:
Depoſitas tamen ante rotas, dum permeat ignes,
Mandat Erichthonio, defrænatoſque jugales
Mittit ad Arcadici ſocialia ſidera monſtri.
Illa petit cæli ſpatium, qua vergit ab Arcto
Signifer, & medio libratur pondere Mundus:
Hæc data Iuſtitiæ ſedes: hic cardine vaſto
Autumni patuere fores: cæliq́ refulſit
Concilium. tanti cœtus afflata coruſco
Horruit adueniens ſubito: ſtupefacta viciſſim
Gens ſuperûm, poterantq́ Dÿ timuiſſe videri.
Ordine diſcretas habitabant Numina ſedes
Biſſeni primum proceres, quæ plurima votis
Turba, ſibi complexa Iovem: regione ſecunda

Pie-

Pierides Laudumq́; cohors, Parcæque ſorores,
Totaq́; plebs ſuperûm. ſubijt ſua curia mente
Belligeram Rheni ſobolem. ſic namq́; priorem
Nobilitas tenet alta gradum: Brederodius illic
A Byzantino veniens diademate ſanguis,
Cattaque progenies. vrbes atque oppida cenſus
Alter habet, Batavaſque tribus noſtrasque curules.
Hos inter medius, Phæbei luminis inſtar,
Cuius vtrimque iubar totidem ſe in ſidera fundit,
Demittitq́; ſuos cælo, ſimul erigit ignes,
Aſſidet ordinibus geminis certiſſimus auctor
Conſilij, qui mentis opes partitur in ambos
Ingenio linguaque potens. hoc fonte Batavis
Et ſocijs edicta fluunt: hoc patria gaudet
Ore loqui, cum ſancta petunt oracula gentes.
Poſtquam conſtiterant vultus, Nymphæque Dijq́;
Permutata ſalus, lævum tangente Tonantem
Cæruleus frater ſolio ſurrexit, & arma
Submiſit veneratus heram. Clariſſima terris
Diva, prior Neptunus ait, cui iura tridentis
Ceſſimus, o ſparſis per tot mea regna carinis,
Circumfuſa polo, belliq́; acerrima nutrix,
Ad ſuperos quæ cauſa viæ? rurſusne Batavum
Mœnia claudit Iber, Lugduniq́; obſidet arces?
Iam ruat Oceanus, teneant neque littora pontum
Arvaque ſuccumbant laxata gurgitis vndæ:
Puppibus an ſtravit gens Calpetana Britanni
Clauſtra maris? pereant vectores vindice flamma,
Aut mergantur aquis. quod ſi tibi fœdere rupto
Inteſtina graves agitat diſcordia motus,

Dî facient partes.nam quæ non littora ſervant
Fata tibi?quantis olim dominaberis oris?
Illa refert: Gens magna Deum,tuque optima votis
Juno fave.nullas equidem in diſcrimina belli
Poſco manus: procul hoſtis abeſt, qui ſanguine nuper
Æquoreas infecit aquas,cum ſtragibus aucta
Litoris æquarunt ſabuloſa cacumina valles.
Tam prope nec nobis Tarteſſia caſtra timentur,
Quos vrbes,amneſque tegunt, quos mille cohortes,
Barnveldî quos cura vigil. cuſtode quis illo
Pectora ſecuro neget indulgere ſopori?
Tunc quoque ductoris cum mens veſana Britanni
Calcaret leges,in bello bella pararet,
Et quateret ſtrictas in libera colla ſecures,
Nullos mæſta Deos adij: ſuffecit ad illum
Ferre preces.ceſſit metus, & commune periclum,
Vt ſubijt trepido nutantem pondere molem.
Non aliter pacem pelagi turbante procella
Cum nautas deprendit hiems,& condita cælo
Sidera;naufragij terret præſentis imago:
Tum ſi forte ſeni puppis permiſſa magiſtro,
Ille cauet fluctus,& mortes inter ab arte
Tutus abit,parcitq́; diis, & queſtibus aures
Exonerat,Neptune,tuas. Dedit ille Batauis
Non opus eſſe Dijs:nec nunc oranda putarem
Numina, ni ſtaret menti ſententia,gratas
Ipſi ferre vices: ipſi mea cura laborat.
Namq́; meum columen pro tanto munere, pro me
Soſpite quid debet cælo,cui damna ſuorum
Imputat?ut fratrem ſileam, vernantibus annis

Digno

Digno nupta thoro, nec adhuc ſatiata juventæ
Filia debuerat jam vivere Præſidis uxor.
Hoc pretium excubijs, indefeſſoq́; labori,
An levis vſque adeo ſeruati gloria Rheni?
Culpa ſed o ſuperi tantæq́; licentia cladis
Officio mutanda datur. in gaudia cedant
Immeriti luctus. ſic vos abſoluite nobis.
Eſt illi pars quarta domus, nunc tertia, virgo
Magnis major auis. nam forma dicere laudes,
Cum ſuperent animi, grauis eſt iniuria morum.
At quam non muliebre ſapit? quam castus in omni
Ore lepor? vultus quam certa modeſtia, ſortem
Diſſimulare ſuam, nec patrem fronte fateri?
Sed quid ego hæc, Superi, vobis? agnoſcitis ipſi
Concilij cæleſtis opus, multaq́; Deorum
Dote laboratum, qui nullo in pectore tantum
Conceſſere ſibi, poſtquam per muncra victrix
Nomine non falſo terras Pandora reliquit.
Ipſa Venus donis, & triplex Gratia vinci
Mirantur potuiſſe ſuis. huic ſacra puellæ
Iura thori, ſobolemq́; peto, quo pluribus inſtet
Præſidijs ſuffulta domus, nec deſit in æuum
Tam generoſa meos proles rectura Batauos.
Quemq́; ſuum coluit ſemper venerata parentem
Patria, rurſus auum Maria genetrice ſalutet.
Reſpondere thoris & gaudia tanta mereri
Vel Mylius, vel nemo poteſt. ſublimis & illi
Sanguis: equo præluſtris auus, genitorq́; per artes
Palladis aſcendit ſummi faſtigia juris.
Egregium juuenem, ſuperaturumq́; parentes

Nobi-

Nobilitas geminata tulit. mens ardua fulget
A puero, ſemperq́; ſuos ſibi prærogat annos
Nec potuit tantum properare volatilis ætas,
Quantum creuit honos. prima lanugine pingit
Barba genas: primo veſtitus flore juuentæ
Ante capit jam corde ſenem. Quis computet æuum?
Vincuntur Pylij quinto tria ſecula luſtro.
Jamq́; per immenſum curſus circumtulit orbem
Dum mores, dum regna videt: peragitq́; ſecundum
Lætus iter, ſpernitq́; hyemes, aut prouocat æſtus,
Et tanti ſapuiſſe putat. non Troius olim
Aduena, non tantis erroribus actus Vlyſſes.
Hunc mihi cælicolæ proprium venerandaq́; lecti
Vincla precor. donate virum dominæq́; mihiq́;,
Quem ſocer excelſus ſua per veſtigia ducat.
Dixerat. arriſit leuiter Cytherea, ſibiq́;
Plauſit Hymen. regina Deûm, magnusq́; probavit
Jupiter: ingenti tremuerunt cærula nutu.
Aliger ex turba legitur puer vnus amorum
Notus vtraquè manu, facibusq́; & vulnere diuum.
Læſerat hic Bromium, cujus Minoia cælo
Serta micant, regem maris Oceanitide Nympha,
Raptoremq́; Deæ patruum, Venerisq́; maritum.
Hic dederat cupidi complexibus Herculis Heben:
Senſerat ipſe Tonans puerum, non cornua falſa
Fronte gerens, non cum penna ſua nubila tranat
Remige, non furti pretium mentitus adulter,
Sed vultu profitente Jovem, veroq́; videndus
Numine, cum magna petijt ſecreta ſororis.
Tum Venus, Heus Mylium, quocumque ſub

axe vagatur,
Quære polo metuende puer: ſeu frigidus Iſter
Spumanti calcatur equo, ſeu maxima rerum
Roma tenet, Venetique patres: nam mœnia Celtæ
Credo equidem Rhodani, Tameſiſque reliquerit au-
lam.
Sic ait, & volucrem dimittit in æthera natum
Nec verbis factura moram. volat ocyus ales
Sidere, quod ſubito ſignavit tramite nubes.
Terq; quaterque oculos devolvit in infera cælo,
Et Mylij rimatur iter. vicinus Olympo
Alpinas terit ille nives, qua proxima cerni
Summa pruinoſis rorabant culmina ſaxis.
Tum puer: has inter rupes ſecurus amorum,
Dum ruis, & medio credis te frigore tutum,
Accipe vulnus, ait: certe juga nulla rigenti
Stricta gelu ſolvent, quos hæc manus afferet, ignes.
Hæc ubi dicta, ſimul ſonuit gravis arcus & ictu
Pervia non uno patuerunt pectora telo.
Ingeminat decies auratæ tela pharetræ
Sævus amor, nec, flamma manu jactata fefellit.
Senſit inexpertum juuenis ſub corde calorem
Saucius: ipſe, prius lentos, incuſat amores,
Fitque exſul non ſponte ſua. jam triſtia ſordent
Quæ durus colit arua Ligur, pictura q; cæli,
Ambuſti Phaëthontis aquæ: tu ſola Batauum
Terra places, & vultus heræ. jam flumina damnat
Conqueriturq; ſuis montes obſiſtere votis.
Præcipitat dominæ reditus abſentis imago,
Nec fert cura moras. tandem natalibus arvis

Lætus adeſt,flammamq́; ducem, patriæq́; ſecutus
Vota,ſuis iterum ponit veſtigia ripis.
Interea & dominæ pectus mucrone Cupido
Strinxerat,imbelli meditatus vulnera nervo.
Non prius adducto ſinuavit fortiter arcu
Cornua,non auſus totas in vulnera vires
Ferre puer, multumq́; ſibi Mariæq́; pepercit.
At ſimul ipſe redux ſua vota reuiſit, Amore
Plus profecit amans:adiuuit protinus ictum
Cara manus,ſummoq́; natans in pectore cuſpis
Hæſit,& impreſſæ leuiter tepuere medullæ.
Qualis vere nouo tellus,cum frigora brumæ
Egelidi minuunt zephyri;nondumq́; calentes
Lene tamen primis aſpirant frondibus auræ.
Quam nihil humani ſeruat ſolemnia ritus
Cælicolis curatus amor?maturat Olympus
Iuſſa ſibi.non pulchra diu Ledæa minorem
Torſerat Atriden,non Pelea mater Achillis.
Luna ſuum Mylio non vna peregerat orbem,
Iamq́; redux,& ſponſus erat.gratantur amici
Aduentum,thalamoſq́; ſimul.domus vtraq́; feruet
Officijs:non aula deeſt,non curia Patrum.
Principibus radiant ædes,populumq́; clientem
Et Batauas matres amplecti tecta laborant.
Et jam læta dies,quamvis properata marito,
Tarda tamen votis aderat,niueoſq́; lacertos
Et ſperata diu ſpondebat gaudia Veſper.
Partibus adverſis æquævæ gloria pubis
Stant Mylij Mariæq́; chori.non agmine tanto
Silenos,Satyroſq́; trahit Semeleius Euan

Arva Mimalloneo quatiens Gangetica thyrſo:
Non Venus Idalijs olim comitatior exit
Arcibus, aut Cynthi virgo Latoia ſiluis.
Orbis opes tenet vna domus: velamina Coa
Quæq; ſuis Seres depectunt vellera ramis
Non ſatis ad cultus, nec quicquid Lydius amnis
Hoſtilisq; Tagus rutila deſpumat arena.
Accedunt ignes lapidum: ſubtemina gemmis
Picturata virent: & ſtagni concha rubentis
Temperat Eoas candenti germine flammas.
Ipſa fores intrat cenſura Batauia, quanti
Tota foret, cœtuq; ſuas metitur in vno
Diuitias, & dum circumſpicit omnia, tantum
Miratur vexiſſe rates. ſed in ordine toto
Fulgurat ante alias ſubſtricta monilibus Indis
Compoſitæ ſuggeſta comæ pulcherrima coniux:
Cuius Hydaspeo gemmas variata metallo
Alternos radijs miſcet cinctura colores:
Tegmine nec ſolo ſupereminet: eſt quoque formæ
Primus honor: ſic ſidereos intermicat ignes
Multa polo Phœbe, coijt cum cornibus aſtrum.
Virgineas quantum Mylij noua nupta cateruas
Tantundem premit ipſe viros. hoc ſexus vterq;
Certauere thoro. vultus decor iſte marito,
Corporis hæc ſpecies, qualem nec carmina quondam
Semideis mentita ſuis. Tum maxima Rheni
Natarum, placidæ frondes innectit oliuæ
Crinibus, & junctos altrix affatur amantes.
Nobile coniugium, quicquid meruiſſe parentes
Aut noſtræ potuere preces, Fortuna peregit.

Nominis eximij titulos, cenſusque beatos
Optarem, niſi veſtra forent. nunc poſcere ſerum
Quod ſpectare datur. Thalamis indicere pacem
Diffidentis erat, gratum nec amantibus omen.
Vnum quod ſupereſt, magnæ date pignora gentis:
Rectores properate mihi. ditionis avitæ
Veſtra manus ſoboli longe tranſmittat habenas.
Qualis erit, quantusq́ puer, complexus vtrumq́
Barnveldî Myliyque genus? Pater ipſe ſuperſtes
Vos videat, veſtraq́ diu de ſtirpe nepotes.
Audierat Lacheſis, longævaque fila maritans
Nevit Iaſonij felices velleris annos.

DO-

DOMVM DVCTIO MARIAE VANDER DVYN REGINALDO BREDERODIO NOVITER NVPTÆ.

Cernitis? exuvijs, juvenes, & virgine victâ
Sponſus ovans lætâ ducit de nocte triumphum.
Cernitis innuptæ? veſtrum decus aurea tangit
Sponſa fores: venit æqualis deducta marito,
Æqualis, ſed prima tamen. jam dicite longum,
Supremumque vale: vitam tranſitur in illam,
Vos etiam quò vota trahunt, ſed vota parentum:
Veſtra tamen quoque vota: quid eſt hoc dulcius uno?
Cernitis, ut thalamus lachrymas conſumpſerit omnes.
Dicite jam juvenes: jam reſpondete puellæ.
Læta venis igitur tam magni Præſidis uxor,
Nec te jam gemitus, nec te lachrymæq; moræq;
Sponſa juvant? tantúmne tibi, tibi Dunia tantum,
Tres noctes potuere? veni pulcherrima rerum:
Hæc te tecta vocant: hæc te intra limina rurſus
Oſculaque, amplexuſq; manent, & conſcia luſus
Sidera, & in ſolem dilati copia ſomni.
Hîc iterum molles riſus, blandiq; lepores,
Et quicquid docuit primâ te nocte maritus.
Dixerunt juvenes, jam reſpondete puellæ.
Quid tibi crudelis, qualis non ante fuiſti,

Sponſæ fuit, quod ſic noſtris avellere noſtram
Luſibus, inque tuos velles transferre penates?
Qualiter innumeros inter qua regnat odores
Rore novo, Zephyriſque tepens roſa, lilia quanquam,
Et violæ circum trepident, ſi carpitur una,
Queritur una tamen, viduataq; prata relinquit.
Nos quoque jam noſtri fuerat quæ gloria ſexus
Perdimus æquales, & turba relinquimur orba.
Dicite jam juvenes: jam reſpondere puellæ.
Cinxia, ſeu Iuno cupis Ilithya vocari,
Cinxia matronis, ſed matribus Ilithya,
Hos tibi commendat Paphiâ cum matre Cupido:
Hos tibi tradit Hymen: currant innoxia vitæ
Stamina, da pretium meritis æquale precamur,
Et fortuna nihil poſt tantos peccet honores.
Non alias melius deceat concordia mentes
Prima Deûm: non ulla fide propiore ligentur
Pectora: quid valeant hîc experiantur Amores.
Dixerunt juvenes: jam reſpondete puellæ.
Aurea virginitas (nec enim te nomen inane
Credimus) unde tui, poſtquam conjungere ſomnos,
Et lecti magnâ placuit decedere parte,
Tam facilis jactura venit? quam vidimus ipſæ
Fœdera jam pacti metuentem prima cubilis,
Cùm vix è noſtris raperetur mœſta choreis,
Ut nunc, ô ſociæ, præfert interrita vultu
Gaudia! Quid? noſtri num tam cito pœnitet illam?
Pœnitet? an cogunt etiam gaudere mariti?
Dicite jam juvenes: jam reſpondere puellæ.
Boſphorij reges, & ſceptri culmen Eoï,

Quorum in Cattigenas ingentia nomina noſtros
Tranſtulit alterius Didrici ſanctiſſimus hæres,
Unde parens Sicco, Brederodaq́; venit origo,
Ecce ducum ſoboles, & veſter ſanguis uterque
Iungitur, & quantum Batavorum ſoſpite fas eſt
Libertate potens, magni caput ille ſenatus,
Duniadûm gener eſt: dabit hic thorus ordine longo
Bis numeraturos faſtigia priſca nepotes.
Dixerunt juvenes: jam reſpondete puellæ.
Maxima progenies, facies pulcherrima virgo,
Virgo quidem nuper, ſed nunc matrona vocaris,
Tune igitur noſtri, & nobiſcum deſidis ævi
Immemor? an ſaltem cantus ſociare, jocóſque
Tam grave, nec poteras paucas nos fallere luces
Virgineis permiſta choris? tamen ibimus omnes,
Ibimus, & felix ſcribemus in arbore nomen,
Nomen Nympha tuum, deerunt nec florea ſerta
Frondibus, & molli ſpirabit truncus amomo.
Dicite jam juvenes, jam reſpondere puellæ.
Naſcere fortunæ promiſſum nomen avitæ,
Et patrias laudes (quanquam quis vicerit illas?)
Vince puer: primâ certum genus indole monſtra.
Semina virtutis, niveos ſub pectore mores,
Ingentes animos, doctrinarumque capaces,
Invictamque ſuo curarum pondere mentem,
Et totum genitoris habe. Veenhuſius alter
In leges & jura veni, ſublime ſenatus
Imperium, & ſimiles tadæ meriturus honores.
Dixerunt juuenes: jam reſpondete puellæ.
Naſcere formoſæ formoſa parentis imago,

Par niveos vultus,par ora rubentia virgo,
Fulgenteſque genas,& caſti plena pudoris
Lumina,ſed pariter feſtivi plena leporis.
Filia qualis eris,referes ſi filia matrem?
Cui par nulla ſolo graditur ſpectanda Batavo.
Mox tibi, nunc quantum nos omnes Dunia vincit,
Tempore venturo formâ cedetur ab omni,
Et certamen erit tantum de laude ſecunda.
Dicite jam juvenes: jam reſponêdre puellæ.
Æternæ leges,& cuſtos maxima legum
Curia, quam clauſit flagranti Sirius aſtro,
Ne pacem turbate fori: civilia ceſſent
Claſſica:longa togis diſcordibus otia durent.
Non vacat in ſolitos curam perferre tumultus,
Et ſua caſtra duci.rector juriſque,forique,
Quam præſtat Batavis , ferat hanc Aſtræa quietem:
Conjugis in gremio dum dulcia bella parantur,
Et leges aliæ placidis ſcribuntur in ulnis.
Dixerunt juvenes:nec reſpondêre puellæ.

III.EPI-

III. EPITHALAMION

CASPARIS KINSCHOTII,

&

MARIAE DE CHANTRAINES DICTÆ BROVXAVX.

QVæ tam blanda ferunt virides ſuſpiria fluctus?
Cur Boreas tam lene ſonat? quo frigora motu
Exuit antiquos oblitus Erichthidos ignes?
Vnde tener ros iſte levi qui littora tactu
Mulcet, & in molles quæ frangitur unda ſuſurros?
Quis rubor hic? noſtras quæ purpura veſtit arenas
Eoo vix quanta mari? Tuus ille renidet,
Kinſchoti, tuus ille dies: thalamumq́ jugalem
Sic natura dedit Batavûm trans æquora cerni.
Mollibus hinc Nereus animis, æſtuque canoro
Stringitur, & memores diverſo littore felix
Conjugium pinxere roſæ: dum pronuba flammis
Te Fliſſinga tenet regnatrix maxima ponti,
Nereëidumque domus. formoſos nutrit amores
Illa tibi. Quis tam veteri male credulus ævo,
Qui nunc Oceano neget aurea ſidera paſci,
Inde novæ toties raparari cornua Lunæ,
Phœbeaſque faces alios conſurgere in ortus,

Si tibi, quæ ſuperis Bruxavia pulchrior aſtris
Ex Valachro deducta mari, ſi tantus ab ipſis
Ardor aquis. Pelago non venit gloria major,
Cum Iovis æquorei complexibus Amphitrite
Accepit dotale ſalum: nec Theſſala Tempe
Cum Thetis Æmonium non dedignata maritum
Contigit innumeras inter ſtipata ſorores.
Tu mihi, reſponſant grata cui carmina rupes,
Cæruleæ Triton moderator prime choreæ
Felices ordire modos: quis ſuaſor utrique
Inſtaurare thorum: quo ſub duce nota retentent
Gaudia. Sic fugiat rorantes parcius artus,
Piſtricemque tuam celeri Panopea natatu.
Sic placeas Nymphis, rauco cum murmure circa
Littus utrunque tonas, nec te tua buccina fallat.
Eſt inter Valachrum portus Brabantaq; ripæ
Nomina ſubter aquas toto ſecreta profundo
Vitrea Nympharum ſedes, qua fine jugantur
Moſa pater, Scaldiſque pater, multiſque refuſi
Cornibus advolvunt ſeſe majoribus undis.
Incertus color inde vadis: cumque aurea miti
Redditur in pelago Phœbi radiantis imago,
Hic tantum non una dies, Thaumante creata
Virgo trahit quales arcu ſitiente figuras.
Compoſuere Deas fluvij, curſumque ſecutæ
Naides humenti thalamos poſuere ſub antro.
Nec minus Oceani ſocialis turba puellæ
Exercent hic ſæpe choros, aut brachia laſſant
Fluctibus, aut flavos ſiccant in littore crines.
Sic illas vidiſſe putant, quos inſula circum

Plurima diffundit populos. Miratur in uno
Nauta loco ſævas adeo ſiluiſſe procellas,
Nilque notos audere truces: nec languida torpent
Æquora: ſed faciles ludunt in fluctibus auræ,
Et ſecura tument clementi carbaſa vento.
Digna Deis ſedes. gemmarum fulta columnis
Aula micat, certatque polo, lucemq; reponit.
Huc labor, huc omnes regni coïere ſecundi
Divitiæ, rutilant Phrygiæ quo flumina limo,
Quicquid Erythræa merſum legit Jndus in alga,
Quod miſerante Pado lachrimat pia ſilva ſororum,
Concretæque nives. Venus his ſuccedere tectis
Jpſa Venus gaudet, quoties natale reviſit
Æquor, & invehitur patrias regina per undas.
Æſtus erat, multumque maris permenſa Cythere
Victrices dum forte rates, claſſemque Batauam,
Velaq; in Oſtendæ toties redeuntia portus
Spectat, & Hiſpanos ad mœnia tuta ſedentes,
Jllic flumineis quæſitum frigora lucis
Jverat: interior nam qua ſpelunca recedit
Texitur æternum myrto nemus: herbida circum
Prata jacent. molles hic ſe Dea fudit in umbras
Florum fulta thoris, inter dum gramina læta
Et Zephyros juvat, & fluvios audire ſonantes.
Atque ibi dum curas animo, dum tædia ponti
Excutit, & blandos toties reſpirat odores,
Tandem ſidereo ſatiatam pectora ſomno
Occupat alta quies. At non gens mollis Amorum
Cum genitrice jacet. Pars eminus ordine nullo
Per virgulta ruunt: pars certant miſſa per auras

Tela ſequi, penniſque ſuas æquare ſagittas:
Aut violis implent pharetras, aut roſcida ramis
Mella legunt. ſunt & trepidis qui vulnera figunt
Arboribus, nulloque minas in cortice perdunt.
Mox ut quæque fuit puerili ſaucia ferro
Arbor amat: coëunt felici brachia nexu,
Et petit amplexus frons inclinata maritos.
Agminis aligeri luſus, dominæq; ſoporem
Turbavit ſubitus Zelanda clamor ab urbe,
Et plauſus hilares, exauditæq; per æquor,
Dum latè ſilet unda, fides. Simul inſcia rerum
Cypris, ut hærentes oculis ceſſere tenebræ,
Mollibus & ſtratis cubito ſubnixa reſedit:
Quid tantum cantatur? ait: quo cardine pompa
Prodit, & an nobis, pueri, ſonat iſte triumphus?
Aſtiterant pharetrata cohors, ſed celſior unus
Sidereo fratres ſupereminet ore Cupido.
Illos Idaliis Nymphæ fovere ſub antris
Mille ſimul pueros. Hunc experientia ſolum
Cypridos excepit gremio, ſuccoſq; ſalubres
Tradidit, & vires creſcentibus addidit annis.
Integer oſtentat nullo corrupta veneno
Membra, minuſq; puer. non hic intacta laceſſit
Corda ferox, ſenſuſque rudes: non pectora libat.
Sed ſemel exhauſtos violentior ingerit ignes.
Defungique vetat. nondum ſanata receſſit
Plaga prior, venas aperit cum rupta cicatrix.
Huic fert exanimes obſcurior omnis Amorum
Turba faces: novat hic aliis incendia flammis:
Antè ſed immemori Lethes merſatur in unda

Lam-

Lampas, ut antiquæ veniant oblivia cauſæ.
Diffugiunt luctus: exuritur atra doloris
Funeſti rabies, & inanis cura ſepulchri.
Hic facit ut victrix mortalia corda ſuperſtet
Invidia leviore Venus, ſævíſq; medetur
Mortibus, & viduis excuſat amantibus ignes.
Hunc contra nec fata valent. Ad blanda parentis
Oſcula tunc titubans circumſurgentibus herbis
Reptabat, dubioſque pedes firmaverat alis.
Inde refert: Meus iſte labor, qui fertur ad aures
Mater. & ignoras tantis ditata trophæis
Quis jaceat telis, quem debellaverit arcus?
Uſque adeóne tenet mentem ſopor? ultima norunt
Littora, victores veniunt quocunque Batavi,
Neſcit adhuc quod ſola Venus? reparantur in uno
Fœdere bina ſimul noſtri diſpendia regni.
Nec modicæ coïere domus: ſed origo parentum
Nobilis, & magni nobis creduntur honores.
Quem latet immenſum genij jubar, altaque virtus
Kinſchotij? cuius ſaturati nectare mores
Plus tædis uſſere meis, dum lætus amœno
Pectore non omnem ſinit effluxiſſe juventam:
Quanquam magna virum moles, curæq; fatigant
Undique, nec quiſquam tantos ſuffecit in actus.
Hunc quâ jure ſuo fruitur, dominumq; recuſat
Patria ſupremi vocat ad faſtigia juris:
Hunc Brabanta Themis ſuffragia poſcit alumnum,
Et leges quas calcat Iber. Geminata poteſtas
Arbitrijs aulæ. (Cœli juſtiſſima cura,
Terrarumque ſalus, princeps ingentior orbe,

Cui dat victa ſuos domitrix Hiſpania Mundos,
Vnius elegit curas, ſanctiſque laborum
Arcanis hærere dedit. prudentia tantum;
Tantum nota fides. digeſtus creditur auri:
Naſſaviæ mandantur opes, magnique tributa
Sanguinis, & centum per avos demiſſa nepoti:
Quod domino lætis de meſſibus area dives
Sepoſuit, quicquid ſervata Batavia donat.
Sed meritis confeſſa minus, quas littoris Jndi
Puppibus Heſperiis juſſæ rapuere carinæ
Divitias, Aurora duci quæ munera miſit.
Hunc ego tanta parens inter molimina rerum
Triſtia deſerto mœrentem fata cubili
Hortabar ſperare thoros, & priſca redire
Sub juga: nec noſtris cor impenetrabile telis
Jllud erat. Quin gnarus heræ quid dulcia poſſent
Oſcula, quàm niveis infundi dulce lacertis,
Ceſſerat. Infelix! Donec Chantranide viſâ
Manſuræ venere faces. Quam fixa medullis
Vulnera! Vidiſti, quoties immite recurrit
Æquor, & in mediis flammas non perdidit undis.
Sic Athamanteï nimiùm contemptor ephebus
Gurgitis ad viſos ardeſcens virginis ignes
Incendebat aquas, exarmabatq; procellam
Pectore. victrices ſic qui rigat amnis olivas
Puluere Piſæo lapſus procul hoſpita ſubter
Æquora Sicaniæ dilecto Naïdos antro
Jntemeratus adeſt. ipſum mare ſervat amanti
Oſcula, nec dulces corrumpit fluctibus undas.
Jlla per infamem non una virgine pontum,

Illa per Ionios fluctus magis una meretur
Forma peti. Quis frontis honos! quæ gratia viſus,
Et caſtigato quam læta modeſtia vultu
Inſignes teſtatur auos! non cognita nuper
Stemmata: ſed meritis, & auitæ conſcia laudi
Chantranos patriis inſcripſit Flandria faſtis.
Hinc animi, virtuſq; truci ſuſpecta Tyranno,
Et mortem patriæ pro libertate paciſci
Hæſit poſtgenitis. illo quoque ſanguine multum
Defletur pietas. Felix qui crimine nullo
Tantum cum patria miſer eſt, cauſamq; dolendi,
Quod ſit ciuis, habet. communi preſſa ruina,
Cum leges, omneſque boni, cum jura jacerent,
Hæc jacuit; ſecum proſtratam publica fata
Subrexere domum. ſeries hinc læta dierum,
Nec de plebe thorus paucos durauit in annos:
Atque iterum luctus, ſed qui mihi traderet illam:
Nunc inſignis honos, nunc tandem munere noſtro
Irradiat lux alta lares, cunctaſq; ſubegit
Eluctata vices tam clari nupta mariti.
Non durus de more chalybs tam mollia læſit
Pectora, non Siculis hauſti fornacibus ignes.
Ipſe ego flaventes infeci melle ſagittas:
Ipſe acui Lydis attritum cotibus aurum,
Et matutino petij de ſidere flammas.
Hoc eſt coniugium, quo ſe fortuna probavit
Noſſe trahi meritis. Quærat licet ardua virtus
Se contenta nihil, ſecuram ſponte ſequuntur
Divitiæ: veris miſcet ſe laudibus ultro
Cenſus, & affectat titulis accedere tantis.

Iamque diem votis reſtat quæ ſola mariti
Pronior axis habet, ſignúmque expectat Eoo
Carcere fraternis Phœbe ſuccedere regnis.
Fáſne tibi ceſſare parens? jam ſtare cubili
Debueras, feſtáque caput vincire corona.
Vix Amor hæc: nec Diva parens cuntata repente
Exſilit, atque ut erat leviter turbata capillos
Peccarat quodcumque ſopor, ſine lege relinquit.
Neglectæ decuere comæ: ſuperaverat error
Quicquid cura poteſt. Paribus diſcriminat ingens
Sulcorum ſpatijs, & apertum dividit orbem
Concha Cytheriaci donum maris: omnis in una
Eſt color, & niveæ tractus in murice teſtæ
Cærulei venis interlucentibus errant.
Hæc Veneri tunc cymba fuit: ſed concava ſedes
Emollita roſis: prima quam nocte natantem
Propellebat aquas referens in littora pontus,
Auxiliúmque viæ famulantis ſpiritus Euri.
Mille pharetrigeri circum palantur Amores,
Mille maris Nymphæ Nereides. agminis ille
Ductor erat qui cauſa thoris. hunc maximus alto
Portabat Delphin. bipedes pars illa juvencas,
Cæruleos hæc frænat equos: hæc navigat alis.
Ipſa polo tantum reſupinos aurea vultus
Hæret, & a cœlo nuſquam movet ora Cythere.
Quærit enim quantum cunctos ſuus Heſperus ignes
Præradiet: quot ſtent ſupera Iovis arce puellæ,
Furtivumq́; genus: num transfuga rurſus Olympi
Endymioneas invadat Cynthia noctes.
Incluſit mox portus iter, ſponſaque penates

Adventu patuere Deûm, ſtrepit aula chorea
Plauſibus, & longe cithararum fertur imago.
Illa autem (nec enim differt ſibi pacta maritus
Gaudia) jamprimum thalami conſederat oſtro
Æquævis erepta choris. Stola plurima circum,
Primoréſque nurus. At gens innupta puellæ
Liminis obſidunt aditus, dum jura morantur
Conjugis, & cupidum dominæ cervicibus arcent.
O bona ſimplicitas, placidi certamina lecti
Secura nubente timent: ſociámque verentur,
Grande nefas, tantis nudam objectare periclis.
Nectit & ipſa moras. blandus ſub corde recurſat
Vſque pudor, tandémque viro data copia magnæ
Noctis, & experta non inficianda voluptas:
Præſertim nitidæ cum jam deſcendere veſtes
Incipiunt, rubuere genæ, multuſq; per ora
Sanguis ijt. Subito diffundi lætior aer,
Et lux in thalamum gradientis prævia Divæ
Nocturnas ſuperare faces. ſimul ille cohortis
Signifer Idaliæ genialia fulcra Cupido
Floribus innumeris, & odora meſſe coronat.
Advolitant pariter fratres: violaſque roſaſque
Liliáque & vernos calathis gemmantibus imbres,
Aut coſtum, caſiamque ferunt, aut ſpargere certant
Rapta revicturi phœnicis cinnama buſto.
At Dea ſe thalamo Nymphpas pragreſſa ferebat:
Pone ferox, ardénſque ſequi ſua vota maritus
Impulit: hunc ceſt o leviter parcente flagellans
Conſtitit ætherio juxta Chantranida vultu.

Vt gemini quondam vicino cardine ſoles
Diuiſere diem, dubiꝰs nec conſtitit aſtris
Quem faceret natura ducem, ſic limite parvo
Tunc Veneres fulſere duæ: vix luce minores
Stringebat vultus mortalis gloria formæ.
Mox regina Paphi: Salve clariſſima, fatur,
Progenies, rarumque meas decus inter alumnas:
Nec tibi diſcinctu facilem, noctiq́; paratam
Sit pudor exuto melius velamine cerni:
Sic ego te, ſic iſte cupit. inconſcia ſervet
Hunc ſibi virginitas morem, trepidetq́; coactus
Quod debet neſcire pudor. tibi noſtra pavendi
Munera prægrediens conſumpſit tæda colorem.
Hoc unum, rudis eſſe time. jam murmur amicum,
Iam molles meditare jocos: quæ mutua reddas
Oſcula, quo manuum jungantur vincula nexu.
Cumq́; animos gemini jam conciliaverit oris
Halitus, amplexu cùm longo fota calebunt
Pectora, ne precibus nimium contende mariti:
Cede, rogo. Tuque ô ſobolis cui pignore tanto
Fulta domus, perrumpe moras. nec parce neganti.
Si bene te novi, non tradita gaudia malles:
Plus viciſſe juvat. Felices ludite: dulcis
Hoc ſudore ſopor venit, his concordia rixis.
Sic ait, & cupidos tandem committit amantes.

IV. EPITHALAMIVM

IOANNIS BORELII

&

AGNETIS HAYMANNAE.

SCilicet invenit non mollis præmia curæ
Fidus amor: ductæ per triſtia ſomnia noctes,
Et tardi ſoles & mors prope viſa dolenti
Sub tanta mercede placent. tuus ille, Boreli,
Sed tecum meus iste dies: nec lætior olim
Poſt Libycas acies & Pæni prælia Martis
Lælius aſcendit currus victoris amici.
Ille ego curarum ſocius, teſtiſq́; laborum,
Cui gemitus tu ſæpe ſoles, cui gaudia mentis
Credere (nam miſeros ſors utraq́; verſat amantes)
Spem pariter luctumq́; tuli. tibi vota, meaq́;
Sudavere preces: quin tum cum victa dolori
Succubuit mens ægra ſuo, tua vulnera longe
Et rapidas febres terris ſemotus & undis
Senſi equidem, & ſiquid poſſet vox nota mederi
Ire adeo & Valachris volui conſiſtere terris.
Non etenim infirmis animi radicibus hærens

Fortunæ arbitrio vulgi qui pectora verſat.
Nos ſociavit amor: ſed puri candida moris
Regula, corque tenax generoſi ſemper honeſti
Me cupidum fecere tui, dum perdita quæro
Tempore funeſto melioris ſigna metalli:
Non aliter media quam ſurgens nocte viator
Obſcuros luſtrat cineres, tum forte micantem
Scintillam rapit & toto fovet obvius ore.
Iam quid ego hic memorem quam tu non impiger unquam
Volvere divina fulgentem lege papyrum,
Quaſq; notas Oriens diverſo tramite ſignat,
Et quicquid docuit facundis Græcia verbis,
Tum quæ conducant populis exempla regendis,
Quo domitas gentes pacarint jure Quirites.
Nec tamen ut multis, ævi monimenta vetuſti
Exhauſiſſe ſatis. ſed ſæcli diſcere vultum
Cura tibi & quantum noſter mutaverit orbis
Cernere: non tantis erroribus actus Ulyſſes
Æquavit profugus Trojani tempora belli.
Te Tameſis regnum, te dives Sequana novit,
Pannoniiq; amnes & primo gurgite Rhenus.
Non Itali mores animos flexere viriles,
Non mite ingenium corrupit barbara Thrace.
Quam nunc dulce oculis quondam conſpecta, ſagaci
Perluſtrare animo, atq; alio te quærere cælo:
Aut apud antiquæ certantia mœnia Romæ
Byſantiiq; domos, rapidis ubi Boſphorus undis
Diſtinet anguſto coeuntes limite terras:
Aut qua ſe in ripas æſtivo flumine tollit

Nilus, & a pluvijs non pendent nubibus arva,
Et vaſtæ tenus conſurgunt vertice moles:
Aut Syriæ in campis, ubi limi gleba rubentis
Creditur humanam primum ſumſiſſe figuram.
Hîc homo divino tentatus membra ſopore,
Vt ſibi donatum corpus de corpore vidit,
Ignotum penitus traxit vitalibus ignem,
Unde amor & gemini felix concordia ſexus,
Ne vita auxilio, neu vita mundus egeret.
Tene ego prætercam ſanctorum patria vatum;
Vagitusq; deo cunas, & flebile regnum:
Et quibus excedens poſuit veſtigia terris
Humani paſtor gregis, & quibus ille ſub oris
Sobria non genito mutavit pocula vino
Laudavitq; novo geniales munere tedas?
Idem ne dubita tua nunc hæc fœdera præſens
Approbat, hoc ſponſore tibi tua ducitur Agnes;
Ætatis flos illa ſuæ: quam proſpera fata
Speratam multis, optatam pluribus uni
Sepoſuere tibi. Non ergo longius ignes
Diſſimulat, ſolumq; timet non grata videri.
Nunc juuat ambages duroſq; reuoluere caſus,
Poſtquam digna patent ſolatia. lætior ipſe eſt,
Cum magno ſibi conſtat amor. Sic Perſea caſtô
Andromede complexa ſinu vix certa ſalutis,
Dum pelagi meminit fremitum, rictusq; minaces
Piſtris, ad invicti retulit ſe vindicis ora:
Forte etiam trepidis nequicquam exterrita ſomnis
Brachia non auſa eſt caro ſubſtringere collo,
Vincula adhuc ſcopulumq; timens. Felicia corda

Conſtantes ambo, pariles in amoribus ambo,
Vos jam portus habet, nec vobis invidet ullus
Hac quam veſtra fides meruit mercede potiri.
At nos per medium mare quos crudelibus auſtris.
Jactat Amor, longeque jubet diſcedere littus,
Incerti miſeros quas tandem appellat ad oras,
Si non hoc etiam nimium eſt, a federe veſtro
Votorumque modum, fideique exempla petemus.

V. EPIT-

V. EPITHALAMIVM PHILIPPI GVILIELMI NASSAVII PRINCIPIS ARAVSIONENSIVM ET HELIONORAE BORBONIÆ.

QVÆSIERAT *geminis æquales æſtibus umbras,*
Feſſus ut excuteret ſolisque, ſuoſque calores,
Naſſavij ductor generis placidiſſimus.illum
Jam nemorum exuviis plenum,jam terga levantem
Venatoris equi denſis ſub frondibus herbæ
Excipiunt.juxta ſonipes:innoxia iuxta
Tela,nec humano maculatum ſanguine ferrum.
Fons ilimis adeſt,tenues qui ſparſus in imbres
Mulcet humum,ſomnoſque vocat, dum murmurat unda,
Reſpondetque comis ſuperimpendentibus arbor,
Et tot veris aves.Illic & populus alno,
Et platanis nubunt laurus, amplexaque vitis
Gaudet amatores in ſe traxiſſe corymbos.
At recline caput regalia nomina flores
Aggeribus fulſere ſuis, crinemque jacentis
Sponte roſæ ſubeunt,& tempora læta coronant,

Omina fauſta tori. Tum ſenſim crebrior ore
Spiritus in ſimiles fragrans emittitur auras,
Accepitque locus, quos non generavit, odores.
Quis ſuperi fuit iſte ſopor? Vix contigit ullis
Principibus tam vera quies: ſeu bella paueſcunt,
Seu cupiunt, hoſtis propior ſedet intus, & atras
Advolvit nubes: tanto mens concita motu
Fluctuat, & nullo mutatur cura ſereno,
Sed turbat factiſq; diem, viſiſq; tenebras.
At non magnanimi confuderat ora Philippi
Pœna latens: ſuus ille, ſibi, ſomnoque vacabat.
Talis Aricino Nymphis conſpectus in antro
Egeriæ conjunx, cujus pax publica vultu
Emicat, & clauſi teſtatur limina Jani.
Talis & ipſe pater, ſed tunc cum nobilis obſes
Continuit tanto ſecuros pignore Gallos,
Tutaq; finitimis dedit otia gentibus, ipſe
Pacis certa fides: vel cum Gandavica primum
Federa, ſi Belgis noſſetis parcere Divi,
Speratum tulerant finem civilibus armis.
Ergo ubi corporeæ vires, ſenſuſque relicti
Dimiſere animam, nec jam ſuus artubus uſus
Quos vapor unus habet, mens in ſe tota receſſit
Purior, & magni meruit commercia cœli.
Nanque illi multo ſpectanda in lumine fulſit
Majeſtas immenſa Deæ, quam cærula velans
Carbaſus ætherio textus flammaverat auro:
Quoque comæ nodatur apex, non lectus in undis,
Sed cœlo ſatus ignis erat, nec plebe petitus
Siderea, ſed qui fraternum prævius agmen

Inſtruit, atque idem mutato nomine Solem
Nunc fugitat, nunc ipſe fugat. Mox talia fatur:
Clara patris magni ſoboles, in maxima fati
Munera, tot caſus, & tot dilate per annos,
Agnoſcis ne Deam? Venio tibi numen avitum:
Non quam Lemniacæ damnavit fama catenæ,
Et Phrygium nemus, & nimium venator Adonis,
Attamen alma Venus. nec tu me ſanguine cretam,
Aut pelago ſpumante putes: mihi patria Cælum,
Et pater. ipſi orbes illic, & vitrea templa,
Quæque manent bis ſex, & quæ ſeptena vagantur
Sidera, & in Borean quantum procul exit, & Auſtrum
Flammarum, pingitq; feras, hominesq; figurat,
Me duce conſpirant. quin & gens corporis expers
Aſtriferæ mentes noſtris ſub legibus ævum,
Perpetuosq; agitant motus, ac fœdere junctæ
Paſcuntur numeris, & amico carmine gaudent.
Aſt homines, quanquam haud dubie cæleſtis origo
Impulit erecto natales ore fateri,
Multum artus, & vincla gravant: menſesque reducens
Orbita, mortali ſpatio diſcrimen & aſtris,
Suppoſitos premit, ac ſuperis confinibus arcet.
Pauca manent generis veſtigia: nanque ubi primum
Ætheriæ pars ante animæ delapſus ab alto
Spiritus irrepſit membris, habitusq; caducos
Induit, hæret adhuc conſpecta lucis imago,
Et decor ille ſubit. miſeri bona perdita, tantum
Vt quærant, meminere. Velut, cum veſpere ſero

Excipiunt feſſos vada Calpetana jugales,
Non totum tegit umbra jubar, tenuemque relinquit
Admiſſa jam nocte diem: vel vertice qualis
Lapſus ab aërio totis fit gentibus amnis
Limes,& imponit regnorum nomina ripis,
Mox ubi jàm terris ſe diſcedentibus infert
Tethys,& invitant longinquas oſtia claſſes,
Servat adhuc à fonte notas;& preſſus amaris
Fluctibus,agnoſci tamen extra littora pugnat:
Haud aliter demerſa Chao ſincerior aura
Scintillat.Pars magna hominum caligine cæca
Fallitur,& pulchri mendacis imagine gaudet.
Felix qui denſa radios ſub nube ſepultos
Me monſtrante videt:non illum informia regna
Captivum traxere:faces non ille profanas
Concipiens ſontes in corpora miſit amores:
Sed non degeneres animos,& pectora cœli
Hoſpita ſcrutatur,meliore Cupidinis œſtro
Percitus,inque illis patriam reminiſcitur æthram.
Nec tantum chalybis molitur pondera,mundum
Qui ſimulat lapis,& parili ſe cardine verſat,
Quantum cognata trahitur mens enthea mente,
Ceu partem mirata ſui. placet arcta ſubire
Federa,& impreſſis ſubter præcordia formis
Permutare animas. Neque non & ſexibus olim
Diverſis ea cura venit,flammaſque miniſtrat:
Quippe ubi virgineo pellucens corpore virtus
Indolis,ut liquido ſub flumine purpureus flos,
Præcipue tamen os tenerum,& fulgentia ſignat
Lumina,dulce viro:juuat illud, & illa tueri:

Sed magis ardorem ſpecies movet abdita, cujus
Effigiem roſeo meditatur gratia vultu.
Tum vero Cypriis etiam geniale pharetris
Ius damus: accitur nil peccatura Dione.
Hæc eſt, æthereo quæ quondam animata calore
Bis geminos molem priſcam digeſſit in artus,
Et terras pelago diſcrevit, & aëre flammas,
Coniugiis vinctura novis. hinc plurima fœtus
Copia, dum pauper metuit Natura videri.
Hæc & graminibus ſeſe, & radicibus altis
Largior indulget, vitamque in ſemina fundit:
In mutos abit inde greges, & cogit amare,
Et ſimilem ex ſimili generando quærere prolem.
Celſior ex imo ſurgit gradus: ultima cura,
Et mecum communis, homo: qui mente perennis,
Æquævuſque polo, non idem cætera, mortis
Legibus hanc etiam vellet ſubducere partem.
Ergo ne quicquid periit periiſſet, & orbis
Ætas una foret, quos vis interna ligabat,
Horum etiam placidos quærebant corpora nexus,
Nempe animos imitata duces. hinc blanda ſonare
Oſcula, & amplexu cupidi livere lacerti,
Donec legitimis prælucens flammea tædis
Sanctus Hymen feſta velavit limina fronde.
Hic felix amor, hæc merito manſura voluptas,
Quam pia non uno ſtringit concordia nodo.
Quid tibi nunc thalamos laudem, quibus omnia debes,
Te quoque? num referam, quoties excuſſerit iras
Gentibus, & dextras jungens in fedus inermes

Pronuba fax ſævos tectis defenderit ignes:
Aut male disjectos populos Hymenæus in unum
Traxerit imperium? Cur nos externa morentur?
Inſpice Naſſavium decus, annaleſque tuorum,
Vt genius à Lona veniens, & fontibus Iſtri
Implerit geminum Rheni latus, unde profectum
Longius Ocaenum, & vicinas deſpicit Alpes.
Tot bene pro meritis unum Fortuna jugalis
Hoc poſcit pretium, bene de te poſſe mereri.
At tu lentus adhuc, nec fratres cernis in hoſtem
Ardere, & patrias armare in prælia leges,
Magna avidos famæ, quam, proh, generiſque, ſuique
Immemores, vel morte petunt! tu primus ab ortu
Sanguis, & haud fruſtra pacem cui fata dederunt,
Progenie fraudabis avos, ut jura parentum
Externus rapiat populorum cædibus hæres?
Quin age, quære toros. nec te ſpes irrita ludet:
Ipſa adero : tantum aude, animumque hoc omine firma.
Vallibus Elyſiis vidi, duo maxima bello
Pectora, concordes etiam dum vita manebat
Exſultare duces: cognati hic ora ferebat
Cæſaris, ille novem magnos in ſanguine reges.
Ambo manus nectunt, ambo genialia figunt
Serta comis, pulchramque nurum, generumque loquuntur
Alterni: juvat in communia pignora binas
Transfudiſſe domos. ſobolem virtutibus æquam
Optat uterque ſibi: tantum meliora paternis
Tempora, juſq; ſuum ſine ferro poſſe tueri.

Sic ait, & vera percuſſit pectora ceſto:
Textilis in cinctu jocus, & ſolventia curas
Alloquia, & centum pariter riſere lepores.
Tum, glauci quæ forte ſinus aurata gerebant,
Principis in placidos fluxerunt lilia vultus.
Hic ubi fatidici perfuſus imagine ſomni
Exſilit, repetit viſus, auditaq; narrat
Sæpe ſibi, quærens animo, quænam illa ſuperbis
Tot virgo dotetur avis, quæ gratia morum,
Quis decor auſpicibus mereatur nubere Divis.
Nec quid amet novit, ſed amat. jam dulce mariti
Nomen, & ante oculos ſeries immenſa nepotum.
Eſt locus, Allobrogum qua ſe ſubducere montes
Incipiunt, læto qua ſidere Gallica tellus
Detumet, & Latios meminit Provincia faſces:
Hic dites fæcundat agros, non flumine primo,
Majoremve ſenex fruſtra luctatus in amnem,
Sed Rhodani jam totus Arar: illum eminus unda
Exſpectant Ligures. at qua ſe ripa recondit
Interior, priſcas inſignis Arauſio turres
Erigit, emeritæ ſedes aſſcripta Secundæ.
Ægri vulneribus, feſſi ſudoribus ævi
Hæc placuit merces. Illic quos ſtruxerat arcus
Clara triumphato Marij victoria Cimbro,
Et cavea apparet Romanis plauſa cothurnis.
Has nunc ille domos, hæc ille inviſere geſtit
Mœnia, regnatamq; diu majoribus urbem,
Ut quas multa furens circum turbarat Enyo
Reſtituat leges, & priſcos afflet honores.
Dumq; iter eſt illa, Francæ decora omnia gentis

Noſ-

Noſcere fert animus, quorum clariſſima mundi
Regia ſublimem varijs ſe laudibus effert.
Te tamen ante alios fama monſtrante requirit
Inclite magnanimo juvenis generate Capeto,
Virtutum ſpecies puriſſima, poſtq́ penates
Sceptrigeros primum Gallis caput. Ecqua per orbem
Ignorat regio quantum tibi ceſſerit ætas:
Seu cum Mæonio præluſit carmine, ſeu cum
In rerum cauſas & inenarrabile totum
Egit præcipites annos, pueroǵ videndam
Se Natura dedit, pectuſq́ inſcripſit honeſto,
Quod geminas tenui diſtinguit limite culpas.
Tunc etiam, cum tu latus ad regale ferocem
Tundis equum, roſeo perfuſus lumine, qualem
Cyllarus attonitis equitem monſtrabat Amyclis,
In te plebs omnis genitorem, & turba ſenilis
Belligerum miratur avum. Tum forte meatus
Scrutans æthérios, quo turbine maximus orbes
Orbis agat, via qua ſtellas traduxerit ipſi
Indeprenſa Pharo, ſimul adventare Philippum
Borbonius vidit juvenis, non aſtra morantur,
Non polus: inceptæ pereunt in pulvere formæ.
Quas tum nobilibus permiſti gaudia curis
Sermonum coluere vices, cum quæreret alter
Quis ſitus Heſperiæ, quo Sol ſtridere profundo
Creditus, & quo ſe Nereus molimine terris
Inſerat, avulſi faciunt ubi littora montes:
Cur Tagus haud ultra pretioſis effluat undis:
Aut quis nunc Rhenum Mavors tegat, iraque regni

Di-

Divitis in magnum quanto ruat agmine fratrem:
Ille autem prima narraret abuſque juventa
Immeritos caſus, ut belli & criminis inſons,
Muſarum gremio, patriaq; abreptus, Iberas
Contigerit terras, nequicquam jura fidemq;
Inclamans: quam deinde gravis cuſtodia capto,
Cum genitor motis natum jam quæreret armis.
Interea (nanque e medio monet æthere Phœbus
Inſtaurare dapes, & finem ponere fandi)
En pariter thalamo greſſum Trimoliamater,
Et virgo Condæa ferunt. ſtans inter utranque
Læta parens ſobolem tacito ſua gaudia vultu
Comparat, & ſimili metitur fratre ſororem.
Sic ubi numinibus geminis ſedet annua Cynthi
Sacra, nec Ægæo quærendam viſere Delon,
It media, & centum late fumantibus aris
Ipſa uteri Latona ſui miratur honores:
Hinc matrem Triviæ vultus, hinc pulcher Apollo
Diviſere ſibi: facie nec cernit in utra
Plus Iovis, aut cujus laudet magis illa pharetras.
At ſimul auguſtæ conſpexit virginis ora,
Fulgentesq; comas, arcanos concipit ignes
Pectore Naſſavius, ſomniq; in imagine viſam
Sentit adeſſe Deam. nec jam ceſſare tuendo
Sufficit. aſpicitur totas ſuper unica menſas.
Hoc contra magis illa oculos in matre pudicos
Figit, & inſtantes metuit deprendere vultus:
Sed dum cura ſubit, cur ſoli blandior hoſpes,
Invitæ rubuere genæ. Coquit acrior uſque
Flamma virum: ac ſpatiis ſi quando excluſus iniquis

Vana ſibi reddit notæ ſimulachra figuræ,
Tum vero pallere ſimul, gemituq́ profundas
Reſpirare faces. quam nunc & Arauſio longe,
Et nemora, & faciles quacunque ſub arbore ſomni?
Nulla quies, nullus cordi labor: omnia turbat
Vnum mentis opus. medijs quin ſæpe tenebris
Pervigil, agnoſco, clamat, redeuntia fata:
En iterum captivus ego. nec vincula poſſum
Iſta queri: procul Albanus, procul horrida bella.
Præda quidem, ſed ſponte feror. Cur queſtibus aulam
Infelix anime, & votis cœlum omne movebas,
Si ſervire potes? Libertatiſne reductæ
Pœnitet, an tanti eſt Hiſpani perdere munus?
O miſer, & quando tandem meus? En erit unquam
Vt videat noſtros leviter miſerata dolores
Illa, nec egregiæ fallax clementia formæ?
Hæc ſecum: mora nulla, petat quin rurſus amatum
Limen, & exoptet flamma propiore peruri,
Sæpe rogans fratrem ſupplex, maternaq́ ſæpe
Pectora ſollicitans, dextramq́ amplexus utranque:
Ipſi quin etiam, licet haud inconſcia multum
Diſſimulet, vellet tantos facundior ignes
Promere, ſed juſſæ nequeunt procedere voces,
Plusq́ tacens loquitur. Iam mollior illa rogari;
Et placuiſſe placet: ſed jura potiſſima Regi
Cognatæ in thalamos: Regis tentanda voluntas.
Aggreſſus (nam cogit amor, prohibetq́ vereri)
Salve, ait, ô non jam fato mutabilis ullo

Imperij bis facte parens, dum Marte tueris,
Et dum pace foves: debes nam fortibus armis
Tu patriam, ſeque illa tibi: tantumq́, gubernas
Quantum dextra dedit, cinctus victrice corona
Ante decus Regale comas. Hoc reſpice vultu
Me me oro, quo tot quondam ſubſidere gentes
Vidiſti bello domitas, nimiumq́, beatos
Te capiente duces, cui, quiſquis poneret arma,
Civis erat. miſerere, tua eſt hac propria virtus.
Vitam equidem veniamque rogo: non arma ſecutus
Hoſtica, nec Salias auſus contemnere leges:
Sed miſerum quem fecit amor. Non parva, fatebor,
Dona peto, noſtros ne dedignetur adire
Helionora toros Lodoici ſancta propago:
Nec vilis tamen, aut generoſi ſanguinis exſors
Federa tanta precor. tu fortibus annue ceptis:
Gallia ſic toto manſuram corpore pacem
Accipiat, moreſq́, tuos: ſic arma paveſcant
Extera, civiles concordia comprimat enſes:
Sic faciles Maria partus Lucina paterna
Majeſtate notet: ſceptri ſic duplicis hæres
Gaudenti ſimiles magna de matre nepotes
Oſtentet, ſeruſq́, tuas tranſſumat habenas.
Rector at hæc contra: Bene te ſperare jubebant,
Et tua quantumvis virtus meritura favorem,
Et pater: hunc olim vidi lætatus amicum:
Et nunc agnovi ſubito frontemq́, verendam,
Oraq́, talis erat. quam non alienus ab illo
Tempore Naſſavijs, ſcit, gens animoſa Batavi,
Mauritiusq́, tuus: ſcit, quem Colignia mater

Edi-

Edidit, ingentes juvenis qui ſurgit in actus
Fraternas agitans hoſtili in pulvere turmas.
Cur tibi non eadem fiducia? Sed quid amantem
Demoror? En dabitur. Domus haud incognita nobis
Quam miſcere paras. generum Trimolia ſumat
Gens, habet unde nurum. titulos nanque inter avitos
Boſphorium juxta diadema,& ſceptra canoræ
Parthenopes, regnumq́; Paphi, Cabilonia fulgent
Stemmata Sequanicis longe ditiſſima terris.
Hinc dominæ genus: hinc veſtri ſtirps alta Renati.
Tangit & iſte meos ſanguis: multumque beata
Dat tibi Borbonidas genitoris tæda ſorores,
Unde fluunt Galli proceres, Germania magnos
Exſpectat nunc unde duces. nil ſegnior illo
Tu quoque Condæos atavis inferre nepotes
Naſſaviis, noſtras frenent qui legibus urbes,
Sis memor, & geminos partu fundare penates.
Quam tibi tum læto trepidarint excita motu
Pectora, quiſque tibi, voto properante marito,
Dictos ſtare dies felix inclaſerit unus,
Abſciderítq́; moras, cum ſumma minorque poteſtas
Ad pompam venere tuam, magnumque potentis
Concilium regni menſæ videre jugales,
Quæ nox illa tibi, curis quæ præmia lectus
Solverit, Aoniis cantabit Gallia dives
Ingeniis, ſeu cui major perſuaſerit æſtus
Heroas animare tubas, ſeu dulce Thaliam
Exercere jocis, & molles figere luſus.
Nec fas interea reſides tacuiſſe Batavos:

Nan.

Namque, ut prætercam patris fratriſque labores,
Per quos parta ſalus, legeſque, & libera jura,
Et patria , & quantum Batavi ſumus , hic tua Breda
Naſſavias oſtentat opes: hic ſerpit inerti
Linga vado, lambitque tuos minor Iſala campos,
Mentituſque amnem fraudato Lecca parente:
Maternas ubi caſta tuo ſub nomine terras
Et populos germana regens, multum anxia, ne te
Invideat Rhodanus nobis, tamen urbibus ora
Spondet heri, dominiſque parat naſcentibus aulam.

IN DISCESSVM FILIAE REGIS BRITANNIARVM NVPTAE PRINCIPI Palatino.

FOrmoſæ Tameſis rigator oræ,
Tu dic Oceano, quod ille narret
Jactanti Batavûm trophea Rheno,
Vt Rheno ſibi nuntiante gaudens
Majores Nicer æmuletur amnes:
Dic cum ſolvere jam ratis pararet
Abreptura decus Britanniarum,
Regnorum proceres, piamq; plebem,

Nullo non lachrymis madente vultu
Expreſſiſſe gravem doloris æſtum.
Sed tot millibus una cauſa flendi
Fleri ſe vetat ipſa, nec flet ipſa.
Certe cum patriam ſuumq; patrem,
Cum matrem videt unicumq; fratrem,
Toto nomina ſeparanda ponto,
Arcanum gemit: ut tamen reflexis
Cernit luminibus ſuos amores,
Conturbata prius ſerenat ora.
At magnus pater: I Deo juvante,
I, dixit, mihi non neganda proles.
Te Germania norit & Britannos
Ex te judicet æſtimetq; mores:
Scotorum genus, Anglicique ſceptri,
Maternis etiam ſuperba Cimbris,
Ad dulcis gremium feres mariti
Bojo ex ſanguine Cæſarum nepotes.
At tu ſpes bona Teutonum tuorum,
Fer tecum gener hanc: auiſq; dignas
Et dignas ſoceris capeſſe curas:
Et quantum fuerit ſatis, memento
Regum vota tibi dediſſe regem.

HE-

HELENÆ EPITHALAMION.

Ex Theocrito, Latinè redditum, vt verſus verſui reſpondeat.

SIC apud Oebalidas, & flauicomum Menelaũ,
Crinibus aptantes Hyacinthi ſerta puellæ
Ante nouum lætas thalamum duxere choreas,
Biſſenæ numero Spartanæ gloria pubis,
Cum minor Atrides, Helenæ poſt grata cupitæ
Fœdera, ſopitus ſera ſub nocte iaceret.
Sic pariter iunctæ pedibus per mutua nexis
Applauſere modis, quos omnis reddidit aula.
STERTERE ſic igitur ſolitum tibi mollis amator?
An quis es infirmis genibus nimis, inque ſoporem
Lubricus? an ſomno pariter, vinoque ſepultus?
Si libuit dormire, prius dormire licebat.
At cum virginibus, cum cara matre, puella
Luderet in lucem: nanque eſt tibi propria coniunx,
Totque dies, menſesque tibi ſeruatur, & annos.
Sponſe, tibi quis in hanc venienti ſternuit vrbem,
Totque inter proceres felix dedit omen amoris?
Vnus ſemideûm poteris gener eſſe Tonanti:
Vna nata Iouis tecum ſub veſte tegetur,
Qualis nulla nurus inter ſpatiatur Achiuas.
Pignora magna dabit, referent ſi pignora matrem.
Nanque eadem nobis ætas & more virili
Curſus ad Eurotan vnctis fuit omnibus idem:

Excipiunt feſſos vada Calpetana jugales,
Non totum tegit umbra jubar, tenuemque relinquit
Admiſſa jam nocte diem: vel vertice qualis
Lapſus ab aërio totis fit gentibus amnis
Limes,& imponit regnorum nomina ripis,
Mox ubi jàm terris ſe diſcedentibus infert
Tethys,& invitant longinquas oſtia claſſes,
Servat adhuc à fonte notas;& preſſus amaris
Fluctibus,agnoſci tamen extra littora pugnat:
Haud aliter demerſa Chao ſincerior aura
Scintillat.Pars magna hominum caligine cæca
Fallitur,& pulchri mendacis imagine gaudet.
Felix qui denſa radios ſub nube ſepultos
Me monſtrante videt:non illum informia regna
Captivum traxere:faces non ille profanas
Concipiens ſontes in corpora miſit amores:
Sed non degeneres animos,& pectora cœli
Hoſpita ſcrutatur,meliore Cupidinis œſtro
Percitus,inque illis patriam reminiſcitur æthram.
Nec tantum chalybis molitur pondera,mundum
Qui ſimulat lapis,& parili ſe cardine verſat,
Quantum cognata trahitur mens enthea mente,
Ceu partem mirata ſui. placet arcta ſubire
Federa,& impreſſis ſubter præcordia formis
Permutare animas. Neque non & ſexibus olim
Diverſis ea cura venit,flammaſque miniſtrat:
Quippe ubi virgineo pellucens corpore virtus
Jndolis,ut liquido ſub flumine purpureus flos,
Præcipue tamen os tenerum,& fulgentia ſignat
Lumina,dulce viro:juuat illud, & illa tueri:

Sed magis ardorem ſpecies movet abdita, cujus
Effigiem roſeo meditatur gratia vultu.
Tum vero Cypriȷs etiam geniale pharetris
Ius damus: accitur nil peccatura Dione.
Hæc eſt, ætherio quæ quondam animata calore
Bis geminos molem priſcam digeſſit in artus,
Et terras pelago diſcrevit, & aëre flammas,
Coniugȷs vinctura novis. hinc plurima fœtus
Copia, dum pauper metuit Natura videri.
Hæc & graminibus ſeſe, & radicibus altis
Largior indulget, vitamque in ſemina fundit:
In mutos abit inde greges, & cogit amare,
Et ſimilem ex ſimili generando quærere prolem.
Celſior ex imo ſurgit gradus: ultima cura,
Et mecum communis, homo: qui mente perennis,
Æquævuſque polo, non idem cætera, mortis
Legibus hanc etiam vellet ſubducere partem.
Ergo ne quicquid perȷt perȷſſet, & orbis
Ætas una foret, quos vis interna ligabat,
Horum etiam placidos quærebant corpora nexus,
Nempe animos imitata duces. hinc blanda ſonare
Oſcula, & amplexu cupidi livere lacerti,
Donec legitimis prælucens flammea tædis
Sanctus Hymen feſta velavit limina fronde.
Hic felix amor, hæc merito manſura voluptas,
Quam pia non uno ſtringit concordia nodo.
Quid tibi nunc thalamos laudem, quibus omnia debes,
Te quoque? num referam, quoties excuſſerit iras
Gentibus, & dextras jungens in fedus inermes

Pronuba fax ſævos tectis defenderit ignes:
Aut male disjectos populos Hymenæus in unum
Traxerit imperium? Cur nos externa morentur?
Inſpice Naſſavium decus, annaleſque tuorum,
Vt genius à Lona veniens, & fontibus Iſtri
Implerit geminum Rheni latus, unde profectum
Longius Ocaenum, & vicinas deſpicit Alpes.
Tot bene pro meritis unum Fortuna jugalis
Hoc poſcit pretium, bene de te poſſe mereri.
At tu lentus adhuc, nec fratres cernis in hoſtem
Ardere, & patrias armare in prælia leges,
Magnæ avidos famæ, quam, proh, generiſque, ſuique
Immemores, vel morte petunt! tu primus ab ortu
Sanguis, & haud fruſtra pacem cui fata dederunt,
Progenie fraudabis avos, ut jura parentum
Externus rapiat populorum cædibus hæres?
Quin age, quære toros. nec te ſpes irrita ludet:
Ipſa adero : tantum aude, animumque hoc omine firma.
Vallibus Elyſiis vidi, duo maxima bello
Pectora, concordes etiam dum vita manebat
Exſultare duces: cognati hic ora ferebat
Cæſaris, ille novem magnos in ſanguine reges.
Ambo manus nectunt, ambo genialia figunt
Serta comis, pulchramque nurum, generumque loquuntur
Alterni: juvat in communia pignora binas
Transfudiſſe domos. ſobolem virtutibus æquam
Optat uterque ſibi: tantum meliora paternis
Tempora, juſq; ſuum ſine ferro poſſe tueri.

Sic

Sic ait,& vera percuſſit pectora ceſto:
Textilis in cinctu jocus,& ſolventia curas
Alloquia,& centum pariter riſcre lepores.
Tum,glauci quæ forte ſinus aurata gerebant,
Principis in placidos fluxerunt lilia vultus.
Hic ubi fatidici perfuſus imagine ſomni
Exſilit,repetit viſus,auditaq; narrat
Sæpe ſibi, quærens animo,quænam illa ſuperbis
Tot virgo dotetur avis,quæ gratia morum,
Quis decor auſpicibus mereatur nubere Divis.
Nec quid amet novit,ſed amat.jam dulce mariti
Nomen,& ante oculos ſeries immenſa nepotum.
Eſt locus,Allobrogum qua ſe ſubducere montes
Incipiunt, læto qua ſidere Gallica tellus
Detumet,& Latios meminit Provincia faſces:
Hic dites fæcundat agros,non flumine primo,
Majoremve ſenex fruſtra luctatus in amnem,
Sed Rhodani jam totus Arar:illum eminus undæ
Exſpectant Ligures.at qua ſe ripa recondit
Interior,priſcas inſignis Arauſio turres
Erigit,emeritæ ſedes aſcripta Secundæ.
Ægri vulneribus,feſſi ſudoribus ævi
Hæc placuit merces.Illic quos ſtruxerat arcus
Clara triumphato Mariij victoria Cimbro,
Et cavea apparet Romanis plauſa cothurnis.
Has nunc ille domos, hæc ille inviſere geſtit
Mœnia,regnatamq; diu majoribus urbem,
Ut quas multa furens circum turbarat Enyo
Reſtituat leges,& priſcos afflet honores.
Dumq; iter eſt illa,Francæ decora omnia gentis

Noſcere fert animus, quorum clariſſima mundi
Regia ſublimem varijs ſe laudibus effert.
Te tamen ante alios fama monſtrante requirit
Inclite magnanimo juvenis generate Capeto,
Virtutum ſpecies puriſſima, poſtq́ penates
Sceptrigeros primum Gallis caput. Ecqua per orbem
Ignorat regio quantum tibi ceſſerit ætas:
Seu cum Mæonio prælusit carmine, ſeu cum
In rerum cauſas & inenarrabile totum
Egit præcipites annos, pueroq́ videndam
Se Natura dedit, pectuſq́ inſcripſit honeſto,
Quod geminas tenui diſtinguit limite culpas.
Tunc etiam, cum tu latus ad regale ferocem
Tundis equum, roſeo perfuſus lumine, qualem
Cyllarus attonitis equitem monſtrabat Amyclis,
In te plebs omnis genitorem, & turba ſenilis
Belligerum miratur avum. Tum forte meatus
Scrutans æthereos, quo turbine maximus orbes
Orbis agat, via quæ ſtellas traduxerit ipſi
Indeprenſa Pharo, ſimul adventare Philippum
Borbonius vidit juvenis, non aſtra morantur,
Non polus: inceptæ pereunt in pulvere formæ.
Quas tum nobilibus permiſti gaudia curis
Sermonum coluere vices, cum quæreret alter
Quis ſitus Heſperiæ, quo Sol ſtridere profundo
Creditus, & quo ſe Nereus molimine terris
Inſerat, avulſi faciunt ubi littora montes:
Cur Tagus haud ultra pretioſis effluat undis:
Aut quis nunc Rhenum Mavors tegat, iraque
regni

Di-

Divitis in magnum quanto ruat agmine fratrem:
Ille autem prima narraret abuſque juventa
Immeritos caſus, ut belli & criminis inſons,
Muſarum gremio, patriaq; abreptus, Iberas
Contigerit terras, nequicquam jura fidemq;
Inclamans: quam deinde gravis cuſtodia capto,
Cum genitor motis natum jam quæreret armis.
Interea (nanque e medio monet æthere Phœbus
Inſtaurare dapes, & finem ponere fandi)
En pariter thalamo greſſum Trimolia mater,
Et virgo Condæa ferunt. ſtans inter utranque
Læta parens ſobolem tacito ſua gaudia vultu
Comparat, & ſimili metitur fratre ſororem.
Sic ubi numinibus geminis ſedet annua Cynthi
Sacra, nec Ægæo quærendam viſere Delon,
It media, & centum late fumantibus aris
Ipſa uteri Latona ſui miratur honores:
Hinc matrem Triviæ vultus, hinc pulcher Apollo
Diviſere ſibi: facie nec cernit in utra
Plus Iovis, aut cujus laudet magis illa pharetras.
At ſimul auguſta conſpexit virginis ora,
Fulgentesq; comas, arcanos concipit ignes
Pectore Naſſavius, ſomniq; in imagine viſam
Sentit adeſſe Deam. nec jam ceſſare tuendo
Sufficit. aſpicitur totas ſuper unica menſas.
Hoc contra magis illa oculos in matre pudicos
Figit, & inſtantes metuit deprendere vultus:
Sed dum cura ſubit, cur ſoli blandior hoſpes,
Invitæ rubuere genæ. Coquit acrior uſque
Flamma virum: ac ſpatijs ſi quando excluſus iniquis

Vana

Vana ſibi reddit notæ ſimulachra figuræ,
Tum vero pallere ſimul, gemituq; profundas
Reſpirare faces. quam nunc & Arauſio longe,
Et nemora, & faciles quacunque ſub arbore ſomni?
Nulla quies, nullus cordi labor: omnia turbat
Unum mentis opus. medijs quin ſæpe tenebris
Pervigil, agnoſco, clamat, redeuntia fata:
En iterum captivus ego. nec vincula poſſum
Iſta queri: procul Albanus, procul horrida bella:
Præda quidem, ſed ſponte feror. Cur queſtibus aulam
Infelix anime, & votis cœlum omne movebas,
Si ſervire potes? Libertatiſne reductæ
Pœnitet, an tanti eſt Hiſpani perdere munus?
O miſer, & quando tandem meus? En erit unquam
Ut videat noſtros leviter miſerata dolores
Illa, nec egregiæ fallax clementia formæ?
Hæc ſecum: mora nulla, petat quin rurſus amatum
Limen, & exoptet flamma propiore peruri,
Sæpe rogans fratrem ſupplex, maternaq; ſæpe
Pectora ſollicitans, dextramq; amplexus utranque:
Ipſi quin etiam, licet haud inconſcia multum
Diſſimulet, vellet tantos facundior ignes
Promere, ſed juſſæ nequeunt procedere voces,
Pluſq; tacens loquitur. Iam mollior illa rogari,
Et placuiſſe placet: ſed jura potiſſima Regi
Cognatæ in thalamos: Regis tentanda voluntas.
Aggreſſus (nam cogit amor, prohibetq; vereri)
Salve, ait, ô non jam fato mutabilis ullo

Imperij

Imperij bis facte parens, dum Marte tueris,
Et dum pace foves: debes nam fortibus armis
Tu patriam, ſeque illa tibi: tantumq́ gubernas
Quantum dextra dedit, cinctus victrice corona
Ante decus Regale comas. Hoc reſpice vultu
Me me oro, quo tot quondam ſubſidere gentes
Vidiſti bello domitas, nimiumq́ beatos
Te capiente duces, cui, quiſquis poneret arma,
Civis erat. miſerere, tua eſt hæc propria virtus.
Vitam equidem veniamque rogo: non arma ſecutus
Hoſtica, nec Salias auſus contemnere leges:
Sed miſerum quem fecit amor. Non parva, fatebor,
Dona peto, noſtros ne dedignetur adire
Helionora toros Lodoici ſancta propago:
Nec vilis tamen, aut generoſi ſanguinis exſors
Federa tanta precor. tu fortibus annue ceptis:
Gallia ſic toto manſuram corpore pacem
Accipiat, moreſq́ tuos: ſic arma paveſcant
Extera, civiles concordia comprimat enſes:
Sic faciles Mariæ partus Lucina paterna
Majeſtate notet: ſceptri ſic duplicis hæres
Gaudenti ſimiles magna de matre nepotes
Oſtentet, ſeruſq́ tuas tranſſumat habenas.
Rector at hæc contra: Bene te ſperare jubebant,
Et tua quantumvis virtus meritura favorem,
Et pater: hunc olim vidi lætatus amicum:
Et nunc agnovi ſubito frontemq́ verendam,
Oraq́. talis erat. quam non alienus ab illo
Tempore Naſſavijs, ſcit, gens animoſa Batavi,
Mauritiuſq́ tuus: ſcit, quem Colignia mater

Edi-

Edidit, ingentes juvenis qui ſurgit in actus
Fraternas agitans hoſtili in pulvere turmas.
Cur tibi non eadem fiducia? Sed quid amantem
Demoror? En dabitur. Domus haud incognita nobis
Quam miſcere paras. generum Trimolia ſumat
Gens, habet unde nurum. titulos nanque inter avi-
tos
Boſphorium juxta diadema, & ſceptra canora
Parthenopes, regnumq́; Paphi, Cabilonia fulgent
Stemmata Sequanicis longe ditiſſima terris.
Hinc domina genus: hinc veſtri ſtirps alta Renati.
Tangit & iſte meos ſanguis: multumque beata
Dat tibi Borbonidas genitoris tæda ſorores,
Unde fluunt Galli proceres, Germania magnos
Exſpectat nunc unde duces. nil ſegnior illo
Tu quoque Condæos atavis inferre nepotes
Naſſaviis, noſtras frenent qui legibus urbes,
Sis memor, & geminos partu fundare penates.
Quam tibi tum læto trepidarint excita motu
Pectora, quiſque tibi, voto properante marito,
Dictos ſtare dies felix incluſerit unus,
Abſciderítq́; moras, cum ſumma minorque poteſtas
Ad pompam venere tuam, magnumque potentis
Concilium regni menſa videre jugales,
Quæ nox illa tibi, curis quæ præmia lectus
Solverit, Aoniis cantabit Gallia dives
Ingeniis, ſeu cui major perſuaſerit æſtus
Heroas animare tubas, ſeu dulce Thaliam
Exercere jocis, & molles figere luſus.
Nec fas interea reſides tacuiſſe Batavos:

Nam

Namque, ut prætercam patris fratriſque labores,
Per quos parta ſalus, legeſque, & libera jura,
Et patria, & quantum Batavi ſumus, hic tua Breda
Naſſavias oſtentat opes: hic ſerpit inerti
Linga vado, lambitque tuos minor Iſala campos,
Mentuuſque amnem fraudato Lecca parente:
Maternas ubi caſta tuo ſub nomine terras
Et populos germana regens, multum anxia, ne te
Invideat Rhodanus nobis, tamen urbibus ora
Spondet heri, dominiſque parat naſcentibus aulam.

IN DISCESSVM FILIAE REGIS BRITANNIARVM NVPTAE PRINCIPI
Palatino.

FOrmoſæ Tameſis rigator oræ,
Tu dic Oceano, quod ille narret
Jactanti Batavûm trophea Rheno,
Vt Rheno ſibi nuntiante gaudens
Majores Nicer æmuletur amnes:
Dic cum ſolvere jam ratis pararet
Abreptura decus Britanniarum,
Regnorum proceres, piamq́; plebem,

L Nullo

Nullo non lachrymis madente vultu
Expreſſiſſe gravem doloris æſtum.
Sed tot millibus una cauſa flendi
Fleri ſe vetat ipſa, nec flet ipſa.
Certe cum patriam ſuumq́; patrem,
Cum matrem videt unicumq́; fratrem,
Toto nomina ſeparanda ponto,
Arcanum gemit: ut tamen reflexis
Cernit luminibus ſuos amores,
Conturbata prius ſerenat ora.
At magnus pater: I Deo juvante,
I, dixit, mihi non neganda proles.
Te Germania norit & Britannos
Ex te judicet æſtimetq́; mores:
Scotorum genus, Anglicíq́; ſceptri,
Maternis etiam ſuperba Cimbris,
Ad dulcis gremium feres mariti
Bojo ex ſanguine Cæſarum nepotes.
At tu ſpes bona Teutonum tuorum,
Fer tecum gener hanc: auisq́; dignas
Et dignas ſoceris capeſſe curas:
Et quantum fuerit ſatis, memento
Regum vota tibi dediſſe regem.

HE-

HELENÆ EPITHALAMION.

Ex Theocrito, Latinè redditum, vt verſus verſui reſpondeat.

SIC apud Oebalidas, & flauicomum Menelaũ,
Crinibus aptantes Hyacinthi ſerta puellæ
Ante nouum lætas thalamum duxere choreas,
Biſſenæ numero Spartanæ gloria pubis,
Cum minor Atrides, Helenæ poſt grata cupitæ
Fœdera, ſopitus ſera ſub nocte iaceret.
Sic pariter iunctæ pedibus per mutua nexis
Applauſere modis, quos omnis reddidit aula.
STERTERE *ſic igitur ſolitum tibi mollis amator?*
An quis es infirmis genibus nimis, inque ſoporem
Lubricus? an ſomno pariter, vinoque ſepultus?
Si libuit dormire, prius dormire licebat.
At cum virginibus, cum cara matre, puella
Luderet in lucem: nanque eſt tibi propria coniunx,
Totque dies, menſesque tibi ſeruatur, & annos.
Sponſe, tibi quis in hanc venienti ſternuit urbem,
Totque inter proceres felix dedit omen amoris?
Vnus ſemideûm poteris gener eſſe Tonanti:
Vna nata Iouis tecum ſub veſte tegetur,
Qualis nulla nurus inter ſpatiatur Achiuas.
Pignora magna dabit, referent ſi pignora matrem.
Nanque eadem nobis ætas & more virili
Curſus ad Eurotan vnctis fuit omnibus idem:

Viginti nouies ſumus æui flore puellæ,
Nec tamen eſt, Helena, quæ ſeſe conferat, vlla.
Vt micat orta dies Aurora lumine puro
Poſt tenebras, vt ver tepidum poſt frigora brumæ,
Aurea non aliter nos inter Tyndaris exſtat,
Pinguior, & maior. Seges in flauentibus aruis,
Theſſalus in curru ſonipes, cupreſſus in hortis,
Tyndaris in tota Lacedæmone pulcra renides.
Nulla poteſt qualo tantos variare labores:
Nulla puellarum radio ſubtemina ducit
Doctior ordiri ſtantes tibicine telas.
Nulla fidis pulſu melius Latoida cantat,
Pectoris aut multa mirandam mole Mineruam,
Quam tua, quæ cunctis oculis includit amores.
Dulcis at o virgo, tu jam matrona vocaris:
Nos, vbi mane nouum, procul in viridantia prata
Ibimus, & carpemus olentes ſuaue corollas;
Multa tui memores Helene, ceu mollibus agnis
Vbera lanigeræ ſitiuntur turgida matris;
Nos naſcentis humi; nos primæ, vincula loti
Nexa tibi gelida platani ponemus in vmbra.
Nos ex argento primæ tibi flumen odoris,
Nos tibi ſub gelida platani libabimus vmbra:
Vnde legi poſſint, cortex tua ſcriptus habebit
Nomina: ME VENERARE, HELENÆ SVM NOBILIS ARBOR.
Gaudete o felix ſocero gener, & bona coniunx.
Det Latona precor, Latona puerpera vobis
Det ſobolem: Cypris pariles, Dea Cypris, amores:
Iuppiter æternas det opes, det Iuppiter, olim

Nobilitas ſeros vt ditet auita nepotes.
Alter in alterius ſpirantes pectus amorem
Dormite,& memores mox ſurgite lucis Eoæ,
Nos quoque mane redimus,vbi ceruice comata
Lucis auis primæ ſurgendi ſigna ſonarit:
Hymen o Hymenæe fauens hoc fœdere gaude.

OARISTYS,

Ex eodem Theocrito.

DAPHNIS, NYMPHA.

D. PASTOR *& ipſe Helenam rapuit Paris: alter ab illo*
Huic ego nunc Helenæ merui plus paſtor amari.
N. *Ne placeas Satyriſce tibi: nihil oſcula proſunt.*
D. *Oſcula nil proſunt:ſed in his quoque magna voluptas.*
N. *Os quoque detergo: ne ſola vel oſcula reſtent.*
D. *Os quoque detergis?da rurſus, vt oſcula ſumas.*
N. *Oſcula virginibus ceſſa dare:quære iuuencas.*
D. *Ne nimium:pereunt vt ſomnia,ſic perit ætas.*
N. *Vua manet,ſit paſſa licet:roſa marcida durat.*
D. *His oleis ſuccede tamen,quodque expedit audi.*
N. *Non libet:antiquas ſermonum nouimus artes.*
D. *Hac tibi ſilueſtris cantabit auena ſub vlmo.*
N. *Me nihil iſta iuuant:te,ſi libet,affice cantu.*
D. *Irritas Venerem virgo: vindicta parata eſt.*

N. Alma Venus valeat: faueat modo Delia nobis.
D. Parcius: inijciet captæ tibi Cynthia caſſes.
N. Ut libet, inijciat, dum rurſus Delia ſoluat.
Labra tibi pungã, niſi iam manus improba ceſſet.
D. Non tamen effugies, quem nulla effugit, amorem.
N. Effugiam, per Pana meum. quo, perfide, tendis?
D. Peiori vereor ne ſis nuptura marito.
N. Multi me petiere proci, ſed nemo placebat.
D. Unus ego è multis tuus huc, pulcherrima, veni.
N. Et quid agam, ſi ſunt connubia plena dolorum?
D. Non mala, non luctus, ſolas fert tæda choreas.
N. Fama refert nuptis metuendos eſſe maritos.
D. Verius eſt parere viros: quem nupta timeret?
N. Horriferos partus, Lucinæ tela, tremiſco.
D. Hæc eadem partus, quæ vos quoque, Delia curat.
N. Forma puerperio, meus eſt timor iſte, peribit.
D. Si paries, paries dulces, noua gaudia, natos.
N. Si volo, quæ thalamis das dona jugalia noſtris?
D. Iſta tibi ſaltumque, gregemque & paſcua dono.
N. Iura igitur, ne me viduam poſt fœdera linquas.
D. Non equidem, per Pana meum, licet ipſa fugares.
N. Ergo mihi thalamos ſtruis, & ſtruis atria, & ædes?
D. Et thalami fient, & grex tibi paſcitur iſte.
N. Aſt ego, quæ referam ſeniori verba parenti?
D. Audiat ipſe meum fac nomen, & ipſe probabit.
N. Dic igitur: nam ſæpe iuuat quoq. nomen amantes.
D. Daphnis ego, Lycidâ natus patre, matre Nomæâ.
N. Non tibi ſum diſpar tam clara gente creato.
D. Nec certe prælata: pater tibi nanque Menalcas.
N. Duc age me ad ſaltus, & textas vimine caulas.

D. Cerne

D. Cerne meas primo vernantes flore cupreſſus.
N. Ite:boues,dominumque boum ſequor: ite capellæ.
D. Dũ nemus hoc monſtro dominæ,vos paſcite tauri.
N. Quid facis hic intus Satyriſce, quid vbera palpas?
D. Has iuuat albentes primum tetigiſſe papillas.
N. Obteſtor per Pana:manum iam tolle: fatiſco.
D. Parce metu mea vita,nimis formidine peccas.
N. Quid me agis in foueã? niueos fœdabis amictus.
D. Sed paro molle tuis vellus ſubtexere peplis.
N. Ergo (quis hic furor eſt?) etiam mihi cingula ſoluis?
D. Hoc Paphiam primo placabo munere diuam.
N. Deſine:neſcio quis venit huc:ſonus attigit aures,
D. Cupreſſus alijs aliæ tua fœdera narrant.
N. En etiam pallam laceras:ego nuda relinquor.
D. A me palla tibi donabitur altera maior.
N. Omnia promittis,nec tantum ſorte daturus.
D. O poſſem ſi cuncta,vel hanc impendere vitam!
N. Parce precor Diana;fidem tibi dicta fefelli.
D. Et boue nos Veneri,& vitula faciemus Amori.
N. Fœmina facta Lares repeto quos virgo reliqui.
D. Fœmina,ſed mater:nec,vt ante,puella,ſed altrix.
Sic hilares illi,ſic carmina læta ſuſurro
Furtiuos ſuadente thoros alterna canebant:
Altera dum ſurgens pecudes paſtura relictas,
Quamuis pectore læta pudentibus iret ocellis;
Et lætus thalamis,armenta reuiſeret alter.

Hvgonis Grotii

ELEGIARVM

LIB. I.

ELEGIA,

AD

HENRICVM BORBONIVM,
Primum Galliæ Principem.

ANNO CIƆIƆXCIIX.

Regia progenies, quem Francica gentis origo
Borbonijs veteri ſtemmate nectit avis,
Aſpice luminibus, Princeps Condæe, ſerenis
Carmina ſub Batavi ſidere nata ſoli:
Ingenio quæ digna tuo quicunq; negârit,
Nîl agit, atque reum, qui fateatur, habet.
Et tamen hæc teneros defendi culpa per annos
Quiverat, exemplo, ſi paterere, tuo.
Nunc abs te veniam quo poſſim jure mereri,
Quâ ſperare fide, quam tibi tute negas?
Nanq; triumphatis naturæ legibus annos
Anticipans pueros non ſinis eſſe rudes.
Hactenus ætatem ſegni prætendere culpæ
Fas fuit: auſpicijs nunc decet ire tuis.
Sed tamen eſt aliquid quod nos defendere poſſit,
Iſtaq; ſe imparitas, quo tueatur, habet.
An nihil eſt patriæ dici ſpes altera terræ,
Tot proavos Reges, tot numerare Duces?
Non tantum dat regna genus, famamq; decusq;,
Magna ſed ingenium ſtemmata majus habent.
Imbelles, aquilæ nunquam genuere columbas:
Nulla leonino ſanguine cerva ſata eſt.

Emi-

Emicat auguſtis penetralibus edita virtus,
Duret ut æternâ nobilitate genus.
Nos humiles animæ privatis claudimur umbris,
Obſita degenerum pectora torpor habet.
At tu, Magne puer, creſces majoribus ipſis
Major, & excelſæ gloria prima domus.
Siqua fides vati, te Gallia principe ſeſe
Efferet: heu longis Gallia preſſa malis!
Quæ nunc ille tuus poſitis rex ſuſtulit armis,
Sæcula majorem nulla tulere virum:
Te videant ventura parem: tu proxime Regi
Sanguis in illius tramite pone pedem:
Ille tibi munivit iter, virtutibus ille
Exemplum felix, auſpiciumq; dedit.
Illius in cauſâ meritum Fortuna ſecuta eſt,
Noluit & cæca nomen habere Dea:
Tempore iam ex iſto vobis ſors proſpera ſervit,
Fataq; Borboniam ſunt venerata domum.
Iam tibi tota cohors famulari ſponte Deorum
Incipit, ut vacuum ſuſpicer eſſe Polum.
Molle tibi ingenium, moreſq; effingit Apollo,
Commodat & ſociam docta Minerva manum.
Quin, niſi fallor, apes quondam naſcentis in ora
Dulcia Hymettæis mella tulere favis.
Nunc etiam Muſas feſtas agitare choreas
Inclita diſcipuli Principis aula videt.
Integer in terras adeò cum migret Olympus,
Interea cælum Mars tibi ſolus habe.
Forte tuis melius ſacris operabitur olim
Extera regali tractus ad arma tubâ:

Cum

Cum Conſtantini Francis ſpolianda trophæis
Urbs erit (hunc metuas perfide Turca diem)
Aut veteres Solymos, & lamentabile regnum
Aſſeret enſe ſibi vindice Gallus eques.
O ſi ſæva ſemel capiat diſcordia finem,
Nec privata malus commoda quærat Iber,
Quoque patet Chriſti divinum limite nomen
Europa interno libera Marte foret,
Nil Scythici faſtus, nil ſit Saracena Tyrannis,
Quæq; Muhammedes ſomnia finxit Arabs.
O mihi tam longæ currant bona tempora vitæ,
Ut videam clades, gens Otomanna, tuas,
Sacraq; Condæi victricia Principis arma,
Victaq; inhumanæ nomina Barbariæ:
Non mea Bargæo concedat Muſa cothurno:
Tam celſos Syrias tollat ad aſtra modos.
Iordanes te parve canam, cui languidus amnis
Prodiga palmiferis per vada ſerpit aquis,
Qualiaq; umbroſæ ſudarint balſama valles,
Quamq; Sionæi verticis aura juvet.
Te feret incinctum laurum ſacra tempora, Princeps
Magne, coronatis currus eburnus equis.
Quò feror, ut thyrſo concuſſa pectora Baccha?
Quò rapiunt elegos fervida vota meos?
Sit ſatis ut nôris, quod te neſcire negarim,
Vivere mancipij me tibi jure tuum.
Atque utinam, ſicut ſatis eſt mea plena voluntas,
Non & monſtrandi copia parva foret.
Nunc quia deficiunt vires, quod poſſumus unum,
Mittimus exiguas carmina vatis opes.

AD DOVSAM
pro ſuâ
REPVBLICA BATAVA
ATHENIENSI atq; ROMANAE
comparatâ.

DOVSA, *Pater Vatum, miraris credo, pedeſtris*
Serpſerit ad veſtros quod meâ charta Lares,
Cumq; ego Muſarum te ſim duce caſtra ſecutus,
Diſſidij fuerit quæ mihi cauſa, rogas.
Nocturni monitus, & ſomnia proxima vero,
Quæ Cornu, fallax an mihi miſit Ebur?
Crede, Deas vidi: ſed non quas paſtor ab Aſcrâ
Viderat ingenio Numina amica meo.
Prima tenens æquam librato pondere lancem,
Ex cultu potui diſcere, Graja fuit.
Picta inerant ſuggeſta togæ, portusq;, ſalumq;,
Et tua cum patruo pugna Minerua tuo:
Hinc dictis populus pendens, hinc Curia Martis,
Hinc Cereris luctus, Perſephonæque faces.
Nec ſortes aberant, nec qui penſabat Honores
Calculus, exſtantes dum premit urna viros.
Cecropis aſpexi vultus, & Theſea, & illos
Qui bene pro patriâ non metuère mori:
Et Periclem, & Perſis horrenda Themiſtoclis ora,
Por-

Porticus & quicquid, gymnaſiumq́ dedit.
Altera victrices aquilas, & pila gerebat,
Et faſces, Latias ore imitata nurus.
Romulus in veſte ſtetit, & Numa pictus eadem,
Magnaq́ Threicio pectora vota Deo;
Fabricij, Decijq́ & nobile nomen Horatî;
Byrſáque Scipiadûm bis ſuperata manu,
Roſtratique Duces: hinc curia plena Triumphis:
Inde tribunitijs plebs agitata dolis.
Mille trahebantur captorum corpora regum:
Vltima ſed patriæ victima Cæſar erat.
Tertia lixivio flaventes lota capillos
Ibat: in ore notæ ſimplicitatis erant.
Huic dabat ipſe ſui Neptunus jura tridentis;
Et famulas Nereus ponè trahebat aquas.
Ipſe diu quærens agnovi pilea tandem,
Calcatumque jugum, Naſſauioſq́ Duces;
Et ſimul Heroas Batavos, magnæq́ nepotes
Stirpis, ab antiquâ nomina ducta domo:
Cum bene perſpexi, Salve mea patria dixi:
Illa nihil contra: patria triſtis erat.
Mox tamen in geminas oculis invecta ſorores;
Infeſto querulos prodidit ore ſonos.
Iam ſatis hic veſtris miles ſudavit in armis;
Cui debent aliquid pallia, plura togæ.
Teſtis erit Felix: cum Cæſare teſtis Aratus,
Et Cicero, ille tuum Martia Roma decus:
Vt taceam verſus veſtri Sermonis Athenæ
Quos dedit, & Latijs Carmina luſa modis:
Vos ſibi devinxit, ſed nil dum præſtitit illi;

Quam tetigit tenero corpore natus humum.
Hactenus indultum eſt: quæ maxima poſcimus, ætas
Dum negat, & ferri tam grave neſcit onus.
Nunc humeris vires, roburq́; acceſſit ab annis.
Nunc dicam, meus eſt, inyciamq́; manum.
Sat placuit Batavis Romana vel Attica Siren
Auribus: illa tuis meta terenda rotis;
Libera qua currus victoria volvit ovantes,
Et res in roſeis publica fulget equis.
Dic Alba, Parmaq́; minas, & crimina regis,
Quæ fuerint noſtris cauſa, faceſq́; malis:
Dic Socium Gallum, tractoſq́; in fœdera reges,
Anglus & in bellum quo duce miles eat.
Hinc tibi laus ſurgat: Batauûm te littora credant
Vltima: cum patriæ nomine creſcat honos.
Palladis urbs pugnam pro ſe Marathonis in arvis
Ceperat, & victas tot celebrare rates:
Roma ſuis omnem ſubjectum Legibus orbem,
Imperij & fines ſolis utramq́; domum.
Tum pariter, cum regna tibi, cum bella placebunt.
Si ſapis, à nobis, non aliunde petes.
Magnus amor patriæ eſt, & gloria magna Quiritũ:
Laudat Erichthidum tempora fama vetus.
Hærebam dubius, Paridisq́; exempla timebam:
Iuverit una licet, plus nocuêre duæ.
Ite pares hinc, ite pares me judice, Diuæ,
Nobilis in ſcriptis triga futura meis:
Voſq́; valete leves curanti ſeria nugæ:
Ordinibus Batauis hoc vigilatur opus.

DAC-

DACTYLIOTHECA
GORLÆI.

ANNVLE *Principij nuſquam pereũtis imago,*
Et cui vel finis nulla, vel ipſe tibi:
Annule, qui Cœli ſpecie redeuntis in orbem
Telluris cohibes omniparentis opes:
Annule, qui rigido Lapidem redimite Metallo
Fixa Promethêâ vincula rupe refers:
Annule, qui tribuis quod jus Natura negauit,
Ingenuoſq́ tuo ſolus honore facis:
Annule teſtis opum, quo plebs Romana carere
Cogitur, anguſtus quem ſibi clauus habet:
Annule, Legati quem ſacra, & iudicis æqua,
Et ſcutata manus Centurionis amat:
Annule, quem donant reges, quem donat amator,
Quem fouet in tepido dulcis amica ſinu:
Annule, cuĩ commiſſa penus, commiſſa ſupellex
Seruitij fures non metuêre manus:
Annule, qui miſſæ ſignas arcana tabellæ:
Legitimi ſacrum pignus & arrha thori:
Annule ſecreti vindex, cuſtodia veri,
Qui perhibes pactis, muneribusq́ue fidem:
Annule, cui moriens & villas credit, & agros,
Tutelamq́ue ſuæ prolis, opesq́ue pater:
Annule, qui peſtem, fœdumq́ arcere venenum

Pe-

Pectore, qui philtri crederis eſſe loco:
Annule, qui magicæ non ferris inutilis arti,
Cùm tua ſidereis eſt rota picta notis.
Annule, quo ſolo ſi cedit dextra ſiniſtræ
Fallitur: armillis eſt, puto, juris idem:
Annule, quem minimus digitorum geſſit, & index:
(Scilicèt hìc Achares, hìc Coriannos eras:)
Annule, quem poſcit minimo qui proximus vngui eſt,
Éque tuo digitus nomine nomen habet:
Annule, ſubtili vis ad præcordia venâ
Cujus inexplicita traditur ire via:
Annule, quem ferro procudit, & ære vetuſtas:
Optimus, argenti non graue pondus eras:
Annule, ſed caſſum cui nunc vix ſufficit aurum:
Tale tamen priſci læua Dialis habet:
Annule, qui totos minimo comprendere cenſus,
Qui pretium fundi claudere paruus amas:
Annule, qui mistis etiam ſpectare metallis,
Vnaque quem totum gemma cauata facit:
Annule, qui Sardâ fulges, qui vinctus Achate,
Quem decet ex Arabum littore vectus Onyx:
Annule Beryllo renitens, viridique Smaragdo,
Cuique Adamas, & cui fuluus Iaſpis adeſt:
Annule, qui totos hyberno Sole premebas
Articulos: pretij cui modus, æſtus erat:
Annule per luſum cui mobile dextra ſigillum
Ventilat, & gemmam vertit in orbe ſuo:
Annule, Pyrgoteles duro quem incidere ferro,
Quemque Dioſcoridæ ſcalpere docta manus:
Annule, cui ſcalpro quæ ſæpè inciſa figura eſt,

M Hæc

Hæc aliàs cœli munere tuber habet:
Annule, materies in quo ne ſola placeret,
Sæpe Triumphales adijciuntur aui.
Annule, qui Sphingas, qui turpia corpora ranas,
Sed tamen & magnos dignus habere Deos:
Annule, (Cæſareos qui fers in imagine vultus:
(Ah capital Paulo quàm prope crimen eras!)
Annule, qui Gygi Lydorum ſceptra dediſti,
Qui, te Perſeæ caſſidis inſtar habet:
Annule, at Euphratis quem contrà ripa Seleuco
Abſtulit, & regni ſpem dedit eſſe ratam:
Annule, qui Samio jactura negata Tyranno,
Quem miſer, heu, nollet non perijſſe ſibi:
Annule, Cannenſis quo ſanguinis indice, menſa eſt
Carthago modijs Romula caſtra tribus:
Annule, Proſcriptor Noni: quo Cæpio Druſum
Odit; & in Syllam ſe tulit ira Marî:
Annule, quem fatum docuit Demoſthenis, & quem
Annibalis celerem mortis habere viam:
Annule, quem loculo varium qui condidit vno
Romuleâ primus Scaurus in vrbe fuit.
Annule, quo Magni laurus ditata, Latinus
Cùm Mithridateas Juppiter hauſit opes:
Annule, quem ſenis diſtinctum à Cæſare thecis,
Marmoreâ Genitrix vidit in æde Venus:
Annule, non vnum quem ſacra Palatia ſeruans
Marcello acceptum pulcher Apollo refert:
Annule, te quicquid (nam non eſt omnia noſtrum
Dicere) quæ ſequitur charta fuiſſe docet:

Annu-

Annule, qui quondam gemmis inſignis, & auro,
At nunc Gorlæi parua papyrus eris:
Annule, quem gemmis, & quem nunc præferat auro,
Quiſquis erit, veterum quem Monimenta iuuant:
Annule, priſcorum Vindex rediuiue dierum,
Hei mihi, cur lucem nox premit atra tuam?
Annule, qui nobis Latium, qui reddis Athenas,
Hei mihi, cur turpi conderis ipſe ſitu?
Annule, Vir magnus prohibet, qui ſorde remotâ
Dat tibi candorem, quem neque gemma dedit.
Annule, ſi carie tamen, & rubigine ſcabrâ
Roderis, antiqui temporis iſta nota eſt:
Annule, ne pudeat: numerat non pondus, at annos
Qui ſapit, & vitium diligit ille tuum.
Annule, quot longos ſenuiſti marcidus annos,
Gorlæo totidem patre renatus ages.
Annule, nunc te iterùm procerũ manus atteret, & tu
Nunc iterùm dignum principe munus eris.
Annule, qui thecam poteras habuiſſe ſepulchrum,
Hæc natalis erit nunc tibi, theca, locus.

EPISTOLA IACOBAE BAVARAE AD IOHANNEM PATRVVM,

Auctore Iano Douſa patre, cui proximè ſequente epiſtola reſpondet Grotius.

INſpicis? an tituli novitas vetat? inſpice: non hæc
Mittitur a Tungris litera ſcripta tibi.
Durdrechti dominum princeps Iacoba ſaluto:
Sed tamen urbs, memini, cum fuit iſta mea.
Omnia vertuntur: ſic te Eliſabetha maritum,
Ludſenberga ſuum nunc vocat ora ducem.
Exclamare lubet: Quantum mutatus ab illo,
Centronum ac Legiæ qui modo præſul eras.
Ipſa ego, quam dominã agnoras, nunc ſpreta clientè
De patrua cogor aſperitate queri.
Heu, terris ſpoliata meis, ac parte bonorum,
Quæ nata paulo liquerat ante Pater.
At non tantus eras, tibi cum patrona vocabar,
Quum primum comitis nomen adepta fui.
Tunc mihi ſpondebas operam, ſtudiumq́, fidele,
Et fore te addictum tempus in omne mihi.
Voce, manu: ſimul ipſe Deos in vota vocabas:
Et facere indubiam frons quoq́ viſa fidem.

Quis non ex animo patruum hæc voviſſe putaret?
At tu (pro facinus) inſidiator eras.
Scilicet haud uno quæſiſti crimine palmam;
In neptim patruus, in dominamq́ cliens.
Perfidiâ, impietate ſimul graſſatus, & armis:
Auſus & ipſe tuam conſcelerâre domum.
Scilicet hoc fuerat, propter quod præſul, iniquo
Obſidio à Tungris cùm premerere tuis,
Fratris ope, exemptus diſcrimine, redditus urbi es
Ipſe tuæ, & pœnas gens inimica luit:
Ipſius ut natam, vindex cui proximus eſſe
Debueras, armis perſequerere tuis?
Eſſet ut officij mea tanti injuria merces?
Ah, nolim manes hoc meminiſſe patris.
Quid precor? ah patrij meminerunt omnia manes,
Teq́ reum jam nunc proditionis agunt,
Ingratumq́ vocant, dignum nec honoribus illis,
Expenſos toties quos tulit ipſe tibi.
Ipſa ego, quanta tibi, præter legata parentum,
Commoda, quos titulos gratificata fui?
Muneris eſt noſtri denis quod millibus auctus:
Cum Leda Arkelius quod tibi ſervit ager.
Muneris eſt noſtri, Belli quod nomine Montis
Acceſſit titulis Hannonis ora tuis.
Scilicet auctus ope hac, in nos uti cornua vortas;
Exitioq́ ipſi ſint mea dona mihi.
Sic inſperato paſſa (heu) ſum vulnus ab hoſte
Natricem in proprio viſa fovere ſinu.
Quid tamen hoc mirum, patruo ſi credula neptis,
Falſaq́ flamineâ fæmina fraude fui?

Blanditiæ id fecere tuæ;me frontis honeſta
Impulit & tutuli pontificalis apex.
Credidimus ſcriptis conſignatisq; tabellis:
Pollicitis teſtes addideras q; Deos.
Teutonicam certè illa fidem promiſſa mereri
Viſa:neque in patruum ſuſpicioſa fui.
Necdum etiam mentis violentæ eruperat æſtus.
Heu,in perpetuum debuit ille premi.
Arkelium (memini) quum perfidiæ ipſe notares.
Exemplis peccas turpius ipſe tuis.
Quin grates etiam nobis(veterator)agebas,
Promam adeo extollens munificamq; manum.
Faſſus adhæc,quod ſpe plura & majora dediſſem,
Nomine quo nobis debitor usq; fores.
Heu,ubi avita fides,dominæ jurata Iacobæ?
Væ miſeræ quoties hæc iteranda mihi.
Hoc erat,hoc igitur,quod jam trieterida nonam
Vſque ſacerdotis munia ſpreta tibi?
Ex quo Tungrorum delectus epiſcopus audis,
Teſtatus titulos hos ſatis iſſe tibi.
Obſidij cauſſa illa tui,Legiæq; rebellis,
Hei,quanto patri conſtitit illa meo!
Teſtis inundatus civili ſanguine Moſa,
Ah,nolim Tungros hoc meminiſſe tuos:
Quos pater obſeſſa niſi ſummoviſſet ab urbe,
Quis tibi defecto (quæſo)tuliſſet opem?
At tu,ſi incolumem voluiſſent fata Iacobam,
Perpete debueras obſidione premi:
Flaminijq; vicem , multo ſufflamme ſtringi
(Declivi uſq; adeo tramite) dignus eras.

No-

Noluit hoc genitor, fidei non immemor unquam,
Pontificem cathedræ reſtituitque ſuæ.
Non quia tu dignus, ſed enim quia candidus ipſe?
Quam diſpar fratris moribus ille ſui?
Te vacuum ſiquidem prava ambitione putavit,
Nec cadere in fratrem tam grave poſſe nefas.
Quamquam etiam tibi præſumpta, dum viveret ipſe,
Multa poteſtatis jam data ſigna forent.
Primum, quod ſacris præſul dare nomina nolles.
Hoc animi indicium ſceptra potentis erat.
Flaminis at quanto ſatius te munia fungi,
Et dare in anguſtos thura merumq; focos:
Quam tot colla ducum ferro demeſſa, virumq;
Millia tot nutu ſtrata videre tuo?
Tunc, cum cæſorum calcares victor acervos;
Moſa cruentatis decolor iret aquis.
Nam quid ego hic Wordæ referam munimina, paullo
Annuerat precibus quam pater ante tuis,
Hac lege, ut conclave inibi & nova tecta locares:
Pro conclave ſed arx ædificata tibi.
Nec tamen offenſus tantæ pater augmine molis;
Æmula Hageſteinæ jam licet illa foret:
Contentus dicto te dimiſiſſe jocoſo,
Tuta quidem hoſpitio tecta locata tibi.
Cauto opus eſſe tamen, ſibi ne hæc ſubſtructio porro,
Aut ſoboli accideret exitioſa ſuæ.
Vera pater monuit, mallem ædificare vetaſſet,
Vel cœptum potius impediiſſet opus.
Una dies tantam potuit ſubvertere molem,
Vix luſtri ſpatio quæ properata tibi.

Vnius edicti tantum effectura poteſtas,
Germani ambitio ſic reprimenda fuit.
Ille quidem prudens præviſa pericula pridem,
Conſiliis ſtuduit antevenire ſuis,
Conventu indicto, generi poſt funus acerbum,
Deficit hoc uno noſtra querela loco.
Hoſtica quod facere auſa manus, mihi ſcribere mors
eſt.
Sic mihi, ſed tecum mors properanda fuit.
Indicto conventu igitur, ſe nempe putavit
Sat ſibi, ſat natæ conſuluiſſe ſuæ;
In ſua ſi proceres jurati verba frequentes
Signarent ſcriptas publicitus tabulas.
Quarum ſumma fuit, ipſum ſi fata vocarent,
Nullius ſubdi ſe ducis imperio
Paſſuros, quam (Guillelmo quæ nata) Jacobæ:
Quatuor hæc populis una futura ſatis.
Ordo omnis juravit in hæc majorq; minorq;
Oppida, prætura, nobilitasque frequens.
Ille quidem hæc cautæ, ſed enim quæ cautio contrà
Inſidias potuit cui ſatis eſſe tuas?
Quæ tamen, o, te ſæva animi fiducia, præſul,
Induxit nepti bella movere tuæ?
Quæve tibi attonuit aures Bellona flagello?
Regis an hæc quoniam res bene ceſſit avo,
Te quoque ſperaſti, viduam dum invadis & orbam
Succeſſu uſurum poſt duo ſecla pari?
Cauſſa mea eſt diſpar: invitis civibus Ada
Loſſenſi fuerat virgo jugata thoro.
Admiſſum quid tale mihi? Patria auſpice, nupſi

Del-

Delphino, cui me tradidit ipſe pater.
Quem niſi facta manu mors invidiſſet amanti,
Haud mihi jam patrui bella timenda forent.
Improbe, quid rides? niſi me præſagia mentis
Decipiunt, eadem te quoque fata manent.
At nihil ille mali meritus, tibi debita pœna hæc:
Fas, noxam æquo animo, qui meruere pati.
Quid? non audiſti ſcelus hoc quæ exempla ſequantur?
A patruo at poteras doctus id eſſe tuo.
Hunc etiam viduam Marte infeſtare parentem
Imperij vecors exſtimulavit amor.
Ille tamen victor (fateor) ſed reſpice finem.
Eveniat noſtris hoſtibus ille furor.
Scilicet Hamatorum & Aſello nomina piſci
Quæ debet, noſtra hinc factio nata domi.
Quæ tibi nunc cordi eſt; quam tu præponere nepti
Audes, Egmondis fretus & Herculeis.
Queîs mala tot noſtri retulere accepta parentes;
Imperio ut taceam tot data damna meo.
Horum ope, Gorcomium portas tibi nocte recluſit,
Captaq; non ægre proditione ſuâ eſt.
At non perfidiâ longum lætata ſuorum:
Dij melius, ludus quos violare tibi eſt.
Vt meriti, pœnas certe hic ſolvêre nocentes,
Guillelmum ante alios ſcis cecidiſſe tuum.
Guillelmum fruſtra contra ſua frena tenacem.
Vltimus Arkelij nominis ille caput.
Demens, quem non exilium, non arcta parentis
Vincula, fortunæ commonuere ſuæ.

Tu quoque vindicibus noſtris dabis improbe pœnas:
Statura, hei, quanto perfidia iſta tibi!
Nam tibi quem poſthac auſis ſperare fidelem,
Ipſe nec exemplis anxius eſſe tuis.
Dum mihi juratos ſatagis corrumpere cives,
Nobiliumq́, animos conciliare tibi.
Hisq́, novas tabulas, illis addicere prædam;
Hos prece & armatis ſollicitare minis:
Proſcriptos trahere in partes, queis non modo inulta,
At ſua laudi etiam flagitia eſſe jubes.
Imperia his, faſceſque & publica munia mandans,
Municipeſque armans in mea damna manus.
Iam conſtare tibi gratis cœpere clientes:
Pollicitis dites quos facis eſſe tuis.
Aurea (militiæ decus) his calcaria donans,
Quidquid & aurati ferre ſolent equites:
De noſtro largiris opes, largiris honores;
De noſtro miles, quæ meret, æra capit.
Hoſtica dum patrias circumfers arma per urbes,
Injicis & dominas in mea jura manus.
Omnibus inſidians: nec te Goïlandia, nec te
Arx Wordæ ulterius, vel tua Narda capit.
Nec mitrâ venerandus ades (uti præſule dignum)
Nec nivea innocuos velat aluta pedes.
Principis in morem, turmis ſtipatus & armis
Incedis, niveo conſpiciendus equo.
Et (tanquam comiti) tibi fulvæ inſignia clavæ
Præferri, pompâ te comitante, jubes.
Haud aliter, quam ſi, non ut nunc patruus, ipſe
Germano frater ſed mihi jure fores.

Or-

Ornatuſque meis,(cornix Æſopica)plumis,
Oſtentas vires,ambitioſe,tuas.
Quo(Lymphate)ruis?ſacra te celebrare decebat:
A ſacris diſtant quam procul arma tuis?
At vidua es patre orba,inquis:ſcio,non nego:quid tũ?
Tutelane igitur credor egere tua?
Quid faceres,niſi, adhuc coleres dum ſacra , profana
Tutela tuus hic indiguiſſet apex?
Iam pupillares ætas mea tranſijt annos:
Hinc tutore mihi nil opus eſſe ſcias.
Vtq́ ſit,haud patruo mihi opus Tutore: Brabantum
Malo ducem:nobis hic capiundus erit;
Vel patruo invito (faveat dum Roma)parentis
Germano genitus ſit licet ille meæ.
Nam quid agam potius genitore orbata, viroq́;
Parte etiam regni jam viduata mei?
Expectemne,mihi dum te quærente maritum,
Contingat tadâ principe dignus Hymen?
Tene inquam,neptim quo non violentior alter
Iure thori,atque opibus deſpoliare ſuis?
Idq́; fuit, cur depoſitis mitrâq́, pedoq́,
Iuncta tibi inceſtis Eliſabetha thoris.
Cuius & ipſe ſacro ſobolem de fonte levaras.
Quid facis?ah,non ſic uxor habenda tibi.
Connubij tabulas,dominam cum dote propinquis
Redde ſuis:Nemeſi vindice digna facis.
Nec vidua Antonî eſt Apicato digna marito:
Nec gener hoc cuiquam more parandus erat.
At tibi viſa parum hæc, niſi noſtra in commoda peccès,

Inſu-

Inſuper, ac neptis impedias thalamos:
Brabanto infenſus, qui me defendere, quiq;
Flagitijs poſſet obvius ire tuis.
Vincla ſed ambobus cognati ſanguinis obſtant.
Quid refert nova dum vincula nectat Hymen?
Et mea Romanus firmet ſponſalia præſul?
Vltima quæ patris vox morientis erat.
Quæ placuere patri, non eſt mihi ſpernere honeſtum.
Invidiam thalamis detrahit ille meis.
Nec tanti mihi tæda, ſalus ſed publica tanti:
Crimine quæ peſſum ſe dolet ire tuo:
Tempore iam ex illo, poſtquam (auſpice Sigiſmundo,)
Tranſijt in thalamos Eliſabetha tuos.
Schiſmaticis dum conſilijs, & Cæſare abutens,
Arbitrij Papam non ſinis eſſe ſui.
Cæſare, ad imperij corpus, poſt funera patris,
Perſuaſo, ſceptri res rediјſſe mei.
Scilicet Hollandi ſolij hunc non eſſe capacem
Sexum. Quid mirum? res agit ille tuas.
Quo, niſi uti patruo mea prædæ heredia cedant:
Et patriæ nobis præripiantur opes?
Hic ſcopus eſt, acies in quem tua diriget arcum,
O, ego tanta negar poſſe videre mala.
I nunc, & ſceleri tutelæ obtendere velum
Perge tuo; & populo, non mihi verba dare,
Tunc, cui gladios cui tela intendis & ignes;
Huic, (rogo) vindicijs vis opus eſſe tuis?
Cujus in exitium curvis Iovis unguibus ales
Imminet, (impulſu concitus ille tuo;)

Pon-

Pontificem exterrens, rebus ne cauſa novandis,
Aſſenſum tædis commodet ille meis.
Fruſtra. etenim haud ſegnis viduis ſuccurrere præſul.
Dî melius, ſimilis non erit ille tui.
Tutelam affectas? quid, ſi cum infante puellâ
Res tibi, vel vidua deſipiente foret?
Tu tamen hoc aures fuco mulcere Batavas
Auſus & inſidias diſſimulare tuas.
Scilicet id fuerat, Leccæ cum nuper ad horam
Concilium indictum municipale mihi.
Teſtis, quæ Bellis urbs nomina ducit ab hortis:
Legati a populis huc coïere tribus,
Huc proceres quantum eſt, cum nobilitate frequenti:
Viſus at hîc cauſæ nemo favere tuæ.
Excipe, jam ante tuis quæ pars obnoxia juſtis;
Excipe & Egmundos Arkelioſq; tuos.
Sic Patrui ſic paſſa mei tutela repulſam:
(Gratia Dîs) juris ſic ego facta mei.
Legitima Hannoniæ a Batavis ſic reddita princeps
Auſpiciiſq; meis res mea cœpta geri.
Nec ceſſare tamen placitum tibi: ſæva cupido
Obſtitit, & regni non moderatus amor.
Sic tibi Durdrechti patuerunt mœnia primum.
Perſonam fronti detrahit illa tuæ.
Hanc tua proſcriptis pietas patefecit aſylum,
Damnarat frater quos capite ante tuus.
Ille quidem capitis ſontes damnarat, at a te
Non tantum his noxæ gratia facta ſuæ,
Sed nova tecum etiam ſociatæ in fœdera dextræ;
Fœdera, fautores non habitura Deos.

Hei

Hei mihi, quid dignum ſcelere hoc & talibus auſis,
Aut tibi quid tantâ pro feritate precer?
Quid, niſi uti pergas? primo ut quoque tempore poſſis
Præmia pro meritis æqua referre tuis.
Perge, (uti cœpiſti) ſtrages cumulare tuorum:
Perge animum noſtris exſatiare malis.
Nil moror: in ſuperos perjurus, perfidus in nos,
Impius, ingratus non potes eſſe diu.
Non potes, ultores homines, habiture, Deumq́ue:
Impia qui pariter, tum pia facta videt.
Nec minus ultores manes habiture paternos:
Hiſq́ue ſimul pœnas & luiture mihi.
His inquam, quos vel periuræ crimine linguæ,
Perfidiâ placuit vel violare tibi.
Interea, (ſponſo dignas ex præſule) neptis
Delitias faciat Cæſariana tibi.

RESPONSVM IOHANNIS BAVARI AD IACOBAM.

Mitto, Iacoba, potes mihi quam debere, ſalutem
Patruus, & quanquā non ſinis ipſa, tuus.
Fœmineos queſtus & verba minantia legi.
Iſta tui ſexus ſcilicet arma moves.
Stulta, quid inſanis? quis curatoris egentem
Te neget, hæc auſam ſcribere verba viris?
His ego terrerer, quem non Arduenna rebellis
Terruit, excuſſo Moſa nec ipſe jugo,
Condruſonumq́; ferox acies, Eburóq́; tumultus,
Contemtrixq́; necis Parviſiana manus?
Nūc tamen ecce tui Thuridres mea ſigna ſequuntur,
Tunc dubium Legia Præſul, an exſul eram.
Exſuleram certè. Trajecti mœnia teſtes,
Obſidio ſedes nobilitata meo.
Nec tamen extremis animi fiducia rebus
Defuit, aut ſociæ, quis erat uſus, opes.
Nam Nemetocernâ venit mihi miles ab urbe,
Sequanicæq́; mihi concinuère tubæ:
Nec miſerum fratrem pietas Gulielma reliquit.
Diſſimilis nata quam fuit ille pater?
Non pudet, & fateor: nec enim benefacta meorum
Noſcere, more tuo, faſtus & ira negat.

Si tamen huic merito, vel ſi qua plura fuerunt,
Gratia par factis nulla relata meis,
Vmbra dabit veniam: quo me pia jura vocabant,
Sanguinis oblatum munus obire vetor.
Sæpe mihi frater lacrimis ita dixit obortis:
Per proavos Boia nomina nata domo,
Per tibi quæ caſto caput infula velat amictu,
Per defenſa mea Tungrica ſacra manu,
Sit natæ tibi cura precor, rerumq; mearum,
Cum cinis,& Batavis flebile funus ero:
Vnica quæ nobis ſceptri tam divitis hæres,
Quam vereor tantas ut bene ſeruet opes.
Nunc tamen,heu, vidua eſt, & tunc erit orba parente.
Sed vidua auxilio ne ſit & orba tuo.
Audiat hoc cælum: Non armis commoda ſector.
Quod mihi legatum vindico, cura tui eſt.
Quam bene ſanctarum voluit prudentia legum,
Viuat ut arbitrio femina nulla ſuo.
Nam quota pars animi ſupereſt,ubi ſola libido
Imperat & pietas officioſa nocet?
Quid facerem?poſco,quod jus dabat: arma mouentur.
Debitus an ſperni ſe patietur honos,
Aut apud agnatam plus me Brederoda valebit,
Contemptuſq; mei teſtis inultus ero?
At neque Di voluêre: Ferox tuus ille momordit
Pulveream multâ cæde cruentus humum.
Ille ferox jacet, Egmundis ſua regna,Vianam
Auſus,& Herculeis æquiparare meis.
Digna quidem auctor habes civilis præmia belli,

Et

Et tua jam tanti conſtitit ira tibi.
Tu tamen infelix, & adhuc oblita tuorum
Quattuor, heu, populis funera quanta paras!
Quæ ſcelus hoc olim non deteſtabitur ætas?
Femina tutorem ne ferat, arma tulit.
Sume colum, lanamque manu. muliebria neſcis
Geſta, nec ad fuſos, & tua fila redis?
Hæc te cura decet. non fines Marte tuendi,
Publica nec moles, imperijq; labos.
Ille nec Auguſtam paſſus regnare, nec Adam.
Nunc Batavus leges audiet ergo tuas,
Zelandoſq; regent; & duros Hannonas, inter
Penſa puellaris jura petenda chori?
Nonne truces populos, & quod vicinia bellum
Jam parat, & circum tanta pericla vides?
Accipe me ſocium, defenſoremq; ſalutis,
Quæ ſine me nunquam tuta futura tibi eſt.
Quid mihi te tumido patronæ nomine jactas,
Promiſſamq; referis voce, manuque fidem?
Sive cliens tibi ſum, tua me ſine jura tueri:
Sive tibi patruus, patris obire vicem.
Quid mihi perfidiæ non ceſſas fingere crimen,
Ingrataq; reum proditionis agis?
At non talis eram, mea cum victoria priſcus
Iſſelſteiniacæ concidit urbis honor.
Area nunc, veſtris prius arx fuit æmula rebus,
Egmundos nolim quod meminiſſe meos.
Tunc tibi præſidium, columen, tutela, receptus,
Exemplum fidei nobile ſolus eram.
Nunc ubi tot grates, blandumque ſonantia verba?

In Lethes tacitas an tulit auſter aquas?
An quia proſcriptæ ſum nobilitatis amator
Invidiam nobis concitat ille favor?
Principis egregij laus eſt ſuccurrere lapſis,
Supplicibusq; ſuis ferre libenter opem.
Exutæne bonis, & non aliena petentis
Perpeterer turbæ pondus abeſſe preci?
Non majoribus illud, avo nec Cæſare dignum;
Sævitia ingenio nec facit illa meo.
Exſulibus favi, memor exſul & ipſe fuiſſe,
Meq; mei quondam movit imago mali.
At te, quæ miſeris inſultas fronte ſuperbâ,
Maxima fortunæ vindicis ira manet.
Quid faceres, ſiquam meruiſſent crimine pœnam,
Cauſſa nec ærumnæ civica bella forent?
Non ita pacatum capiet diſcordia finem,
Quæ toties noſtris tam male ceſſit avis.
Crudelis ſoboles magis, an magis impia mater?
Crudelis ſoboles: impia mater erat.
Vos etenim Valachri portus, & littora teſtes,
Quà mare purpureis decolor ivit aquis.
Moſa peremptorum tantum non ſtratus acervis
Viſus ad æquoreos tardior ire ſinus.
Quin ſenſêre ſuas & Delphica mœnia clades,
Worcomiumq; ſuas, Gorcomiumq; ſuas.
Hæc mala non ulli metuent me præſide cives.
Diſſidijs finem ponere culpa mea eſt.
Sive quis a Piſci, ſeu nomina traxit ab Hamo,
Ille, vel hic cura compare dignus erit.
Obijcis & tædas, mulier, tua crimina nobis.

Ex animo, tædas tu ſcelus eſſe putas?
O utinam, neque enim nunc deſolata marito
Lugeres vidui triſtia damna thori.
Amplexus mors atra tuos livente veneno
Abſtulit: ille ſuum concidit ante diem.
Nonne vides? Fato non ſunt tua gaudia cordi,
Funeſtâque venit cum face dirus Hymen.
Tu ſecura tamen patriæ connubia rurſus
Sollicitas, & te jam novus urit amor,
Inceſtoq; tuis certas imponere fulcris
Fœdere, communis quem tibi jungit avus.
Regia progenies audax in bella Philippus
Antoni fuerat, Margaridiſq; parens.
Joanni pater eſt Antonius: at tibi mater
Margaris, & fratri fœdere juncta meo.
Proxima quam ſeries, amitinaq; jungit origo,
Ducere fas illam Pontificale vetat.
An quia forma placet, quia te tenet improbus ardor,
Cedent ſacra tuis jura cupidinibus?
Scilicet ut regnet Batavis Brabantus in arvis,
Indigenaſq; jugo gens peregrina premat?
Avertat Deus, & terrarum magnus in orbe
Curio divinas juſſus obire vices.
Signa canant potius. campis haſtata vagentur
Agmina: Durdrechti ſurgat in arma furor.
Herculidum ditio, & Wordenæ nobile caſtrum,
Et tu cum Goio milite Narda fave.
Fallor? an Oceano demerſi conſcia Moſæ
Brila mihi, & famulis Rottera cedit aquis?
Cedit: & hæc omnis comitem me ſponte ſalutat,

Submittitq́, meis faſcibus ora caput.
Eſt aliquid cauſſæ populos habuiſſe faventes:
Cæſaris affinem plus meruiſſe thorum.
Quod cognata negat; thalamus dabit. Ibimus ergò,
Ibimus, & Batavûm regna triumphus erunt:
At tu quæ noſtram ſpreviſti perfida curam,
(Nam pudor eſt vilis jam tibi) quare virum:
Dos tibi ſit, ſanguis; lecto ſacra carmina; diræ:
Tæda, rogus patriæ. ſint rata vota precor.
Sint rata vota precor; facio quæ patruus auſpex:
Bellona thalamum conciliante premas:
Conjugioq́ tuo ſis non ſemel ipſa ſuperſtes,
Oderis & pejus quæ male ſemper amas:
Tunc quoq́, cum velles hæc irrita fœdera, durent;
Nec vidua nomen jam viduata feras:
Et quia vir tibi re nunc eſt pretioſior omni;
Sis geminis uno tempore juncta viris:
Rurſus &, o, rurſus, tua, teq́, libidine perdas;
Et ſubito ſit amans hoſtis, & hoſtis amans.
Plura petis? diro peragas in carcere vitam;
Inque tuas clades, cum fugis inde, ruas.
Sit fortuna levis vultu ſemel uſa benigno;
Sitque Dea conſtans in tua damna fides.
Denique cum terras conſumpſeris, æquora tentes,
Sitque ſali eventus, qui fuit ante ſoli.
Pauper, inops lateas, rerumque & honoris egena:
Umbra tui reſtes, & moriare diu:
Et tua plus ſolito ne non te principe poſſit
Terra queri, pelagi fluctibus arva natent.

Ipſa parens in te rerum natura rebellet,
Adiuvet & fati triſtia fila tui.
Si potes (ut ſummo claudatur epiſtola verbo)
Hæc ubi percipies vera, valere, vale.

HIEMIS
COMMODA, AD POTTEIVM.

Crede mihi, Pottei, prodeſt & frigus amanti:
Sunt quoque quæ nobis commoda præſtet hyems.
Ver Floræ proprium, Cereri ſacra dicitur æſtas,
Vindicat autumnum Bacchus, Amórque gelu.
Ecquid adhuc dubitas? inter fera frigora ponti,
Aequoreaſque hyemes creditur orta Venus.
Scilicet expulſus fugit ad præcordia fervor,
Brumaq́ꝫ vim calidi fomitis intus agit.
Inde Cupidineis agitantur pectora flammis
Acrius, atque ipſo frigore creſcit amor.
Cernis ut ipſe foci gravius crepet ardor, & ignis
Pugnet inobſeſſas ſpiritus ire vias?
Hæc veterum nos ſcita docent, tu conſule faſtos:
Si vacat, e faſtis certior eſſe potes.
Conveniunt ſoli genialia feſta Decembri:
Saturnalitios poſſidet ille jocos.
Novimus & Faunum, nutricem novimus Accam:
Vltimus eſt horum qui ſacra menſis habet.
Proximus eſt Iano, qui nullâ veſte Lupercos

Aſpicit, inq; ipſo corpora nuda gelu.
Sunt etiam generis Romana Chariſtia ſacrum,
Cum coit ad ſocias turba propinqua dapes.
Unanimes pariterq; viri pariterq; puellæ
Conveniunt, generis conciliante Deo.
Vina juvant, ſanguisq; juvat: ferturque Cupido,
Illo præcipue lætus adeſſe die.
Quam bene cognati ſub nomine nomen amantis
Delitet: affinem dilige, tuta via eſt.
Nulla poteſt cogi charos odiſſe propinquos:
Hunc timet affectum carpere mater anus.
Ecce quod hyberno ſpectatur tempore cælum
Huc facit, & quodvis ſidus amare docet.
Quis fuit Aegoceros, niſi Pan Syringis amator
Virginis, unde ſuum fiſtula nomen habet.
Quid referam piſces, quorũ hæc Venus, ille Cupido eſt,
Magna Syræ genti numina, magna mihi.
Improbe quid tentas, Latonia dixit, Orion
Pro pretio ſtellas improbus ille tenet.
Quis Cephei tuos, quis Myrtile neſcit amores,
Aut Ariadneæ ſplendida ſerta comæ?
Hæc quoque quæ ſuperûm ſublimis poſſidet axem,
Sicca ſuum ſemper reſpicit urſa Iovem.
Juppiter Electramque polo, reliquaſque ſorores
Impoſuit: digna eſt res Jove, ſemper amat.
Nunc taurus trepidam fert per vada ſalſa puellam,
Nunc in Tyndarij conjuge ludit olor.
Hæc vos ſcire decet, qui diſcitis æthera totum,
Non hominum vanâ ſcribere fata manu.
Dicite Chaldæi, roſeis cur vecta quadrigis

Tardior hyberno tempore ſurgat Eos?
Memnonis illa ſuum mater complexa maritum
Dulcia producta gaudia noctis amat:
Iam matutini præſertim frigora cæli
Dum timet, in tepidos. & fugit uſq; ſinus.
Sæpe Deæ Phœbus, quid, ait, mea tempora perdis?
Iam dudum repetunt ſidera feſta diem.
Sæpe Aurora Deo, quid, ait, mea gaudia turbas?
Quare tibi Clymenen, me meus ignis habet.
Quid faceret, ſi jam Cephalo conjuncta jaceret,
Per quem Tithono non licet eſſe ſeni?
Quam juvat inſomnem ventos audire gementes,
Tutaque in anguſto membra levare thoro,
Et dominam fouiſſe ſinu, ſi nocte ſuprema
Frigidus hybernas moverit Auſter aquas?
Felices quibus iſta licent: mihi bruma dierum
Det bona; ſunt animi vota modeſta mei.
Me ſicut aſpiciat domina circundare tergo
Brachiolum, & furtim non referenda loqui:
Et prenſare manus, & figere blanda labellis
Baſia, & in gremio ponere molle caput.
Cedite dicemus mala frigora: duplice flamma
Cingimur, hinc Veneris ſtat vir, & inde puer.
Tunc etiam noſter ſeſe felicibus alis
Tollet, & ad cæli ſidera ſurget amor,
Cum mea lux glaciem mecum calcabit & ibit
Per vada nocturno contabulata gelu.
Quis putet? in glacie veros invenimus ignes.
Fervor in aſtrictis frigore regnat aquis.
Quis juvenum primus ferrati vincla cothurni

Nexuit,& rapidis ocior ivit equis?
Quis docuit teneras iter hoc glaciale puellas,
Compoſuitque manus,compoſuitque pedes?
Lubrica ſulcatur ferro via, lubrica certe
Eſt via ab inſidijs parve Cupido tuis.
Illo Mercurius poſuit talaria viſo,
Plus Batavos ipſis faſſus habere Dijs:
Ipſa quoque ad ſollers ſtupuit Cytherea repertum,
Scilicet & dotes juſſit adeſſe ſuas;
Dos Veneris tæda eſt, & acutum miſſile;turba
Spargere per glaciem quæ puerilis amat.
His aliquis tactus fero ſua vulnera ſenſit,
Vulnera nec ſoleis effugienda ſuis.
I puer, hæc docto mea carmina defer amico,
Me mea,me glacies;remigiumq; vocant.

AD POTTEIVM
ELEGIA.

Armina perlegi domino te digna locoque,
Qualia Lugduno mittere Muſa ſolet:
Quæ niſi ſollicito ſcirem dictata dolori,
Tranquilli poſſem credere vatis opus.
Sic etiam facili cecinit ſua triſtia verſu,
Pulſus ad Euxini Naſo ſiniſtra freti.
Sed tamen Arctoi gelido ſub frigore plauſtri
Nequitiæ pœnas pertulit ille ſuæ:
Te pietas & fata premunt crudelia, nec ſunt
Poſteriora tibi carmina, cauſa prior.
Nam finem ſibi damna negant, ſemperq; ſequendo
Creſcit, & in cumulum proficit ipſe dolor.
Scilicet ut poſſis animo delere ſororem,
Eripienda tibi jam quoque mater erat?
Tu tamen his major fortunæ pectora regno
Subtrahis, atque animo præcipis ipſe tuo:
Triſte negans quicquid neſcit ratione caveri,
Nec mala confeſſus poſſe nocere bonis.
Mens fuit æquata tecum pietate parentem
Exanimem lachrymis condecorare meis.
Mens fuit & triſtes Elegos donare, ſed illud
Officium laudes eripuere tuæ.
Quis tibi det fletus, nec diſcat juſtius abs te
Fortiter ad caros poſſe dolere rogos:
Nec natum præferre viro, donataq; ſanctis

Manibus, hac ſaltem qua licet aſtra ſequi.
Otia qui quondam poteras reperire Camænis,
Cum quateret matris viſcera dira lues,
Et te teſte mali jam deſperata jaceret,
Summaq́ votorum cum foret una mori,
Quanto nunc melius ſpernes lugere ſepultam,
Parte tenet patrium quæ meliore polum?
Crede mihi tunc cum tot morbis pervia mater
Languida vix aluit membra, cadaver erat.
Viuere jam cœpit cælo, terraq́ue reliquit
Exuuias tantum, ſed nihil illa ſui.
Nos miſeri gens flenda ſumus: lugere beatam
Inuidiæ ſpeciem deſipientis habet.
Nil opus eſt ſacris ſolatia promere libris,
Omnia quæ memori condita mente tenes.
Humanæ ſiquid poterunt tamen addere curæ,
Conſilio ſit & huic quantulacunq́ fides.
Funereas moneo tædas mutare jugali,
Sanguinis ut thalamo damna repenſet amor.
Jam deſolatas reparet nova nupta penates.
Hæc ſoror, hæc conjux, pluſq́ erit una tibi.

EPIS-

EPISTOLA PALLADII AD THAVMANTIAM PATRI SVO NVBENTEM.

Sume, novercales ſed ſi prius exuis iras.
Eſt hæc Palladij littera ſcripta manu.
Nec volo te falli: non eſt manus iſta mariti:
Spes tamen, heu memini, cum fuit iſta mihi,
Et fuerat fortaſſe tibi, niſi crimina tantum
Perfidiæ ſictus diſſimulavit amor.
Quid queror, aut quorſum? nec quid prodeſſe querelæ
Iam poſſint video, ſed tamen æqua queror.
Perdidimus vires odij, ſolamen amoris:
Perdidimus pariter teq́; tuamq́; fidem:
Omnia conſumſi: levis eſt jactura querelæ,
Sicui nil præter verba perire poteſt.
Iuro, tibi toties juratum numen Amoris,
Iuro tuam vitam, vita, tuumq́; caput,
Blanditiaſq́; tui vultus, oculoſq́; loquaces,
Et quicquid melius te meminiſſe putem.
Nec potui ſperare nefas, nec credere poſſum,
Sed videor ſomnis invigilare meis.
Ille recens luctus ſe non capit: omnia tento,
Indignor, dubito, deprecor, oro, queror.
Ah leve fœmineum ſemper genus! illane quondam
Baſia dicta mihi qui ferat alter erit?
Atq. utinam quivis non tam mihi proximus alter:
In ſocio majus crimine crimen habes.

Si

Si libuit peccare tibi, ſine patre licebat.
Invidiâ cauſam prægravat ille tuam.
Hoc mihi quod noſtros ſimul inceſtatis amores,
Hoc dolet, hæc iræ maxima cauſa meæ.
Si tamen, o, poſſim ſatis hoc odiſſe quòd odi.
Quid faciam, in tanto vulnere læſus amo.
Ipſe dabit veniam pater, aut peccavimus ambo,
Hoc ego rivali judice tutus ero.
Compare judicio placuit tua forma duobus:
Jure quidem melior cauſa prioris erat.
At nunc ille meos oculos, mea vota ſecutus,
Tantum degenerem non probat eſſe ſibi.
Nil ego commiſi, niſi quod conſtanter amavi:
Hæc quoque, ſi qua fuit, non mea culpa fuit:
Nam tua tam blandæ quem non cepiſſet imago,
Et teneri riſus, aptaq́; verba joco?
Quis non amplecti graciles deſideret artus,
Et tam purpureis baſia ferre genis?
Adde, quod ingenio cunctis prælata puellis
Hac quoque non ſtultis dote placere potes.
Fecit & hoc ut amem, quod me quoq́ rebar amari;
Heu nimium iuvenes credula turba ſumus.
At quis non lachrymis oculisq́; fatentibus ignem
Crederet, & verbis muneribuſq́; tuis?
Oſcula non referam preſſis hærentia labris,
Et niveum pectus, virgineoſque ſinus,
Pluraq́; quæ vidi nondum bene viſa parenti
Prætereo: tangi vulnera noſtra negant.
Juſtior erroris fuit excuſatio noſtra,
Quod mihi non ſoli ſit ſimulatus amor:

Con:

Conſcia ſcit genitrix quæ cum te ſæpe moneret
Complexus fugeres, alloquiumq; meum,
Cautior aut ſaltem, ſi non immitior eſſes,
Audijt hoc unum, non patienter amo.
Quo gemitu noſtras tuleris, qua fronte tabellas,
Scit ſoror; officijs fida miniſtra meis.
Me quoque fœlicem chari dixere ſodales,
Et placui vulgi ſuſpicione mihi:
Nec tamen aſſenſi, leviter mea vota negavi,
Cumq; alios vellem fallere, falſus eram.
Eſt mihi, plus auro ſpectandum munus an arte,
Quod demtum dextra fert mea dextra tuæ.
Tu mihi (nam poteras demi prohibere) dediſti.
Tunc quoq;, cum finxi reddere, triſtis eras.
Forte puellares inter mihi juncta choreas,
Auſa palam pignus diſſimulare tuum,
Hoc, ais, unde tibi? ſpolium, non ambigo, caræ
Virginis, aut cupidæ munus amantis habes.
Hoc ego ſub vinclo ſocialia vincla recordor,
Illaq; quæ tulerant brachia pacta mihi.
Nec minor aſſcriptas ſervat mihi cura tabellas,
Te fore pollicitas tempus in omne meam:
Has ego pro domina complector & oſcula jungo,
Has comites noſtrum ſemper habebit iter.
Hei mihi quod pariter nequierunt verba teneri,
Voxq; ſibi gemitu teſtificata fidem.
Quæ te non alios iuvenis ſperare lacertos,
Primaq; jurabas gaudia ferre mihi:
Tradita quæ ventis & trans mare vecta Britannum
Tam procul, heu, nullo ſunt reditura die.

Crede

Crede mihi, conſtant nulli periuria gratis,
Crede mihi ultorem res habet iſta Deum.
Audio jam veſtros morbo flagrare penates,
Et prætentatum funere virus ali:
Quod metuo dicam: ſint omnia vana timori:
Perfidiæ pœnas exigit iſta lues.
Parcite formoſæ, fatales parcite flammæ:
Non ego ſum tanti; ſit metuiſſe ſatis.
Cui tamen heu parco? quæ me furiavit amantem,
Simplicitas nuper cui mea ludus erat.
Uſque adeone tuis igitur res digna triumphis
Figere de noſtro corde trophæa fuit?
At puer & certe rudis hæc ego miles ad arma;
Nullius & a tanta proditione metus.
Vix dum terna mihi quinquennia fecerat ætas,
Iamq; quid eſſet amans neſcius; iſtud eram:
Inſidiata mihi teneris tu protinus annis;
Seu levis ille fuit, ſeu ſimulatus amor.
Perfida quid merui? tibi quod primordia flammæ
Læſaque non alio corda calore dedi?
Hei mihi cur vnquam Tungrorum venimus urbem,
Conjugij feſtas concelebrare dapes:
Depoſitum fatale, meæ Thaumantia curæ
Credita, nec ſolum nos ſociavit iter:
Hærebam lateri comes; & tibi noſtra vacabant
Lumina, te noſtræ ſuſtinuere manus:
Inde mali labes; in me ſine fraude Cupido
Integer & præſens cum face venit Hymen.
At tibi Tiſiphone ſuccendit corda veneno
Impreſſitq; ſuas dira Megæra faces:

Pallida me macies, gemituſque e pectoris imo
Prodit, & injuſſæ quæ maduere genæ.
Ingenij nec cura mihi, ſed triſte veternum
Obſidet, & reſidis pectora torpor habet.
Tu prohibes animo ſolitas evolvere leges,
Juraq́; diſcentem ſub tua jura vocas.
Noctes atque dies tua me, tua ſemper jmago
Opprimit: os nomen murmurat uſque tuum.
Tu quoque dicebas ſine me tibi rara venire
Somnia: purpureus tinxerat ora rubor.
Complexus etiam ſimiles, & proxima veris
Oſcula narrabas, ſpemque fidemq́; thori:
Omnia quæ mentes poterant flexiſſe ſeniles,
Et puto non alijs ſuccubuiſſe patrem.
Dic age, quid tandem tibi me mutavit amantem,
Dic age, diſſidij quæ tibi cauſa fuit?
An quia conjugij diſpar fortuna videtur,
Hic tibi qui fuerat pectore ceſſit amor?
At nec opes, nec honos, generis nec gloria diſtat:
Tota ſed æquali pondera lance ſedent.
Sed tua quæ levitas nato præferre parentem
Non dubitat, iuuenem poſtpoſuiſſe ſeni.
Me certe terrere domus tamen omina veſtræ
Debuerant, cæcus ni vetuiſſet amor.
Neſcio quæ totam gentem ſcelerata libido
Exagitat: furijs hi placuere lares.
Nam cui non audita ſoror, funeſtaq́; raptus
Crimina & infauſtæ ſæva pericla fugæ:
Inde novum ſemper ſcelus & trucis auſa mariti,
Itaque certatum peior an ille foret?

Feci-

Fecimus exemplum cunctis memorabile ſaclis;
Affines iſti dum juvat eſſe domo:
Pugna patri natoq; fuit, communia cum quo
Proſcriptus generi nomina ferret Arabs.
Hos igitur propter genitor certavit amores,
Amplexuſq; ſui maluit eſſe ſuos.
Nec tamen hunc culpo (quis enim culparet amantem?)
Debuerat quanquam non aliena ſequi;
Aut quaſvis potius quam nati quærere tædas;
Et ſi non aliis parcere velle mihi:
Tu magis una nocens, quæ, ſi modo vera feruntur;
Diceris ipſa meum ſollicitaſſe patrem.
Expertus didici quæ ſint quibus uteris artes,
Et quibus illecebris concilietur amor.
Non ego, non fueram ſatis in tua vulnera ſolus:
Pergis, & ex tota gente tributa petis.
Gratulor inventum qui me felicior eſſet,
Nec quoſcunq; tibi diſplicuiſſe viros.
An non ipſe tibi, ſed opes, & luxus, & illa
Marmora ſurgentis grata fuere domus?
Et quod contiguos deſpectans culmine fontes
Invidiæ nimia mole laborat opus?
Qui matri properatus honos tibi ceſſit in uſum:
Illa tibi fecit, proh dolor, illa locum.
Sic mihi ſucceſſit genitor, Thaumantia matri:
Ut viduus fierem, ſcilicet, orbus eram.
Conſequor heu quantum genitricis morte dolorem,
In nece materna plus mihi matre perit.
Me malefidus amor privignum fecit amantem,

Et faciet patrem, quem potuiſſet avum:
Nec pridem ſperata nurus jam diceris uxor:
Pro cara fratres tu mihi prole dabis:
Cumq́; puer noſtra reptabit parvulus aulâ,
Audiet, hic patri debuit eſſe nepos.
Hæc ego ſi ferrem ſaxis & cautibus eſſem
Durior, hybernâ quas mare tundit aquâ.
Nec volo, nec poſſum. men' ut præſente paternos
Tu nova nupta premas & patiente thoros?
Injiciam nec jure manum? nec fœdere noctem
Evincam? pulchros involet ille ſinus?
Ergo novercalis nos pars aliquantula regni
Imperium veteris triſte feremus heræ?
Ibimus atque Iſtri potius ſulcabimus amnem.
Non erit ingenio ſævior ille tuo.
Nec metuo, quamquam metuo quoq́;, tela, nec undas:
Dum te non videam cuncta pericla placent.
Tum ſi forte tuas continget nuntius aures
Oſſa peregrino noſtra jacere ſolo:
Fac genitor jam morte mea ſecurus amorum
Gaudeat: hac illi nubere dote potes.
Si me vita tamen cupiet ſervare dolori
Hæc mandata tui nuper amantis habe:
Me rogo, ſiqua manent veteris veſtigia flammæ,
Quantum per thalami jura licebit ames.
Nec volo te Phædram: ſatis eſt odiſſe novercâ
Parcius: heu voti ſors miſeranda mei!
Cum ſenis in thalamos fueris deducta mariti,
Et vacuâ vidui parte recepta thori,
Dic rogo, ſed leviter, prior eſt ubi noſter amator

O Qui

Qui me jam poterat ſic habuiſſe ſibi?
Sic te ſemper amet nouus ille maritus, & illum,
Heu, melius quam me tu quoque ſemper ames:
Sic quoque non fingas, qui non bene fingitur, ignem,
Nec tutus hoc ipſo more vacillet amor.
Sic mihi des fratres ſimiles mihi, diſpare fato:
Sic mihi ſit de te, ſed bene fida ſoror.
Deficio: maduere genæ: ſtant vertice crines:
Exanimi gelidus concutit oſſa tremor.
Hæc quoque ſcripta vides confuſi ſigna doloris,
Litteraque affectus exprimit illa meos.
Da veniam. dictavit amor. facit ille, quod ipſa
Forte parum metuit libera charta loqui.
Plura velim, ſed plura vetat reuerentia patris,
Irrita ſpes, animi fax vetus, ira recens.
Rectius abrumpam: vox finiat una tabellas,
Diſceſſuſq; mei ſit tibi ſumma. Vale.

In Paſcha, qui natalis vigeſimus tertius.

VEra dei ſoboles, homines quem credimus una
Nobiſcumq; hominem, cumq; parente deum,
Nos modo, qui triſtes ſub iniquo judice pœnas
Luximus, & nigrum te moriente diem,
(Seu puduit ſolem domino pereunte videri,
Seu fuerat noſtri criminis ille color)
Oramus, jam parte tui dignare triumphi,
Dum nouus inferno victor ab hoſte redis.
Mors ſequitur captiva: jacent diſrupta ſepulchri

Vincula: ſidereæ jam patuere fores.
Ungere quid Chriſtum muliebris turba parabat?
Illum, ſi neſcis unxerat ante Deus.
Thura quid hic facient & quos affertis odores?
Suffimen patri gratius ipſe fuit.
Quæritur in tumulo vita, luciſq; repertor:
Hoc peccata loco condita noſtra jacent.
At quem vos clauſum tam parva ſede putatis,
Non mare, non tellus, non polus ipſe capit.
Surgit mane nouum, dum pulchrior ille reſurgit:
Et cum lucis hero lux reparanda venit.
Scilicet vt mortem tenebris ſignauerat æther,
Sic comes in vitam debuit eſſe dies.
Aſpicis ut primo radient convexa ſereno,
Floribus ut teneris luxurietur humus?
En Chriſtus pariter, pariterq; renaſcitur annus;
Auctori plaudunt tempora læta ſuo.
Tum roſa quæ pratis late viridantibus ardet,
Forſitan innocui ſigna cruoris habet.
Me quoq. cum domino ſimul & cum floribus ortum
Cur ego non iſta gratulor eſſe die?
Iſacidæ Pharia domiti ſub lege jacebant,
Ipſaq; libertas ſub pede regis erat.
Qui poſſet veteris patriæ ſperare quietem,
Et Cananæa procul paſcua, nemo fuit.
Iſta dies Moſem juſtas animavit ad iras,
Cum raperet feſtas, Azyma ſacra, dapes.
Fortes ite viri, quas nunc tener occupat agnus.
Quas mox conficient, quantaq; bella manus!
Exitium video regi quam triſte parari,

Purpurea vobis cùm mare ſtabit aqua?
Nil deſperandi, ſed nobis auctor Ieſus
Certior: exanimum qui modo corpus erat.
Frigida membra crucem referunt. quæ vulnera mater
Contigit; hoſtili vulnera facta manu.
Quid tibi tunc animi dicam pia virgo fuiſſe,
Infelix, ſub humum cum tuus iret amor?
Quo non ille ſenex turpavit pulvere canos,
Qui reus aligero teſte peractus erat?
Tertia lux omnem detergit corde dolorem,
Triſtitiæ veteri nec ſinit eſſe locum.
Cuſtodes trepident, plebes pia gaudeat: ipſe,
Ipſe remolitus pectore ſaxa venit.
Hoc jubar, hoc alba juvenes in veſte loquuntur,
Quos bonus ætherea miſit ab arce pater.
Sic quoq; diſiectis, quæ nunc eſt forma, recurret
Oſſibus, & cineres vita ſecunda manet:
Debemusq; nihil letho, niſi temporis uſum:
Altera pars noſtri reſtat, & iſta redit:
Qualis cinnameo Phœnix juveneſcere buſto
Creditur, in terris unica ſemper avis:
In veterem cuncti mundo flagrante figuram
Ibimus, ætherea gens reparata tuba:
Tunc cum juſtitiæ medius veniéq; ſedebit
Arbiter, in clara præmia nube ferens:
Conſumtiſq; ſimul terris & fluctibus, ignis
In ſe conſtituet fata ſuprema ſibi;
Aeterni quæ prima dies erit, ultima mundi:
Felicem nobis hanc Deus eſſe velit.

Detq́; prius mentes quam corpora noſtra renaſci,
Et ſtet pro vita poſteriore prior.
Non aliud puræ ſpondent myſteria lymphæ,
Terq́; ſacer pueri fuſus in ora latex:
Quanquam etenim magnis vitiorum immergimur undis,
Per Chriſtum vitijs libera turba ſumus.
Hæc ubi ſic repeto, tum me quoq́; veris jmago
Immemorem veris non ſinit eſſe mei.
Quam modo capta ruit, quam mox abitura juventus?
Hei mihi, quot noctes, quot periere dies?
Appoſuit geminos luſtris mihi quattuor orbes
Per biſſena regens ſidera Phœbus equos.
Annum qui ſequitur cum primo flore genarum
Hunc tibi ſumme parens, & tibi Chriſte dico.
Sanctior adveniat quam retro volvitur ætas,
Vindicet ex illa tempora plura labor.
At tu natalis, noſtrorum prime dierum,
Da veniam quod te non colo, ſacra colo:
Non vacat a tantis in te deſcendere curis:
Plus aliquid vita lux dedit iſta mihi.
Ille meas habeat, qui me quoque poſſidet, horas:
Scilicet ille dedit te quoq́; poſſe frui;
Biſq́; ſuum fecit, cum me produxit in oras
Luminis, & pretium cum fuit ipſe mei.
Concelebrent alij genialis fercula menſæ
Quos juvat, & ſecum nata falerna bibant:
Carminaq́; ingeminent lepidis applauſa choreis:
Nos trahit antiqua relligionis iter.
Nec jejuna tamen læti ſolemnia ſacri

Ducimus, aut epulis gaudia noſtra carent.
Frangimus arcanum Chriſti ſub imagine corpus,
Hæ reparant animos, feſſaq; corda dapes.
Nec tunc cum paſtus ſenis in caſtra diebus
Depluit, Hebræis dulcior ille fuit.
Inde ſalutiferi libantur ſanguinis hauſtus,
Et ſedant noſtram pocula ſacra ſitim.
Tradidit hos ritus humanis dedita noxis
Victima, jam pœnas certa ſubire ſuas.
At pia poſteritas morem ſervamus avitum,
Juſſa piatricem commemorare necem.
Carmina nec deſunt gratam teſtantia mentem,
Cum junctæ feriunt ſidera ſumma preces.
Hæc mihi, nam ſatis eſt ſuperet, pater alme, voluptas,
Et meus auſpiciis talibus annus eat.

DE SVSANNA.

Cum decus Hebraidum Suſanna, pudoris imago,
Supplicii peteret jam moritura locum,
Ante Deus vatis juvenis quam proderet ore
Conjuratorum perfida furta ſenum:
Non poterat niveas (ſtringunt quia vincula) palmas,
Lumina ſidereo ſuſtulit illa polo,
Lumina quæ cunctas poterant inflectere mentes,
Tam rutilum flagrant, tam juuenile micant.
Illa quidem lachrymas retinet, tamen vſq; retenta

Prorumpunt, quali fons ſalit altus aqua:
Et poterant pariter pugnantia bina videri,
Mirus honos animi, mirus in ore pudor:
Non pallor faciem vicina morte notavit:
Perpetuo teneræ ſed rubuere genæ:
Integra mens ſcelerum letho nil mota futuro
Duntaxat famæ triſtia damna timet.
Venerat ad lapides: (ea pœna parata jacebat)
Flet populus: cunctis flentibus illa refert,
Vos primum, Proceres, laudo, quos inclita genti
Iſacidûm poſuit reddere jura Deus:
Quod paribus pœnis hominum delicta piatis,
Legifer ut Moſes, ut Deus ipſe jubet.
At melius, ſceleris quamvis ego pura, peribo,
Securum poſthac quam ſcelus illa ferat,
Quæ violans promiſſa Deo, promiſſa marito,
Exuit infami fœdus adulterio.
Hoc igitur noſtras crimen quoq. perſinat urbes;
Hoc ne piam gentem, ſepoſitamq; Deo,
Polluat ut totam pariter cum corpore mentem,
Quæ ferat Abramum femina neptis avum?
Non hic ſufficiunt lapides, non horridus enſis,
Non crux, uſturi non fera membra rogi,
Non ſacri latices, mœchas qui crimine damnant,
Aut timidos purgant ſuſpicione viros.
Spernere ſiqua Deum potuit, ſupponere prolem,
Fallere conjugium, commaculare domum,
Quattuor ut poſſit culparum ſolvere pœnas,
Aequo jure quater debuit illa mori.
Nunc vos huc properate duo, faciantq; cruentæ,

Perfida fecerunt quod prius ora, manus.
Exſatiate truces inſonti ſanguine motus:
Vos ictus primi, vulnera prima vocant.
Sic caſtas tetigiſſe licet: ſpes improba vobis
Quam male promiſit, ſic potienda datur.
Nam neque vos unquam nec quicquid ubique virorum eſt
Sivit ad hæc aliter membra venire fides.
Ut libet hanc frontem, malas, & labra ferite;
Imprimis oculos veſtra ſed ira petat:
Hi ſunt obſcænos veſtris qui ſenſibus æſtus
Nuper & illicitas inſeruere faces.
Quantumvis populus, quantumvis curia vobis
Credit, habet teſtes & mea cauſa ſuos:
Stat Deus hinc, ſtat mens nullius conſcia culpæ,
Et jurant iſtud crimen abeſſe mihi.
Tu mihi vir ſalve, vitæ lux unica noſtræ,
Speſque mihi, donec ſpes ſuper ulla fuit.
O utinam ſaltem ſupremos ferre liceret
Amplexus, & poſt oſcula pauca mori!
Arceat hæc ſaltem nobis opprobria cælum,
Ut vincant animum crimina falſa tuum.
Si bene te novi, quam tantum ſemper amaſti
Credit in hac nullum mens bene fida nefas.
Nunc tibi, nunc animo communia vota repone,
Et pariter cœlum quæ petiere preces.
Pende, quod obſequium, reverentia quanta mariti,
Vt tutata tuam ſit mea cura domum.
Excubiæ ſemper geminæ mea corda tegebant,
Hinc pietas, illinc connubialis amor.

Noctes atq; dies animum ſervantibus iſtis,
Dic vetitis flammis quis locus eſſe poteſt?
Crede, tua ut vixit, tua ſic Suſanna peribit:
Jamque mihi poſthac non adeunde vale.
Sed precor hoc unum: tumulum concede peremtæ,
Et verſus, miſeram quod juvet, adde duos.
Hoſpes ſiſte gradum: jacet iſto fœmina buſto,
Quam dicit iudex, vir negat eſſe ream.

Hvgonis Grotii

FARRAGINIS

LIB. I.

PAVLO CHOARTO BVZANVALIO.

SI ſupereſt patriæ noſtræq; tuæque vacanti
Dicere quod poſſis, Magne Choarte, tuum;
Temporis illius fas ſit mihi ſumere partem,
Audacem bonitas quem tua nota facit.
Quanquam ſollicitant ſapientes undiq; chartæ,
Exactoq; ſubit digna labore quies,
Non minus & tua ſunt aliorum ſeria rebus
Otia, deſcendas ad mea dona precor.
Quod reliquo reliquũ eſt hoc da mihi: lude legendo;
Inſpice: judicij res erit iſta loco:
Nec metuam nequis nimium mea carmina damnet,
Si modo ſunt oculos promeritura tuos.
Ipſa tibi credet, cui ſe ſuaq; omnia credit
Gallia, plus nugas quam nihil eſſe meas.
Altior ille hominum vitijs liberque Thuani
Spiritus, & nullo qui fuit ante minor,
Menſq; Caſauboni Totum complexa, videbunt
Cum venia verſus te praeunte meos.
Dic tamen his oro, tantum rudis orſa juventæ,
Et vix ingenio pubere nata dari.
Nec tamen hos ipſos Muſis ſacravimus annos,
Aut adeo his ſtudijs terra Batava favet:
Abreptos alias nos impetus egit in artes,
Cum quibus Aonio fœdera nulla choro.
Acceſſere graves curæ juſtiq; dolores,

Queis

Queis ſubigi robur poſſe virile putem.
Arma inter patriæ pelagusque & frigora natum;
Et quem fata ſolo deteriora premunt,
Hunc ſiquis fieri credit potuiſſe poëtam,
Saltem non durus carmina noſtra leget.

COMASTES.

Ex Theocrito, verſus verſui redditus.

IBo meam viſens Amaryllida, monte capellæ,
Monte vagæ paſcunt, & agit mihi Tityrus illas.
Tityre, quo nullus potior mihi, paſce capellas,
Et potum paſtas age Tityre, & inter agendum
Occurſare capro, cornu ferit ille, caueto.
O Amarylli decens quin hoc, vt nuper, ad antrum
Me tranſuerſa tueris, amatoremque ſalutas?
An tibi nunc ſimus videor, promiſſaque longum
Eſt odio tibi barba? mori me denique coges.
Aurea mala decem tibi nunc, quæ carpta volebas
Arbore, carpta fero: cras altera rurſus habebis.
Cerne quibus macerer mœroribus: o mihi tantum
Si ſit apem fieri, atque tuum penetrare ſub antrum,
Per filicemque, hederamque, quibus redimita refulges!
Nunc ſcio quid ſit amor: grauis eſt Deus: ille leænæ
Vberibus nemorum propter querceta pependit;
Qui mihi nunc imus flagrans procul oſſibus hæret.

Nigra ſupercilüs, gratum quæ Nympha tueris,
Tota lapis, circum me plectere, vt oſcula ſumas,
Oſcula vana quidem, ſed in his quoq. multa voluptas.
Carpere me facies in centum fruſta corollam:
Hanc Amarylli tibi ſeruo: nanque ipſe plicaui
Errantes hederas, apijque frequentis odorem.
Hei mihi quanta miſer patior mala! tu nihil audis?
Ibo tamen, ſaliamque iſtas, ſine veſte, ſub vndas,
Olpis vbi longa piſcatur arundine thynnos;
Et ſi non moriar, at te mala noſtra iuuabunt.
Nuper enim, memini, ſignis rimabar amorem,
Infelix folium ſtrepitus non edidit vllos,
Sponte ſed in teneris poſitum mihi marcuit vlnis.
Sed nec anus cribro me vaticinata fefellit,
Cum legeret ſpicas, & diceret, omnis in illam
Perditus incumbis, quæ te faſtidit amantem.
At tibi cum geminis ſeruatur capra capellis,
Quas ſibi fuſca dari Memnonis Erithacis orat;
Et dabo: nam ludos faciunt tibi munera noſtra.
En mihi nunc oculus dexter ſalit: an precor illam
Aſpiciam? cantabo jacens ſub tegmine pinus;
Fors erit, vt videat quoque me: nam ferrea non eſt.
Hippomenes fuluis rapidam Schœneida pomis
Diſtulit, & curſu celer inſtitit: at bona virgo
Vt videt, vt perit, vt totam grauis occupat ardor.
Egit & ipſe boues Amythaone natus ab Othry
In Pylon: at jacuit charum complexa Biantem
Pulcra futura parens laudabilis Alpheſibœa.
Et formoſus oues propter juga pauit Adonis,
Quo ſuccenſa Venus traxit per membra furorem,

Mor-

Mortuus a teneris nec ſecubat ille papillis.
Felix Iaſion, felix ſopor Endymionis;
His equidem inuideo, ſi vera, puella, fatebor:
Nam bona tanta dari credant qui poſſe profani?
Iam doleo caput: at nihil hoc tibi: carmina ſiſtam:
Hic nunc exanimis collabar, & eſca luporum,
Dulcius hoc omni credo tibi melle futurum.

ITER
CVRRVS VELIFERI.

MIra canam, ſed viſa mihi, ſed cognita multis,
Et niſi viſa, mihi non habitura fidem.
Quòd patet occiduas Batavæ telluris in oras
Eſt latus, & Lateris pars ea nomen habet:
Nos à cæruleis ubi diuidit unda Britannis,
Et prætexta maris fluctibus arva jacent.
Hîc pater Oceanus ſitientes lambit arenas,
Iamq; vagas laxat, iamq; coercet aquas.
Ipſe ſibi poſuit fines Neptunus, & intra
Aggeris agnati mœnia ſævit hyems.
Proxima ſunt Hagæ Sceverinia littora noſtræ,
Aequoreis dives piſcibus ille locus.
Hinc ſi Pettemum, Zypæq; novalia pergas
Quærere, bis ſeptem millia pandet iter:
Millia quæ totidem vix Iphiclus ambulet horis,

Aut

Aut Ladus celeri notus ab arte pedum.
Hac Curru volitanda fuit via: ſedimus omnes,
Ante oculos cœlum, littora, pontus erant.
Ut ſuſpenſa ſuis tumuerunt carbaſa ventis,
Ut Pharus, ut naves, ut Sceverina perit.
Et velut indignans, quòd non ſua pondera vectet,
Neſcio quo ſtrepitu murmuris aura ſonat.
Non aliter mugire ſolet, cùm mittitur arcu
Gnoſſia Sauromatæ torta ſagitta manu:
Aut cum Naſſovius Rheni bellator ad undas
Fulminat, & ferrum ſulphuris æſtus agit.
At ſimul avecti primas ſuperavimus iras
Flaminis, & certâ cœpimus ire viâ,
Æquoreos inter fremitus, ventosq; relictos,
Senſimus in rapidis frigora nulla rotis.
Amiſſos tepidi fruſtra quæſiumus auſtros,
Vela noti celeres non potuêre ſequi.
Talis erat, quocunque cito raperemur ab axe,
Qualis in æſtivo langueat aura jugo.
Orbita vix umbram ſimulat, niſi littore molli
Si quando celerem tardat arena fugam.
Tunc & pulverea nubes, Venerisq; creatrix
Spuma procelloſis imbribus ora ferit.
Tunc pluit & conchas & mistum littore pontum,
Proximus eſt Libycis Syrtibus ille labos.
Priſca vetus ſervat Cattorum nomina pagus,
Indicio referens poſteritatis avos.
Huc nemore Hercynio miſſos veniſſe colonos
Diſcimus; hinc Batavi gens animoſa ſumus.
Hìc Caij turris fuit, hìc extructa Severo

Horrea: nunc ingens omnia pontus habet.
Quid lapides periiſſe querar? periiſtis & amnes,
Oſtia nec Rheni cernimus eſſe ſuper.
Navigat hàc Currus, quà naues ante ſolebant,
Continuatq́; pari tramite littus iter.
Hinc ad Nordovicum fines, & Douſica regna
Pergimus. ô magni patria vatis ave.
Reſpicere à tergo Santfordica templa volebam:
Dum moror, à tergo jam mihi Vicus erat.
Egmundæ cineres, quibus incunabula debet
Relligio, & magnis regibus orta domus,
Vos quoque præteriit votis velocibus arbor:
Credibile eſt ipſos obſtupuiſſe Deos.
Sic celer avectas quantumlibet ante carinas
Currus, & æquoreas effugiebat aves.
Credimus exemplo tumidi latrare Pelori
Monſtra: canes Batavũ non minus æquor habet.
Quæ Siculis Scylla eſt, nobis Honſbuſca vocatur:
Nomen naufragiis nobile nauta timet.
Hic formidatum Silvæ ſpumantis in auras
It caput: æquoreis illa reſiſtit aquis.
Terrarum damnis Nereus alimenta profundi
Quærit, ut in noſtrâ luxurietur humo.
Non alibi Batavos propiora pericula tangunt:
Pro nullo facimus tam pia vota loco.
Structa manu moles tumidas niſi frangeret undas,
Quod Pyrrhæ fuerat tempore, terra foret.
Nunc quoq. cùm ſaxis, & quercubus unda dometur,
Proſtrata quercus, ipſaque ſaxa jacent.
Sed nemus uſque recens ſurgit, rediviváq; rupes:

Sem-

Semper in his rauci gnrgitis ira perit.
Siſtimur hîc: rumpitque viam tranſverſus ab undis,
Qui Pettema ſecat littora montis obex.
Littora Bajano quæ nil ceſſura Lucrino,
Hoc unum debent Silva Canina tibi.
Hæc prope ſicca jacet fraudato Zypa profundo,
Experta Oceani ſæpe, ſolique vices.
Hîc, ubi ſquammigerum Proteus pecus egit in algâ,
Nunc viret in ſegetes ingenioſus ager.
Marſacium pelagus, colleſq́; binominis Ogæ
Non procul, & Flævi triſte furentis aqua.
Nos hoc omne latus geminis confecimus horis,
Tantillum eſt ſpatij quod ſirus horret Iber.

ODE IN FILIVM CASPARIS EVSEMII AD AVVM IANVM DOVSAM.

DOnate magnis parve parentibus
Puer futuri gloria ſæculi,
Seu Nienordo dignus hæres
Et patriis imitator actis,
Caſtris petendæ natus adoreæ
Paras Ibero funera, & ultimas
Gades & Hispanum furorem
Pectore adhuc tenero laceſſis,
Te vagientem littore in ultimo
Veſper tremiſcet, te Tagus aurifer:
Annoſq; creſcentis juventæ
Heſperiæ numerare matres
Diſcent paventes: quantus adeſt equis
Viriſque ſudor, cum celeres fuga
Cervos, & acrem feſſus aprum
Præcipiti ſuperare curſu
Vires & avi robora fortior
Vertes in hoſtem: ſive Helicon placet

Phœ-

Phœbeus & regnata Douſæ
Pieriÿ iuga ſacra montis,
I perge felix: non alium ſibi
Præponet olim Pindarus & Maro,
Magnoque mens vicina cælo
Mæonidæ, facilisque Naſo:
Cedet iocoſi Muſa Propertiÿ,
Cedet Tibulli; non tibi Bilbilis
Certabit, aut Verona docti
Efferet ingenium Catulli,
Si docta paucis carmina verſibus
Amabis apto claudere cum ioco.
Sin te ſibi quondam dicabit
Romulei nova laus theatri
Plauti ſepultos e Stygio ſales
Regno reduces, & pede compari
Implebis aut ſoccum Terentî,
Nobilis aut Senecæ cothurnum.
Te Douſa noſtræ geſta Bataviæ
Nunquamq; viſi carmen avunculi,
Suoſque balbutire faſtos
Audiat ipſe ſenex nepotem.

TRAGOEDIA HEINSII.

QVis ille tanto pulpitum motu quatit,
Et inſolenti tundit orcheſtram pede?
Quanquam furentem motibus fallax tegit
Perſona vultum, fæxq́ꝫ detonantia
Furatur ora, non lates Heinſi tamen:
Te certus index prodis. auguſtum jubar
Diſpellit atræ nubilum caliginis:
Centumque noctes luce perrumpit ſua.
At nos parentis vana terræ pondera
Fruſtra tenebris indies victricibus
Luctamur: omnes ludit incaſſum labor:
Vt ille parvus ales abreptum fuga,
Et navigantem vaſta inanis æquora
Sequi parentem ſperat,& pennas quatit,
Auraſque plauſu captat, affectans iter,
Strepitque: tandem pronus in nidum cadit.
Tu Dædaleis ocyor volatibus
Poëta cœli ſcindis alatus vias,
Plebemq́ue,& ipſos plebis obtutus procul
Poſt te relinquis. Iam Sophoclen præteris,
Euripidenq́ꝫ fultus ala remige:
Seq́ue auctor olim triplicis Promethei
Victum fatetur, quique Caſſandram dedit
Cæco furentem carminum volumine.
Nec hos, nec omnes cæteros Ionici
Faſtus theatri, longa quos nobis dies

Invi-

Invidit, æviq́; impotens iniuria
Procul tueri terga ſectantes tua
Contentus, ultra tendis & cælo natas
Sublimiori, deq́; ſummo vertice
Priſcum Latinæ deſpicis ſcenæ decus;
Choragiumq́; præter Annæi volas.
O Cygne Flander, me ſimul tecum rape
Per candicantis cærulas æthræ vias.
Ignava quanquam torpidum moles premit,
Et ſurgere ultro pondere obſeſſum vetat,
Tua levatus quolibet dextra ſequar,
Supraq́; nubes ibo, quas craſſus vapor
In nos adurget. deligam ſpectaculo
Propinquiores ſiderum metæ foros,
Ubi ſerena ſemper, & purus dies.
Hic priſca cernam provocantem ſæcula
Prodire noſtri temporis Tragœdiam:
Non hanc Iephthæ quæ triumphales manus
Cæde immerentis inquinavit filiæ:
Regiſve menſis ora Baptiſtæ dedit,
Sed Heinſianam, nata quæ ſero licet,
Retro tot annos laude prævertit novâ.
Iudex ſedebit Douſa, judex Scaliger,
Hæres paterno deſtinatus muneri.
Heroa noſtris hunc, & hunc felix Deus
Servavit annis, juſta ne ſæclo rudi
Noſtris deeſſent vatibus præconia.
Vox una binis: victa Ganda Corduba.
Applaudit omnis maximi circi chorus.

Formæ micantem celſioris lumine
Miratur ire magnus Alcides ducem,
Arauſioq; cedit, at nulli prius,
Doletque rurſum regis Hiſpani ſcelus.
Incedit alto parte ab Eoa poli
Princeps cothurno: nam tremit Veſper gradum,
Et ſentit hoſtem. Nunquid Atride pudet?
Bis quinque Troja meſſibus conſtat tibi,
Huic unus annus plus decem Troijs dedit,
Hoc par, ſceleſtâ fraude quod victor cadis.
Vidit Mycena per ſcelus cæſum ducem,
Vidêre Delphi. Patria ô quanto mades
Cruore! Non hoc eluat Rhenus nefas,
Non Moſa vaſto pronus incumbens mari,
Non qui propinquus menſtruo motu tumens
Neptunus agris parcit Hollandis pater,
Seſeque arenis arcet, atque hoſtes ſalo.
Cerno Loiſæ ſyrma: Talis Hectoris
Conjunx, parenſque: talis Alcmene fuit,
Amphytrionis uxor, & nurus prior.
Oeneis autem caſta ſanctæ conjugis
Veretur ora, tollere & vultum ſimul
Formidat, omnis quæ ſui ſexus cohors
Tranſgreſſa leges: Noxium Æetæ genus,
Ledæq; proles, & noverca Virbij,
Materque Oreſtis, & viri mater ſui,
Et ipſa Iuno. Stirpis antiquæ decus
Materna paruum ducit Henricum manus.
Alludit illi magnus Argivûm metus
Futurus Hector, Fata ſi vitam darent.

Allu-

Alludit Hyllus, & coronati patris
Phocææ proles. Jam puer Philiſthenes,
Jam meta Trojæ Pyrrhus exſpectat parem,
Pæantiuſque dira Cocyti vada,
Et æſtuantes igne permiſto lacus
Hiſpana Erynnis linquit, humanus ſitim
Cui ſedat unius ſanguis: hoc illi merum eſt,
Hæc pocla monſtro, cerno pro tædis rogos,
Cerno ſecures. Ipſa ad aſpectum ſoror
Horret Megæra: defluit flagrum manu,
Fugitque tortis anguis implexus comis.
At ille magni parricida Principis
Pone hic ſceleſtum perfidus volvit gradum.
Fuit Thyeſtes impia factus dape
Natis ſepulcrum. ſegregem Theſeus nova
Caſtum per agros filium ſparſit nece:
Patrem cecidit, miſtus eſt matri Oedipus:
Sed inſcientes: primus hic ſibi placet,
Gaudetque quanto nullus erravit malo.
Quicunq; famæ punctus antiquæ nota
Crudelis audis patruus, frater, parens,
Ægiſthe, quiq; ſemper arentes aquas,
Semperq; captas arboris fœta fugas,
Gaudete: veſtra majus abſolvit ſcelus.
Inventus hic eſt, cujus unus patriam
Trajecit ictus: quis Dij tantum nefas
Auſus jubere? Non Lycus: Neuter Creon,
Non hoc Vlyſſes, ſævus in parvos quoque
Et in puellas: Ipſe nec fluxâ fide
Amans Jaſon: Aurei ſed velleris

Poſſeſſor alter. Ecquis immite hoc ſacrum
Aut cæcus augur aut ferus Calchas docet?
Videſne? pulchram raſa Libertas comam,
Et pileata turpe proculcat jugum:
Sed pectus eheu ſaucium, vulnus gerit,
Quod ante Princeps: Patriæ raptum patrem
Seſeque luget. Ora commendat dolor,
Decetq́ue luctus. Eurytum ſic filia
Cum lachrimaret, & parentales rogos,
Sibiq́ue lapſum patrij regni decus;
Sic cum doleret vera ſe quondam nimis
Cantaſſe Phœbas, ſtaret & jam Pergami
Supra ruinas, & cadaver regium
Sub his ſepultum, Troico flagrans rogo;
Tamen placebat. Talis Electre fuit
Caſo parente: Nata talis Oedipi
Cæco parente. Si quis eſt ſenſus ſuper,
Curis nec umbras exuit mortalibus
Donata Divis manibus felicitas,
Reſtatq́ue, quod non atra Lethe ſorbeat,
Salve Batavis dux Arauſiade tuis,
Ultore nato, vate felix Heinſio.

GRV-

GRVTERI
INSCRIPTIONES.

ORbis ſupremi pignus, æterni ſator,
Immenſe ſerpens, ripa quem Nili colit
Squammas virentem ſemper, & tortos ſinus,
Qui volvis agmen ſimplici flexum via,
Tui relapſus in notas veſtigij,
Certis & hæres pervicax exordijs,
Voluminumq́ lubricis anfractibus
In os reductam prodigus caudam voras,
Tui triumphans pandit æratas fores
Gruterus antri: propter, annoſo ſitu,
Quæ ſola creſcit temporis diſpendio,
Repit Vetuſtas ipſa conſumptrix ſui,
Trahiq́ gaudet. Ille demorſos tibi
Repoſcit annos, quæq́ luſtrorum parens
Spelunca ſervat ſæcla decurrentibus
Reddenda ſæclis ducit in lucem manu,
Ævoq́ priſco donat amiſſum diem.
Quicquid ſuperbus ambit aſtrorum chorus,
Et illa ſignis picta teſtudo poli;
Quicquid creatum ſiderum princeps Deus
Victrice noctis Phœbus illuſtrat face;
Fatale vulnus ſentit, annorum vices;
Tempusq́ cuncta perdit, & primum perit.

Tam

Tam pulchra rerum forma res eſt unius
Dies diei, dumq́; feſtinat mori
Occidit ætas. unda momenti rapax
Numquam manentis, quicquid occurrit, gravis
Trahit fluenti mole, nec parcit ſibi.
Exciſa rupi ſaxa cano gurgite
Ferocientis pulſa nequicquam ſali,
Quæ non voravit fluctus, abſorbent dies.
Venis notatum marmor, & commercij
Mortalis aurum pignus, & gemmæ, ſatas
Quaſcunque concha littus Eoum vomit,
Durusq́; terræ partus inventum neci
Lethale ferrum deteruntur ſeculis:
Vitamq́; cæli docta quam rectrix manus
Infudit æri, temporum tollit mora.
Quid iſta flemus parva, cum tota ſolo
Æquentur urbes! Heu Quirites patriam
Efferte: Roma funus eſt tantum ſui.
Vrbisq́; ſeptem quæ ſedens in montibus
Sublimis orbi jura ſubjecto dabat,
Illinc diei ſparſus, hinc noctis domum
Tangit, nec ipſa clauſus Europâ, cinis.
In omne mundi ſelatus lapſu gravi
Ruina fudit. Tuque Graij ſanguinis
Altrix, & omnis magna doctrinæ parens,
Olim tuorum terra felix ſpiritu,
Quam nulla reſtas! Dira fatorum lues,
Si nil profani, quamlibet magnum, tui
Ferale virus effugit contagij,
Et delibutas peſte Plutonis manus,

Sal-

Saltem ſepulcris parce. Sacras, Manium
Sedes,& illud ſiquid eſt,quod mortuis.
Datur ſuperſtes eſſe,quod vivi colunt,
Lex univerſi terret,& rurſum mori.
Virgo triformis orbis immenſi novis
Dicata predis ſemper, & rerum malo,
Quid impotenter in tuas ſævis opes,
Quid buſta,cippos,& graves victoriæ
Teſtes columnas, & trophæorum ſtruem
Deles,nec orcum liberas orci metu?
Vmbræ ſilentes,vulgus inferni Iovis,
Quibus quietem ſpondet æternam palus
Iurata Divis, hic quod amittant habent:
Poſtquam fuerunt,indices perdunt quibus
Fuiſſe conſtet:inſtat & mors nomini.
Fas eſt profecto,fas tamen Divos queri
Minus minores:Inferis non eſt grave
Pati ſupernis numinum turmis idem.
Rex ipſe Divûm fulminis diri potens
Et circinantis tota cæli civitas
Iniurioſo prorutas ævi pede
Deſpectat ædes triſtis. Ingentes moræ
Cedunt coloſſi.Sol ſuos annos timet,
Et Luna menſes.templa decreſcunt ſitu.
Et ille ſacris æmulus regum labos,
Impendijsq; ſtructa moles publicis,
Cenſus beati ſola,durando perit.
Nam ſive lata ſubijcit ſaxum baſi
Acuminato pyramis faſtigio
Tactura cœlum,ſive pons longus domat.

Superbientes amnis objectus vias
Agris timendi, ſiue juſſu Principis,
Palatiorum ſurgit excelſum decus,
Altumq; jactant tecta culmen barbaris
Suffulta pilis, in ſuum finem ruunt.
Quicquid profundis deſtinatur ſeculis,
Hæredibusq; poſtumis inſcribitur,
Mox literarum lancinatis ductibus,
Vocumque membris ſponte diſſultantibus
Antiquitatis vindices perdit notas.
At tu ſupremum ſtirpis antiquæ jubar,
Alumne cœli, Cæſaris magni genus,
Qui das vetuſta poſtfuturis ſecula,
Bataviæque gentis Eoæ ſonos,
Polumque terris, teque nobis, dum licet
Succurre mundi Scaliger damno. Tuum
Te tempus audit. Te decet luſtris dare
Leges & annis. Ille felici manu
Ferventis æui raptus ex incendio
Theſaurus, orbis naufragi lectæ tuâ
Dextra tabellæ, parque Velſeri labos,
Peroſa dudum clauſtra priuati laris
Ibunt in auras, regna nec poſthac ferent
Nocturna, ſeque mancipabunt publico.
Nouo parentum maximorum fœtui
Gruterus almam primus alluxit facem,
Induſtriæque munus obſtetriciæ
Promiſit: ille tot virorum nomina
Invidit orco, totque laudes cœlitum,
Poſtliminiq; jure luci reddidit.

Cuſtos

Cuſtos inertis ante Cocyti canis
Cogente magno vidit Alcide diem,
Miratus ore triplici ſolem novum:
Vicarioq; functa letho Theſſala
Vita recepit lumen impenſum viro.
Blandum ſonante Ditis infēnſas lyrâ
Demulſit aures, conjugem qui perditam
Reduxit Orpheus, & reductam perdidit.
Tenace mortis impeditum compede
Ars Æſculapî vindicavit Virbium,
Et abſoluto jam colus penſo ſemel
Novata nentes fila laſſarunt Deas.
Plus ille fecit, qui tot acti temporis
Res delitere non ſinit merſas, Styge;
Per quem ſenectam nulla moles priſtini
Perſentit ævi, nec datum Lethes aquis
Opus caduco regium ſumptu perit:
Et mortuorum (quis putet?) manes ſuis
Vivunt ſepulchris. ſint ut hæc communia,
Gruterus ipſos ſolus æternat Deos.
Et ſacra ſervat. Eſt & hæc laus propria:
Vicêre plures antè legem Tartari,
Pro ſe nec unus; quoſque vivos tranſtulit,
Omnes revexit morte confectos Charon.
At hic perenne nomen omni ſæculo,
Quod Dîs & vmbris reddit, hoc ſervat ſibi.

GRATVLATIO AD DOVSAM.

Gratulor, o Batavi, lux admiranda ſenatus
Catdici, Nortgæq. potẽs, quod reddere noſtri
Digna tuis proceres ſciverunt præmia faſtis:
Quod Dea quæ tardo mergi vicina Boote
Signa tenet, Douſaque Themis ſe faſſa minorem
Cauſarum ſtrepitu felices liberat aures,
Emeritumque ſenem ſervat majoribus actis.
Scilicet agnovit ſibi patria carius ipſi
Temporibus nihil eſſe tuis: nec enim illa perire
Paſſa moratorum ſtudijs, rixaq; forenſi,
Diffiſſoq; die toties, & murmure inani,
Aut te difficiles inter caneſcere lites.
Attamen in dubijs ſiquando rebus egeſtas
Extremam ſibi quærit opem, te Douſa repoſcent
Judicia, atque tuo pendebit ab ore ſenatus:
Tuque tribunalis ſpes ultima, ſacraq; vaſto
Anchora in Oceano ſtabis, cum turbida ponto
Surget hyems, triſteſq; furent immite procellæ.
Ad tua confugiet tum demum oracula diſcors
Curia, tu quoties ſententia diſſidet ipſis
Iudicibus venies judex, punctoque ſub uno
Res erit, & ſciſſo prius in contraria fluctu,
Te domino diſcet vento cui pareat æquor.
Fortunate ſenex, non te ſublime ſedenti
Cauſarum rectore forum clamoribus emptis
Mugiet, aut trepidi vendent periuria teſtes:

Non genua attinget, tibi ſordida turba reorum
Non tabulæ aut heres, non jam tua tempora perdet
Circumſcripta dolis pueri male puberis ætas:
Non veterum leges, non interdicta Quiritum
Subripient tibi Douſa diem: non illa malorum
Sarcina: vindiciæ pro libertate dabuntur:
Noſter eris. Felix tandem ſucceſſit Olympo
Lucifer & Douſæ Douſam dedit: ite labores.
Fortunate ſenex, tu jam tabularia priſca
Dona manus, & tu tot in illis ſæcula volves
Non alij ſervanda viro: tibi credita ſoli
Tot patriæ ſecreta tuæ, teſteſq; papyri.
Tu canis & Floros Didricum genus, & Gulielmos
Jam tum ſæpe bono nomen fatale Batavo:
Tu canis Auguſtum comitem, domitoſq; rebelles
Cum Flandris Friſios, Wiltáq; ab origine gentem:
Tu Velſi facinus, longeq; abeuntibus annis,
Hannonas & Bojos, maternaq; bella nefandis
Decertata odijs: hinc ſeditionibus actum
Vulgus & ultrices Furias, populisq; timendam,
Finitimis verſam mox in ſua viſcera dextram.
Cernis ut ad ſolis radios, lucemq; recentem
Diffugiat nocturna cohors, clarumq; recuſent
Monſtra diem, & nebulæ turpes in inane recedant
Aurorâ veniente tuâ: moleſque Gigantum
Centauriq; abeant & fabula priſca Chimeræ
Scyllaq; nec ſe auſint manifeſto credere cœlo?
Ecce triumphali te falſis credulus error
Invectum ſequitur curru, & te judice primum
Carceribus damnata levis mendacia vulgi.

At tibi ſunt comites, antiqui temporis ætas
Iam numero donata ſuo & veracibus actis,
Monſtratiq; amnes, & Flevus & altera Rheni
Oſtia & Auſonijs celebrata Batavia chartis,
Oceanuſq; parens, defenſæ fortiter urbis
Qui Lugdunenſis tecum partitur honorem.
Sic melior nunc te poſcit labor: aut ubi cogi
Tempus erit proceres, geminuſq; vocabitur ordo
Concilium in magnum, patriæ cui commoda curæ,
Tu quoque primores inter fulgebis & inter
Cognatos Equites ſpectataque pectora bello
Antiqua de gente nepos: Douſæque ſedentis
Conſilijs vincatur Iber qui Marte ſolebat:
Aut exercebit Batavi te cura Lycæi:
Aut tu Nordovicem populum, ſobolemq; vetuſtam
Catthorum imperio moderaberis uſus auito:
Sepoſituſq; tui quacunque ſub arbore regni,
Urbanis procul a curis, fremituq; togatæ
Gentis Apollinea redimitus tempora lauru
Dulcia præcipiti concedes otia vitæ.
Ilicet accurrent comites ad gaudia Muſæ
A puero tibi nota cohors: aqua Pegaſis ultro
Affluet, & totis Helicon migrabit ab antris:
Temporis interea partem ſervare memento
Heinſiadæ, Grotioq; tuis: tibi Douſa laboris
Parvi primitiæ, tibi ſe tener impetus æui
Deuouet, & quicquid perituris ludimus horis,
Conatuſque leues. at tu creſcentibus auſis
Mitis ades, calidam nec dedignare juuentam:
Impleat ingenuis ſic ille nepotibus aulam

Steppo

Steppo tuus, multos ſic viuere poſſit in annos
Conjugis & magni totidem numerare triumphos
Cara patris ſoboles formoſi mater Iuli:
Sic ſocerum digno faciat te Iana marito.

IN SYMBOLVM SCVLTETI,

Viciſſe voluptatem voluptas maxima.

Pars melior noſtri divinæ lucis imago
Mens alto cognata polo, & cœleſtibus auris,
Poſtquam corporeos artus moribundaque membra
Induit & tenebris circumdata corporis atri
Exſilium vitæ, peregrinaq́; regna ſubiuit,
Ingenti pelago rerumque involvitur undis
Naufraga: nunc raucæ circumſonat ira Maleæ,
Nunc Scyllæ rabies, nunc impacata Charybdis,
Et quicquid timuit victa poſt tempora Troiæ
Carmine Mæonio multum cantatus Vlyſſes.
Ignea namque animi vis excandeſcit in iram
Indomitas imitata feras, dirumq́; furorem
Combibit; & cæcos vindictæ colligit ignes.
Tunc igitur Ciconum pugnas, tunc cæde cruentos
Infames patimur Læſtrigonas, Antiphatemque
Tunc & nos Siculo mandit Polyphemus in antro.
Illa quidem grauis eſt, grauior tamen altera peſtis,

Quæ juvat, & dulci ſcabiem prurigine velat:
Scilicet hæc avido Lotos guſtata palato
Optatos patria prohibet contingere fines:
Hæc eadem quanquam forma placitura Calypſo
Contextâ tabulis fuerat fugienda carinâ.
Hæc eadem Circe molles effeminat artus,
Excantatq́ue virum, mox & ſub jmagine porci
Cogit in immundo grunnire Elpenora cœno.
At quibus ingenij ratio moderatur habenas,
Empuſasq́ue leves cohibet, Proteîque figuras,
Nos neque Trinacriâ nullo cuſtode vagantes,
Titanis prædamur equos, nec fraude ſolutis
Vtribus aduerſo complemus inania vento:
Claudimus at ſurdas Sirenum cantibus aures,
Et fruimur, contra pellacis pocla veneni,
Non intellecto ſuperorum munere moly.
Illud Hymettea tinctum dulcedine virus,
Illecebraſque animi, rabidaq́ue cupidinis æſtum
Vincimus, & magno perrumpimus aſtra triumpho.
Per luſus alij, fucataq́ue gaudia tendunt
Ad Phlegetontæi flammantes ignis arenas,
Cocytiq́ue vadum, celebrataq́ue tartara pœnis.
Nos Styge, & inferni ſuperato limine Ditis
Victores tandem in ſuperas evadimus auras,
Tranquillaq́ue Ithacæ cæleſtis ſede potimur,
Prima voluptatem quibus eſt viciſſe voluptas.

DE

DE PATRIA.

QUa te digna canam ſanctum & venerabile nomen
Patria? vincis enim laudum faſtigia totos
Virtutum complexa choros: tibi copia fundit
Ruris opes, orbeſq́ novos trans æquora pandit
Arcano natura ſinu. miramur olivæ
Munera victrices inter tibi ſerpere laurus:
Tu decus armorum, tu pignora certa triumphi
Naſſavios ſortita duces: hinc aurea mala
Heſperidumq́ hortos tibi myſtica tradit Eleuſis.
Sic Latium ſua pila dedit, ſed juncta maniplo,
Impoſuit cui ſancta pares concordia nexus.
Stat virtus comes & ſuperi ſtat conſcia mundi
Relligio, non quæ ritu bacchata profano,
Simplice ſed cultu cœli meritura favorem.
Te quoque venturos audax irrumpere caſus
Tarda gradu ſequitur prudentia, tutaq́ bello,
Sed belli ſecura quies, reverentia caſti
Juris, & alma fides, & quanquam anguſta poteſtas,
Blanda tamen, tua tota cohors. Genſne ulla reperta eſt,
Quæ victos ſervire vetet? tu Legibus æquas
Quos ſuperas bello, regnataq́ pectora donas
Jure ſui. Pars prima boni quo naſcimur omnes
Libertas & in hoſte placet. Conſtantia magni
Quanta animi, quod te nimium non proſpera tollunt,
Non adverſa premunt: quod, major clade reſurgis
Cum fatis ſævire vacat? viret ardua qualis

Palma ſub irriguam Iordanis conſita ripam,
Pondera felices multum torquentia ramos
Indignata ſequi. Veteres tibi reddit Athenas
Ingeniis redivivus honos: non ulla tot artes
Præſtat humus: noſterq́ue fidem tibi ſacrat Apollo.

DE ITINERE SVO PER RES PROLATAS.

AMans quietis lene dum vadum Lingæ,
Aeſtuque jam non turgidas peto ripas,
Et otioſum mitis oppidum Buræ,
Vidi Camœnis ſacra tecta Lugdunum,
Veteriſque Rheni ſtagna, cujus antiquum
Caput Batavo littus invidet ponto,
Et ubi Quiritum ſigna fixit Alphenus,
Arcemq́ue Wordæ, Præſulis domum Boii.
Faces Enyo jecit unde civiles:
Et Didericis longa bella Trajectum,
Antiſtitales ut retunderent faſtus.
Mox ut Sicambros proximavimus fines,
Vltraq́ue Buram limiti pedem Geldro
Inferre juvit, illud, illud apparet
Batavodurum, quæ tot vrbium princeps
Fuit, ſed olim. Nunc ubi pares Romæ
Quæramus arces, ambituſque murorum,
Et plura Divûm templa quinquies denis?

O Lee-

O Lecca dives, tuque non procul Moſa,
Fluuijque noſtri Vahalis alterum cornu,
A voce fontis cujus unda deſciſcit,
Amnes beati, Naiadumque felices
Salvete ripæ conſciæ vetuſtatis:
Vos cum frequento liber omnibus curis,
Vobiſque repeto teſtibus ſenes annos
Solutiorq; doctiorq; bis vivo.

IN CARMINA

I. MEVRSII

HActenus illa vacans alienis cura libellis,
Et perſanato vulnere nota manus,
Deſinit antiquis horas donare papyris,
Et cupit a verſu nomen habere ſuo:
Nuper & in vulgum ſapientibus edita chartis
Hoc ſibi, qua pergat, Gloria fecit iter.
Preſſa ab Arnulpho dium genus accipe Meurſi
Carmina, natali carmina digna domo.
Accipe Veenhuſi, quantum majoribus arma,
Civiles tantum cui tribuere togæ,
Battiadæ nemus, & Naſonis ſacra renati,
Quo dominum donat munere verna liber.
Ipſe movet celeres vitæ formator Jambus

Ad tranquilla ſui judicis ora pedes,
Spirat adhuc priſcos Iani nova charta labores,
Et veteris meriti pagina teſtis adeſt.
Cum trimetros miror tragica gravitate, videtur
Ipſe mihi Lycophron, ſed ſine nube, loqui.
Nec Plauti lepor ille deeſt, nec digna Catone
Scita, nec a Siculo quæ ſene Muſa venit.
Nec ſacra Arnobij cum majeſtate vetuſtas,
Nec quicquid Macrobî docta papyrus habet.
O elegia, meo nil conceſſura Tibullo!
O quibus æquatur Bilbilis ipſa, joci!
O Grajæ veteris ſæcli decus heroinæ!
Quis ſe, quis vobis poſt alet eſſe parem!
Quod legeret Ceyx, ſi jam ſupereſſet, haberet;
Mittitur Alcyones litera ſcripta manu.
Gnoſſis ad Aegiden pelago jubet ire querelam,
Littoreas inter ſola relicta feras.
Nec numeros Naſonis amat, nec verba Catulli;
Iane, tuo poſthac eligit ore loqui.
Procris adulterio nimium tentata mariti
Mittit ab Actæis ſcripta legenda jugis.
Mileti ſoboles inceſtum ſignat amorem,
Germano pluſquam debet amica ſoror.
Myrrha parens fratris, patris uxor ſuccuba matris,
Poſt tantum potuit crimen habere preces.
Proderet ut patrij Niſeis fata capilli,
Hoſtilis miſeram præcipitavit amor.
Cætera quæ toto fulgent miracula libro
Quid repetam? præſens omnia numen habent.

Sci-

Scilicet in verſu Phœbus micat, ipſaq́, Meurſi,
Gandet in amplexus Muſa venire tuos.
Quemq́, canis crater, erat hic Aganippidos undæ,
Queq́, arbor meruit carmina, laurus erat.

AD GERNANDVM.

S*Ancte Nicer, Rheni Nymphis gratiſſimus hoſpes,*
Si quando tumidis laberis auctus aquis,
Iam cornu majore tuas aſcendere ripas,
Iam decet æſtivam diſſimulare ſitum.
Ille tuus, tuus ille puer Permeſſide lympha
Potus, & ætherio nectare plenus adeſt.
Gernandi venerare diem: da ſerta capillis,
Albaq́, purpureis lilia mista roſis:
Qualia creſcenti tribuit Peneus Achilli,
Theſſalicis quateret cum juga fœta feris;
Qualia Caſtalius quoque fons Pythone perempto
Fertur Apollineis impoſuiſſe comis.
Da frondes edera, da laurus virginis umbram:
Convenit Aonijs illa vel illa choris:
Da pingues oleas vigilatæ præmia noctis:
Palladias artes Palladis arbor amat.
Da quodcunq́, ſolet Latios ornare triumphos:
Ille triumphato victor ab hoſte redit.
Ille tuis quoties poſuit veſtigia ripis,
Lentius attonitas currere vidit aquas:
Audijt Orpheâ quiddam teſtudine majus,

Et ſtetit ad doctos mobilis unda ſonos.
Dum nunc Cecropij repetit commenta magiſtri,
Porticus & quicquid, Gymnaſiumq́; docent;
Scitaque nodoſo multum ſudata Lycæo,
In quibus & magnus pallet Ariſtoteles:
Monſtra vel errorum domat, Arijque furorem,
Subductuſq́; ſolo celſior aſtra petit.
En quoties meruit victricis dona coronæ.
Hei potuit tantum cur ſemel illa dari?
At tu magne puer (neque enim puer eſſe recuſas,
Ingenio quamvis anticipante ſenem)
Qui jam Socraticos malepubes præcipis annos,
Et canis potuit quod ſatis eſſe ſapis,
Inclytus his cœptis quibus & finire fuiſſet
Gloria, conſpicus perge parentis iter.
Hunc tamen interea tibi quem donavimus auſum,
Ex animo pretium dantis habere puta.
Inferiora tuis Epinicia ſume trophæis:
Nam qui digna dares ipſe, ſed unus eras.
Artifices naſci tecum non poſſumus omnes
Hoc eſt naturæ ſe ſuperantis opus.

AN A-

ANACREONTICVM
AD
HEINSIVM.

Medulla amoris Heinſi,
Et corculum Cytheres,
Robuſtiorque blandi
Anacreontis ætas,
Quid grande per theatrum
Gravi ſtrepis cothurno,
Arauſijque cædem
Scelusque Celtiberum
Mandas tragœdus ævi
Sequentis ultioni?
Quid iſta tam ſuperba,
Quid iſta digna cantas
Promiſſiore barbâ,
Horrentibus capillis
Supercilique faſtu?
Iam pone, pone laurum,
Et impedi capillos
Semper virente myrto
Roſáq; ſemper uda,
Humore quem ſerenæ
Noctis reliquit aura,

Incende

Incende corda vates,
Vini calentis hauſtu,
Nardo caput perunge,
Lanuginiſque florem;
Lanuginis tenellæ,
Quam Roſſa ſemihulcis
Lambitq́;,alitque labris,
Dulcique amoris igni,
Et halitu Sabæo
Priore cinnamomo,
Pubem fovet genarum.
Feroculum poëtam,
Et arma jam ſonantem
Te blandulis ocellis,
Tenellulis papillis,
Rubellulis labellis,
Et oſculo integello
Roſſilla baſiatum
Abducet in triumphum.
Deus, Deus triumphe
(Nam te vocant Iacchum
Et Liberum bimatrem)
Fave tuo poëtæ,
Qui victor eſt poëta,
Sed victus eſt amator.
Io,Io,triumphe.
At ille,victus ille
Furet,furet,furetq́;
Muſis, Amore,Baccho.

IN FILIVM GVILELMI MARTINII.

Gaude præcipiti quiſquis das gaudia vitæ,
Et quamvis ſero quos juvat eſſe patres,
Tuq; hominum officijs nondum defuncta ſenectus:
Vindice Martinio cauſa probata tua eſt.
Hanc celebret vates redeat ſi Tejus horam,
Purpureis miſcens lilia cana roſis:
Ipſa ſuos verſus Peligni Muſa recantet:
Forte ſenex miles, forte ſenilis amor.
Tu quoque Martinio, neque te debere negabis,
Mæonide debes: Zoilus ecce tacet,
Neſtora nec ridet, dum tertia viuitur ætas,
Virgineo lateri cõſeruiſſe latus.
Nec populum tardo Priami de ſemine natum,
Hectore vix una prole probante virum.
Plus igitur vernante valent lanugine cani,
Vltima nec vitæ tempora perdit hyems,
Atque aliquid tandem perituris imputat annis,
Et negat hæc ætas dedidiciſſe marem.
Non minus Anchiſes potuit quam pulcher Adonis,
Tithonus Cephali ſæpe peregit opus.
Hunc etiam laudat gravitas cenſoria morem,
(Quid cum Sileno cum Satyriſve mihi?)
Ipſe Cato vetulis ſit quanta potentia nervis
Exemplo dignum credidit eſſe ſuo.

Quam

Quam bene Martinij ſunt juncta vocabula Martij;
Et Veneris conjux quam bene nomen habet!
Prœlia ſunt illis, ſed amorum prœlia cordi;
Qualia Gradiuus, qualia Cypris amat.
Hinc deſperatæ tandem tumuere papillæ,
Totque annis menſes plus valuere novem:
Flere puellares noli jam mater honores;
Ereptæ pretium virginitatis habes.
Pœnitet exacti tam longum cælibis ævi;
Et cuperes iſtos anticipaſſe thoros.
Ecce voluptates & gaudia prodidit index;
Nec Paphios luſus diſſimulare licet.
Hoc teneri fletus, infantiaque ora loquuntur,
Lucinaque tuus ſignificatur hymen.
Fortunate ſenex tot demum meſſibus actis;
Ergone ſementis jam tibi tempus erat?
Tu tamen Herculeum potuiſti ſolvere nodum?
Tune igitur nomen dulce parentis habes?
Iam migrat in cunas melioris poſtumus ævi
Filius; hunc nuper nox vigilata dedit,
Servatumque diu latus & non prodiga virtus;
Et ſine progenie non voluiſſe mori.
Gratulor hæredem parvum tibi ſerpere natum;
Gignere quem libuit, quem genuiſſe juvat.
At quantam ſobolem ſegnis tibi perdidit ætas!
Iam poteras proavus, qui potes eſſe pater.

Hy-

HUGONIS GROTII

FARRAGINIS

LIB. II.

EPITAPHIVM
FRANCISCI IVNII.

QVanquam nec veteris Mauſoli ſaxa, nec audax
Pyramidum Pharius ſurgit in aſtra labos,
Hoc tumulo plus rege jacet: tam nobile marmor
Eoæ quondam non habuiſtis opes.
Ille diu toti nomen venerabile terræ
Junius ex tota mortuus illud habet:
Non qui Tarquinios Tarpeja depulit arce:
Non qui Cæſareo ſanguine tinxit humum.
Mitius ingenium fuit huic, cui candida virtus,
Cui placuit ſanctæ pacis amica quies,
Sed tamen hunc etiam duri metuere tyranni.
Hoc quoque libertas vindice tuta fuit.
Ille triumphato toties errore, quadrigis
Invectus docuit relligionis iter.
Victa ſuperſtitio divinæ præmia laurus
Et pietas illo præſide læta dedit:
Orba parente domus, pubes ſtudioſa magiſtro
Quod dolet & lachrymat, ne putet eſſe ſuum,
Privati non ſunt in tanto funere queſtus:

Humani generis publica cura perit.
Collachryment gentes,& fletus fletibus orbis
Miſceat:ad cunctos pertinet ille dolor.
Gallia ut ereptum digne lachrymaret alumnum,
Contulit huc undas ipſe Garumna ſuas:
Hoſpitis exſequiæ triſtem traxere Lemannum,
Cui Rhodanus ſociâ ſponte cucurrit aquâ.
Nec tantum tenui lachrymat Germania Nicro,
Contentuſve ſuo gurgite Moſa fuit:
In Rhenum fluxere ſimul,quem maxima luctus
Damna tenent ipſa proximitate mali:
Atque utinam poſſet Cattorum littore rupto
In pelagus lachrymas exonerare ſuas.
Impendit totam vicina Britannia Tethyn
Sarmaticæq; procul tabuit unda nivis.
Sufficiunt amnes?an cœlo poſcimis imbrem?
Nil nimis eſt,& plus imputat ille polo.
Hunc merito Lethe meminiſſes ipſa dolorem,
Et ſua mors Stygijs crimina fleret aquis.

ANA-

ANAPÆSTI IN MORBVM FRATRIS FRANCISCI GROTII, EX QVO OBIIT.

THemidis gremiò natæ Tonanti
Legis, & æqui veneranda parens,
Cui contiguus face vicina
Verſat ſenior plauſtra Bootes,
Tibi ſi ſobolem priſca dederunt
Sæcula ſomnum, pariterq́; quies
Ab utroq́; venit, tibi bella ſilent,
Ponit rabies violenta minas,
Et compoſitas tranquilla tenent
Otia mentes, nec feralis
Populos in ſe mergit Enyo:
Premit indomitos ille furores
Membraque longo jactata die
Lenis placida ſub pace fovet,
Vigileſque animi decoquit æſtus:
Et quod parili lege coercet
Genus humanum, redditq́; ſibi
Genetricis habet.
Tibi perpetuos ſi noſtra domus
Servit in uſus, tibi ſi Grotij

Gens ſacra ſumus; tua ſi quondam
Cecini parvus munera vates,
Et præcipiens nucibus poſitis
Orſa ſenecta, ludente trocho
Gente coæva, cœpi Latias
Pectore leges, tibi prima dedi
Tempora nondum puberis ævi:
Tibi ſi fratris cura diurnas
Partita vices, nunc pulvereo
Docilis circumducere campo,
Et nunc minio pingere leges,
Miſcens tereti jura cylindro
Didicit numeros lanceſque tuas;
Et jam poterat (memini certe
Mens iſta fuit)
In Socraticas ire palæſtras;
Pactisque ſuas reddere leges.
At nunc(o vis invida fati)
Tenet obſeſſum pectus Stygio
Membra veneno depaſta lues,
Et cæca vorat flamma medullas,
Neque depoſitos vita ſuperſtes
Suſtinet artus: jacet ignavum
Thalamo pondus, nullaq́; in illo
Species reſtat priſtina vultus.
Decus hoc oris, decus hoc periit,
Indolis olim geniique notæ:
Pallor turpis ſedet & macies,
Longamque ſibi lumina mortem
Lapſa minantur. Novies roſcis

Rediit bigis aurora polo;
Novies tenebræ rapuere diem,
Ex quo virus ferale mali
Ciet aſſiduos corde tumultus:
Cætera torpent languore gravi,
Mens una fero concita motu
Neſcit placidam ferre quietem.
Prope conſumpto corpore demens
In ſe morbus perdidit iras,
Vis lædendi lædendo perit.
Conſule damnis, ſtudiiſque tuis
Aſtræa fave: non iſte ferox
Enſe reperto, ſociasque trahens
In bella manus, polluit olim
Sincera tui ſæcla metalli.
At nec rupto fœdere rerum
Pelago terra mutavit opes,
Purus morum, certaque fide,
Metuens luxus, & pacis amans,
Multum veteri ſervat ab auro.
Quanquam auxilium medicina negat,
Quodque ſupremum miſeris, vix jam
Sperare licet, ſi forte tamen,
Si reſpiciat nos alma Salus,
Et placato numine Pæan
Aegrum melius ſervet alumnum,
Unumque caput tribuat Muſis,
Mitique favens Panacæa gradu
Comitem ſecum ducat hygiam;
Præcipe Somno jure parentis

 Veniat

Veniat facilis feſſoſque malo
Mulceat artus, & Cimmerio
Genitum ſaxo nocturna ferat
Virga papaver, tingatque levi
Tempora ſucco, quantum ex illo
Furata dies, tantum requies
Blanda reponat. Pellat tumidos
Pectoris æſtus, & veſanos
Animi fluctus, ſopor ut reddat
Mite ſerenum, vires illi
Reparare datum, ſolique licet
Vincere dura tela ſororis.
Dormi, dormi frater, & acris
Saltem ſenſum lucrare mali.
Quancunque feret tranquilla quies,
Hæc ſupplicijs hora peribit,
Pars cruciatus vigilare fuit,
Leviuſque dolent quos torpor habet.
Preme ſecuro lumina ſomno,
Totumque oculis expelle diem;
Et cum certa nuntia lucis
Criſtas iterum ſubriget ales,
Artus nullo torpore graves
Exue ſomno.
Non interea turbet pavidum
Pectus imago: non vanus agat
Subdola Morpheus ſimulachra virûm:
Non in ſpecies eat exanimes
Lætus inani Phantaſus umbrâ:
Non horribiles imitata feras

Varies

Varietfallax ora Phobetor:
Sed non vaga mens operata ſibi
Repetat ſolitos priſtina curſus.
Sin vis animi negat irrequies
Intus cæcam ducere noctem,
Tu monſtrificos averte metus
Dea Melinœ;certa ſalutis
Faciles præſtent omina ſomnis,
Jubeat melius ſperare ſopor:
Aut inſolito vehat axe diem,
Cinctuſque coma radiante caput
Sol Heſperijs ſurgat ab undis:
Sacer aut aris Epidaure tuis
Medicas ſerpens offerat herbas.
Aut radenti tempora ferro
Verticis altus decreſcat honos,
Meſſique cadat ſilva capilli.
Videat lætam ſua vota Deo
Ferre ſororem,videat matrem,
Fratreſque duos.
Tantum miſeri fugiat natum
Patris imago,qui feſtina
Triſtia mœrens fata ſenectæ,
Hoc præcipuum mœroris habet.
Nos,nos ſocios habuiſſe mali,
Nec ſe tantum doluiſſe ſibi.
Satis hæc ſanos lugere ſatis,
Satis hæc totos meminiſſe dies.
Quos non ludos fortuna facis?
Premis excelſos,humileſque levas;

Et ſtetit ad doctos mobilis unda ſonos.
Dum nunc Cecropij repetit commenta magiſtri,
Porticus & quicquid, Gymnaſiumq; docent;
Scitaque nodoſo multum ſudata Lycæo,
In quibus & magnus pallet Ariſtoteles:
Monſtra vel errorum domat, Ariiq; furorem,
Subductuſq; ſolo celſior aſtra petit.
En quoties meruit victricis dona coronæ.
Hei potuit tantum cur ſemel illa dari?
At tu magne puer (neque enim puer eſſe recuſas,
Ingenio quamvis anticipante ſenem)
Qui jam Socraticos malepubes præcipis annos,
Et canis potuit quod ſatis eſſe ſapis,
Inclytus his cœptis quibus & finire fuiſſet
Gloria, conſpicui perge parentis iter.
Hunc tamen interea tibi quem donavimus auſum,
Ex animo pretium dantis habere puta.
Inferiora tuis Epinicia ſume trophæis:
Nam qui digna dares ipſe, ſed unus eras.
Artifices naſci tecum non poſſumus omnes:
Hoc eſt naturæ ſe ſuperantis opus.

ANACREONTICVM

AD

HEINSIVM.

MEdulla amoris Heinſi,
Et corculum Cytheres,
Robuſtiorque blandi
Anacreontis ætas,
Quid grande per theatrum
Gravi ſtrepis cothurno,
Arauſijque cædem
Sceluſque Celtiberum
Mandas tragœdus ævi
Sequentis ultioni?
Quid iſta tam ſuperba,
Quid iſta digna cantas
Promiſſiore barbâ,
Horrentibus capillis
Superciliique faſtu?
Iam pone, pone laurum,
Et impedi capillos
Semper virente myrto
Roſáq; ſemper uda,
Humore quem ſerenæ
Noctis reliquit aura,

Incende

Incende corda vates,
Vini calentis hauſtu,
Nardo caput perunge,
Lanuginiſque florem;
Lanuginis tenellæ,
Quam Roſſa ſemihulcis
Lambitq́;,alitque labris,
Dulcique amoris igni,
Et halitu Sabæo
Priore cinnamomo,
Pubem fovet genarum.
Feroculum poëtam,
Et arma jam ſonantem
Te blandulis ocellis,
Tenellulis papillis,
Rubellulis labellis,
Et oſculo integello
Roſſilla baſiatum
Abducet in triumphum.
Deus, Deus triumphe
(Nam te vocant Iacchum
Et Liberum bimatrem)
Fave tuo poëtæ,
Qui victor eſt poëta,
Sed victus eſt amator.
Io,Io,triumphe.
At ille,victus ille
Furet,furet,furetq́;
Muſis, Amore,Baccho.

IN FILIVM GVILELMI MARTINII.

GAude præcipiti quiſquis das gaudia vitæ,
Et quamvis ſero quos juvat eſſe patres,
Tuq; hominum officijs nondum defuncta ſenectus:
Vindice Martinio cauſa probata tua eſt.
Hanc celebret vates redeat ſi Tejus horam,
Purpureis miſcens lilia cana roſis:
Ipſa ſuos verſus Peligni Muſa recantet:
Forte ſenex miles, forte ſenilis amor.
Tu quoque Martinio, neque te debere negabis,
Mæonide debes: Zoilus ecce tacet,
Neſtora nec rides, dum tertia viuitur ætas,
Virgineo lateri conſeruiſſe latus.
Nec populum tardo Priami de ſemine natum,
Hectore vix una prole probante virum.
Plus igitur vernante valent lanugine cani,
Vltima nec vitæ tempora perdit hyems,
Atque aliquid tandem perituris imputat annis,
Et negat hæc ætas dedidiciſſe marem.
Non minus Anchiſes potuit quam pulcher Adonis,
Tithonus Cephali ſæpe peregit opus.
Hunc etiam laudat gravitas cenſoria morem,
(Quid cum Sileno cum Satyriſve mihi?)
Ipſe Cato vetulis ſit quanta potentia nervis
Exemplo dignum credidit eſſe ſuo.

Quam

Quam bene Martinij ſunt juncta vocabula Martii;
Et Veneris conjux quam bene nomen habet!
Prœlia ſunt illis, ſed amorum prœlia cordi;
Qualia Gradiuus, qualia Cypris amat.
Hinc deſperatæ tandem tumuere papillæ,
Totque annis menſes plus valuere novem:
Flere puellares noli jam mater honores;
Ereptæ pretium virginitatis habes.
Pœnitet exacti tam longum cælibis ævi;
Et cuperes iſtos anticipaſſe thoros.
Ecce voluptates & gaudia prodidit index;
Nec Paphios luſus diſſimulare licet.
Hoc teneri fletus, infantiaque ora loquuntur,
Lucinaque tuus ſignificatur hymen.
Fortunate ſenex tot demum meſſibus actis;
Ergone ſementis jam tibi tempus erat?
Tu tamen Herculeum potuiſti ſolvère nodum?
Tune igitur nomen dulce parentis habes?
Iam migrat in cunas melioris poſtumus ævi
Filius; hunc nuper nox vigilata dedit,
Servatumque diu latus & non prodiga virtus;
Et ſine progenie non voluiſſe mori.
Gratulor hæredem parvum tibi ſerpere natum;
Gignere quem libuit, quem genuiſſe juuat.
At quantam ſobolem ſegnis tibi perdidit ætas!
Iam poteras proaui, qui potes eſſe pater.

Hy-

HVGONIS GROTII

FARRAGINIS

LIB. II.

EPITAPHIVM

FRANCISCI IVNII.

QVanquam nec veteris Manſoli ſaxa, nec audax
Pyramidum Pharius ſurgit in aſtra labos,
Hoc tumulo plus rege jacet: tam nobile marmor
Eoæ quondam non habuiſtis opes.
Ille diu toti nomen venerabile terræ
Junius ex tota mortuus illud habet:
Non qui Tarquinios Tarpeja depulit arce:
Non qui Cæſareo ſanguine tinxit humum.
Mitius ingenium fuit huic, cui candida virtus,
Cui placuit ſanctæ pacis amica quies,
Sed tamen hunc etiam duri metuere tyranni.
Hoc quoque libertas vindice tuta fuit.
Ille triumphato toties errore, quadrigis
Invectus docuit relligionis iter.
Victa ſuperſtitio divinæ præmia laurus
Et pietas illo præſide læta dedit:
Orba parente domus, pubes ſtudioſa magiſtro
Quod dolet & lachrymat, ne putet eſſe ſuum,
Privati non ſunt in tanto funere queſtus:

Humani generis publica cura perit.
Collachryment gentes, & fletus fletibus orbis
Miſceat: ad cunctos pertinet ille dolor.
Gallia ut ereptum digne lachrymaret alumnum,
Contulit huc undas ipſe Garumna ſuas:
Hoſpitis exſequiæ triſtem traxere Lemannum,
Cui Rhodanus ſociâ ſponte cucurrit aquâ.
Nec tantum tenui lachrymat Germania Nicro,
Contentuſve ſuo gurgite Moſa fuit:
In Rhenum fluxere ſimul, quem maxima luctus
Damna tenent ipſa proximitate mali:
Atque utinam poſſet Cattorum littore rupto
In pelagus lachrymas exonerare ſuas.
Impendit totam vicina Britannia Tethyn
Sarmaticæq; procul tabuit unda nivis.
Sufficiunt amnes? an cœlo poſcimus imbrem?
Nil nimis eſt, & plus imputat ille polo.
Hunc merito Lethe meminiſſes ipſa dolorem,
Et ſua mors Stygijs crimina fleret aquis.

ANA-

ANAPÆSTI IN MORBVM FRATRIS FRANCISCI GROTII, EX QVO OBIIT.

THemidis gremio natæ Tonanti
Legis, & æqui veneranda parens,
Cui contiguus face vicina
Verſat ſenior plauſtra Bootes,
Tibi ſi ſobolem priſca dederunt
Sæcula ſomnum, pariterq́ quies
Ab utroq́ venit, tibi bella ſilent,
Ponit rabies violenta minas,
Et compoſitas tranquilla tenent
Otia mentes, nec feralis
Populos in ſe mergit Eryo:
Premit indomitos ille furores
Membraque longo jactata die
Lenis placida ſub pace fovet,
Vigileſque animi decoquit æſtus:
Et quod parili lege coercet
Genus humanum, redditq́ ſibi
Genetricis habet.
Tibi perpetuos ſi noſtra domus
Servit in uſus, tibi ſi Grotij

Gens ſacra ſumus; tua ſi quondam
Cecini parvus munera vates,
Et præcipiens nucibus poſitis
Orſa ſenectæ, ludente trocho
Gente coæva, cœpi Latias
Pectore leges, tibi prima dedi
Tempora nondum puberis ævi:
Tibi ſi fratris cura diurnas
Partita vices, nunc pulvereo
Docilis circumducere campo,
Et nunc minio pingere leges,
Miſcens tereti jura cylindro
Didicit numeros lanceſque tuas;
Et jam poterat (memini certe
Mens iſta fuit)
In Socraticas ire palæſtras;
Pactisque ſuas reddere leges.
At nunc(o vis invida fati)
Tenet obſeſſum pectus Stygio
Membra veneno depaſta lues,
Et cæca vorat flamma medullas,
Neque depoſitos vita ſuperſtes
Suſtinet artus: jacet ignavum
Thalamo pondus, nullaq; in illo
Species reſtat priſtina vultus.
Decus hoc oris, decus hoc periit,
Indolis olim geniiq́ue notæ:
Pallor turpis ſedet & macies,
Longamque ſibi lumina mortem
Lapſa minantur. Novies roſeis

Re-

Rediјt bigis aurora polo;
Novies tenebræ rapuere diem,
Ex quo virus ferale mali
Ciet aſſiduos corde tumultus:
Cætera torpent languore gravi,
Mens una fero concita motu
Neſcit placidam ferre quietem.
Prope conſumpto corpore demens
In ſe morbus perdidit iras,
Vis lædendi lædendo perit.
Conſule damnis, ſtudiȷſque tuis
Aſtræa fave: non iſte ferox
Enſe reperto, ſociasque trahens
In bella manus, polluit olim
Sincera tui ſæcla metalli.
At nec rupto fœdere rerum
Pelago terræ mutavit opes,
Purus morum, certaque fide,
Metuens luxus, & pacis amans,
Multum veteri ſervat ab auro.
Quanquam auxilium medicina negat,
Quodque ſupremum miſeris, vix jam
Sperare licet, ſi forte tamen,
Si reſpiciat nos alma Salus,
Et placato numine Pæan
Ægrum melius ſervet alumnum,
Unumque caput tribuat Muſis,
Mitique favens Panacæa gradu
Comitem ſecum ducat hygiam;
Præcipe Somno jure parentis

 Veniat

Varietfallax ora Phobetor:
Sed non vaga mens operata ſibi
Repetat ſolitos priſtina curſus.
Sin vis animi negat irrequies
Intus cæcam ducere noctem,
Tu monſtrificos averte metus
Dea Melinœ; certa ſalutis
Faciles præſtent omina ſomnij,
Jubeat melius ſperare ſopor:
Aut inſolito vehat axe diem,
Cinctuſque coma radiante caput
Sol Heſperijs ſurgat ab undis:
Sacer aut aris Epidaure tuis
Medicas ſerpens offerat herbas.
Aut radenti tempora ferro
Verticis altus decreſcat honos,
Meſſique cadat ſilva capilli.
Videat lætam ſua vota Deo
Ferre ſororem, videat matrem,
Fratreſque duos.
Tantum miſeri fugiat natum
Patris imago, qui feſtinæ
Triſtia mœrens fata ſenectæ,
Hoc præcipuum mœroris habet.
Nos, nos ſocios habuiſſe mali,
Nec ſe tantum doluiſſe ſibi.
Satis hæc ſanos lugere ſatis,
Satis hæc totos meminiſſe dies.
Quos non ludos fortuna facis?
Premis excelſos, humileſque levas;

 Pen-

Penſas totidem dona rapinis,
Propriumque nihil te dante fuit.
Non tam pelagi male certa fides,
Tunc cum primum tranquilla tument
Aequora ab imis commota vadis,
Pacemque ſali rumpit ſubitis
Nubibus Auſter.
Nos onus ipſum nominis urget,
Nimio conſtat titulus Magni,
Nec in invidiam durare ſuam
Fortuna ſinit quodcunque beat,
Nomine tanto mortale genus
Quanquam ſeriem temporis acti
Longa vetuſtas repetat Magni
Meruiſſe notam, nemo à fatis
Impune tulit.
Dederat domita prius Aurora
Procul Oceani viſere fines
Macetûm regi, perque triumphos
In natura currere fines:
Sed victori famulata diu
Fortuna, gravem diſtulit ictum.
Medio in curſu ſortis amica
Iacuit juvenis fraude ſuorum.
Flevit Babylon, mirata nefas,
Tantum levibus licuiſſe Diis.
Alter populos vincere Eoos
Parili tenuit qui lege datum,
Felix Latii cura ſenatus
Per maturos vectus honores

Poſt-

Poſtquam lauri decus æquoreis
Quæſivit aquis, Phariumque tulit
Gentibus annum, contra ſocerum
Stare tyrannum ſanctis patriæ
Juſſus in armis, in Pharſaliæ
Fata cucurrit, mox Lagæam,
Mandante nefas puero, truncus
Preſſit arenam.
Quid enim memorem tam crudeles
Conſtantini, Carolique neces,
Quibus in ſummum, quamlibet ævo
Vergente diem, cum ſponte ſuâ
Jam depleri ſtamina poſſent,
Rupere tamen fila ſorores,
Et ut in vitam conqueſta nihil
Licuiſſe ſibi, facilem mortis
Violenta vicem fata negarunt.
Nos privati quos nec gladij
Metuere duces, nec rectores
Vidit populus jura ferentes,
Solaque faciunt nomina Magnos,
Et ſiquid tu Muſa dediſti,
Premimur nunquam cedente malo,
Totoque ſali mergimur æſtu.
Tu quoque, nimium clade recenti,
Oneras noſtram Franciſce domum,
Ut jam pelagus puppe bibentes
Decimi fluctus quatit unda rates.
Heu Cornetti quondam proceres,
Heu gens titulis Adrichema potens,

 Bello-

Belloque ferax, Hemſkercka virûm,
Grotiique parens nominis Agnes,
Quorum pœnitet eſſe nepotes,
Dum ſic humiles fortuna premit.
Vindexque Deus, quo decidimus
Sanguis claro degener ortu?
Sed quid veterum meminiſſe juvat?
Pone ex animo genus antiquum
Magnoſque patres clara juventus,
Tandemque tuis ſuccumbe malis.
Gravat hic luctum, nimiumque ſuæ
Favet ærumnæ, prius exactos
Qui dediſcit ſegniter annos,
Nondum docilis nova fata pati,
Miſerumque gerit corde feroci.
Tamen in lachrymis etiam lachrymæ
Solamen habent. Sæpe dolorem
Satiâſſe juvat, nec turpe mihi
Sic heu longas miſerum, miſerum,
Tecum, frater fallere noctes.

IN

IN MORTEM INFANTIS MARTINII.

POſtquam marito ſcripta , poſtquam cœlibi,
Poſtquam parenti, dentur orbo carmina,
Matri ſuperſtes ille, conjugij brevis
Unæ reliquiæ, patris heu mœſti dolor,
Solatiumque triſte maternæ necis
Illum reliquit, hanc ſecutus mortuam.
Valete myrtus, & diu grata mihi
Lauri corollæ: rurſus ad taxum vocor.
Iactura non te, Martini, ſimplex premit:
Duo ſunt in uno funera, effertur ſimul
Puerque raptus, raptaque in puero tibi
Pars magna matris: quippe dum viduum patre
Dediſcis, animo ceſſit invito dolor,
Vultuque in iſto ſpeque maternæ indolis
Seſe feſellit: nunc bona primum fide
Cunas inanes luget, & viduum thorum,
Vbi ille fletus, atque vagitus rudes,
Nec ſemper iræ, ſæpe feſtivus lepor,
Tenerique riſus, & vacillanti ſono
Imitata primum verba? ſolliciti patris
Periere vota, ſed ſimul perijt timor.
Si non paternæ culmen hoc ſapientiæ
Docili juventâ vincet & caſtos thoro .

Ser-

Servabit annos, nec favore Principum,
Secundus ipſis, in flagranti gratiâ
Tenebit aulam, dulce nec ſenium patris
Affinitateglorioſus nobili
Sequetur heres: at nec illius manum
Patria vocabit preſſa dominatu gravi,
Bonumque civem publica in partem ſua
Rapient ruina: non in exſilium procul
Jugum gravatus ibit, aut ſortis ſua
Suſpecta habebit commoda, aut metuet mala,
Falſumque fragilis neſciet vita bonum.
Omnes eodem pergimus vita omnibus
Data pro miſerijs longa, pro curſu brevis.
Feſſos labore ſola mors donat rudi.
Nulli minoris conſtat abſolvi malis.
At hic beatus qui nec ærumnas tulit,
Nec illecebras allubeſcentis mali
Vivendo ſenſit, nec pavens mortem puer
In innocentis cecidit avi limine.
Nos flenda turba, noſq; perpetui ſumus
Materia luctus. flere felices cave,
Quisquis maligna liber invidentia.
Aliena non vis damna cum quæſtu tuo.
Præmiſſus hic eſt, non tibi amiſſus ſenex,
Et multa lucrifecit a fato mala,
Certe ſenectam & damna materna necis,
Et patre adempto lachrymas, quas accipit.

AD

AD GERNANDVM

BEatus ille qui fugaces actibus
Reprendit annos, ſeque dante longius
Quam fata dederunt vixit, impubes ſenex,
Non hunc jacentem publicanus temporis
Semiſſe vitę ſpoliat ignavus ſopor,
Non hic amori, non gulę, non Libero,
Proſtituit horas, durus exactor ſui.
Non hunc juventę dulce torpedo malum
Effęminavit, otiumve degener.
Non ille morem geſſit unquam moribus,
Sed quod negauit ſęculo, vitę dedit:
Pretiumque verum tempori dixit ſuo,
Auarus ęui, ſed laboris prodigus:
Rarum eſt in orbe canus ingenio puer,
Annos ſeniles qui repręſentat ſibi.
Gernande talem te colit Germania,
Paterque Rhenus. Omnis eſt in fęnore
Dies, & ejus nulla pars quęſtu vacat.
Sic tota ratio conſtat ut pereat nihil.
Linguas in ipſis doctus incunabulis,
Quas poſcit uſus, exuiſti infantiam:
Reptaſti ad artes inde properatus puer,
Et imbibiſti quicquid eſt ſapientię
Cum lacte primo: Quid Deus, quis ſidera
Limes ſequatur, qui rotent mortalia
Quantiq; caſus, unde tam certas vices
Cauſę revolvant, ſepta quę virtutibus,

Veri

Veri quis index. Nunc ad æqui regulam
Legeſq; domito Roma quos orbi tulit
Acclivis ævi prima vertis tempora:
Sic uſq; major creſce, quem te mox virum
Nicer videbit, quæ ſenecta te manet,
Cujus ſenectam præcipit puertia.

IN NVPTIAS D. DE KESSEL.

MVlciberum Batavis nuper ſudare caminis
Viderat, ingenij more miſerta Venus.
Incudis gemitus reddebat voce Pyracmon:
Et Brontes quantum follis anhelus erat,
Forcipe jam poſita, pictus fuligine vultum,
Orabat Steropes otia parva Deum.
At regina Paphi viduas quid ducere noctes
Cogeret, & ſtudij quæ nova cauſa rogat?
Ignipotens claſſem quæ Flandrica vinceret arva,
Narrat, & in pelago mille fuiſſe rates;
Mox bene mutatas Oſtendæ collibus urbes,
Et Valachris nullos jam ſupereſſe metus.
Keſſelium noſti (quis enim celebratior?) inquit,
Quo duce non una clade fugatus Iber
Præcipue tunc cum Naſſavia caſtra reliquit
Reſpiciens Cluſam captaq; roſtra Ligur.
Illi vulnificum noſtra fornace metallum
Liquitur, & iuſſo ſe tenet orbe chalybs.
Quo ruat in turmas, trepidum quo fulminet hoſtem,
Cedat ut Heſperio maſſa recocta Tago.

Scis

Scis Batavis ſervire Deos, cœliq́; favorem
Totius Hornanum promeruiſſe genus.
At Dea ſubridens, nil ultra: novimus, inquit,
Boxteliaque tenet me quoque cura domus:
Trajecti teneris radiat prælata puellis
Meria Zavethemi ſanguinis illa decus,
Qualis ubi niveos perſtrinxit purpura vultus,
Miratur ſimiles Gratia læta roſas.
Hanc amat, hanc toto ſuſpirat pectore ſecum:
Et genus eſt certe formaq́; digna peti:
Quid properas adeo conjux tua munera flammis
Urere? cui properas uritur ille magis.
Arma prius pereant & nomina vana triumphi,
Et ſiquid virtus Martia laudis habet,
Quam rapiant hoſtes, melius quæ dantur amicæ,
Tempora, nec bellis eſt inimicus amor.
Fortior Alcides in tauros ibat & angues
A Megara quoties venerat ille ſua.
Promeruit noctes Pellæi regis Amazon:
Hac dominam tetigit quæ tulit arma manu.
Quid vetat hunc etiam felici fœdere jungi?
I puer, & facibus pectora junge tuis.
Ne tamen hunc illis conjunx, precor, inſtrue telis:
Nil opus eſt: nudis tela miniſtrat Amor.

EPIS-

EPISTOLA IOCOSA AD HENRICVM DELMANHORSTIVM, cum Medicinæ Doctor crearetur.

BAccardus ad me quem ſecundis literis
Miſiſſe ſcribis, ille non comparuit.
Sed frater ipſo cognitus vultu mihi
Pergrato amicas tetigit aures nuntio:
Laborioſo nempe te Coi ſenis
Curſu peracto juſta meritum præmia
Promiſſa doctis Æſculapi filiis.
Namque ipſa quamquam ſufficit ſcientia,
Sibiq; ſatis eſt; attamen merito juvat
Tot eruditis conſequi ſuffragiis
Mentis peritæ vera teſtimonia.
Sed quando jam te ſcire morborum mala
Simul & medelas voce conſtat publica:
Eſt cur ſalubris artis experientiam
A te vetuſtæ jure amicitiæ petam.
Paſſim in Batavis, hic ſed Hagæ maxime,
Quædam vagatur natio mortalium;
Quam neſcio quis triſtis exagitat furor,
Sive ira Divûm eſt, litigare ut geſtiant
Semper: nec ipſis poſſe rixari ſat eſt,
Sed quoſdam & alios ære conducunt ſuo
Homines togatos, non quidem per ſe malos,

Sed

Sed qui negare ſuſtinent nummis nihil,
Clamare pro ſe quos dies totos jubent.
Nullum quietis eſt minus patiens malum.
Curſare videas pallidos circum fora,
Circum tribunal, judicis nunc ad domum,
Nunc ad patroni. Si quis eſt uſquam lapis
Magno Galeno notus aut Arabum libris,
Si qua eſt in hortis herba Lugdunenſibus,
Quæ pellere iſtam poſſit ex animo luem,
Operum hoc tuorum crede. me certe tuum
Valde bearis. namq; nonnihil & mihi
Genus hoc moleſtum eſt. quod niſi talis cohors
A me fugaret illa Muſarum ſacra
Dilecta quondam, non canendis laudibus
Tuis, Amice, defuiſſet hæc manus.
Quam me juvaret dicere ingenti ſono,
Qualem mariti fixa telis filium
Puella dederit oſcinis nigri rea,
Qui mox beatæ cultus Epidauro Deus
Æquaret arte, vinceret barba patrem,
Quoties docere Pelei puerum volens,
Inferre natum, non mederi vulnera,
Iratus imam torſerit caudam ſenex.
Argolica quanti fecerint Machaonem
Fratremque caſtra, maxime ſi quis Phry-
gum
Senſiſſet arcus. Quomodo multis diu
Collecta templis ligna voti nuntia,
Et mentis ægræ ſomnia artem fecerint:
Quæ Græcia profecta, mox Latium, ſuam

Catone fruſtra prædicante braſſicam,
Morbis replevit. inde Nabathæos procul
Inter magiſtros hæſit ejus dignitas,
Donec ſub Arcto ſilua quærens vellera
Exorta gens eſt, quæ ſalem, quæ ſulphura,
Majæq; ſobolem voce barbarica ſonans,
Incerta fecit cuncta, quæ bona fide
Crediderat orbis. Hæc ego atque alia inſuper
Eram paratus dicere haud humili pede,
Tuumq; nomen ferre in ætherias domos,
Animo capaci dona qui complecteris
Vtriuſque Phœbi, carmine atque herbis potens,
Noſtriſque Batavis Junium præſtas novum.
Sed illa nunc me jurgia infelicia
Liteſque revocant. ergo quod ſolum licet,
Pia vota peragam. Proſpere cedat dies
Tibi hic & agris imperaturis tibi,
Quos inter eſto ſicui melius vacat;
Mihi nunc quidem non otium eſt: quare tibi
Debere quidvis malo, quam ſanam cutem.
Alios valentes igitur ut facias, vale.
Dabantur Hagæ poſtero Eidus Iulias.
Roſſæ poëtam, quæſo, Taciti interpretem,
Et Martialis editorem Lentulum
Pro me ſalutes, qui velim in dapibus tuis
Rhenenſe nectar more maiorum bibant.

EP I-

EPITHALAMIVM POTTEII.

I.

TV jam purpureo ſola cubans thoro
Pictum languidulis ſubter odoribus
Oſtrum, pulchra, jaces. non tibi gemmei
Cultus virgineas impediunt comas:
Non cervice fluens divitijs tibi
Structum barbaricis ſyrma trahunt pedes:
Non ſuras cohibent vincula liberas.
Sed qualem docuit ſæpe recens dies
Materno tepidam ſurgere de ſinu,
Nulla veſte lates: ſola ſed invidis
Non incluſa micant ora tapetibus.
Qualis puniceum roſcida cum jubar
Denſa nube parens Memnonis extulit,
Cedunt aſtra polo, nec facie minor
Audet turba choros ducere Pleiadum:
Wachmannæ teneras lumine ſic novo
Perfudêre genas, aut pudor, aut amor,
Aut vtrunque ſimul. jam tibi palpitat
Pectus ſub teneris molle papillulis,
Et jam nuda ſibi virginitas timet,
Nec multum lachrymis fidit inermibus:
Sed jam pone metus. Ducimus en tuum,
Potteium iuuenes ducimus, & decem

Intacto teneræ corpore virgines,
Flos lectus Batava pube, parem quibus
Spondent vota diem. Deſine fletuum,
Ne mox ille ſuis ſorbeat oſculis
Humentes lachrymis ſimplicibus genas.

II.

Hic, hic eſt, tuus ille, noſter ille,
Qui totus nimio liqueſcit igne,
Et quanquam tacitus ſuiq; celans
Iam non diſſimulat ſuos amores.
At nos illud iter novum nouumq;
Mirati ſumus inſcij ſodales
Quid ſub mœnibus Amſtelis lateret,
Et quali cuperet perire forma:
Dum te callidus ille & vnus vnam
Ridentem videt, & videt loquentem,
Et fulgentibus, imminens ocellis
Haurit tot Veneres, Cupidineſq;:
Dum tu ſaucia molliore flamma
Docto pendula murmurantis ore
Omnes pectore combibis ſuſurros.
Index, cordis & artifex amoris
Tantum ſi placuit loquela, crede,
Blandi plus ſapit oſculum mariti.

III.

Ad te profit vertiſſe preces
O felices experta thoros
Non ignoto ſanguine mater!

Nam

Nam te virgo reſpicit unam,
Et tibi fletus imputat iſtos.
Miſeram, miſeram ſolare parens:
Dic non tales inſtare metus.
Tibi commendat ſua vota gener,
Dominamq́, velis placare rogat.
Te namq́, ſuis facilem ſenſit
Perſæpe malis: tu ſueta viro
Flectere dura ſenſa puellæ.
Noras etenim quam virtutum
Fœcunda foret Potteia domus:
Quibus ingenium moribus olim
Pia firmarit cura parentum,
Ne ſecuros minus auderet
Sæclum contra tollere vultus,
Quo non ullum metuente nefas
Heu virtuti jam rarus honos.
At nec deſunt exempla tamen
Judicis æqui. nam vera boni
Bona reſpectant. Vos non tantum
Res ampla domi divite cenſu,
(Qui nunc mos eſt vendere tædas,
Poſtquam cœpit nomen amoris,
Excors vitium mentis avaræ)
Nec maturi gravitas multum
Sobria vultus, quanquam merces
Hæc virgineæ debita formæ,
Quantum juvit ſincera fides,
Rigidique capax pectus honeſti,
Sanctaque animi provida cura

Et doctrinis ſatiata quies.
Non hic noſtræ more juventæ
It furtivas quærere noctes:
Non alterius fœdera turbat:
In pacta ſibi gaudia venit.
Quare ſolio propiore ſedens
Cum pulvinar geniale premes,
Summaque figes oſcula natæ,
Age dic Maria mater in aurem:
Iam cedendum de parte thori,
Contrahe paulum juvenile latus,
Et ſic ſpatio breviore jace;
Debes genero mea nata locum.

IIII.

Candida tranſmiſſo Phœbe rutilantis Olympi
Culmine præcipitat bigas, cæloque cadenti
Invehitur. centum ſtellæ, centum aurea circum
Sidera, languidulis quæ luminibus ſcintillant,
Quæ veſtros procul ex alto ſpeculantur amores,
Et prius æthereo nolunt decedere curſu,
Quam vos compoſitos ſuprema nocte relinquant.
Sed nunc ite procul gens imperioſa puellæ,
Et pueri procul ite, vacet nova nupta marito.
Claude marite fores, & dum deponis amictus,
Baſiolis ſolare moras: tua tempora currunt.
Felix, quæ patrios curvo de littore fundis
Oceano regina ſinus, vrbs totius orbis
Hoſpita, quam donis Oriens ſupremus adorat:
Non quia mille tuæ volitant ſuper æquora puppes,

Non

Non quia cærulea frontem redimita tiara
Mittit odoriferas tibi decolor India meſſes:
Sed quia non alibi formarum tanta ſuperbit
Gloria.vincit enim prælato corpore,vincit,
Oppida tu quantum,tantum Wachmanna puellas.
Felix illa etiam,juga quam ſurgentia denſis
Collibus & virides occultant vndiq; ſilvæ,
Libertas tua ſancta domus, non mœnibus ullis,
Sed genio defenſa loci, vbi currus,& arma
Sunt ducis,& quæ non audita ſub axe trophæa?
Hic etenim legum ſtudijs operata juventus
In patria decus,& promiſſos creſcit honores.
Hic Pottejus erat,ſimiles cum degeret inter
Lætus amicitias,alternaq; tempora vitæ,
Nunc illi veneranda domus,caſtique penates,
Nunc immite forum molli diſponeret ævo:
Quem roſea toties in virgine ſuſpirantem
Deprendit tacitis nox evigilata tenebris.
At tu,quam circum ſinuoſo flumine ludunt
Scaldis,& illabens piſcoſas Moſa paludes,
Infelix,felixne magis,placidiſſima tellus,
Belgarum princeps,dum pax & jura manebant,
Vnde viro domus & cunabula prima puellæ?
Sed tamen hæc olim.Pietatem cedere poſtquam
Iuſſit Iber, tituluſque fugæ fuit inclita virtus,
Omnes,nec querimur,fecit fortuna Batavos.

V.

Age jam beate conjunx,
(Tibi Gratia,Venuſq;,

Tibi nam favent Amores)
Simul in tuum cubile
Rapido ferere ſaltu,
Simul illa vela pandes
Tua ſub quibus quieſcit,
Cave frigus æſtuantem
Grave vulneret puellam.
Adhibe tuos lepores,
Tenerumque circumacta
Rape baſium puellæ.
Reſonent labella contra
Reſonantibus labellis.
Neque tu genas omitte
Juvenile purpurantes.
Quid enim genas omittas,
Modo quas madere fletu
Tuus ille iuſſit ignis?
Neque flammeos ocellos.
Quid enim reos amoris
Patiare nunc inultos?
Niveos ſed in lacertos
Et eburna colla fuſus
Pete ſuaviis viciſſim
Oculos, genas, & ora.
Bibat igneos odores,
Bibat halitus pudicos,
Et in ore jam natantem
Animam trahat medullis,
Sed & ipſa mox fideli
Tepefacta cordis œſtro

Referat ſubinde longas
Tibi baſiationes:
Sed & ora ſem hiulcis
Tibi vellicet labellis,
Imitata lene murmur
Ab amantibus columbis.
Sed & inter oſculandum
Supereſt marite quiddam
Meliusq; dulciusq;.
Digiti ſciunt procaces
Quid agant apud papillas,
Vbi lacteas ſorores.
Spatio brevi diremtas
Premit horridum cacumen
Referens roſæ pudorem.
Scit & illa quid paretur.
Gemina repente palma
Geminum prehendit uber.
Negat ecce pernegatq;.
Neget vſque pernegetque:
Ita nuptiale fœdus
Perhibet: licet negare,
Licet & negata ferre.

V.I.

Neſcio quis ſubito ſonus auribus
Accidit: an felix crepuit thorus?
Agnoſco tua ſacra potens Amor,
Orgiaque & thyaſos Amathuntidis.
En etiam noctem ſine lumine,

Quales ad tenebras olim Venus
In complexibus hæſit Adonidis.
O placidæ pacis certamina,
Tu quoq; furtivis o lectule
Conſcie delitiis, & jurgia,
Totque voluptatis præludia,
Felix purpureis quæ vos tulit
Aurea curriculis pernicior
Hora boni veniens gremio Iovis.
At tu, tanta manent quem gaudia,
Ne metuas audire ferus, ferus.
Impacata licet deſæviat,
Oraque formoſis notet unguibus,
In tua jura venis. caſti pete
Corporis exuvias: tibi nam tibi
Devictus ſpolium debet pudor.
Altera procedent mox tempora,
Suave micans tremulo cum lumine
Vi tibi pro tali grates aget,
Et vinci voluiſſe fatebitur.
Interea flos dulcis, & abdita
Virginitas luſtris bene quattuor,
Heu ſubito moribunda, vale, vale.

VII.

Iam fatiſcentes amore
Conjuges beatuli,
Dum pavent artus anhelis
Languidi ſingultibus,
Et fragrans odore caſto

Dulce

Dulce ſudat lectulus,
Sic amate, ſic jacete.
Nox, marite, nox tibi
Inuidet, poſſis amantem
Ne videre conjugem,
Quæ ſtupens ſe neſcit, ipſa,
Zonulæq; conſcia
Inter amplexus ſolutæ
Pallidum quiddam rubens,
Molle ſecretum fatetur:
Iam recomponit latus,
Iam caput pulchrum ſupinat,
Imminens ſemper tibi,
Teque ſemper irretortis
Vulnerans obtutibus.
Talis in gemmante prato
Quæ ſerenum fulgurat,
Luſus aureæ parentis
Et Cupidinum roſa,
Educata rore noctis
Oſculiſque Naiadum.
Solis ad comas tepentes
Ipſa defluit comis,
Inq; luteum papaver,
Inq; violas funditur.
Quantus ignis in medullis!
Quantus ardor vocibus!
Quanta baſijs voluptas!
At quis ore blandulo,
Udulisq; te labellis,

Bella, juſſit ludere!
O puella, nunc & uxor,
Sive Potteium ſinis
Lacteo pendere collo,
Seu virili ſubditum
Leve cervici jubetur
Brachium liveſcere,
Seu tuus dulcem maritum
Dulcis exſpectat ſinus,
Sive mutuis placebit
Implicari vinculis,
Sicut indiuulſa lentæ
Vitis hæret populo,
Quisquis eſt, qui vos juuabit
Nexus, aſtringat fidem,
Et viciſſim conjugales
Pectus exſpiret faces,
Donec halitus remiſtos
Gratus invadat ſopor.

VIII.

Candidis carum juvenem lacertis
Comprimens dormi, nova nupta, dormi:
Dumq́; reſpiras placidam quietem
Pars tibi cura melior diurnæ
Cœrulis ſomni revehatur alis.
Jamq́; marcenti tibi cor reſultet
Gaudio primam metuente noctem:
Jamq́; luctantem gremio repellas,
Dum pudor ſæuus ſua quærit arma,

Nec

Nec ſatis totum patitur maritum.
Torqueant illum ſimili ſub vmbra
Vana non ficta ſimulachra flammæ.
Nunc in amplexus ruat, & labellis
Sponte in alternos patulis hiatus
Oſculi captet liquidi ſaporem.
Nunc manu caſtos fugientis artus
Prendat & dulci metuat rapina.
Inter has curas, animiq; luſus
Tranſeat majus ſpatium diei.
Ille nec criſtas ubi tollet ales
Nuntio cantu teneri ſoporis
Otium rumpat, mediuſve Titan
Turbet occluſos radijs ocellos.
Nec prius tergat geminas puella
Luminum gemmas, tunicamq; poſcat,
Sera quam ſumma cadet hora lucis
Mixta fulgori dubio tenebras,
Cum jugo Phœbus petit exſoluto
Barbaras Gades, nitidumq; veſper
Ordinat Lunæ redeuntis agmen.
Nec tamen ſurgat, niſi diſcat ante,
Viſa nudatis melior papillis,
Quid virum monſtret, faciatq; matrem.

IN NATALEM PATRIS.

NOn ego quantumvis nimia prope mole laborum
Impedior veteres ſemel interviſere Muſas,
Dulcibus & ſtudijs viridem exercere juventam,
Luce tua ſileam, genitor. concedite leges,
Prima piæ ſoboli lex eſt placuiſſe parenti.
At te nunc varijs jactatum ſæpe procellis,
Sortis & omnigenæ memorem, declivior ætas
Accipit, atque actis utinam felicior annis.
En erit ut quondam poſt tot ſua crimina, canos
Erubeat fortuna tuos? quanquam horrida mentem
Cura premit, placidamq́, negat commiſſa quietem
Aula ducis, tamen hæc mecum ſolatia ſume,
Quæ te ſola juvant luſtris plus quattuor, ex quo
Formaſti teneras primo mihi tempore voces,
Errorem diſcentis amans. tum protinus artes
Ingenuas, quantum hæc ætas permiſit & ultra,
Exhauſi duce te. Teſtor mea gaudia, famam,
Et quas nunc etiam non poſſum odiſſe Camœnas,
Septenasq́, artes, & ſidera teſtor Arati,
Fasq́, ſacrum, totaq́, Deam tellure fugatam,
Si quid in orbe meum legitur, patris omnia, patris
Lector habes: didici quo ſolo audere magiſtro,
Et veniam ſperare tuam. Quam ſpernere longas
Dulce dapes, mentemq́, animi non mergere Baccho,

Nec juvenum noviſſe choros, ſed ſæpe tenebras
Furari ſtudijs, & nocte extendere vitam
Monſtravit genitor, dum corda inconſcia culpa
Avertit ſæclo, laudisq; inflammat amore.
Plus hoc (ipſa dabit veniam natura fatenti)
Quam genuiſſe fuit nam vitam & luminis auras
Non ſemel ille dedit, per quem ſupereſſe ſepulchro
Poſſumus, & noſtri memores ſperare nepotes.
O ſaltem liceat, ſi non perſolvere grates,
(Quod divinæ opis eſt, hominum inſuperabile votis)
Certe aliquos fructus & dona rependere tantis
Muneribus. Satis ergo pater, ſatis ergo voluptas
Illa tibi, cum vel Libyci trans vaſta profundi
Aequora, mecum una Batavûm ad miracula Gãgem
Proſpicis attonitum ſepteno ſe ore ferentem
Taprobanem contra,) totus fugit undiq́ue mœſta
Puppe Tagi populus, veniunt ad fœdera reges)
Vel cum res patriæ: patriæq́ue extrema tuentem
Mauritium & multum ſudantem in littore Flãdro
Me ſcriptore vides: nec vis Cornelia fallit,
Nec Criſpi te ſenſa brevis: juvat addere leges
Militiamq́ue fori. Noſtras tua dextera palmas
Computat, & ſimiles jubet exorare triumphos.
Accipe & hæc quæ parva fero. quæ vota dicabo,
Quaſve preces? redeat gaudenti ſæpius iſte
Lucifer, & trina videat te prole beatum,
Conjugioq; hilarem. Me me tibi fata reſervent
Dum placeo, & patriæ poſſum prodeſſe mereri;
Sic matri ſe nata probet, moreſq; pudicos
Accipiat: ſic ille puer præſtantior annis

In

In tua ſe moveat veſtigia, nec mihi cedat,
Acta ſed a tergo longe fraterna relinquat.
Audi hæc Omnipotens, puramq́ ante omnia mẽtem.
Et cœli promitte fores, tum cætera firma.

IN IOHANNIS MEVRSII DE LVXV ROM. LIBRVM.

QVa ſtet fortunæ nimius favor, impete quanto
In ſe victa ſuo pondere, magna ruant,
Invida fatorum maiora exempla poteſtas
Queis dare non potuit, dat tibi charta brevis.
Quid prius hic mirer? quo gens tua, Romule, venit
A Tatij ſtipula, fictilibuſq́ Numa?
Suſpenſi dubia fluitant in veſte Quirites:
Frangit odoratas Martia turba comas.
Luxus opes ſequitur, civilis buccina belli,
Inq́ dies gliſcens in ſua damna furor.
Quid referam, ne non turbent patrimonia menſæ,
Quæſitas hominum non ſine morte dapes:
Servorum totas acies, privataq́ regna:
Cryſtallum, gemmas, citrea, marmor, ebur?
Intra tecta lacus, & ſupra culmina ſilvas,
Incluſumq́ domo quicquid ubiq́ fuit?

Fero

Ferrea Romanus tunc ſæcula vixit in auro,
Non jam Saturni,nec Iovis ille memor.
Non erat hic populus cui priſca Palilia ſæpe
Quærendos dederant inter aratra duces.
Hæres Pergamidûm,ſector Carthaginis hic eſt,
Et cui vectigal ſola rapina fuit.
Quid miramur opes,magnum quas moribus iſtis
Perdere flagitium,quærere majus erat?
Orbis enim,non urbis erant. quid denique tantum
Si dives mundo paupere Roma fuit?
Illa quidem dives:ſed qui comprendere Romam
Ingenio potuit,ditior ille mihi.
Quædam corporibus tribuit Deus,omnia menti:
Hac homines facti conditione ſumus.
Si meus in Româ totum dat Meurſius orbem,
Non orbem,non te maxima Roma velim.

IN IVSTI LIPSII OBITVM.

SIquid adhuc hominis civilia bella relinquunt,
Et vinci officijs hoſtis ab hoſte poteſt,
Orantem Batavum tandem, Brabante, videbis.
Ille ferox,ſupplex incipit eſſe tuus,
Nec ſunt improba vota: brevis mora poſcitur armis.

Quæ tutum veſtro limite ſiſtat iter.
Sic olim laceri venturus ad Hectoris artus,
Dorica non timuit caſtra ſubire pater.
Pone metum, ferrumque ſimul: veniemus inermes,
Et tantum lachrymas agmina noſtra ferent.
Servat ubi doctos cineres, monimentaque Lipsî
Viventis nuper notus ab ore locus,
Flebimus immixti pariter, ſolumque manebit
Certamen tangat quos magis iſte dolor.
Hicne jaces Lipſi? clamabimus, hoc tibi præſtat
Patria, tot chartis vivere juſſa tuis?
At Rheni in ripa vacuus morbiſque maliſque,
Plenus honore, tuus denique totus eras.
Cur male ſperaſti de libertate Batavâ?
Cur tibi vilis, opus, noſtra juventa, tuum?
Debita Lugduno ſaltem fuit iſta ſepulchri
Gloria: non alibi ſanctior umbra foret.
Quo mihi centenis ſplendentia templa trophæis,
Hoc de me ſpolium ſi meus hoſtis habet?
At vos, ſi gravius quid dictum, ignoſcite Belgæ.
Non ſunt hæc odij verba, ſed invidiæ.

IN

IN FEVDA CORN. NEOSTADII.

GLoria Gymnaſij quondam, nunc magna ſenatus
Portio, conſpicuum nomen utraque togâ,
Jura paludicolæ domino maris edita donas,
Oberti veteres auſus inire vias.
Ille dat Inſubribus, tu noſtris Feuda Batavis,
Indelibati grande laboris opus;
Tu ſucceſſorum morientia jura, diuque
Oblitas leges, priſcaque pacta refers:
In quorum exitium jamdudum proficit ætas.
Res patriæ quantas parva papyrus habet!
Te mores voluere ducem: tibi credidit uſus,
Et ſolita hæc jurat, quæ placuere tibi.
Hæc docuiſſe puto Themis, aut didiciſſe fatetur.
Nam prius oraclis nil habet illa tuis.
Aſtrææ genius, ſæcli lux huius, & acti
Juris honos, patriæ dextera, norma fori,
Perge Neoſtadi tabulas proſcribere, recte
De plano poſſint omnibus unde legi.
Quod Romæ bis quinque viri, Spartæq. Lycurgus,
Cecropijſque Solon, tu potes eſſe tuis.
Vive diu tantum, nec ſit tibi viſere manes:
Tu Batavis Minos & Rhadamanthus eris.

IN OBSERVATIONES FEVDALES CORNELII NEOSTADII.

Res eſt laboris plena, nutantis leui
Momenta cauſæ, pendulas inter vices,
Trepidæq́; lancis ſemper alternans onus
Libræ ſubacto ponderare examine,
Aequata dubijs jura partitum reis.
Et hoc, & hoc plus tu Neoſtadi facis,
Priſcos Batavæ qui labores curiæ
Inſperſaque actis judicum ſuffragia
Cenſore libro promis, & cauſæ ſtatum,
Summamq́; litis, atq; controverſiæ
Apices ſagaci deprehendis ſpiritu.
Res judicatæ plurimum debent tibi,
Quas erogati reſtitutor ſæculi
Diſcis, docesq́;: latius quanquam tuum
Patet tribunal, ſepta nec novit forum.
Et auctor ille veritatis calculus
Toto vagatur orbis auditorio,
Archiva noſtra publico juſſus dare,
Sententiamq́; ferre de ſententijs.

Hvgonis Grotii

FARRAGINIS

LIB. III.

ANAPAESTI

IN MORTEM BEZÆ

O Quæ viridis margine ripæ
Puri propter ſtagna Lemanni
Urbs parva ſedes, parva, ſed altis
Ingens animis, felix nuper
Vel ad invidiam totius orbis
Dum Beza fuit, quis te tanto
Decore orbatam mœrere vetet?
Non trux hoſtis, ſolitus quamquam
Tacitos etiam ferro vultus
Flammaq; ſequi, lachrymas auſit
Damnare tuas.
Nulla quieſcant lumina fletus:
Imbre genarum latus exundet,
Nec jam fluvio memor antiquam
Servare fidem ſibi turbatum
Miſceat amnem, Rhodanusq; celer
Pelago ſalſas inferat undas.
Humida tundant ora lacerti:
Crebro manuum verbere diſcant,
Pectora ſævum ferre dolorem.
Gemitu vaſto mugiat aer,
Cui nimboſum rigidus ſubdit
Jura cacumen, gelidisq; ſonans
Alpibus Echo nubes inter

Canaſq́; nives, tantum planctus,
Tantum Bezæ nomina reddat.
Nos interea, quos tam longe
Situs axis habet, tetigit veſter
Dolor, Allobroges: quanquam cui non
Funus licet hoc dixiſſe ſuum?
Bezam Batavi, gens nota ſalo,
Notaq́; bello, Bezam remis,
Ipſis Bezam plangimus armis:
Totidem fletus, totidem gemitus
Noſtris veſtros cumulare juuat:
Vento triſtes reddente ſionos
Fremit Arctoum littus & ingens
Regia Nereî.
Luge Bezam ſacrata cohors,
Quæ mortales inter plus quam
Mortale ſapis: templaq́; ſoli
Poſſeſſa deo, quibus effigies
Fata magiſtri. Iacet ille, jacet
Cuius peragi publica ſacris
Vota Camænis audiet ætas
Vltima, & orbi quæ ventura eſt
Suprema dies. At tu juſtas
Agnoſce dei vindicis oras:
Gens flagitiis immenſa tuis.
Non in pœnas jam ſufficiunt
Barbarus hoſtis, quaq́; agnatum
Sitiens acies bina cruorem
Patriam telis utriſq́; petit,
Non jam morbi ſatis in vulgus

Vili tantum ſtrage furentes,
Non ſubductis frugibus anni
Fecere famem: nova tela placent:
Tota Bezæ morte ferimur.
Quis ſollicitis poſthac populis
Reſponſa dabit? cujus verum
Fortius unquam charta loquetur?
Quod cor virtus ſincera leget,
Quod nunc pietas dabit exemplum,
Specimenq́ ſui? cujus vitæ
Contra ſeclum ſigna ſequemur?
Ne pugnacis rabies animi
Sibi doctrinæ poſcat honorem;
Ne quæſiti nubila vultus
Gravitas morum caſtæ vocentur:
Mala ne ſpeciem mentita boni
Cum divinis humana trahant.
Cecidit toti flebilis orbi,
Qui modo vivens in ſe totum
Traxerat orbem. Silet os illud,
Quo ſperaſti Gallia ſolo
Te poſſe loqui.
Cecidit, cecidit dux ſæpe ducum,
Rector populi, cujus in omnes
Magna poteſtas ſine faſce fuit:
Cujus ſapiens labor antiquos
Reſpicit annos, virtus noſtros,
Fama ſequentes.
At tu ſalve, ſummumq́ vale
Venerande parens: vis nos certe,

Vis inſano parcere luctu:
Imperioſum ſed te contra eſt
Deſiderium pertriſte tui,
Solumque hoc eſt quod fas nobis
Eſſe putemus cum Beza vetet.
Quicquid in omni nimium luctu eſt
Tibi Beza parum eſt, unuſque modus
Nullum lachrymis noviſſe modum.
Gaudet ſemet ſatiare dolor,
Nec ſolamen potuiſſe pati.
Quanquam longi feſſa laboris
Prope ab humani metis ſpatij,
Qua vita ſtetit, quanquam cernens
Ut melioris reliquum ſæcli
Te poſteritas tua mirata eſt:
Et vix olim quanta ſepulto
Contigit ulli, non in mortem
Dilata tuam gloria, verum
Tibi te monſtrans comes annorum
Fida cucurrit: tamen heu nobis
Immaturo funere raptus
Beza videris. quid enim mirum eſt
Hunc, quem quondam ſua cum legeret
Nunquam juvenem credidit ætas,
Etiam nobis nunquam credi
Potuiſſe ſenem?

IN

IN EVSEBIVM IOSEPHI SCALIGERI.

Quod per ſcripta tuos putamus annos,
Et quod nunc ubi te ſenem repente,
Qualem credidimus diu, videmus,
Nondum priſtina penſa deprecatus,
Libro, Scaliger, explicas in uno
Unquam quod fuit, & fuit quod uſquam,
Hoc pro munere quid tibi precemur,
Ingens gloria maximi parentis,
Quem Verona ſuum videns nepotem
Iuſtas ſideribus remittit iras?
Unum difficile eſt, tibi quod opto,
Tandem tempora digna conſequaris,
Et gratos homines, piumq́; ſaclum.
Quod ni flagitijs fugata noſtris
Totum gratia demigraſſet orbem,
Cantarent populi, quibus vetuſtos
Verus digeris ordinator annos,
Laudes quiſque ſua tuas loquela,
Sed quam diſcere te docente debent.
Te gens totius inquilina mundi
Iudæi colerent, tibi ſacrata
Lævis carmina ſcriberent figuris:
Nino te pariter Semiramique
Præferret Babylon: Pharos ſuperbas
De te Pyramidas loqui juberet

Non

Non ignobilium notis ferarum:
Te cultor Libani, celerq́ue Medus,
Te tortis niger Aethiops capillis
Aeternum celebraret, & beatæ
Frugis meſſor Arabs: magiq́ue Perſæ
Cum Mithra tua facta compararent.
Nam quid cum Latio loquar Pelaſgos,
Quos jam demeritus puer fuiſti?
Sed quamvis fidei bona tot iſta
Fiant nomina, debitorq́ue mundus
Quærat ſolvere quicquid imputaſti,
Nunquam non remanebit obligatus;
Tantum poſteritas nec ulla reddet,
Quin acceperit amplius vetuſtas.

AD SCALIGERVM.

PRoles vera ducum, & ducibus maioris Iuli,
Digne cui haud tantum Scoppius invideat:
Nobile ſed quicquid, ſed doctum quicquid ubiq́ue eſt,
Doctrinæ princeps, nobilitatis honos:
Tene hi qui Latiæ vendunt mendacia turbæ
Fraudatum tantæ gentis honore volunt?
Aut potius tanto fraudatam nomine gentem,
Per quod nobilior nobilitate ſua eſt?
Nam poteras fieri magni tu ſanguinis auctor,
Ni tibi per tantos ſtemma veniret avos!
Teque ſibi proavum, quem nunc habuere nepotem,

Maſtini cupiant, belligeriq; Canes:
Et quocunq; Atheſis quondam rectore ſuperbit,
Conditaq; Brenni mœnia militibus.
Nunc aliter viſum ſuperis, illuſtris ut in te
Gens per tota decem ſecula proficeret.
Non puduit claros poſt ſævo Marte tyrannos
Edere divinum Cæſaris ingenium:
Nec ſtetit hac fini, nec ſpes fuit ultima Cæſar;
Quin vires iterum eſt auſa novare ſuas.
Poſt te fœcundos ſed deſiit illa labores:
Vt quo jam majus gignere nil poterat.

BONO NIHIL

MALI.

EXſilia, morbos, damna, pauperiem, probrum
Mala quiſquis arbitratur, ipſe eſt non bonus.
Namq; illa facili turbine obueniunt foris,
Aut ſortis inconſtantia, aut motu levi
Popularis auræ, nemo quæ ſapiens timet,
Cum nec timore, nec dolore digna ſint.
Mala quiſquis egit, patitur: artificem in ſuum
Iſthæc redundant, quaq; naſcuntur manent.
Sceleſtus accuſator inſonti reo
Multo eſt miſerior, carnifex intus ſuus
Quem talionis lege damnat conſcium,

Furiæq;

Furiæq́ torquent. Quicquid agites, hoc time,
Nec aude in alios ipſe quod nolis pati.
Culpam ſequetur pœna. culpa ipſa eſt ſatis
Pœnæ, ſuperq́. Séne qui ſuffragia
Prius empta vendunt, ſerviuntq́ opibus ſuis
Putent beatos? ſunt mali. hoc quantum eſt malum!
Sunt alia forte, quæ putes incommoda:
Hæc fugere, ſiqua liceat, haud diſſuadeo,
Dum prima maneat cura, ſapienter, pie,
Probeque vitæ currere hoc ſtadium brevis.
Quin illa ab alijs quæ venire dicimus,
Plerunque noſtræ potius inſipientiæ
Sunt imputanda. Rarus eſt amor ſui,
Cum nemo amantem ſe ſui non æſtimet
Et æſtimetur. Regna non regnum modo,
Provinciæq́ proximam provinciam
Bello laceſſunt, vir virum, domus domum.
Homo ipſe ſummus ſemper eſt hoſtis ſibi.
Quid, ſtulte, vitas caſtra, mare, turbas, forum?
Neſcis ubi omnis ſumma ſit periculi:
Si vis tibi cavere, te primum cave.

IN

IN NVPTIAS

IOHANNIS MILANDRI,

Domini de Pœderoye,

ET

Mariæ Hohenloiæ.

Siderei vultus & candida virginis ora,
Mille petita procis, mille negata procis;
Luminaque Eois æquale nitentia gemmis,
Et quicquid Mariæ dulce Milander amat.
Dum ſtupet ad veſtræ populus miracula formæ,
Votaque, ſed meritis inferiora, facit.
Gratulor ipſe meo, decus hoc quod contigit ævo.
Non eſt quod placeant ſæcula priſca ſibi.
Hanc bene ſi Phrygia ſpectaſſet paſtor in Ida,
Iuſſiſſet victas tres ſimul ire Deas.
Quin poſſes Paridi, poſſes ignoſcere Troiæ,
Talem Ledæus ſi genuiſſet olor.
Hanc ſi vidiſſet male diſſimulatus Achilles,
Nunc etiam virgo Deidamia fores.
Hæc Tyriam Libyco fundaſſet littore gentem,
Roma potens Teucros non numeraret avos.
Gratulor & Sponſo: quid enim felicius illo,

Cujus in amplexus tam bona forma venit?
Ille, diu magni dum Principis arma ſecutus
Commodat imperijs conſilijſque fidem,
Longa quidem caſtris metitur, herique triumphis
Tempora, continuo factus honore ſenex:
Sed nunc en niveis iterum iuveneſcit in ulnis,
Præteritoſque dies non putat iſſe ſibi.
Gemmantes oculi, roſeiſque impreſſa labellis
Oſcula quid poſſunt, virgineique ſinus?
A domina recipit, domino quos imputat annos:
Nunc fruitur vita, qua prius uſus erat.

In mortem
IACOBI ARMINII.

Scrutator altæ veritatis Armini,
Sublime pectus, anima fœta doctrina,
Solertiæque perſpicacis exemplum,
Tu nunc ademtus ſæculo tenebroſo
Et ſemicæcæ palpitantium turbæ
Claros beatæ lucis incolis campos:
Et, ſive multum debuit tibi verum,
Seu parte in aliqua, more gentis humanæ,
Et neſcientis multa ſorte naturæ,
Te cepit error (judicent, quibus ſacri
Iuris poteſtas, viſque tanta noſcendi)
Certe ſuperni codicis frequens lector,

In

In verba certe non adactus humana
Labi timentis, nec rebellis in ſeſe
Fers teſte cælo conſcientiæ laudem.
Ibi ſatur quiete, gaudij plenus,
Quæſita quondam diſcis, & vides, quanta
Involvat homines inſcientia nubes:
Quam nil ſit illud, quod vocamus hic ſcire,
Quo nos ſuperbi tollimus caput cælo,
Calcamus alios, invicemque calcamur.
Hinc tanta bella ſæviunt magiſtrorum,
Hinc odia plebis: interim fugit longe,
Nec ſe videndam dimicantibus præbet
Amica ſancta ſancta Veritas Pacis.
Vnde iſta rabies, & libido pugnandi
Inſedit animos? cur placet Deus belli
Materia? quo tot ſtudia, tot novæ partes?
An hoſtis atra nocte peſtilens Chriſti
Inſparſit agro ſemen? an furor pugnax
Mortalitatis, ingenique corrupti
Alimenta quævis ſumit, & Dei cauſæ
Permiſcet hominem? curioſus an mundus
Dum nil latere patitur, & ſequi gaudet
Sciri negata, jure ſentit hanc pœnam?
Vt illa quondam, dum viam parat cœlo,
Structrix ſuperbæ molis inſolens turba
In mille linguas abijt, atque aberranti
Sermone priſcum vocis exuit fœdus.
Heu quid paramus? lectus orbe de toto
Grex ille parvus lancinamur heu fœde
Iterumque & iterum, ſcindimurq; diſcordes,

IN OBSERVATIONES FEVDALES

CORNELII NEOSTADII.

Res eſt laboris plena, nutantis leui
Momenta cauſæ, pendulas inter vices,
Trepidæq; lancis ſemper alternans onus
Libræ ſubacto ponderare examine,
Aequata dubijs jura partitum reis.
Et hoc, & hoc plus tu Neoſtadi facis,
Priſcos Batavæ qui labores curiæ
Inſperſaque actis judicum ſuffragia
Cenſore libro promis, & cauſæ ſtatum,
Summamq; litis, atq; controverſiæ
Apices ſagaci deprehendis ſpiritu.
Res judicatæ plurimum debent tibi,
Quas erogati reſtitutor ſæculi
Diſcis, docesq;: latius quanquam tuum
Patet tribunal, ſepta nec novit forum.
Et auctor ille veritatis calculus
Toto vagatur orbis auditorio,
Archiva noſtra publico juſſus dare,
Sententiamq; ferre de ſententijs.

Hvgonis Grotii

FARRAGINIS

LIB. III.

ANAPAESTI

IN MORTEM BEZÆ

O Quæ viridis margine ripæ
Puri propter ſtagna Lemanni
Urbs parva ſedes,parva,ſed altis
Ingens animis,felix nuper
Vel ad invidiam totius orbis
Dum Beza fuit, quis te tanto
Decore orbatam mœrere vetet?
Non trux hoſtis, ſolitus quamquam
Tacitos etiam ferro vultus
Flammaq́; ſequi,lachrymas auſit
Damnare tuas.
Nulla quieſcant lumina fletus:
Imbre genarum latus exundet,
Nec jam fluvio memor antiquam
Servare fidem ſibi turbatum
Miſceat amnem, Rhodanusq́; celer
Pelago ſalſas inferat undas.
Humida tundant ora lacerti:
Crebro manuum verbere diſcant,
Pectora ſævum ferre dolorem.
Gemitu vaſto mugiat aer,
Cui nimboſum rigidus ſubdit
Jura cacumen,gelidisq́; ſonans
Alpibus Echo nubes inter

Canasq́; nives,tantum planctus,
Tantum Beza nomina reddat.
Nos interea,quos tam longe
Situs axis habet,tetigit veſter
Dolor, Allobroges:quanquam cui non
Funus licet hoc dixiſſe ſuum?
Bezam Batavi,gens nota ſalo,
Notaq́; bello, Bezam remis,
Ipſis Bezam plangimus armis:
Totidem fletus,totidem gemitus
Noſtris veſtros cumulare juuat:
Vento triſtes reddente ſionos
Fremit Arctoum littus & ingens
Regia Nereî.
Luge Bezam ſacrata cohors,
Quæ mortales inter plus quam
Mortale ſapis: templaq́; ſoli
Poſſeſſa deo,quibus effigies
Fata magiſtri.Iacet ille, jacet
Cuius peragi publica ſacris
Vota Camœnis audiet ætas
Vltima,& orbi quæ ventura eſt
Suprema dies. At tu juſtas
Agnoſce dei vindicis oras:
Gens flagitijs immenſa tuis.
Non in pœnas jam ſufficiunt
Barbarus hoſtis,quæq́; agnatum
Sitiens acies bina cruorem
Patriam telis utriſq́; petit,
Non jam morbi ſatis in vulgus

Vili tantum ſtrage furentes,
Non ſubductis frugibus anni
Fecere famem: nova tela placent:
Tota Beza morte ferimur.
Quis ſollicitis poſthac populis
Reſponſa dabit? cujus verum
Fortius unquam charta loquetur?
Quod cor virtus ſincera leget,
Quod nunc pietas dabit exemplum,
Specimenq́ ſui? cujus vita
Contra ſeclum ſigna ſequemur?
Ne pugnacis rabies animi
Sibi doctrinæ poſcat honorem;
Ne quæſiti nubila vultus
Gravitas morum caſtæ vocentur:
Mala ne ſpeciem mentita boni
Cum divinis humana trahant.
Cecidit toti flebilis orbi,
Qui modo vivens in ſe totum
Traxerat orbem. Silet os illud,
Quo ſperaſti Gallia ſolo
Te poſſe loqui.
Cecidit, cecidit dux ſæpe ducum,
Rector populi, cujus in omnes
Magna poteſtas ſine faſce fuit:
Cujus ſapiens labor antiquos
Reſpicit annos, virtus noſtros,
Fama ſequentes.
At tu ſalve, ſummumq́ vale
Venerande parens: vis nos certe,

Vis inſano parcere luctu:
Imperioſum ſed te contra eſt
Deſiderium pertriſte tui,
Solumque hoc eſt quod fas nobis
Eſſe putemus cum Beza vetet.
Quicquid in omni nimium luctu eſt
Tibi Beza parum eſt, unuſque modus
Nullum lachrymis noviſſe modum.
Gaudet ſemet ſatiare dolor,
Nec ſolamen potuiſſe pati.
Quanquam longi feſſa laboris
Prope ab humani metis ſpatij,
Qua vita ſtetit, quanquam cernens
Ut melioris reliquum ſæcli
Te poſteritas tua mirata eſt:
Et vix olim quanta ſepulto
Contigit ulli, non in mortem
Dilata tuam gloria, verum
Tibi te monſtrans comes annorum
Fida cucurrit: tamen heu nobis
Immaturo funere raptus
Beza videris. quid enim mirum eſt
Hunc, quem quondam ſua cum legeret
Nunquam juvenem credidit ætas,
Etiam nobis nunquam credi
Potuiſſe ſenem?

IN

IN EVSEBIVM IOSEPHI SCALIGERI.

Quod per ſcripta tuos putamus annos,
Et quod nunc ubi te ſenem repente,
Qualem credidimus diu, videmus,
Nondum priſtina penſa deprecatus,
Libro, Scaliger, explicas in uno
Unquam quod fuit, & fuit quod uſquam,
Hoc pro munere quid tibi precemur,
Ingens gloria maximi parentis,
Quem Verona ſuum videns nepotem
Iuſtas ſideribus remittit iras?
Unum difficile eſt, tibi quod opto,
Tandem tempora digna conſequaris,
Et gratos homines, piumq́ſ ſæclum.
Quod ni flagitijs fugata noſtris
Totum gratia demigraſſet orbem,
Cantarent populi, quibus vetuſtos
Verus digeris ordinator annos,
Laudes quiſque ſua tuas loquela,
Sed quam diſcere te docente debent.
Te gens totius inquilina mundi
Iudæi colerent, tibi ſacrata
Lævis carmina ſcriberent figuris:
Nino te pariter Semiramique
Præferret Babylon: Pharos ſuperbas
De te Pyramidas loqui juberet

Non

Non ignobilium notis ferarum:
Te cultor Libani, celerq́; Medus,
Te tortis niger Aethiops capillis
Aeternum celebraret, & beatæ
Frugis meſſor Arabs: magiq́; Perſæ
Cum Mithra tua facta compararent.
Nam quid cum Latio loquar Pelaſgos,
Quos jam demeritus puer fuiſti?
Sed quamvis fidei bonæ tot iſta
Fiant nomina, debitorq́; mundus
Quærat ſolvere quicquid imputaſti,
Nunquam non remanebit obligatus;
Tantum poſteritas nec ulla reddet,
Quin acceperit amplius vetuſtas.

AD SCALIGERVM.

PRoles vera ducum, & ducibus maioris Iuli,
Digne cui haud tantum Scoppius invideat:
Nobile ſed quicquid, ſed doctum quicquid ubiq́; eſt,
Doctrinæ princeps, nobilitatis honos:
Tene hi qui Latiæ vendunt mendacia turbæ
Fraudatum tantæ gentis honore volunt?
Aut potius tanto fraudatam nomine gentem,
Per quod nobilior nobilitate ſua eſt?
Nam poteras fieri magni tu ſanguinis auctor,
Ni tibi per tantos ſtemma veniret avos!
Teque ſibi proavum, quem nunc habuere nepotem,

Ma-

Maſtini cupiant, belligeriq́ue Canes:
Et quocunq́ue Atheſis quondam rectore ſuperbit,
Conditaq́ue Brenni mœnia militibus.
Nunc aliter viſum ſuperis, illuſtris ut in te
Gens per tota decem ſæcula proficeret.
Non puduit claros poſt ſævo Marte tyrannos
Edere divinum Cæſaris ingenium:
Nec ſtetit hac fini, nec ſpes fuit ultima Cæſar;
Quin vires iterum eſt auſa novare ſuas.
Poſt te fœcundos ſed deſiit illa labores:
Vt quo jam majus gignere nil poterat.

BONO NIHIL MALI.

EXſilia, morbos, damna, pauperiem, probrum
Mala quiſquis arbitratur, ipſe eſt non bonus.
Namq́ue illa facili turbine obueniunt foris,
Aut ſortis inconſtantia, aut motu levi
Popularis auræ, nemo quæ ſapiens timet,
Cum nec timore, nec dolore digna ſint.
Mala quiſquis egit, patitur: artificem in ſuum
Iſthæc redundant, quaq́ue naſcuntur manent.
Sceleſtus accuſator inſonti reo
Multo eſt miſerior, carnifex intus ſuus
Quem talionis lege damnat conſcium,

Furiæq́ue

Furiaq́ torquent. Quicquid agites, hoc time,
Nec aude in alios ipſe quod nolis pati.
Culpam ſequetur pœna. culpa ipſa eſt ſatis
Pœnæ, ſuperq́. Sene qui ſuffragia
Prius empta vendunt, ſerviuntq́ opibus ſuis
Putent beatos? ſunt mali. hoc quantum eſt malum!
Sunt alia forte, quæ putes incommoda:
Hæc fugere, ſiqua liceat, haud diſſuadeo,
Dum prima maneat cura, ſapienter, pie,
Probeque vitæ currere hoc ſtadium brevis.
Quin illa ab aliјs quæ venire dicimus,
Plerunque noſtræ potius inſipientiæ
Sunt imputanda. Rarus eſt amor ſui,
Cum nemo amantem ſe ſui non æſtimet
Et æſtimetur. Regna non regnum modo,
Provinciaq́ proximam provinciam
Bello laceſſunt, vir virum, domus domum.
Homo ipſe ſummus ſemper eſt hoſtis ſibi.
Quid, ſtulte, vitas caſtra, mare, turbas, forum?
Neſcis ubi omnis ſumma ſit periculi:
Si vis tibi cavere, te primum cave.

IN

IN NVPTIAS
IOHANNIS MILANDRI,
Domini de Poederoye,
ET
MARIÆ HOHENLOIÆ.

Siderei vultus & candida virginis ora,
Mille petita procis, mille negata procis;
Luminaque Eois æquale nitentia gemmis,
Et quicquid Mariæ dulce Milander amat.
Dum ſtupet ad veſtræ populus miracula formæ,
Votaque, ſed meritis inferiora, facit.
Gratulor ipſe meo, decus hoc quod contigit ævo.
Non eſt quod placeant ſæcula priſca ſibi.
Hanc bene ſi Phrygia ſpectaſſet paſtor in Ida,
Juſſiſſet victas tres ſimul ire Deas.
Quin poſſes Paridi, poſſes ignoſcere Troiæ,
Talem Ledæus ſi genuiſſet olor.
Hanc ſi vidiſſet male diſſimulatus Achilles,
Nunc etiam virgo Deidamia fores.
Hæc Tyriam Libyco fundaſſet littore gentem,
Roma potens Teucros non numeraret avos.
Gratulor & Sponſo: quid enim felicius illo,

Cujus

In verba certe non adactus humana
Labi timentis, nec rebellis in ſeſe
Fers teſte cælo conſcientiæ laudem.
Ibi ſatur quiete, gaudÿ plenus,
Quæſita quondam diſcis, & vides, quanta
Involvat homines inſcientiæ nubes:
Quam nil ſit illud, quod vocamus hic ſcire,
Quo nos ſuperbi tollimus caput cælo,
Calcamus alios, invicemque calcamur.
Hinc tanta bella ſæviunt magiſtrorum,
Hinc odia plebis: interim fugit longe,
Nec ſe videndam dimicantibus præbet
Amica ſanctæ ſancta Veritas Pacis.
Vnde iſta rabies, & libido pugnandi
Inſedit animos? cur placet Deus belli
Materia? quo tot ſtudia, tot novæ partes?
An hoſtis atra nocte peſtilens Chriſti
Inſparſit agro ſemen? an furor pugnax
Mortalitatis, ingeniique corrupti
Alimenta quævis ſumit, & Dei cauſæ
Permiſcet hominem? curioſus an mundus
Dum nil latere patitur, & ſequi gaudet
Sciri negata, jure ſentit hanc pœnam?
Vt illa quondam, dum viam parat cælo,
Structrix ſuperbæ molis inſolens turba
In mille linguas abÿt, atque aberranti
Sermone priſcum vocis exuit fœdus.
Heu quid paramus? lectus orbe de toto
Grex ille parvus lancinamur heu fœde
Iterumque & iterum, ſcindimurque diſcordes,

Ridente Turca, nec dolente Iudæo.
Felix remota factionibus vulgi
Religio ſimplex, arte non laborata:
Quæ morte Chriſti certa diluı culpas,
Hic ſpem, fidemque ponit, & dari credit
Gratis ſalutem, promerentibus pœnam:
Sanctique amoris lene munus exercens
Non curat altum ſapere, nec nimis quærit,
An lege certa veniat omne venturum:
Exſors malorum quomodo malum nolit,
Velitque Rector: ſumma quatenus cauſa
Potente nutu velle temperet noſtrum.
Felix & ille, quisquis ambitu liber,
Nec vana captans lucra, nec leves plauſus,
Cœleſtiores excitatus ad curas
In aſtra tendit, & Deum ſtudet noſſe,
Qua ſe ipſe pandit, ambulatque ſuſpenſis
Periculoſas greſſibus per ambages,
Non mentientis fila perſequens libri:
Cui charitate temperata libertas
Certat manere diſſidentibus concors:
Piaque purus æquitatis affectus
Damnatus aliis, ipſe neminem damnat:
Modeſtiaque limitem premens, donat
Nunc verba vero, nunc ſilentium paci.
Hæc ſæpe populo teſte, ſæpe privatim,
Hæc ipſa fato jam propinquus, Armini,
Adhuc monebas, cum laboribus vitæ,
Longis fatiſcens, ſæculique pertæſus
Faſtidioſi, pertinacis, ingrati,

Indigniore parte fractus, & languens,
Meliore ſoſſes, illa millibus multis
Monſtrata per te regna totus arderes.
Et nunc paterno ſidus additum templo
Deum precaris, det gregi ſuo lucem
Hic quanta ſatis eſt, hac det eſſe contentum:
Det non loquentes ſua reperta doctores:
Det conſonantes ſemper omnium linguas,
Aut corda ſaltem: præpotente vi flammæ
Caliginoſas litium fuget ſordes:
Ut ſpiret vnum tota civitas Chriſti,
Vitamque terris approbet, fidem cœlo.

IN PASCHA ANNI CIƆIƆCXII.

NATALEM TRIGESIMVM.

CHRISTE *tui quondam teſtis de morte triumphi,*
In lucem reduci quæ tibi prima fuit,
Hæc quoque naſcentem me tot poſt ſecula vidit
Sancta pijs ſemper, bis mihi ſancta dies:
Scilicet vt nequeam, geminato munere, donec
Sum memor ipſe mei, non memor eſſe tui.
Olim, quindecimum cum ſol mihi conderet annum,
Oſtendit mihi ver Gallia, vere meo.
Contigimus dextram, qua nulla potentior armis,

Quæ quod regnabat debuit ipſa ſibi.
Nunc bis quindecimum luces mihi noctibus æquans
Phryxea Phœbus vellera luſtrat ouis:
Nataliſque meus me ditibus aſpicit aruis,
Quæ Tameſis puro vitreus amne rigat.
Vidimus hic illum, qui regno maximus, unus
Eſt regum regno celſior ipſe ſuo:
Qui poſtquam terris datus eſt, ſapientia vera
Priuatum poſthac ſe decus eſſe negat.
Hactenus iſta. latet ſors indeprenſa futuri:
Scit, qui ſollicitum me vetat eſſe, Deus.
Duc Genitor me magne: ſequar quocunque vocabor,
Seu tu læta mihi, ſeu mihi dura paras.
Siſtis in hac vita? maneo, parteſque tuebor
Quas dederis. reuocas optime? promtus eo.
Poſt reges viſos da regum cernere regem,
Natalemque mihi, ſed ſine nocte, diem.

APOLOGVS.

CVm vis aperta non opimaret ſatis
In oues auito Marte graſſantes lupos,
Tum forte ſenior unus illorum gregis,
Cui dens edendo fractus, & niueum caput,
Dixiſſe fertur nobilem ſententiam:
Parum profecto ſapimus, o fratres lupi,
Votoq; noſtro noſtra ſimplicitas obeſt.
Quod non dedere bella, pax nobis dabit,
Sed ficta, ſed mentita: non ſemper leo

Sequendus & profeſſus irarum furor:
Sed eſt quod & docere nos Vulpes queat.
Non hæc inodia nos leves cauſa ferunt,
Patreſq; noſtros. Scilicet ſtultum pecus,
Iners, inerme, villus & caulæ tegent:
Nos Martialis turba, bellipotens genus
Semper trememus frigidum noctis Iovem,
Nudi per alta teſqua palantes loca.
Tum paſcet illos gramen & centum novis
Nominibus herbæ, dira nos anget fames:
Cum ſit vel ipſo jure quod cunctis ſemel
Natura dixit, præda majoris minor.
Sed quid iuuabit arma nos iuſtiſſimis
Cepiſſe cauſis, ſi tegunt cuſtodiæ
Hoſtem, nec ullus patuit ad pugnam locus?
Fraude eſt agendum. fraude Troiani jacent,
Et plus peregit una nox annis decem.
Hæc ille fatus concionem flexerat.
Quanquam fuere qui negarent hæc ſatis
Pro decore gentis eſſe: majores ſuos
Virtute decertaſſe, non cautis dolis.
Ergo ad bidentes mittitur legatio,
Quam cum videret ſuſpicax ovium cohors,
Trepidare primo: ferre quin retro pedem.
Sed conſpicatæ protinus caduceum,
Audire ſtatuunt, quid lupi portent novi.
Hi ſic profantur: ſi tot armorum mala,
Inopia, clades, ſanguis, ante oculos forent,
Cum ſæpe præceps ira quam ratio magis
Decreta dictat, viverent pacatius

Homines feræque, nec neceſſe nunc foret,
Vt nos, feroces ante, pacem & fœdera
Peteremus vltro. Sapere ſed primum fuit:
Primo negato pœnitere eſt proximum.
Per magna dedimus damna (quis verum neget?)
Tulimuſque non minora. Sed fideliter
Expectorare priſtinas injurias
Salubre victis, inclitum victoribus.
Sic quæ fuere bella, ſic tandem omnia
Habuere finem. lege non alia datur
Pax alma, magni maximum munus poli:
Per quam vireſcunt arva, creſcunt mœnia,
Enavigantur maria, pingueſcunt greges.
Si par tenet vos cura, ſi ſunt otia
Tranquilla cordi, coëat vt paci fides,
Securitaſque robur accipiat ſuum,
Illos prius fugate, qui pacem fugant,
Sævi tubicines Martis oricrepos canes.
His eſſe vobis fœderatos dum placet,
Qui nos quiete publicam ingreſſos viam
Non perferendis allatrant convitijs,
Serentur odia ſemper ex odijs nova.
Hæc prima belli cauſa, nunc pacis mora eſt.
Poſt hæc recedunt, pariter vt deliberent,
Ovis quid e republica ſumma foret.
Sedere dicunt arietes ſententiam,
Nec mater agni vetula, nec vervex ſilet.
Vox una cunctis maximum pacis bonum:
Suſpecta merito bella: nec mirum canes
Hoc nolle, rabies quos & infelicitas

Alie-

Aliena paſcat: eſurituros cito,
Si ſedeat ovibus & lupis concordia.
Sed hoc nec aequum, nec Dijs gratum, in metu
Vitam perenni trahere ſollicitas oves,
Et centies perire ne pereant Canes.
Fit pax. latrantum pervetuſto federi
Renuntiatur, addito capital ſore,
Ovile propter ſi videretur canis.
Sed infideles ſanguinarij lupi
Simul remotos eſſe cuſtodes vident,
Illos quibus nox pervigil, ſagax odor,
Et clamor index, per tenebras irruunt
Non ante viſi ſtabula. tum capiunt oves,
Captas trucidant, quamlibet fas & fidem
Fruſtra vocantes. una dum crudeliter
Laceratur artus, o canes, inquit, canes,
O fida turba, melius hoc quanto fuit
Vos alere, partirique vobiſcum metus,
Quam ſic ſub umbra credulae pacis trahi!

Vis inſano parcere luctu:
Imperioſum ſed te contra eſt
Deſiderium pertriſte tui,
Solumque hoc eſt quod fas nobis
Eſſe putemus cum Beza vetet.
Quicquid in omni nimium luctu eſt
Tibi Beza parum eſt, unuſque modus
Nullum lachrymis noviſſe modum.
Gaudet ſemet ſatiare dolor,
Nec ſolamen potuiſſe pati.
Quanquam longi feſſa laboris
Prope ab humani metis ſpatij,
Qua vita ſtetit, quanquam cernens
Ut melioris reliquum ſæcli
Te poſteritas tua mirata eſt:
Et vix olim quanta ſepulto
Contigit ulli, non in mortem
Dilata tuam gloria, verum
Tibi te monſtrans comes annorum
Fida cucurrit: tamen heu nobis
Immaturo funere raptus
Beza videris. quid enim mirum eſt
Hunc, quem quondam ſua cum legeret
Nunquam juvenem credidit ætas,
Etiam nobis nunquam credi
Potuiſſe ſenem?

IN

IN EVSEBIVM IOSEPHI SCALIGERI.

Quod per ſcripta tuos putamus annos,
Et quod nunc ubi te ſenem repente,
Qualem credidimus diu, videmus,
Nondum priſtina penſa deprecatus,
Libro, Scaliger, explicas in uno
Unquam quod fuit, & fuit quod uſquam,
Hoc pro munere quid tibi precemur,
Ingens gloria maximi parentis,
Quem Verona ſuum videns nepotem
Iuſtas ſideribus remittit iras?
Unum difficile eſt, tibi quod opto,
Tandem tempora digna conſequaris,
Et gratos homines, piumq́; ſaclum.
Quod ni flagitijs fugata noſtris
Totum gratia demigraſſet orbem,
Cantarent populi, quibus vetuſtos
Verus digeris ordinator annos,
Laudes quiſque ſua tuas loquela,
Sed quam diſcere te docente debent.
Te gens totius inquilina mundi
Iudæi colerent, tibi ſacrata
Lævis carmina ſcriberent figuris:
Nino te pariter Semiramique
Præferret Babylon: Pharos ſuperbas
De te Pyramidas loqui juberet

Non

Non ignobilium notis ferarum:
Te cultor Libani, celerq́ue Medus,
Te tortis niger Aethiops capillis
Aeternum celebraret, & beatæ
Frugis meſſor Arabs: magiq́ue Perſæ
Cum Mithra tua facta compararent.
Nam quid cum Latio loquar Pelaſgos,
Quos jam demeritus puer fuiſti?
Sed quamvis fidei bonæ tot iſta
Fiant nomina, debitorq́ue mundus
Quærat ſolvere quicquid imputaſti,
Nunquam non remanebit obligatus;
Tantum poſteritas nec ulla reddet,
Quin acceperit amplius vetuſtas.

AD SCALIGERVM.

PRoles vera ducum, & ducibus maioris Iuli,
Digne cui haud tantum Scoppius invideat:
Nobile ſed quicquid, ſed doctum quicquid ubiq́ue eſt,
Doctrinæ princeps, nobilitatis honos:
Tene hi qui Latiæ vendunt mendacia turbæ
Fraudatum tantæ gentis honore volunt?
Aut potius tanto fraudatam nomine gentem,
Per quod nobilior nobilitate ſua eſt?
Nam poteras fieri magni tu ſanguinis auctor,
Ni tibi per tantos ſtemma veniret avos!
Teque ſibi proavum, quem nunc habuere nepotem,

Ma-

Maſtini cupiant, belligeriq́; Canes:
Et quocunq́; Atheſis quondam rectore ſuperbit,
Conditaq́; Brenni mœnia militibus.
Nunc aliter viſum ſuperis, illuſtris ut in te
Gens per tota decem ſæcula proficeret.
Non puduit claros poſt ſæuo Marte tyrannos
Edere divinum Cæſaris ingenium:
Nec ſtetit hac fini, nec ſpes fuit ultima Cæſar;
Quin vires iterum eſt auſa novare ſuas.
Poſt te fœcundos ſed deſiit illa labores:
Vt quo jam majus gignere nil poterat.

BONO NIHIL MALI.

EXſilia, morbos, damna, pauperiem, probrum
Mala quiſquis arbitratur, ipſe eſt non bonus.
Namq́; illa facili turbine obueniunt foris,
Aut ſortis inconſtantia, aut motu levi
Popularis auræ, nemo quæ ſapiens timet,
Cum nec timore, nec dolore digna ſint.
Mala quiſquis egit, patitur: artificem in ſuum
Iſt hæc redundant, quaq́; naſcuntur manent.
Sceleſtus accuſator inſonti reo
Multo eſt miſerior, carnifex intus ſuus
Quem talionis lege damnat conſcium,

Furiaq́;

Furiæq; torquent. Quicquid agites, hoc time,
Nec aude in alios ipſe quod nolis pati.
Culpam ſequetur pœna. culpa ipſa eſt ſatis
Pœnæ, ſuperq;. Sene qui ſuffragia
Prius empta vendunt, ſerviuntq; opibus ſuis
Putent beatos? ſunt mali. hoc quantum eſt malum!
Sunt alia forte, quæ putes incommoda:
Hæc fugere, ſiqua liceat, haud diſſuadeo,
Dum prima maneat cura, ſapienter, pie,
Probeque vitæ currere hoc ſtadium brevis.
Quin illa ab aliis quæ venire dicimus,
Plerunque noſtræ potius inſipientiæ
Sunt imputanda. Rarus eſt amor ſui,
Cum nemo amantem ſe ſui non æſtimet
Et æſtimetur. Regna non regnum modo,
Provinciæq; proximam provinciam
Bello laceſſunt, vir virum, domus domum.
Homo ipſe ſummus ſemper eſt hoſtis ſibi.
Quid, ſtulte, vitas caſtra, mare, turbas, forum?
Neſcis ubi omnis ſumma ſit periculi:
Si vis tibi cavere, te primum cave.

IN

IN NVPTIAS

IOHANNIS MILANDRI,

Domini de Poederoye,

ET

MARIÆ HOHENLOIÆ.

Siderei vultus & candida virginis ora,
Mille petita procis, mille negata procis:
Luminaque Eois æquale nitentia gemmis,
Et quicquid Mariæ dulce Milander amat.
Dum ſtupet ad veſtræ populus miracula formæ,
Votaque, ſed meritis inferiora, facit.
Gratulor ipſe meo, decus hoc quod contigit ævo.
Non eſt quod placeant ſæcula priſca ſibi.
Hanc bene ſi Phrygia ſpectaſſet paſtor in Ida,
Juſſiſſet victas tres ſimul ire Deas.
Quin poſſes Paridi, poſſes ignoſcere Troiæ,
Talem Ledæus ſi genuiſſet olor.
Hanc ſi vidiſſet male diſſimulatus Achilles,
Nunc etiam virgo Deidamia fores.
Hac Tyriam Libyco fundaſſet littore gentem,
Roma potens Teucros non numeraret avos.
Gratulor & Sponſo: quid enim felicius illo,

In verba certe non adactus humana
Labi timentis, nec rebellis in ſeſe
Fers teſte cælo conſcientiæ laudem.
Ibi ſatur quiete, gaudij plenus,
Quæſita quondam diſcis, & vides, quanta
Involvat homines inſcientiæ nubes:
Quam nil ſit illud, quod vocamus hic ſcire,
Quo nos ſuperbi tollimus caput cælo,
Calcamus alios, invicemque calcamur.
Hinc tanta bella ſæviunt magiſtrorum,
Hinc odia plebis: interim fugit longe,
Nec ſe videndam dimicantibus præbet
Amica ſanctæ ſancta Veritas Pacis.
Vnde iſta rabies, & libido pugnandi
Inſedit animos? cur placet Deus belli
Materia? quo tot ſtudia, tot novæ partes?
An hoſtis atra nocte peſtilens Chriſti
Inſparſit agro ſemen? an furor pugnax
Mortalitatis, ingenique corrupti
Alimenta quævis ſumit, & Dei cauſæ
Permiſcet hominem? curioſus an mundus
Dum nil latere patitur, & ſequi gaudet
Sciri negata, jure ſentit hanc pœnam?
Vt illa quondam, dum viam parat cœlo,
Structrix ſuperbæ molis inſolens turba
In mille linguas abijt, atque aberranti
Sermone priſcum vocis exuit fœdus.
Heu quid paramus? lectus orbe de toto
Grex ille parvus lancinamur heu fœde
Iterumque & iterum, ſcindimurque diſcordes,

V Ridente

Indigniore parte fractus,& languens,
Meliore ſoſpes,illa millibus multis
Monſtrata per te regna totius arderes.
Et nunc paterno ſidus additum templo
Deum precaris,det gregi ſuo lucem
Hic quanta ſatis eſt,hac det eſſe contentum:
Det non loquentes ſua reperta doctores:
Det conſonantes ſemper omnium linguas,
Aut corda ſaltem:prapotente vi flammæ
Caliginoſas litium fuget ſordes:
Vt ſpiret vnum tota civitas Chriſti,
Vitamque terris approbet,fidem cœlo.

IN PASCHA ANNI CIↃIↃCXII.

NATALEM TRIGESIMVM.

CHRISTE *tui quondam teſtis de morte triumphi,*
In lucem reduci qua tibi prima fuit,
Hæc quoque naſcentem me tot poſt ſecula vidit
Sancta pijs ſemper,bis mihi ſancta dies:
Scilicet vt nequeam,geminato munere,donec
Sum memor ipſe mei,non memor eſſe tui.
Olim,quindecimum cum ſol mihi conderet annum,
Oſtendit mihi ver Gallia, vere meo.
Contigimus dextram,qua nulla potentior armis,

Quæ quod regnabat debuit ipſa ſibi.
Nunc bis quindecimum luces mihi noctibus æquans
Phryxea Phœbus vellera luſtrat ouis:
Natáliſque meus me ditibus aſpicit aruis,
Quæ Tameſis puro vitreus amne rigat.
Vidimus hic illum, qui regno maximus, vnus
Eſt regum regno celſior ipſe ſuo:
Qui poſtquam terris datus eſt, ſapientia vera
Priuatum poſt hac ſe decus eſſe negat.
Hactenus iſta. latet ſors indeprenſa futuri:
Scit, qui ſollicitum me vetat eſſe, Deus.
Duc Genitor me magne: ſequar quocunque vocabor,
Seu tu læta mihi, ſeu mihi dura paras.
Siſtis in hac vita? maneo, parteſque tuebor
Quas dederis. reuocas optime? promtus eo.
Poſt reges viſos da regum cernere regem,
Natalemque mihi, ſed ſine nocte, diem.

APOLOGVS.

CVm vis aperta non opimaret ſatis
In oues auito Marte graſſantes lupos,
Tum forte ſenior unus illorum gregis,
Cui dens edendo fractus, & niueum caput,
Dixiſſe fertur nobilem ſententiam:
Parum profecto ſapimus, o fratres lupi,
Votoq́ noſtro noſtra ſimplicitas obeſt.
Quod non dedere bella, pax nobis dabit,
Sed ficta, ſed mentita: non ſemper leo

Se-

Sequendus & profeſſus irarum furor:
Sed eſt quod & docere nos Vulpes queat.
Non hæc inodia nos leves cauſæ ferunt,
Patreſq; noſtros. Scilicet ſtultum pecus,
Iners, inerme, villus & caulæ tegent:
Nos Martialis turba, bellipotens genus
Semper tremenus frigidum noctis Iovem,
Nudi per alta teſqua palantes loca.
Tum paſcet illos gramen & centum novis
Nominibus herbæ, dira nos anget fames:
Cum ſit vel ipſo jure quod cunctis ſemel
Natura dixit, præda majoris minor.
Sed quid iuuabit arma nos iuſtiſſimis
Cepiſſe cauſis, ſi tegunt cuſtodiæ
Hoſtem, nec ullus patuit ad pugnam locus?
Fraude eſt agendum. fraude Troiani jacent,
Et plus peregit una nox annis decem.
Hæc ille fatus concionem flexerat.
Quanquam fuere qui negarent hæc ſatis
Pro decore gentis eſſe: majores ſuos
Virtute decertaſſe, non cautis dolis.
Ergo ad bidentes mittitur legatio,
Quam cum videret ſuſpicax ovium cohors,
Trepidare primo: ferre quin retro pedem.
Sed conſpicata protinus caduceum,
Audire ſtátuunt, quid lupi portent novi.
Hi ſic profantur: ſi tot armorum mala,
Inopia, clades, ſanguis, ante oculos forent,
Cum ſæpe præceps ira quam ratio magis
Decreta dictat, viverent pacatius

Homines feræque, nec neceſſe nunc foret,
Vt nos, feroces ante, pacem & fœdera
Peteremus vltro. Sapere ſed primum fuit:
Primo negato pœnitere eſt proximum.
Per magna dedimus damna (quis verum neget?)
Tulimuſque non minora. Sed fideliter
Expectorare priſtinas injurias
Salubre victis, inclitum victoribus.
Sic quæ fuere bella, ſic tandem omnia
Habuere finem. lege non alia datur
Pax alma, magni maximum munus poli:
Per quam vireſcunt arva, creſcunt mœnia,
Enavigantur maria, pingueſcunt greges.
Si par tenet vos cura, ſi ſunt otia
Tranquilla cordi, coëat vt paci fides,
Securitaſque robur accipiat ſuum,
Illos prius fugate, qui pacem fugant,
Sævi tubicines Martis oricrepos canes.
His eſſe vobis fœderatos dum placet,
Qui nos quiete publicam ingreſſos viam
Non perferendis allatrant convitijs,
Serentur odia ſemper ex odijs nova.
Hæc prima belli cauſa, nunc pacis mora eſt.
Poſt hæc recedunt, pariter vt deliberent,
Ovis quid e republica ſumma foret.
Sedere dicunt arietes ſententiam,
Nec mater agni vetula, nec vervex ſilet.
Vox una cunctis. maximum pacis bonum:
Suſpecta merito bella: nec mirum canes
Hoc nolle, rabies quos & infelicitas

Alie-

Aliena paſcat: eſurituros cito,
Si ſedeat ovibus & lupis concordia.
Sed hoc nec æquum, nec Dijs gratum, in metu
Vitam perenni trahere ſollicitas oves,
Et centies perire ne pereant Canes.
Fit pax. latrantum pervetuſto federi
Renuntiatur, addito capi al ſire,
Ovile propter ſi videretur canis.
Sed infideles ſanguinarij lupi
Simul remotos eſſe cuſtodes vident,
Illos quibus nox pervigil, ſagax odor,
Et clamor index, per tenebras irruunt
Non ante viſi ſtabula. tum capiunt oves,
Captas trucidant, quamlibet fas & fidem
Fruſtra vocantes. una dum crudeliter
Laceratur artus, o canes, inquit, canes,
O fida turba, melius hoc quanto fuit
Vos alere, partirique vobiſcum metus,
Quam ſic ſub umbra credulæ pacis trahi!

In Lexicum vetus Germanicum

ABRAHAMI MYLII.

O Patria ſalue lingua, quam ſuam fecit
Nec humilis unquam , nec ſuperba Libertas,
Quam non ſubactis civibus dedit victor,
Nec adulteravit inquilina contages,
Sed caſta, ſed pudica, ſed tui juris,
Germana priſcæ fortitudinis proles:
Lingua imperare nata, quæ citos mentis
Senſus adæquas non minus breui voce:
Cuius retenta parte, tot triumphatæ
Adhuc fatentur arma Teutonum gentes,
Franci potentis præda ditior Gallus,
Et Langobardo victus Inſuber mollis,
Gothiq; regnum nundinator Hiſpanus,
Legesq; paſſus Angloſaxonum Britto.
Quid ſemibelgas ſemibarbaros Tauros,
Perſaſque referam noſtra verba conantes?
Nec nos parentum gloria minor ſanguis,
Inuicta turba Martis atque Neptuni,
Quibus magiſtris civis ater Auroræ
Canat Batavum voce tinnula carmen,
Dum ſuaue olentes carpit impiger meſſes.
Nunc eruditum ſume Milij donum,
Arcana luſtrans qui tuæ vetuſtatis

Poſt multa reddit ſæcla deſitos cultus:
Quales habebas, antequam rudes Belgæ
Duro Camænas miſcuere Mauorti.
Trucem parentum verba præferunt vitam,
Et bellicoſum maſculæ ſonant voces.
His allocutus gentis inclitæ Patres,
Obductus ora crinibus, tuens toruum,
Pulſura dominos ſumſit arma Ciuilis.

IN BRONCHORSTII

FEVDA.

NArratam lachrymis madere ripam,
Deplorant quibus axe devolutum
Aurigam temerarium ſorores,
Olim Brennus atrox ſubegit armis,
Auſus limitibus novis Comatos
Alpes ulterius locare Gallos.
Senſit mox Latias Padus ſecures
Mundi portio parva ſervientis.
Poſtquam Romuleas fovere vires
Pertæſum Superos, & in minutas
Partes diſſilijt ſuperba moles,
Hic regnum poſuit ſimulq; nomen
Hirſuto ferus ore Langobardus,
Duri Martia Teutonis propago.

Accepti domino jubente ritus,
Et Germanica jura pro Latinis.
Ergo in prœlia militum ducumque
Conjurata manus.domus & agri,
Acti non leve præmium laboris,
Venturi pariter fuere pignus.-
Hæc Bronchorſtius,explicata paucis,
Virtutis rigidæ magiſtra jura,
Vt noſtrum docuit diu juventam
In ſancta Batava domo Minervæ,
Sic nunc dat populis videnda cunctis,
Famæ judicium nec erubeſcit.
Qui priſcum legis anxius Solonem,
Et ſcriptas hominum cruore leges,
Et quæ maſcula ſcita præſtiterunt
Securos ſine mœnibus Laconas,
Et bis quinque viris reperta quondam,
Sed bis ſex tabulis notata verba,
Hæc ſi diſcere non perinde curas,
Mirator nimius prioris ævi,
Extorri vagus eruditione,
Quæris dulcia,profutura neſcis,

PASCHA ANNI CIↃICXIV.

qui natalis mihi XↃXI.

AEterno ſoboles coæua Patri,
Humani generis piamen vnum,
Quem certamine redditum cruento
Victorem necis horrida ſalutat
Feſto carmine Chriſtiana plebes,
Per pulchrum quoties refulget orbi,
Et noctis ſpatium diebus æquat
Nulla parte ſui minuta Phœbe:
Te ſupplex veneror,reusque voti,
Poſt bis Paſchata quindecim parata
Vnum cum ſuper additum recepi,
Has pro ture preces ad aſtra mitto.
Da fractum veteres dolere culpas,
Da vitare nouas ſagace cura
Da de tramite lubrico juuentæ
Egreſſum pede firmiore niti:
Da mentem ſolidam,virile pectus:
Sit pax coniugio:meam parentes
Laudent,me pietas juuet meorum.
Res detur nec inops,nec inuidenda,
Olim qua placide fruatur in ſpes
Non magnas nimis educata proles.
Vnum te dominum profeſſa conſtet
Libertas patriæ.neceſſe fuſo
Nec ſit ſanguine jus ſuum tueri.
Da nobis ſacra pura,da magiſtros

Veri

Veri ſollicitos ſimulq́ pacis,
Concordem populum, pium ſenatum.
Quod ſi noſtra manus tibi miniſtra
Vlla in parte placet, nihil recuſo:
Sed dum te valeam juvare clauum
Rectum per medios tenere fluctus:
Dum non ambitio leueſq́ plauſus,
Non fulvi ſitis inquies metalli,
Sed me pro patria ſalute cogat,
Forti cura jugum ſubire collo.
Solues emeritum, redemtor orbis,
Cum viſum tibi: tunc Pharo relicta,
Agni ſanguine tinctus innocentis,
Ibo viuere, gente cum piorum,
Sincera Azyma, Paſcha ſempiternum.

Hy-

HVGONIS GROTII

EPIGRAMMATVM

LIB. I.

IN IMAGINEM
Principis Henrici Naſſavij.

NAſſavium ſpecta juvenem, quem longa vetuſtas
Majorum ſanctis donat jmaginibus:
Nam quid Naſſavijs ſpectat Germania majus,
Aut Colignïacis Gallia nobilius?
Gallia maternum, patrium Germania priſcâ
Suppeditat clarum nobilitate genus.
Belgica, quæ media eſt, juvenem miratur avitis
Laudibus Heroum degenerare nihil.
Sic ætatis adhuc in limine puberis audet
Pro patriâ Fratrem relligione ſequi.
Qui videt Henricum, ſub jmagine frontis eâdem
Maternum magno cum patre cernit avum.

In jmagines equeſtres.

COrnipedem vt brevibus deceat compeſcere habenis,
Spumanti aut frænum laxius ore dare,
Et modo per campum curvo contendere gyro,
Et modo directis leniter ire viis:
Quis gladijs vſus, quâ lancea parte minetur,
Vulnera quæ ſubito deſtinet igne globus:
G ius hæc pariter, quam Mavors ferrëus ipſe,
Dicet in are tibi tutius, & melius.

In imaginem Hagæ.

HAga ego,(fama tuas etenim mea contigit aures)
Quæ non eſt toto lætior Orbe locus:
Me ſacra prudentum celebrant ſuffragia Patrum,
Heſperias toties fortiter ulta minas:
Me lites dubiæ, venerandaq; Iura Senatus,
Me gemini celebrat cauſidicina fori.
Mauritiq; ducis ſedes,cui machina Mundi
Ad famam ſedes non ſatis ampla patet.
Omnia quæ ne me corrumpant fata merentur,
Noviſſent meritum ſi tamen illa ſequi!
Nunc ego contemptrix ſuperantis cætera Fati
Geiniaca vivo perpetuata manu.

In imaginem Vanitatis.

O Hominum amentes mentes,nec inanium inanes,
Quæ miſeri miſere dum pereunt,pereunt.

In imaginem equi capti in prælio ad Neoportam.

PArs ego Flandriaci non contemnenda Triumphi,
Præda fui,fierem ne fugientis equus.

In eadem numerale.

HVnc dedit Auſtriaco tellus Hiſpana creatrix,
Victoriq; dedit Flandria Mauritio.

In

In Orationem Nicolai Kinſchotij.

CAra bono ſoboles non inficianda parenti,
Ingenio certum teſtificata Patrem:
Quid tibi dicemus, duo qui miracula jungis,
Singula quæ poſſent exſuperare fidem?
Dicis enim primo ſub limine puberis ævi,
Quæ poterant ipſos condecorare ſenes.
Talis erat Cicero, tua nunc juvenilibus annis
Quem nocturna terit, quemq́; diurna manus:
Qui conjuncta togæ Demoſthenis arma virili
Cum caperet, primo tempore magnus erat.
Sed non Mauritij laudes ætate ſub iſta
Dixerat. hæc uni gloria parta tibi eſt.
Mira quidem res eſt Naturæ vincere leges:
Plus tantum merita laude beare ducem.
Quis non attonitus legat hæc, ſtupeatq́; revolvens
Tam bene, tam juuenem, dicere tam gravia?
Nam nec quid melius potuiſſet Principe dici,
Nec melius quiſquam dicere Kinſchotio.

AD PRÆSIDEM VEENHVSIVM.

PVlpita, Veenhuſi, Tragico quaſſata cothurno,
Pluraq́;, quæ tenuis ſacra papyrus habet,
Accipe, & heu meritos teſtantia Carmina luctus,

X Con-

Conjugij cineres qua ſacrat Ara tui.
Ne facies oculos turbaret prima legentes
Hanc habet extremo pagina mæſta loco.

AD PALVDANVM,

de ejus Admirandis.

THeſaurus Orbis, Totius compendium,
Arca univerſi, ſacra Naturæ penus,
Templumq́, Mundi, Panos hîc ſacrarium eſt,
Cœli quod inſtar, unico penetralium
Claudit receſſu, quicquid aër parturit,
Edaxq́, flamma nutrit, aut fœcundior
Vis circulantis obſtetricatur ſali,
Puerperæque fertilis Terræ labos.
Verum fatebor, o Paludane, Iſidos
Magnæ ſacerdos magne Myſte, ſingulis
Mens victa hebeſcit; quod ſimul miracula
Sunt cuncta, cunctis majus hoc miraculum eſt.

In jmaginem GORLÆI.

GOrlæus hic eſt ære ſculptus, æs cui,
Argentum, & aurum, Roma quod vel Græcia
Signavit unquam, gemmaque, & carus lapis
Olim vetuſtis deſtinatus annulis
Perennitatis gratiam debent ſuæ.
Nunc experitur, an metalla a ſæculis

Qui

Qui vindicata tempori noſtro dedit,
Ipſum futuris dent metalla ſæculis.

AD MYLANDRVM,

pro Tragœdia.

INclyte, quo ſeſe domino Poderoia, Mylander,
Jactat, & Arquelios vix putat eſſe pares:
Conſcius arcani dum tu, ſociusque laborum
Non tremis invicti Principis arma ſequi;
Nos Tragico nova cura pedes vincire cothurno
Cepit, & o utinam ſyrmate digna loqui.
Adami ſcelus infelix, epulaſque rebelles,
Exiliumque ſacris ſcripſimus hauſta libris.
Hæc Grotij cape dona precor: ſed fronte ſerena,
Qualia magnanimi ſunt ducis ora tibi.

In adventum

NICOLAI KINSCHOTII.

INter conſpicuos Kinſchoti prime ſodales
Gratulor ad patrium te rediiſſe Larem.
Gratulor incolumem quod te Germania miſit,
Et Batavo Rheni reddidit unda ſolo.
Eſt tamen, eſt unus ſuper hic dolor: integra carpi
Gaudia fatorum turbidus ordo vetat.
Nam prius amiſſa (tulerant ſic vota ſororum)
Matre, peregrino triſtis ab orbe redis,
Sed reor, aut ratio vitæ, morumq; magiſtra,
Aut potuit luctum vincere longa dies.
Dicis & ipſe tibi: jam me præſente peribat,
Cumq; mori dicta eſt, deſiit illa mori.

DE EPISTOLA
Scripta Iacobæ nomine.

LItera Durdrechthum dominæ perarata Jacobæ
Venerat: hanc Patruo ſcripſerat illa ſuo.
Quam cito perlatum Durdrechthi a mœnibus Hagam
Reſponſum Patrui triſte, Iacoba, legit.
Illas Nordovicum moderatrix dextra tabellas
Scripſerat: hæ Grotij ſunt juvenantis opus:
Has excuſari ſatis eſt ex tempore luſas:
Illas ingenij tollit, & artis honos:
Naſoniq; ſuo non par ſatis iſte Sabinus:
At quis ſe Douſæ poſtulet eſſe parem?

AD HEINSIVM.

GOrdunis lux magna tuis, ô carmine poſthac,
Te quoq; cum ſuperes, non habiture parem,
Heinſiade, quem Syrma decet, quem juncta cothurno
Sceptra Poëtarum principe ſumpta manu:
Legimus Auriacum, Libertatemq; Batavam,
Hic vbi Mauritiam ſaucia poſcit opem.
Legimus & Mores, & amicum munus Jambos,
Hic vbi nulla mea pagina laude vacat.
Gratia magna tibi eſt: alienæ munere famæ,
Lectoriſq; tui credulitate fruar.
Scilicet eſſe aliquid Grotium peregrina putabit

Tur-

Turba, nec ignoto iam licet eſſe mihi.
Sed qui tanta mea leget hic præconia Muſæ,
Quam vereor, Muſam ne legat ille meam.

In albo Heremitij.

ACcipe Heremiti deductum Carmen ab illo,
Partem aliquam Libri quem cupis eſſe tui.
Carmine cum fœdus nobis ſociale jugetur,
Certius haud potuit pignus habere fides.
Affectu pariles ſumus: at tu carmine maior:
Et meus hoc ipſo plus tibi debet amor.

De officio Advocati.

QVi ſancta ſumis arma civilis togæ,
Cui ſe reorum capita, fortunæ, decus
Tutanda credunt, nomini præſta fidem
Iuris ſacerdos, ipſe dic cauſam tibi,
Litemq́; durus arbiter præiudica.
Voto clientum jura metiri time,
Nec quod colorem patitur, id iuſtum puta:
Peccet neceſſe eſt ſæpe, qui nunquam negat.

Epitaphium vxoris Martinij.

MArtinio conjunx Veenhuſia nupta marito,
Præſide germano nobilitata ſoror,

Heu nimium ſeros Lucina paſſa dolores
Non potui decimam condere Olympiadem.
Hæc tamen in tumulum mecum ſolatia porto,
Quod potui ſummum mater obire diem.
Claudere quæ partus aliys ſolet, inchoat ætas,
Atque eadem vitam claudit iniqua mihi.
Parcite tam longum thalamos differre puellæ,
Ventilet infelix ne Libitina faces.
Morte dedi vitam: natales funere conſtant:
Virq; meus tanti non putat eſſe patrem.

AD RVDOLPHVM IMP.

florum picturæ dedicatio.

NOn tibi Mars tantum favet, invictiſſime ductor,
Quem toties hoſtem barbara ſigna tremunt:
Plebs quoque te Superûm donis veneratur, & illud
A Zephyri munus conjuge, Cæſar, habes.
Ver Dea perpetuum Batavo præſcripſit Apelli,
Prataque pictrici vivere juſſa manu.
Annuus Alcinoi decor eſt, & Adonidos hortis,
Nec Pharias animat longior aura roſas.
Priſca Semiramios jactat Pomona labores:
Alta tamen tecti culmina ſcandit hyems.
Quo tibi fluxus honos? Auguſtum ſerta Triumphum,
In quæ temporibus nil licet, iſta decent.

AD

AD IOHANNEM OLDENBARNEVELDIVM,

Hollandiæ Advocatum.

NEptuno veterum commiſit fama Minervam:
Lis erat Actæi de ditione ſoli.
Rex Maris indoluit, quod equus ceſſiſſet olivæ,
Verſaque in exitium iudicis ira fuit.
Conſiliis victus damnat Deus Atthida lævis.
Quid faciat Pallas? ſunt rata facta Deûm.
Succurrit tamen illa malo, juſſitque beatos
Eventus ſtulte quamlibet orſa ſequi.
Non ita res Batauûm ſub te viget, optime rector,
Succeſſus felix jura nec error habet.
At tua fortunam nobis ſapientia donat,
Certaq; ab eventu ſcita probare licet.
In te cælicolas compromiſiſſe videmus:
Qui rixæ fieres arbiter, unus eras.
Pro Batavis patruo certat Tritonia regnis:
Nec quadrupes pretium litis, & arbor erant.
Dotabat Batavos dominus Maris, æquore toto:
Conſilijs Pallas, belligeraq; manu,
Inde tridens, hinc ægis erat. Sententia fertur,
Non Paridos qualis, Tireſiæve fuit.
Æquavit cenſura Deos tua, prime Batavûm.
Hinc patriæ vtilitas, hinc tibi partus honos.
Nos quoque ſanctâ tua colimus qui caſtra Minervæ

Te duce, tutelæ pars aliquanta ſumus.
Accipe devotum tibi pectus & accipe Muſas.
Has etiam comites Pallas habere ſolet.

Ad Cornelium Mylium de Epithalamio.

SPonſe (tuæ quid enim referam præconia laudis?
Hoc potius nomen poſtulat iſta dies:)
Sponſe, diem canit iſta tua non conſcia noctis
Pagina: nos thalami ſiſtimur ante fores.
Sacra profanamus nec Cypridos Orgia verbis,
Illa tibi, & dominæ mox celebranda tuæ.
Non mea defenſum tenebris tacitoq; cubilis
Limine ſecretum Muſa movebit opus.
Quæ claudenda putas, ego nec dicenda putavi,
Hæc dominæ poſſunt abſq; rubore legi.
Parcere virgineo virgo ſtudet ipſa pudori,
Abſtinet & ſolitis noſtra Thalia iocis.
Gens rudis, ac auris caſtæ damnata Batavi
Non ſatis audemus verba Latina loqui.
Scripta verecundo donamus ſeria cultu:
Miſſa tibi, ſocero deniq; miſſa tuo.
Feſcenina procul diſcede licentia linguæ:
Hic teneram frontem ſemper habere decet.

Ad Monavium, de ejus ſcito, Ipſe faciet.

IPſe, ſoles, Faciet, ſtudijs exculte Monavi,
Dicere: quid ſignet vox precor iſta refer.
An mihi Pythagoræ repetis commenta renati,
Et te diſcipulum ſecta Crotonis habet:

Iuſſa quibus longi finire ſilentia luſtri
Hæ ſolitæ voces, Ipſe ait, Ipſe negat?
Non reor, & nulli te juraviſſe magiſtro
Servitij impatiens mens animoſa docet.
Deinde quid eſt Faciet? nam ſi facere hoc facis eſſe
Concilio ad finem ducere quæq; ſuum,
Ipſene adhuc faciet? cujus prudentia major
Quam tua? quem pluris Principis aula facit?
Si facere eſt aliquid venturis tradere ſæclis,
Et dare quod cupiat poſtuma fama ſequi,
Quis potuit melius de poſteritate mereri,
Si dignam credas quæ tua ſcripta legat?
Si facere appellat victuros condere verſus
Græcia, tu dici jure Poëta potes.
Si facere eſt, ſacra ferre Deo, rituſq; probatos,
Gratius eſt illi nil pietate tua.
Ergo quid eſt illud? Fieri quodcunq; vocatur
Reſpice, quando precor fiet, & Ipſe quis eſt?
Nemo unquam faciet, quod tu facis ipſe, Monavi:
Ipſe quid eſt Faciet dicere? Tute facis.

Epitaphium Iohannis Lunghij.

IOhannes ſitus hic properata Lunghius umbra,
Magnanimi Cimbrum ſanguinis ille genus:
Tota cui luſtris non addita quattuor æſtas.
Quid tibi cum tanta Mars erat invidia?
Oſtendæ fraterna ferens heu ſigna ſuperſtes
Cruribus amiſſis non fuit ipſe diu.

Vulnere ſed miſſo periit, non cominus armis,
Et pro quo jacuit nunc jacet ecce ſolo.

Ad
IANVM GROTENHVSIVM.

ERgone adhuc tepidus tantum , nunquámne caleſces,
Teque levi ſemper vulnere ſtringet Amor?
Omnia qui lædit, cur in te deficit arcus,
Cur pharetræ vires non habuere ſuas?
Tu cui formoſas fas ſit mutare puellas,
Et transferre faces pectoris vnus eris?
Securus poteris tu cernere, Iane, quod optas,
Nec tanget loro te Cytherea ſuo?
Migret ad Aſtræam potius vel Pallada caſtus,
Quæ Veneri elapſum ſub ſua jura tenent.
Tranſfuga caſtrorum, nec nomine dignus amantis,
Cur tibi jus tanti dicere poſſe fuit?
Scilicet, vt laſſum cum te tua roſtra remittunt,
Turbaret ſomnos nulla puella tuos.
Privato, ſatis eſt, viduos donavimus annos.
Hactenus indultum, dum tibi ſalva quies.
Quæ nunc eſt ratio, qua poſſis lente tueri,
Quod toties audes perdere, quicquid amas?
Odiſti curas? domus eſt minor vrbe tuenda.
Eſſe cupis liber? jam famulare foro.
Quantillum fuerat partiri æqualiter horas.
Quæq; die pateris iurgia, nocte pati?

De

De MELETEMATIS BARLICOMII.

SAlve pietas, ſacraq́; Muſa Barlicomî,
Salve meritis inclita (nam decus benignum
Præſens tibi dat gloria, non in anteceſſum,
Sed continuans præmia ſæculo ſequenti)
Te non Helicon edidit, aut gemella rupes,
Et ſi quid adhuc fabula dat vetus Poëtis:
Sed cælifero vertice mons ſacer Sionis.
Non Pegaſeis labra rigas canora rivis,
Sed poſcis aquæ munera fonte de perenni,
Unde ætherio pectora perluuntur imbri,
Pignusq́; poli mens bibit entheos furores.
Si Relligio maxima, magna laus Poëtæ,
Quid majus erit dicere vate Chriſtiano?
Nam res pietas quaſlibet erudita vincit:
Res nulla pia rarior eruditione eſt.

ERVDITA IGNORANTIA.

QVi curioſus poſtulat totum ſuæ
Patere menti, ferre qui non ſufficis
Mediocritatis conſcientiam ſuæ,
Iudex iniquus, æſtimator eſt malus
Suique naturæq́;: nam rerum parens,
Libanda tantum quæ venit mortalibus,
Nos ſcire pauca, multa mirari jubet.
Hic primus error auctor eſt peioribus.
Nam qui fateri nil poteſt incognitum,

Falſo

Falſò neceſſe eſt placet ignorantiam,
Umbraſque jnanes captet inter nubila
Imaginoſa adulter Ixion Deæ.
Magis quieſcet animus, errabit minus,
Contentus eruditione parabili,
Nec quæret illam, ſiqua quærentem fugit.
Neſcire quædam magna pars Sapientiæ eſt.

In librum ſuum de Moribus Athenienſium, Romanorum, Batavorum.

Martia gens ſemper Batavûm, nec inhoſpita Muſis,
Et cui compertum nil prius eſſe fide,
Scribimus hic Mores, quibus ipſas vincis Athenas,
Et tibi ſe cupiat Dardana Roma parem.
Vos urbis dominæ ſocios, fratreſque Quiritum,
Et libertati pectora ſacra colo:
Frænator pelagi populus, ſpes una Philippi
Et metus, Europæ lumen, & Orbis amor:
Ultima Taprobane quem jam veneratur & Indi:
Cui ſocias Regum dextera nectit opes:
Sacra tibi, Genioq; tuo, Gentiq; Batavûm
Hæc fero: tu felix ad mea vota veni.
Siquid id eſt, Batavi Batavo celebrantur honores,
Et ſum materiæ pars quotacunq; meæ.
Civilem Batavi, veſtrumq; legetis Eraſmum.
Veſter hic ingenio maximus, ille manu:
Atque alios quibus aut victorum præmia laurus,
Aut

Aut ederæ rutilas implicuere comas.
Patriæ da veniam, quod non numeramur in illis,
Qui poterunt nomen ferre ſub aſtra tuum.
Mars mihi diſplicuit: Muſæ placuere: ſibiq́,
Hoc levis anguſtum gloria fecit iter.
Eſt tamen, eſt aliquid fungi bene munere civis,
Quaq́ datur patriæ nolle deeſſe ſuæ.
Teſtor Arauſiadæ cineres Natiq́ labores,
Qui tumidas Moſæ jam tibi ſubdit aquas,
Quod potui feciſſe, ſoliq́ altricis honorem
Officio nunquam deſtituiſſe meo.
Non ego doctrinæ, non duro Marte probati
Roboris exemplum, ſed pietatis ero.

In Petri Borrij libros de primis Belgarum motibus.

QVod regni mala quæſiit cupido
Inventum populi furore bellum,
Quo tandem ſupera benignitate,
Spem vulgi ſuper, & metum Tyranni
Libertas medijs refulſit armis,
Seros non patitur latere Belgas
Fida Borriacus labor papyro,
In cauſas referens, duceſq́ primos
Martem perpetuo cruore nondum
Poſt ſeptem mala luſtra judicatum.
Reges diſcite parcius iubere,
Et plebs regna pati novare conſtat

Suc-

Succeſſu dubio, pari periclo
Cum jus imperij, licentiave
Civili veniant emenda ferro.

DE ITINERE SVO PER RES PROLATAS.

DVm jura multum litigata dimittit
Periculoſo Sirius flagrans cœlo,
Libet occupare perbrevem fori pacem,
Libet mihi donare deſides horas:
In quas nec ullæ jus habent clientelæ,
Nec impiger conſultor antelucanus.
Sed Haga molles ſemper obſidet ſomnos,
Notaſque prohibet exui locus curas.
Regis Guilelmi, carcer advocatorum,
Valete turres: arbores Iacobeæ,
Inutileſq; tot negotioſorum
Umbræ valete, ſub quibus calent omnes.
Valete & Aulæ, Curiæq; diſcurſus,
Et ambulanti ſemper obvium murmur,
Valete: paucos, ſed meos dies quæro.

AD
DANIELEM HEINSIVM,
cum Adamum Exulem ſuam ei offerret.

HEinſi vetuſtæ reſtitutor orcheſtræ,
Ornas cothurno qui pedes Sophocleo,
Euripideum ſyrma qui tuo vincis,
Et Æſchyleas & Lycophronis faces,
Et quicquid vnquam perditum tragœdorum,
Deſideratumq́; hactenus repenſaſti;
Sume hoc amici(nomen hoc inæquales
Si non recuſat)ſin minus,tui ſaltem
Poema,in arrham quam ſacræ clientelæ
Poſtremus offert principi poetarum:
Lecturus illud vt beatus exultes,
Cum nos videbis velle,poſſe te ſolum.

In meditationes ſacras
IOHANNIS MEVRSII

Dum veterum ingenijs doctos inſtaurat honores,
Obligat & toties ſæcula priſca ſibi:
Hinc animo Cyrrham dum provocat,inde Lycæum
Meurſius,vlterius jam videt eſſe nihil.
Destituit noti juvenem via tota laboris.
Quid faciat?cœlo cura petetur,ait.
Ergo ſacros aperit ſublimi pectore motus,
Ipſa per Iſaïden dum juvat aſtra ſequi.

Cerni-

Cernimus (en pietas) meditata prioribus annis,
Qualia vix canis otia ſera ferunt.
Magne Deus, vita peragit cui penſa juuentus,
Neſcio quid faciet, ſit tamen oro ſenex.

IN LIB. IOHANNIS MEVRSII

de funere & puerperio.

VNa papyrus habet ſupremaq́ primaq́ rerum,
Naturæ fines continet iſte labor.
Lucinæ pia ſacra docet tibi nata recenter
Pagina: non fetus dulcior ille fuit.
Funera tu recitas, Meurſi, quæ nulla libellis
Opto tuis veniant, nec niſi ſera tibi.
Cernimus hic cunas, atque addita nomina fatis,
Et bene ſollicitos in duo vota patres:
Cum fletu tamen ille rudi ventura fatetur,
Et non viſa prius reſpicit aſtra puer.
En tumulos, en buſta virûm luctuſq́ ſuperbos,
Quorum ſe pretijs excitat ipſe dolor.
Hinc alias iterum lachrymas, miſerabilis vrna
Quas bibat, & celſo raptus ab igne cinis.
In laudes vagire tuas tener incipit infans.

Quis

Quis ſcit an & manes hic quoq. tangat honos?
Omnes crede tibi populos, tibi dicere mundum:
Qui ſunt, qui non ſunt, tu facis eſſe tuos.

Ex Græco Theocriti.

Epigramma, cujus initium, Τὰ ῥόδα τὰ δροσόεντα.

SErpillum denſis folijs præſigne, roſasq́,
Rorantes divis pono Novenſilibus.
Alticomam laurum, celebrat quam Delphica rupes,
Accipe ſacratam, Pythie Phœbe, tibi.
At caper hic, qui nunc terebinthi brachia mordet
Ultima, mox aras imbuet ille tuas.

Aliud, cujus exordium, Εὕδεις φυλλοστρῶτι πέδῳ.

DVm vari in ſummis ſtant montibus, æquore campi
Frondibus inſtrato te ſopor altus habet,
Daphni, pater Faunus te captat, & ipſe Priapus,
Tempora ſub crocea cui titubant hedera,
Et jam ſuccedunt antro ſimul: effuge Daphni,
Effuge, nec ſomno mergere, ſed vigila.

Aliud, cujus exordium: Τήναν τὰν λαύραν.

QVo via per quercus, paſtor, te ducet, imago eſt
Lignea, nuper adhuc, vt puto, ficus erat.
Monſtrum informe, tripes, cum cortice & auribus orbum:
In Venerem fatum quod tamen inguen habet.
Simplice quod cingit ſtructum pietate ſacellum,
Et viret e ſaxo lapſa perennis aqua,
Lauribus, & myrtis, & odorifera cupreſſu,
Quas circumplecti palmite vitis amat.
Illic & tremulis mulcentes vocibus aures
Congeminant merulæ murmura, veris aves:
Flava nec adverſum ramis Philomela dolores
Dulciſono ceſſat molliter ore queri.
Illic ergo ſede ſupplex, facilemq́; Priapum
Exora, ne me Daphnidis vrat amor.
Si datur hoc, præſens hædi cruor imbuet aras;
Daphnide ſin potiar, victima terna cadet.
Tum capro faciemus, oviſque ſub ubere fœtu
Et vitula: placeant ſic mea vota Deo.

In

In ſtatuam Piſandri, cujus exordium, τὸν τῶ Ζανὸς ὅδ' ὑμῖν.

AEterni ſobolem Tonantis illum,
Et dextra & domito leone notum,
Vatum quotquot erant vbique, primus
Piſander celebravit ex Camiro,
Cujus ſunt labor Herculis labores.
Hunc ipſum pia cura civitatis
Hic, ut noveris, æreum locavit
Multis poſtea menſibuſque & annis.

EX GRÆCO AGATHIÆ,

In lapidem Ajacis.

ME petram Ajacis manibus ſub pectus adactam
Hectoreum fruſtra tollere quæris humo:
Aſpra quidem & nigra ſum: ſed magnus dicet Homerus
Proſtratum noſtro pondere Priamiden.
Nunc me vix poſſunt paulum tellure movere
Iſti homines, ſæcli turpia probra ſui.
Tu me, hoſpes, potius terra tegenamque puſillis
Iam me ludibrium diſpudet eſſe viris.

IN Navigationem.

STat placidum ventis nigrum mare: littora nulla
  Inſanis pulſat fluctibus aura Noti.
Vnda nec in rupes ſævis compulſa procellis
  Retro lapſa altum volvitur in pelagus.
Sed ſpirant Zephyri, blandumq; ſuſurrat hirundo,
  Dum nidum aggeſtis conſtruit e paleis.
Navita pone metum, ſeu ſit tibi Syrtis aranda,
  Seu tibi Trinacrij eſt ora legenda ſali.
Portunoq; ſcarum, vel rubram amburere bocam
  Sis memor, hoc ut agas, dum nihil eſt quod agas.

AD FRANCISCVM VERIVM.

IN Neoportano ſudatam littore pugnam,
  Magna Britannorum gloria gentis, habe:
Maxima ſpectacli pars illius accipe Veri,
  Quod ferat hac eadem quæ tulit arma manus.
Te primum, torvaq; oculos in fronte micantes,
  Et præſenſa animo vulnera, fugit Iber.
Flandria rurſus erit virtutum certa tuarum
  Teſtis, & Oceani littora Pleumoſij.
Hinc reducem, lauru te cum victrice, manebit
  Obſidionalis graminis alter honos.

DE NAVIGATIONE IN FLANDRIAM.

CVm modo Cattorum veteres invectus arenas
Millena premeret puppe Batavus aquas:
I, mea gens, inquit, Neptunus, & hæc tua crede
Regna, nec externas reſpice ſemper opes.
Quid trepidas invicta? tibi viciſſe mereris:
Te tua libertas, te tua fata vocant.
Quando erit ut magno redeuntia ſigna triumpho
Aſpiciam? pœnas Flandria victa dabit.
Ipſa manu tot pone trahes caſtella, tot urbes,
Nervia qua Valachros reſpicit ora tuos.
Quo ferus iſte fugit? neſcis Hiſpane tueri
Flumina, jamq; novo ſanguine caſtra madent.
Nondum etiam Flandri reginam littoris, ora
Ferre ſubacta fame, captaque roſtra vides?
Quid miſer in geminos actus te dividis? illis
Quòd menſes, anni non potuere tui.

OSTENDA LOQVITVR.

AREa parva ducum, totus quam reſpicit orbis,
Celſior una malis, & quam damnare ruina
Nunc quoque fata timent, alieno in littore reſto.
Tertius annus abit: toties mutavimus hoſtem:
Sævit hyems pelago, morbiſq; furentibus æſtas,

Et minimum eſt quod fecit Iber. crudelior armis
In nos orta lues, nullum eſt ſine funere funus,
Nec perimit mors vna ſemel. Fortuna quid hæres,
Qua mercede tenes mixtos in ſanguine manes?
Quis tumulos moriens hos occupet hoſte peremto
Quæritur, & ſterili tantum de puluere pugna eſt.

IN PORTVM AD SINVM FLACCIACVM.

FLacciades Nymphæ, quarum largiſſimus vrnis,
Effluit in ſalſas Moſa Batavus aquas,
Hic vbi velivolis ſtatio jam fida carinis,
Clauſtra freti Vornæ continuere duæ:
Huc properate choros; hanc conchis comite molem;
Invidiam veſtris detrahit illa locis.

ALTERVM.

QVod furit Hippotades ripis anguſtius iſtis,
Et pelagi ridet murmura tuta ratis,
Munus id eſt Procerum, ne libera terra Tyranno
Pluſquam naufragiis altera regna forent.
Extremis jam nauta redit ſecurior Indis;
Et faciles primo littore ſentit heros.

IN

OBSERVATIONES
REGINALDI BREDERODII PRAESIDIS, CORNELII NEOSTADII, ET RVMOLDI HOGERBETII, SENATORVM, DE PACTIS DOTALIBVS.

QVas Hymenæe tibi, quas Iuno pronuba leges,
Deſcribunt Batavi ſidera terna fori,
Patria commendat vobis, vt munere quorum
Humanum vivit perpete prole genus,
Servet & hic meritos liber immortalis honores,
Dum thorus, & dotes, & vir, & vxor erunt.

ARX TEILINGA.

PRincipibus, quorum veneratur patria nomen,
Arx placuit ſolis hæc metuenda feris,
Dum ſatis hoc viſum, nondumq́; tenentibus arma
Gratus in humano ſanguine ludus erat,
Nec Batauûm tellus civiles paſſa furores
Flebilis externo præda jacebat hero,
Qui gradus in mundi quondam cervice locaret

Sequanicam ſobolem, Pannoniamque domum.
Tunc melius veteres nemora hæc ſaltuſque tenebant
Cattigena cincti nobilitate duces:
Quorum ex antiqua ſupremus origine ſanguis
Teilingos habuit fœmina Boia lares:
Hiſque ſub arboribus, ſolio dejecta paterno,
Vim contra flevit jura valere nihil.
Arcis ob has de te quererer, fortuna, ruinas,
Ni gravior dominæ tanta ruina foret.

IN EVSEBIVM SCALIGERI.

O Quem reſpiciunt fugituræ protinus artes,
Subſtitit Aonius quo retinente chorus,
Cujus ad imperium niſi te fortuna vocaſſet,
Non bene Scaligeras deſtituiſſet opes,
Ambigimus merito, tu longius omnia vincas,
Longius an curas ultima cura tuas,
Euſebij lacerum qua tot per ſæcula funus
In lucem genij reddidit aura tui:
Qualis Tantalides menſæ pars ante paternæ
Adſtitit, ipſe ſuum cum ſtupuiſſet ebur:
Aut qui membra ſolo monſtris diſiectus avitis
Acceptum dominæ Virbius eſſe tulit.
Cum vita cenſura venit: ſordentia purgas,
Quod prope plus etiam quam revocaſſe fuit.
Quis non invideat liber hoc? quæ charta beata

Non

Non cupiat dextræ promeruiſſe notam?
Si conferre libet, quid tantum Pamphilus illi
Præſtitit? apparet non ſemel ille tuus.
Iure igitur nomen ſumit majoris amici,
Et titulo gaudet nobiliore legi.

IN OBITVM
IVSTI LIPSII.

HOc quoque fer totum, ſed triſtis fama per orbem:
Ille diu plauſus delitiæq; tuæ,
Quem populis vnum cunctis narrare ſolebas,
Occidit, & tantum vivit in ore tuo.
Omnis ad exſequias, qua ſol orituráq; caditq;,
Hoc eſt, qua legitur Lipſius, orbis eat.
Præcipue aſpicies domini cum Thybridis arces,
Fac ſeptem reſonet vox lachrymoſa jugis:
Lipſius occubuit, cui quantum defuit ævi,
Tantum neſcitur maxima Roma tui.

IN NATALEM BVRCHII.

HIc tibi ſuſpectum ſenibus qui terminat annum,
Quali agitur vultu lætitiaque dies,
Talis ſæpe precor redeat, clariſſime Burchi,

Quem celebres doctas inter amicitias:
Donec inoffenſæ traducto tempore vitæ
Natalem ſupera ſede beatus agas.

IN DISCESSVM AB AMICA.

DEmophoonta feris fugeret cum Phyllida velis
In Lemnum adverſi pæne tulere noti;
Miramur quod mille rates dimittere Chalcis
Noluit; in cauſa Laodamia fuit.
Me quoq. pro domina faciens velut admonet imber:
Hoc potius cælo debuit illa peti.

LIBRI AN PVELLIS DANDI.

CRede nihil noſtris, aut omnia crede puellis:
Lectricis mores pagina nulla facit.
Quæ caſta eſt totum leget incorrupta Catullum:
Illi nil tutum eſt quæ capit, & capitur.

AD PAVLVM CHOARTVM BVZANVALVM.

DVlcia privatæ laudas quod commoda vitæ,
Ante diem longo factus honore ſenex:
Et tibi non tanti eſt Gallo ſubnixa fauore,
Mittere trans orbes arma Batava novos;
Vt non nobilius curis cæleſtibus annos
Tradere reſtantes, & tuus eſſe putes:

Buzanvale, ſapis: nec te latet, optime, quæ nos
Suſpicimus quam ſint fumus & vmbra leuis.
Hoc ſi Chryſippus potuit, duruſq́ Cleanthes
Credere, nil miror: pauper vterq́ fuit.
Abſtinuiſſe bonis facile eſt ſperare negatis:
Et quæ non poſſis, dicere, nec cupio.
Sed dederis, quod quam paucis contingit, amico
Virtutumq́ bono judice, rege frui,
Rege datis multis deberi plura fatente,
Quis ſcit, num ſubito ſpiritus iſte cadat?
Ille vir eſt, a quo retulit fortuna repulſam,
Inueniens clauſos ad ſua dona ſinus.

IN BVSANVALII PERICVLVM.

NObilium flos docte virûm, cui gratia regis
Tanta patet quantum vatibus ipſe faues,
Si ſcelus iſtud aquæ, tua dira pericula, quondam
Vidiſſet felix carmine turba prior,
Mæonides caneret, quod Vlyſſi præſtitit Ino
Hoc tibi jam patriæ vota dediſſe tuæ.
Parcius optaret laudatam Pindarus vndam:
Nec ſolus crimen Naïdos eſſet Hylas:
Ipſas quas Helicon, juga quas Parnaſſia fundunt,
Suſpectas vates omnis haberet aquas.
Non faceret Pimple, non Pegaſis vnda poëtas,
Sed tua pro cunctis fontibus ora forent.

ALIVD.

ALIVD.

Impha lacu Stygio Letheque infamior ipſa,
Et quam Cocytus non velit eſſe ſuam,
Propter quam noſtris irata eſt Gallia ripis,
Et patrias odit pæne Batavus aquas,
Tune igitur noſtrum voluiſti extinguere lumen,
Quod ſtabili gentes nectit amore duas?
Legatique ſacrum media inter prœlia nomen,
Materiam ſceleri quæris habere tuo?
Scilicet ut præ te pia ſit Bellona, ſibiq́;
Quod negat & Mavors, audeat unda nefas?
Te noſtræ fugiant laurus, te mitis oliva:
Solaq́; te taxus flebilis umbra tegat.
Arceat ipſe ſuos a gurgite Phœbus olores,
Nec volucrum norit carmina dira palus.
Sed te juſta gravi repetens convitia limo
Rana vetet ſceleris non meminiſſe ſui.

ALIVD.

Um jam videret impio premi ſtagno,
Os quo loquente ſe volebat audiri,
Parens virorum Gallia atque virtutum,
Heu quid paratis clamitat nefas Parcæ?
Revocate fuſos. hactenus mihi vixit,
Acer juventæ ſeu vigore confertos
Irrumpit hoſtes, fertque ſe obuium bello,

Seu major annis juſſa maximi regis
Perfert potentum luminum ſalutator,
Concordiaeq́ ſacra firmat interpres:
Explevit annos nempe, ſed meos tantum:
Sui ſuperſunt Non iniqua poſcenti
Parent ſorores, redditur colo penſum:
Eademque torto lana ducitur fuſo.
At tu Choarte, fruere cœlitum dono:
Memor, peractam nil moratus ætatem,
Annos ab iſto computare natali.

IN AVLICOS VRINAE TRIBVTA PETENTES.

AT ille pravi pereat auctor exempli
Ductor Quiritum Flavia ſatus gente,
Qui ſub tributum juſſit ire veſicas.
Quid hunc ſequi vos aulici juvat morem?
Illum cupido ſuaveolentis argenti;
Vos movit odium turpe olentis urinæ.
Hoc ergo diſtat jus vtrumque, quod naſus
Avarus illi, delicatus eſt vobis.

ALTERVM.

AVla merum donans, vrinam jure recuſat:
Nam reddi nemo vult ſua dona ſibi.

IN POEMATA D. BAVDII.

CAndida poſteritas, quæ nec liuore maligno
Roderis, & melius quod fuit ante vides,
Ad te nota parum facundi pagina Baudî
Provocat, in nullas ambitioſa preces,
Sed quidvis contenta pati, niſi carmine lecto
Ingrati damnas ſæcula noſtra notâ.
Tuque adeo quamvis tali veniente poëta
Antiqui palmam vix tenuere tui,
Gaude Roma tamen: quod non jam ſola lepores
Iactat, & argutos Græcia docta ſales,
Quod veteris ſucci jocus, vltaq; tela Lycamben,
Additur ad laudes vltima ſumma tuas,
Baudî munus habes: debet cui turba bonorum,
Quod modo ſecuris non licet eſſe malis.

ALIVD.

QVem legis & laudas ſi vis noviſſe poëtam,
Verſibus & vita Baudius vnus erat.
Vidimus hunc ipſum qualẽ tibi carmina monſtrant:
Ingenium domini læta papyrus habet.
Talis erat, ſeu cum fluitarent proſpera, ſeu cum
Immeritum premeret ſævior aura caput:
Liber & intrepidus, nec qui concederet vnquam
Fortunæ magnis regibus eſſe minor:

Nulli ſponte nocens, & amabilis hoſtibus ipſis:
In quo, ſi noſſes, perderet ira locum:
Inſenſus ſceleri: ſed non vt lege ſevera
Viveret, antiquæ ſimplicitatis amans:
Melle madens, & quo non incorruptior alter
Miſcuit innumeris ſeria multa jocis.
Et, ſi cuncta ſimul permittis dicere, vates
Teius arguto miſtus Ariſtophani.

DE AMBITV.

R*Ebus gerendis publicisq́ commodis*
Natus petendis hunc honoribus modum
Præſcribe, temet vt offeras, non ingeras.
Ambire ſemper ſtulta confidentia eſt,
Ambire nunquam deſes arrogantia eſt.

DE CONATV HOSTIS IN TRANSEVNDO VAHALI.

D*Ives aquis regni Vahalis tutela Sicambri,*
Et quocunq́ fluis nomine Rhene pater,
Perge gravem noſtris defendere finibus hoſtem,
Cuius ab inuiſo ſanguine ſæpe rubes:
Sic ſecura tuis veniant commercia ripis
Fontibus a primis ad maris vſque vias,
Cum procul a Belgis peregrino Marte fugato
Candida pax populis libera jura dabit.

IN MORTEM LVCAE TRELCATII

Patris.

Plebs tua cum patriæ fines, & quicquid amatur,
Linqueret, exſilio quærere juſſa Deum,
Opotuit tantæ ſiccum præſtare ruinæ,
Et gemitum eſt fatis auſa negare ſuis:
Quæ nunc ecce tuo, Trelcati, percita luctu
Fortis in hoc primum deſinit eſſe malo.
Quas populi lachrymas, quos planctus cernimus vrbis,
Vt magis haud alium fleverit vna domus.
Quis fueris conſtat. lachrymis agnoſceris illis:
Frater amore pio, ſortis honore pater.
Te modici ſanctique lares, te templa requirunt,
Te ſchola, te verum diſcere quisquis amat.
Præcipue, quæ te profecit teſte juventus,
Miratur tantum jura valere necis:
Et quod tu toties ſcriptis, quod voce monebas,
Exemplo vellet non didiciſſe tuo.
At miſeri, nondumne igitur commiſſa fatemur,
Tam fera quos cœlo vindice damna premunt?
Nam noſtrum decus ingrato qui ſuſtulit ævo,
Nos peragit tanti funeris ille reos.

IN

IN OBITVM.
PAVLI CHOARTI
BVZANVALII.

ACcipe defuncti placido mea membra ſepulchro,
  Patria ſemper terra ſecunda, mihi.
Hic ego dum licuit domino ſervire tibique,
  Securos ſenſi molliter ire dies:
Sollicitus tantum ne non ſatis vndique tuta
  Vel tua libertas, vel tua ſacra forent.
Nunc quoque quod Batavos incerto in marte relinquo
  Crede mihi letho triſtius eſſe malum.
Rex bone, præſidium miſeris vltorq́, ſuperbis;
  Cui vitam debet Gallia tota ſuam,
Si nullas acies, ſi vulnera nulla refugi,
  Parſque tui belli ſi fuit iſta manus:
Si tot apud populos & tot ſacra nomina reges
  Eſt tibi perpetuo noſtra probata fides:
Si ne juſſa tibi peragam, quæ ſola poteſt mors,
  Quod dolor, & morbus non potuere, vetat:
Hanc mihi redde vicem: tumulum defende miniſtri,
  Oſſa ferox olim ne mea calcet Iber.

IN ADVENTVM MARCHIONIS SPINVLAE.

SPinula, virtutes cujus laudauimus olim,
Tunc quoq; cum nobis eſſet amare nefas,
Spes ſit quanta tui, perculſi munere tanto
Si taceant homines, flumina crede loqui.
Illi pro noſtris vigilantes finibus amnes,
Qui toties curſus ſuſtinuere tuos,
Strati ſponte jacent, aquataq; tramite molli
Pacis amatricem ſe probat unda tibi.
Nil tibi nauigijs opus eſt, nil pontibus ullis:
Hac tantum armatos ferre recuſat aqua.
Quin etiam cœlum venienti ſervijt: ipſa
Frigora tam longas cum poſuere minas.
Quæ tam triſte gelu tam felix aura reſolvit?
Non ſolis, non eſt aeris illa, tua eſt.
A te tam placidos ſumſerunt tempora vultus:
Bella cui debent cedere, ceſſit hyems.

IN EMBLEMATA AMATORIA OCTAVII VENII.

QVeſtus Amor nondũ ſua reſpondere triũphis
Præmia, nec famæ quod ſatis acta ſequi,
Mille per artificum ſpatiatus millia legit
Octavi doctas æs animare manus.
Ipſe regit ferrum, vultus ipſe imprimit æri,

Et

Et gaudet duris durior ipſe puer.
At lætus monimenta dei victricia mundus
Accipit, & plaudit cladibus ecce ſuis.
Ecce Cupidineas omnis jam dextra tabellas,
Et Paphios luſus jam ſinus omnis habet.
Præda puellarum juuenes, iuuenumq́; puella
Diſcite quid valeant tela potentis heri.
At vos ite procul, tuto quibus iſta videre
Spes erat, & pictus lædere novit Amor.

AD PACEM.

MItis filia maximi Tonantis,
Cujus jam Batavi cruenta ſeptem
Per quinquennia neſciere nomen,
Da nobis veniam, quod ille alumnus
Bellorum populus, ſati ſub armis,
Et quorum clypei fuere cunæ
Externis toties dolis petiti,
Quorum non meminiſſe tam ſuave eſt
Quantum oblivia ſunt periculoſa,
Securiq́; diu timore ſolo.
Quam mens tota cupit petitq́;, nondum
Audemus tamen invocare pacem.
At tu ſemina diſparata mundi
Certo fœdere quæ vetas perire,
Belgis redde fidem, ſoloq́; fruges,
Cives mœnibus, amnibuſq́; merces:
Aut nondum bona tanta ſi meremur,
Illos vincere da benigna, bello

Qui belli ſibi quæſiere finem;
Illos da dea, peſſimè perire
Qui per fœdera quæſiere bellum.

IN EMBLEMATA HORATIANA OTTONIS VENII.

QVale apud Auſonios veteri certamen in ævo
Roſcius ingenti cum Cicerone fuit.
Cum pater orcheſtræ, geſtus, digitoſque loquaces
Oppoſuit tanti viribus eloquij:
Aut Iovis vt magni quatientem ſidera vultum,
Et caput, & ſacri verticis omne decus,
Mæoniæ pugnans cum majeſtate Camenæ
Phidiacum Grajos cernere fecit ebur.
Omnia ſic, doctas queis implet Horatius aures,
Otto tuæ nobis exhibuere manus.
Sic Romana fides cœlo eſt æquata Batavo:
Reſpondet numeris linea quæque ſuis.
Viveret o vtinam regum Cyrrhena propago,
Ferret ut hic etiam præmia digna labor.
Tu quoque Flacce, tuis debebas verſibus illum
Dicere, qui verſus monſtrat in ære tuos.
Quicquid de Threſſa legitur teſtudine credo:
Ex quo etiam ſurdis ſcit tua Muſa loqui.

IN

IN MORTEM SCALIGERI EPICEDIA.

IRet ad occaſum cum lux clariſſima mundi
Scaliger,& ſanctum conderet umbra caput,
Dicitur exemplo tam ſævi funeris æther
Territus,atque ipſi contremuiſſe poli.
Te quoque perculſum genitor radiate diei
Credibile eſt,viſo ſidera poſſe mori.
Non minus ille ſuo luſtrabat lumine terram,
Non minus in gemino cardine notus erat.
Sed non tu retro radios in ſæcula vertis,
Nec potes heſternum tu revocare diem:
Eriperet nocti qui ſæcla,dieſque diei
Redderet,ille fuit,qui tamen,ecce,fuit.

ALIVD.

HVc ades, huc hoſpes,ſeu per mare ſive per Alpes,
Ad Batavas Brenni vectus ab urbe venis,
Non aliena tibi jacet his in ſedibus umbra,
A ducibus ſanguis ſed venit ille tuis.
Hic ſitus hic ille eſt Joſephus Scaliger, ipſa
Quin hic Scaligerum gens tumulata jacet.
Nec tu ſceptra tamen,regniq; inſignia quære,
Et quæ quo libuit ſors inimica tulit.
Imperium longe majus ſibi condidit,& cui

Non Atheſis finem, non Padus ipſe facit:
Quod vix Oceanus, vix cœlum terminat. I nunc
Et magnos aliquid crede fuiſſe Canes.

ALIVD.

Hic jacet & Gades ſuper exauditus & Indos
Scaliger, hic mundi publica lingua jacet.
Hunc velut amiſſum Memphis deploret Oſyrim:
Diuitis huic ſilvæ munera mittat Arabs:
Aethiopes portate legit quæ gramina Phœnix:
Et Solymi plena balſama ferte manu.
Hũc Syrus Euphrates, hũc Medus plangat Hydaſpes,
Et qua tu primum Nile crearis aqua.
Græcia deſertas Aganippes effleat undas:
Cenſeat hunc atrum Martia Roma diem.
Europam pariter, Lybiamq́, Aſiamq́, per omnem,
Per ſola terrarum, per freta luctus eat:
Et dicant populi: Jacet in tellure Batava
Hic qui pro populis omnibus unus erat.

ALIVD.

Vnica lux ſæcli, genitoris gloria, nemo
Quem puerum, nemo credidit eſſe ſenem:
Tam ſibi par ſemper, quam cunctis celſior unus,
Et qui ſe totum debuit ipſe ſibi,
Exſuperans fama quos æquat ſanguine reges,
Sceptrigeris majus nomen adeptus avis,
Hic jacet ille capax immenſi Scaliger ævi,

Neo

Nec ſibi mors unquam plus licuiſſe putet.
Quid querimur raptum? mens eſt qua vivitur: annos
Ille tot exegit mente, quot orbis habet.
Omnia dum retro mundi veſtigia quærit,
Quærentem retro deſtituere dies.
Emenſus populos & diſſona gentibus ora,
Ambierat, quantum lumine Phœbus obit.
Teſtamur natura, tibi non defuit ille:
Tu gentes alias, ſacula plura dares.
Vltra Scaligerum nihil eſt: nec Scaliger ultra.
Ille tui finem repperit, ille ſui.

ALIVD.

IN EFFIGIEM SCALIGERI IN BIBLIOTHECA SERVATAM.

INter mille libros (nec ſedes dignior vlla)
Qua tulit immenſus Scaliger ora vides.
Mille libros hoſpes nimium ne reſpice, major
Hic tibi quem monſtro bibliotheca fuit.

ALIVD.

CVm plutei doctis turgerent undiq; chartis,
Quas velit æterno fama fouere ſinu,
Exhæredavit moriturus Scaliger orbem,
Et vetuit poſt ſe ſcripta videre diem.
Heu nimium duras e miti pectore leges,

Pro quibus impietas magna ſit eſſe pium.
Digna ſit hac pœna præſens quæ viuitur ætas,
Nempe hæc quæ Titios Scoppiadaſque tulit:
Sed quo poſteritas meruit non poſſe doceri?
Aut quid fecerunt tam bona ſcripta mali?
Parce pater, ſi nos recte tibi cuncta monenti
Credere in hoc uno credimus eſſe nefas.
Publica ſunt iſtæc. ſemel ut te fata dederunt
Omnibus, inde poteſt jam nihil eſſe tuum.
Sit tamen, ut mandas: nequeunt vel preſſa latere
Quæ tantum ex tanto nomine lucis habent.
Quicquid neſcitur foliis quæretur in iſtis,
Hinc ſibi reſponſum maxima turba petet.
Quanta nec Euboïcæ celebravit virginis antrum,
Nec tripodes medio quos habet orbe locus.
Quid juuat in populos has non dimittere chartas!
Scaligeri circum ſcrinia mundus erit.

IN EFFIGIEM SCALIGERI paulò ANTE MORTEM EXPRESSAM.

HAec eſt Scaligeri mortem meditantis imago,
Luminis heu tanti veſpera talis erat.
In vultu macies & tortor corporis hydrops,
Sed tamen & magni conſpiciuntur avi.
Læva tenet chartas Nabathæi munera cœli:
Armatur calamo nunc quoque dextra ſuo.

Hæc

Hæc eſt illa manus vitam cui tota vetuſtas
Debet, & a primo tempora ducta die.
Quod ſi Scaligero meritis par vita daretur,
Non niſi cum mundo debuit ille mori.

IN
EFFIGIEM IOH. SAMOSCI
MAGNI POLONIÆ CANCELLARII
in auro expreſſam & a Scaligero legatam.

PRima diu patria tutela, decuſque Samoſci,
Ex æquo gemina Palladis arte potens,
Sic oculos, ſic tu frontem, ſic ora ferebas,
Cum pacatus eras, ut puto, talis eras.
Non hunc aſpicio Livonum quem ſæva timebant
Agmina, præcipiti quem Scytha fugit equo.
Sed duce qui poſito Romam, qui Cecropis vrbem
Auſus es in media ponere Sarmatia.
Talis Scaligero voluiſti nempe videri,
Qualem te Muſis, Scaligeroq; dabas.

IN EANDEM.

MAteries aurum eſt. ductoris imago Samoſcî,
Scaligero donum qui dedit, ille mihi.

ALIVD.

Limpha lacu Stygio Letheque infamior ipſa,
Et quam Cocytus non velit eſſe ſuam,
Propter quam noſtris irata eſt Gallia ripis,
Et patrias odit pæne Batavus aquas,
Tune igitur noſtrum voluiſti extinguere lumen,
Quod ſtabili gentes nectit amore duas?
Legatique ſacrum media inter prœlia nomen,
Materiam ſceleri quæris habere tuo?
Scilicet vt præ te pia ſit Bellona, ſibiq;
Quod negat & Mavors, audeat vnda nefas?
Te noſtræ fugiant laurus, te mitis oliva:
Solaq; te taxus flebilis vmbra tegat.
Arceat ipſe ſuos a gurgite Phœbus olores,
Nec volucrum norit carmina dira palus.
Sed te juſta gravi repetens convitia limo
Rana vetet ſceleris non meminiſſe ſui.

ALIVD.

Cum jam videret impio premi ſtagno,
Os quo loquente ſe volebat audiri,
Parens virorum Gallia atque virtutum,
Heu quid paratis clamitat nefas Parcæ?
Revocate fuſos. hactenus mihi vixit,
Acer juuentæ ſeu vigore confertos
Irrumpit hoſtes, fertque ſe obuium bello,

Seu

Seu major annis juſſa maximi regis
Perfert potentum luminum ſalutator,
Concordiæq́; ſacra firmat interpres:
Explevit annos nempe, ſed meos tantum:
Sui ſuperſunt Non iniqua poſcenti
Parent ſorores, redditur colo penſum:
Eademque torto lana ducitur fuſo.
At tu Choarte, fruere cœlitum dono:
Memor, peractam nil moratus ætatem,
Annos ab iſto computare natali.

IN AVLICOS VRINAE TRIBVTA PETENTES.

AT ille pravi pereat auctor exempli
Ductor Quiritum Flavia ſatus gente,
Qui ſub tributum juſſit ire veſicas.
Quid hunc ſequi vos aulici juvat morem?
Illum cupido ſuaveolentis argenti,
Vos movit odium turpe olentis urinæ.
Hoc ergo diſtat jus vtrumque, quod naſus
Avarus illi, delicatus eſt vobis.

ALTERVM.

AVla merum donans, vrinam jure recuſat:
Nam reddi nemo vult ſua dona ſibi.

IN

IN POEMATA D. BAVDII.

C*Andida poſteritas, quæ nec liuore maligno*
Roderis, & melius quod fuit ante vides,
Ad te nota parum facundi pagina Baudî
Provocat, in nullas ambitioſa preces,
Sed quidvis contenta pati, niſi carmine lecto
Ingrati damnas ſæcula noſtra notâ.
Tuque adeo quamvis tali veniente poëta
Antiqui palmam vix tenuere tui,
Gaude Roma tamen: quod non jam ſola lepores
Jactat, & argutos Græcia docta ſales,
Quod veteris ſocci jocus, vltaq; tela Lycamben,
Additur ad laudes vltima ſumma tuas,
Baudî munus habes: debet cui turba bonorum,
Quod modo ſecuris non licet eſſe malis.

ALIVD.

Q*Vem legis & laudas ſi vis noviſſe poëtam,*
Verſibus & vita Baudius vnus erat.
Vidimus hunc ipſum qualẽ tibi carmina monſtrant:
Ingenium domini læta papyrus habet.
Talis erat, ſeu cum fluitarent proſpera, ſeu cum
Immeritum premeret ſævior aura caput:
Liber & intrepidus, nec qui concederet vnquam
Fortunæ magnis regibus eſſe minor:

Nulli ſponte nocens, & amabilis hoſtibus ipſis:
In quo, ſi noſſes, perderet ira locum:
Inſenſus ſceleri: ſed non vt lege ſevera
Viveret, antiquæ ſimplicitatis amans:
Melle madens, & quo non incorruptior alter
Miſcuit innumeris ſeria multa jocis.
Et, ſi cuncta ſimul permittis dicere, vates
Teius arguto miſtus Ariſtophani.

DE AMBITV.

REbus gerendis publicisq; commodis
Natus petendis hunc honoribus modum
Præſcribe, temet vt offeras, non ingeras.
Ambire ſemper ſtulta confidentia eſt,
Ambire nunquam deſes arrogantia eſt.

DE CONATV HOSTIS IN TRANSEVNDO VAHALI.

DIves aquis regni Vahalis tutela Sicambri,
Et quocunq; fluis nomine Rhene pater,
Perge gravem noſtris defendere finibus hoſtem,
Cuius ab inuiſo ſanguine ſæpe rubes:
Sic ſecura tuis veniant commercia ripis
Fontibus a primis ad maris vſque vias,
Cum procul a Belgis peregrino Marte fugato
Candida pax populis libera jura dabit.

IN MORTEM LVCAE TRELCATII

Patris.

PLebs tua cum patriæ fines, & quicquid amatur,
Linqueret, exſilio quærere juſſa Deum,
O potuit tantæ ſiccum præſtare ruinæ,
Et gemitum eſt fatis auſa negare ſuis:
Quæ nunc ecce tuo, Trelcati, percita luctu
Fortis in hoc primum deſinit eſſe malo.
Quas populi lachrymas, quos planctus cernimus urbis,
Ut magis haud alium fleverit una domus.
Quis fueris conſtat. lachrymis agnoſceris illis:
Frater amore pio, ſortis honore pater.
Te modici ſanctique lares, te templa requirunt,
Te ſchola, te verum diſcere quisquis amat.
Præcipue, quæ te profecit teſte juventus,
Miratur tantum jura valere necis:
Et quod tu toties ſcriptis, quod voce monebas,
Exemplo vellet non didiciſſe tuo.
At miſeri, nondumne igitur commiſſa fatemur,
Tam fera quos cœlo vindice damna premunt?
Nam noſtrum decus ingrato qui ſuſtulit ævo,
Nos peragit tanti funeris ille reos.

IN

IN OBITVM.
PAVLI CHOARTI
BVZANVALII.

ACcipe defuncti placido mea membra ſepulchro,
A Patria ſemper terra ſecunda, mihi.
Hic ego dum licuit domino ſervire tibique,
Securos ſenſi molliter ire dies:
Sollicitus tantum ne non ſatis vndique tuta
Vel tua libertas, vel tua ſacra forent.
Nunc quoque quod Batavos incerto in marte relinquo
Crede mihi letho triſtius eſſe malum.
Rex bone, præſidium miſeris vltorq; ſuperbis;
Cui vitam debet Gallia tota ſuam,
Si nullas acies, ſi vulnera nulla refugi,
Parſque tui belli ſi fuit iſta manus:
Si tot apud populos & tot ſacra nomina reges
Eſt tibi perpetuo noſtra probata fides:
Si ne juſſa tibi peragam, quæ ſola poteſt mors,
Quod dolor, & morbus non potuere, vetat:
Hanc mihi redde vicem: tumulum defende miniſtri,
Oſſa ferox olim ne mea calcet Iber.

IN ADVENTVM MARCHIONIS SPINVLAE.

SPinula, virtutes cujus laudauimus olim,
Tunc quoq; cum nobis eſſet amare nefas,
Spes ſit quanta tui, perculſi munere tanto
Si taceant homines, flumina crede loqui.
Illi pro noſtris vigilantes finibus amnes,
Qui toties curſus ſuſtinuere tuos,
Strati ſponte jacent, æquataq; tramite molli
Pacis amatricem ſe probat unda tibi.
Nil tibi nauigijs opus eſt, nil pontibus ullis:
Hæc tantum armatos ferre recuſat aqua.
Quin etiam cœlum venienti ſeruijt: ipſa
Frigora tam longas cum poſuere minas.
Quæ tam triſte gelu tam felix aura reſolvit?
Non ſolis, non eſt aeris illa, tua eſt.
A te tam placidos ſumſerunt tempora vultus:
Bella cui debent cedere, ceſſit hyems.

IN EMBLEMATA AMATORIA OCTAVII VENII.

QVeſtus Amor nondũ ſua reſpondere triũphis
Præmia, nec famæ quod ſatis acta ſequi,
Mille per artificum ſpatiatus millia legit
Octavi doctas æs animare manus.
Ipſe regit ferrum, vultus ipſe imprimit æri,

Et

Et gaudet duris durior ipſe puer.
At lætus monimenta dei victricia mundus
Accipit, & plaudit cladibus ecce ſuis.
Ecce Cupidineas omnis jam dextra tabellas,
Et Paphios luſus jam ſinus omnis habet.
Præda puellarum juvenes, juvenumq; puellæ
Diſcite quid valeant tela potentis heri.
At vos ite procul, tuto quibus iſta videre
Spes erat, & pictus lædere novit Amor.

AD PACEM.

Mitis filia maximi Tonantis,
Cujus jam Batavi cruenta ſeptem
Per quinquennia neſciere nomen,
Da nobis veniam, quod ille alumnus
Bellorum populus, ſati ſub armis,
Et quorum clypei fuere cunæ
Externis toties dolis petiti,
Quorum non meminiſſe tam ſuave eſt
Quantum oblivia ſunt periculoſa,
Securiq; diu timore ſolo.
Quam mens tota cupit petitq;, nondum
Audemus tamen invocare pacem.
At tu ſemina diſparata mundi
Certo fœdere quæ vetas perire,
Belgis redde fidem, ſoloq; fruges,
Cives mœnibus, amnibuſq; merces:
Aut nondum bona tanta ſi meremur,
Illos vincere da benigna, bello

Qui belli ſibi quæſiere finem;
Illos da dea, peſſimè perire
Qui per fœdera quæſiere bellum.

IN
EMBLEMATA HORATIANA
OTTONIS VENII.

QVale apud Auſonios veteri certamen in ævo
Roſcius ingenti cum Cicerone fuit.
Cum pater orcheſtræ, geſtus, digitoſque loquaces
Oppoſuit tanti viribus eloquij:
Aut Iovis vt magni quatientem ſidera vultum,
Et caput, & ſacri verticis omne decus,
Mæoniæ pugnans cum majeſtate Camenæ
Phidiacum Grajos cernere fecit ebur.
Omnia ſic, doctas queis implet Horatius aures,
Otto tua nobis exhibuere manus.
Sic Romana fides cœlo eſt æquata Batavo:
Reſpondet numeris linea quæque ſuis.
Viveret o vtinam regum Cyrrhena propago,
Ferret ut hic etiam præmia digna labor.
Tu quoque Flacce, tuis debebas verſibus illum
Dicere, qui verſus monſtrat in ære tuos.
Quicquid de Threſſa legitur teſtudine credo:
Ex quo etiam ſurdis ſcit tua Muſa loqui.

IN MORTEM SCALIGERI EPICEDIA.

IRet ad occaſum cum lux clariſſima mundi
Scaliger,& ſanctum conderet umbra caput,
Dicitur exemplo tam ſævi funeris æther
Territus,atque ipſi contremuiſſe poli.
Te quoque perculſum genitor radiate diei
Credibile eſt,viſo ſidera poſſe mori.
Non minus ille ſuo luſtrabat lumine terram,
Non minus in gemino cardine notus erat.
Sed non tu retro radios in ſæcula vertis,
Nec potes heſternum tu revocare diem:
Eriperet nocti qui ſæcla,dieſque diei
Redderet,ille fuit,qui tamen,ecce,fuit.

ALIVD.

HVc ades, huc hoſpes,ſeu per mare ſive per Alpes,
Ad Batavas Brenni vectus ab urbe venis,
Non aliena tibi jacet his in ſedibus umbra,
A ducibus ſanguis ſed venit ille tuis.
Hic ſitus hic ille eſt Joſephus Scaliger, ipſa
Quin hic Scaligerum gens tumulata jacet.
Nec tu ſceptra tamen,regniq; inſignia quære,
Et quæ quo libuit fors inimica tulit.
Imperium longe majus ſibi condidit,& cui

Nec ſibi mors unquam plus licuiſſe putet.
Quid querimur raptum? mens eſt qua vivitur: an-nos
Ille tot exegit mente, quot orbis habet.
Omnia dum retro mundi veſtigia quærit,
Quærentem retro deſtituere dies.
Emenſus populos & diſſona gentibus ora.
Ambierat, quantum lumine Phœbus obit.
Teſtamur natura, tibi non defuit ille:
Tu gentes alias, ſæcula plura dares.
Ultra Scaligerum nihil eſt: nec Scaliger ultra.
Ille tui finem repperit, ille ſui.

ALIVD.

IN EFFIGIEM SCALIGERI IN BIBLIOTHECA SERVATAM.

INter mille libros (nec ſedes dignior ulla)
Quæ tulit immenſus Scaliger ora vides.
Mille libros hoſpes nimium ne reſpice, major
Hic tibi quem monſtro bibliotheca fuit.

ALIVD.

CUm plutei doctis turgerent undiq; chartis,
Quas velit æterno fama fouere ſinu,
Exhæredavit moriturus Scaliger orbem,
Et vetuit poſt ſe ſcripta videre diem.
Heu nimium duras e miti pectore leges,

Pro quibus impietas magna ſit eſſe pium.
Digna ſit hac pæna præſens quæ viuitur ætas,
Nempe hæc quæ Titios Scoppiadaſque tulit:
Sed quo poſteritas meruit non poſſe doceri?
Aut quid fecerunt tam bona ſcripta mali?
Parce pater, ſi nos recte tibi cuncta monenti
Credere in hoc uno credimus eſſe nefas.
Publica ſunt iſtæc. ſemel ut te fata dederunt
Omnibus, inde poteſt jam nihil eſſe tuum.
Sit tamen, ut mandas: nequeunt vel preſſa latere
Quæ tantum ex tanto nomine lucis habent.
Quicquid neſcitur folijs quæretur in iſtis,
Hinc ſibi reſponſum maxima turba petet.
Quanta nec Euboïcæ celebravit virginis antrum,
Nec tripodes medio quos habet orbe locus.
Quid juuat in populos has non dimittere chartas!
Scaligeri circum ſcrinia mundus erit.

In Effigiem SCALIGERI paulò ante mortem expressam.

Hæc eſt Scaligeri mortem meditantis imago,
Luminis heu tanti veſpera talis erat.
In vultu macies & tortor corporis hydrops,
Sed tamen & magni conſpiciuntur avi.
Læva tenet chartas Nabathæi munera cæli:
Armatur calamo nunc quoque dextra ſuo.

Hæc

Hæc eſt illa manus vitam cui tota vetuſtas
Debet, & a primo tempora ducta die.
Quod ſi Scaligero meritis par vita daretur,
Non niſi cum mundo debuit ille mori.

IN EFFIGIEM IOH. SAMOSCI MAGNI POLONIÆ CANCELLARII in auro expreſſam & a Scaligero legatam.

PRima diu patriæ tutela, decuſque Samoſci,
Ex æquo gemina Palladis arte potens,
Sic oculos, ſic tu frontem, ſic ora ferebas,
Cum pacatus eras, ut puto, talis eras.
Non hunc aſpicio Livonum quem ſæva timebant
Agmina, præcipiti quem Scytha fugit equo.
Sed duce qui poſito Romam, qui Cecropis vrbem
Auſus es in media ponere Sarmatia.
Talis Scaligero voluiſti nempe videri,
Qualem te Muſis, Scaligeroq́; dabas.

IN EANDEM.

MAteries aurum eſt. ductoris imago Samoſcî,
Scaligero donum qui dedit, ille mihi.

IN
ECCLESIASTEN
APOLLONII SCOTI.

Huc ades & Scoti ſapientes inſpice chartas,
Doctrinam quisquis cum pietate colis.
Non Aganippeo bibit hic de fonte poëta,
Sed de Iordanis lene ſonantis aqua:
Non dedit hos aſtus mendax Parnaſſia rupes,
Sed pia veridica nobilis arce Sion.
Non hic trita ſequens veterum veſtigia vatum
Mæonide cæco ſub duce carpit iter:
Rex operis ductor, rex qui ſimul omnia vidit,
Omniaq́, hæc unum comperit eſſe nihil.
Non hic Troja tibi legitur Thebanaq́, monſtra,
Sed Deus, atq, deo conciliandus homo.
Evitare cupis quiſquis fallacia vitæ
Somnia, ſecuros quiſquis habere dies,
Hac lege deſpectum calcantia carmina mundum:
Quantum ſcire ſat eſt, continet iſte liber.

IN
MEVRSII LEXICON
GRAECO BARBARVM.

Accipe quem tibi dat, lector ſtudioſe, laborem
Meurſius: hac charta Græcia tota patet:
Non quæ Socratico quondam ſermone locuta eſt,

Quæ

Quæ Macetûm linguæ fulmine fregit opes,
Sed qualis moriens in regni ſede ſuperbi
Singultus olim, mœſtaque verba dedit,
Cum Byzantinos habuit nova Roma Quirites,
Heu male vicinis præda futura Getis.
Doctrinæ cultuſque parens (quis credere poſſit?)
Græcia, qua demta barbarus orbis erat,
Huc cecidit, Græcos velit ut qui diſcere libros
Debeat hinc Græcam diſcere barbariem.

AD

AELIVM EVERARDVM VORSTIVM

MEDICINÆ PROFESSOREM.

Sic cedat quod ubiq; mali eſt, coeantq; repente
Vulnera tam doctæ quæ tetigere manus,
Nullaq; ſit peſtis, vis hauſti nulla veneni,
Quam tuus eximia non fuget arte labor,
Et toties retro mors acta potentibus herbis
Victori veniat non niſi ſera ſuo:
Ut te præcipue, Vorſti, delector amico,
Et juvat imprimis me placuiſſe tibi;
Non tantum quoniam, dum tu mihi proſpicis, in me
Experior morbos juris habere nihil,
Ut nuper, cum ſæva mihi quartana minata eſt

In

In longum ſegnes maxima damna dies:
Sed quia peſte magis,magis occidente veneno
Odiſti virtus,quicquid amare negat.
Eſt aliquid morbis,plus eſt mihi crede,mederi
Moribus,atque animis ferre potenter opem.
Peſſima ſunt ſæcli contagia.tot male ſanos
Inter,& ægrotos qui valet,ille valet.

IN
MORBVM SPONSÆ IOHANNIS REIGERSBERGII.

HAec quæ te potuit domare prima
Effreneſq́; diu ligare ſenſus,
Cepit,ſed pariter puella capta eſt,
Et contagia traxit in medullas
Flammæ nec tenuis,nec ante notæ.
Et jam pallida lectulo jacebat
Imis viſceribus faces anhelans,
Iactandoq́; ſuum fovebat ignem,
Quem ſtulti medici febrim putabant.
Hic tu ſedulus aſſides cubanti
Et tangis digitos & ora mulces.
Solum te videt,audit illa ſolum,
Et luſus faciles jocoſq́; molles
Tanti jam putat vt valere nolit.
Sed mox fortior exſilit cubili
Et formam recipit,ſuaſq́; vires.

Quid

Quid mirum? gravis eſt Deus Cupido
Dum luctamur adhuc, levis ſed idem
Cum victi dominum fatemur vltro.
Sic nunc illa ſuo calore gaudet,
Et vitam putat hoc, quod ante morbum.

IN
NVPTIAS V. C.
IOHANNIS REIGERSBERGII.

ASpice cincta mari quem dat tibi terra triumphum,
Nata maris vaſti fluctibus alma Venus.
Ille per innumeras elapſus ſæpe puellas
Subſtitit & tandem fræna momordit amor.
Poſt populos viſos, hauſtasq; fideliter artes,
Poſt data ſublimi jura regenda manu,
Hoc aberat votis. nam maxima ſortis amicæ
Pars eſt, participem ſortis habere ſuæ.
Illa etiam felix, facibus quæ debita veris
Spes non vnius virginis vna tenet.
Cernitis vt morbo nuper profecerit ipſo,
Ut bona nil poſſit de febre forma queri?
Ægrotantis heræ magis ægrotabat amator,
Et febris illius, ſed dolor hujus erat.
Hæc tormenta tamen magna mercede placebant:
Proſpera non poterant fata probare fidem.
Erubuit fortuna ſuum ſcelus, & ſatis, inquit,

Et

Et plus quam ſatis eſt hoc licuiſſe mihi:
Nunc mea tam maneant conſtantia ſemper in illos
Munera, quam conſtans pectora junxit amor.

IN
ALBVM
IANI RVTGERSII.

PIctus Apollinea ſtellantia tegmina lauru:
Qui domini vatis ſe probat eſſe liber,
Optime Rutgerſi, non hic in plebe latentes,
Sed notas toto quærit in orbe manus,
Quas longæva manent conſtantis ſæcula famæ,
Omnis quas cupiat bibliotheca ſuas.
Iſte Caſaubonos habeat liber, iſte Thuanos;
Heinſiacas monſtret gentibus iſte notas.
Aurea doctorum recitatrix charta virorum
Nomina quæ tantum non moritura vehis;
Quid tibi nobiſcum? quid nos procul ordine vulgi,
Detrahis, & juxta ſidera ſumma locas?
I tamen, & quæret ſiquis, narrare memento
Hoc tantum, domino me placuiſſe tuo.

IN

IN
EFFIGIEM
HENRICI MAGNI,
REGIS GALLIARUM:

quæ eſt apud V.N.Cornelium Vander Mylen, Equitem.

QVantum alijs reges tantundem regibus exſtans,
Et bello,& belli victor, & ipſe ſui,
Hic ille Henricus,quo Gallia dante recepit
Fracta decus,mores barbara,pauper opes.

IN EFFIGIEM
MARIÆ MEDICEAE,
REGINÆ GALLIARVM;

quæ ibidem.

OMnia contulerat magno victoria regi,
Sed deerat ſoboles,hanc Medicea dedi,
Vt quod non perijt, conjunx, tibi Gallia debet,
Sic mihi,quod poterit jam ſupereſſe tibi.

IN

EFFIGIEM

LVDOVICI REGIS GALLORVM,

quæ ibidem.

Vivas parve puer, ſed ſic quoque maxime regum,
Publica cum cujus juncta ſalute ſalus,
Et cito te patriis doleant virtutibus auctum,
Qui ſcelere extinctum non doluere patrem.

IN

TVNINGII APOPHTHEGMATA.

Octo decemque tibi primos abſumſerat annos
Tuningi (vix eſt credere) torpor iners:
Nobilis ingenii diſpendia flere liceret,
Sed facis ut lucro ſint tua damna tibi.
Eſt grave ſex annis Latiarem diſcere linguam:
Hoc tua vis ſexto menſe peregit opus.
Verteris ad leges, citius quam diſcere cuiquam
Contigit, has alios nec ſine laude doces:
Otia quis credat tanto ſupereſſe labori,
Sed quorum fructus iſta papyrus habet.
Græcia, Gallus, Iber, charta ſpectantur in una
Et gens quæ nunc eſt Itala, quæque fuit.
Tam nova quam veterum bene dicta jocoſque tenere
Hoc aliis ſtudium, ſed tibi ludus erat.

Nil hic de toto ratio deſiderat ævo,
Nec tibi nunc anni bis periere novem.
Nam ne de vita decedat inutile tempus,
Vita ſequens plus quam bis numeranda facit.

IN
ROCHI HONERDII
Senatoris
TRAGOEDIAM THAMARAM.

HErculeus labor, & ſoli fugienda Mycene
Scilicet, & ſcelerum tot rea prima ratis,
Et nunquam Thebæ ſine crimine, & aſpera fata,
Quæ Troja victor, victave Troja tulit,
Vatibus hæc Græcis, hæc declamata Latinis,
Non male mentiri laus quibus una fuit.
Tu melius, ſicut doctumq; piumq; decebat,
Conjungis Tragicos cum pietate modos.
Nec reris cantare nefas, quæ credere fas eſt,
Nec tibi relligio eſt, relligioſa ſequi.
Qui numeros, qui verba capit, qui pondera rerum,
Suſpicit ut vacuæ nobile mentis opus.
Tu fervente foro, mediis in litibus ipſe,
Seceſſu dignum carmen, Honerde, facis.
Sancta ſenatoris gravitas in carmine lucet,
Et domini mores ſeria charta probat.

Ipſa pudore rubens trepidat ſcribentis ad ora
Regia fatidico nata parente Thamar:
Et metuens ne quid poſſit peccaſſe videri,
Vatis verba, notas judicis eſſe putat.

IN PRAETORIA QVAEDAM REGIA ANGLIÆ.

NONSVVICH.

LVſtranti ſilvas & devia teſqua Iacobo
Non Suithi præſes caſta Diana fave:
Sanguinis humani manus hoc tam parca meretur,
Armatam in ſolas quam juvat eſſe feras.

HAMPTINCOVRT.

SI quis opes neſcit (ſed quis tamen ille?) Britannas,
Hamptincurta tuos conſulat ille Lares.
Contulerit toto cum ſparſa palatia mundo,
Dicet, ibi reges, hic habitare Deos.

VVINDSOOR.

EXcelſis Windſora ſedens in collibus; aſtris
Vicinum regem quo licet uſque facit.
Subter at arva beans Tameſis leniſſimus amnis
Sic ſimilem domino ſe probat eſſe ſuo.

RICHEMONT.

IN Ricemontano iam iam moritura cubili
His adiit verbis Eliſabetha Deum:
Hæredi moresq; ſuos, mentemq; relinque:
Fortunam atque annos da Pater, Alme, meos.

IN

IN ORGANVM MOTVS PERPETVI, QVOD EST PENES MAXIMVM BRITANNIARVM REGEM.

Perpetui motus indelaſſata poteſtas,
Abſq; quiete quies, abſque labore labos,
Contigerant cœlo, tunc cum Natura caducis
Et ſolidis vnum noluit eſſe locum:
Et geminas partes Lunæ diſpeſcuit orbe,
In varias damnans inferiora vices.
Sed quod nunc Natura ſuis e legibus exit,
Dans terris ſemper quod moueatur opus:
Mira quidem res eſt, ſed non noua, maxime regum:
Hoc fieri docuit mens tua poſſe prius.
Mens tua quæ ſemper tranquilla & torpida nunquam
Tramite conſtanti per ſua regna meat.
Vt tua mens ergo motus cœleſtis jmago eſt,
Machina ſic hæc eſt mentis jmago tuæ.

IN FLORES MISSOS BARCLAIO.

Hos tibi, flos juuenum, dat noſtra Batavia flores,
Et ne diſpliceant munera parva rogat.
Telluri tam multa dedit natura Britannæ,

Poſſit ut hinc vobis nil niſi vile dari:
Si tamen adiiciant donis quid vota, precabor
Ut triplici partu ſit tibi fœta domus:
Et domina pueros, domino pariente libellos
Hortus & ipſe ſuas edere certet opes.

IN
DANIELIS HEINSII
POEMATA.

IN diverſa diu diverſas pectora dotes
Contulit, & parce larga Camena fuit.
Quiſque ſui vates coluerunt carminis artem,
Singulaque ad laudem dona fuere ſatis.
Non epos eſt Flacco, lyra nec tentata Maroni,
Nec tetigit tragicos ille vel ille modos.
Nec tibi Naſo, tibi nec credita plectra Properti,
Sed neque Bilbilici vos decuere ſales.
Romani ſolum Senecam novere cothurni;
Si velit hic elegos ſcribere, nullus erit.
Sunt & quos ſilvæ, ſunt quos epigrammata laudant:
Juſta quidem famæ cauſa, ſed una tamen.
Nunc congeſſit opes, atque in te nobilis Heinſi,
Effudit totos prodiga Muſa ſinus.
Tu tandem inventus par donis omnibus unus:
In tot ſufficeres qui bona, ſolus eras.
Tu lyricos cantus, elegos, epigrammata, ſilvas,
Tu tragicum carmen, tu grave pangis epos.

Itala

Itala te pariter celebrat, te Graia Camana,
Tertiaq; in partes noſtra Batava venit.
I nunc & jacta tua nomina magna vetuſtas:
Ponimus hoc contra tot tua ſacla caput.
Haud equidem quenquam, qui ſingula rectius iſta
Præſtiterit, vel qui tam bene cuncta, dabis.

IN
EDIT. POEMATVM
DANIELIS HEINSII.

EN redit hic ad te, vatum pia gaudia, lector,
Quo nullus toto notior orbe liber.
Sed nova mundities cultusq; acceſſit herilis,
Cumq; recente vetus munere munus habes.
Non recte ſcripſiſſe, ſat eſt: meliora reponit:
Et quod fama probat, non probat auctor opus.
Vicerat antiquos, & cui concurrere poſſet
Heinſius, haud quenquam ſæcula noſtra dabant.
Repperit ecce parem. contra ſe currere cœpit.
Siqua fides, jam ſe poſt ſua terga videt.
Deſine nunc operum, ſtudijs clariſſime vates,
Et cœli ſaltem jus imitare tui.
Omnia qui claudit, cum ſe quoque clauſit Olympus,
Hunc finem ſtatuit rebus, & ipſe ſibi.

IN IMAGINEM BVIESII, Senatoris.

ILle pie doctus, docte pius, & modo primum
Linquentis Batavos ſimplicitatis amans,
Quo ſacra Buieſius, quo commoda publica rexit,
Quo res privatas, hoc datur ore tibi.
Nil optare queam majus tibi patria, multos
Quam tales habeant curia, templa, forum.

AD POLYANDRVM, Theologiæ Profeſſorem.

AVrea pax turbæ nimium ſapientis abhorrens
Iurgia, Palladia dum ſtruit urbe fugam,
Ingenij, Polyandre, tui mirata ſerenum
Subſtitit, & tales fudit ab ore ſonos:
Aut ego cum tanta recte pietate morabor:
Aut mihi jam nullus reſtat in orbe locus.

ALBUM PHILIBERTI VERNAT.

AVrum qui videt hic & uniones
Quales vix pelagi rubentis ora

Ali-

Miratur teneris nitere conchis,
Ne credat domino placere libri
Hæc quæ prima ſolet putare vulgus:
Illi delitiæ ſeveriores
Sunt quas interior liber recondit,
Sancta nomina dedicata famæ,
Et cultu ſtudij pares amici,
Quorum gloria ſicut æquat aurum,
Sic mens candida vincit uniones.

DE CASV TVRONENSI, AD REGINAM, REGIS GALLIÆ MATREM.

Magni magna parens Regis, qua ſoſpite noſtris
Non ſurdum votis credimus eſſe deum,
Quod te ſtante domus traxit pars alta ruinam,
Hoc etiam cœli non leve munus habes.
Nam quæ cura fores Superis, oſtendere mundo
Imperturbati non potuere lares.
Quin alijs quoq; te propter Fortuna pepercit,
Quos trabe præcipites, ſed ſine morte, dedit.
Exarmat tua ſic omnes præſentia caſus:
Agnoſcit fatum Gallia noſtra ſuum:
Quod ſtetit illius, per te ſtetit: hoc quoq; regni
Quod cadit, illæſum te relevante manet.

IN ORATIONES DANIELIS HEINSII.

POſt dignum Latio pedem cothurno,
Poſt Roſſæ teneras amationes
Scriptas carmine, quale Naſo, quale
Romanus cuperet ſuum Philetas,
Poſt Flacci citharam, tubam Maronis,
Poſt tantæ trimetros ſeveritatis
Vt rugas ſuperent Catonianas,
Iam Demoſthenicæ ſititor undæ
Linquis Pegaſeos, amice, fontes,
Regnans eloquio ſolutiore:
Dum nunc ingenij fluentis æſtum
Libertas tibi Tulliana laxat:
Nunc facundia Plinium ſecuta
Conſtringi ſtudet arctiore gyro:
Nunc docti Senecæ refert acumen
Denſis pagina ſeminata gemmis.
Heinſi, vive diu, diuq́; de te
Certent Suada potens, novemq́; Muſæ.
Quicquid nominibus prioris ævi
Æternam potuit parare famam,
Hoc in te liceat ſtupere ſolo.
Millenis facibus ſuperba nox eſt:
Aſtrum ſufficit vnicum diei.

AD

AD
BENIAMINVM AVBERIVM
MAVRERIVM,
Regis Galliæ legatum.

Debeo multa tibi, quantum vix patria noſtra,
Quantum vix etiam Gallia veſtra poteſt,
Optime Maureri: tamen iſto pagina libro
Nulla eſt in laudes officioſa tuas.
Quid facerem? canerem tibi quæ reuerentia ſceptri,
Caſibus & nullis cedere certa fides:
Aut tibi quam conſtent ſapientibus otia chartis,
Quas ſcripſit Latium, quas dat Achiua manus?
Succumbant oneri teneræ Pimpleides. iſta
Dicere, da veniam, vix ſatis ipſe potes.
In reliquos aliquid liceat mihi. nomina tanta
Rectius eſt tacita religione coli.

IN HONOREM
IACOBI DYCKII,
Regis Sueonum legati.

Si faſtidia plebis & potentum
Moroſas, liber, oſcitationes
Te perferre piget, dabo receptum.
Hic qua limine conſpicanda primo

 Vrbes

Vrbes ductibus æmulans aquarum
Campis ſe leuiter ſequeſtrat Haga,
Æterna trabe nobiliq; ſaxo
Surgit magna domus minor ſtruente.
Pulſis ipſe foro ſuos penates
Iuſſit perfugium patere Muſis,
Cujus conſiliis gubernat aulam,
Quoq; interprete noſcitur Batavis
Rex qui ſub gelido timendus axe
Binos Sauromatas fatigat armis.
Nullis lætior ædibus Thalia:
Lauro feſta domus: ſtrepunt ſuperbi
Poſtes carminibus, ſed Heinſianis.
Quod ſi indice Dyckio probaris,
Et tam docta tibi vacabit auris,
Vltra jam nihil eſt, liber, quod optes.
Res eſt regia talibus placere,
Oſtendunt ſibi quos placere Reges.

IN MORTEM VXORIS IACOBI AVGVSTI THVANI.

CVm fera civiles Diſcordia redderet enſes,
Et bellum nullo ſumeret hoſte furor,
Dum ſibi quiſque timet, ne vis immenſa ruinæ
Privatas ſecum præcipitaret opes,
Securus ſolita pro libertate Thuanus,

Soli-

Sollicituſq́ tibi, Gallia, ſolus erat.
Intactus ſtudijs culpas damnavit utrinque,
Et contra partes pars ſtetit ipſe duas.
Rurſus, ait, rurſuſne miſer ſcelerata videbo
Prælia & armatas in ſua damna manus?
Hanc das materiam noſtris, o Gallia Faſtis?
Hoc unum de te quod referamus erit?
Hoc ego ne videam potius quancunque merentur
Sæcula me cœli vindicis ira premat.
Inveniat vu'nus patria ſine vulnere Fatum:
Omne malum regno ſoſpite ferre leue eſt.
Audierat, nimiumq́, polus. pax reddita cunctis;
Sed pia pro cunctis plectitur una domus.
Matronale decus, ſpecimen venerabile morum,
Dignaq́ tam magni conjugis uxor obit.
Quam bene viderunt ſuperi, qua parte nocerent!
Publica vix tanti debuit eſſe ſalus.
Ille animus qui ſpreuit opes, contemſit honores,
His tantum potuit luctibus eſſe minor.
De reliquis facile eſt ſolamen lene dolorum
Perdere, ſolamen vix capit iſte dolor.
Quid tibi dicemus vir noſtro celſior ævo?
Quam tibi nos humilis turba feremus opem?
Nil tibi ſuccurrat niſi tu, ſed pectore, quanto
Geſta prius memoras & memoranda geris.
Exemplum te grande ſui Conſtantia poſcit:
Quid valeat virtus jam didiciſſe licet.
Impia concurrit toti fortuna Thuano.
Par nullum potuit majus in Orbe dari.

IANO RVTGERSIO,

Suecor.&c.Regi à Conſilijs, in Sueciam abeunti.

Vos quæ cæruleo neſcitis gurgite tingi
Cuſtodes axis magna minorq; feræ,
Suppoſitum veſtris petit en Rutgerſius orbem
Sideribus, patriæ ſidus & ipſe ſuæ.
Incolumem præſtate ratem, bona plurima ſecum
Quæ vehit, Arctoæ non bene nota plagæ.
Ad juga Sævonis, glacialique æquore cinctas
Lappionum terras, & Scritofinne, tuas
Actææ veniunt artes, Romanaq; Suada:
Barbariem longe qui fuget hoſpes adeſt:
Qualis præcipitem vates Oeagrius Hebrum
Sithonia fertur detinuiſſe lyra:
Qualis & ille ſolo dignus meliore Poeta
Plauſtrivagos docuit verba Latina Getas.
Sed ſatis eſt uti, Suecones: nîl poſcite maius:
Credidit hoc vobis terra Batava caput.

AD

AD
PETRVM SCRIVERIVM.

Vitam quæ faciant beatiorem
Cantando tuus ille Martialis,
Tu multo melius doces agendo,
Scriveri, redivive Martialis.
Quicquid Græcia, Roma quicquid olim
Fama condidit arbitra probatum
Uno compoſitum tenere tecto:
Nulli pendere temporis tributum,
Sed pro jure ſuo diebus uti
Ignaris domini, nec elocatis:
Si quando libuit, vetuſta vatum
Dulci ſæcula provocare verſu:
Aut priſcos patriæ novare faſtos,
Norit poſteritas ut omnis, auctu
Quo ſe protulerit Batava virtus,
Quæ ſecura ſui nihil paveſcens
Jam longe poſitos tuetur Indos:
Aut doctas veterum polire chartas,
Quas Mars, quas ſibi Terminus ſacravit,
Et votis ſitientibus petitum,
Qualem Stella legebat, aut Secundus,
Talem nunc redhibere Martialem:
Hæc ſunt (audiat ipſe Martialis)
Vitam quæ faciunt beatiorem.

HVGONIS GROTII

EPIGRAMMATVM

LIB. II.

EPIGRAMMATA

IN

Illuſtriſſimi Principis CVRRVS VELIFEROS.

Epigramma I.

AD PRINCIPEM MAVRITIVM.

MAxime florentis patriæ pater, optime vindex,
Ille novi domitor quem tremit orbis Iber,
A Batavis, Princeps, animum demittere curis
Si vacat, & menti ſi datur vlla quies:
Hæc de Velivolo quæ ſunt mihi condita Curru
Scripta legas verſu ſupplice charta rogat.
Tempus erit, grandi nixus ſublime cothurno,
Oppida ſub leges cùm tot ipſe tuas,
Cumq; triumphatas in Flandro littore gentes,
Et Turenhoutani Martis opima canam.
Interea tenero præluſi carmine: Princeps
Da veniam, propero quòd placuiſſe tibi.

II.

DIuûm poſteritas amica, currus
Verſu diſce brevi: Deûm parentem
Vexerunt Berecynthiam leones,
Et ſacri ſocium furoris Attyn.
Deducunt aquilæ Iovem per auras.
Delphines pelagi per alta Conſum.
It Phœbe gemino ſuperba cornu
Mulis Endymionis ad cubile.
Captivos agitat Diana cervos.
Cygnos alma Venus, (ſed & columbas)
Et cum Pieriis Apollo Nymphis.
At Sol gaudet equis, & ipſe Mavors.
Gallus Mercurio dicatus ales.
Angues ſub juga vomeris repertor
Miſit Triptolemus, Proſerpinæq;
Mater flebilis, Aeſculapiuſque
Primævusq; ſator fugacis anni.
Pavûm biga trahit Iovis ſororem.
Indorum rapuit per arva tigris
Vinctum tempora pampino Lyæum,
Et miſtam Satyrum choro procaci
Cinctam nebride Mænadum cohortem.
Vnum Mauritium tulêre Venti.

III.

FAſſus Iber Batavos domito regnare profundo
Inter ſubactos cærulí fluctus ſali,
At terrâ vincetur, ait, tamen; illa nec auſtro,

Nec intumenti carbaſo patet via.
Falleris, ô demens, ſpe circumuentus inani,
Et illa noſtra eſt: nil reliquimus tibi.
Si non Lugduni ſatis es memor, aſpice Currum:
Genti Batavæ, cùm placet, tellus mare eſt.

IV.

HActenus immēſum Batavi decurrimus æquor,
Oceani nobis invia nulla via eſt.
Vidêre Amſtelias vada Calpetana carinas,
Vidit in oppoſito littore fuſcus Arabs:
Quaq; Magellanū cohibent freta feruida Mundum,
Quaq; procelloſas Java colorat aquas;
Quaq; ruit Ganges cognato turbidus auro
In mare, & Arctoo quà riget unda gelu;
Nerea Cattorum ſoboles conſumpſimus omnem.
Iam nihil eſt ultra: velificatur humus.

V.

CÙm ratis æquor arat ventos ſibi nacta ferentes,
Oppoſitas rapidis motibus urget aquas:
Altiùs inſurgunt adverſis fluctibus undæ,
Et liquidi tardant obiice montis iter.
Dum rapiunt flatus, vis ſe ſublimior effert
Gurgitis: ipſa rati ſic facit aura moram.
Viderat hoc Princeps (quid non videt ille, parentis
Viſcera qui Terræ novit, & aſtra poli?)
Viderat, & ventos non ultra paſſus inertes

Hoc

Hoc dedit excelſæ nobile mentis opus.
Impoſuit plauſtro vectantem carbaſa malum,
An potius navi ſubdidit ille rotas?
Velificans currus Batavam prælabitur oram,
Nec bene ſcit quanto pondere preſſus eat.
Puppe ſedens Princeps medius terramq́; ſalumq́;
Deſpicit, imperij cenſor utrimque ſui:
Et modò viſurus ſpatium poſt terga relictum,
Vertit ad emenſas lumina ſacra vias:
(Nec tamen immiti littus licet omne procellâ
Perſonet, adverſus verberat ora notus:
Ille quidem poterat vultus metuiſſe videri,
Sed currus ventos effugit ipſe ſuos:)
Et modò vicinas oculos cùm flectit in undas,
Miratur triplo tardiùs ire rates.
Scandit aquas navis, currus ruit aëre prono;
Et meritò dicas, hic volat, illa natat.

VI.

QVi videt in Batavo volitantem littore currum,
Refluus æquoreæ dum fugit æſtus aquæ,
Quà via vix anguſta patet (nam cærula Tethys
Hinc premit, hinc alto ſurgit arena iugo:)
Attonitus flabris tolli felicibus alnum
Cernit, humi tenues vix ſupereſſe notas.
Quid foret ingentis ſi vaſta per æquora campi
Indefinito calle pateret iter?
Tunc etiam latus ambiguis ſtringentibus auris
Audeat obliquo carbaſus ire noto:
Aut adverſo etiam, ſi navita more Batavûm

Flectat

Flectat in alternos lintea verſa ſinus.
Quis non Mauritij miretur ſeria, cuius
Tanta vel hic unus ſeria luſus habet?

VII.

QVi Scyllam veterem, & Lyciæ portenta Chimæra,
Quiq; Ixionidas, ſemivirumq; bovem,
Vera negas, poſt hac ne ſis incredulus, iſtud
Materiæ dîum cerne biformis opus.
Cerne ſinus, axem, capſum, carcheſia, clauum,
Abſida, paxillum, ſtamina, roſtra, foros;
Flamineq; antennam ſtringi, ſufflamine currum:
Seq; ratim cœlo ferre, rotamq; ſolo.

VIII.

DEfenſor patriæ, patriſq; vindex,
Quem miratur Eos, tremitq; Veſper,
Pulſum fluctibus æquoris Batavi
Littus navigat inſolente curru;
Et raptis celeri repentè velo
Sulcat Cattigenûm rotis arenas.
Vi miſtus Zephyri tepentis Auſter
Implet carbaſeos ſinus: locorum
Vaneſcunt ſpatia, eſſedumq; velox
Vectum remigio fugacis auræ
Semper littoreas novas, novasq;
Et cernit ſimul, & relinquit Alpes.

Vidi: quattuor & decem duabus
Terræ millia permeantur horis:
Et trabs fluctibus impedita nullis
Aequat penè ſuos citata ventos.
Quicquid præpetibus levatur alis,
Quicquid per liquidas movetur undas,
Hic Currus ſuperat; ſed una Currum
Vincit Mauritiæ quadriga Famæ.

IX.

Non ità, cùm iacuit maior prope littora cetus
Hîc ubi Cattorum nomina vicus habet,
Obſtupuit Batavi Neptunius accola Ponti,
Quàm cùm velivolas vidit abire rotas.
Hancne, ait, hanc Argo poſſet quæ vincere molem,
Palladis eſt patruo gratificata manus?
Hocne, ait, invecto nuper per littora Curru
Rege maris, ſenſit terra tridentis onus,
Cum pavidi, atque animo metuentes ultima rerum
Fundamenta ſoli vidimus ima quati?
Fallor? an aſpicio Nymphas, & apluſtre ſub ipſum
Tritonis rauco murmure concha ſonat?
An Zephyrum Chloris, Borean vocat Orithyia,
Et vehitur flabris ille, vel ille ſuis?
An magis Hippotades collatis utribus illuc
Res ſibi Neptunum iuſſit habere ſuas?
Omnia mentitur dubius ſibi, verus in uno,
Quòd dominos Currus credidit eſſe Deos.

Dum

X.

DVm ruit hic currus, ſpectans in littore nuper
Nauta ſuæ nimium vela propinqua Pharo,
Omnia, ait, periere, ſerus tenet omnia Pontus,
Quodq́; fuit ſpatium littoris, æquor habet.
Falleris: eſt illic Batavûm tutela ſalusq́;,
Patria quo ſoſpes ſoſpite ſemper erit.

XI.

AVræ jugales, & quadriga ventorum,
Latè patentes quæ per aëris campos,
Vaſtumq́; inane, ſpiritus vago curſu
Servis Batavæ gentis imperatori;
Ite, ite ad aſtra ſede fulta ſublimi,
Collegioq́; nuntiate cœleſti,
Naſſaviorum ſtirpis inclytum germen
Viciſſe forti Martis impetu terras;
Viciſſe fluctus, atque jura Neptuni:
Nunc & ſubacto patris Aeoli regno
Dictare leges impotentibus flabris.
Flammata cœli templa, & aureos ignes
Reſtare tantùm: namque & illa debentur.
At nos precamur Civitas Batavorum
Ne jura Olympi vindicet, niſi ſerò:
Sed hic moretur, differatq́;, contentus
Cepiſſe cœlum mente, dum vias Phœbi,
Lunæq́; motus, ſiderumq́; permenſus
Auſus profundos æmulatur Euclidis,

Solertiæq; acumen Archimedea,
Peluſioſque ſubijcit ſibi faſtus.
Hîc voce malit plebis, & ſenatorum
Princeps paterque patriæ ſalutari:
Hîc ſæpè fuſis gentis Aſturum turmis
Victrice lauri vinciat comâ frontem,
Iſtoque curru gaudeat triumphali.

XII.

SÆcla forent veterum tanto ditata reperto,
Deucalioneas quis metuiſſet aquas?
Claude pice, & multo defende bitumine currum,
Iam poterit pariter navis obire vicem,
Perque ſalum, perque ire ſolum: vada naufraga ceſſent,
Si velis tellus curritur, vnda rotis.

XIII.

HIc poterat currus mundo præſtare theatrum:
Hunc mihi ſi dederis, Sarmata factus ero.

XIV.

CVRRVS LOQVITVR.

DA mihi ſidereos in cœlo Iuppiter ignes?
Non ego primus ero, ſunt ibi Plauſtra duo.
Me quoque in Arctoâ ponas regione licebit,

Ne mihi pulvereas abluat unda rotas.
Iam didici vitare ſalum, dum littora curro,
Iam didici longum carpere ſiccus iter.
Sic ego quæ fugio nunquam Tarteſſia tangam
Flumina, & Heſperio tam procul orbe ferar.
Da mihi quæ Delphin etiam, quæ munera Taurus,
Quæ tulit aurato vellere dives Ovis.
Plus erit Europen, vel Ariona ferre, vel Hellen,
Quàm Ducis invicti iuſſa, manumque pati?
Nec ſolo vectore (ſat eſt tamen) hæc mihi poſco
Præmia; ſit curſus iſta corona mei:
Non mihi præripiat palmæ victricis honorem
Aut Aquila, aut Ledæ gratus adulter Olor,
Aut patrium findens talaribus æthera Perſeus,
Aut celer invicti Bellerophontis Equus.
Sidus Erichthonio celeres meruêre quadrigæ.
Hic honor in ventis invidioſus erit?
Fulget in æthereis Pegaſcia ſedibus Argo,
Humentes tantùm doctâ ſecare vias:
Seu das, ſive negas, nîl Pindo, nîl opus Oſsâ:
Me meus in ſtellas Axis & Aura ferent.

XV.

Bis tulit iſte decem ſeſſores Currus, & octo:
Scilicet & numerus quod ſtupeamus habet.
Iuſtiùs ipſa tamen miremur pondera; puppi
Mauritius cœli maxima cura ſedet.
Mauritio Cimbri germanus, & alter ab ipſo
Henricus noſtris ſpes nova rebus adeſt:

Naſſaviiq́; Duces alij, gens cognita bello,
Pluraque Teutonica nomina nata domo.
Tu quoque Gallorum certiſſima Regis imago,
Buzanvale, decus præſidiumq́; meum:
Et Pictum genus, & Celtarum Heroïca turba
It comes, & Batavæ nobilitatis honos.
Teſtis adeſt captivus Iber, cui Cantabra circùm
Littora, & Heſperij paruit unda freti.
Nec minimum hoc inter Batavæ ſpectacula terræ
Legati referant quod tibi, Cæſar, habent.
Nam quid ego aurigas referam, claviq́; magiſtros,
Quiq́; regunt curæ credita vela ſuæ?
Quòd niſi noſtra loqui poſt nomina tanta vererer,
Vectorum Grotius pars quotacunque fui.

XVI.

R*Egius Arragonū ſanguis, quem Bructera tellus*
Horruit, & Rheni prima bicornis aqua,
Captus in hoſtili traheris, Mendoza, Triumpho,
Quàm ſubitò faſtus detumuêre tui!
Te tenet Æolius carcer, te littore noſtro
Velifero in curru mobilis aura rapit:
Qualem Pleumoſiūm ſi tunc habuiſſet arena,
Victorem poteras anticipâſſe fugâ.

XVII.

V*Nus erat nuper volitans ſine compare currus;*
Nunc tota claſſis navigat.

PHœbe

XVIII.

P*Hœbe quid attonitus nos aſpicis? aſpice verò:*
Hoc curru poteras accelerare diem.

XIX.

DE INVENTORE.

V*Entivolam Tiphys deduxit in æquora navim;*
Juppiter in ſtellas æthereamq́; Domum.
In terreſtre ſolum virtus Stevinia: nam nec
Tiphy tuum fuerat, nec Jovis iſtud opus.

XX.

DE IMAGINE.

A*Lter in antiquo Cattorum littore Currus,*
Alter in hâc tabulâ viſitur, arte pares.
Jllum qui numeros & rerum pondera novit,
Qui fluxum æquoreæ comperit unus aquæ,
Et motus terræ varios Stevinius auctor
Juſſit arenoſæ credere vela viæ.
Egregius veri ſimulator Geynius iſtum
Spectandum magnis regibus ære dedit.
Jam puto decepti venient ad ſuppara venti:
Hoc ſcio, per terras non minus iſte volat.

XXI.
DE EADEM

ARtifici formata manu ſpumantia Nerei
Cærula, & obliquis æquora torta vadis,
Criſpatasq́ vides undas, ubi gurgite vaſto,
Marmoreisq́ ſali fluctibus acta ſonat.
Subdola ſollicitæ diffundunt retia cymbæ,
Et ſecat immenſum picta phaſelus iter.
Exſpectant dominum captivi in littore piſces,
Invitatq́ maris præda novella gulam.
Delicias Batavûm, nondum miracula cernis:
Hactenus eſt oculis indubitata fides.
Intercepta volant ſceleri vectabula vento,
Et rapidis tangi littora ſumma rotis
Orbita perſuadet: palantes colligit auras,
Et per inane vetat flabra perire ſinus.
Propter anhelantes ſudantibus undique membris
Turgida nequicquam vela ſequuntur equi.
Deficit ipſa canum venatica turba, negatq́
Feſſa graves æſtus poſſe, ſitimq́ pati.
Spectantes animo pendent procul, & ſua vertunt
Si ſemel à Curru lumina, Currus abeſt.
Omnia quæ doctis imitatus in ære figuris
Conſpicuus cœli Geynius arte dedit.
Quid valeant voces? eadem videt omnia Lector,
Et timet hæc eadem credere: Muſa tace.

XXII.
DE ICHNOGRAPHIA CVRRVS.

Icarios hoſpes noli trepidare volatus:
Præſcripto poteris Dædalus eſſe modo.

EPI-

EPIGRAMMATA, de rebus geſtis ductu PRINCIPIS MAVRITII.

TETRASTICHA.

CLASSIS HISPANICA DEPVLSA ANNI CIↃIↃLXXXVIII.

Quæ metus Orbis erat, vectores ſparſa per orbem
Diſijcit, & pictos Claſſis Ibera Deos.
Naufragium Tellus diviſit, & Ignis & unda.
Vno non poterat tanta perire modo.

BERGA AD ZOMAM obſidione liberata.

Sperabas noſtra tibi propugnacula Berga:
Proditus hoc pretium proditionis habes.
Deſine quas etiam Batavi jam novimus artes,
Aut ſi quos falles, Itale, falle tuos.

BREDA VICTA.

Aſpicis Iliacam (quid enim diſcriminis) arcem,

Nonne vides? laxat clauſtra viroſq́ Sinon.
Prima Neoptolemi fuit hæc victoria noſtri:
Pelide major mox erit ille ſuo.

EADEM.

Hollandos non immerito mirabitur hoſpes
Ad Vulcani uſum cæſpite poſſe frui.
Dic mihi jam quanto melius mirabitur idem,
Perficere Hollandos cæſpite Martis opus?

EADEM.

Arx Bredæ munita ſatis: ſed cauſa tenenti,
Quæ munimentis fortior una, deeſt.
Quid juuat excubijs non recte parta tueri?
Pro juſtis dominis excubat ipſe Deus.

EADEM.

Falleris hanc duci qui credis ab hoſte carinam:
Fata ratim nobis ſemper amica trahunt.
Illa ſubit, mediaq́ minans illabitur Arci:
Scilicet hæc hoſti cymba Charontis erit.

EADEM.

Tu quæ ſæpe alias improvida capta fuiſti,
Nunc quoque ſic domino reddita Breda tuo es.
Res ceſſit ſemel iſta tibi feliciter: at tu
Diſce tuis etiam cautior eſſe bonis.

ZVTHPHANIA CAPTA.

Acceſſit titulis etiam Zuthphania noſtris
Non niſi Mauritio Principe digna capi.
Spe nihil eſt citius,tamen hanc Victoria vicit:
Obſediſſe grave eſt credere,victor erat.

DAVENTRIA CAPTA.

Tu quoque militibus ſuperata Daventria noſtris
Subtrahis Heſperio libera colla jugo.
Nil tibi profuerunt duplicatis mœnia muris.
Mentior?an victa profuit eſſe tibi?

PRÆLIVM AD CNODSENBVRGVM.

Duplicis Heſperiæ populus dediſce furorem:
Incipe jam Batavis Mauritioq́; mori.
Quid facies contra cum ſtabunt agmina campis,
Si noſtrâ ſaluus non potes eſſe fugâ?

HVLSTA CAPTA.

Non ſine victoris vinci quæ clade putatur
Hulſta tamen minimo victa labore tibi eſt.
Maxima res,Princeps:quamvis urbs capta fuiſſet
Scilicet,ut rurſum poſſet ab hoſte capi.

NEOMAGVM CAPTVM.

Quantumvis tot ſæcla tibi Neomage putentur,
Vna tot eſt ſæclis lætior illa dies,
Quâ tu Naſſavios auxiſti capta triumphos.
Quin potius nunc es libera,capta prius.

STE-

STENOVICVM CAPTVM.

OBſidio, Princeps, Stenovici (audacia tanta
Eſt animi) clauſo vulnus ab hoſte capis.
Cum Mavorte tibi facit hoc commune vetuſtas:
Sed læſum victis parcere poſſe, tuum eſt.

COVORDIA CAPTA.

MAuritio major non crevit gloria, quam cum
Victa prius nulli victa Covorda fuit.
Nec ſe quippe duci ſimilis locus obtigit unquam,
Paſſus erat ſimilem nec locus ille ducem.

GERTRVDISBERGA CAPTA.

INgenio munita loci, virtute Philippe
Deſperata tibi Gertrudeberga capi,
Empta fuit nummis: nobis virtute recepta.
Et nummos & plus ſcis periiſſe tibi.

COVORDIA OBSIDIO LIBERATA.

MAuritius victâ levat obſidione Covordam,
Robur id eſt ſocii, quod prius hoſtis erat.
Materies noſtris poteritne deeſſe triumphis,
Laurea ſi ex uno bina petita loco eſt?

GRONINGA CAPTA.

TEmpore quod multo vinci Fortuna Groningam
Noluit, hoc Princeps, gratificata tibi eſt.
Scilicet hoc ipſo, quod tot per ſæcula nulli
Ceſſerat, annorum fœnore crevit honos.

SVPPLICIVM DE PARRICIDA SVMTVM.

VEndere Mauritij ſacrum caput auſus Ibero
Heſperius pretium triſte Photinus habet.
Sic pereant, quotquot nolunt te vivere, Princeps.
Quam bene tot conſtet mortibus una ſalus!

GADES EXPVGNATÆ.

OCcidui cenſus prædata Britannia Phœbi
Et Gaditanas nauta Batavus opes,
Roſtra refert patriæ Tyrio ditata triumpho.
Non aliter vinci Punica regna ſolent.

ITINERA INDICANA.

Sidera ſub pedibus poſitum quæ pingitis axem,
Hæc procul Arctoo claſſis ab axe venit.
Libera gens: nomen Batavi: ſpes ſola laborq́,
Vnum ne dominum norit vterq́ polus.

NAVIGATIO MARIS CRONII.

HIc inter terræque nives glaciemque profundi
Parrhaſis ignotas educat urſa feras.
En ſolem Batavi poſt terga reliquimus ipſum.
Hic quo nos unda venimus, unda perit.

AD

AD TVRNHOVTAM FELICITER PVGNATVM.

Hactenus invictâ ſatis eſt pugnaſſe dolabra:
Debetur nobis maior ab hoſte cruor.
Qui Martem præ pace petit, damnabitur illo
Iudice. nos facient prælia nulla reos.

BERCA AD RHENVM CAPTA.

Berca ſequi neutras partes juraverat, atqui
Heſperias partes Berca ſecuta fuit.
Quas agitas fortuna vices? felicius unum,
Reſtitit, has partes Berca coacta ſequi.

MVRSIA CAPTA.

Murſia Mauritij ceſſura valentibus armis
Præcipiti Rhenum currere vidit aquâ.
Rhenus ait; Moſæ jam nuncius ibo triumphi,
Mox quoque communi ſub ditione fluam.

GROLLA CAPTA.

Grolla quid oſtentas precinctam mœnibus urbem,
Et foveis? nobis, non tibi, fortis eris:
Aut quia Libertas ſocijs te vindicat armis,
Iam ſimul & nobis, & tibi fortis eris.

BRE-

BREFVRDIA CAPTA.

Dum licet oblatae Brefordia fœdera pacis
Suſcipe,res urget,ſuſcipe,tempus abit.
Ah, quæ vos veſtri tenuit fiducia? quantum
Fortibus,ah,vobis eſſe,nec eſſe, nocet?

OLDENSALIA CAPTA.

Antiqui Saliȷ generis primordia noſtri,
(Nam Francos etiam nos numeramus avos)
Suſcipite imperium ſobolis: ſi credimus, Alba
Cum Romana fuit,libera viſa ſibi eſt.

LINGA CAPTA.

Linga quid expectas? cerniſne ut Principis armis
Submittat famulâ cornua Rhenus aquâ?
Cede citò, captis jam ter tribus urbibus una
Digna tuo fies meta laboris hero.

CETVS IN LITTORE EXPOSITVS.

Exul aquæ longo porrectus littore cetus
Spectandum Cattis corpus inane jacet.
Tu quoque quæ noſtris inhias gens Batica regnis,
Non feri Oceanus monſtra Batavus, abi.

BOM-

BOMMELA DEFENSA.

INſula quam Vahalis, quam Moſa fauentibus undis
Circuit, Hiſpano vota laborq́; fuit.
Vota ſed & ſumptus, operamq. & tempus, & urbem
Perdidit: ecquid adhuc? ſe quoque perdat Iber.

CANARIA INSVLA EXPVGNATA.

FOrtunata vocor Maurorum proxima terræ
In Veſpertinis inſula dives aquis.
Fortunata mihi tu verius inſula Rheni,
Fortunæ ſpolijs inſula læta meæ.

WACHTENDONCKA CAPTA.

VVAchtendoncka tuos hyberno frigore muros
Naſſaviæ ſubito perdomuere manus.
Felices nimium quibus omnis militat annus,
Permittit ſterili bruma nec eſſe ſibi.

MVNIMENTVM ANDREANVM CAPTVM.

MIles, ait Princeps, caſtri cui tradita cura eſt,
Hoc tu, ne cogar cogere, trade mihi.
Iſtud ab hoſte mihi caſtrum, tibi debita merces:
Si capis iſtud & hanc tu dabis & capies.

AD

AD NEOPORTAM PRAELIO FELICI CERTATVM.

AEquatâ virtute diu trepidavit Enyo,
Hic ubi nunc Flandri littoris ora rubet.
Commendare ſuum voluit victoria donum:
Mauritio caſu vincere, non ſatis eſt.

NAVIS PRAETORIA APVD ANTWERPIAM CAPTA.

Intribus à noſtris capitur Prætoria puppis,
Velivolo vehitur carcere victa cohors.
Ipſe pater Scaldis favit tam fortibus auſis,
Et ſtrepitum remi diſſimulavit aqua.

BERCA RECEPTA.

ABſtulerat Bercam ſociatis fœdere Belgis,
Ardoris gemini pernicioſa lues.
Rhene pater gaude. magni Ducis hoc fuit hoſti
Dextera, quod nobis peſtis & ignis erant.

OSTENDA FORTITER DEFENSA.

QVi Batauûm numeras partos tot ab hoſte triumphos,
Oſtendam ponas hac quoque parte rogo.
Cladibus immenſis & ſumtibus & tribus annis.
Hoc modo lucrari, perdere, non capere eſt.

GRAVIA CAPTA.

Gravia iam nobis petitur, Mendoſa; videſne?
Hoc tanto cinctus milite, nempe vides?
Cur? niſi quod vetus eſt urbes jam tradere: pugnā
Sed pluſquam ſatis eſt ſuccubuiſſe ſemel.

CLVSA CAPTA.

Vulnere cum nullo vallum potuiſſet & ictus
Multa manus, Cluſam tradidit una fames.
Cur non Lugdunum potuit prius? altera res eſt.
Eſurit hæc dominis: eſurit illa ſibi.

AD CALPEN NAVALI PRAELIO FELICITER PVGNATVM.

Clauſit Ibere tuas Calpe quæ naufraga pœnas,
Te doceat pacem, ſed ſine fraude pati.
Parce tibi poſthac, Batavos neu vincere cogas:
Cernis ut ipſe regat, quæ dedit, arma deus.

ALIA.

DE EXPEDITIONE IN FLANDRIAM.

Flandria, ſi nondum periiſti tota, nec idem
Qui domuit vires pectora fregit Iber:

Heu

Heu famulaturos ſaltem miſerare nepotes.
Quid cauſa dubitas ipſa favere tuæ?
Militat invictis tibi tota Batavia caſtris:
Et Valachrus ſociam trans mare mittit opem.
Hæc amiſſa tibi Libertas obtulit arma;
Nequicquam: quærunt, proh dolor, arma manum.
At tibi ſervitium civili ſanguine conſtat,
Atq; emitur magno nil niſi regna pati.
Perpetuum poſt hac tellus ingrata valeto,
Digna vel hoc ipſo, vel graviore jugo.

CLADES ANTE PRAELIVM. FLANDRICVM ACCEPTA.

Thermopylas inter regem comitata ruentem
Perſarum victrix, dum cadis ipſa, cohors;
Calphurniq; manus, quæ vincere feſſa laboras
Hæredem patriam mortis habere tuæ:
Et Cariovalda veteri ſpectata Cheruſco
Funera, (nam Batavos juſtius iſta loqui)
En ſocios laudis, quorum pereuntia nuper
Corpora Bæticolis oppoſuêre moram.
Quanquam alijs vindicta datur, pelaguſq; cruentum
Cædibus, & ſignis deſpoliatus Iber,
Plus tamen his actum: reliquis victoria præſens
Traditur: his pretio ſanguinis empta fuit.

QVÆ PRÆLIVM FLANDRICVM anteceſſerunt.

Tempus adeſt pugnæ: poſcunt ſibi prælia dextras:
Utraq. pars alacri tendit ad arma manu.
Solvere Mauritius jubet omnes littore naves,
Exitio nobis ne foret iſta ſalus.
Claudimur hic utrinq, malis, ait, hoſte, mariq,:
Æquor enim hinc: illinc æquore peior Iber.
Aut bibet Heſperium gladij gravis ira cruorem,
Aut vos lethiferas ore bibetis aquas.
O quam certa fuit victoria, Principe tali,
Per quem ſpes certa non fuit ulla fuga.

DE PRÆLIO FLANDRICO.

Naſſavij manes & Magni Principis umbra,
Suſcipite Heſperij ſanguinis inferias.
Si neque jamdudum Neomagi ad mœnia cæſa,
Nec prope Turnoutum corpora ſufficiunt,
Sint ſatis hæc quæ nunc Neoporta cadauera vidit.
Pro geminis unum fama loquatur opus.
Hactenus in numero victoria conſtitit; at nunc
Vix numero poterunt, qui cecidere, capi.
Unius inſontis quàm multo fœnore cædem
Perſoluit vindex Mauritiana manus?
Ecquem non habuit populum pro teſte triumphus
Principis? in ſpeculis Belgica tota fuit.

Hic Gallo Germanus adeſt, junctuſq́ Britanno
Perfidiæ exemplum Scotus Ibere tuæ.
Vox diverſa ſonat: ſed vox eſt militis una,
Sit mihi dux ſimilis ſemper, & iſte diu.

DE EODEM,

Numerale.

Vincitur Albertus Quintilis ſole ſecundo:
Mauritius vincit, belligerante Deo.

SPOLIA EX PRÆLIO

Ordinibus offeruntur.

Qui vobis didicit ſperare, timere, magiſtris,
Doctrina hæc, Proceres, præmia mittit Iber.

SYMBOLICVM.

Aurea Libertas uno commiſſa maniplo
Aſtringit nodis Belgica pila ſuis:
Dumq́ Aquila Auſtriadûm curvis divellere tẽtat
Unguibus, indomitus vindicat iſte Leo.
Rex avium dicare licet, pugnare Leoni
Non poteris. ſi vis ſaluus abire, vola.

DE INDVCIIS.

Armorum pacisq́ potens, ſed pacis amator
Magne Deus, ſolum quem pia vota colũt,
Quando ita nos meriti, ſpes ut ſit ademta vel armis
Vincere, vel certa poſſe quiete frui,
Et tua juſtitiæ bonitas permiſta ſeveræ
Ambiguis hinc ſpem temperat, inde metum:

Non tamen interea tua fas benefacta ſileri,
Federibus partes cum coiere duæ.
Si non arma ſimul, ſimul omnes ponere curas,
Oblitoque diu vivere more datur:
Sed non oppoſitis horrebunt littora ſignis,
Nec face percurret rura tremendus eques:
Caſtra nec ad portas, in portis altera caſtra
Et capti frangent & capientis opes:
Quodq́ nefas dudum, pacem laudare licebit,
Atque odijs aliquem ponere velle modum.
Ne tamen inſidijs marcentia corda paterent,
Bella cupit metui ceu reditura Deus.
Convenit, o, nobis hæc quam bene regula, quæ nos
Eſſe jubet cautos, & vetat eſſe feros.

EROTOPÆGNIA

CATVLLIANA.

DEDICATIO.

NUper cura gravis, ſed nunc mihi ſumma voluptas,
Quam verâ poſſum dicere voce meam,
Aſpice quos pellecta tua dulcedine formæ
Pertulerit motus ſaucia mens animi,
Carmina nequicquam ſpero dum poſſe mederi
Pectoris ægroti ſollicitudinibus,
Quas tu, pulchra, tuo ſedaſti lumine, ſola
Detergens omnem cordis amaritiem.
Ergo nauta velut longinquis ſoſpes ab oris
Æquora devotas intulit in tabulas,
Neptuno quas ſolvit & Inoo Melicertæ,
Quique alij ſævis fluctibus imperitant,
Sic ego, te poſtquam noſtri, formoſa, miſertum eſt,
Hanc tibi do exacti temporis effigiem,
Dicat ut in noſtris ſuſpirans verſibus olim
Eodem tacta animum vulnere poſteritas,
Felix ille tamen qui millia multa laborum
In dominæ dulci depoſuit gremio.

ACVS.

Aurea, ſed quovis, acus, o pretioſior auro,
De dominæ pulchro rapta capillitio,

Quod tibi formoſos non eſt diſtinguere crines,
Fulgere & celſo vertice conſpicuam,
Ne nimium luge: nam non tu furis avari
Præda, nec hoſtiles te rapuere manus,
Sed miſer indomitæ quærens ſolatia flammæ
Hinc, ubi ſe amiſit, te ſibi cepit amans.
Riſit ad hæc certe feſtiuus furta Cupido,
Et dixit telis nil opus eſſe ſuis.
Fertur enim raptor ſpolio ſpoliatus ab ipſo,
Et tantum aſpecta cuſpide vulnus habet.

DESPERATIO.

Non amo, nec poſſum, qua ſpes eſt poſſe potiri,
Quamque amo ſpes nulla eſt hac miſer ut potiar.
Alma Venus, quin huc ubi ſpes eſt mittis amorem,
Aut facis ut ſperem, quam meus optat amor?
Dura negas? quid nunc faciam, quid non, mihi quãdo
Nec ſperare illic, hic nec amare licet?
Optio difficilis. tamen huc deſcendere certum eſt.
Adſit amor ſine ſpe, ſpes ſine amore vale.

SPECVLVM.

Hoc ſpeculum toto quo nullum eſt pulchrius orbe,
Sed tunc, cum tua te monſtrat imago tibi,
Te ponè intuitus video quid neſcio tale,
Quale roſæ flagrant, quale micant violæ.
At ſimul accedens propius mox totus inhæſi,
Nil præter pallorem inuenio & maciem.

Tum

Tum mihi, quid facies, inquam, miſera omnia tecum
Qui fers, & veniens omnia pulchra fugas?

LACHRIMÆ.

Felices lachrimæ longis ſolatia flammis,
Sola relicta mea gaudia triſtitiæ,
Felices equidem, ſi tam vos quæ facit illa
Diligeret, quam qui perpetuo patior.
Sed nunc, cum duros ſilices emolliat unda,
Illa meis contra fletibus obriguit.
Vos tamen ô ne me miſerum, lachrimæ, linquatis,
Quin faciles mœſto ſemper adeſte mihi,
Donec deficiat vultus, dominæque ſuperbæ
Ante oculos damnatam effleat hanc animam.

OCVLI.

Mœſta refert quoties oculos mihi mentis imago
Crudeleſque tuos, heu miſeroſque meos,
Miror quod tam ſæva mei patiuntur ab illis,
Quos magis ipſe meis ſemper amavi oculis.
Aut ſi tantum odium eſt, iram quin exſeris omnem,
Et moribundam aciem luce tua obtenebras?
Sed quamvis inviſa premas hæc lumina nocte,
Non tamen effugies quin ego te videam:
Nanque animus niſi ſe nil cernens, te tamen unam
Quæret, & impreſſam in corde ſuo inveniet.

SALVE.

Sic mea tu ſis ſalva cui licet, ut mihi dulce eſt
Quod ſaluere iubes me, mea cara ſalus:

Sed qui ſim ſalvus, quem tunc cum tute ſalutas
Perdis, & heu modò non funditus exanimas?
Dixiſſes, pereas, poteram parere iubenti:
Nunc iſto ſalve neſcio quid faciam.
An non ſat ſimilem tibi te fore, ſæua, putaſti,
Vivere quem non vis, ſi paterere mori?

INVIDIA.

Eſt quidam, nec enim ſcio quid velit, hoc ſcio tantum,
Nos dominæ, nobis inuidet aut dominam.
Non ego me ulciſci diris crudelibus opto;
Hoc cupio tantum, quod precor, eſſe ratum:
Sic amet, ut nullus vir, fœmina nulla ſit, illi
Qui dominam, aut illum quæ invideat dominæ.

SOMNIA.

Somnia ſollicitæ pars ſecuriſſima vitæ,
Quæ ſenſi toties eſſe miſerta mei,
Si licet & fas eſt & tutum vera fateri,
Plus vobis, ipſi debeo quam dominæ.
Nam dominam per vos video facilemque bonamque,
Et qualem ſperet vincere fidus amor.
Sed talem ipſa negat ſe, quin iraſcitur iſta
Qualiacunque ex ſe gaudia quod capio.
Invida, quid noſtra poſſunt tibi demere noctes,
Cum liceat ſævæ non minus eſſe tibi?
At foret in terris nil me felicius uno,
Si quod dormire eſt hoc vigilare foret.

PAPILLÆ.

O quas fruſtra oculis ſperem vidiſſe papillæ,
Aut leviter tenera tangere poſſe manu,
Sed radijs quas acta videt penetrabilibus mens,
Et meus inuita tangit amor domina,
Credo ego vos duras, cum nil ſit durius illa,
Et niueas, cum ſit vel niue frigidior:
Nec miror: nam quicquid erat ſub pectore flammæ,
Transfuſum in noſtro pectore nunc habitat.

ABSENTIA.

Hei mihi non liceat cum te formoſa tueri,
Oraque mellitis iungere ſuauiolis,
Mens tamen hæc ad te tam longis millibus ardet
Sepoſitam & terras ire per & maria.
Hic tua mens nunquam noſtræ fuit obvia menti,
Quin etiam retro, cum venit iſta, fugit:
Et tamen infauſto nimium certamine gaudet,
Quam magis illa fugit, tam magis iſta ſequi.
Atque vtinam prendat: fugitivam vincla tenebunt,
Quam loca non dirimant, nec teras ulla dies.

SILENTIVM.

Si nihil hoc cœlum niſi ſola ſilentia laudant,
Atque ipſum taciti cernimus ire diem:
Si nondum ſummus dolor eſt ſolatia vocis
Qui capit, & partem cordis in ore gerit:
Sive ego te aſpicio qua nil perfectius exſtat,
Seu me, quo miſerum nil magis eſſe poteſt,

Cum

Cum tua laus, mea ſors ſuperent genus omne loquēdi,
Da veniam quaeſo, lux mea, quod taceo.

AD
IOHANN. REIGERSBERGIVM,
EX VERO.

Cum modo me ignoto praeceps audacia ponto,
Te tua in exitium ferret, amice, fides,
Et tot penderent medijs de fluctibus anni,
De fuſis Lacheſi iam dubitante ſuis,
Credibile eſt pro me teneras mea vota Camenas,
At pro te cunctos excubuiſſe Deos,
Dum promiſſa tibi certantis munera coeli
Subdita tam duris caſibus eſſe vident.
At pelago Venus orta, metu deſiſtite, dixit,
Non erit in noſtris tam grave crimen aquis:
Nam tantum a nobis utriuſq. in pectore flamma eſt,
Extingui ut toto non queat Oceano.

SVBVRBANVM REIGERSBERGIORVM.

Sedes amoena nobilis ſuburbani,
Qua nil Valacris delicatius campis
Pura nitentes Veriae vident turres,
Laborioſis otium, quies feſſis,
Labor quietis, grata cura ſecuris:
Et tu beatis additus tumor campis
Antiqua moles, cuius ad iugum currens

Zelan-

Zelandus olim compulit gregem paſtor,
Vbi æſtuans Neptunus & ſui plenus
Terris negarat littus & modum ponto,
Sed nunc virore læta, floribus turgens,
Fœcunda ramis undique ambitu toto
Pelagus ſecantes ſicca deſpicis puppes:
Et vos odora veris area cultu,
Et non avaro ſilva dives autumno,
Virete ſemper, vireat & domus tota,
Domus illa veſtra domina, veſtra regnatrix:
Et vos, pios, & illa ſentiat flatus
Faventis auræ, floreatque vobiſcum
Fœcunda honorum, nec minus ferax prolis
In multa creſcat ſæcla populus hæredum,
Semperque dignos afferat loco mores,
Dignoſque vultus, tranſeatque cum fundo
Avita virtus atque avita fortuna.

HVGONIS GROTII

INSTRVMENTVM DOMESTICVM:

Sive epigrammata ad imitationem apophoretôn Martialis.

AD LECTOREM.

FIne libellorum qui diſticha vatis Iberi
Perlegis, hos ſimiles, ſi vacat, adde jocos.
Hæc Batavus luſit ſemper diverſus Ibero
Inſtrumenta ſua non pretioſa domus.
Roma vetus ſileat. quid enim peregrina moramur,
Priſcaque? noſtra magis nos hodierna juvant.
Et ſi cur tituli mutarim nomina quæris,
Rara dat Hollandus munera, rara capit.
Mos bonus & ſimplex alternis paſcere damnis
Imperat. hæc etiam qui legis, empta legis.

Arma.

Arma domus Batavæ numeratur prima ſupellex.
Hæc & Ciuilis regia tota fuit.

Enſis.

Otia qui gemino pendens agit enſis in unco,
Ivit in Albani militis ille latus.

Gladius Toletanus.

Vnda Tagi non eſt uno celebranda metallo:

Utilis

Utilis in cives eſt ibi lamna ſuos.

Bombarda.

Certius hæc tangunt inimicas tela cohortes.
Fallor? an hinc didicit Iuppiter eſſe Tonans?

Emporetica.

Retia quæ fuerant, ſunt fœda ſegeſtria chartæ.
Si deerunt, merces pagina noſtra tegat.

Charta.

Nunc aurata comas, & ſicco pumice levis
Charta, ſenis ſcabri faſcia nuper eram.

Memoriale.

Pagina ſuccurret madido gypſata cerebro.
Hæc obliviſci non niſi iuſſa poteſt.

Pluteus.

Scrinia perlatas ſervant mihi mille ſalutes:
Si modico poſſem vendere, dives eram.

Penna.

Cum pennâ moriens in nos ſua carmina cycnus
Tranſtulit: hæc nobis remige fama volet.

Pyxis arenaria.

Pulveris aurati pluviâ ſit ſparſa papyrus:
Reſcribet Danaë ſollicitata, veni.

Aba-

Abacus lapideus. Schrijf-leyde.

Hæc quæ menſa polos (hominumne audacia tanta eſt?)
Secta Promethæa rupe tabella venit.

Membrana tenuiſſima.

Da chartas aliis: teneræ cum ſcribis amicæ,
Cæſonis vituli filia dicat, Ave.

Calculi argentei.

Calcule fac noſtris faveas argentee lucris:
Si deerunt nummi, tu quoq; nummus eris.

Libella. Goudwicht.

Vile poteſt cara tibi detrimenta monetæ
Exploratricis prodere lancis onus.

Atramentarium eboreum.

Illo candidius nihil eſt: nihil atrius illis:
Pocula pennarum dens elephantis habet.

Liber rationum.

Conturbare potes, vincet ſi pagina peior,
Teq; liber nomen dixerit eſſe malum.

Saccus litigatorius. Pleytſack.

Sacculus hic litis diſcordia continet arma:
Alter cauſidicis gratior æra dabit.

Almanach.

Annua charta notat tota cum prole Calendas:

Non

Non aliam malles ſæpius eſſe tuam.

Cochlear arenarium e concha. Perlemoer-lepel.

Baccis orba parens hîc ſe quoque merſat arenis,
Candida quæ rubro littore concha venit.

Cæra.

Rus alat aërias parvo ſub rege volucres:
Eſt aliquid præter mella, quod inde petas.

Crumena diſcriminata. Stock-beurſe.

Cum mihi multiplici varietur imagine nummus,
Totq́; geram loculos, una crumena vocor.

Charta luſoria.

Numina Pythagoræa, chlamys, ſtola, purpura, miſta:
Sexcentos luſus hæc tibi charta dabit.

Lignum alatum. Volet.

Alterno volucris ſuſpenditur aëre buxus,
Deprenſusq́; novo verbere neſcit humum.

Noueni ſcrupuli. Negen-ſteck.

Diſiectos perimi te ſcrupea bella docebunt,
Fortius & junctis viribus eſſe nihil.

Terni ſcrupuli. Drije-ſteck.

Nolim Pæonidas ſemper pugnare Camænis:

Sirenum certet cum grege trina Charis.

Ludus duodenorum ſcruporum. Ieu de dammes.

Scrupea bella vides, Danaûmq; & Memnonis arma:
Viciſſe eſt, hoſtes tranſiliiſſe ſuos.

Fritillum. Tictac-bert.

Calculus ad numeros migrare jubetur eburnos,
Ingenio caſum temperat iſte labor.

Ludus anſeris. Ieu des Oyes.

Sorte quidem variâ, metam tamen imus ad unam:
Votaq; mors rumpit: quis putet eſſe jocum?

Turbo cum ſcutica. Ad puerum.

Quid meruit turbo, quem tu vibice fatigas?
Hac natibus fuerant debita flagra tuis.

Turbo. Werptol.

Vertitur orbe brevi puerili miſſus habena,
Et moritur turbo deficiente manu.

Trochus. Houp.

Hic eſt ille celer totam qui circuit urbem
Immiti domino terga premente Trochus.

Pila palmaria.

Deponi ſub fune iubes. nil credis, an optas
Fallere? me certe ludis; habesq́; pilam.

Reticulum.

Reticulis opus eſt: per compita ludat inermis,
Quam nec dura queant lædere raſtra manus.

Pila clavaria.

Clava pilam feriat, palum pila: non ibi ſemper
Sufficiunt vires, ſit niſi docta manus.

Soleæ ferratæ. Schaetſen.

Quæ Batavûm miratur hyems ſola ferrea cernis.
His per aquas nec aquas ire nec ire licet.

Perſpicilla.

Vix ſpectas vitreis iam luſcitioſus ocellis.
Hæc ſi perdideris lumina, cæcus eris.

Speculum.

Quid juuat ad ſpeculum raros ornare capillos?
Hoc ipſum, quod habes, conſule: dicet anum.

Clepſammidium. Sandlooper.

Ne penetrante gelu glacies tua tempora perdat,
Certius hybernum dicet arena diem.

Excitatorium. Reveillematin. **Morghewecker.**

Amplexus dominæ quamvis tibi ſomnia donent,
Hæc tibi clamabunt pondera, ſurge thoro.

Pyxis nautica. **Zeecompas.**

Plura tibi pyxis ventorum nomina dicet,
Quam ſolet Auſonius menſis habere dies.

Sciatheris. **Sonnewyſer.**

Dant medios ſoles contracta Gnomonis umbra:
At mihi pro tali Gnomone, venter erit.

Sphæra cæleſtis.

Sidereos vultus, cantatáq; vatibus aſtra
Non opus eſt cœlo quærere, quære domi.

Sphæra terreſtris.

Terrarum, magniq; vides compendia ponti,
Suntq; ſimul Boreas, Heſperus, Auſter, Eos.

Campana.

Sacra, ſepulturas, motus, incendia, leges
Cum jubeor: Batavûm prælia ſponte loquor.

Horologium.

Nuntius horarum, dimenſi temporis index,
Æmulor alterno pondere Solis iter.

Tintinnabulum. Bel.

Ianua Campano, qua panditur, incubat æri.
Improbe fur, quid agis? proditor aſtat. abi.

Siſtra.

Vagitus cohibent crepitacula: comprimit infans
Ora, nec irato longius eſſe vacat.

Periamma.

Sibilat, & dentes, & linguam purgat, & aures.
Et tamen eſt unum, (quis mihi credat?) ebur.

Veru automatum.

Patrocle, ne magnum ſudes prope toſtus ad ignem,
Verſet Achilleum machina juſſa veru.

Piſcium excipulus. Viſchſpaen.

Tollitur Ichthyagra piſcis, defunditur unda.
Hic tibi centeni luminis Argus erit.

Arma menſaria.

Fuſcinulis armate manus, & vindice cultro,
Sic decet in rigidas cominus ire feras.

Calceatorium. Aentrecker.

Aptanda pedibus ne quid de pelle queraris,

Hæc tibi dant Cauchi cornua dura boves.

Follis.

Si cupies animas naſcentibus addere flabris,
Incendent pigrum frigora noſtra focum.

Forceps.

Qui populis bifidi monſtravit forcipis uſum
Primus inexperto læſerat igne manus.

Culcita.

Mollis olorina ſatiatur culcita pluma:
Ut jaceant homines nempe jacetis aves.

Batillus lectarius. Beddepan.

Igne, ſed incluſo, ſi quid tua fila biberunt,
Decoque, ne lectus ſudet, & ipſe tremas.

Suppedaneum nocturnum. Juffrouw in t'bedde.

Qui gelidas metuis tenebras, noctemq́; Decembrem,
Solamen thalami cælibis iſtud habe.

Foculus menſarius. Chauffoir.

Juſcula ne comedas, & lanci creditus humor
Congelet, in menſa præſtat habere focum.

Suppedaneum diurnum. Stooff.

Lignea ſub pedibus diffundunt ſcamna vaporem:

Si

Si male ſervaris, & focus ignis erit.

Camiſia. Chemiſe.

Ruſtica neſcivit lini bona prima vetuſtas,
Quæ potuit duro vellere membra tegi.

Muccinium.

Vtere linteolo, ne guttis ebria tecum
Iudicio ſtilla barba cadentis agat.

Collare lineum. Craegh.

Cærula triticeus pingit collaria ſuccus.
Non alimur tantum farre, ſed induimur.

Index lintearius. Linde-tafel.

Lintea ne redeat minor inſolata ſupellex,
Huic tabula credes nil periiſſe tibi.

Prælum lintearium. Linde-pers.

Vſurpata terunt inhonori lintea ſulci:
Tu preme, ne rugis mappa laboret anus.

Digitus ferreus. Lobb-ijſer.

Ferrea femineos ſinuant collaribus orbes
Tela: puto Marti debuit iſta Venus.

Larva puellaris. Maſque.

Pulvere ſordidior vultus, cute nigrior Jndâ
Quid timet? an larva non ſatis ipſa fuit?

Ventrale. Verdugade.

Diffuſam late tunicam qui ſuſtinet orbis,
Sæpe puellarum condere furta ſolet.

Faſcia cruralis.

Vix fuit undantes caligas compeſcere tanti?
Vulnerat extremum faſcia dura femur.

Cucullus. Cap.

Cappa vocor: per me ventos, imbresq́;, geluq́;
Effugis, & Monachos nil ſapuiſſe putas?

Vmbella. Stropenhoedt.

Invideant niveos ſoli quæ tegmina vultus,
Accipe candoris parca puella tui.

Mantellum impluviatum.

Si ſapis, Haganâ quoties ſpatiabere ſilva,
Eludes pluvias impluviatus aquas.

Pal-

Pallium muliebre. Hoepck.

Arte pari poſitis veſtitur femina rugis,
Cui caput,atq; nates quæ tegat,una toga eſt,

Torques feminæ.

Proſtituit ſummas torques demiſſa papillas:
Vt videas aurum,cernis & illud ebur.

Armilla puellaris.

Si mihi,brachiolum claudit quæ parva ſiniſtrum,
Armillam dederis,annulus eſſe poteſt.

Annulus ex alcis vngula.

Pars quondam metuenda feræ,nunc annule ſacram
Corporis humani pellis ab arce luem.

Annulus pronubus purus. Trou-ringh.

Pignus habes fidei nullis violabile gemmis.
Hoc illud vetus eſt, Aurea ſimplicitas.

Quaſillus. Naey-cuſſen.

Nere negant Batavæ,diſcunt ſarcire puellæ:
Lanea ſordeſcunt:linea ſola placent.

Digitale. Vingher-hoedt.

Argentum,digito ſed candidiore, puella

 Indue,

Indue, ne retro te quoq; pungat acus.

Pulvillus reticularius. Spelwerckcuſſen.

Compoſito radijs quod ſervat acicula filo,
Nobile virgineæ naſcitur artis opus.

Hoplotheca feminea. Eſtuys.

Lemniades pereant, & Amazones: arma puellis,
Arma quibus vincant iſta pharetra dabit.

Pigmentarium. Blanquet-doos.

Cum ſurgis thalamo, poſitosq; reſumis amictus,
Induis & formam: capſaq; pulchra tua eſt.

Acicularis pulvillus.

Spinula ne pereat (levis eſt iactura, frequensq;)
Figere qui curat, nil agit, an ſatagit?

Flabellum.

Quanquam diſſimulas non æſtu, virgo, caleſcis:
Sed juvenis, ventum qui facit, ille facit.

Pila ſmegmatica. Hand-bal.

Plebeios furfur digitos, vel ſmegmata mundent.

Poſ-

Poſcit amygdalinas aulica dextra pilas.

Pila aromatica. Rijckbal.

Mollities tenero cum ſe tua prodat odore,
Illane, quam quæris, te putet eſſe virum?

Pecten plumbeus.

Pecteris, & plumbo. Plumbo? cur pecteris ergo?
Non hæc res juvenem: non decet illa ſenem.

Fictile Sinenſe. Porcelaines.

Extremis veniunt quæ Porcellanea Sinis
Ante tui proavi tempora nata vides.

Vitrea pocula.

Materies fragilis commendat pocula vitrum.
Eſt aliquid, fieri tam cito poſſe nihil.

Poculum ex concha.

Ardeat Heſperio Neptunia concha Lyæo.
Nam ſitit ipſe ſuas nemo Batavus aquas.

Calix aureus.

Non fortuita dabis pretioſo vina metallo:
Sed pro Mauritij digna ſalute bibi.

Calix cum alea.

Qui poſt te ſitiat, dum tu bibis, alea quærit,
Hæredemq; ſui nuncupat ipſe calix.

Pocula cereuiſiaria. Byer-glaſen.

His bibitur cyathis pretioſior unda Lyæo.
Quis putet? annonam noſtra flagellat aqua.

Frigidarium. Coel-bat.

Nec mihi ſit Rheno Bacchum miſcere, nec imbres.
Hanc amo, quæ gelidum dat mihi limpha merum.

Candela.

Pervigiles oculos tenuis candela laceſſit.
Tam miſerum eſt, pinguem non habuiſſe bovem.

Emunctor candelarius. Snupter.

Cum depaſta ſuis carpes ellychnia flammis,
Diſcutiens fumos officioſus eris.

Laterna cum obijce.

Eſt quæ te reddat toties laterna tenebris,
Deprendi quoties nocte ſilente times.

Funalia.

Cum non ſint Duilli, quo tot funalia nobis?
An debellato præmia tanta mero?

Funa-

Funalia picata. Turiten.

I procul,& piceum longe fuge fæmina fumum:
Non tanti eſt,artes prodat ut ille tuas.

Cæreus vincatus. Waſſekaers met maeghde-palm.

Vinca ſolet nobis geniales cingere ceras.
Hanc,quod virgineam dicimus,pro quid eſt?

Faces.

Ebrius ire cupis,metuisq́; relinquere menſas,
Sic tibi contanti quot periere faces?

Lupatum.

En tibi quadrupedum quod manditur ore lupatum.
Hoc domitore ferum dedidiciſtis equi.

Chirotheca odorata.

Vaginam manibus cupio de pelle canina,
Sed quæ Sibethæ ſtercora fellis olet.

PARS

PARS INSTITVTIONVM IVSTINIANI VERSIBVS REDDITARVM

ab

HVGONE GROTIO.

INSTITVTIONVM DE RERVM DIVISIONE, ET ACQVIRENDO EARVM DOMINIO.

Hactenus in primo perſonis addita jura
Carmine diſpoſui, ſervoſq; & libera dixi
Corpora, quiq; ſui juris foret, aut alieni:
Qui detur Tutor puero, aut Curator adulto.
Pergite Pierides, medio nec calle vagantem
Linquite me, quà nulla pedum veſtigia ducunt,
Nulla rotæ currus teſtantur ſigna priores.
Sunt quæ conſtituant hominum patrimonia; ſunt quæ
Nec Dominum norunt, nec poſſunt propria dici.
Multa etenim Natura parens communia fecit
Omnibus; & quædam populi de nomine verè
Publica dicuntur; multis collegia multos
Efficiunt dominos; privatis plurima parent;
Res aliæ rurſum gaudent nullius haberi.
Vix aliqua in terris communia Diva creatrix
Servat, & antiqui mores jam perdidit auri.
Nam communis humus, ceu lumina ſolis, & auræ,
Ut foret, inſtituit mundo Natura recenti.
Hæc mea ſunt nemo poterat tunc dicere: nemo
Fur erat, at cunctis pariter dabat omnia tellus.
Verum ubi jam peior ſoboles, peiorq; ſecuta eſt,
Cœperunt rigidos partiri limite campos;
Et quæ cunctorum fuerant, ſua quiſq; vocavit.

Pauca tamen priſci remanent veſtigia moris.
Namque aër, pelaguſque, cavisq. aqua prodita venis,
Ac ſimul inſano confinia littora ponto,
Agnoſcunt dominos naturæ legibus omneis.
Nemo itaque acceſſu bibulæ prohibetur arenæ,
Si tamen a domibus, poſitisque in littore villis,
Et nocturna via quæ ſtant monimenta marinæ
Abſtineat dextram. namq; hæc communia non ſunt
Vt pelagus, populisve patent obnoxia cunctis,
Sed manet is dominus qui rite exſtruxerat ædes.
Publica ſed pariter diſcretâ voce vocamus
Fluminaq. portusq. maris: nam publicius horum
Omnibus eſt uſus: nec quiſquam iure vetatur
Flumine in undoſo, munitove aggere portu,
Claudere ſquamigeros macularum vimine piſces,
Aut celare cibis curvos fallacibus hamos.
Littoris æquorei quæ ſit menſura docebit
Tullius & Gangem ſuper exauditus & Indos
Eloquio Latio, tuq; ô doctiſſime Iuris
Galle Aquili: his geminis auctoribus acta putatur,
Quo vagus excurrit furibundo ex æquore fluctus,
Cum pelago hybernæ Atlantides abſconduntur.
Publicus eſt etiam ripæ, ceu fluminis, uſus.
Sic etenim ſtatuit cunctis jus gentibus unum.
Namq; licet paſſim nullo diſcrimine cunctis
Præcipitem celeri fluvium ſulcare carinâ,
Aut reduces ſiccis proras advertere ripis,
Arboribusq; ſatis duros religare rudenteis,
Aut onus in primâ tutum deponere terrâ.
Proprietas ſed enim riparum reſpicit illum,

Quis-

Quiſquis ei late confines poſſidet agros,
Publicus eſt etiam Iure iſthoc litoris uſus,
Ipſiusq́; ſali: neq; enim peccâſſe putatur
Siquis in æquoreâ magalia ſtruxit arenâ,
Quæ membra excipiant pelagi defuncta periclis,
Aut ſiccare plagas velit, atq; educere ponto:
Sed non proprietas etiam data litoris ulli:
Conditio huic eadem, quæ ſalſi gurgitis undis,
Quæq́; ſuperfuſo velatur arena profundo.
Eſſe adeò quædam ſua quæ collegia dicant
Diximus: hæc etiam privatos noſſe recuſant.
Hæc puto quæ toti parent communiter urbi,
Ut quæ marmoreas exornant pulpita ſcenas,
Metaq́; ferventi circumvolitanda quadrigæ,
Quæq́; alia unanimes recreant ſpectacula cives.
Res ſanctæq;, ſacræq́;, & relligione ligatæ
Ignaræ domini, patrimonia nullius augent:
Sed proprium ſervant divini Iuris honorem.
Sed ſacra dicuntur, vel magni numinis ædes
Pontificis ſacrata manu, vel munera voto
Damnatis tepidam quæ ſuſpenduntur ad Aram.
Hæc alienari, vel pignore poſſe teneri
Cæſaris acta negant: niſi per fera prælia captus
Symmyſtes domino fuerit redimendus ab hoſte.
Si privatus homo propriâ virtute ſacrârit
Quod ſacrum eſſe cupit, nil proficit: illa profana
Res manet, & ſacri nequicquam nomine gaudet.
Sed locus ille, cui templi ſtructura cohæſit,
Aut flammis ædes, aut ſi periêre ruinâ,
Auguſtus manet, & divinum ſervat honorem.

Atq; ita reſcripſit vir ſervantiſſimus æqui,
Quem malus horribili ferijt Caracalla ſecuri.
Sed diverſa nimis, licet haud diverſa videtur,
Conditio illorum eſt quæ Relligioſa vocantur:
Namq; hæc jura locis tribuit privata voluntas,
Mortua cum ſolidæ mandantur corpora terræ.
Eſtq; nefas ullum ſocio nolente cadauer
In puro tumulare loco: ſed corpora fas eſt,
Invitis alijs communi inferre ſepulchro.
Quin locus ille alij ſi debeat uſumfructum,
Non poterit dominus, niſi ſi conſentiat alter,
In propria tenues cineres componere terrâ.
Si quis in alterius quemquam tellure recondit,
Atque herus hoc ipſum facienti aſſenſerit, aut rem
Iuſſerit eſſe ratam poſt geſta ſecuta voluntas,
Relligio factum ritè eſt ſubitura ſepulchrum.
Vrbibus in cunctis ſanctas intellige portas,
Tutaq; turrigeri qui cingunt oppida muri.
Hæc utcunq; etiam divini Iuris habentur,
Et bona nullius proprijs acceſſibus augent.
Ut tamen hoc recte videas cur ſancta vocentur
Mœnia, te moneo capital committere, cuius
Impia pinnatos violavit dextera muros,
Pœnaq; ſacrilegam ſequitur deterrima culpam.
Hanc Remus ob cauſam, (veteri ſi gratia famæ eſt)
Purpureo tinxit fraternas ſanguine foſſas.
Vtq; nihil dubites partes in legibus illæ,
Noxia quæ rigidas ſtatuunt in crimina pœnas
Sanctio dicta fuit: ſimili quod fonte videmus
Effluere, atq; unâ manare ab origine verbum.

Sed

Sed res diverſis privato acquirere cauſſis,
Et varia ratione licet: ſanctiſſima multos
Multorum dominos rerum natúra creatrix
Efficit, & populis cunctis communia Iura:
Multos civilis ratio legesq; Quiritum.
Unde mihi ſumam tantarum exordia rerum,
Unde mihi magni decurret carminis ordo,
(Omnia nam ſcitis ſimul & memorare poteſtis)
Dicite Pierides. Certum eſt à Iure vetuſto
Incipere, & primas Naturæ dicere leges.
Namq; ſuas leges rebus Natura creatis
Indidit, & primi formavit origine mundi
Pectora, non aliter quam fictrix dextera curvat
Molle lutum, ſpeciesq; jubet geſtare cupitas,
Aut capiunt faciles ſimulacra nitentia ceræ.
Tunc etiam, infantis poſt incunabula mundi,
Conſueti in ſylvis, vel aperto vivere campo,
Degebant ſolis Naturæ legibus ævum,
Mortales homines divûm genus: inde ubi ſenſim
Creſcenti advênit mundo maturior ætas,
Tempore creverunt & ſæcula bruta animantum,
Herbæq; plantæq;, & ſacros quicquid in uſus
Ipſa ſuo Natura parens donavit alumno,
Crevit & ipſe hominum numerus, qui ſponte relictis
Exceſſêre agris, excisâque arbore tutas
Exſtruxere domos, vivoque habitacula ſaxo,
Ne ſemper pluuias, & fulmina dira timerent,
Raptoremque lupum, & crudelia luſtra ferarum:
Quin etiam junxêre lares, ædesque per orbem
Contiguas ſancti cinxerunt aggere muri,

 Civi-

Civilesq́; ſibi cœperunt ſcribere leges,
Proq́; magiſtratu miſſum in ſuffragia vulgus.
Ergo feræ quotquot vaſta in tellure vagantur,
Quæq́; ſecant volucres celeri ætheris alta volatu,
Quique ſecant piſces celeri æquoris alta natatu,
Quæ mare, quæ tellus, quæ maximus educat aër,
Eius erunt, primus qui ceperit: hoc ita juſſit
Natura omniparens, ratioque probabilis æqui:
Namque eius (res eſt iuſtiſſima) qui ſibi princeps
Occupat, hæc fieri, quæ nullius ante fuerunt,
Quid vetat, atque operaï impenſæ cedere lucrum,
Alteriusq́; alios nullo diteſcere damno?
Nolim ego diſtingui propriæ ſeu per ſola terræ,
Sive quis alterius quicquam in tellure capeſſat:
Si tamen intrantem dominus conſpexerit illum,
Quadrupedem ut catulis capiat, laqueisve volucrem,
Quis neget acceſſum venienti poſſe negari?
Hactenus illius manet hæc, qui ceperit illam,
Beſtia, dum captam cuſtodia fida coërcet:
Sin ſemel eluſô prorupit carcere in auras,
Et libertatis ſibi priſtina jura recepit,
Deſinit eſſe ejus qui neſcit parta tueri:
Forſan & hanc capiens melius ſervaverit alter.
Reddita cenſetur naturæ munere primum
Inſita libertas, domini ſi lumina curſu
Vicerit, & nequeat jam longè elapſa videri,
Aut ſi ſpes iterum capiendi nulla ſuperſit,
Quamlibet aſpectu poſſit radiante prehendi.
Hic video veteres legum dubitaſſe magiſtros,
Sitne etiam noſtrum noſtro quod vulnere tardum
Poſſe

Poſſe labore capi nullo iam jamq́ue videtur.
Eſſe tibi noſtrum video placuiſſe Trebati.
Aſſenſere aliqui, noſtrumq́ue manere putârunt,
Dum male firma cito ſequimur veſtigia greſſu.
Sin nos forte ſequi pigeat, prædamq́ue patentem
Negligere, & cœpto placeat deſiſtere curſu,
Poſſe capi hoc aliys, noſtrumque haud amplius eſſe.
Caius, & quorum melior ſententia menti,
Poſſe prius noſtrum, quàm cepimus, eſſe negarunt.
Quod meritò à magno laudatum eſt Cæſare, quando
Multa cadunt inter calicem, ſupremaq́, labra.
Eſt etiam, eſt apibus quædam natura volucris,
Ingeniumque ferum: quare tua quamlibet illas
Hoſpitiys teneat pulchrum viridantibus arbos,
Ni vel corticibus, vel flexo vimine claudas,
Nec tuæ erunt, tibi nec facient redolentia mella:
(Namq́, niſi impedias aditum, mihi jure licebit
Exemiſſe favos ramis, ceraſq́, tenaces)
Verum alius ſi forte cavos conſtruxerit alveos,
Illius dulci replebunt nectare cellas.
Nam neque ni capias manibus, tua dicitur eſſe,
Illa tua volucris quæ fecit in arbore nidos.
Si tua diſcuſſis glomeratim alvearia pennis
Liquerit examen, dum nec tua lumina, nec ſpem
Fugerit, haud alius poterit concludere ſepto.
Vlterius capientis erit. Iunonius ales
Creditur eſſe ferus, Dodoniadeſq́, columbæ,
Effugiant quanquam notos, repetantq́, Penates.
Namq́, & apes illud faciunt, quas nemo negârit
Naturâ eſſe feras, poſſunt licet arte domari.

 Quis

Quis neget eſſe feros, imbellia pectora, cervos?
Et tamen imperijs aſſuetum, teſte Poetâ,
Sollicitâ cervum nutrivit Sylvia curâ.
" *Ille manum patiens, menſæq́; aſſuetus herili,*
" *Errabat ſylvis, rurſumq́; ad limina nota*
" *Ipſe domum ſerâ quamvis ſe nocte ferebat.*
Verum in ijs, tecto quæ ſeſe efferre relicto,
Atque redire ſolent, ſervari hæc regula debet:
Vt tua permaneant dum mens ea permanet illis,
Vt cupiant iterum mox ſub tua tecta reverti:
At reditus curam cum depoſuiſſe videntur,
Eſſe tuæ ut nolint, capienti cedere debent.
Sed reditus curam tunc depoſuiſſe videntur,
Quum tandem ad priſcum mutato more feruntur
Ingenium, & malunt ſub libera jura reverti,
Speſq́; exſpectantis domini fruſtrantur inanes.
Sunt & Gallinæ, ſunt qui Capitolia ſervant
Cicuris ingenij: ſpecies nam certa vocatur
Gallina agreſtis, quam Gallinaria miſit
Inſula, quam Ligurum vitrea mare verberat unda;
Et fruitur proprio cognomine ruſticus anſer.
Quare ſiqua tua gallina aſſueta cohorti
Mirificis commota modis, aut urbicus anſer
Non vulgare furens ultra tua tecta volârit,
Quo ſint cunque loco, neque tu jam cernere poſſis,
Eſſe tuæ haud ceſſant; lucrique illectus amore
Si quis detineat, furtum committere certum eſt.
Eſſe mea hæc, mihi quæ victo rapiuntur ab hoſte,
Iura iubent cunctas inter communia gentes.

Imò

Imò etiam quicunque eſt hoſtica vincula paſſus
Seruus erit qui liber erat. Sed ſi tamen idem
Effugiat noſtras vires, fueritque reverſus
In dulcem patriam, iam priſtina iura recepit.
Si quis in extremo viſos Oriente lapillos
Inveniat, gemmásve ſatas felicibus undis,
Divitias illi tribuit Natura repertas.
Illa etiam voluit meritò, tibi cedere quicquid
Ex animante tuâ dias prodiuit in oras.
Sæpe alijs etiam domino ſublata priori
Accreſcunt donante Pado, vel fluminis undâ
Alterius. Sic jura iubent communia terris.
Dicitur Alluvio hæc cum non dignoſcere promptum
eſt,
Adijciat quantum quovis ſub tempore gurges,
Et creviſſe vides, nec creſcere prædia cernis.
Nam ſi forte novis creſcens acceſſibus amnis
Vi maiore tuo partem detraxerit agro,
Vicinoq; ſolo dederit, tua permanet illa:
Si per longa tamen vicino tempora fundo
Hæſerit, &, ſecum quam pars ea traxerit, arbos
Egerit in fundum radicem, tempore ab illo
Vicino acquiſita bonâ ratione videtur.
Inſula in æquoreo fuerit ſi nata profundo
(Quod licet eſt rarum, fieri non poſſe negamus)
Ingredientis erit: nam nullius eſſe putatur.
Nata ſed in fluuio, (fieri quod ſæpe videmus)
In media ſi parte jacet, communis eorum eſt,
Prædia qui retinent gemina confinia ripæ,
Pro ratione modi quem frons ſibi vindicat agri:

Ee 5 In-

Inſula ſi parti fuerit vicinior uni,
Cedet iis, parti queis proxima prædia parent.
In geminas quod ſi partes diſceſſerit amnis
Sciſſus, & incluſo rurſum fluat unicus agro,
Conditio domini non eſt mutata prioris.
Deſerto fluvius ſi forte cucurrerit alveo
Quem princeps natura dedit, foſſamq́; recentem
Induerit calles auſus mutare vetuſtos,
Alveus ille prior, liquit quem lubricus amnis,
Cedet iis, quorum ſunt prædia proxima ripæ,
Quatenus ipſius frontis menſura patebit.
Sed fovea illius per quam tunc labitur unda
Publicus uſus erit. fluvius nam publicus ipſe eſt.
Sin iterum veteres repetant vada concita curſus,
Dum priſco migrâſſe loco piget, alveus ille,
Tempore quem medio rapidæ percurrit aquæ vis
Tranſfuga, vicinis accreſcet jure colonis.
Verum alia eſt longe ratio, cum ſpumeus amnis
Fertur in arva furens cumulo, & non multa morantē
Proluit inſano contorquens vertice campum.
Nam fera diluvies faciem non mutat agelli.
Ergo ubi iam poſita rabie deferbuit undæ
Ira minax, ſeſeq́; in priſtina caſtra recepit,
Nudus ager domino, qui perdidit antè, redibit.
Si ſpeciem alterius quiſquam conſtruxerit uſus
Materiâ, num qui fecit rem vindicet, an qui
Materiæ eſt dominus, dubitari poſſe videtur.
Scilicet (exemplis ut res clarata pateſcat)
Alterius plenas ſumpſi de vitibus uvas,
Calcavi duris pedibus, præloq́; coëgi,

Ut caperem fuſi ſpumantia pocula Bacchi:
Aut eſt preſſa meis Sicyonia bacca trapetis,
Ut poſſint flavæ latices prodire Minervæ:
Aut alij natas mea meſſes area triuit,
Farraq́, diſtinxit, vel vas mea dextera fecit
Argento alterius, ferrove, vel ære, vel auro:
Iuncta vel ad mulſum eſt dulci Mellona Lyæo:
Aut emplaſtra mihi trivi, aut collyria levi,
Non herbis compoſta meis: vel pallia feci,
Demiſſaſve togas, aliena vellere lana:
Aut pelago aptavi pinum, aut armaria ſtruxi,
Aut quæ marmoreas decorant ſubſellia ſcenas:
Quid Iuris foret, & ratio quid poſtulet æqui,
Certavit Proculi cum priſco ſecta Sabino.
Cæſarea his certum fecit ſententia fœdus
Concilians tractas procul in contraria mentes.
Ad faciem nam ſi ſpecies confecta priorem,
Materiamque rudem poterit reſoluta reduci,
Materiæ dominus rem vindicat: obtinet illud
Cum non è proprio ſunt vaſa exſtructa metallo.
Sin illi facies nequeat mutata reverti,
(Nam neque pampineas Bacchus mutatur in uvas,
Nec redit ad priſcas Tritonidos humor olivas,
Nec duo compoſitum diſcernit corpora mulſum,
Nec norunt priſcas frumenta reſumere ſpicas)
Artifici meritò dicta eſt res cedere dextræ.
Sin idem ille novæ ſpeciei ſedulus auctor
Materiæ dederit partem, ut ſi vellere partim
Alterius, partimque ſuo ſibi navus abollam
Fecerit, aut mixtis cataplaſmata triverit herbis,

Mi-

Miſcuerit ve ſuo non propria mella Lyæo,
Non dubium eſt illum dominum, qui fecerit eſſe,
Materiæ cum parte ſuam qui præſtitit artem.
Si quis erit, qui forte ſuis, quas ipſe parârat,
Veſtibus inſuerit ſpiſſatam murice lanam,
Exſuperet vilis quamquam ſacra purpura veſtes,
Attamen accedit reliquis, appendicis inſtar:
Verum illi hæc concedatur actio furti,
Furtivamq; poteſt ſibi rem condicere ab ipſo,
Qui veſtes fecit, vel qui modo poſſidet illas.
Nam licet extinctas nemo res vendicet, iſthac
Actio perſonam ſequatur, nec tollitur unà.
Sed ſi materies fuerit confuſa duorum
Conſenſu illorum, ſortemq; redacta ſub unum,
Communis fiet cumulus communis utrique:
Ut confuſa eadem ſi copia vina duorum,
Sive duas maſſas duo conflavere metalli.
Diverſæ ſi natura etiam ſi juncta fuiſſet
Materia, ſpeciemq; ex his confuſa duobus,
Ut mulſum ex vino ſi factum, & mellibus eſſet,
Aut nitidum argento conflatum electron & auro,
Juris idem eſt: neque enim dubium eſt commune
creari.
Imò ut nulla foret dominorum juncta voluntas,
Fortunæ arbitrio duæ ſed commiſta fuiſſent,
Seu vario generis, ſive unâ prædita formâ,
Cur eadem ratio non obtentura putetur?
Si tua farra meis noſtro commiſta fuiſſent
Arbitrio (namque hic aliud miſcere vocamus,
Atq; aliud laticem, aut liquidas confundere maſſas)
Singula

Singula grana prius,quæ propria vtriq.fuerunt,
Conſenſu gemino communia facta putantur.
Sin fortuna duos farris coniunxit acervos,
Non ſunt communes: quia ſingula corpora durant.
Nam neque (ſi ſimili rem declarare licebit)
Si mea juncta tuis pecora & commiſta fuiſſent,
Grex communis erit:neque enim periêre bidentes.
Sed ſi tu retinere velis communia farra,
Actio frumenti dabitur pro partibus IN REM.
Sedulus at Judex æquè perpendere debet,
Quâ tibi frumentum fuerit bonitate,mihique.
Materiâ alterius ſi quis conſtruxerit ædes
In tellure ſuâ,dominum hunc jubet eſſe ſacrum Ius.
Namque ſolo cedunt,quaſcunque imponimus ædes.
Non tamen idcirco,neque te ſeduxerit error,
Materiæ dominum, dominum amplius eſſe negamus.
Rem tamen interea non vendicat, aut agit, ut qui
Struxerit EXHIBEAT,*ſiquidem vetat illud aperte*
Lex bis quinque virûm bis ſex commiſſa tabellis,
Quæ cavet alterius ne quiſquam ligna,ſuiſve
Aedibus iniunctum cogatur demere tignum,
Sed quanti fuerit duplum ſibi poſcere poſſit,
Actio ab Iniuncto ſumit quæ nomina tigno.
(Nomine ſed tigni totum comprenditur illud,
Materiæ quod nomen habet,quo tecta parantur)
Ne quis ſtructarum diſturbet tecta domorum.
Diruta ſi fuerint ullis habitacula cauſis,
Aut dederint ſubitam temeraria tecta ruinam,
Iam dominus,duplum niſi fors acceperit,ut res
Exhibeatur agit,ſibi vel ſua vendicat ipſi.

INSTITVTIONVM DE RERVM DIVISIONE, ET ACQVIRENDO EARVM DOMINIO.

Hactenus in primo perſonis addita jura
Carmine diſpoſui, ſervoſq; & libera dixi
Corpora, quiq; ſui juris foret, aut alieni:
Qui detur Tutor puero, aut Curator adulto.
Pergite Pierides, medio nec calle vagantem
Linquite me, quà nulla pedum veſtigia ducunt,
Nulla rotæ currus teſtantur ſigna priores.
Sunt quæ conſtituant hominum patrimonia; ſunt quæ
Nec Dominum norunt, nec poſſunt propria dici.
Multa etenim Natura parens communia fecit
Omnibus; & quædam populi de nomine verè
Publica dicuntur; multis collegia multos
Efficiunt dominos; privatis plurima parent;
Res aliæ rurſum gaudent nullius haberi.
Vix aliqua in terris communia Diva creatrix
Servat, & antiqui mores jam perdidit auri.
Nam communis humus, ceu lumina ſolis, & auræ,
Ut foret, inſtituit mundo Natura recenti.
Hæc mea ſunt nemo poterat tunc dicere: nemo
Fur erat, at cunctis pariter dabat omnia tellus.
Verum ubi jam peior ſoboles, peiorq; ſecuta eſt,
Cœperunt rigidos partiri limite campos;
Et quæ cunctorum fuerant, ſua quiſq; vocavit.

Pauca tamen priſci remanent veſtigia moris.
Namque aër,pelaguſque,cavisq.aqua prodita venis,
Ac ſimul inſano confinia littora ponto,
Agnoſcunt dominos naturæ legibus omneis.
Nemo itaque acceſſu bibulæ prohibetur arenæ,
Si tamen a domibus,poſitisque in littore villis,
Et nocturna via quæ ſtant monimenta marinæ
Abſtineat dextram. namq; hæc communia non ſunt
Vt pelagus,populisve patent obnoxia cunctis,
Sed manet is dominus qui rite exſtruxerat ædes.
Publica ſed pariter diſcretâ voce vocamus
Fluminaq;portusq;maris: nam publicius horum
Omnibus eſt uſus:nec quiſquam iure vetatur
Flumine in undoſo,munitove aggere portu,
Claudere ſquamigeros macularum vimine piſces,
Aut celare cibis curvos fallacibus hamos.
Littoris æquorei quæ ſit menſura docebit
Tullius & Gangem ſuper exauditus & Indos
Eloquio Latio,tuq; ô doctiſſime Iuris
Galle Aquili:his geminis auctoribus acta putatur,
Quo vagus excurrit furibundo ex æquore fluctus,
Cum pelago hybernæ Atlantides abſconduntur.
Publicus eſt etiam ripæ,ceu fluminis,uſus.
Sic etenim ſtatuit cunctis jus gentibus unum.
Namq; licet paſſim nullo diſcrimine cunctis
Præcipitem celeri fluvium ſulcare carinâ,
Aut reduces ſiccis proras advertere ripis,
Arboribusq; ſatis duros religare rudenteis,
Aut onus in primâ tutum deponere terrâ.
Proprietas ſedenim riparum reſpicit illum,

Quis-

Quiſquis ei late confines poſſidet agros,
Publicus eſt etiam Iure iſthoc litoris uſus,
Ipſiusq́; ſali: neq; enim peccâſſe putatur
Siquis in æquoreâ magalia ſtruxit arenâ,
Quæ membra excipiant pelagi defuncta periclis,
Aut ſiccare plagas velit, atq; educere ponto:
Sed non proprietas etiam data litoris ulli:
Conditio huic eadem, quæ ſalſi gurgitis undis,
Quæq́; ſuperfuſo velatur arena profundo.
Eſſe adeò quædam ſua quæ collegia dicant
Diximus: hæc etiam privatos noſſe recuſant.
Hæc puto quæ toti parent communiter urbi,
Ut quæ marmoreas exornant pulpita ſcenas,
Metaq́; ferventi circumvolitanda quadrigæ,
Quæq́; alia unanimes recreant ſpectacula cives.
Res ſanctæq;, ſacræq́;, & relligione ligatæ
Ignaræ domini, patrimonia nullius augent:
Sed proprium ſervant divini Iuris honorem.
Sed ſacra dicuntur, vel magni numinis ædes
Pontificis ſacrata manu, vel munera voto
Damnatis tepidam quæ ſuſpenduntur ad Aram.
Hæc alienari, vel pignore poſſe teneri
Cæſaris acta negant: niſi per fera prælia captus
Symmyſtes domino fuerit redimendus ab hoſte.
Si privatus homo propriâ virtute ſacrârit
Quod ſacrum eſſe cupit, nil proficit: illa profana
Res manet, & ſacri nequicquam nomine gaudet.
Sed locus ille, cui templi ſtructura cohæſit,
Aut flammis ædes, aut ſi periêre ruinâ,
Auguſtus manet, & divinum ſervat honorem.

Atq; ita reſcripſit vir ſervantiſſimus æqui,
Quem malus horribili ferijt Caracalla ſecuri.
Sed diverſa nimis, licet haud diverſa videtur,
Conditio illorum eſt quæ Relligioſa vocantur:
Namq; hæc jura locis tribuit privata voluntas,
Mortua cum ſolidæ mandantur corpora terræ.
Eſtq; nefas ullum ſocio nolente cadauer
In puro tumulare loco: ſed corpora fas eſt,
Invitis alijs communi inferre ſepulchro.
Quin locus ille alij ſi debeat uſum fructum,
Non poterit dominus, niſi ſi conſentiat alter,
In propria tenues cineres componere terrâ.
Si quis in alterius quemquam tellure recondit,
Atque herus hoc ipſum facienti aſſenſerit, aut rem
Iuſſerit eſſe ratam poſt geſta ſecuta voluntas,
Relligio factum ritè eſt ſubitura ſepulchrum.
Urbibus in cunctis ſanctas intellige portas,
Tutaq; turrigeri qui cingunt oppida muri.
Hæc utcunq; etiam divini Iuris habentur,
Et bona nullius proprijs acceſſibus augent.
Ut tamen hoc recte videas cur ſancta vocentur
Mœnia, te moneo capital committere, cuius
Impia pinnatos violavit dextera muros,
Pœnaq; ſacrilegam ſequitur deterrima culpam.
Hanc Remus ob cauſam, (veteri ſi gratia famæ eſt)
Purpureo tinxit fraternas ſanguine foſſas.
Utq; nihil dubites partes in legibus illæ,
Noxia quæ rigidas ſtatuunt in crimina pœnas
Sanctio dicta fuit: ſimili quod fonte videmus
Effluere, atq; unâ manare ab origine verbum.

Sed

Sed res diverſis privato acquirere cauſſis,
Et varia ratione licet: ſanctiſſima multos
Multorum dominos rerum natura creatrix
Efficit,& populis cunctis communia Iura:
Multos civilis ratio legesq́, Quiritum.
Unde mihi ſumam tantarum exordia rerum,
Unde mihi magni decurret carminis ordo,
(Omnia nam ſcitis ſimul & memorare poteſtis)
Dicite Pierides.Certum eſt à Iure vetuſto
Incipere,& primas Naturæ dicere leges.
Namq́, ſuas leges rebus Natura creatis
Indidit,& primi formavit origine mundi
Pectora,non aliter quam fictrix dextera curvat
Molle lutum,ſpeciesq́, jubet geſtare cupitas,
Aut capiunt faciles ſimulacra nitentia ceræ.
Tunc etiam,infantis poſt incunabula mundi,
Conſueti in ſylvis,vel aperto vivere campo,
Degebant ſolis Naturæ legibus ævum,
Mortales homines divûm genus:inde ubi ſenſim
Creſcenti advênit mundo maturior ætas,
Tempore creverunt & ſæcula bruta animantum,
Herbæq́, plantæq́,,& ſacros quicquid in uſus
Ipſa ſuo Natura parens donavit alumno,
Crevit & ipſe hominum numerus, qui ſponte relictis
Exceſſêre agris,excisâque arbore tutas
Exſtruxere domos, vivoque habitacula ſaxo,
Ne ſemper pluuias,& fulmina dira timerent,
Raptoremque lupum,& crudelia luſtra ferarum:
Quin etiam junxêre lares,ædesque per orbem
Contiguas ſancti cinxerunt aggere muri,

Civileſq́; ſibi cœperunt ſcribere leges,
Proq; magiſtratu miſſum in ſuffragia vulgus.
Ergo feræ quotquot vaſta in tellure vagantur,
Quæq́; ſecant volucres celeri ætheris alta volatu,
Quique ſecant piſces celeri æquoris alta natatu,
Quæ mare, quæ tellus, quæ maximus educat aër,
Eius erunt, primus qui ceperit: hoc ita juſſit
Natura omniparens, ratioque probabilis æqui:
Namque eius (res eſt iuſtiſſima) qui ſibi princeps
Occupat, hæc fieri, quæ nullius ante fuerunt,
Quid vetat, atque operaï impenſæ cedere lucrum,
Alteriusq́; alios nullo diteſcere damno?
Nolim ego diſtingui propriæ ſeu per ſola terræ,
Sive quis alterius quicquam in tellure capeſſat:
Si tamen intrantem dominus conſpexerit illum,
Quadrupedem ut catulis capiat, laqueisve volucrem,
Quis neget acceſſum venienti poſſe negari?
Hactenus illius manet hæc, qui ceperit illam,
Beſtia, dum captam cuſtodia fida coërcet:
Sin ſemel eluſô prorupit carcere in auras,
Et libertatis ſibi priſtina jura recepit,
Deſinit eſſe ejus qui neſcit parta tueri:
Forſan & hanc capiens melius ſervaverit alter.
Reddita cenſetur naturæ munere primum
Inſita libertas, domini ſi lumina curſu
Vicerit, & nequeat jam longè elapſa videri,
Aut ſi ſpes iterum capiendi nulla ſuperſit,
Quamlibet aſpectu poſſit radiante prehendi.
Hic video veteres legum dubitaſſe magiſtros,
Sitne etiam noſtrum noſtro quod vulnere tardum

Poſſe labore capi nullo iam jamque videtur.
Eſſe tibi noſtrum video placuiſſe Trebati.
Aſſenſere aliqui, noſtrumque manere putârunt,
Dum male firma cito ſequimur veſtigia greſſu.
Sin nos forte ſequi pigeat, prædamque patentem
Negligere, & cœpto placeat deſiſtere curſu,
Poſſe capi hoc alijs, noſtrumque haud amplius eſſe.
Caïus, & quorum melior ſententia menti,
Poſſe prius noſtrum, quàm cepimus, eſse negarunt.
Quod meritò à magno laudatum eſt Cæſare, quando
Multa cadunt inter calicem, ſupremaq; labra.
Eſt etiam, eſt apibus quædam natura volucris,
Ingeniumque ferum: quare tua quamlibet illas
Hoſpitijs teneat pulchrum viridantibus arbos,
Ni vel corticibus, vel flexo vimine claudas,
Nec tua erunt, tibi nec facient redolentia mella:
(Namq;, niſi impedias aditum, mihi jure licebit
Exemiſſe favos ramis, ceraſq; tenaces)
Verum alius ſi forte cavos conſtruxerit alveos,
Illius dulci replebunt nectare cellas.
Nam neque ni capias manibus, tua dicitur eſſe,
Illa tua volucris quæ fecit in arbore nidos.
Si tua diſcuſſis glomeratim alvearia pennis
Liquerit examen, dum nec tua lumina, nec ſpem
Fugerit, haud alius poterit concludere ſepto.
Ulterius capientis erit. Iunonius ales
Creditur eſſe ferus, Dodoniadeſq; columbæ,
Effugiant quanquam notos, repetantq; Penates.
Namq; & apes illud faciunt, quas nemo negârit
Naturâ eſſe feras, poſſunt licet arte domari.

Quis neget eſſe feros, imbellia pectora, cervos?
Et tamen imperiys aſſuetum, teſte Poetâ,
Sollicitâ cervum nutrivit Sylvia curâ.
„ Ille manum patiens, menſæq; aſſuetus herili,
„ Errabat ſylvis, rurſumq; ad limina nota
„ Ipſe domum ſerâ quamvis ſe nocte ferebat.
Verum in iis, tecto quæ ſeſe efferre relicto,
Atque redire ſolent, ſervari hæc regula debet:
Vt tua permaneant dum mens ea permanet illis,
Vt cupiant iterum mox ſub tua tecta reverti:
At reditus curam cum depoſuiſſe videntur,
Eſſe tuæ ut nolint, capienti cedere debent.
Sed reditus curam tunc depoſuiſſe videntur,
Quum tandem ad priſcum mutato more feruntur
Ingenium, & malunt ſub libera jura reverti,
Speſq; exſpectantis domini fruſtrantur inanes.
Sunt & Gallinæ, ſunt qui Capitolia ſervant
Cicuris ingenij: ſpecies nam certa vocatur
Gallina agreſtis, quam Gallinaria miſit
Inſula, quam Ligurum vitrea mare verberat unda;
Et fruitur proprio cognomine ruſticus anſer.
Quare ſi qua tua gallina aſſueta cohorti
Mirificis commota modis, aut urbicus anſer
Non vulgare furens ultra tua tecta volârit,
Quo ſint cunque loco, neque tu jam cernere poſſis,
Eſſe tuæ haud ceſſant; lucrique illectus amore
Si quis detineat, furtum committere certum eſt.
Eſſe mea hæc, mihi quæ victo rapiuntur ab hoſte,
Iura iubent cunctas inter communia gentes.

Imò

Imò etiam quicunque eſt hoſtica vincula paſſus
Seruus erit qui liber erat. Sed ſi tamen idem
Effugiat noſtras vires, fueritque reverſus
In dulcem patriam, iam priſtina iura recepit.
Si quis in extremo viſos Oriente lapillos
Inveniat, gemmásve ſatas felicibus undis,
Divitias illi tribuit Natura repertas.
Illa etiam voluit meritò, tibi cedere quicquid
Ex animante tuâ dias prodiuit in oras.
Sæpe aliys etiam domino ſublata priori
Accreſcunt donante Pado, vel fluminis undâ
Alterius. Sic jura iubent communia terris.
Dicitur Alluvio hæc cum non dignoſcere promptum
eſt,
Adiyciat quantum quovis ſub tempore gurges,
Et creviſſe vides, nec creſcere prædia cernis.
Nam ſi forte novis creſcens acceſſibus amnis
Vi maiore tuo partem detraxerit agro,
Vicinoq́, ſolo dederit, tua permanet illa:
Si per longa tamen vicino tempora fundo
Hæſerit, &, ſecum quam pars ea traxerit, arbos
Egerit in fundum radicem, tempore ab illo
Vicino acquiſita bonâ ratione videtur.
Inſula in æquoreo fuerit ſi nata profundo
(Quod licet eſt rarum, fieri non poſſe negamus)
Ingredientis erit: nam nullius eſſe putatur.
Nata ſed in fluuio, (fieri quod ſæpe videmus)
In media ſi parte iacet, communis eorum eſt,
Prædia qui retinent geminæ confinia ripæ,
Pro ratione modi quem frons ſibi vindicat agri:

Inſula ſi parti fuerit vicinior uni,
Cedet iis, parti queis proxima prædia parent.
In geminas quod ſi partes diſceſſerit amnis
Sciſſus, & incluſo rurſum fluat unicus agro,
Conditio domini non eſt mutata prioris.
Deſerto fluvius ſi forte cucurrerit alveo
Quem princeps natura dedit, foſſamq; recentem
Induerit calles auſus mutare vetuſtos,
Alveus ille prior, liquit quem lubricus amnis,
Cedet iis, quorum ſunt prædia proxima ripæ,
Quatenus ipſius frontis menſura patebit.
Sed foveæ illius per quam tunc labitur unda
Publicus uſus erit. fluvius nam publicus ipſe eſt.
Sin iterum veteres repetant vada concita curſus,
Dum priſco migrâſſe loco piget, alveus ille,
Tempore quem medio rapidæ percurrit aquæ vis
Transfuga, vicinis accreſcet jure colonis.
Verum alia eſt longe ratio, cum ſpumeus amnis
Fertur in arva furens cumulo, & non multa morantẽ
Proluit inſano contorquens vertice campum.
Nam fera diluuies faciem non mutat agelli.
Ergo ubi iam poſita rabie deferbuit undæ
Ira minax, ſeſeq; in priſtina caſtra recepit,
Nudus ager domino, qui perdidit antè, redibit.
Si ſpeciem alterius quiſquam conſtruxerit uſus
Materiâ, num qui fecit rem vindicet, an qui
Materiæ eſt dominus, dubitari poſſe videtur.
Scilicet (exemplis ut res clarata pateſcat)
Alterius plenas ſumpſi de vitibus uvas,
Calcavi duris pedibus, præloq; coëgi,

Ut

Ut caperem fuſi ſpumantia pocula Bacchi:
Aut eſt preſſa meis Sicyonia bacca trapetis,
Ut poſſint flavæ latices prodire Minervæ:
Aut alij natas mea meſſes area triuit,
Farraq; diſtinxit, vel vas mea dextera fecit
Argento alterius, ferrove, vel ære, vel auro:
Iuncta vel ad mulſum eſt dulci Mellona Lyæo:
Aut emplaſtra mihi trivi, aut collyria levi,
Non herbis compoſta meis: vel pallia feci,
Demiſſaſve togas, aliena vellere lanæ:
Aut pelago aptavi pinum, aut armaria ſtruxi,
Aut quæ marmoreas decorant ſubſellia ſcenas:
Quid Iuris foret, & ratio quid poſtulet æqui,
Certavit Proculi cum priſco ſecta Sabino.
Cæſarea his certum fecit ſententia fœdus
Concilians tractas procul in contraria mentes.
Ad faciem nam ſi ſpecies confecta priorem,
Materiamque rudem poterit reſoluta reduci,
Materiæ dominus rem vindicat: obtinet illud
Cum non è proprio ſunt vaſa exſtructa metallo.
Sin illi facies nequeat mutata reverti,
(Nam neque pampineas Bacchus mutatur in uvas,
Nec redit ad priſcas Tritonidos humor olivas,
Nec duo compoſitum diſcernit corpora mulſum,
Nec norunt priſcas frumenta reſumere ſpicas)
Artifici meritò dicta eſt res cedere dextræ.
Sin idem ille novæ ſpeciei ſedulus auctor
Materiæ dederit partem, ut ſi vellere partim
Alterius, partimque ſuo ſibi navus abollam
Fecerit, aut mixtis cataplaſmata triverit herbis,

Mi-

Miſcueritve ſuo non propria mella Lyæo,
Non dubium eſt illum dominum, qui fecerit eſſe,
Materiæ cum parte ſuam qui præſtitit artem.
Si quis erit, qui forte ſuis, quas ipſe parârat,
Veſtibus inſuerit ſatiatam murice lanam,
Exſuperet viles quanquam ſacra purpura veſtes,
Attamen accedet reliquis, appendicis inſtar:
Verum illius hero conceditur actio furti,
Furtivamq; poteſt ſibi rem condicere ab ipſo,
Qui veſtes fecit, vel qui modo poſſidet illas.
Nam licet exſtinctas nemo res vendicet, iſt hac
Actio perſonam ſequitur; nec tollitur unà.
Sed ſi materies fuerit confuſa duorum
Conſenſu illorum, corpusq; redacta ſub unum,
Communis fiet cumulus communis utrique:
Vt confuſa cadus ſi cepit vina duorum,
Sive duas maſſas duo conflavere metalli.
Diſparilis natura etiam ſi juncta fuiſſet
Materiæ, ſpeciesq; ex his confuſa duobus,
Vt mulſum ex uino ſi factum, & mellibus eſſet,
Aut nitido argento conflatum electron & auro,
Iuris idem eſt : neque enim dubium eſt commune creari.
Imò ut nulla foret dominorum juncta voluntas,
Fortunæ arbitrio duo ſed commiſta fuiſſent,
Seu varij generis, ſive unâ prædita formâ,
Cur eadem ratio non obtentura putetur?
Si tua farra meis noſtro commiſta fuiſſent
Arbitrio (namque hic aliud miſcere vocamus,
Atq. aliud laticem, aut liquidas confundere maſſas)
Singula

Singula grana prius,quæ propria utriq. fuerunt,
Conſenſu gemino communia facta putantur.
Sin fortuna duos farris coniunxit acervos,
Non ſunt communes: quia ſingula corpora durant.
Nam neque (ſi ſimili rem declarare licebit)
Si mea juncta tuis pecora & commiſta fuiſſent,
Grex communis erit:neque enim periêre bidentes.
Sed ſi tu retinere velis communia farra,
Actio frumenti dabitur pro partibus IN REM.
Sedulus at Iudex æquè perpendere debet,
Quâ tibi frumentum fuerit bonitate,mihique.
Materiâ alterius ſi quis conſtruxerit ædes
In tellure ſuâ,dominum hunc jubet eſſe ſacrum Ius.
Namque ſolo cedunt,quaſcunque imponimus ædes.
Non tamen idcirco,neque te ſeduxerit error,
Materiæ dominum, dominum amplius eſſe negamus.
Rem tamen interea non vendicat, aut agit, ut qui
Struxerit EXHIBEAT, *ſiquidem vetat illud aperte*
Lex bis quinque virûm bis ſex commiſſa tabellis,
Quæ cavet alterius ne quiſquam ligna,ſuiſve
Aedibus iniunctum cogatur demere tignum,
Sed quanti fuerit duplum ſibi poſcere poſſit,
Actio ab Iniuncto ſumit quæ nomina tigno.
(Nomine ſed tigni totum comprenditur illud,
Materiæ quod nomen habet,quo tecta parantur)
Ne quis ſtructarum diſturbet tecta domorum.
Diruta ſi fuerint ullis habitacula cauſis,
Aut dederint ſubitam temeraria tecta ruinam,
Iam dominus,duplum niſi fors acceperit,ut res
Exhibeatur agit,ſibi vel ſua vendicat ipſi.

Sed

Sed ſi materiâ quis non aliunde petitâ
Struxerit alterius nixos tellure Penates,
Tellurem, fundumque domus tabulata ſequuntur,
Ipſaque proprietas ligni diſcedit ab illo,
Materiamque alij tacite donâſſe videtur,
Si non eſſe ſuum iam prima ab origine fundum
Noverit, & quanquam manibus, vel tempore facto
In terram excidio ruerint, non vendicat ædes.
Non dubium eſt, ſi qui conſtruxerit ipſe Penates
Poſſideat, dominuſque ſoli ſibi vendicet illos
Sol ere mercedes nolens, poſt ligna, fabriles,
Quando objecta doli eſt exceptio, poſſe repelli.
Hæc ita, ſi falſus mentem deceperit error,
Et debet prodeſſe fides bona Poſſeſſori.
Namque ſolum alterius ſi ſciverit eſſe, bonaï
Iam non eſt fidei. nulla eſt exceptio: quippe
Aedificare ſolo, tectumq; imponere, cuius
Te dominum non eſſe putes, temeraria culpa eſt.
Alterius qui forte ſuo plantavit in agro,
Aut quercum, aut ſummo nutantem vertice pinum,
Se dominum reddit planta: ſed propria fundo
Inſita non proprio cum fructu perditur arbos,
Hæc ita ſi lentis fundo radicibus hæſit.
Sin nullos radix traxit male vivida ſuccos,
Qui dominus fuerat dominus manet. hoc ita verũ eſt,
Radicem ſolam dominum diſcernere plantæ,
Ut mea vicino ſit conceſſura, propinquam
Quæ terram premit, & radices inſerit arbos.
Namque ſolo cedit quod tota alimenta miniſtrat.
Atque adeo poſitæ propter confinia plantæ,

Si

Si ſe vicino radix inſeverit agro,
Communes dominis fient ex Iure duobus.
Verum uti quæ cœpere ſolo coaleſcere plantæ,
Sic etiam altrici cedunt ſata farrea terræ.
Sicut in alterius fundo qui ſtruxerit ædes,
Si dominus petat, excipiet de fraude doloque,
(Quod prius ut ſcires noſtræ fecêre Camenæ)
Sic etiam quiſquis conſevit prædia navus
Impenſis aliena ſuis errore coactus,
Hunc faciet de fraude doloque exceptio tutum.
Scripta etiam auratis quanquam ſignata figuris
Pergameæ ſuperant pelles, tenueſque papyri,
Non ſecus atque ſolo conſtructa & conſita cedunt.
Inclita ſic igitur docti monimenta laboris
In chartis conſcripta tuis, ſeu condita certis
Verba modis fuerint, geſtarum aut præmia rerum
Hiſtoriæ, aut promtâ trepides oratio linguâ
Servatura reos, aut ſancti dicta Lycæi,
Tu dominus fies, non ſcripti ſedulus auctor.
O miſerum cujus culti, pia cura, libelli
Indoctas ſubitura manus, non debita reddunt
Nomina ſcriptori, nec erit qui dicere poſſit,
Ille liber doctus, doctus qui fecerat auctor.
Forſitan & calidæ faciet ſervire culinae
Alter herus, manibuſq. haud iuſtis ſcripta terentur.
Dî precor hanc noſtro peſtem prohibete libello.
Res tamen ut nequeat minus hæc iniuſta videri,
Si tibi membranas cupias, niveoſque libellos
Reſtitui, ſcripturæ impendia ſolvere nolis,
Poſſideatque ſuum ſcriptor ſine fraude volumen,
Exci-

Excipiet,ſeſeq́; DOLO defendet INIQVO.
At quanto melius (ferme pictoribus illud
Invideam) tabulam picturæ cedere iuſſit
Juſtinianeæ ſollers ſapientia mentis,
Quanquam adverſa foret noſtri ſententia Pauli.
Scilicet abſurdum Cæſar, dignumq́; cachinno
Cenſuit, aut Venerem Cous quam pinxit Apelles,
Aut quæ Parrhaſius fecit ſimulacra Lyæi
Cedere vili aceri: quare cum poſſidet ille,
Qui dominus tabulæ eſt, petit is qui pinxit in illâ,
Ni pretium cupiat tabulæ perſoluere , iuſte
Excipiet dominus circumſe fraude veniri.
Sin pictor tabulam jam poſſidet, actio danda
Vtilis eſt domino, qui ſi quoque damna recuſet
Soluere picturæ, pictori exceptio parta eſt,
Ipſe bonæ fidei poſſeſſor ſi foret: at ſi
Pictor hic, aut alter furto lætatus inani,
Subripuit tabulas, domino datur actio furti.
Nunc alias ſpecies (quia ſic tulit ordo) canamus.
Abſq́; malæ fidei culpâ rem Mævius emit:
Non erat hic dominus qui vendidit : eſſe ſed emptor
Credidit hunc dominum, nullius conſcius ipſe
Criminis, aut aliâ ſibi rem ratione paravit,
Naturæ ſuaſit ratio, quos percipit ille
Inde ſibi fructus, cultrici cedere curæ:
Si dominus veniens fundum ſibi vendicat, aut rem,
Non ab eo poterit conſumptos poſcere fructus.
Sed quicunque fide pravâ poſſederit agrum
Prædo, etiam fructus abſumptos reddere debet.
Ille ad quem fundi quoque pertinet uſusfructus,

Non faciet fructus, niſi ſi perceperit illos,
Eſſe ſuos: quanquam & maturâ meſſe relinquat
Aethereas auras, nihil hinc lucrabitur hæres,
Omnia ſed domino, cui res eſt propria, cedent.
Ferme eadem in curuo licuit dixiſſe colono.
In pecudum fructu quædam cenſentur haberi,
Ut fœtus, lanaq́ꝫ, pilusq́ꝫ, & lacteus humor.
Sic ſue progeniti porcelli, & equina propago,
Et vituli nondum metuenda fronte minaces,
Lanigeriq. agni, atq. haſuri rupibus hædi,
Pleno hunc, cui fructus debetur iure ſequentur,
Quod lex Naturæ, haud tabulæ ſanxere Quiritum.
Partus in ancillæ fructu tamen eſſe negatur,
Atque illi domino, propria eſt cui fœmina, cedit.
Omnia namque hominis cauſſa Natura paravit,
Abſurdumque foret, qui fructibus imperat unus,
Omnibus hunc fructus ſub nomine poſſe prehendi.
Ut dit & hoc Brutus: placuit ſententia Bruti
Prudenti Tyrio, quem Cæſar & ipſe ſecutus.
Si quis erit qui forte habeat gregis uſumfructum,
Ille novas pecudes è fœtibus in loca vitâ
Functorum è numero capitum, ſummittere debet,
(Ut docuit priſci qui nomine gaudet Iuli)
Vitibus & vites, plantis ſubmittere plantas
Cogitur, ut docti ſemper didicere coloni
Namque etiam hic ſimilem curam ratio æqua requirit.
In proprio ſi quis dites invenerit agro
Theſauros, abſconſum argenti pondus, & auri,
Inuentoris erunt. Trajani hoc inclita proles

 Ex

Ex juſtâ poſuit ratione probabilis æqui.
Jus & idem ſtatuit, ſacrâ ſi forſan in æde,
Aut monumento aliquis Fortunæ hæc munera cepit.
Si quis in alterius fundo numeroſa talenti
Pondera reppererit, quæ non ſperaverat antè
(Namq. operam quicũq. dedit, caret augmine lucri)
Dimidium dominus, reliquumq. inventor habebit.
Hinc etiam ſequitur, (quod eodem ex fonte profectũ
Si quis in Auguſti tellure invenerit aurum, (eſt)
Hanc inventoris partem fore, Cæſaris illam.
Quin queq. lex eadem ſimili ratione vigeret,
Si locus aut urbis, fiſcive, aut Publicus eſſet.
Traditione etiam Natura acquirere juſſit.
Nam nihil æquius eſt rata quam ſervetur ut eius,
Qui cupit in quẽquã quod habet transferre, voluntas.
Sic igitur merito tradi omnia corpora poſſunt,
Traditaq. incipiunt domino parere recenti:
Nec tantum Italici gaudent quæ nomine fundi,
Verum etiam quæcunq. tenet Provincia, ſive
Quæ populo armato pendent ſtipendia, ſive
Quæ Fiſco impoſitum debent numerare Tributum.
Suſtulit hæc ſiquidem ſapiens diſcrimina Princeps.
Sive quis hæc fido fuerit largitus amori,
Sive his ipſe pater gnatæ connubia donet,
Aut alio quocunq. modo retinere recuſet,
Tradita ſi fuerint merito tranſlata videntur.
Vendita ſed quanquam fuerit res tradita, ſi non
Vendenti pretium, quod debet, ſolverit emptor,
Nec vel præde ſatis, vel pignore fecerit illi,
Non fiet dominus, quod quanquam lege Quiritum

Biſſe-

Biſſenis ſanctum eſt tabulis, manare videtur
Iure magis priſco, primoſq; hinc ducere rivos,
Emptoris niſi forte fidem foret ille ſecutus:
Protinus emptoris nam tunc res facta fuiſſet.
Sed nihil intererit rem dextera tradat herilis,
An domini iuſſu, quiſquis poſſederit, alter.
Quare etiam domini ſi cuncta negotia quiſquam
Servorum e numero domino cupiente miniſtret,
Accipientis erunt, quas res hic tradidit emptas.
Nuda etiam domini ſine traditione voluntas
Sufficit interdum: nam ſi tibi corporis uſum,
Aut gratis dominus dedit, aut mercede locavit,
Depoſuitve tuæ quidquam penetralibus aulæ;
Poſtea pro pretio tibi rem, vel munere ceſſit,
Aut pro dote dedit, quanquam non tradidit ille,
Eſſe tuum paſſus proprium tibi fecit haberi,
Et nihil illum opus eſt iuncta tibi tradere dextra.
Vendiderit ſi quis quas vexit in horrea merces,
Tradideritq; tibi clavem, qua ianua clauſtro
Excutitur, res tota in te tranſlata videtur.
Sæpe & in incertum domini collata voluntas
Tranſtulit, & propriam ignorans rem fecit adepto.
Vidi ego Prætorem, vidi qui faſce ſuperbit,
Miſſilia in cupidum late diſpergere vulgum.
Scilicet immemores fati, ſortiſq; futuræ,
Cum retinere tamen, quod quiſq; receperit, optent,
Protinus efficiunt dominos ſua munera nactos.
Perdit & hæc dominus, quæ tanquam vilia temnens
Amplius in numero rerum haud ſinit eſſe ſuarum,
Et facit hunc dominum, qui non ſibi vilia cepit.

Cauſa alia eſt quoties laxâ compage carinæ
Accipiunt inimicum æquor, rimisque fatiſcunt,
Horridus & nautis gelidos tremor occupat artus,
Ante oculos pontus,pontoque haud mitior aër,
Sæva peregrinæ iactantur in æquora merces,
Si quà fortè queant navem exonerare periclo,
Et pelagi ſaturare minas:non nauta recuſat
Divitias ſervare extremo Oriente petitas,
Sed contemnit opes præ ſolo munere vitæ.
Ergo ſi quis eas inſano ad litora fluctu
Occupet expulſas lucri ſuccenſus amore,
Aut medio in pelago capiat pro piſcibus aurum,
Nec domino reddat,dicam committere furtum.
His etiam cenſenda pari ratione videntur,
Quæ domino ignaro bennâ per compita vecto
Præcipitante rotâ celeri cecidere ruinâ.

Con-

CONSOLATORIA ORATIO AD PATREM SVPER MORTE FRANCISCI FRATRIS.

TRiſtes exequias Iuuenis, pompamq́; Lycæi
Vidimus atratam, longumq́; ex ordine funus.
Hoc ſummum, Franciſce, tibi, quod poſſumus unum
Fecimus officium, quod ſanguis amorque iubebant.
Ductor ego, & felix nimium puer; ille nec olim
Viderat, infirmos cum flamma perureret artus,
Et mens veſano ferretur concita motu;
Nec nunc cum exanimes artus, & frigida membra,
Diſſimilesq́; ſui vultus, oculoſque notaret,
In fletus abijt, nec fratrem ſenſit ademptum.
Non æris rauci ſonitus, non triſte feretrum
Exuit ætatis munus, neſcire dolorem.
At poſtquam terram ſubijt, condiq́; cadaver
Cœpit humo, totumq́; oculis ſe abſcondere noſtris,
Iam damni manifeſta fides, nunquamq́; videndus
Excuſſit frater lachrymas: nec turba ſepulchro
Circumfuſa ſuos fletus, gemitusque negavit,
Cum pueri maduere genæ: miſerabilis ætas
Ius & in externos habuit, peregrinaq́; corda.

Hoc, inquam: Ego cum Guilielmulo noſtro ductavi funus: & quis me juſtius? Nam ſi in luctu amicitiæ damna cenſentur, parentes ipſius gradus inæqualitas, ſororem ſexus, Guilielmulum ætas à defuncto ſe-

cto ſegregabat: Ego illi cognationis pari neceſſitudine conjunctus, ætate quantillum â gemino aberam? Deinde ſtudia eadem materiam mutui officij dabant, & poterat mihi ille hoc nomine non minus carus eſſe, quam quod frater erat. Hæc eo dico, ne cum te conſolor, putes ſanum ægro conſilium dare. Habes eum qui dolorem tecum ſociat; luctu etiam certat; & tamen audet non ſe modo ſolari, ſed quod ipſe adverſus mœrorem prodeſſe ſenſit, in alijs experiri. Primo videbo, an non metuendum mihi ſit, ne vulnus nimium recens nondum obductâ cicatrice refricem, dum præproperis remedijs accurro. Non equidem arbitror. nam & virum alloquor, & Patrem, quem mos ipſe patriæ noſtræ vetat ultra ſepulturam luctum producere. Quippe parentes non tam, ut vulgus putat, graviores dolendi cauſas, quam dedolendi habent: & hoc ipſo, quod genuerunt, reperiunt ſolatium. Magnum illud illius, ſed à Naturâ profectum: Sciebam me genuiſſe mortalem. Imponimus nobis, ſi non quotidie illud cogitamus, non ſemper futuros, qui ſine nobis nunquam fuiſſent. Vide quanta ſit hæc ingenij humani perverſitas: carere liberis durum non eſt, niſi his qui habuerunt. Et tamen non eſt minor cœlibum, & cæterorum orbitas: ſed luctum non habet. Quid igitur eſt quo minus ſine lachrymis amittimus, quod ſine lachrymis non habere poteramus? Multa ſunt vitiorum patrocinia; nec tantum avaritia, & ambitio, & luxus veniunt iſto

nomine; ſed etiam qui rationem exceſſit dolor. Superſtitē mihi illum ex ordine Naturæ optaveram; doleo quod compertâ eius pietate diutius uti fruiq. non licuit: amiſi eũ, cujus opera & patriæ auxilio, & mihi potuit eſſe ſolatio. Hæ ſunt voces faventium miſeriæ ſuæ: hæc eſt ingenioſa calamitas.

Arboribus ſua poma cadunt, truncuſq. ſuperſtes
Deſpicit exanimem, ſed ſicco cortice, prolem.
Nec tamen infelix quòd non prius occidit ipſa
Dicitur. Heu miſeros homines, quos falſa doloris
Argumenta iuvant! qui nati funera luget,
Hoc ipſum lachrymat, quod non lachrymatur ab illo.

Bonum filium amiſiſti: Melius eſt quàm malum habuiſſe. Educationis operam perdidiſti: Compenſationem tibi obÿciam gaudÿ, quod ex illius pietate cepiſti. Sed hoc quoq. iam periÿt, idque te malè habet. Si ſapis, appone lucro quod habuiſti potius, quam damno quod perdidiſti. Præteriti boni fructus in tuto eſt: hoc nec auferri, nec deſinere unquam poteſt, ſolumq. eſt extra invidiam fati. Eiuſdem non eſt, quod parũ diu contigerit dolere; quod tamen contigerit non gaudere. Vide ergo quanto ſis illis felicior, qui filium nunquã habuerunt: & tamen iſti nō luget. At ſi filios in bonis ponimus, & ſunt certe pars præcipua, melius eſt nō diu habuiſſe quã nunquã. Nam etiã cũ ipſi auferũtur memoria manet, magnũ grati animi oblectamẽtũ. Vides ergo parẽtibus minimum eſſe cur doleant, ſi non ex vulgi opinione, ſed ipſa ratione, luctum æſtimemus:

prӕterquam quod majeſtas patriӕ poteſtatis, & ſacroſanctum illud naturӕ regnum ӕgre fert eo ſe demitti, ut eum lugeas mortuum, cui ipſe vitӕ autor extiteris; ut ei ſubmittas affectus tuos, cujus tu affectibus imperare juſſus es. Etiam atq; etiam vide, ne quid facias indignum eo faſtigio patrij nominis, in quo te Deus, & Natura collocarunt: in quã tamen conferre libet culpam noſtrӕ impatientiӕ: nec ulla eſt tã parata etiã muliebris luctus defenſio, quàm à Naturâ procedere. Atqui calumniӕ manifeſto tenemur, cum noſtrum crimen illi impingimus. Omnes nobis dolere permittimus, plerią; etiam imperamus; adeo hoc gratum eſt, quo tamen nihil ingratius. Nemo eſt miſerior, quam ipſe credidit, nec minus dolor, quam cӕtera, ex opinione ſuſpenſus eſt. Meremur autem premi dolore, ſi non ipſum premimus.

Auditur vitulum ſtabulis mugire peremptum
Vacca parens; ſed enim mutum lux una dolorem
Conſumit: matrem celerum nec vidit equorum
Poſtera per ſilvas orbatam Aurora vagari,
Iactantemą; jubas toto diſcurrere campo.
Cum catulos ſectata fera eſt, perque avia multùm
Quadrupedante abijt curſu, totiesque recurrit,
Et toties fruſtra deſerta cubilia vidit:
Includunt primӕ luctum rabiemque tenebrӕ.
Vidi cum nidos circumfremuiſſet inanes,
Et pullòs multo volucris ſtridore vocâſſet,
Mox tamen ad ſolitos iterum rediјſſe volatus.

Unus

Vnus homo ſua damna fovet, fletumque laceſſit,
Mœrori dum fautor adeſt; dumque eſſe putamus,
Nos facimus miſeros: non eſt vis æqua doloris
Omnibus; humanos animos tenet impare motu:
Quantum mentis abeſt, tantum occupat inſcia veri
Barbaries tumulo inſanos affectat honores,
Parte ſui dum trunca ſibi manet ipſa ſuperſtes.
Non ita quas ratio, doctrinaque conſcia recti
Formavit gentes, & cultu pectora finxit.
Fœmineis reſonant præcordia pulſa lacertis,
Et vacat ad planctus crebros manus: ubera palmis
Maternis lanianda patent, ſolvuntur in imbres
Lumina, & attonitis trepidant ſingultibus ora.
Triſtitia eſt ſedata viris: diſcrimina ſexui
Cuî facit, hanc noli Naturæ aſcribere culpam,
Quæ gentes ſub lege pari tenet omnibus una.
Denique longa dies mœrentia corda ſerenat:
Non cedit Natura moræ, ſi tempore reddi
Pax animo tranquilla poteſt, tu ſperne morari:
Qui ſapiet, ſibi tempus erit; quiſquamne dolere
Deſinit invitus, gaudetque ad gaudia cogi!

Inter rationes quæ lugere mortuum diſſuadent, iſta vel prima eſt, parcēdum dolori irrito, qui nos mortuis adijcere poteſt, reducere illos nobis non poteſt. Deſinat dolor, qui ſi non deſinat, tamen perit. Citius nobis lachryma, quàm lachrymandi materia deerit, quam univerſum hoc continuo ſuggerit: cumque iccirco nihil illis carius eſſe deberet, nec temere profundenda, quarum uſus tam latè patet,

contrà in nullam rem æquè prodigi ſumus, & quidem cum minimùm cauſæ eſt. Multa ſunt mala quæ hominem improviſa occupant. Morte ſuâ, aut ſuorum nihil certius. Flerè factum non debemus, quod futurum non ignoravimus. Quid eſt quod nobis toties ille æris funeſti ſonus denuntiat, quam nulli Naturam neceſſitatis ſuæ gratiã facere? Alieni nos caſus quotidie admonent, eos eſſe communes: & tamen cum præter oculos noſtros tot ducantur exſequiæ, cum tot hominum funera ſequamur, ſpes longas inchoare audemus, tanquã immunes legis æternæ, nec pariter cum omni Naturâ in lubrico poſiti. Et hinc eſt, quod feriunt magis iſta nos tela, quia minus præviſa ſunt. Quin ergo deſinimus de fati iniquitate conqueri, qui neſcimus quotidie aliquos percuti, ſed omnes peti? At ſi, ut oportet, cogitaremus ſæpe, quod ſemper videmus, periſſet vis præſentibus malis, dum futura proſpicimus. Quid mirum eſt eſſe mortuum quem tam multi præceſſerunt & ſequentur omnes? Poſſem hîc multa tibi eorum exempla adducere, & quidem magnorum virorum, qui liberos perdiderunt: ſed in hoc fortunæ regno longe eſſet difficilius invenire non aliquo incommodo inſignes domos, aut quæ omnibus ſui partibus conſtiterint ad exitum. Veteres etiam hoc ſolatij genere uſos reperio, eodem nos ire, quo totus hic orbis, & rerum Natura; nihil æternum. ad hanc conditionem cuncta gigni,

gni, ut quod cœpit & deſinat: nec unam domum ſine impotenti arrogantiâ ruinæ ſubtrahi, quam mundus expectet. Periiſſe quæcunque vocamus miracula, clariſſimas etiam urbes, quarum tamen vita humanâ eſt longior. Eſt quidem hoc aliquid, nolle privatim ſibi dolorem vindicare, cuius cauſa ſit publica, & communi mortalitati luctum ſubmittere: ſed longe maiora dat nobis ſolatia animorum immortalitas, quam certa fide percepimus. Non eripitur nobis, ſed recipitur à Deo, quem ille nobis precariò dederat, & commodati titulo. Habebat filius, cuius eſſet magis quàm tuus. Deus tibi illum educandum, non mancipio dederat. Redde depoſitum, ſcis quo pacto cum illo contraxeris: dicta erat conditio, ut cum viſum eſſet, reſtitueretur: nec ad ſatietatem tuam uſus tibi conceſſus, ſed ad illius legem. Bonus paterfamilias pecuniam, quæ in diem incertam data eſt, ſemper in promptu habet. Quis ille tam ingratus eſt debitor, qui appellanti convitium facit, & ægre fert uſum ſibi non concedi diutius rei gratuitæ, nec in aliam legem datæ, quàm ut aliquando rediret unde devenerat? Quod eo etiam dictum volo, ne hoc effugium occupet dolor, quod non ætate maturior à te ille repoſcitur. Non repetit præproperè, qui & potuit non dare: & ſi illum ſpectamus, qui lugetur, non quamdiu vixerit intereſt, ſed quàm bene: eius autem rei nos teſtes ſumus.

Optimè

Optimè vixerit neceſſe eſt, qui ita moritur. Optimè moriatur neceſſe eſt, qui ita vixerit. Alienos annos omnes computamus, cùm noſtrum ſit datos benignè æſtimare, nec ad illa reſpicere, quæ ad nos non pertinent. Potuit diutius vivere. Imò non potuit. Hæc illius ſenectus fuit. Tot tantum annos habuit. Plures non accepit. Quid querimur? Noſtra eſt culpa, qui præterito tẽpore nunquam cõtenti ſumus; nec reputamus niſi præſentia, hoc eſt momentanea. Tantundem ſunt hodie anni tui circiter quinquaginta, & illius octodecim. Si celeritatem temporum reſpicimus, nemo diu vivit: ſi miſeriam, nemo non nimis diu. Vitam hanc peregrinationem eſſe etiam Philoſophi prodiderunt Gratulemur illi, cui monſtratum eſt itineris compendium.

Littore Threicij degunt animalia ponti,
Vt nos Natura docuit ſtudioſa vetuſtas,
Et ſignata ſuis poſuit miracula faſtis,
Natali moritura die. non amplius unâ
Luce datum vitæ: noctis ſuprema fugante
Tempora lucifero vitales accipit auras.
At ſol ex æquo cùm veſpere diſtat & ortu,
Illi ætas matura feræ viget: ultima lucis
Sub ſpatia, & nondum manifeſtâ nocte ſeneſcit.
Hic curſus brevis eſt, hæc meta volubilis ævi.
Si linguam, vocemque dares, quæ mane rubenti
Occidit; abrupta quereretur ſtamina vitæ.
Quæque die medio contractas cerneret umbras,
Ad Stygium nondum ſatiata recederet amnem:

Sub

Sub tenebras tandem vix non invita periret,
Sponte ſuâ confeſſa ſenem: non illud in horis
Biſſenis poſitum: ſed quod conferre libido eſt
Omnia: nam noſtri detur ſi terminus ævi,
Poſcat adempta tamen vivax ſibi ſæcula cornix.
Reſpicimus quivis ſibi proxima: tolle beatos;
Nemo ſibi miſerandus erit. Sapientia magna eſt
Quæ data ſunt alijs, ut non ſua, poſſe tueri.

Quis ſcit cui filium malo parens ille providus ſubduxerit? Quam multorum interverſa ingenia procul à ſpe, quam excitaverant, concidêre: quot hodie labes, quæ corruptelæ! Etſi iſta de illo augurari nefas, tamen gaudendum, quod non modò extra periculum, ſed & extra metum eſt. Habebat ille carnificem ſuum, penè quotidianum, dolorem colicum, qui non contentus ſemper torquere, aliquando illum confeciſſet. Si cum exercitu ijſſet, quæ diſcrimina illum expectaſſent! Sapiens Syri vox, CUIVIS *poteſt accidere, quod cuiquã poteſt. Ob oculos tibi pone truncos homines, & ſepultos iam ſui parte; medicorum laniatus, qui legunt oſſa viventibus; quæ omnia quis non morte pejus exhorreat! Sed ſumamus, quod minimum eſt. Cecidiſſet tamen procul a dulciſſimæ matris aſpectu. Simul & morbum, & mortem inaudijſſemus: non licuiſſet nobis pectus præparare damno: non ipſi auxilio eſſe, aut ſolatio. Dubitaremus etiamnum, quo animo mortem tuliſſet, quod ego præcipuum arbitror. Hæc ſunt mala, quæ primis cogitationibus*

nibus ingeruntur. At nos dementes, ſi vel noſtro exemplo nondum edocti ſumus, quanto plura & graviora ſint, quæ nec opinantibus ſuperveniunt. Multis, pater, multis illum incommodis eripuit mors matura; & ſi non alijs, certe ſenectuti. Hoc etiam vide, quanta tibi ſolatia mors ipſa ſuppeditet. Mortuus eſt aetate lubricâ; nec ſubito malo, ſed lento, ut jamdudum ſe ſentiret mori; quod tu forte in miſeria; ego in felicitatis parte pono: praeſertim cum dolor acutus abfuerit. ita enim fit, ut non modò corpus ipſum edometur, ſed & quantum illi deperit, tantum accedat animo; ſequatur vitae faſtidium, deſideriumque felicitatis æternæ. Vtinam tu quidem vidiſſes illum, atque audiſſes, quantâ fortitudine mortem provocaret. Deſperatio huius, quam nos optavimus, ſalutis, fecit illi maioris fidem. Amplius dicam: non ſine miraculo illum ad ſe vocavit Deus. Tenebatur mens delirio, & corporis affecti contagium etiam animum occupaverat. Tamen quotieſcunque mortis, ſalutis, Dei admoneretur, tanquam hoc unum ad ſe pertineret, ita reſpondebat, ut ſingularum dictionum conſtaret ratio. Nihil ſapiebat rerum præſentium. o nos miſeros, ſi ita illum bona valetudo deprehendiſſet! ſemel tamẽ iniectum eſt neſcio quid ſpei, quod, ut fateris, te gravius habet. Nimirũ experimentum in illo fecit Deus, an ne ſic quidẽ vita minus allubeſceret. At pius adoleſcens totum ſe eius voluntati dedidit, in utrunq; paratus. Quantũ eſt beneficium, quod nos eius rei teſtes advocavit Deus!

Deus! quod nos illum vidimus incuſantem fati moras, & invicto pectore velut hoc ipſum proclamantem:

Vixi, & quem dederat curſum fortuna peregi!

At ipſa Mors, inquies, dura eſt: nec omnino verum illud veterum, naturæ eſſe, non pœnæ. Primum illud qualecunque eſt, præteritum eſt. Vbi non eſt, luctum quærit, qui dolet ſuos miſeros fuiſſe. Nihil tam naturæ convenit, quam mali fine gaudere. Quid autem, quid ſi ne malum quidem eſt mori? At hoc etiam Philoſophis creditum. Vltrà imus Chriſtiani, & audemus cum Paulo dicere: Cupio diſſolvi & eſſe cum Christo. Hæc una eſt ad æternam viam janua. Hæ; illa eſt, de quâ opima tulit ille primitiæ mortuorum. Itaque audimus Apoſtolum etiam ſtimulum ejus habere contemtui. Vt valeamus venena bibimus, & quicquid naturæ adverſum eſt: quid ut perpetuum ſimus extra valetudinis vices? Fortiter ergo, fortiter toleremus, & mortem, & amicorum jacturam. Nullus eſt Chriſtianis luctus color, niſi quod nos ipſos lugemus, qui illos amiſimus, imo præmiſimus. Et hic ipſe quam turpis, & indecorus! Quis ille eſt tam curans ſua, tam amicorũ felicitati invidus, ut beatos revocet in miſeriæ partem! Si quid vis filij tui causâ facere, ſiqua manium eius habenda eſt ratio, hoc fac quod illum velle putas, ſi quid illi curæ eſſet rerũ humanarũ. Nimirum ille te torqueri ſuâ causâ æquo animo ferret,

ferret, qui poſitus extra fortunæ ludibria, res humanas ex alto deſpicit?

Illum iam patrij mirantem limina cœli
Pax æterna tenet: non illum publica clades;
Non privata premit, qui ſpemque metumque futuri
Dedidicit: non eſt innoxia vita ſub ictu.
At poſtquam implevit vero ſe lumine, ridet
Has ſub nocte dies, & inania nomina rerum.

Et hæc quidem in univerſum dicta ſunt. Sunt aliæ etiam rationes plurimæ, quas tibi privatim facile dictabis. Sulpicium vide ſcribentem Tullio: COGITA *quemadmodum adhuc fortuna nobiſcum egerit: ea nobis erepta eſſe quæ hominibus non minus quàm liberi cara eſſe debent. Hoc uno incommodo addito, quid ad dolorem adiungi potuit? aut quî non ita rebus illis exercitatus animus, callere debitam, atque omnia minoris æſtimare?*

Tot mala quæ poterant animum durare ferendo
Perdidimus, nondum miſeri ſi diſcimus eſſe.
Hinc quoque fructus adeſt, iuvat aſſueviſſe dolori.

Hv-

HVGONIS GROTII

TRAGOEDIA,

CHRISTVS PATIENS.

HVG. GROTII

TRAGOEDIA

ACTVS PRIMVS.

IESVS.

O Qui futuræ ſortis immenſe arbiter
Rerum potente fata moliris manu,
Supreme mundi genitor, & genitor meus
Mundo prioris, omnia æquavi hactenus
Imperia factis: ſi quid ulterius iubes
Paratus aſto: cuncta quæ timeo feram:
Hac lege veni. Quem tamen finem gravi
Statuis labori? Nulla me vidit dies
Secura: crevit ipſe dum fertur labos,
Maloque patuit ſemper in peius via.
Paterna ſummi templa deſerui ætheris
Nec natus exul. pauperem preſſi caſam
Stabulique prima turpis incunabula
Male notus infans: parvus, infelix, miſer
Iam dignus hoſtis rege Iudæo fui.
Nondum annus alter ierat, ætati parum
Nimium tyranno, diris Ephratias nurus
Orbauit enſis: turba puerorum cadit,
Dum quæror unus, meque dilapſo fuga
Cruentus error perdidit tantum nefas.
Centum per orbem cognitus miraculis
Patrem probavi. Livor adverſum furit,
Et ipſa virtus peius Herode nocet.
Pater quid iſtud? ſemper agnoſcor tuus,

Semper recuſor. Perſa me coluit magus,
Et ante parvos jacuit infantis pedes,
Suoque Mithræ prætulit ſidus meum.
At Abrahami gens ab æternis tibi
Seposita ſæclis, priſcaque Iſacidûm domus,
Excuſſit omnem mente degeneri Deum.
Hinc contumaces bella Phariſæi movent
Pietate fallax turba: at hinc in me trahit
Legum magiſtros dira pontificum cohors:
Illinc profani ſecta Sadoci minax
Regalis aula purpura inviſum premit.
Fidei quid vltra reſtat? ad nutus meos
Natura rerum ceſſit & faſſa eſt Deum.
Vnda liquentis ebrios potus bibit
Galilæa pubes. depuli alienam famem;
Meam ſubegi: biſque vicenos dies
Ieiuna nullis ora violavi cibis.
Inter ſecantes dexteras crevit Ceres:
Satiatus ingens populus, & toto tamen
Plus eſt relictum. flabra compreſſit notus,
Et æſtuantis ira detumuit freti.
Durata ſiccos vnda tranſmiſit pedes.
Ferale morbi virus & membris grave
Arti negatum cedere humanæ malum
Vox medica vicit. longa caligo fugit,
Meaque cæcus dexteræ debet diem.
Auditur ille qui nec audivit prius,
Silentiumque rumpit in laudes meas.
Quid illa ſanctis ſemper adverſa & Deo
Hoſtilis Erebi dira pallentis lues

Non pulſa noſtris legibus mortalium
Habitata linquit pectora & vocem tremit?
Poſt opera tanta non ſatis Chriſto fuit
Prodeſſe vivis. victor ingenti manu
Fregi ſilentum regna, & infernum chaos.
Terris & aſtris & triumphato mari
Reſtabat orcus: per ſepulchrales ſpecus,
Per operta terris iura & vmbrarum domos
Imperia miſi. funeris laceri calor
Animavit artus: mortis expulſum gelu,
Retroque in auras manibus patuit via.
Renatus ipſo vivit ex tumulo cinis,
Meumque munus ſpirat. at Mors arctius
Regnare iuſſa, nec ſolens damnum pati,
Queritur retexi fata, nec cenſus ſui
Conſtare numerum. pro tot vmbrarum grege
Egomet repoſcor victima horrendæ neci.
Ergone triſtis hora veniſti tamen,
Qua pereat orbis auctor & lethum premat
Vitæ datorem? ruit in exitium meum
Ferale tempus, quæque nunc vmbrat polum
Nox, dum citatos agitat aſtrorum choros,
Breves fugacis invidet vitæ moras.
Quæcunque tandem vim parat capiti meo
Sors dura parcat trahere, ducentem ſequor.
Impenſa generi poſt tot humano mala,
Poſt frigus, æſtum, lachrimas, luctus, famem,
Accedat vnum, moriar: alienæ reus
Culpæ peractus ſpiritum feſſum exuam,
Caſtuſque terras tingat ingratas cruor.

Iam vanit ingens anima: iam mortem meam
Mercatur atrox inſularum factio,
Sceleriſque pretium dicit. Exacta eſt mei
Bona pars laboris: omne præſenſi malum,
Et quicquid atra nox tegit vidi tamen.
Mens ante corpus pendet: horreſco nefas,
Preſſumque venis ſanguinem exſudat timor.
Quo priſcus ille cordis abſceſſit vigor
Diumque robur? feror in ærumnas, feror.
Heu morte dura durius mortis genus
Animique triſtis languor; an totus perij,
An ſpes ſalutis reſtat? Atque vtinam patrem
Liceat precari. Lachrimis certe meis
Nihil negare ſolitus aliquantam mali
Partem remittat. fas ſed æternum Dei,
Et præſtitutus ordo venturi vetat.
Tot ante ſæclis fixa totque oraculis
Cantata vatum neſcit in finem ruens
Flecti voluntas. Sed quid infernæ moror
Calcare echidnæ virus & torti vagum
Draconis agmen terere ſublimi pede?
Primi parentis morte ſanandum eſt ſcelus.
Morbum furentem ſanguinis largus mei
Piabit imber. Gaudeat dira nece
Genus ſuperſtes: gaudeat mortalium
Quodcunque buſto reſtat, & gentis piæ
Cineres ſepulti. viximus viventibus:
Moriamur in commune. Non poſſunt mea
Perire clades: cuncta debemus mala
Promiſſa terris, vincula & flagra & crucem

Titu-

Titulumque ſacræ mortis & faſtidium
Gentis ſuperbæ. Turbine infeſto tonet
In me parentis ira dum parcat meis.
Ne pereat orbis pereo: terrarum omnium
Succedo pœnis. Quiſquis extremum colis
Vtriuſque Phœbi littus, aut recta face
Æſtiva medius regna quæ torret dies,
Quique in remota noctis immenſæ plaga
Glaciale plauſtri ſidus Arctoi vides,
Favete ſacro. poſcor aris hoſtia,
Et maius agno Paſcha. noſtro ſanguini
Donabit iras cæde placandus pater.
Iam plena ſacrum Luna poſt verna citat
Æquata lucis ſpatia: plus aliquid die
Dies tamen videbit & perdet diem.
Excors Iūda, tu licet valida manu
Venias Quiritum cinctus & noctis metu
Adverſus unum, non tuis capior dolis:
Prodis ſcientem: ſponte feſtino mori.
At vos magiſtro lecta ſocialis cohors
Adhuc fidelis turba, poſt feſtas dapes
Lymphaſque heriles, myſtico carmen ſono
Sacrate: dumque ad nota properamus loca,
Vbi multa tacitis leniter ſuſpiriis
Reſpondet arbor, quas ego ad ſedes vocer,
Quæ lex amoris, quam favens vobis Deus
Audite euntes. interim vigiles meam
Durate noctem, cedat ex oculis ſopor,
Cælo ſupremas donec admoveo preces.

CHORVS IVDÆARVM MVLIERVM.

IAm vehit præceps per aperta noctem
Mundus, & pronæ properant tenebræ
Auream cœlo redhibere lucem.
Non tamen ductor celeris choreæ
Phoſphorus clarum revocavit agmen,
Mane nec primi roſeum rubentis
Buccinæ ſignum crepuere noſtræ.
Nos apud magni penetrale templi
Noctis inſomnes vigilamus horas,
Diſcat vt ſanctis precibus piatum
Craſtinam pectus celebrare Phœben,
Quæ jubet fruges meminiſſe raptas
Memphidos regi metuendus exul.
Hoc ſacrum totas viduabit vrbes,
Quaque Jordanes toties novatos
Ambitu certat ſatiare curſus,
Quaque ſe ripis negat & ſolutus
Stagna piſcoſæ ſibi miſcet vndæ.
Ire miratur Solymam colonos
Dactylis fœtum nemus & fragrantis
Balſami ferrum fugiente vena,
Vnde non longe lituis avorum
Sponte concuſſi cecidere muri,
Monſque nimboſum caput æquat aſtris
Conſcius fato ſenis irreperti.

Perdidit

Perdidit cives primus orbe merſo
Cepheos regnum, ſacra fabuloſæ
Dercetûs mutans meliore ritu.
Huc Palæſtinas properare gentes
Vidit Azotus geminaque Iamnes.
Non Idumæos Caparorſa clauſit,
Non ſuos Lyddæ tenuere muri,
Non decem princeps populis Damaſcus,
Non brevi nobis ſociata regno
Impij nutrix generis Sebaſte.
Venit & dictus populis dediſſe
Prima ſcriptorum monumenta Phœnix,
Quem Tyros regum pretioſa luxu
Edit in lucem genitrixque Sidon.
Venit & ſiquis Syrus inter amnes
Audet intactos violare piſces,
Nec vaga numen metuit columbæ:
Belus & quorum vada concolori
Turbidus vitro lavat, & vetuſtis
Finium bellis dubitatus Arnon:
Et quibus limo vada ſulphurato
Peſtifer donat lacus. hic inertes
Spiritus nullos patiuntur vndæ.
Non tulit pinnas pelago natantes,
Non tulit remos mare verberatum.
Odit hoc omnes animas profundum
Et vetat mergi, nec odore quicquam
Sevius vaſtum minitatur æquor.
Ille depaſtus ſegetem veneno
Præripit meſſes: abit in favillas

 Omnis

Omnis autumnus: cinis hauſit arva,
Nequa non olim meminiſſet ætas
Vindicem flammam, piceoque cœli
Imbre damnatas periiſſe gentes,
Cum ſale infelix mulier gelato
Senſit in ſaxum riguiſſe venas
Impie caros miſerata muros.
Miſit æternam ſine prole gentem
Littus Eſſenum, quibus una virtus
Fœta commendat viduum cubile.
Omnis in culpa Venus: omne lucrum
Æqua paupertas. nimis o beatus,
Qui ſuum nunquam numeravit aurum
Publico tantum vigil. ille noſtris
Maior ærumnis vitiiſque maior
Lege communi ſocialis aulæ
Poſtulat partem famis & laborum.
Quot fugis ſparſos in utrunque ſolem
Poſteros ſero patris Abrahami
Colliget veſper? tamen heu triumphi
More ſolennem ferienus agnum.
Ipſa libertas ſemel ut receſſit,
Quam dies primus dedit Azymorum,
Non redit, quanquam iugulo petita.
Pars tenet Batti ſteriles arenas,
Corniger gentes ubi fallit Ammon:
Pars ubi Nili Macetes ad amnem
Victor auroræ ſtetit. an tacebo
Carcerem noſtri generis vetuſtum
Coctili cinctam Babylona muro,

Culta

Culta vel Tauri, dominumve Tybrim?
Quiſquis extorris decora alta gentis
Neſcit oblitus, neque ſæcla confert
Immemor, longo mala mollit vſu.
Iuſtius ſortem queritur malignam,
Qui domi ſervit. miſeræ tenemus
Semper Aegyptum, patriamque nunquam.

ACTVS SECVNDVS.

PETRVS.

INimica noſtro Romuli pubes Deo,
Profaniorque turba ſacrifici gregis,
Quæque innocentes non refugiſtis manus
In me venite vincula en vltro reum
Vereque ſontem. quicquid eſt actum hactenus
Merui videndo: ſi quid eſt vltra mali
Merui timendo. me petenti non face
Vincenda nox eſt, non Latina vnum in ſcelus
Miſcenda templi cum ſatellitio manus,
Non dux emendus, perfidoque amplexui
Ponenda merces: dabitur hoc gratis caput.
Huc huc adeſte: ſtabitis, nec turbine
Collapſa ſubito terga percutient ſolum.
Dabo retorta ſponte nodis brachia,
Et ipſe plagis vultus occurret ſuis.
Sæuire iam vacabit, an ſola placent
Cum ſcelere pœnæ? ſegnis eſt veſter furor
Niſi in immerentes? ratio conſtat criminum

Vtrinque:vobis facta quod fateor mea,
Mihi quod negavi. Indices ſancti,quibus
Iurata teſtes venditant mendacia,
Audite facinus. Gente Galilea ſatus
Terras reliqui mariaque vt Iëſum ſequar.
Proles Tonantis vera res mortalium
Heres paterno miſſus imperio regit,
Adeſtque cœlo liberator patriæ
Captivus ille veſter, & ſceptri potens,
Quem iudicaſtis. impium agnoſco genus,
Feroſque mores ſtirpis & proavos truces.
Sic provida quietis & fati reus
Benignioris impias patrum manus,
Et diræ pavidus ora reſpexit puer,
Qui mox vocanti Nilon impoſitus ſolo
Vtriſque ſævam depulit terris famem.
Sic lapſa ab aſtris mella & ætherias dapes
Pertæſa fixis rupe Sinaa patrum
Seditio caſtris prætulit Moſi Pharum
Et ſervitutem. nemo vates entheo
Impune per vos corde concepit Deum:
Sed nemo inultus. Memphis, & rabies locis
Incluſa vaſtis, inque ſe armatæ tribus
Adeo exciderunt, mox peregrini iugi
Mutata toties iura, & Aſſyriæ domus,
Aquilæque Magni, rupta cum templi ſacra,
Mediaque victor æde Romanus ſtetit?
Peiora reſtant. hæc miniſterio manus
Vtinam placeret. vertere inſidas libet
Sedes, & omni ſueta ſceleri viſcera

Eruere

Eruere ferro. Teſtor infauſtum nemus,
Cui luctuoſas Chriſtus affudit preces,
Quæſiſſe cædem, mixtus vt veſtro Cedron
Fret cruore. tela compreſſit mea,
Cui tela tenui, verbaque exemplo iuvans
Sanavit hoſtem. pavidus, vt partem ſui
Sine ſe iacentem ſenſit, huc vertit faces,
Viſaque Malchus aure vindicta minax,
Et ſæva quatiens vincula incurrit manum
Notam medelis: tactus aufugit cruor,
Redijtque trunco priſtinum capiti decus.
Nocuiſſe Chriſto profuit tantum. Sed o
Scelerata turba, vulneranti parcitis,
Trahitis medentem. Tu quid omnes per reos
Te, Petre, differs? ſi magiſtrum vindicas,
A te inchoandum eſt. Ille tu ſemper ferox;
Cunctas laceſſens pectore invicto minas,
Primos ad ictus cumque fortuna fugis.
Rebellis & deſertor & fluxa fide
Quid non patraſti? Robori quiſquis ſuo
Spes credit altas, nec dolos animi timet
Fruſtra placentis, perfidis ſed viribus
Incumbit, huc reſpiciat, exemplum grave
Sortis caducæ, quamque ſint fragili loco
Humana: primos vſque ſed punit ſuus
Error ſuperbos. Quid meis reſtat malis?
Abominando ſcelere fœdavi dapes
Potus & vndas. hocne, quod tantum nefas
Iurare potuit, ore guſtavi impio
Veneranda menſa ſacra? Proh pietas, & has

Ergo fugaces Chriſte laviſti pedes?
Quis me nivoſis deſpuens Libani iugis
Gemino citatas capite Iordanes aquas
Satis piarit? Tune Callirhoes liquor,
An vos alumnum poſcitis patrij lacus?
Non ipſe Nereus, quem ſuper Nilus ruens
Cærulea turbat ore ſepteno vada,
Non illud olim quod ſtetit proavis fretum
Rubente crimen abluat fluctu meum.
A me petendus imber. Heu ceſſant adhuc
Lamenta? lachrimis contumax vultus fluat.
Sic ſic eundum eſt. verbere illiſo ſonet
Crudele pectus. hi decent ictus manum.
Miſerande debes hæc tuis Cepha malis:
Quid das magiſtro? non ferunt luctum parem
Quæ facio quæque patior. vt totam occupet
Nox iſta vitam ſeque flendam per meos
Diſpenſet annos, ſpiritus medios tamen
Gemitus relinquet, nec ſatisfaciet malis,
Interque luctus anima deficiet ſuos.
Iam fletis oculi? flere vos decuit modo,
Tunc cum precandi tempus: at vos languido
Captos veterno vetitus oppreſſit ſopor:
Certe, priuſquam ſtaret hoſtile ad forum,
Ac ter negantis ora reſpiceret reus,
Aleſque lucis crimina occineret mea.
Quæ me recondet regio? qua mœſtum diem
Fallam latebra? quæro nigrantem ſpecum,
Qua me ſepeliam viuus, vbi nullum videns,
Nulli videndus lachrimas foveam meas.

PON-

PONTIVS PILATVS.

CAIPHAS.

TArpeiæ ſuperûm rector, & magni pater
Mavors Quirini, quoſq; nunc melius colit
Vrbs domina rerum, gentis everſa Phrygum
Priſci Penates, quando continget mihi
Veſtras ad aras trahere votivos greges,
Vbi tecta cœlo paria & auratas trabes
Gemmis rigentes, quæque plauſu perſonat
Populus ſubactis iura qui populis dedit
Theatra cernam, teque terrarum arbitrum
Magnanime Cæſar, ſive præſentem colit
Tua Roma ſupplex, proque toto quem dedit
Te poſcit orbe, ſeu togatis cœtibus
Te molliora regna Teleboûm negant.
Ego nunc amicis heu procul, patria procul,
Honeſtus exul iubeor inviſam polo
Frænare gentem, quæ ſuperbo nomine
Pietatis odium moris humani tegit,
Sceleriſque mundum damnat, & falſo metu
Vnius omnes pariter abiurat Deos.
Lex vna legem nolle: non patitur regi
Infenſus alijs error & diſcors ſibi,
Simul rebellis turba iactavit iugum
Tam ſueta vinci quam domari neſcia.
Non ſponte noſtra, teſtor & fas & fidem,
Toties per vrbes fluxit Hebræas cruor:

Sed

Sed vim proterva gens & inſociabilis
Ni patitur audet, regna tractantes manus
Savire ratio ſape & invitas docet.
Sed ibo viſum quid ſacerdotum velit
Sibi turba, quorum trepida relligio ſacro
Inſtante noſtris pollui tectis timet.
Quis ille, quem tot vincla totq; homines premunt,
Ipſo verendus ore nec ſontem ferens?
Tu fare Solymi Caiapha princeps chori:
Quæ nuntiatis ſcelera, quod fertis nefas?

CAI. *Cuſtos Latinæ pacis, a ſummo duce*
Nobis ſecundum nomen, adduxit ſacer
Reum ſenatus. ſcimus, haud noſtrum putas
Obijcere pœnis poſſe non meritum caput.
Sed hic magiſtra quos vetuſtas edidit
Ritus, retroque longa defendit dies,
Convellere auſus intulit mores novos:
Nec illud almæ ſedis arcanum timens,
Templo ruinam cantat, & plenis Deo
Minatur adytis. ſeptimæ lucis ſacram
Turbat quietem, faſque de cœlo datum,
Totumque Moſem legibus calcat ſuis.
Nec ſtetit in illis: ſidera inceſſit furor
Summumque numen, plebe cum vili ſatus
Palam Tonantem vindicat patrem ſibi.
Hac ſunt piari morte quæ vates iubet,
Qui iura tabulis ſcripſit in geminis decem.

PON. *Poſtquam ira belli mater atque auri fames*
Artes nocendi reperit, & placidos ſuo

Præ-

Præſtare poterat nulla ſecuros quies,
Infirma per ſe vita communi metu
In fedus homines traxit, alternam docens
Opem paciſci: mœnia amplecti domos
Cœpere: maius inde præſidium bonis.
Subiere leges: pœna reſpondet ſua
Æquata culpa: redit ad auctorem malum:
Iuſtitia ab ipſo crimine exemplum petit
Damno rapinas vlta, cædem ſanguine,
Ut facere metuat quiſque quod metuit pati.
Maiora pœnis peccat humanis, Deum
Quisquis laceſſit: magnus hunc vindex manet
Quem lædit: ipſe fulminanti dextera
Tremendus orbi cur ſuas mortalibus
Mandaret iras? eſſe nec datur impio
Impune: vecors mentis attonitæ pavor
Exagitat illum: ſentit ipſum quod negat;
Et cogitur timere vim non creditam.
Non peragit vnus tale ſupplicium dies.
In hoc iubetur vivere, vt nomen necis;
Necique ſiquid reſtat horreſcat diu:
Sin patria quiddam iura diverſum ſonant,
Commiſſa veſtræ vocis arbitrio luat.

CAI. *Quamvis avorum placita quod nobis manent,*
Donum fatemur eſſe Romanum; tamen
Omnis redacta iuris eſt noſtri necem
Citra poteſtas. tu, cui magnus ſuas
Tradit ſecures gentis Auſoniæ pater,
Ius imperi tuere. Quem trahimus reum,

Modò iam relicta ſede natalis ſoli,
Vbi ſervat unda Cæſaris nomen tui,
Hac vſque ad vrbis tecta populorum agmine
Stipatus ibat, vulgus in bellum ciens,
Nefaſque clamans liberam Latio premi
Gentem tributo. carminis magici nefas
Stygiumque fœdus aſtruit fraudi fidem.
Nihil quietum patitur: excantat rogos,
Et ipſa turbat buſta ferali ſacro:
Queis capta monſtris turba novitatum ſequax
Dominum ſalutat, illius laudes canit,
Præfertque eunti nobilem palmæ comam.
His ille ſtudijs fretus addicit ſibi
Poſſeſſa quondam ſceptra Davidis domo.
Motu ex rebelli, quid niſi cædes viros,
Flammæ penates, vaſtitas agros manet,
Cum iuſtus in nos ſæviet Romæ dolor?
Vnum perire ſatius, an populum putas?
Quin hic piamen omnium culpæ datus
Cruore gentis redimat exitium ſuo.

PON. *Ambigua prudens cauſa conſilium expetit.*
Intro eſt eundum. Vos foris, quando libet,
Reſtate. vinctum milites ſiſtent, vbi
Auditus a me iura pro factis ferat.

CHO-

CHORVS IVDÆARVM MVLIERVM.

SOlymæ turres regnumque vetus,
Cui victa tulit terra tributum,
Qua Niliaci finibus Iſthmi
Procul Aſſyrium tendit ad amnem,
Cum procubuit tibi fuſcus Arabs,
Mirata tuas cum venit opes
Decolor uſtæ regina plagæ:
Tua certarunt fœdera magni
Ambire duces, celſa Canopi
Qui ſceptra tenent, & Chaldæi
Late domini gentis Eoæ,
Virtuſque mari Sarrana potens:
Nunc heu quali ſub ſervitio
Nihil, externis niſi præda, iaces!
Vitellus deſponſa Deo
Quoties quoties mutavit heros,
Ex quo auſpicijs non cœpta bonis
Nova creuerunt mœnia templi,
Populuſque inter vincula natus
Secum rediens ſua fata tulit!
Scelus Antiochi patrumque nefas
Sedet in noſtra cervice, ſedet.
Aetas quid enim dira refugit,
Quæ cæleſtis potuit flammæ
Prima ſilentes ſpectare focos,

Fuſoque ſuum ſanguine fecit
Sacra iratum meritura Deum?
Ergo Ionios ſcelerata hominum
Commenta Deos turis acervo
Placans iacuit noſtra iuventus?
Fratrum poſt hæc tempora cædes,
Toxica manibus miſta maritis,
Matrumque dolos, & quæ nemo
Credere poſſet Iudæa tulit.
Bis Romanis ceſſimus armis,
Bis victores noſtros victor
Perculit alter: dominis tantum
Fortuna levis, nos iam toties
Tranſit eoſdem.
Deerat noſtris hoc nempe malis
Iuga cognatos diverſa pati,
Dum pars Italas metuit virgas,
Partes alias regnat vterque
Fratrum proavis domita noſtris
Ortus Idume.
Tu ſpes lapſis unica rebus,
Columen patriæ, genus Abrami,
Quem fatidico pius ore parens
Sperare ſuum iuſſit Iūdam,
Quem regis avi nablia cantant,
Vindex populi tibi ſacrati,
Clauſure tuos non frangenda
Pace triumphos, tunc cum leges
Feret vnius Iudæa tuas
Inter famulas libera gentes,

Quando

Quando nobis quando toties
Promiſſus ades?
Si nos vatum, quorum miſeris
Conſtat multa iam clade fides,
Nunquam in lætis carmina fallunt,
Non tu longe. Per te ſancti
Limina templi, per iuratum
Patribus nomen, quod lingua loqui
Noſtra veretur, conſanguineos
Reſpice luctus, propera, propera
Sancte precamur, votiſque pijs
Tandem præſens diſce vocari.

ACTVS TERTIVS.

IVDAS. CAIAPHAS.

Quicunque puras ſcelere ſervatis manus
Me fugite longe, fugiat & qui non niſi
Credenda peccat. Iſte vultus polluet
Etiam nocentes. Vos quibus fas & nefas
Diſcreta, quos non tota migravit fides,
Quibus eſt amicus, filius, frater, piæ
Quos mentis vllo nomine affectus tenent,
Occludite aures. neſciat commercia
Tam dira mundus. ſolus hoc nôrit nefas
Qui vendidit, quique emit. Vbi nunc pontifex,
Vbi dicta ſacris turba, digni qui ſuis
Mactentur aris? Impium cerno gregem,
Quo peius æther me videt demto nihil.

Audite vocis præſules notæ ſonos:
Gratis loquemur: ſiue teſtem quæritis,
Habete verum: ſive ſontem quæritis,
En confitentem. prodidi vobis ego
Animam immerentem, prodidi ſanctum caput,
Pluſquam magiſtri. ſcelere non poſſum manus,
Præda levabo: munus ad dominos redit:
Habete lucro perfidi pretium doli.

CAI. *Meritone culpes temet ac peragas reum,*
Te ſtabit intra cura. nec nos crimina
Aliena tangunt: nec tibi partas opes
Recipimus: a ſe nam cruentos reſpuit
Quæſtus ſacrato gaza Corbanæ ſinu.

IVD. *Hoc fas & æquum veſtra ſi pietas docet,*
Probare facinus, execrari præmium,
Ibo ibo ad aras & nefando munere
Templum impiabo. nil ibi fruſtra Deum
Pro me precabor: vos ſed vt culpa pares
Par pœna teneat: debita haud vltra moror
Supplicia: diræ mortis ad nigros ſpecus
Dux ille veſter praeo, vos æquum eſt ſequi.
Cœli imperator, ſi nec ignavus vides
Humana, nec te fulmine armatum truci
Fruſtra timemus, terra quid meruit tua,
Quod tale monſtrum portat, aut Sol, quod videt?
Si vetera credi genera pœnarum iubes,
Accedat vnum. littus eripiant mihi
Demiſſa cœlo maria, me fluctus premant,
Et fiat hominis pœna quæ mundi fuit.
Liquefacta tædas aſtra ſulphureas vomant,

Quan-

Quantumque cœlo eſt ignis, hoc vna caput
Feriat ruina.quinque non tantum nefas
Fecere populi.pandat arcanos ſinus,
Et inferorum clauſtra magnum iuſtius
Non vlta Moſem terra.Iam quicquid mali eſt
Tuus in minora ſcelera conſumſit furor.
In vindicando filio lentus pater,
Exitia machinare terrifica,horrida,
Nondum reperta.Facis?an hæc faciet manus
Quod tu recuſas? Dira cœligenûm exulum
Feralis acies nata punire impios
Et facere, quid me hoſtile circumſiſtitis,
Quid territatis? Iamne apud manes mea
Decreta pœna eſt?venio.quam partem ſui
Mihi ſæuus aperit carcer?hanc,vbi ſontium
Pater ille,cuius non litanti dextera
Frater recentis quarta pars mundi iacet?
An illa poſcit regio,noſtrorum ducum
Vbi turba maior,quos ſuper mole eminet
Socer infidelis,qui ſuo ferro incubans
Invidit hoſti regiæ cædis decus?
Placet ante cunctos ille,qui rapto patri
Solio ſuperbus,perdidit moriens humum,
Vltrice rutilas arbore implicitus comas.
En digna ſeſe monſtrat ad lethum via:
Sequor hunc:Ieſum præeo:ſupplicio pari
Anima anteverte ſceleris eventum tui.

PONTIVS PILATVS.

TVRBA IVDAEORVM.

Horreſco totus: nec quid aut ſileam aut loquar
Decernit animus: liberant leges reum;
Invidia damnat. Fateor, offenſam timens
Plebis patrumque crimen optavi datum,
Nullum repertum eſt. quicquid obiecit ſua
Satis ipſa prodens odia coniuratio,
Silentio revicit. En illa inclita
Phariſaa pietas: quia ſub exeſi fame
Pallore vultus & ſupercilio gravi
Vano calentes ambitu ac cupidos opum
Animos retexit, ſit nocens, ſpretor Dei,
Sacrilegus: hinc tot illa ſcelerum nomina
Regnique crimen. Scilicet maris accola
Inops iners que vulgus, & Galilaïdum
Grex feminarum, ſpiritus facient duci
Tantos. ad iſtas Roma trepidabit manus.
At ipſe regem ſe negat terris datum,
Regem fatetur: vnde non vllas ſibi
Pugnaſſe dextras cum lacertos ſtringeret
Popularis hoſtis: ſed feris mortalium
Odijs patentes traditas partes ſibi
Verum tuendi: ſtudia quos eadem iuvant
Paucos magiſtra vocis imperium ſequi.
Seu vera ſunt hac, liceat impune eloqui,
Seu temere iactat falſa, quis mendacium

Capite

Capite expiavit? ſeu furit, pœna eſt furor.
Sed & ipſe quem nunc annui cultrix ſacri
Structum parenti traxit ad templum dies,
Qui iuncta fini regna Agenoreo tenet,
Famæ ſtupenda facta narrantis fidem
Fruſtra requirens, imperî civem ſui
Habuit ſatis ſpreviſſe, nec ludibrium
Damnavit vltra: dictus Herodi æmulus
Fulgente ab ipſo cultus ornatu redît.
Sed innocentem bis repertum ſævior
Premit ira, metuens, credo, nequicquam ſcelus
Quærens in illo, ne ſuum amittat ſcelus.
Animo ſemel præcepta proh quantam movet
Vindicta rabiem! talis ereptam furit
Recipere prædam notus in ſilvis leo.
Pudet, at metus ſubegit æquum vt fraudibus
Vellem tueri, iuſque furarer dolis:
Ceu contumacis impetum pelagi timens
Obliqua fluctus navis oppoſitos ſecat.
Mos eſt vetuſto, ſi qua Iudæis fides,
Veniens ab ævo liberum quo turgidas
Æſtate ripas fugit Iácobi genus,
Quoties renato vere Titanis ſoror
Pleno refulſit orbe, populi gratiæ
Vnum e nocenti plebe donari caput.
Ego iam ſoluta non merenti vincula
Spe deſtinabam: ſed mea clementiæ
Eluſit artes vis ſacerdotum effera:
Quorum incitatu turba latronis petit
Vitam Barabbæ. prima miſcendo manus

Semper tumultu, ſanguine humano calens,
Inſontis odio factus inſons, publicum
Meruit favorem. Nunc & ancipitem metu
Non vana cara viſa turbant coniugis,
Quam nocte tota tenuit irrequies ſopor:
Meque illa iam per ſacra, per ſuperos rogat,
Ne iura violem, nilque peccantem hoſtium
Gratificer odijs. Ergone Hebræos patres,
Et ſtudia temnam tradita gentis mihi,
Et vna vilis anima tot ſubito mea
Benefacta perdet? clauſa nunc his mœnibus
Iudæa tota eſt: advenas quos vltimo
Ab axe miſit orbis haud capiunt domus.
Quid ſi arma vulgus ſumit, & cœptas ſemel
Non ponit iras? ſcilicet iudex pius
Magnum merebor pace turbata decus.
Meliuſne morti dabitur? at culpa vacat.
Quin iſta magna eſt culpa, quod fieri poteſt
Materia belli: ne periclo ſuccubent
Imperia, ſæpe valuit in crimen timor.
Spes vna reſtat: terga juſſis milites
Secuere flagris, ſi truci ſpectaculo
Se forte plebis ſatiet iratæ furor.
En qualis adſtat! ſanguine & vibicibus
Rubent lacerti: vulnere exhauſtum latus:
Humeros cruentos concolor veſtis tegit
Mendacis oſtri: proque ſerto regio
Vtrunque tempus aſperæ ſentes premunt.
Spectate miſerum. TVR. *Tolle & hoc purga ſolum*
Viſu nefando: fige devotum cruci.

PON. *Veſtrumne regem?* TVR. *Nulla conſortem ſui*
Patitur poteſtas.iuris humani arbitrum,
Quem Roma monſtrat,colimus: vnum Cæſarem
Dominum fatemur: Cæſari regnum eripit,
Regnare quiſquis ſperat:atque adeo tuas
Res intuere quam fidem præſtas hero,
Si te timendum præſide exemplum incipit,
Impune magni læſa majeſtas ducis?

PON. *Creſcit tumultus:ſæviunt procerum ſimul*
Plebiſque voces:murmur incertum fremit,
Littorea qualis ſaxa ventorum fragor
Primus pererrat,cum procellas parturit
Cœli latentis ira,diffidit polo,
Totoque trepidus nauta decedit mari.
Notus mihi iſte ſtrepitus.hæc ſubitam mala
Poſcunt medelam.Vos piatrices aquas
Huc ferte famuli.Teſtor hos puros ego
Undæ liquores,& meas teſtor manus,
Quas ſordis expers imbre perfundit latex,
Nil ſponte facimus:quod carens culpa perit,
Mea culpa non eſt.Iſte vos teneat cruor.

TVR. *Securus eſto.quicquid huius pendere*
Cædes meretur,ſentiat noſtrum caput,
Noſtrique generis ſera poſteritas luat.

PON. *Ergo hic,vbi inter nobilis cruſtas ſili*
Surgit tribunal,iuris auguſti locus,
Sedens profabor.Trahite damnatum cruci:
Servile rex Iudæus exitium ferat.

CHO-

CHORVS IVDÆARVM MVLIERVM.

IESVS.

TE te miſerum plangimus omnes,
Tibi cum fletu lamenta damus:
Seu tu nigræ cura volucris
Raptus in altum flammante rota
Sentis dominos rurſus iniquos:
Seu captivæ quondam patriæ
Sero nimium credite vates
Lachrimas fatis reddis iiſdem:
Seu qui nuper, poſt Iordanis
Puro lotas flumine gentes,
Nihil inceſtos veritus regum
Culpare toros, morte luiſti
Saltatricis vota puellæ:
Seu priſcorum quicunque virûm
Idem atque alius redditus orbi
Merſo vitiis conſulis ævo,
Sanctus certe; tua quod virtus
Et facta probant. non tu poſthac
Denſo comitum ſtipante choro
Niveos mores & clara poli
Regna loqueris: non te aſpiciet
Cæcus ſibi vix credulus ipſi
Vultu ignotum cernente diem:
Non clementes fugiet tactus

Omnibus herbis invicta lues,
Non te vires præbente tuas
Auctu tacito totidem panes
Hominum totidem millia paſcent.
Vera exacti regula moris,
Prope plus vita quam voce docens,
Modo ſectatrix quem turba premens
Anguſta nimis littora queſta eſt,
Monteſque ſua plebe minores:
Modo cui veſtes, cui vincentes
Pondera ramos ſubſtravit ovans
Feſto cantu noſtra iuventus,
(Quid non poſſunt fortuna levis
Rerumque vices?) deſerte tuis,
Prodite ſævo duceris hoſti,
Vindice nullo.
Non ita dudum ſpes afflictis,
Vnaque cunctis medicina malis
Vincta loro ceſſere manus.
Per quem muti potuere loqui,
Nunc ecce taces. Repetit plagas
Aperitque novo verbere ſulcos,
Nobiſque ſuas venditat iras
Romana cohors. en membra fluunt:
Nulli proprius dolor eſt parti,
Sed confuſos abit in rivos
Unum toto corpore vulnus.
Fatine etiam tute miniſter
Pœnæque tuæ portitor ibis?
Quis migrantes habitare domos

Conſuetus Arabs, regnanſve cava
Rupe tyrannus tam dira jubet?
Necet o utinam preſſum ligni
Feralis onus, membra fatiſcant,
Rumpatque labor tenui hærentem
Limite vitam. votum fuerat
Sic poſſe mori. quantis eheu
Servare malis! Fers ipſe crucem
Qua te qua te miſerande feret.
IES. *Ne Judaæ ne me nimium*
Plangite matres. veſtro generi,
Vobiſque iſtas Solymæ lachrimas
Servate nurus, quibus exitium
Triſte minatur funeſta dies.
Venient annis tempora paucis,
Cum fæcundos uteri mulier
Queſta tumores, dicet ſolas
Eſſe beatas, quas maternos
Nulla liquores pignora poſcunt,
Cupiet tota cum rupe tegi
Miſera & magnos ſidere montes.
CH. *Eheu dira victima morti*
Non nos iterum viſurus abis.
Non te lethi porta remittet,
Qualis nuper tibi clamatus
Senſit ſenſus eſſe reverſos,
Venâſque tua voce ſolutas
Iterum ferme riguiſſe metu,
Simul oblitum venit in orbem
Nigro ſurgens Lazarus antro:

Cum

Cum Sadoci domus errores
Maleſana ſuos certo vidit
Teſte refelli.
Pauci raro munere cœli
Potuere aliјs reddere vitam,
Se nemo ſibi.

ACTVS QVARTVS.

NVNTIVS PRIOR. CHORVS IVDAEARVM MVLIERVM. NVNTIVS ALTER.

Tandem execranda, barbara, infanda, impia
Facinora fugi, nec ſatis fugi tamen:
Quodcunque vidi ſequitur, & totum ſcelus
Oculis oberrat. CH. *Teſtis an certus venis*
Supplicia vatis dira Galilei ferens?
N. P. *Si qua eſt ſub oras gens relegata vltimas,*
Quæ cœlum & aſtra mariaque & terras Dei
Ignara cernit, pellit vbi cædes famem,
Et menſa ſimiles ponit epulanti dapes,
Non iſta faceret. CH. *neminem inſontis viri*
Igitur miſertum eſt: nemo ad hæc gemuit mala?
N. P. *Sane miſertum eſt: ſed magis fera non fuit*
Sævitia quam dum parcit. Vrgebat nimis
Exangue corpus pondere attritum ſuo

Infamis arbor, morſque iam ſteterat prope:
Sed lenis ille militum populus vetat
Miſerum perire. ſocius ærumnæ datur
Libyes creatus vrbe Theræa Simon.
Non illum amata ruris anguſti quies
Defendit: vrbis vitia fugientem premunt,
Vrbis furores: tractus ergo non ſuo
Succedit oneri, nequis ambigeret trahi
Et immerentes. CH. *Pande iam totam ſimul*
Faciem malorum. fare quis pœnæ modus,
Quas vis dolorum rupit in voces. cupit
Animus quod horret ſcire, ne parce auribus.
Timor ipſe finxit quicquid audiri poteſt.
N.P. *Quæ pars ab vrbe frigidis Boreæ patet*
Proiecta flabris, cognitum bellis iter
Et certa ſemper cladibus noſtris via,
Hæc ipſa dirum Golgothæ tollit iugum.
Non flore collem pingit herbeſcens humus,
Non læta obumbrat arbor: albens oſſibus
Taboque ſordens ſquallet humano ſolum.
Iacent nocentum non ſepultæ corporum
Putres reliquiæ. quiſquis aut ferro impius
Iugulum parentis hauſit, aut matri ſuos
Fœtus regeſſit, quiſquis in fratris necem
Legit venena, quiſquis ignotum hoſpitem
In nemore ſolo pabulum poſuit feris,
Hanc morte ſedem meruit· agnoſcunt ſuos
Tot ſcelera manes. Hæc vbi infauſta in loca
Vir Nazarenus languidum erexit gradum,
Præbetur ægri pectoris ſolatium

Qui lachrimoſis editus myrrha comis
Latex amarus dulce condivit merum.
At vix Iëſus ore dignatus ſuo
Inane munus, reſpuit pœna moras,
Luctuque forti totus incumbit malis.
Iamque ecce ruptis pervios venis pedes
Ferrum premebat: brachia in partes duas
Diducta: gemino vulnere adſtrictæ manus.
Dum tanta patitur monſtra, dum tellus abit
Surgente trunco, deque ſublimi rubens
Deſtillat imber, nulla tormentis viri
Donata vox eſt, donec infixus ſolum
Stipes momordit. Tum, velut cœlo ſuo
Sic propior, ora pariter atque oculos levat,
Et poſitus inter tanta (quis credat?) mala
Miſeratur alios, & magis flendos putat
Quibus iſta licuit facere, proque ipſis timet,
Reuſque veros falſus abſolvit reos:
Ignoſce, clamans: magna delinquunt, pater,
Sed inſcientes. Militum interea ferox
Et ſueta prædæ turba, non viſu trucis
Pœnæ moveri: neſcius flecti rigor
Expulerat hominem. ſpolia nunc etiam petunt:
Nec opperiri fata morituri vacat:
Viventis & cernentis exuvias iuvat
Secare: magna pars voluptatis feræ
Spectator ipſe eſt. ludit in parvo furor,
Virique cultus pauperes in quattuor
Iuere dominos. una textu ſimplici
Quæ ſe tenebat dividi veſtis negans,
Adiudicandæ ſorte, caſus arbitri

Munus pependit. Non minus pœnâ fuit
Et hoc, tueri compares pœnæ duos,
Quos ſæpe ſera nocte prædonum duces
Timuit viator devio abſtruſos ſpecu.
Hos inter ipſe poſitus ambiguum facit,
Illiſne maior debeat populus necem,
An ſibi ſalutem ſignat illos cadium
Numeroſus index. tale de medio nihil
Cum turba legeret, quærit & ſcire expetit,
Quod culpa nomen, pœna quem titulum ferat.
Stabat ſuper pendentis obliquum caput
Triplices tabella vocis oſtentans notas,
Inſcripta quales charta quæ Solymos docet
Cæleſte ſacrum creſcit in dextrum latus,
Quibuſque ſollers Græcia in famam ſuas
Dimiſit artes, & quibus leges datas
Mundus Latinæ præda virtutis tremit.
His ſenſus idem: nomen & patriam ferunt,
Ipſumque regem gentis Hebrææ vocant.
Poſtquam dolentis ore ſe pavit diu,
Huc torſit oculos ſæva gens antiſtitum,
Et reperit aliquid tanta patienti mala
Quod inviderent. tollat adſcriptum decus
Præſes rogatur, ne vel ipſa vindicet
In morte regnum; ſeque privatum neget
Occidere verbo factus imperij potens.
At ille durus perſtat, atque hominis modo
Donare vitam facilis hoc tandem negat.
CH. *Dum miſera longos vita cruciatus trahis*
Quo populus adſtat ore, quis circum ſonus?

N.P. *Non una facies: diſſona voces ſtrepunt.*
Pars mœſta vultu ac corde defixo ſtupet:
Pars morte lenta fruitur, & quantum poteſt
Extendit iras. motuum diſcordia
Alit ipſa motus: nanque miranda vice
Triſtes acerbos lachrimæ riſus movent,
Riſuſque lachrimas. Fine Galilæo procul
Comites ſecuta limen ad templi ſacrum,
Modò quas miniſtras vita, nunc teſtes habet
Mors ſæva amici, quo licet ſolo, fidem
Præſtant dolendo. Lacerat hæc veſtes ſinus,
At hæc capillos, alia nudis vbera
Plangit lacertis: illius longe cavis
Reſultat antris gemitus: hanc fletus rigant.
Stat ante cunctas mortis exemplum pij
Pudica mater, lachrimas cuius tenet
Cernique prohibet dolor ineluctabilis.
Quo vertat oculos neſcit: an figat ſolo?
Qua miſera mente ſanguinem aſpiciat ſuum
Terra fluentem? levet in altum lumina?
Dira videbit peſte convelli ac trahi
Quos peperit artus. cernere alterutrum timens
Vtrunque cernit, ſeque permittit malis.
Propius parabat ire & amplecti arborem,
Sed hæret ægrum corpus, & medios gradus
Pedes relinquunt. Ipſa vox fruſtra exitum
Quærit, poteſtque prope videri triſtior
Pendente natô. claudit huic ſanctum latus
Bis ſex ſodales inter adamatus pio
Juvenis magiſtro. Triſte vt aſpexit jugum,

Animaſque dulces non minus vita ſibi
Dum vita manſit, ſentit ille aliam crucem,
Graniuſque torquet ille ſpectatus dolor.
Sed vtroque tandem fortior longi moras
Rumpit ſilentî. Sume depoſitum meum
Vterque: natum mater hunc pro me tibi
Poſthac adopta: tuque Zebedæi puer,
Quæ fuit amici nunc tuam matrem puta.
Hæc fatus iterum flexit in pœnam caput.
At parte in alia verticem miles quatit,
Noſtraque gentis vulgus & gentis patres.
Tune ille, clamant, qui ſacram rueres manu,
Idemque terna luce relocares domum?
Oſtende vires. Ipſe ſi tanti facit,
Suamque ſobolem magnus agnoſcit pater,
Nunc opifer adſit, ſpeſque confirmet tuas.
Per te data aliјs ecquid auctorem ſuum
Salus refûgit? rumpe ferrum & vincula,
Deſcende trunco: petitur hac regni fides:
Iam te ſequemur. Nec ſatis ſcindi probris
Aſtante turba fuerat. Eſt qui ſtipite
Suſpenſus, animum nunc quoque homicidam probat,
Nec fieri in ipſa deſinit pœna nocens,
Ac ſic profatur: Ille ſi credi cupis,
Quem Deus Hebrææ gentis elegit ducem,
Nos teque ſerva. Non tulit vocem impiam
Culpæ neciſque ſocius, & tandem ferum
Ponens latronem: nondum, ait, diſces Deum
Et fas vereri, iuſta quem legis ſacræ
Vindicta deprehendit? Et peccas adhuc

Iterum

Iterum luenda? Noſtra debent crimina
Quodcunque patimur. Iſte quid fecit mali?
Verſuſque ad ipſum: parce, te, miſero, precor.
Mihi rex mihique dominus, & lætum tua
Cum te tenebit aula, ſis noſtri memor.
Ille annuit benignus, eque ipſa cruce
Largitur aſtra: Mecum, ait, mecum ſacros
Tenebis hortos, veris æterni loca,
Beatus hoſpes, antequam lucis parens
Aurora referat craſtinum terris iubar.
CH. *Quid hoc? repente ſubſilit motu ſolum,*
Et ſtare tellus neſcit. auratos tegens
Sol ipſe vultus limite ignoto fugit,
Et ſæculorum lege contemta diem
Abrumpit æther, noxque luci debitas
Invadit horas. Dira quas portant minas
Prodigia? quanto eſt omnibus maius malum,
Quod nec ſui meminiſſe naturam ſinit?
Sed ferijt aures curſus haud longe pedum.
Tu quiſquis ille es, quem ſatis noſci vetat
Caligo mundi, tam graves imple metus,
Aut ſolve. N. A. *Perijt, habuit eventum furor*
Damnatus aſtris, quemque, ſi poſſit, velit
Et terra fugere. CH. *Nil queror. Lucem tibi*
Cœlum remitto. Tu tamen, quando loqui
Nobis relictum eſt, mortis effare ordinem.
N. A. *Vt creſcere umbras iuſſit, & medio ætheris*
Curſu peracto longius Titan ſuos
Reſpexit ortus, igneæ ſenſim comæ
Pertere: nulla nube praductum caput

In ſe receſſit. quarta reſtabat polo
Iam pars diei, ſi tamen fuit hoc dies,
Audita vox pendentis, haud qualem halitus
Inter necem vitamque deprenſus daret,
Sed fortis & ſonora: Quid Deus o tuum
Me derelinquis? turba crudeli ioco
Hoc vltimum fruitura, Theſbitæ peti
Auxilia vatis ore mentitur fero,
Iamque adfuturum quãtus aut ignem aut aquas
Cœlo popoſcit. Ille ſed contra nihil:
Tantum cruore exhauſtus & fractus malis
Sitim fatetur. Vaſe defuſus latex
Amarus avidos ſpongiæ laxat ſinus:
Premit fluentem purus hyſſopi viror,
Quem levat in altum dextera adſtantis viri
Protenta arundo. Tincta ferali mero
Ille ora rurſus aperit & clarum intonat:
Habuere finem cuncta: nunc animam hanc tibi,
Tibi hanc ego animam magne commendo pater.
Haec dum profatur, ſpiritus verbis comes
Prorumpit vna, nilque ſenſuros cruci
Artus relinquit. Ille iam liber tenet
Quamcunque ſedem fortiter miſeris Deus
Adſcripſit. at nos perdito orbis ſidere
Infamia agitant monſtra: nos peragunt reos
Superi inferique. namque & vmbrarum vaga
Curſat per vrbem turba, quam ſedis ſuæ
Incerta tellus intimo eiecit ſinu:
Laxata hiatu ſaxa deformi patent,
Latumque functis fecit ad vivos iter

Com-

npage rupta tumulus: vnum manibus
lum ſepulchrum eſt. rediit antiquum chaos:
n legis aquæ gnara, non patiens vicis,
d qualis ante conditam lucem fuit,
ox atra populos intulit terris ſuos.
CH. *Sed inter hæc portenta quæ circum crucem*
Mens plebis? Ecquis vultus aſtantum fuit?
N. A. *Lamenta fletu mixta femineo ſonant.*
um ſiquis ipſi notus & vitæ comes
morte adhæſit, ingemit tenebris diu,
iaſque cœlo tendit erepto manus,
ueriturque, tantum facere dum licuit nefas,
Manſiſſe ſolem. magna nec vitæ ſatis
bi certa turba eſt: parſque ſe, pars mortuum,
ars luget orbem. cecidit Auſoniæ furor
evus catervæ: pacis ignaræ manus
orpent, & arma gelidus excuſſit pavor.
ux ipſe centum ſolitus imperio viros
rænare, iniqua iurat extinctum nece
Heroa, cuius ipſa ſe tellus neget
Perferre pœnas horrido motu gemens,
Quem luce caſſum lucis æternæ fuga
Calumque mœrens aſſerant cœli genus.
CH. *Quis iſte turbæ curſus ad limen ſacrum?*
Nam cauſa in illis qualibet credi poteſt,
Niſi ſola pietas. hiſne tam impuris Deo
Litare ſperant manibus? N. A. *Horrendum, nova*
Prodigia & iſtuc vulgus attonitum trahunt.
Nanque ille pendens trabibus auratis tapes
Multiplicis oſtri, ſciſſus in partes duas

Totus receſſit: prodita eſt ſacri fides,
Vacuumque Hebraea gentis arcanum patet.
Fatalis illa gentium quondam tremor
Sacrata Moſi ciſta, cui denas datum
Servare leges, gemina quam volitans ſuper
Umbrabat ales, quemque fecundo cibum
In caſtra rore fudit exemplo novo
Docens quietem ſeptimâ nubes die,
Et virga cuius flore compreſſo ambitu
Sibi victor Aron cidaris aſſeruit decus,
Templi illa veteris decora quæ fuerant prius,
Periere dudum: magno in adyto cernitur
Nil præter adytum: quicquid ignotum magis
Timuere ſæcla, panditur: flammis micans
Facibuſque templum parte ſepoſita ſui
Admiſit oculos, ſive relligio feros
Pertæſa mores fugit & cerni dedit
Penetrale nudum, ſive contemto loci
Horrore ſola mente vult numen coli.
CH. *Poſitone pœnis fine quem mors attulit*
Natura tandem valuit, & tellus parens
Exanima placido corpora exſpectat ſinu?
An nuda pendent membra & aſpectu impio
Sacræ profanant veſperam noctis ducem?
N. A. *Animos feroces ſera relligio ſubit,*
Ne non paratos pravia inſignis ſacri
Deprendat hora. Pontium accedunt ducem:
Laceros cruentis deripi crucibus rogant
Artus, priuſquam victima Ægypti memor
Feſtaque puras poſcerent epulæ manus.

Reis

'eis duobus, media queis vita ac necis
Iærebat anima, crura ſævis ictibus
lliſa, dirus oſſium mugit fragor,
imulque tenues ſpiritus rumpit vias.
Nec magis Ieſu fata iam functo ſua
ohors pepercit Latia, ſed vita vacans
'remente miles lancea incurſat latus.
Patuere ferro viſcera & apertis aquas
'enis micantes mixtus effudit cruor.
ublata poſtquam corpora & vacuæ cruces
tetere, vultu turba non vno fugit,
Pars mœſta, pars attonita. quo ruitis viri?
Mactandum ad agnum? vilis hæc nimium hoſtia
eſt:
Mactaſtis hominem. CH. *Fallit ambiguus dies,*
An triſte vulgus tueor, & muliebribus
laniata palmis pectora & flentes genas?
At inde tardo miles Auſonius gradu
'repidans ad altos præſidis tendit lares.

CHORVS ROMANORVM MILITVM.

O Qui perpetua vectus in orbita
Curru flammifero tempora dividis,
Ad cuius radios noctivagus chorus
'ultu diffugiunt ſidera pallido,
Qua nunc parte poli luminis arbiter
'nterceptus abes? quæ tenebris via?

Quis ſurgit medio veſper ab æthere?
Nondum te Tyrijs navita Gadibus
Stridentem Heſperijs fluctibus audijt:
Non cœlo rutilas ſurripuit comas
Nubes imbriferis fœta madoribus:
Non interpoſitis Luna iugalibus
Fraternis hodie viſibus obſtitit,
Quæ furtiva procul lumina colligens
Pleno circuijt cornua circulo.
An captum magico carmine Theſſalæ
Te vinxere nurus? quis Phaethon novus
Ignaris manibus frena regens equos
Egit ſignifero tramite devios?
Quod factum ſcelus eſt? quo meruit diem
Nondum nocte data perdere ſæculum?
Ut cum viſceribus viſcera condidit,
Implevitque ſuis pignoribus patrem
Ieiuni ſoboles effera Tantali:
Aut cum ſacrificæ filius Iliæ
Terrarum domini conditor imperî
Cum vita pariter funera perdidit
Diuiſus lacero corpore centies.
An præſcripta polo tempora finijt
Natalis ſuperûm qui fuerat dies,
Et quo ſtare prius deſierant loco,
Hinc nunc aſtra negant currere longius?
Quæ natura tui pœna placet tibi?
Quo moles rapitur tanta? quis exitus?
Seu terras iterum fluctibus obruis,
Seu flammis dabitur vaſta licentia,

Ibit

Ibit quo pelagus quod ſiret omnia?
Supremos cineres quis cinis hauriet?
Quodcunque eſt ſolitum quod novat ordinem
Non eſt hoc hominis, non populi malum:
Aut mundus patitur triſte periculum,
Aut mundi dominus. Rurſus an impia
Titanum rabies fulmina prouocat?
An Pythone malum ſevius exſtitit,
Lernæaque draco peſte feracior
Cœlo vipereas oppoſuit minas?
Ecquis nunc patrio fletur in æthere
Preſſus morte Deus progenies Dei,
Donatore meri largior Evio,
Proſternente feras fortior Hercule,
Intonſo medicus maior Apolline?
Nobis præcipue nox gravis incubat.
Gratus quippe Deo ſanguis & innocens
His fluxiſſe locis creditur. hoc fuit
Quod tellus tremuit, quod puduit diem.
At tu ſumme parens ætheris artifex,
Iratus vitijs, nec rigidus tamen
Confeſſos venia pellere ſupplices,
Humani generis crimine perditum,
Mundo redde diem. Par ſemel omnibus
Unum flagitijs quære piaculum,
Quod non Threiciæ relligio Sami,
Intellecta feris non cecinit lyra,
Non gleba ſoboles fatidicus puer
Tyrrhenos monuit doctor aruſpices.
Idem noſtra cruor crimina diluat,

Quem

Quem nullo meritum crimine fudimus.
Hoc placatus ades ſanguine mitior,
Et pro tot populis ſontibus vnicum
Inſons ſume caput.non potuit dari
Aris vlla tuis dignior hoſtia.

ACTVS QVINTVS.

IOSEPHVS ARIMÂTHENSIS. NICODEMVS.

SPectate cives: Pontij munus fero:
Ut condat hominem terra & humana manus,
Prece obtinendum eſt.neſcit Auſonia indoles
Vel ſponte recte facere vel gratis male.
Omne eſt in vſu facinus: his mortem imputant,
Illis ſepulchrum. NIC. *Parce vanis vocibus*
Ioſephe,vel,ſi iuſta tam dulce eſt queri,
Dimitte Romam,quære propiores reos.
Quem plangis,hunc non Romuli occidit genus,
Sed Abrahami.Vera quis ſenſa explicet
Oraculorum & legis e cœlo datæ,
Quem mente tota maior inſpiret Deus,
Quis dux perennes certior monſtret domos,
Pilatus iſta curat? an Latio innocens
Sub teſte cecidit? criminis falſi artifex
Italûm ſenatus ,an ſacerdotum fuit?
Iudicio in iſto Cæſarine an Caiaphæ
Obtemperatum eſt? transferas culpam licet,

Iudea

Iudaa certe corda & ora, oculi quoque
Homicidium fecere: quod ſupereſt nefas,
Hoc eſt Quiritum. Quam bene Hebræis Deus
Manibus pepercit! hoc quoque Italo militi
Invidit aliquis & ſcelus mallet ſuum.
Servire adhuc nos querimur? en cædem impiam
Impune licuit facere. quid facere, inquio?
Licuit iubere. IOS. *Nicodeme vnis ego*
Devoveo diris Iliæ & Saræ genus.
Pereant vtrique. Tam diu quid fulmina
Ceſſant & imber piceus & mare peſtilens?
Quid Sodoma tantum meruit? Haud vltra tui
Me patria miſeret. Sævior Babylonio
Victore victor veniat & caſtris premat
Vrbem cruentam. bella ſi non ſunt ſatis,
Fæcunda morbos ſeminet morbis lues,
Interque damna creſcat. accedat fames;
Nullos recuſet impoteris rabies cibos:
Cunis in ipſis vagiens ferrum tremat
Infans paternum: redeat in matrem puer.
Dum verberantur mœnia incuſſu gravi,
Quæratur hoſtis intus, & diſcors ſibi
In ſe arma vertat populus, in templum faces:
Cognata dirimat agmina obſeſſor ferus,
Flammiſque & enſe Solyma vaſtet mœnia,
Trahatque domina compede Iſacias nurus.
Nec vincla ſolvant ſepties anni decem:
Populos per omnes miſer & immiſerabilis
Captivus erret populus: hunc iuris ſui
Nulla ora, reducem nulla conſpiciat dies.

Hac

Hæc firma maneant vota. nil moror hoc ſolum,
Quod ne premã vltra nulla tam gravis eſt fuga
Quam non capeſſam: vel ſi Hyperboreo procul
Subjecta plauſtro littora extorrem vocent,
Qua refuga fluctu Tethys ambiguo ferit.
Erit ille patria qui patet vero locus.

NIC. *Hic inter alios fœdus humanum genus*
Inſedit error. facta quis culpat ſua?
Aliena quis non? magna pars non crimina
Damnat, ſed homines, diſpari ſententia,
Alijs ſeveri iudices, faciles ſibi.
Nos, quia profana voce non addiximus
Morti immerentem, iura nec contra & fidem
Scripſit cruentum noſtra decretum manus,
Nobis placemus, magna ceu virtus foret
Non eſſe magni conſcium ſceleris ſibi.
At ſi fatemur vera, quis forti virum
Defendit ore, quiſve corrupta arguit
Livore ſævo iudicum ſuffragia?
Quis commodavit legibus vocem ſuam?
Sic victa pietas faſque, dum ſanctum caput
Illi loquendo, nos tacendo prodimus.
Cum nil timentes feminæ illius palam
In nomen irent, nos magiſtrum agnoſcere
Segnes pavori noctis vmbram obtendimus.
Joſephe, tandem noſtra ſeſe aperit fides,
Sed in peremtum. IOS. *Vera tu, fateor, mones.*
Sed ille rapiens redditum veſper diem
Cura peragere iuſta nos vigili iubet.
Non longe ab ipſo Golgothæ infamis iugo

Subter

ubter virentes arborum tegitur comas
Purum recenſque rupis exciſa cavum,
Nondum occupata manibus ſacris domus.
Tumulum ſenectæ nuper electum meæ
Nunc melior hoſpes habitet.inſignis viri
Notet ſepulchum magnus hiſcenti lapis
Oppoſitus antro. Quis ſcit an mox ſanctior
Adveniat ætas,turba cum hanc ſedem frequens
Et flexa regum capita pro templo colant,
Dignamque credant & mari & ferro peti?
NIC. *Aqua pura fontis,voſque odoriferâ è plaga*
Cari liquores,ſæva quos tumuli fugit
Tabes edacis,tingite hos vultus pios,
Intrate penitus ora.Non Deus hoc ſinat,
Non fata,morti liceat vt quicquam amplius
Iſtos in artus. Siqua relligio inferis,
Non fœda tabes oſſibus nudis fluet,
Nec corpus illud vlla diſſolvet dies.

IOHANNES, MARIA MATER IESV.

VEneranda virgo,certa progenies ducis
Sub iura cuius ivit, Euphratis vadum,
Quicquid, rubentes inter & fluctus jacet,
Vtcunque caſus aſperi mentem premunt,
Evince luctus,ſume avitos ſpiritus
Regum ille ſanguis: Fata te in tuto locant.
Fortuna vires ipſa conſumpſit ſuas

Toties

Toties nocendo.poſt patrum raptas opes,
Tranſlataque olim ſceptra in externas manus,
Quod te vetaret eſſe ſecuram fuit
Res vna, natus.ille te abſolvit metu:
Timere iam nil orba paupertas poteſt.

MA. *Lugere vobis forte Iohannes nouum eſt:*
Ego nata in hoc ſum:ter decem annis amplius
Non aliud egi.nulla me ſpecies mali
Fefellit:ex quo caſta cœleſti ſatu
Detumuit aluus,dira mihi dira omina
Cecinere vates:vidit hæc Simeon ſenex,
Imaque in anima vulnus aſpexit meum.
Cum lancinatos inter infantum greges
Peteretur vnus regio ferro puer,
Nondum ille tantis fecerat miraculis
Seſe invidendum,perfidos nondum dolos,
Et ficta quicquid turba Phariſæi tegunt,
Ipſe arguendo traxerat caput in ſuum:
Spretor ſacrorum,ciuica armorum tuba
Nondum audiebat:vna adhuc erat illius
Culpa,eſſe natum.non tamen me terruit
Ferus ille dominus & ſuis etiam nocens:
Non ſimilis hæres,cuius inſtruxit dapes
Cervix reciſa vatis,& amori impio
Donatus oculos pavit inceſtos cruor:
Non plebs recuſans liberas voces pati
Et mille manibus ſaxa iaculatus furor.
Inſtare nullum credidi nobis malum,
Quo maius eſſe poterat.exemplo carens,
Quod nulla genitrix timuit,hoc ſolum fuit

o quod timerem. Miſera, num voces meo
uæram dolori, potius an luctus premam?
magne (nanque hoc credo nunc etiam) Deus,
r ad minora regna venienti mea
bi placuit alvus? cur ego ad pœnam tibi
lecta mater? nulla certe femina
uæ peperit hominem, quæ virum fecit patrem,
am ſæva paſſa eſt, nulla progeniem parens
Melius adepta eſt, nulla pejus perdidit.
OH. *Quis maior aures planctus aſſuetas ferit?*
Quod corpus iſtud Tyria quod velo tegit
andente ſindon? ille quis venas ſenex
Adhuc fluentes imbre odorato rigat?
Quis adſtat alter? impetu quanto ruit
Muliebre vulgus? Fallor & mœſtos genis
ubitò micantes lachrimæ vultus gravant.
An vera video? Mater, illi artus tui,
Tuus ille ſanguis. i, rape extrema oſcula:
Imple parentem: filij hoc reſtat tibi.
MAR. *Anima heu longis defeſſa malis*
In maiores ſuffice luctus,
Dum crudeles apud exequias
Suprema dolor munera ſolvit.
Liceat niveum tollere peplum,
Caroſque ſemel cernere vultus.
Tune ille miſer? talemne tuus
Mihi te populus nate remittit?
Talem Solyme ſpectare jubet,
Solyme cordi dilecta tuo?
Video foſſum mucrone latus,

Et trajectas vulnere palmas,
Et qui ferro patuere pedes.
Melius melius Phœbe latebas:
Quid ad hæc nobis monſtranda redis?
Gens ætherei conſcia motus,
Voſque imprimis quorum pietas
Partus olim venerata meos,
Cœli inverſas cernite leges:
Illum mecum lugete magi,
Quem ſignavit nova lux genitum,
Tenebræ occiſum docuere novæ.
Spes afflictæ ſola parentis,
Quo non piguit vivere vivo,
Nobis rediit modò rapta dies,
Te demerſum nox alta premit.
Vtinam planctus, vtinam notas
Matris lachrimas nate videres.
Ego ſum thalamis intacta parens,
Quæ te verbo fœcunda tuli,
Onus ignotum cum virginei
Stupuere ſinus, mirique novem
Crevere tuo pondere menſes.
Ego ſum cujus jam maturo
Ventre labores lare ſub tenui
Regis proavi patria vidit.
Hoc tibi fluxit de fonte liquor.
Hoc ſediſti ſarcina collo
Peluſiacis advena regnis,
Pharos exiliis cùm fida tuis
Veteris culpæ probra redemit.

Inde

læ ſoboles Memphide pejor,
am finem cepit rabies
te noſtri miſerere poteſt,
ngas mortis mihi deme moras:
ut ſi natus nondum ſatis eſt,
ijce matrem.
nate nate, quicquid hic oculi vident,
oc quod pependit, quod mori potuit meum eſt,
eumque totum: nullus in partem venit
enitor, nec alter vindicat quicquam tui.
rgo omnis vni pectori incumbit dolor,
uod te aluit & te geſſit. Ingratus bona
eſcivit orbis, damna nec ſentit ſua.
iops & indefenſus obijſti necem,
t nunc jaces inultus. ex illis quoque
e dante greſſus qui receperunt ſuos
emo accucurrit: ipſa nec turba aureæ
gnara lucis ante contactus tuos
Ad te videndum venit: atque aliquis cui
Per te redivit vita te patitur mori.
IOH. *Vera iſta quereris, vera nos toto cohors*
Electa mundo filij comites tui
En vnde, quo decidimus? in nobis ſcelus
Omne eſt repertum noſter eſt qui vendidit,
Et qui eieravit: nec notâ quiſquam vacat:
Fugere cuncti. Doctor o veri vnice,
Amore nobis frater, imperio parens,
Ignoſce lapſis: ille ego ante alios tuus,
Ego quem ſacrato nox recumbentem ſinu
Heſterna vidit, ſi quid affectus habes

Veteris per illum, domine, te affectum rogo:
Perque hanc parentem, cuius in curam tibi
Ego dictus hæres. hanc ego ex æquo miſer
Solandus ipſe ſolor vt poſſum tamen.
Iam parce mater luctibus iuſtis quidem,
Sed temperandis, & tuis fulci bonis
Animum labantem. Laudibus crevit tuis
Antiqua vatum charta: te caram Deo
Terras per omnes nulla non ætas canet.
Senioris ævi decora, quàm longe tibi
Ceſſere matres? nulla ſic genuit parens,
Et nulla tantum. Fœta in ætate vltima,
Quæ temere riſi ſenſit oracli fidem,
Et illa genitrix, cujus in Pharia puer
Projectus alga vincere vndarum minas
Iam didicit infans, prole non certant tibi.
Exigua loquimur. Ipſe te obſervat polus:
Feſtæ tenebras noctis irradians face
Cœleſtis aulæ turma parienti adſtitit,
Cunaſque adorans igneus ſuperûm chorus
Genitale cecinit carmen, & nixus ſacros
Imitatus æther aſtra parturijt nova.

MA. *Fugiunt dolores. lætior præcordia*
Subit ille motus, quem pudico pectore
Puella ſenſi, cum mihi interpres Dei
Spopondit vterum, fataque extimuit diu
Tam magna matrem gerere vix docilis pudor.
Maiora jam proſpicio, & ante oculos meos
Omne eſt futurum. Nate tu vadis pias
Nunc inter animas maior: aſſurgit tibi

Ctus parentum populus & cœlum ſuo
bet nepoti. Iam tuos mors pallida
uitur triumphos, dum remolito novus
is ſepulchro. non diu terris tamen
ctandus, en mox totus ad patrem redis.
le ex ſuperna ſede pacatis bonus
us iura populis: mille te linguæ colunt:
ec meta regno: trans & Oceanum tonat
hœbumque nomen: ferrum & hoſtiles nihil
ocent furores: vincis, ac magni duces
Auguſta pedibus ſceptra ſubijciunt tuis.
uin tempus illud meta ſæclorum prope eſt,
m nube in alta tot ſedebis gentium
uæſitor, orbe cum reformato manet
ox vna ſontes, vna purgatos dies.

FINIS.

IOSEPHI SCALIGERI IN MARTIANVM CAPELLAM,

Ab

Hvgone Grotio

caſtigatum.

Hugo ſoboles Grotius optimi parentis,
Qui limina nondum tetigit puberis ævi;
Sed mente ſenili teneros prævenit annos,
Magnum meditans auſpicijs noluit illis
Præludere, quæ veſticipum poſtulat ætas,
Sed maluit a grandibus inchoare cœptis.
Nam qui penus eſt, omnis & arca diſciplinæ,
Sed quem horridulum iniuria ſquallore vetuſtas
Omni ſtudiornm nitido abdicarat uſu,
Illius ab incude profectus, atque amæno
Splendore micans, purpurea veſte decorus,
Cultuſque novo pumice Martianus exit.
Cerniſne, ut ovantem lepido flore iuventæ,
Commendet eum gratia luminis recentis?
Quam ſive habuit, reſtituit Grotius illi:
Seu non habuit, contulit hanc Grotius illi.

EIVSDEM ad HVGONEM GROTIVM.

QVos gravida ingeniјs ætas tulit iſta poëtas,
Paucis nativo contigit ore loqui,
Larga quibus paſſim torrentia divite venâ
Carmina non tacitæ grandinis inſtar eunt:
Sed veteris Genij frigent defecta calore,
Aut referunt ævi ſemina prava ſui.
At quicunque tuos, Groti diuine, libellos
Sola moraturos lumina docta leget,
Verſiculos illos vel ſæcula priſca tuliſſe,
Sæcula vel rurſus priſca rediſſe putet.

IANI DOVZÆ carmen in HVGONEM GROTIVM.

MAgne puer, Magni digniſſima cura parentis:
Nomine ſis dubito maior, an ingenio.
Grande quidem, ſed enim debes majoribus illud:
Major at ingenio laurea parta tibi.
Omina principiјs certe tam grandibus inſunt.
Fallor? an & talis noſter Eraſmus erat?
Credo equidem: neque me fallunt præſagia: nam nil
Vel puerile ſatis corde vel ore ſonas.

Quodque aliјs ætas per tædia mille laborum,
Hoc natura ultro gratificata tibi eſt,
Undecimæ vixdum egreſſo confinia brumæ:
Una in te leges auſa migrare ſuas.
Quid dignum tanta precer indole? perge juuentæ
Exemplo & genij luce praire tui.
Et Lugdunenſi jam nunc aſſueſce theatro,
Et patriæ in laudes creſcere perge tuæ.
Tempus erit, quum te mox mirabuntur adultum
Certare antiquis, exſuperare novos.

EIVSDEM in HVGONIS GROTII

ADAMVM EXVLEM,

Tragœdiam.

Q*Vi Sophoclem, Senecamque legis; quid præter Homeri*
Somnia, res fictas, & mera monſtra legis?
Quam ſatius tragicis digna argumenta Camænis
Voluere de ſacris hauſta voluminibus;
Artificeſque novo ſuras vincire cothurno?
Eveniat nobis hic aliquando furor.
Qualem de tenero meditatus Grotius ungue,
Aethereo plenum numine ſyrma trahit.
Hic Sphynx nulla tibi, nulla hic miracula Scyllæ
Occurrent: hominem Grotia Muſa ſonat.
Mortiferum hîc vetitâ decerptum ex arbore pomum,

Adami lapſus, exiliumque leges:
Nunc primum en Latio donati atque urbe Quiritum:
Debita quæ civi gloria ſola meo:
Qui Phœbo Delphiſq; ſuis; nec conſule tantum
Patre, ſed & Magni nomine dignus ovat.
Macte, inquis: Quid ſi ordo tibi, ſi ſpiritus ac vis,
Si vocum ac rerum pondera nota forent?
Quæ ſimulac nôris, peream, niſi mirabundus
Mox clames; faſtus Scotia pone tuos.
Ardua res Jephten ſcenæ oſtentaſſe Latinæ.
(Plus matri nunquam debuit illa ſuæ)
Majus opus, primos paradiſo eduxe parentes.
Hei mihi, quam diſpar huic ſtatus ille fuit!

APOLLONII SCOTTI

Senatoris de filiolo

HVGONIS GROTII,

paucis diebus poſtquam natus eſſet vita functo.

Quem frons ipſa bono prognatum patre ferebat,
Eſſet vita, minus non fore patre bonum:
Occupat infantem mors invida, nec ſinit illum
Vel circum cunas ludere poſſe ſuas.
Hoc rata; meta Pater ſi qua patet ulla ſciendi
Venit, adhuc nulla veſte notante genas,

Hunc

Hunc tandem ante etiam venturum tempora fandi,
Et nondum puerum jam fore forte ſenem.
At ſibi mortales data ſic eludere jura,
Queis juſtum ante obitum vita perennis erit.

I. GROTII Patris HUGONI GROTIO filio, & MARIÆ REIGERSBERGIÆ Epithalamium.

PRima patri Soboles, primum genetricis ab alvo
Cui prodire dedit mundi ſator atq; hominum rex,
Hugo, ſacrate deo fili, mea maxima cura
Quæ fuit a teneris ſupremo ut fine beatas
Cælicolum ſedes, & regna paterna reviſas,
Huc animi vires mecum intendiſſe fereris.
Namque monendo pater, parendo filius, ambo
Fecimus officium pariter: nunquam tamen eius
Clarius exemplum emicuit, quam munere nuper
Quando nouo Batavi cura eſt tibi credita fiſci.
Tunc haud immerito ſociam tibi quærere ſuaſi
Participem curæ, quæ ſcilicet arbitra rerum
Quas domus exigeret, patriæ tu totius eſſes.
Quin & Grotiadas patruumq́; patremq́; juuandos
Prole noua, cujus ſemper dulcedinis expers
Ille, ſed hic fato Franciſci triſtior orbus.

Unica namque ſoror cum ſit tibi, frater & unus,
Hanc aliena ſacra excipient, nomenque referre,
Si quando eveniat, ſeries nequit ulla nepotum.
Parte alia videas Gulielmulus intervallo
Quam longo diſtet: quamvis veſtigia fratris
Sponte premat jam nunc laudum & virtutis amator.
Nam puer undenos natus non amplius annos
Spem longam jubet eſſe: mihi pars quantula vitæ
Reſtat, ut illius thalamos, tædasque jugales
Opperiar? queis tu monitis, matrisque rogatu
Numinis æterni legem, ſacroſque hymenæos
Concepiſti animo, membris & mente jugandus
Dilecta meritò Maria, cui dicere dudum,
Tu mihi ſola places, poteras; iamque illa viciſſim,
Tot juuenes inter mihi non dilectior alter.
Atque utinam vivat nunc Reygerſbergius, olim
Non Verios tantum, ſed publica commoda ſemper
Juratus curare, neget quid latius unquam,
Aut magis eveniſſe ſibi gratum omine fauſto.
Quin & gratetur patriæ, miſtoſque Zelandis
Rectores Batavos firmiſſima vincula laudet.
Felices animæ, fili, & lectiſſima coniunx,
Vivite concordes, & Avi, date, voce ſaluter.

EIVS-

EIVSDEM IANI GROTII carmen in natalem HVGONIS GROTII, filij ſui primogeniti.

ANN. cIↃ. CXV.

QVando oblita mihi nunc carmina, vox quoque vatem
Deficit ipſa, patri nouus eſt ſucceſſor habendus,
Natalem celebrare tuum qui poſſit, & una,
Hugo Groti, meritas Chriſto perſoluere grates.
Namque hodie meminiſſe juuat redivivus ab orco
Vt rediens omnes lætâ nos ſede bearit.
Ergo parens ſummus natum genuiſſe profeſſus
Conſtituit regem populis: regat ille meoſque,
Atque tuos, hora fili qui natus eadem es.
Quæ nunc proſequerer, niſi jam cantare pararem
Funeris ipſe mei leſſum. Pia gaudia luctu
Haud temerare meum eſt: affectans triſtia lætos
Concedam, Gulielme, tibi conſcribere verſus.
Incipe nate, premenſque tui veſtigia fratris
Hoc quoque digna cane: at cum reſpondentia Chriſti
Haud unquam poſſis meritis, nec quicqnid ubiq. eſt
Gentis Chriſtiadûm magnum quæ ſparſa per orbem,
Aude aliquo prodire tenus, ſi non datur ultra.

Tuque

Tuq́; prior fratrum,natorum maxime,noli
Temnere,more patris ſi quid ſermone pedeſtri
Germanus quandoq; dabit.ſic omnia votis
Reſpondere tuis videas,ſic paruulus infans,
Sic Corneliadûm par longos vivat in annos,
Sic nati natorum & qui naſcentur ab illis.

IOHANNIS PISCATORIS
Theologi carmen
AD HVGONEM GROTIVM,
cùm Martianum Capellam ederet.

MAgnus es ingenio,doctrinâ magnus es idem,
Nominis & magni magna cupido tibi eſt.
Non temere ergo tibi,ſed cum ratione locuta
Cognomen Groti Belgica lingua dedit.

AD EVNDEM
BONAVENTVRÆ VVLCANII.

SEu canis heroas,ſeu Mauritiana trophaea,
Sive aliud docto carmine condis opus;
Abdita ſeu veterum ſcriptorum ſenſa recludis,
Gracia quos orbi protulit,aut Latium:

Omnia

Omnia nec ſextam egreſſus trieterida, praſtas
Dîa Camænarum quæ probet ipſe pater.
Nil mirum. Delphis etenim nutritus in ipſis
Plenum Phœbæo numine pectus habes.
Tota patet cortina tibi,& ſacraria Phœbi.
Perge ita, Groti;ipſus ſic mihi Phœbus eris.

EIDEM ET

DANIELI HEINSIO,

incomparabili juvenum pari,

DOMINICVS BAVDIVS.

O Par gemellum amoris antiqua fide,
Morumque nexu,heroiciſque laudibus,
Quas aeſtimare non valet proles virûm,
Qui nunc fruuntur lucis almo munere,
Præter duoſve treſve ſelectos duces
Antiſtiteſque litterariæ rei:
Quos inter & nos forte nomen haud malum
Feremus olim,ſi bonos ad exitus
Exorſa mentis ducet efficax labos.

Dam-

Damnandus atro crimine ingrati forem,
Si noſter hic libellus exiret foras
Non conſpicandus luce veſtri nominis:
Amore quorum pectus incendor magis,
Quàm vel decorus ille Cliniæ puer,
Vel Phædrus vſſit igne honeſto Socratem.
Iuuenes beati, queis paciſci nil queo
Maius, nec ipſi ſeculo exoptatius,
Quam fauſtitatem ritè nôrit ut ſuam,
Deiq; dona pendat æquo examine
Tales quod omni laude conſpectos ferat,
Votis abunde ſufficit meis honos
Quod veſtro amore dignor, o ſoles duo
Volventis ævi. forſan inde Baudio
Ventura quondam gens favebit, quod viris
Aſſiduus vſque cultor heſit inclytis.
Vt hedera niſu ſurgere impotens ſuo
Stantes columnas ſtringit amplexu tenax,
Nec indecora fronde veſtit, hac ope
Tollit ſe ad duras, atque fert cœlo comam.
Sic imbecillæ conſcius ſortis mihi,
Quos æmulando æquare ſummates viros
Non eſt, honore amplector integer probro
Liuoris atri, qualibus monſtris ſcatet
Hoc triſte ſeclum, & ferreum ferro magis.

EIVS-

EIVSDEM
IN EVNDEM GROTIVM & HEINSIVM
Carmen,
ad Dan. Heinſium.

DIvine vates, ipſe cui dotes ſuas
Apollo Phœbus contulit pleno ſinu,
Dextraque nil parcente, ſi noſtri memor
Gens poſterorum viuet, haud vlla magis
Virtute gloriaque cenſeri volo,
Quam te quod atque Grotium, ſæcli duo
Soles, amore proſecutus ſum meo:
Amore ſancto nulla quem ſequens dies
Expunget æuo, dum decus ſuum pijs
Conſtabit, atque litteris honos erit.
Flos o juuentæ, parque cui nullum parem
Produxit ætas ulla virtutum ferax.
Vt vos libens amplector! aureæ ſuper
Propago gentis, orta cœlo pectora!
Non hæc enim miracla mortalis labos
Proferre poſſit. patria eſt vobis polus,
Parens Apollo. non marina me Tethis
In lucis oras patre Peleo tulit:
Vocem tamen profabor haud obnoxius,
Quam fatus olim eſt ille Nerei nepos:
Deteſtor Orco pejus atque abominor,

Qui ſeptuoſo cordis occultat ſinu
Diuerſa ab iſtis ore quæ promit ſuo.
Nil gratiæ do, nil ad ambitum loquor.
O dulce mentis contubernium meæ,
Non eſtis ambo fluxa quos tuentibus
Figura monſtrat, quoſq; contrectat manus.
Terreſtre corpus terra vindicat ſibi,
Sed totus orbis non capit germen poli.
Vos eſtis ille mentis igneus vigor,
Ille animus ingens hoſpes anguſti laris,
Qui mortis e contagione nil trahit,
Nil & caducis imputat parentibus.
Vobis Dei fauore nomen obtigit
Liuore maius & ſenecta temporum,
Exſorſque lethi. Parca nullum jus habet
In ſæcla vatum, quos Perennitas ſacrat.
Cœleſtis aura morte deleri nequit,
Nec interire ſanguis heroum poteſt.
Nihil precari majus aut vobis licet,
Aut ſæculo, quam poſſit vt diu frui
Tanto Deorum munere. o cultum mihi
Par, & colendum ſemper antiqua fide;
Sublime cœlo lætus efferam caput,
Votoque nulla ſumma deſiet meis,
Si me benignus eruditorum chorus,
Conſentienſque poſtumæ gentis fauor
Tali jugo accenſere tertium velit.

DANIELIS HEINSII
ad
HVGONEM GROTIVM
carmen, cùm ei Silium ſuum offerret.

NOminis & patriæ ſublimis gloria terræ,
Cui nil Batavi cærulus regni pater,
Qua validis circum Cybelen complectitur ulnis,
Pontique lambit æſtuantis oſtia,
Cattigeniſque ſuis domitum defendit Iberum;
Æquale quicquam, par nihil quicquam videt:
Accipe præclaro victurum ſanguine Paulum,
Totaque Cannas morte penſantem ſua
Annibalis fugientem animam; Fabiumque morantem;
Tarpeiumque pœne concuſſum Jovem;
Et formidantes ſummiſſis collibus Alpes:
Vltorque Eliſæ quicquid effudit Libys
In dominum terræ ingentem, quaſſumq. Quiritem;
Et jam labantis alta Romæ mœnia.
Ecce, meus præco Libyes, Pœnique furoris
Ad te ſuperbam conſul affectat viam.
Ille orbis Latialis apex, gentiſque togatæ,
Groti beatos juſſus affectat lares.
Hactenus invictas potuit geſtare ſecures:
Nunc haſce ſoli ſponte ſummittit tibi.

EIVSDEM AD EVNDEM, cùm ab eo Adamo Exule tragœdia donatus eſſet.

TAndem renatæ maxime orcheſtræ pater,
Ingens cothurni ſplendor & ſcenæ decus,
Qui ſyrma voce regia ſacrum trahis;
Ignoſce faſſo: cogitur retro tuus
Pedem referre cultor, & ſuavibus
Sacri prioris exulare luſibus:
Exulq́; quamdiu exulem ſpectat tuum
Magna videtur urbis & Quiritium.
At tu profanæ fæcis antiquæ parens
Imbellis Evan, matre prognate e deo,
Unquamne leges Bacche tranſilui tuas
Momumve læſi? dum tuli præſens opem,
Phœbeïamque vulneri admoui manum?
Baccharis Heinſi: Bacchus haud uſquam tuus
Sublime thyrſo parcius pectus ferit.
At illa rerum magna culpanda eſt tibi
Natura nutrix, obſtetrixque quæ prius
Noverca cunctis Grotio mater fuit.
Senex ephebus ille, quem Batavia
Miratur omnis, optat Hetruſcus ſibi
Omnisque Gallus, ille dum puer fuit
Vir eſſe cepit: namque relliqui, viri
Tandem fuere: Grotius vir natus eſt.

EIVSDEM EPITHALAMIVM
in nuptias
HVGONIS GROTII,
&
MARIÆ REIGERSBERGIÆ.

Viderat armorum vacuas incedere gentes,
Et Batauas ceſſare manus, complexaq. Martem
Cypris, & æternos aſpirans vultibus ignes,
Hactenus his, inquit, ſatis eſt confidere telis;
Quod ſupereſt concede meis. gens omnis Amorum
Riſit, & auratas manibus ſtrinxere ſagittas.
Cætera geſtat humus: medio Cytherea reſedit
Gramine. formoſus ſocios Hymenæus Amores
Claudit, & extinctos paulatim ſuſcitat ignes,
Auſpicium ſolemne ſui. Nemus arbore multa
Surgit, & Haganam gremio complectitur vrbem.
Illic ſollicitos deponit Curia vultus,
Et triſtes lachrimas, & noxia verba reorum
Abripit, & lenes Zephyrus diffundit in auras.
Venerat huc blandis Mariæ comp'exibus hærens
Innocuus Vates. illam trans æquora ponti
Nereïdumque domos, patriæque e littore terræ
Vexerat, aſpirans faciles Cyhereia ventos,
In Batauos: huc fata vocant, huc vellera ducunt
Quæ triplices neuere manus. aſpexit euntem

Pulcher,& è Diuûm numero praſtantior omni,
Nec vulgo metuendus Amor. bisque omnia tela
Bis pharetræ concuſſit onus, bis ſingula luſtrat,
Et patrias percurrit opes. Pars ferrea tota eſt,
Et non diſſimilem ferro promittit amorem.
Hinc gemitus triſtisque dolor, lachrimæque ſequuntur
Semper,& ad ſurdos dominæ conuicia poſtes.
Sunt & odoratis Libani quae cædere ſyluis
Feſtinus conſueuit Amor. pars vltima tantum
Cuſpide munitur: ſed quæ, ſi dicere verum eſt
Vatibus,& quicquam pudor eſt neſcire Deorum,
Crinali non major acu, tamen oſſibus ipſis
Hæret,& attonitam percurrit vulnere mentem.
Præterit has omnes, nec enim tum cura, ſagittas,
Aut opus eſſe videt. geminaſque educit ab alto
Humentes vatum lachrimis. Has Thracius Orpheus
Senſerat, incumbens deſerto languidus Hæmo,
Et non oblitos fato tranſmiſit amores.
Senſerat has caſto iuuenis quem perculit igne
Aſteris: & ſi quem tædis filicibus vſſit,
Aut famæ donauit Amor. pars humida multo eſt
Ambroſiae ſucco, ſemperque virentibus herbis,
Quas Cyrrhæ producit apex. pars triſte venenum,
Et non innocui prætendit ſpicula ferri.
Arripit extemplo quæ viſa eſt pulchrior harum,
Eque oculis acres accendit mollibus ignes
Ridentis Mariæ: volucremque hoc igne ſagittam
Imbuit,& totos iuueni demittit in artus.
Pertentatque animæ latebras. Ille inſcius ora,

Et riſus faciles nec duram in virgine formam
Diligit incipiens,& adhuc ſecurus amorum;
Nollet abeſſe tamen. Batauis diſcedere certa eſt
Finibus,& rurſus patrias defertur in oras.
Aſpicit abſentem,totuſque in imagine forma
Vertitur,& ventos animo metitur & vndas.
Paulatim gemitus,paulatim vota ſequuntur,
Et quicquid plebs læſa ſolet.mox carmina manant,
Et docta lachrimæ:lachrimæ de vulnere manant,
Victuruſque dolor. Sic quondam Cous & Vmber,
Et ſi quem Veneri laeſum dilexit Apollo,
Fleuit,& has ſeros lachrimas dimiſit in annos.
Ergo omnes Mariae complentur nomine ceræ,
Felicem tabulae Mariam chartaeque loquuntur.
Cœperat infelix maiores voluere curas,
Et Tragicos tentare modos:ter pulpita Cypris
Fregit,& audaces fluxerunt crinibus hydri,
Dilapſiſque hederis frontem iuſtiſſima myrtus
Circuit,& Paphiae velarunt tempora vittae.
Ah quoties mœſtos ad laeta negotia vultus
Tranſtulit,& caecos cælando prodidit ignes,
Ardoreſque ſuos,turbataque ciuibus ora,
Et geſtus quos ſuaſit Amor!iam diſplicet illi,
Si quae viſa fuit reliquis praeſtantior olim;
Et formae ſubeunt faſtidia.vota relinquunt
Finitimas vrbes,patriaeque excedit imago
Senſibus attonitis.pelago mens errat,& vndæ
Fluctibus abripitur,proprioſque in pectore verſat.
Quid faciat?duris ceſſantem curia nodis
Alligat,& vinclis mentem grauioribus vrget;

 Plus

Plus domina promittit humus. Sic Seſtus Abydum
Traxit,& vna duos facies coniunxit amantes,
Quos crudelis humus,quos ſæuum diſcidit æquor.
Littera quæ triſtes domini denunciet æſtus
Mittitur,& docto pinguntur carmine curæ,
Spemq;fouet iuuenis.nondum tamen omnibus illa
Flectitur obſequijs,& adhuc ſine coniuge noctes,
Et matris præfertur amor.quid dura negare,
Aut differre potes quantum tibi contigit vni?
Illius attonitæ ſperarunt oſcula matres
Virginibus ceſſura ſuis.quos ſola recuſas,
Qualibet amplexus emiſſent dote puellæ.
Stet licet hæc virtus,Boreas vbi frigore duro
Sæuit,& humanæ nequeunt miteſcere mentes;
Accurrent ſoceri.ſoli tibi fata dederunt,
Quicquid ſæua negant.Vtinam ſi dura fuiſti,
Nec formoſa fores:poteras contempta videri,
Quæ dilecta noces.Seu te laus æmula tangit
Vatibus antiquis,ſeu non delebile fato
Et cum Phœbeo diffuſum lumine nomen;
Conſule quos ortu populos,quos lumine ſero
Spectat pulchra dies. ſin te facundia maior
Et plauſu populi creſcentis copia linguæ;
Cedentem toties diuinis vocibus Hagam
Aſpice, cum iuſtis cauſarum fortis in armis
Staret,& aduerſas premeret ſub judice partes.
Acceſſit ſublimis honos maiorque videri
Purpura. Quanquam o ſi teneris ſuccumbere poſſes
Vatibus,& noſtras nimium non ſpernere Muſas.
Poſt rabidas tigres,poſt triſtia corda leonum,

His

His pudor eſt non poſſe capi.quis cedere nollet
Laudibus,& famam venturi admittere ſæcli?
Interea triſtes augeri pectore curæ,
Nec ſe flamma capit. ſubit ire & quærere ponto
Eximios vultus:tantum prætextus eundi
Quæritur,vt ſalua ſtet maieſtate Cupido.
Hunc quoq; pulchra Venus placido concedit amanti,
Ergo iter inſiſtit,finiſque Valachria voti,
Et tellus petitur Neptunia.ſolus eunti
Iungitur & vatis ſequitur veſtigia vates.
Sic quondam dubius fraternis ignibus autor
Aſtitit Amphion:ſic vidit lumina Phœbes,
Et fratri exhibuit geminam Leucippida Pollux.
Ipſa manu fauſtam genitrix Æneia puppim
Appulit,& læti ſenſerunt omina nautæ.
Totaque tum primum terris prælata Batauis
Riſit,& excelſas erexit Veria turres.
At vero vt vidit ſperatæ lumina Diuæ,
Speratos orbes oculorum & virginis ora,
Hæſit,& infelix incerto palluit æſtu;
Hæc illi vox prima fuit: gemituſque ſubinde
Ad partes venere ſuas.haec ſemper amanti
Sufficit,& primas peragit facundia cauſas.
Dum ſenſim dubiæ ſederunt pectoris vndae,
Tempeſtaſque animi cæcuſque euanuit horror.
Tum pariter vires mens ingenioſa Venuſque
Commiſere ſuas. tum qualis vbique videri,
Quantaque conſueuit facundæ gloria linguæ,
Adfuit, & partes ſeſe diffudit in omnes.
Non tot ſollicitum diuerſos Protea vultus

 Aſſump-

Aſſumpſiſſe ferunt, cum triſtibus vndique vinclis
Cingeret Atrides, arctoque includeret orbe.
Nec toties alios admittunt alba colores
Vellera, cum nondum Tyrium duxere venenum.
Paulatim dat victa manum, metuitque videri
Ferrea, nec veterum patitur meminiſſe laborum.
Quis tanto Batauas damnauit iudice formas?
Cur vilis tibi terra tua eſt? cur poſtera diſcet
Exemplo peccare tuo, quæretque juuentus
Fluctibus & ſæuis aliquid debere procellis,
Nec tuto flagrare domi? ſaltem addite, Diui,
Annorum ſeriem, cauſasque inuolute nocte:
Aut ſi nulla latent diſcrimina, me quoque fata
Adiungant comitem: ne ſim ſapientior vllo,
Quem Valachris blando Nympha inflammauit amore,
Et noctu faciles ſolatur pectoris æſtus.
Felices animæ, vobis nunc Heſperus Oetam
Deſerit, & fauſtam promittunt ſidera noctem.
Felices animae, toti iam deſtinat orbi
Grotiadem Natura ſuum. ſtat praeſcia rerum,
Et teneras expaſſa manus, quæ tollat alumnum
Obuia Calliope. quicquid ridebitur illi,
Et primum male facundo tentabitur ore,
Carmen erit: donec patrias aſſurgat in artes,
Et juſta Batauum moderetur voce Senatum.

Εἰς γάμον τοῦ Ὑγῶνος Γρωτίου ἐλλογιμωτάτου νέου καὶ Μαρίας Ῥειγεσβεργίης προφερεστάτης παρθένου ἐπιθαλάμιον ἔπος.

Τί πρῶτον περὶ σεῦ, τί ἔπειτα, τί ὕστατον ἄσω,
  Ἀγχινόων μεγάλη Γρώτιε δόξα βροτῶν;
τί μνηστῆς περὶ σεῖο, μετ' ἐκπρεπέεσσι κόρῃσιν
  Οὔ τευ δευομένης οὐ δέμας οὐδὲ φυήν;
Αἰνέσεως ἀπέχεσθαι ὅλης πολὺ λώϊον οἴω,
  ἠὲ κατὰ χρέος οὐ τόσον ἀνύσαι ἔπος.
μειότερόν γε φέρειν ἐγκώμιον ἀνδρὶ φερίστῳ,
  οὐ διὰ σφόδρα φέρειν τοῦ ψεγέμεν δοκέει.
Ἔμπ' ἐρέω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει,
  Παῦρα δ', ὅπως μεῖον μείονος αἴνου ἔχω.
εἰδήσει νόος ὧδε σέθεν, νοὸς εἴδεϊ λάμπει,
  ὡς σε μετ' ἄνδρεσσιν, τὴν δὲ κόρῃσι πρέπειν.
ἡ μὲν ἰδεῖν μεγάλη, τύνη μέγας ἄμμιν ἀκούεις
  ὡς φρενὸς εὐφυΐῃ, ὡς καὶ ἐπωνυμίῃ.
Αὐτὰρ ἀεὶ μεγάλω θείη θεὸς ὔμμε πέλεσθαι
  ἐλπωρῇ φρενὸς ἐν κῆρος ἀκηρασίῃ.
Ἀμφοτέροιν πραπίδεσσιν ἐνὶ κλυτὸν οἶκον ἐχέτην
  εὐσεβίης τε γέρας καὶ ἀγέραστος ἔρος.
τρὶς μακάρω φιλότητος ἴσω ἐν ἀπήμονι θεσμῷ
  δεσμὸς ὁ διχθάδιος σύζυγε δῆσε δύω.
τοῖς μὲν ὑπωρόφιον σφείων δόμον οὔτι ταράξει.
  καὶ γὰρ ὁ ἱρὸς ἔρος τῶν ἀπελάσει ἔριν.

τὴν κραδίην δὲ θεοῦ ζάθεον δόμον οὔτι πελάζει.
ἔστι θεοῖο δέος τῆς κακότητος ἄκος.
ὔμμι γὰρ κεῖνος ἀεὶ δοίη τάδε δοιὰ φυλάσσειν
καὶ ἔργῳ, καὶ ἔπει, καὶ μελέτῃσι νόου.
εἰ δέ κε τοῖσι πιθέσθαι ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει,
ὦ μέγα συζυγίης θαῦμα μακαριστάτης.
ἐν τῇ δὲ προσιδεῖν ἱερὸν φάος ἠελίοιο
ὔμμε θεός γε θέλοι, καί μιν ὄπισθεν ἀεί.
εὐχόμενος τάδ' ἄεισα, καὶ εὔχομαι αὖθις ἀείδων,
οὐ φθόνον ἠὲ πόνον μᾶλλον ἀλευάμενος.

GERSON BVCERVS,

Paſtor Eccleſiæ Verianæ in Valachris.

GERARDI IOH. VOSSII
Ad
HVGONEM GROTIVM.

O Quàm te memorem, optimi parentis
Proles maxima, ter-beate Groti.
Tu Pharſalica bella detonantem
Vitæ reſtituis: tuum eſt quod ager
Felix nomine Marcianus ille
Iam felix iterum vigere cœpit:
Viuunt per te Avienus atq; Aratus
Et Germanicus. Alter Æſculapi,
Das vitam & ſimul accipis peremtem.
Sed ne ſumma tuæ ſit iſta laudis,
En ſilvas ſimiles Papinianis,
En pares elegos Tibullianis;
Non cedunt Senecæ tui cothurni,
Nec cedunt epigrammatum libelli
Muſæ Bilbilicæ aut Catulliana.
Ludunt ſingula ſinguli poëtæ.
Hæc tu cuncta potes, poëta noſter.
Quis hoc non ſtupeat, Batava Siren?
Nondum diximus. Explicas futuris
Bella Belgica ſeculis ſuavi
Ex virtutibus utriuſq; cinno,
Contendens Tacitoq; Livioq;.
Gratior Themidi nec eſt ſacerdos,
Et ſollertior expedire cæca

Legum

Legum ænigmata. Charta teſtis illa,
Quâ praeſtas mare liberum Batavis;
Et quæ poſt aliae ſequentur illam.
Teſtis innumera illa, cui fuiſti
Salus perfugiumq;, turba. Teſtis
Cata Hollandia, quæ ſui patronum
Fiſci legerat. Ipſa Diva teſtis
Quindeno ſibi te ſacrans ab anno.
Adhæc plurima præſtites ſacrorum
Ipſos ſacra doces. Negare livor
Hoc unquam velit? obſtruet ſed ora
Virtus, & triplici triplex ſuperſtes
Mundo pagina: quâ pios tueris
Primores patriæ atque quâ ſacrorum
Iſdem poſt dominum deumque noſtrum
Jus ſummum imperiumque vindicaſti:
Et qua Chriſtiadûm docens ſalutem
Diſpellis nebulas Socinianas.
Hæc mirabitur, haec ſtupebit orbis:
Impr mis quibus ingenî ignea illa
Vis neſcitur, & ut ſacros libellos,
Et Patrum monumenta dia verſes;
Inde à tempore, quo ſagacis, annos
Ante veſticipes, ab ore Junî,
Divini hoſpitio fruens magiſtri,
Nectar eloquij ſacri bibiſti.
Nec annis gravis otioque abundans
Facis talia; publicis ſed uſque
Diſtrictiſſime: rebus an è fiſci:
At nunc meſſibus haut quater novenis

Viſis, cor oculuſque civitatis,
Natali celebris quæ Eraſmiano eſt:
Et magnatibus, imperî Batavi
Inclinata ſuper quibus recumbit
Nec Alcidæ humeris ferenda moles;
Curarum ſocius comeſque fidus.
Felici omine dicte Magne, quid te
Sol majus videt? O decus tuorum,
Delfî gloria patrij, Batauûm
Splendor inclyte, Belgices ocelle,
Orbis delicium, Deique amores.

GVILIELMI GROTII EPIGRAMMA

in poëmata fratris a ſe edita.

Si quis forte roget, quantum mihi debeat hoſpes,
Cum præfixa libro nomina noſtra leget,
Expediam paucis: fratris ſunt carmina, noſter
Eſt labor, hunc omni vendico jure mihi.
Collegi ſparſum quod erat, juſtümque volumen
Eſſe dedi: dici laus ea noſtra poteſt.
Ac velut is curvo vertit qui vomere glebas,
Quiq; jacit frugum ſemina, quiq; metit,
Fruſtra eſt, ac avido non affert certa colono
Commoda, ni fruges horrea tuta tegant:
Carmina ſic uno pariter comprenſa libello
Quod legis, hoc noſtris muneris hoſpes habes.
Non ſeges ipſa mea eſt, nec fas id dicere: tantum
Debetur meſſis pars aliquanta mihi.

EIVS-

EIVSDEM
in Silvarum libros tres.

HÆc tibi ſilva ferax dat primo ſacra libello,
Ne bene quis ſcribi carmine ſacra neget.
Res patriæ triſteſq; ſimul lætaque ſequuntur,
Et ſacra victoris ſtemmata Mauritij,
Albanique ducis decimæ, & crudelia juſſa,
Leidaque preſſa armis, ſeditione, fame,
Et reſperſa fero Maurorum ſanguine Calpe,
Et quæ cum Batavo fœdera fecit Iber.
Tertius at feſto celebrans connubia verſu
Hymen clamat, Hymen, o Hymenæe, liber.
Si quodcunque petis tibi nos damus, ipſe viciſſim
Quod petimus præſta, quod dedimusque lege.

EIVSDEM
pro libro Elegiarum fratris.

EN Elegos paucos numero damus: ut tuus eſt mos,
Hoc etiam credo Mome notare voles.
Exiguus ſed ſi liber hic tibi Mome videtur,
Eſto: majores adſpicis ante libros.
Omnia qui carpis non hic tamen omnia carpes.
Longa ſatis dedimus, jam breviora damus.
Carmina ſi bona ſunt, quid ni ſint optima longa?
Si mala, in exiguis ſcis minus eſſe mali.
Ergo proba longos(quid tum ſi diſplicet unus
Hic brevis?)aut libros carpere parce breves.

EIVSDEM
in Farraginum libros tres.

VT variјs oculos inſtructi floribus horti
Delectant, nobis nec roſa ſola placet,
Narciſſuſve unus, ſed plures veris honores,
Queis dives terram pingere Flora ſolet:
Sic nec ſola capit majeſtas carminis omnes:
Quod varium eſt melius corda juvare ſolet.
Hinc farrago datur. varia hæc complectitur in ſe,
Gaudia, mœſtitiam, ſeria miſta jocis.
Sunt ſilvis glandes, Cereri Cerealia dona.
Egredimur ſilvas, & tibi farra damus.

EIVSDEM
in Epigrammatum librum primum.

NOn hic nequitias habes ſalaces,
Scurrilesq́; jocos, calumniaſve,
Quæ bonos pariter maloſque rodant:
Non hic turpia dicta, quæ pudicos
Mores dedeceant videbis uſquam,
Sed verſus gravibus viris dicatos.
Argutos equidem leges lepores,
Sed hos innocuos, ſimulq́; caſtos:
Nam quæ vel rigidi legant Catones
Batavus canit auribus Batavis.

EIVSDEM

in libri Epigrammatum ſecundi partem priorem, quæ Currus velivolos & victorias Pr. Mauritij continet.

Hic tu Mauritij (quod obſtupeſcas)
Cernis velifèros volare currus:
Hic inſignia Principis tropæa
Cantantur tibi verſibus quaternis.
Ergo cum celeres vides quadrigas,
Et lauri vice quas damus Camenæ
Exornant hedera virente frontem:
Cum tot caſtra tibi poëta pingit,
Tot capta oppida, maximaſque claſſes,
Pugnataſque acies, duceſque victos,
Totum Mauritij vides triumphum.

EIVSDEM

in ſecundi epigrammatum libri partem poſteriorem, quæ INSTRVMENTVM DOMESTICVM inſcribitur.

Non erit hæc, hoſpes, nimium pretioſa ſupellex,
Non gemmas, non hic aurea vaſa leges.
Obvia namque volunt Batavi, parvoque paranda
Inſtrumenta ſua, ſed tamen apta, domus.
Non pretium pretium facit his, ſed commodus uſus;
Quem ſi non habeas, proſit habere nihil.

EIVSDEM

in tragœdiam

CHRISTVM PATIENTEM.

VOs o Chriſticolæ patientem cernite Chriſtum:
Scribitur hæc veſtro pagina ſancta gregi.
Graja ſuperſtitio falſorum facta Deorum
Fortia,& heroum gaudia vana canat:
Affingatque Iovi quæ lex humana coercet,
Germanæ thalamos,exiliumque patris:
Furtaque Mercurij referat,Martemq.cruentum,
Et ſcenas ſuperûm fœdet adulterijs:
Nos fatum inſontis canimus miſerabile:nobis
Vna ſalus Chriſto cum patiente pati.

Epigramma proximum, quod incuriâ omiſſum,reponendum primo Epigrammatum libro, pag.353.

IN MORTEM ANGELI MERVLÆ.

STaret ad arſuros quum jam pater Angelus ignes,
Damnarat cujus ſæcula voce Deus,

 Squal-

Squallentem ſenio, ſquallentem carcere vultum
Suſtulit, immenſis fortior ipſe malis.
Cœperat ad tantum facinus palleſcere quiſquis
Fecerat: unus habet iudicis ora reus.
Non, ait, hoc letum, non, hanc, Pater optime, flammam
Deprecor. auſpicijs vicimus iſta tuis.
Ducere jam poſſum pœnas, & vivere centum
Mortibus, & cineres nempe videre meos,
Pro me, Sancte, nihil: maneant, quæ diximus, oro:
Sit tamen o quondam tutius iſta loqui.
Hæc ubi conniſus, quantum vix poſſet ab annis,
Protulerat, ſequitur ſpiritus ecce preces:
Vitaque cum dictis pariter ſuper aſtra recepta eſt:
Labitur ante ſuos corpus inane rogos.
Eripuit ſceleri mortem Deus: impia turba
Sævitiæ queritur nil licuiſſe ſuæ.
Quod ſupereſt, gelidos flammas immittit in artus;
Et pœnam cupiens poſcere, Iuſta facit.

FINIS.